PRÆLECTIONES
THEOLOGICÆ,
DE SACRAMENTIS
BAPTISMI
ET
CONFIRMATIONIS,

Quas in Scholis Sorbonicis habuit

HONORATUS TOURNELY
SACRÆ FACULTATIS PARISIENSIS Doctor, Socius Sorbonicus; Regius & Emeritus Professor, Sacrosanctæ Capellæ Regii Palatii Parisiensis Canonicus.

VENETIIS,
Apud NICOLAUM PEZZANA.

MDCCXXXI.
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

THEOLOGIÆ CANDIDATIS
PRÆFATIO.

VIDISTIS, dilectissimi Candidati, in Prælectionibus, quas de Sacramentis universim consideratis emisimus, quęcunque pertinent ad originem, causas, naturam, vim & efficaciam, affectiones & proprietates omnium Sacramentorum Christi: vidistis quàm liberali ac munifica manu Deus Optimus pręsentissima nobis salutis remedia dispensaverit. Unicuique ętati idonea & quasi propria destinavit: *Nam quia omnis ætas peccato est obnoxia*, inquit S. Amb. L. 2. de Abr. c. 11. n. 81. *ideo omnis ætas Sacramento idonea.* To. 1. p. 349. C. Causam & rationem ab ipso fonte repetit S. Irenęus L. 2. c. 22. aliàs 39. *Dominus*, inquit, *omnes venit per semetipsum salvare: omnes, inquam, qui per eum renascuntur in Deum, infantes & parvulos, & pueros, & juvenes & seniores. Ideo per omnem venit ætatem, & infantibus infans factus sanctificans infantes; parvulis, parvulus &c.* P. 147. n. 4.

Et verò varias humanæ vitæ partes sive periodos animo percurrite, dilectissimi Candidati, nulla profectò vobis videbitur cœlestibus auxiliis vacua, nulla divinę providentię cura, & spirituali Sacramentorum ope ac pręsidio destituta. *Per Baptismum enim*, ait S. P. Eugenius Armenos instruens, *spiritualiter renascimur; per Confirmationem augemur in gratia, & roboramur in fide: renati autem & roborati, nutrimur divina Eucharistiæ alimonia. Quòd si per peccatum ægritudinem incurrimus animæ, per Pœnitentiam spiritualiter sanamur; spiritualiter etiam & corporaliter, prout animæ expedit, per extremam unctionem: per Ordinem verò Ecclesia gubernatur & multiplicatur spiritualiter: per Matrimonium corporaliter augetur.* To. 12. Conc p. 534. E. Septem ista sunt divinę gratiæ nobis communicandæ organa, & instrumenta, quę vobis, Deo aspirante, sigillatim exponere meditamur, in absolvendo, qui nobis reliquus superest, nostrarum, quas promisimus, Pręlectionum Theologicarum cursu.

Primus ad Religionem Christi editus, Baptismus est, cęterorum Sacramentorum janua idcirco nuncupatus. Primus

militię christianæ gradus, Confirmatio: per Baptiſmum illuſtrati, fidem Chriſti ſuſcipimus ac ſolemniter profitemur; per Confirmationẽ induti virtute ex alto, ſtrenuè ac conſtanter eamdem defendimus. Per Baptiſmum ad novam vitam renaſcimur; per Confirmationem armamur ad pręlium. In Baptiſmo filii Dei, & hæredes Chriſti; in Confirmatione Chriſti milites, fideique vindices ac defenſores conſtituimur. Æquo paſſu incedunt duo hæc infantię ac militiæ chriſtianę priora Sacramenta: at non eodem neceſſitatis gradu. Quippe ut in corporali vita prius eſt hominem naſci ac vivere; ita & in vita ſpirituali primum ac
1. Cor. 15. v. 45. potiſſimum eſt, hominem interiùs renaſci ac regenerari. *Factus eſt primus homo Adam in animam viventem*, ait Apoſtolus, *noviſſimus Adam in ſpiritum vivificantem... Primus homo de terra, terrenus; ſecundus*
Ib. v. 22. *homo de cœlo, cœleſtis. Et ſicut*, pergit idem Apoſtolus, *in Adam omnes moriuntur, ſic in Chriſto omnes vivificabuntur.* Qua porrò via ad novam illam ac planè mirabilem vitam pervenitur, niſi per Baptiſmum? *Sal-*
Ad Tit. 3. v. 5. *vos nos fecit per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus ſancti.* Atque ut Chriſtus ipſe pronuntiat, *Niſi quis renatus fuerit ex a-*
Joan. 3. v. 5. *qua & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei. Quod natum eſt ex carne, caro eſt; quod natum eſt ex Spiritu, ſpiritus eſt.*

Ad rei novitatem obſtupuit Nicodemus. *Quomodo*, inquiebat,
Ib. v. 4. *poteſt homo naſci, cùm ſit ſenex? Numquid poteſt in ventrem matris ſuæ iteratò introire, & renaſci? Non mireris*, reponit Chriſtus, *quia dixi*
Ib. v. 7. & 8. *tibi: Oportet naſci denuò. Spiritus ubi vult ſpirat, & vocem ejus audis; ſed neſcis unde veniat, aut quò vadat... Tu es Magiſter in Iſrael, & hæc ignoras?* Confidentem nimiùm Legis Doctorem hìc Chriſtus increpat ſimul & inſtruit. Non aliam quàm carnis novam generationem ac nativitatem, ex verbis Chriſti animo ſibi effingebat Judæus homo carnalis: novam autem ſpiritus regenerationem, docendo Chriſtus proponit & aſtruit. Superbam Doctoris Legis ignorantiam ſanando carpit, & ad humilitatem diſponit, ut animadvertit ſanctus
T. 2. p. 2. pag. 386. Auguſtinus Tract. 12. in Joan. Non ipſi tamen inſultat; aut ſi inſultat, tanquam indocto inſultat, ut deponat ſuperbiam.

Quam Nicodemus ignorabat, vel non credebat, Chriſto annuntiante, paratam ac præſentem ſpiritus renovationem & regenerationem, hanc nihilominus non modò ut poſſibilem, ſed & aliquando futuram, Nicodemus, cùm eſſet in Lege peritus,
Ezech. c. 36. v. 25. & 26. ignorare non debuerat. Nonne apud Ezechielem prophetico ſpiritu ſcriptum legerat; *Effundam ſuper vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis veſtris .... Et dabo vobis cor novum, & ſpiritum novum ponam in medio veſtri, & auferam*
Pſ. 103. v. 30. *cor lapideum de carne veſtra, & dabo vobis cor carneum?* Nonne Pſaltes Regius cecinerat, *Emittes Spiritum tuum & creabuntur & renovabis faciem terræ?* Quæ certè non de alia, quàm de interiori ſpiritus.

ritus renovatione, per gratiam animis infundendam, intelligere debuisset Legis Doctor; maximè cùm simile quoddam, quamquam rude adhuc, apud suos domesticum ac familiare renovationis vestigium præ oculis haberet, in iis scilicet qui à cultu falsorum deorum conversi, Legi Mosaicæ nomen suum dabant: tot enim illi præviis ritibus, cæremoniis, lotionibus ac baptismatibus mundabantur, præparabantur ac præformabantur ad veram Dei Religionem, ut novi quasi homines, &, ut loquitur sanctus Petrus, *sicut modò geniti infantes* haberentur. Epist. 1. c. 2. v. 2

Ex his, maxime verò ex decretoria ista & aperta Christi sententia, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei*, intelligitis haud dubiè, dilectissimi Candidati, tantam esse Baptismatis necessitatem, tam strictam & universalem illius percipiendi legem omnibus impositam esse, ut sine illo, aut saltem, certis in casibus, sine ipsius voto ac desiderio, nullus ad vitam æternam & Regnum cœlorum pervenire usquam possit. Jo. 3. v. 5.

Verùm, proh dolor! quò major & apertior tam salutaris remedii necessitas, eò major in ea impugnanda dæmonis, salutis humanæ invidi obtrectatoris, furor & impetus; eò major & Hæreticorum, quos vel à primis Ecclesiæ temporibus suscitavit, ad quidlibet audendum projecta temeritas. *Nuper*, inquiebat Tertullianus Lib. de Baptismo c. 1. *conversata istic quædam de Caiana hæresi vipera venenatissima, doctrina sua plerosque rapuit, imprimis Baptismum destruens... nam ferè viperæ & aspides, ipsique reguli serpentes arida & inaquosa sectantur*. P. 224. A.

In eodem luto hæsisse fanaticam quamdam feminam, Quintillam nomine, observat ibidem Tertullianus. *Quintilla*, inquit, *monstruosissima, cui nec integrè quidem docendi jus erat, optimè norat pisciculos necare, de aqua auferens. Quanta vis est perversitatis*, addit ibidem, *ad fidem labefactandam, vel in totum non recipiendam, ut ex his eam impugnet, ex quibus constat*. Quod verò fuerit antiquissimi hujus erroris fundamentum, si nosse vultis, Cand. dilect. eumdem audite Tertullianum, jam tum, sæculo nempe secundo, Novatorum nostrorum errorem circa fidem justificantem, in veteribus Hæreticis confodientem: *Sic ergo*, ait Tertullianus eodem Lib. c. 13. *scelestissimi illi provocant quæstiones. Adeo dicunt, Baptismus non est necessarius, quibus fides satis est: nam & Abraham nullius aquæ nisi fidei Sacramento Deo placuit*. En erroris fundamentum. *Sed*, reponit Tertullianus, *in omnibus posteriora concludunt, & sequentia antecedentibus prævalent. Fuerit salus retrò per fidem nudam ante Domini passionem & resurrectionem: at ubi fides aucta est credendi in nativitatem, passionē, resurrectionemque ejus, addita est amplitatio Sacramento, obsignatio Baptismi, vestimentum quodammodo fidei, quæ retro erat nuda, nec potest jam sine sua lege. Lex enim* Ibid. Ib. p. 229. C.

tingendi imposita est, & forma præscripta: Ite docete omnes nationes, tingentes eas in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Huic legi collata definitio est: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, non intrabit in Regnum celorum. Obstrinxit fidem ad Baptismi necessitatem.

Totum porrò illud antiquissimarum *viperarum* mortiferum ac lethale virus haustum in se transfuderunt posteriorum temporum perditissimi Sociniani. Docent illi 1. Christum Apostolis verum non dedisse baptisandi mandatum; atque verba ista, *Euntes docete, baptisantes &c.* exponenda esse, non de aquæ Baptismo, sed de sola instructione ac doctrina, quę instar aquę sordes animę mundat & abstergit. 2. *Apostolos nihilominus, etsi non iussos, ritum baptisandi convenienter usurpasse, tùm quia populus Judæus ceremoniis valde delectabatur, ut pote in illis quasi enutritus & educatus; tùm quia Baptismi ceremonia à magni nominis magnæque auctoritatis viro, nempe Joanne, iam antea introducta, magnoque applausu ab omnibus recepta fuerat; tùm denique quia aptissima erat ad adumbrandum Christianorum officium ac statum: unde conveniens fuit viros huius ætatis per Baptismi ceremoniam christianæ Religioni adscribi.* Verba sunt VolKelii L. 6. de vera Religione cap. 14. 3. docent baptisandi pręceptum (si tamen pręceptum vocant) universale non fuisse, ab omnibus in perpetuum observandum; sed certis dumtaxat personis ac pro certo quodam tempore addictum, illis nempe, qui Ecclesiæ initio à Paganismo vel Judaismo ad Christum convertebantur, quos per nudum illud ac sterile symbolum exteriùs distingui ab invicem oportuit.

Sociniani à Calvinianis, ex quibus nati ac propagati sunt, arma mutuantur, quibus absolutam & medii, ut vocant, in Baptismate necessitatem totis viribus impetunt. *Perspicuum est*, ait Cal-
P.484. vinus Inst. L. 4. cap. 15. n. 10. *quàm falsum sit quod docuerunt pridem nonnulli, in quo alii persistunt, per Baptismum solvi nos & eximi ab originali peccato, & à corruptione quæ ab Adam in uni-*
P.488. *versam posteritatem propagata est.* Et n. 22. expressè, ait, *non arceri à Regno Cœlorum infantes quos è præsenti vita migrare continget, antequam aqua mergi datum fuerit. Atqui iam visum est*, pergit ille, *fieri non levem iniuriam Dei fœderi, nisi in eo acquiescimus, ac si per se infirmum esset, cùm eius effectus neque à Baptismo neque ab ullis accessionibus pendeat.*

Atqui tamen his imbutis documentis Calviniani, Anabaptistis & Socinianis toto animo hic repugnare ac contradicere videri volunt, ad scęnam magis, & ludricam, ut puto, disputationem, quàm ad seriam demonstrationem veritatis. Qua etenim fronte, qua ingenii pręsidentia, sibi hoc assumere Calvinistę possunt, ut convincant Anabaptistas, *non debere infantes à Baptismo excludi*; cùm vel

ipsi-

ipsimet contendant, infantes sine Baptismo ex pręsenti vita raptos, à Regno Cœlorum non arceri, sed una præsentis fœderis virtute salvos fieri; &, quod amplius quidquam est, cùm, sicut & ipsimet Anabaptistę & Sociniani, celebrem, istam Christi sententiam, *Nisi quis renatus fuerit &c.* ad figuratum & metaphoricum sensum detorqueant, nec de vero aquæ, sed Spiritus Baptismo instar aquę lavantis ac mundantis, interpretentur? Dicant illi nobis, quid juris habeant ad hanc Christi sententiam à litterali & obvio sensu ad metaphoricum inflectendam, quod sibi pariter arrogare non possint Sociniani, quos illi tamen duriùs insectantur, cùm verba hęc Christi plana certè & aperta, *Euntes docete omnes gentes, baptisantes eos &c.* non de vero aquę, sed instructionis dumtaxat ac doctrinę Baptismo, dicta esse arbitrantur. *O homo, in quo judicas alterum, te ipsum condemnas.* Rom. 2. 1.

Una una est simplex, sibi semper cohęrens ac uniformis Catholicę fidei doctrina de Baptismi pręstantia, virtute, & omnimoda ad salutem consequendam necessitate. *Felix Sacramentum aquæ nostræ*, exclamabat Tertullianus Lib. de Baptismo cap. 1. *qua abluti delictis pristinæ cœcitatis, in vitam æternam liberamur . . . De sancto Spiritu sanctificata natura aquarum, & ipsa sanctificare cœpit . . . Supervenit statim Spiritus de Cœlis, & aquis superest, sanctificans eas de semetipso, & ita sanctificatæ vim sanctificandi combibunt.* P. 124.

Bellè omnino Irenęus L. 3. c. 17. aliàs 19. *Sicut*, inquit, *de arido tritico massa una fieri non potest sine humore, neque unus panis, ita nec nos multi unum fieri in Christo Jesu poteramus, sine aqua, quæ de Cœlo est. Et sicut arida terra, si non percipiat humorem, non fructificat; sic & nos, lignum aridum existentes primùm, nunquam fructificaremus vitam, sine superna voluntaria pluvia: corpora enim nostra per lavacrum, illam, quæ est ad incorruptionem, unitatem acceperunt; animæ autem per spiritum. Unde & utraque necessaria, cùm utraque proficiunt in vitam Dei, miserante Domino nostro.* P. 208. n. 2.

Pressiùs S. Augustinus L. 3. de origine animæ c. 9. dicebat. *Noli credere, noli dicere, nec docere, infantes, antequàm baptisentur morte præventos, pervenire posse ad originalium indulgentiam peccatorum, si vis esse Catholicus.*

Rata igitur lex est ac fixa Christi sententia, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Cęlorum. Nullum hic excipit*, ait S. Ambr. L. 2. de Abrah. cap. 11. n. 84. *non infantem, non aliqua præventum necessitate.* T. 1. p. 379. C.

Procul ergo putidum istud Pelagianorum figmentum, infantes sine Baptismo arceri quidem à Regno Cœlorum, propter Christi sententiam, *Nisi quis &c.* æterna tamen vita donari, propter vitæ eorum innocentiam: quasi in Adamo & ipsi non peccaverint, *in* T. 1. p. 351. A.

 quo

Rom.5. v. 12. *quo omnes peccaverunt*; quasi non nascantur filii irę ac indignationis. Sicut ergo in Adam omnes moriuntur, ita necesse est omnes in Christo renasci. *Quisquis dixerit*, ait S. Aug. Epist. 166. aliàs 28. ad Hieronymum, *quod in Christo vivificabuntur etiam parvuli, qui sine* T. 2. p. 592. B. *Sacramenti eius participatione de vita exeunt; hic profectò & contra Apostolicam prædicationem venit, & totam condemnat Ecclesiam, ubi propterea cum baptisandis parvulis festinatur & curritur, quia sine dubio creditur aliter eos in Christo omnino vivificari non posse.*

Novimus equidem esse aliquos ex nostris, qui plùs ęquo de misericordia Dei pręsumentes, ac nescio quo tenerioris clementiæ affectu commoti erga tot infantium millia, qui absque Baptismo migrant ex hac vita, & ęternùm pereunt, naturalem quamdam felicitatem illis liberaliter assignant. Verùm immota stat Christi sententia, *Nisi quis &c.* Sapienter omninò ac graviter monet eam in rem Bellarmi- To. 4. p. 145. C. nus L. 6. de amissione gratię c. 2. *misericordiam nostram parvulis iam defunctis nihil prodesse; è contra nihil obesse nostræ sententiæ severitatem: multùm autem*, pergit, *nobis obest, si ob inutilem misericordiam erga defunctos, pertinaciter aliquid contra Scripturas aut Ecclesiam defendamus; idcirco non affectum quemdam humanum, quo plerique moveri solent, sed Scripturæ, Conciliorum & Patrum sententiam consulere ac sequi debemus.*

Novimus etiam Novatores nostros eximias Baptismi pręrogativas & effectus aut restringere parciùs, aut latiùs diffundere. Hinc vim à labe originali mundandi, & sanctificantem infundendi gratiam ipsi detrahunt; inde verò liberam ab omni humana servitute, omnibusque votis observandis, (eo excepto quod fit in Baptismo de observanda Dei lege) immunitatem concedere videntur. Utrobique error est: inter extrema media veritas incedit.

1. Cor. 6. v. 11. Baptismus & interiùs ab omni peccato mundat, *Abluti estis, sanctificati estis, iustificati estis*; & ab humana servitute non eximit: Ro. 13. v. 1. *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit: non est enim* Heb. 13. v. 17. *potestas nisi à Deo.* Et rursum; *Obedite præpositis, & subiacete illis.*

Infiniti essemus, dilectissimi Candidati, si omnes, quas SS. Patres tanta facundia exponunt, Baptismatis dotes, effectus, ac prærogativas enumerare vobis hìc aggrederemur. Unus sufficiat S. Chrysostomus, qui has omnes dotes, quibus baptisati exornantur, mira eloquentia prosequitur. *Ecce*, inquit Hom. ad Neophitos, *libertatis* Edit. Paris. anno 1621. Tom 2. Appen. p. 52. *serenitate perfruuntur, qui tenebantur paulò antè captivi; & cives Ecclesiæ sunt, qui fuerunt in peregrinationis errore; & iustitiæ in sorte versantur, qui fuerunt in confusione peccati. Non enim tantùm sunt liberi, sed & sancti; non tantùm sancti, sed & iusti; nec solùm iusti, sed & filii; nec solùm filii, sed & hæredes; nec solùm hæredes, sed & fratres Christi; nec tantùm fratres Christi, sed & cohæredes; non solùm cohære-*

hæredes, sed & membra, non tantùm membra, sed & templum; non tantùm templum, sed & organa Spiritus. Vides quot sint Baptismatis largitates? sed multis quidem videtur celestem gratiam in peccatorum tantùm remissione consistere; nos autem honores computavimus decem. Et Hom. 1. ad illuminandos, ait *Baptismum appellari lavacrum regenerationis, quia non solùm nobis peccata remittit, neque solùm delicta purgat, sed ita præstat ac si denuò generati essemus:* quasi modò geniti infantes. Ed. no. To 2 p. 229.

Sed quorsum tota illa de Baptismo, ac potissimùm de illius necessitate in hac Præfatione disputatio? Nimirum ut intelligatis, dilectissimi Candidati, quantam hæc Theologię nostrę pars atque Tractatus attentionem studiumque exigat, ab iis maximè, qui ministerio Ecclesiastico destinati, aliorum saluti procurandæ omni cura toti incumbere tenentur; qui non sine suo & aliorum damno, ea vel ignorare penitus, vel negligenter tractare possunt, quę sunt ad salutem animarum necessaria. *Si quis autem diligentiùs Apostolum legerit,* ait Catechismus Romanus, *sine dubitatione ita statuet, perfectam Baptismi cognitionem à fidelibus magnopere requiri: adeo non solùm frequenter, sed gravibus verbis, & Spiritu Deo plenis, eius mysterii memoriam renovat, divinitatem commendat, atque in eo Redemptoris nostri mortem, sepulturam, & resurrectionem nobis ante oculos, tùm ad contemplandum, tùm ad imitandum constituit.* Par 2. de Bap. Sacra. n. 1.

Quò ergo major est Baptismi ad salutem necessitas, eò accuratiùs omnia, quę ad illum pertinent, animo comprehendenda & percipienda: quę ejus natura; quę materia vera & legitima; quæ forma ipsius pręscripta; quis in quaque occasione minister; quod illius percipiendi capax subjectum; quis conferendi modus & ratio, quis ritus, quis usus; quæ de his omnibus Pontificum & Ecclesię decisiones: hæc, inquam, diligentissimè perfectèque percipienda, ne quid in iis peccetur, non à vobis tantùm, sed etiam ab aliis quos à vobis edoceri oportebit, quin ab illis, ubi res & tempus feret, pręstari oporteat. *Quare*, concludit Catechismus Romanus, *Pastores nunquam se satis multam operam & studium in huius Sacramenti tractatione collocasse arbitrentur.*

Jam verò quid dicam vobis, dilectissimi Candidati, de Sacramento Confirmationis, divino illo signaculo, unde baptisato tantę vires accrescunt ad fidem Christi coram tyrannis intrepidè profitendam? Quid de illo Novatores nostri? Pudet referre quanta hic sit Calvini protervia & impietas. *Oleum Confirmationis pollutum* appellat *diaboli mendacio, abortivam Sacramenti larvam, atque inter exitiales satanæ prestigias recensendum esse.* O blasphemia! ò impietas! Ita ne verò *pollutum est, ac inter exitiales satanæ præstigias* recensendum Sacramentum, quod Apostoli Instit. L. 4. ca. 19 pag. 538.

ſtoli à Chriſto edocti, vel ab initio primis Fidelibus contulerunt? Act. 8. v. 14. & ſeq. *Oraverunt pro ipſis.... Et imponebant manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum ſanctum*. Quod univerſa Eccleſia conſtanti uſu ac nuſquam interrupto ſemper obſervavit. *Egreſſi de lavacro*, ait Tertull. P. 228. D. L. de Baptiſmo c. 7. *perungimur benedicta unctione de priſtina diſciplina.... in nobis carnaliter currit unctio, ſed ſpiritualiter proficit*. P. 117. Et Cyprianus Epiſt. ad Januar. 70. *Ungi quoque neceſſe eſt eum qui baptiſatus ſit, ut accepto chriſmate, id eſt, unctione, eſſe unctus Dei,* P. 124. *& habere in ſe gratiam Chriſti poſſit*. Et rurſus in Epiſtola ad Jubajan. 73. *Quod nunc quoque*, inquit, *apud nos geritur, ut qui in Eccleſia baptiſatur, præpoſitis Eccleſiæ offerantur, ut per noſtram orationem ac manus impoſitionem Spiritum ſanctum conſequantur, & ſignaculo Dominico conſummentur*. Hieronymus denique, Dial. adverſus Luciferianos, aut potius Luciferianus apud ipſum (ut alios T. 3. p. 2. p. 294. innumeros hic taceam) *An neſcis Eccleſiarum hunc eſſe morem, ut baptiſatis poſtea manus imponatur, & ita invocetur Spiritus ſanctus? Exigis ubi ſcriptum ſit? in Actibus Apoſtolorum. Etiamſi Scripturæ auctoritas non ſubeſſet, totius orbis in hanc partem conſenſus inſtar præcepti obtineret*. Ita ne verò *pollutum ac inter exitiales ſatanæ preſtigias recenſendum*, quod SS. Eccleſiæ Doctores communi ſuffragio tot exornant laudibus, cujus virtutem & efficaciam ita magnificè extollunt ac prædicant? Unus inſtar omnium ſuffragium dicat S. P. 235. B. Cyrillus Hieroſolymitanus Catecheſi 3. myſtagogica, ubi exponens ritum quo ætate ſua unctio confirmatoria per omnes ferè corporis partes effuſa miniſtrabatur, ſic ſcribit: *Frons & alii ſenſus corporis tui ſymbolicè inunguntur; & corpus equidem iſto viſibili unguento perungitur, anima verò ſancto vivificoque Spiritu ſanctificatur. Ac primùm quidem fronti illinitur, ut eum abſtergat à vobis pudorem, quem primus homo tranſgreſſor perpetuò circumferebat: ſimulque efficiat, ut poſſitis vultu non velato gloriã Domini intueri. Deinde verò aures unguntur, ut ad audiendum divina myſteria aures accipiatis... Poſtea nares: ut divinum recipientes unguentũ dicatis:* Chriſti gratus eſt odor Deo in his qui ſalvantur. *Tùm verò & pectus inungitur, ut induti thoracem iuſtitiæ, fortiter adverſùs inſultus diaboli cõſiſtatis. Ut enim Salvator poſt Baptiſmũ, & illum Spiritus ſancti adventum egreſſus in prelium; devicit adverſarium; ſic & vos poſt ſacrum Baptiſmum & chriſma myſticum, induti armis ſancti Spiritus adverſùs oppoſitam vobis poteſtatem conſiſtitis & præliamini, dicentes:* Omnia poſſum in eo qui me confortat Chriſto. Ita ne *pollutum eſt, ac inter exitiales ſatanæ præſtigias recenſendum*, quod in fronte poſitum dæmonibus terrori, nobis autem ad omnes eorum propulſandos impetus, ſummo eſſe præſidio debet atque adjumento. *Adverſarius enim veſter diabolus*, ait S. Petrus, *tanquam leo rugiens circuit quærens quem devoret: cui reſiſtite*

fortes

fortes in fide. Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus Ephes. 6.
insidias diaboli, inquit S. Paulus. Unde porrò *armatura* hæc, nisi n.11.
ex Sacaamento Confirmationis? ut nempe signo crucis in fronte mu-
niti, crucis ignominiam non erubescamus. *Quia in fronte erubesci-* To.4.p.
tur, ait egregiè S. Aug. in Psal. 141. n.9. *ille qui dixit, Qui me eru-* 1583.E.
buerit coram hominibus, erubescam eum coram Patre meo qui in Cælis
est; ipsam crucis ignominiam quodammodo quam Pagani derident, in loco
pudoris nostri constituit. Quod signum crucis, ait idem S. Doct. Tr. 118. To.3. p.2.
in Joan. *nisi adhibeatur sive in frontibus credentium, sive ipsi aquæ ex* p. 801.
qua regenerantur, sive oleo quo chrismate unguntur, sive sacrificio E.
quo aluntur, nihil eorum ritè perficitur. Hæccine quæso, *ritum pol-*
lutum referunt *ac inter exitiales satanæ præstigias recensendum?*

Paulò quidem modestiùs, quamquam nec veriùs, nostrum istud
Sacramentum impetit non ignobilis Calvini Sectator Dallæus, qui
non alium impositionis manuum Apostolorum, fructum agnoscit,
quàm linguarum ac miraculorum dona, quę cùm jamdiu extincta
& abrogata fuisse constet, & ipsum quoque Confirmationis ritum
cum illis omnino extinctum periisse arbitratur. Verùm non satis at-
tendisse videtur Dallęus, ad infantiam, ut ita dicam, nascentis
Religionis, quam conspicuis ac splendidis prodigiis adolescere ac
confirmari oportuit. Quibus, adulta & confirmata, non indiguit
amplius. *Neque enim*, ut observat S. Aug. L. 3. de Baptismo c. 16. To 9 p.
temporalibus, & sensibilibus miraculis attestantibus, per manus im- 116. F.
positionem modò datur Spiritus sanctus, sicut antea dabatur ad com-
mendationem rudis fidei, & Ecclesiæ primordia dilatanda. Quis enim
nunc hoc expectat, ut ii quibus manus ad accipiendum Spiritum san-
ctum imponitur, repentè incipiant linguis loqui? Sed invisibiliter &
latenter intelligitur, propter vinculum pacis eorum cordibus divina
charitas inspirari. Rem eleganti comparatione illustrat S. Gregorius
Magnus Homil. 29. in Evangelia. *Hæc*, inquit, *miracula necessaria* To.1.p.
in exordio Ecclesiæ fuerunt. Ut enim ad fidem cresceret, miraculis 1571.A.
fuerat nutrienda, quia & nos cùm arbusta plantamus, tamdiu
eis aquam infundimus, quousque ea in terra iam coaluisse videa-
mus, & si semel radicem fixerint, irrigatio cessabit.

Hic dicendi finem facio, dilectissimi Candidati, hoc unum enixè
flagitans, ut memores sitis istorum Apostoli verborum. *Quicum-* Rom 6.
que baptisati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptisati v.3. &
sumus. Consepulti enim sumus cum illo per Baptismum in mor- 4.
tem; ut quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris,
ita & nos in novitate vitæ ambulemus. Solliciti servare unita-
tem Spiritus in vinculo pacis. Unum corpus & unus Spiritus;
sicut vocati estis in una spe vocationis vestræ. Unus Dominus, Ephes.4.
una fides, unum Baptisma. Unus Deus, & pater omnium. v.3.

INDEX

INDEX QUÆSTIONUM.

Sol-

DE SA-

INDEX

DE SACRAMENTO CONFIRMATIONIS.

NOI REFORMATORI
Dello Studio di Padoa.

HAvendo veduto per la Fede di Revisione, & Approbatione del P. F. Tomaso Maria Gennari Inquisitore nel Libro intitolato *Prælectiones Theologicæ de Sacramentis Baptismi & Confirmationis, quas habuit Honoratus Tournely*, non v'esser cos'alcuna contro la Santa Fede Cattolica, & parimente per Atteſtato del Segretario Nostro, niente contro Principi, & buoni costumi, concedemo Licenza à Nicolò Pezzana, che possi esser stampato, osservando gl'ordini in materia di Stampe, & presentando le solite copie alle Publiche Librarie di Venezia, & di Padoa.

Dat. 6. Giugno 1728.

(*Gio: Francesco Morosini Kav. Ref.*
(*Alvise Pisani Kav. Proc. Ref.*
(

Agostino Gadaldini Seg.

PRÆLECTIONES THEOLOGICÆ

DE

SACRAMENTO BAPTISMI.

TOTAM de Baptiſmo diſputationem quinque abſolvemus Quæſtionibus.

Prima, de nomine & natura Baptiſmi: ubi de materia, forma, & diſcrimine illius à Baptiſmo S. Joannis.

Secunda, de neceſſitate ſeu exiſtentia Baptiſmi.

Tertia, de cauſis Baptiſmi: ubi de auctore, miniſtro & ſubjecto illius.

Quarta, de effectibus.

Quinta, de cæremoniis, ſive quæ antecedunt, ſive quæ comitantur, ſive quæ ſequuntur Baptiſmum.

Priuſquam verò ad rem noſtram propiùs accedamus, ſtatim in fronte hujus Tractatus Tridentini de Baptiſmo Canones velut doctrinæ Catholicæ fundamentum præmittendi ſunt.

Canones Concilii Tridentini de Baptiſmo Seſſ. 7.

Can. 1. *Si quis dixerit, Baptiſmum Joannis habuiſſe eamdem vim cum Baptiſmo Chriſti, anathema ſit.* *To. 14. Conc. p. 777. & ſeq.*

Can. 2. *Si quis dixerit, aquam veram & naturalem non eſſe de neceſſitate Baptiſmi, atque ideo verba illa Domini noſtri Jeſu Chriſti, Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, ad metaphoram aliquam detorſerit, anathema ſit.*

Can. 3. *Si quis dixerit, in Eccleſia Romana, quæ omnium Eccleſiarum mater eſt & magiſtra, non eſſe veram de Baptiſmi Sacramento doctrinam, anathema ſit.*

Can. 4. *Si quis dixerit, Baptismum, qui etiam datur ab Hæreticis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse verum Baptismum, anathema sit.*

Can. 5. *Si quis dixerit, Baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem, anathema sit.*

Can. 6. *Si quis dixerit, baptisatum non posse, etiam si velit, gratiam amittere, quantumcumque peccet, nisi nolit credere, anathema sit.*

Can. 7. *Si quis dixerit, baptisatos per Baptismum ipsum solius tantùm fidei debitores fieri, non autem universæ legis Christi servandæ, anathema sit.*

Can. 8. *Si quis dixerit, baptisatos liberos esse ab omnibus sanctæ Ecclesiæ præceptis .... ita ut ea observare non teneantur, nisi se sua sponte illis submittere voluerint, anathema sit.*

Can. 9. *Si quis dixerit, ita revocandos esse homines ad Baptismi suscepti memoriam, ut vota omnia quæ post Baptismum fiunt, vi promissionis in Baptismo ipso jam factæ, irrita esse intelligant, quasi per ea, & fidei, quam professi sunt, detrahatur, & ipsi Baptismo, anathema sit.*

Can. 10. *Si quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione & fide suscepti Baptismi vel dimitti, vel venialia fieri, anathema sit.*

Can. 11. *Si quis dixerit, verum & ritè collatum Baptismum iterandum esse illi qui apud Infideles fidem Christi negaverit, cùm ad pœnitentiam convertitur, anathema sit.*

Can. 12. *Si quis dixerit, neminem esse baptisandum, nisi ea ætate, qua Christus baptisatus est, vel in ipso mortis articulo, anathema sit.*

Can. 13. *Si quis dixerit, parvulos, eò quòd actum credendi non habent, suscepto Baptismo inter Fideles computandos non esse; ac propterea, cùm ad annos discretionis pervenerint, esse rebaptisandos; aut præstare omitti eorum Baptisma, quàm eos non actu proprio credentes baptisari in sola fide Ecclesiæ, anathema sit.*

Can. 14. *Si quis dixerit, hujusmodi parvulos baptisatos, cùm adoleverint, interrogandos esse, an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptisarentur, polliciti sunt; & ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna ad Christianam vitam cogendos, nisi ut ab Eucharistiæ aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant, anathema sit.*

QUÆ-

QUÆSTIO PRIMA.

De nomine & natura Baptismi.

UT plenè innotescat quæ sit Baptismi natura, nomen ejus, definitionem, materiam, sive remotam, sive proximam, formam, ac discrimen à Baptismo Joannis expendere necesse est.

ARTICULUS PRIMUS.

De nomine & definitione Baptismi.

BAptismi nomen origine græcum est, à verbo *βάπτω* vel *βαπτίζω*, id est mergo, tingo; hinc *βάπτισμα*, immersio, tinctio: quia scilicet, qui olim baptisabantur, toti aquis immergebantur seu tingebantur.

Nomen Baptismi considerari potest vel secundùm significationem grammaticalem, vel secundùm significationem Ecclesiasticam & sacramentalem.

Varia nominis baptismi significatio apud Auctores sacros.

Quadruplex distingui potest nominis baptismi significatio apud Auctores sacros. Prima, litteralis & communis. Secunda, cæremonialis seu legalis. Tertia, accommodatitia seu metaphorica & figurata. Quarta, sacramentalis & Ecclesiastica.

I. Juxta litteralem vim nominis, baptismus, ut mox dixi, idem est, ac immersio & intinctio: cùm verò quod lavatur, totum soleat aquis immergi, Græci eodem utuntur nomine ut immersionem, tinctionem, & lotionem seu ablutionem vulgarem significent. Lib. 4. Regum c. 5. v. 14. de Naaman dicitur: *Descendit, & lavit in Jordane septies.* Græcè, *ἐβαπτίσατο*. De Judith, Libro cui nomen dedit c. 12. v. 7. *Exibat noctibus in vallem Bethuliæ, & baptisabat se in fonte aquæ*, id est, lavabat se, lotione communi & vulgari.

II. Nomen baptismi usurpatur in Scripturis ad significandas lotiones illas legales & cæremoniales quibus tam frequenter uti solebant Judæi: unde *Baptistæ* appellantur à S. Justino, Dialogo cum Tryphone; hincque nata secta Hemerobaptistarum, seu eorum, ut loquitur S. Epiph. hæresi 17. *qui tam vere, autumno, quàm æstate atque etiam hyeme quotidie lavant.* De his frequentissimis Judæorum baptismatibus seu lotionibus sanctus Marcus cap. 7. v. 3. & 4. ait: *Pharisæi & omnes Judæi, nisi crebrò laverint manus, non manducant; & à foro nisi baptisentur, non comedunt: & alia multa sunt quæ tradita sunt illis servare, baptismata calicum, & urceorum, & æramentorum & lectorum.* Observat etiam S. Paulus Hebr. 9. v. 10. Judæorum hostias *solummodo in cibis & in potibus, & variis baptismatibus* fuisse positas. Baptismus quoque S. Joannis cæremonialis quidem fuit, sed è Cœlo veniens, & ad Baptismum Christi per pœnitentiam, ad quam hortabatur, viam sternens ac præparans.

Edit. Paris. 1615. p. 307. A.

Edit. Paris. 1622. To. 1. p. 37. A.

III. Sensu accommodatitio seu metaphorico & figurato nomen baptismi usurpa-

usurpatur in Scripturis, ad significandam primò afflictionem quæ hominem instar aquæ vehementis mergit & absorbet. Quo sensu Christus apud S. Lucam cap. 12. v. 50. dicebat: *Baptismo autem habeo baptisari*; hoc est, pati debeo & affligi: aquæ enim frequenter in Scripturis significant afflictionem & dolorem. Psal. 68. v. 1. David ad exprimendam afflictionis suæ vehementiam, dicebat: *Intraverunt aquæ usque ad animam meam*. Et v. 15. & 16. Deum ita deprecatur: *Eripe me de luto, ut non infigar: libera me .... de profundis aquarum. Non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum.*

Hinc propter dolorem annexum, nomen baptismi pœnitentiæ & martyrio adaptatur.

Pœnitentiæ quidem & perfectæ contritioni; unde dictus *Baptismus flaminis*. Marci 1. v. 4. & Lucæ 3. v. 3. Joannes dicitur *prædicans Baptismum pœnitentiæ*. Ratio est, quia qui pœnitentia compunguntur, ii corde contrito, ac lacrymis perfusi veniam peccatorum suppliciter deprecantur: unde à SS. Patribus pœnitentia sæpius baptismus laboriosus, seu lachrymarum appellatur. Hoc sensu Sedulius de muliere peccatrice rigante lachrymis pedes Christi apud S. Lucam cap. 7. sic canit: *purgata recessit Per gemitum, propriique Lavens in gurgite fletus, Munda suis lachrymis redit, & detersa capillis.* Non desunt qui eodem sensu interpretantur etiam istud Apostoli, 1. Corinth. 15. v. 29. *Quid facient qui baptisantur pro mortuis?* id est, affliguntur & macerantur.

Martyrio quoque baptismi nomen accommodatur, unde dictus *Baptismus sanguinis*. Quo sensu Marci 10. v. 38. Christus filiis Zebedæi ait: *Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibo, aut baptismo quo ego baptisor baptisari?* id est, supplicia & mortem sustinere. Sic S. Basilius Hom. de 40. Martyribus, loquens de illo qui triginta novem se adjunxit, *Baptisatus est in ipsum* (Jesum Christum) ait, *non ab alio, sed à propria fide; non in aqua, sed in proprio sanguine.* Et S. Chrysostomus Homilia in S. Lucianum Martyrem, *Neque miremini*, inquit, *quòd baptismum martyrium vocaverim: nam & hic Spiritus cum multa advolat ubertate, ac peccatorum abolitio, & animæ fit purgatio quædam mirabilis ac stupenda: & quemadmodum ii qui baptisantur aquis, ita qui martyrium patiuntur, proprio sanguine abluuntur.*

Edit. nov. T. 2. p. 155. A. Edit. nov. T. 2. p. 526. A.

Usurpatur præterea sensu figurato baptismus, ad designandam abundantem & copiosam gratiæ Dei diffusionem. Act. 1. v. 5. de Apostolis dicitur: *Vos autem baptisabimini Spiritu sancto non post multos hos dies.* Et Matth. 3. v. 11. S. Joannes de Christo ait; *Ipse vos baptisabit Spiritu Sancto & igni.* Per ignem autem nonnulli sensu spiritali ac mystico intelligunt uberem Spiritus sancti gratiam, quæ instar ignis omnes peccatorum sordes absumit, nec ab effectu potest retardari, adeo vehemens est & activa. Ita S. Chrysostomus Hom. 11. in Matth. & S. Gregorius Thaumaturgus Serm. in sancta Theophania, ad hæc verba, *Ipse baptisabit vos in Spiritu sancto & igne. Aqua*, inquit, (baptisabit) *ut quæ peccatorum sordes abluere potest; Spiritu, ut qui terrenos, spirituales reddere potest; igne, ut qui solet iniquitatum spinas comburere.*

Edit. Paris. 1622. p. 36. A.

Alii verum ignem sensu litterali intelligunt, ajuntque, sanctum Joannem alludere ad species illas linguarum ignearum quæ in die pentecostes visæ sunt dispertitæ supra capita Apostolorum, cùm Spiritu Sancto ejusque donis repleti sunt. Ita S. Joannes Damascenus L. 4. orthodoxæ fidei c. 9.

Edit. postr. T. 1. p. 262. A.

Usurpa-

Usurpatur denique sensu figurato baptismus, ad significandum tùm diluvium universale quo submersus est universus Orbis, & vocatur à Tertulliano Lib. de Baptismo, ***Baptismus mundi***, qui juxta S. Petrum Epistolæ 1. c. 3. v. 21. fuit imago & figura Sacramenti Baptismatis: tùm maris rubri transitum, quando nempe Israelitæ sicco pede divisis aquis incedentes, Ægyptios insequentes evitarunt, & dictus est Baptismus Mosis, quia duce Mose Israelitæ ex Ægypto egressi sunt, de quo Apostolus 1. Corinth. 10. v. 2. ***Omnes***, inquit, ***in Moyse baptisati sunt in nube & in mari.*** *Ed. Rigalt. p. 227. B.*

Omnes porrò illæ figuratæ ac metaphoricæ baptismi significationes, desumuntur ex analogia, seu similitudine quam habent vel cum materia, vel cum effectu nostri Baptismi.

Non est verò audiendus Socinus, qui præter adductas figuratas nominis Baptismi significationes, novam planè & inusitatam invehit, contendens nomine Baptismi doctrinam Evangelicam aliquando designari in Scripturis. Verùm, ut ex dicendis inferiùs constabit, merum istud est cerebri Sociniani figmentum, cujus ne tenuissimum quidem extat in Scripturis fundamentum.

IV. Denique, usu Ecclesiastico & sacramentali baptismi nomen significat lotionem illam sacram, mysticam & religiosam, qua quis aqua tingitur seu baptisatur in corpore, ut spiritu interiùs renascatur, & dicitur vulgò ***Baptismus fluminis***, quo Christiani fimus: de quo Matth. 28. v. 19. Christus Apostolis & Discipulis dixit: ***Euntes docete omnes gentes, baptisantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti.*** Et Joan. 3. v. 5. ***Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.*** Propriè & ad litteram ritus ille Baptismus dictus est, quia, ut jam observatum fuit, qui baptisabantur olim toti aquis immergebantur.

De Baptismo secundùm hanc postremam significationem, prout nempe Sacramentum est novæ Legis, hoc in Tractatu loquimur. Variis autem nominibus solet tùm in Scriptura, tùm apud SS. Patres designari.

Varia nomina Sacramenti Baptismatis.

Varia hæc nomina desumuntur partim à materia, partim à forma, partim ab effectibus, partim denique à cæremoniis Baptismi.

A materia appellatur ***Lavacrum aquæ***, Ephes. 5. v. 26. ***Sacramentum aquæ***, à Tertulliano Lib. de Baptismo cap. 1. ***Unda genitalis, Fluvius aquæ vitalis***, à S. Cypriano Epistola 2. & à S. Gregorio Nazianzeno Oratione in sanctum Baptisma.

A forma appellatur ***Sigillum, Signaculum, Obsignatio fidei, Sacramentum Trinitatis, Sacramentum fidei***: tùm quia per Baptismum homo inter Fideles adscribitur; tùm quia solemnem fidei suæ professionem, vel per se si adultus sit, vel per susceptores, si infans, emittit; tùm quia expressa in eo fit SS. Trinitatis invocatio.

Ab effectibus vocatur ***Lavacrum regenerationis & renovationis*** ab Apostolo ad Titum 3. v. 5. ***Ablutio peccatorum***. Act. 22. v. 16. ***Vitæ novitas***, Rom. 6. v. 4. ***Sanctificatio***, 1. Corinth. 6. v. 11. ***Sepultura hominis cum Christo in mortem***, Rom. 6. v. 4. ***Circumcisio non manufacta***, Coloss. 2. v. 4. ***Illuminatio***, seu Sacramentum illuminationis, Hebr. 6. v. 4. Nomina hæc passim affe-

runt & confirmant SS. Patres. Tertullianus Lib. de pœnit. cap. 6. appel-
P. 125. lat Baptiſmum, *fidei obſignationem*; S. Baſilius Hom. 13. dicit eſſe *ſigillum*
quod conatu nullo frangi poteſt. S. Gregorius Nazianzenus Orat. 40. *Sigil-*
To.2.p. 117.D. *lum eſt*, inquit, *quia conſervatio eſt*, *ac donationis ſignificatio*. S. Auguſti-
Edit. nus Epiſtola 185. aliàs 50. cap. 6. *Signaculum* appellat *Redemptoris*; &
Pariſ. Conc. Trid. Seſſ. 6. c. 7. *Sacramentum Fidei*. Græci præſertim appellant *Sa-*
1609. *cramentum illuminationis*: unde S. Cyrillus Hieroſolymitanus Catecheſes ſuas
To 2.p. 639. A. de Baptiſmo inſcripſit *Catecheſes illuminatorum*; S. Gregorius Nazianzenus
Edit. Orationem ſuam 39. quæ eſt panegyrica Baptiſmi Chriſti, inſcripſit, *O-*
nov. T. *rationem in ſancta lumina*: Multa alia congerunt nomina, quibus vis &
2.p.653. energia Baptiſmi exprimitur: unum ſufficiat teſtimonium S. Gregorii Na-
A. zianzeni Oratione 40. in S. Baptiſma, ubi ſic loquitur: *Baptiſmus eſt ſplen-*
To. 14. Conc.p. *dor animarum*, *vitæ in melius commutatio*, *conſcientiæ ad Deum interroga-*
759. D. *tio. Baptiſmus infirmitatis noſtræ adjumentum. Baptiſmus carnis eſt abjectio*,
To.1.p. 638. B. *ſpiritus aſſectatio*, *Verbi participatio*, *figmenti correctio*, *peccati diluvium*, *lucis communicatio*, *tenebrarum oppreſſio*. *Baptiſmus vehiculum ad Deum*, *pe-*
regrinatio cum Chriſto, *fidei adminiculum*, *mentis perfectio*, *cæleſtis regni clavis*,
ſervitutis depulſio, *vinculorum ſolutio .... omnium Dei beneficiorum præclariſſi-*
Ibid.D. *mum & præſtantiſſimum*. Et poſtea: *Donum vocamus*, *gratiam*, *Baptiſmum*,
unctionem, *illuminationem*, *incorruptionis indumentum*, *regenerationis lava-*
crum, *ſigillum &c.*

Denique à cæremoniis Baptiſmus dicitur *Veſtimentum candidum*, à S. Cyrillo Hieroſolymitano; *Unctio* à S. Gregorio Nazianzeno &c.

Definitio Baptiſmi.

Variæ definitiones Baptiſmi proferuntur tùm ab hæreticis, tùm ab orthodoxis Theologis, cum eo diſcrimine, quòd primi naturam Baptiſmi adulterando fidem violant; poſtremi, ſalva fide, magis aut minùs accuratam & evolutam definitionem proponunt.

Definitiones Baptiſmi ab Hæreticis confictæ.

Inter Hæreticos Philippus Melancton in Locis ſuis communibus, definit Baptiſmum, *ſignum quo Deus nobiſcum agit*, *& recipit nos in gratiam*.

Verùm, definitio hæc convenit omni Sacramento, imò & verbo prædicationis; ac ſupponit Baptiſmum eſſe nudum ſignum, gratiæ ſanctificantis non productivum.

Edit. Calvinus Lib. 4. Inſtitutionis c. 15. *Baptiſmus*, inquit, *eſt ſignum initiationis*,
Genev. *quo in Eccleſiæ cooptamur ſocietatem*, *ut Chriſto inſiti inter filios Dei cenſeamur*.
1554.p. Verùm definitio hæc peccat I. quòd explicet tantùm Baptiſmum per fi-
481.n.1. nem ſecundarium, nempe cooptationem inter filios Dei, & proteſtationem fidelitatis quam Deo & Eccleſiæ debemus; non verò per primarium & præcipuum effectum, regenerationem ſcilicet interiorem hominis, & à peccatis mundationem.

II. Quia innuit Baptiſmum eſſe nudum ſignum, non verò efficax gratiæ ſanctificantis.

III. Quia

III. Quia convenit ex æquo circumcisioni; imò, juxta Calvinistas, etiam longè aptiùs quàm nostro Baptismo: tùm quia secundùm illos filii Fidelium, quamvis non baptisati, in societatem Ecclesiæ sunt cooptati, Christo insiti, Dei filii: tùm quia Circumcisio longè meliùs distinguebat Judæos à cæteris gentibus, cùm ipsi corpori impressa adhæreret tenaciùs, noster verò Baptismus in actione positus fluat & transeat exteriùs, solo superstite interiori & invisibili charactere.

Sociniani post Socinum de Ecclesia, titulo de Baptismo, Tom. 1. pag. 250. & Epistola ad Matthæum Radecium ibid. pag. 384. & passim disputatione de Baptismo ibid. pag. 709. definiunt Baptismum, *adumbrationem remissionis peccatorum in nomine Christi, ejusque nominis apertam professionem, & in ipsius Religionem quamdam initiationem, per quem nihil revera datur, sed tantummodo eorum, quæ vel jam data esse, vel datum iri certissimum est, externa quædam agnitio significetur. Aqua enim baptisari in nomine Christi, nihil aliud est*, inquit Socinus disput. de Baptismo cap. 5. *quàm publicè Christo nomen dare, ejusque fidem, quæ in corde lateat, palam testari ac profiteri; ita ut non Christianum ulla ex parte Baptismus efficiat, sed indicet atque declaret.*

Breviùs Vuolchelius Lib. 6. de vera Religione cap. 14. *Baptismus*, inquit, *nihil aliud est quàm publicum Christianæ professionis symbolum, quo per intinctionem in aquam, homines illius Religionis initiantur.*

Multiplex ea in descriptione Baptismi vitium est, nec unus latet error: nempe, Baptismum nudam esse & otiosam cæremoniam; necessarium non esse, sed indifferentem; nullum extare illius percipiendi fixum ac permanens mandatum: quæ omnia, quàm sint à fide Catholica aliena, ostendemus inferiùs ubi de necessitate & efficacia Baptismi.

A Socinianis non multùm recedit Episcopius in responsione ad 64. quæstiones, Tom. 1. pag. 37. ubi duplicem affert Baptismi definitionem: unam qua Baptismus dicitur esse tantùm *tessera, nota, signum vel sigillum, quale Diplomatis suis Reges affigere solent, professionis publicæ, quo Christiani Religione sumus, cujusmodi signum in populo Israelis erat Circumcisio.* Atque juxta hanc Baptismi ideam, ait *mandatum Baptismi eos omnes obstringere tantùm, qui professione sunt Christiani.* Altera definitio est, qua Baptismus dicitur *signum resipiscentiæ, & sigillum remissionis peccatorum ante eum susceptum perpetratorum.* Atque juxta hanc definitionem, addit Episcopius *Baptismi mandatum ad eos pertinere, qui vel à paganismo ad Religionem Christianam transeunt, vel in Christiana Religione nati, peccatis se obstrinxerunt: unde si qui nulla peccata (quod rarum) perpetrasset, ad eum*, inquit, *mandatum Baptismi pertinere non auderem dicere, sed Christi illud dictum referrem Matth. 9. v. 12. Non est opus valentibus medico.*

Verùm definitionem hanc Baptismi, quæ cum Sociniana cohæret, falsam esse, multisque implicatam erroribus, constabit ex dicendis tùm de necessitate, tùm de efficacia & effectibus Baptismi.

Orthodoxæ Baptismi definitiones.

Hugo à S. Victore Lib. 2. de Sacramentis parte 6. c. 2. *Baptismus*, inquit, *est aqua abluendis criminibus sanctificata.* P. 452. D.

Magister Sententiarum Lib. 4. dist. 3. *Baptismus est ablutio corporis exterior facta sub forma verborum præscripta.*

Eandem cum Magistro definitionem adducit S. Th. 3. parte q. 66. art. 1.

Catechismus Concilii Trid. parte 2. n. 5. definit Baptismum, *Sacramentum regenerationis per aquam in verbo.*

Alii paulò explicatiùs exponunt illud, *in verbo*, & ajunt, *Baptismum esse Sacramentum regenerationis per aquam, cum expressa SS. Trinitatis invocatione.* Posterior hæc definitio accurata videtur: tùm quia verbis Scripturæ exprimitur, partim ex cap. 3. S. Joan. v. 5. partim ex S. Paulo ad Titum 3. v. 5. & ad Ephesios 5. v. 26. partim ex S. Matth. c. 28. v. 19. Tùm quia omnes Baptismi partes explicat.

I. Dicitur *Sacramentum*, quod est genus.

II. Additur *regenerationis*, quæ vox differentiam exprimit contrahentem genus, & distinguentem Baptismum tùm à Sacramentis veteribus, tùm etiam ab aliis novæ Legis: solus quippe Baptismus inter Sacramenta Evangelica propriè regenerat. *Non solùm*, inquit Chrysostomus Catechesi 1. ad illuminandos, *nobis peccata remittit, neque solùm delicta purgat; sed ita id præstat ac si denuo generati essemus. Etenim nos denuo creat, & format, non ex terra rursum effingens, sed ex alio elemento, aquarum scilicet natura creans.* (Edit. nova To. 2. p. 229. E.)

III. Additur, *per aquam*, quæ est alia differentia magis contrahens, & distinguens ab aliis Sacramentis novæ Legis, ipsamque Baptismi designat materiam.

IV. Denique dicitur, *cum expressa SS. Trinitatis invocatione*, quibus verbis forma Baptismi exprimitur.

Ex hac definitione colliges, Sacramentum Baptismi non esse ipsam aquam, prout est res permanens; sed esse ablutionem exteriorem, seu usum & applicationem aquæ.

Colliges 2. post S. Th. hìc qu. 66. art. 1. in corpore, tria distingui posse in Baptismo, scilicet, id quod est Sacramentum tantùm; quod est res Sacramenti tantùm: & quod est Sacramentum simul & res Sacramenti.

Sacramentum tantùm dicitur, id quod significat & non significatur: nempe quod exteriùs sensibus subjicitur, & est signum interioris effectus; qualis est aqua, seu ejus usus & applicatio cum præscripta verborum forma.

Res Sacramenti tantùm dicitur, id quod significatur & non significat; & est ipsa interior animæ ablutio quæ fit per gratiam sanctificantem.

Sacramentum & res Sacramenti simul dicitur, id quod significat & significatur; & est character baptismalis qui significat tùm interiorem justificationem, vel quæ fit, vel quæ esse debeat; tùm jus quod est in baptisato ad percipienda alia Sacramenta: significatur autem, quia est effectus ablutionis exterioris; omnis autem causa significat suum effectum.

ARTICULUS II.

De materia remota Baptismi.

Duplex distinguitur materia in Sacramentis quæ in actione & usu consistunt, una remota, altera proxima.

Remo-

Remota, est res quæ assumitur ad conficiendum Sacramentum: v. g. in Baptismo aqua, in Confirmatione oleum.

Proxima, est ipsa applicatio seu usus materiæ remotæ: v. g. in Baptismo ablutio, in Confirmatione unctio.

De materia dumtaxat remota Baptismi hìc agimus, circa quam olim errores nonnulli insurrexerunt.

Errores circa materiam remotam Baptismi.

Duplex generatim statui potest ordo Hæreticorum qui errarunt circa materiam Baptismi.

Primus, eorum qui aquam aut penitus sustulerunt; aut saltem in necessitate, valere in alio liquore Baptismum existimarunt.

Secundus, eorum qui illam adulterarunt adjecta rerum aliarum mixtione.

Primi ordinis Hæretici qui aquam penitus sustulerunt, fuere

I. Omnes illi qui Sacramenta omnia sive signa sensibilia rejecerunt; quales fuere nonnulli Gnostici, de quibus S. Irenæus Lib. 2. cap. 18. & S. Epiphanius hæresi 34. Ascodrutæ & Archontici de quibus Theodoretus Lib. 1. hæreticarum fabularum cap. 10. & 11. Beguinæ & Beguardi, de quibus Joannes XXII. in Extravaganti, *Sancta Romana Ecclesia. De religiosis domibus.* in Sexto.

II. Cajani de quibus Tertullianus Lib. de Baptismo cap. 1. *Nuper*, inquit, *conversata istic quædam de Cajana hæresi vipera venenatissima, doctrina sua plerosque rapuit, imprimis Baptismum destruens: nam ferè viperæ & aspides, ipsique reguli serpentes arida & inaquosa sectantur.* P. 224. A.

III. Quintillani à Quintilla femina sic dicti, qui & Pepuziani nonnunquam appellantur, à vico Pepusæ ubi conventus suos habebant & virus suum diffundebant liberiùs, eidem errori adhæserunt, teste eodem Tertulliano citato mox c. 1. L. de Baptismo: *Quintilla*, inquit, *monstruosissima cui nec integrè quidem docendi jus erat, optimè norat pisciculos necare, de aqua auferens.* Eodem Lib. c. 2. refert Tertullianus, errori causam ac prætextum dedisse aquæ simplicitatem & vilem conditionem. Hunc porrò errorem sequuta est Quintilla, antequam ad partes Montani accederet; Montano enim addicta, aquam Baptismi cum ipso retinuit. Ibid.

IV. Manichæi rati aquam esse à malo principio, Baptismum in aqua collatum ut planè inutilem rejiciebant. Ita S. Augustinus Lib. de hæresibus, hæresi 46. circa finem. *Baptismum in aqua*, inquit, *nihil cuiquam perhibent salutis afferre. Nec quemquam eorum quos decipiunt, baptisant.* To. 8. p. 17. C.

V. Seleuciani & Hermiani ab auctoribus sic dicti, ac eodem modo cum Manichæis principio nixi, *Baptismum in aqua non recipiunt*, inquit S. Augustinus L. de hæresibus, hæresi 59. & ante ipsum Philastrius in Catalogo hæreseon quæ sub Apostolis extiterunt, ait *eos illo aquæ Baptismo non uti, propter verbum hoc quod dixit Joannes Baptista, Ipse vos baptisabit in spiritu & igne:* quibus verbis constat quidem eos in aqua non baptisasse; sed an in igne, & quomodo baptisaverint, incertum est. Ibid. p. 20. D. Biblior. PP. To. 5. p. 707. G.

Sanè antiquissimum esse morem in Baptismo ignem seu unctionem usurpandi, constat ex Heracleone apud Clementem Alexandrinum in Libro de Prophetia:

phetia: *Quidam*, inquit, *obsignatorum aures igni notabant*. Et de Valentino Tertullianus ait: *Bis docuit tingi traducto corpore flamma*. Jacobitæ etiam à Jacobo Zanzalo Syro propagati, loco Baptismatis aquæ, ferro candente imprimunt in frontibus figuram crucis. Ita Bernardus Lutzemburgensis in Catalogo Hæreticorum Lib. 2. verbo, *Jacobita*. Ignem quoque adhibere perhibentur Æthiopes.

Quidam etiam Manichæi dicti Cathari, duodecimo sæculo, dicebant non esse in aqua baptisandum, sed in igne, cùm Baptismus aquæ nihil proficiat. *Bibliot. PP.T. 23.pag. 615.A.* Ita refert Eckbertus Presbyter, qui floruit an. 1160. Sermone octavo adversùs quintam illorum Manichæorum hæresim, quæ est de Baptismo aquæ. Fundamentum erroris desumebant ex his verbis S. Joannis apud S. Matth. c. 3. *Ille baptisabit vos in Spiritu sancto & igne*: quæ non ita interpretabantur, quasi vellent ignem & ustionem adhiberi debere in Baptismo; sed *Ibid. B. C.* *Baptismus in igne dicitur*, ait ibidem Eckbertus, *propter ignem luminum quæ in circuitu ardent*. Narrat scilicet eos in hunc modum baptisasse, *Locantur*, *Ibid. B.* inquit, *luminaria copiosè in circuitu cum reverentia magna. Statuitur in medio infelix ille qui baptisandus seu catharisandus est, & assistit ei Archicatharus, tenens in manu Libellum deputatum ad officium hoc, quem imponens vertici ejus dicit benedictiones .... orantibus cæteris qui circumstant..... & sic perficitur ille Baptismus*.

VI. Bellarminus L. 1. de Baptismo c. 2. & post eum multi alii recensent inter Hæreticos qui penitus aquam è Baptismo eliminarunt, Paulicianos è secta *Bibliot. PP.To. 19.pag. 205.G.* Manichæorum, qui, teste Euthymio Panopliæ parte 2. titulo 21. videntur pro elemento ea tantùm verba inter baptisandum substituisse, *Ego sum aqua viva*. Verùm ex Euthymio non videtur illud posse colligi: neque enim ille ait Paulicianos existimasse Baptismum in his verbis positum esse, sed tantùm eos finxisse se suscipere Baptismum, eo quòd admitterent Evangelium; Baptismum autem esse Evangelii verba, quia Dominus dixit: *Ego sum aqua viva*. Unde colligi quidem potest, ejusmodi Hæreticos circa vim & efficaciam Baptismi errasse, non circa materiam, præsertim cùm, ut *Ibid.* ibidem observat Euthymius, *illi infantes suos Presbyteris baptisandos offerrent, eo quòd Baptismum corpori prodesse putabant, quamvis animæ nullam afferret utilitatem*.

VII. Quidam Valdenses, ex Manichæorum secta, referente Ebrardo *Bibliot. PP.To. 24.pag. 1541.G.* cap. 6. Operis adversùs eos conscripti, aquam à Baptismo auferebant: *Hæretici*, inquit, *duo testimonia extinguunt, sanguinem in sacrificio, aquam in Baptismo non credunt*.

VIII. Flagellantes decimo tertio sæculo exorti; per Italiam, Hungariam, Poloniam, Galliam, & Germaniam diffusi, dicebant, *unumquemque baptisari debere proprio sanguine per flagella de corpore excusso*. Ita refertur in vita Gregorii Papæ X. Tom. 11. Conc. parte 1. pag. 928. An verò illi rejecerint Baptismum aquæ, non affirmant Auctores qui de illis scripserunt; & Gerso, qui contra illos Tractatum edidit Tom. 1. parte 1. pag. 636. Edit. Parisiensis an. 1606. ait quidem illos negligere Confessionem sacramentalem & Pœnitentiam, imò & flagellorum dignitatem ac meritum ipsi martyrio anteponere; sed de rejecto ab illis aquæ Baptismo silet. *Constat*, inquit, *per experientiam, quòd taliter se flagellantes non curant de*

Sacra-

Sacramento Confessionis vel Pœnitentiæ sacramentalis, dicentes quòd hæc flagellatio potior est ad delendum peccata, quàm quæcumque Confessio, imò eam equiparant nonnulli vel preponunt martyrio, quoniam facimus, inquiunt, ultrò fundendo sanguinem proprium, quod ab aliis Martyres pati cogebantur.

Castigandus hic obiter Socinus, qui disputatione de Baptismo cap. 15. ut ostendat perpetuum non fuisse in Ecclesia usum Baptismi aquæ, asserit, teste Dionysio Alexandrino apud Eusebium, à Novato abrogatum fuisse Baptismum. Verùm, aut mentem Dionysii non est assecutus Socinus, aut insigniter aberrat. Certum enim est, Novatum non tantùm suos baptisasse, sed & baptisatos à Catholicis iterùm baptisasse, cùm ad suas transibant partes. Eo igitur dumtaxat sensu dixit apud Eusebium Lib. 7. Historiarum cap. 8. Dionysius, Novatum abrogasse Baptismum, *Edit.* quòd à Catholicis baptisatos ad se venientes iterùm baptisans, hoc facto, *Valesp.* quantùm in se erat, Baptismum Catholicorum, utpote nullum, *254.* abrogaret.

Hactenus de Hæreticis primi ordinis qui visi sunt aquam ex Baptismo penitus rejecisse.

Extitere verò qui hanc quidem retinendam esse voluerunt usu communi & ordinario, sed in casu necessitatis posse Baptismum alio in liquore conferri censuerunt. Ita ille qui, referente Joanne Moscho cap. 176. Judæum quemdam in eremo deficientem baptisavit in arena.

Presbyter ille de quo interrogatus fuit Stephanus II. S. Pontifex: qui aqua deficiente, periclitantem infantem vino abluerat.

In Norvegia fuere etiam qui propter aquæ penuriam infantes baptisabant in cervisia: de quo Baptismo consultus Gregorius IX. S. Pontifex à Nidrosiensi in Norvergia Archiepiscopo, respondit secundùm doctrinam Evangecam baptisandum esse in aqua.

Armeni quoque, referente Thoma Valdensi Lib. 2. c. 114. in necessitate variè baptisabant, *quidam in vino, quidam in lacte.*

Lutherus etiam in Colloquiis sympofiacis c. 17. interrogatus num deficiente aqua liceret baptisare in lacte, respondit: *Quidquid balnei loco esse potest, illud aptum esse ad baptisandum.*

Idem sentit Theodorus Beza in sua secunda ad Tillium Epistola. *Si desit aqua*, inquit, *& tamen Baptismus alicujus differri ampliùs cum ædificatione non possit nec debeat, ego certè quovis liquore, non minùs ritè quàm aqua baptisarem.* Addit ibidem, (quod apertum est mendacium) *non aliter sentire Scholasticos nostros.*

Palavicinus Lib. 9. Historiæ Concilii Tridentini cap. 7. inter varias propositiones ex recentioribus Hæreticis Lutheranis & Calvinistis excerptas, hanc circa Baptismum refert: *Aqua vera & naturalis non est de necessitate Baptismi*; atque ideo verba illa Domini nostri Jesu Christi, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto*, ad metaphoram detorqueri debent; *To.2.p. 36.n.8.* quem errorem proscripsit Synodus Tridentina Sessione 7. Canone 2. Reipsa *P.481. n.2.* enim Calvinus Lib. 4. Instit. cap. 15. per aquam Christi sanguinem vult intelligi, *propter mundandi abluendique similitudinem*. Dallæus quoque Lib. 2. de Confessione cap. 3. cæterique vulgò Calvinistæ eamdem interpretationem amplectuntur.

Secun-

Secùndi ordinis Hæretici qui aquam Baptiſmi adulterarunt injecta rerum aliarum mixtione, fuere

Quidam Marci diſcipuli dicti Marcoſii è Gnoſticorum ſecta: ii nempe, teſte S. Epihanio hæreſi 34. poſt S. Irenæum, oleum aqua temperatum in Baptiſ-
To.1.p. 256.B. moadhibebant. *Non deſunt inter illos*, ait S. Epiphanius, *qui ad aquam perducere ſupervacaneum arbitrantur; ſed oleum aqua temperatum cum ſolemnibus carminibus initiatorum capita inſpergunt, idque demum redemptionem nominant.*

Antiquiſſimus Auctor anonymus in Tractatu quem ſcripſit adversùs S. Cyprianum cæteroſque Rebaptiſantes, versùs finem, certos refellit Hæreticos, qui ignem aquæ adjungendum eſſe in Baptiſmo contendebant, tùm propter hæc verba S. Joannis, *Ille* (Chriſtus) *baptiſabit vos in Spiritu ſancto & igni*; tùm quia in Libro qui *Pauli prædicatio* inſcribitur, (ſuppoſititius ille eſt & nugis plenus) legebant, ignem ſuper aquam viſum fuiſſe, quando Chriſtus fuit à Joanne baptiſatus. Hinc eſt quòd illi fingebant, ſtatim ac in aquam deſcendiſſent ut baptiſarentur, ignem ſuper aquam apparere. Putidum hoc figmentum refellit Anonymus, cujus Tractatus editus eſt ad calcem Operum S. Cypriani, & Tom. 1. Conc. pag. 783.

Egbertus Eboracenſis Archiepiſcopus in excerptis cap. 42. narrat ſuo tem-
Tom.6. Conc.p. 1590.B. pore quoſdam fuiſſe qui miſcebant vinum cum aqua Baptiſmatis; *Et hoc non rectè*, inquit, *quia Chriſtus non juſſit baptiſari vino, ſed aqua.*
His præmiſſis, dogma catholicum ſequenti Concluſione demonſtrabimus.

CONCLUSIO.

Omnis & ſola naturalis ſeu elementaris aqua eſt remota Baptiſmi materia, eaque neceſſaria.

Tam expreſsè dogma iſtud in Scripturis continetur, & Eccleſiæ totius praxi ac traditione confirmatur, ut mirum ſit potuiſſe in dubium revocari.

Probatur igitur 1. ex Scriptura triplici argumento. A prophetia, ſeu promiſſione aquæ baptiſmalis; à præcepto, & ab exemplo ſeu facto tùm Chriſti, tùm Apoſtolorum qui in aqua baptiſarunt.

I. Deus per Ezechielem cap. 36. v. 25. promiſit, & prædixit ſe per aquam omnes iniquitates noſtras expurgaturum: *Effundam*, inquit, *ſuper vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus iniquitatibus veſtris*. Quem locum haud dubiè reſpicit S. Paulus Heb. 10. v. 22. cùm ait; *Aſperſi corda à conſcientia mala, & abluti aqua munda.*

II. Mandavit Chriſtus Apoſtolis, ut in aqua baptiſarent omnes gentes. Matth. 28. v. 19. *Euntes ergo docete omnes gentes, baptiſantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti*. Baptiſmum autem illum in aqua fieri debere, declaravit Chriſtus apud S. Joan. cap. 3. v. 5. his verbis. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei*. Unde Apoſtolus Epheſ. 5. v. 25. *Chriſtus*, inquit, *dilexit Eccleſiam, & tradidit ſeipſum pro ea, mundans eam lavacro aquæ*. Nomine autem aquæ, veram, naturalem & elementarem ſenſu proprio & litterali, non figurato & metaphorico eſſe intelligendam, manifeſtè demonſtrat exemplum Chriſti & Apoſtolorum.

III.

III. Postquam Christus in suo cum Nicodemo colloquio Joan. 3. dixisset, neminem posse introire in Regnum Dei, *nisi renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto*; ut verba facto comprobaret, v. 22. ejusdem capitis ita refertur: *Post hæc venit Jesus & Discipuli ejus in terram Judæam, & illic demorabatur cum eis, & baptisabat. Erat autem & Joannes baptisans in Ænnon juxta Salim, quia aquæ multæ erant illic.* Ex quibus perspicuum est, Christumcum Discipulis suis baptisasse baptismo aquæ veræ & naturalis, sicut ipse Joannes Baptista; unde orta quæstio discipulorum Joannis, *Rabbi*, inquiunt v. 26. *qui erat tecum trans Jordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptisat, & omnes veniunt ad eum.* Quin ipse Christus in aqua baptisatus est à Joanne: Matth. 3. v. 6. *Baptisatus autem Jesus confestim ascendit de aqua.* Idem refertur à S. Marco c. 1. v. 9. ubi in Jordane Christus à Joanne baptisatus dicitur.

Apostoli & Discipuli Christi mandato obsequentes, in aqua quoque baptisarunt. Act. 8. v. 36. de Philippo & Eunucho Candacis Reginæ ita narratur: *Dum irent per viam, venerunt ad quamdam aquam; & ait Eunuchus: Ecce aqua, quid prohibet me baptisari? .... & descenderunt uterque in aquam, Philippus & Eunuchus, & baptisavit eum.* Ubi certè non figurato & metaphorico, sed proprio sensu vera & naturalis aqua debet intelligi, qualis iter facientibus occurrit.

Probatur 2. constanti ac perpetua Ecclesiæ totius praxi & traditione, qua constat semper rejectum & improbatum fuisse Baptismum alio in liquore, quàm in aqua, collatum.

Stephanus II. S. Pontifex, (si tamen genuina est illius Constitutio, de qua infrà inter Objectiones) interrogatus de Presbytero, qui cùm deesset aqua, periclitantem infantem vino abluerat, respondit: *Quòd si aqua adfuit præsens, ille Presbyter excommunicetur, & penitentie submittatur, quia contra Canonum sententiam agere præsumpsit.* Tom. 6. Conc. p. 1552. D. C.

Gregorius IX. interrogatus an valeret Baptismus datus in cervisia, respondit: *Cùm secundùm doctrinam Evangelicam oporteat ex aqua & Spiritu sancto renasci, non debent reputari ritè baptisati, qui in cervisia baptisantur.* Apud Raynaldum ad an. 1241. n. 42. T. 13. p. 559. Eccl. 1.

Innocentius III. interrogatus de Baptismo cum salivæ conspersione facto, respondet, cap. *Non ut apponeres*, de Baptismo & ejus effectu L. 3. Decretalium tit. 42. *quòd cùm in Baptismo duo necessàriò requirantur, scilicet verbum & elementum, dubitari non debet, illos verum non habere Baptismum, in quibus non solùm utrumque prædictorum, sed eorum alterum omissum est.* Decret. p. 1389. n. 40.

Baptismum quoque in vino improbavit Ecclesia, ut colligitur ex Decreto Yvonis parte 1. de Baptismo cap. 54.

Improbavit quoque Baptismum in arena collatum, ut constat ex Dionysio Alexandrino apud Nicephorum Lib. 3. Hist. cap. 37. Cùm enim ille interrogatus fuisset de Judæo in arena Baptisato, *Ecclesiam ea de re*, inquit Historicus, *consulit, cui visum est aqua insuper, juxta Ecclesiæ traditionem, abluendum esse talem Judæum.* Edit. Paris. 1630. To. 1. p. 277. A. B.

Innumera hic adduci possent in confirmationem Conclusionis nostræ SS. Patrum utriusque Ecclesiæ testimonia: verùm in re obvia & facili unum aut alterum sufficiet ex Veteribus testimonium.

S. Justi-

S. Justinus Apol. 2. de iis qui ad Religionem nostram præformabantur, P.93.D. ait: *Deinde eò adducuntur à nobis ubi aqua est ..... nam in nomine rerum cunctarum parentis & Domini Dei & Servatoris nostri Jesu Christi & Spiritus sancti in aqua tùm lavantur.*

P.224. Tertullianus Lib. de Baptismo, quem ab his verbis auspicatur: *Felix Sacramentum aquæ nostræ, qua abluti delictis pristinæ cæcitatis in vitam æternam liberamur!* Dogma nostrum confirmat. Cap. 4. aquas ab ipso Spiritu sancto sanctificatas fuisse, & sanctificandi vim combibisse ostendit: *De sancto*, inquit, P.225. B.C. *sanctificata natura aquarum, & ipsa sanctificare concepit.* Et paulò post: *Omnes aquæ de pristina originis prærogativa Sacramentum sanctificationis consequuntur, invocato Deo. Supervenit enim statim Spiritus de Cœlis, & aquis superest, sanctificans eas de semetipso, & ita sanctificatæ, vim sanctificandi combibunt.*

Capite verò secundo ex professo refellit Cajanitas, qui ex Baptismo aquam eo prætextu rejiciebant, quòd vilis esset & communis; ostenditque ea ipsa de causa à Christo electam fuisse, ut unicuique promptum, facile & obvium foret ad veniam peccatorum obtinendam remedium.

To.3.p. 2. pag. 408.E. S. Aug. Tract. 15. in Joan. *Tolle aquam*, inquit, *non est Baptismus.*

To.14. Conc.p. 778.A. Hac constanti & universali traditione nixi Patres Tridentini, Sess. 7. Can. 2. sic definiunt: *Si quis dixerit, aquam veram & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideo verba illa Domini Jesu Chbristi, Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, ad metaphoram aliquam detorserit, anathema sit.*

Dixi in Conclusione 1. omnem aquam naturalem idoneam esse Baptismi materiam. *Nulla distinctio est*, ait Tertull. L. de Baptismo c. 4. *mari quis an* P. 225. C. *stagno, flumine an fonte, lacu an alveo diluatur, nec quidquam refert inter eos quos Joannes in Jordane, & quos Petrus in Tiberi tinxit.*

Dixi 2. solam aquam naturalem materiam esse Baptismi, ut excludantur tùm alii omnes liquores, vinum, cervisia, & aquæ quæ ex floribus, herbis, fructibus, aliisve id generis exprimuntur, nec sunt vera & elementaris aqua: tùm omnis mixtio & compositio quæ aquæ elementaris substantiam immutare censetur, alia enim mixtio cum qua salva & integra remanet aquæ natura & substantia, nec Baptismi integritati nocet, nec rejicienda, qualis est v. g. mixtio chrysmatis, quod in solemni consecratione fontis baptismalis, aquæ infunditur. Pariter accidentalis aquæ mutatio Sacramento non officit: sit v. g. aqua calida vel frigida, munda vel immunda, dulcis aut salsa, nihil interest ab substantiam Sacramenti: unde nix, grando, glacies, cùm sit vera aqua, idonea quoque est Baptismi materia, quando nempe resoluta est & liquata, non verò quando ita est concreta & congelata, ut fluere non possit nec lavare, sicut observat Rituale Romanum Pauli V. Cavere autem debent diligenter Pastores, ut aqua baptismalis munda sit & pura, *quæ sacramenti dignitati magis consentanea est*, inquit S. Carolus Borromæus in Instructione Baptismi, nisi fortè urgeat necessitas; quo casu quæcumque aqua naturalis obvia, etsi lutulenta, potest usurpari.

Dixi 3. aquam esse solam materiam necessariam, quia nec chrysma quod aquæ infunditur in solemni fontis consecratione, *nec benedictio aquæ est de necessitate Baptismi*, inquit S. Thomas 3. par. qu. 66. ar. 3. ad 5. *sed pertinet dumta-*

dumtaxat ad quamdam solemnitatem, per quam excitatur devotio Fidelium, & impeditur astutia dæmonis, ne impediat Baptismi effectum.

Aqua tamen benedicta (quantùm fieri potest) uti debent Ministri inter baptisandum: tùm quia ita expresse ferunt Libri rituales, imprimis Romanus Pauli V. tùm quia antiquissima est illa aquæ baptismalis benedictio, de qua Tertullianus Lib. de Baptismo c. 4. ubi aquas propter hanc benedictionem seu consecrationem *medicatas appellat*. Et S. Cyprianus Epistola 70. ad Januarium: *Oportet*, inquit, *mundari & sanctificari aquam priùs à Sacerdote, ut possit Baptismo suo, peccata hominis qui baptisatur, abluere*. Et S. Ambrosius Lib. 1. de Sacramentis cap. 5. ait, formam Baptismatis & usum hoc habere, *ut antè fons consecretur, & tunc descendat qui baptisandus est*. Et L. 2. c. 5. *Venit*, inquit, *Sacerdos, precem dicit ad fontem, invocat Patris nomen &c.* S. quoque Augustinus illius consecrationis mentionem facit Lib. 6. de Baptismo contra Donatistas, & L. 9. contra Julianum c. 8. Idem confirmat Victor Vitensis L. 2. de persecutione Vandalica. Inter Græcos idem quoque testantur S. Basilius Lib. de Spiritu sancto c. 27. & in Psal. 48. S. Gregorius Nyssenus Oratione de Baptismo, S. Cyrillus Hierosolymitanus Catechesi 3. S. Chrysostomus Hom. 13. in Marcum, & Auctor tùm Constitutionum Apostolicarum Lib. 7. c. 43. in quo describitur fontium benedictio; tùm Operis de cœlesti Hierarchia c. 2. quod Dionysio Areopagitæ à nonnullis tribuitur.

Aqua debet esse benedicta seu consecrata. *P. 225. D. Edit. Rigal. p. 117. Edit. no. To. 2. p. 353. C. Ibid. p. 357. F. Bibliot. PP. To. 8. pag. 683. A.*

Quæres quare Christus aquam pro materia Baptismi assumpserit.

Resp. 1. in ejusmodi factis voluntatem facientis esse supremam regulam & rationem.

Resp. 2. SS. Patres hujus facti has congruas rationes afferre. 1. quia ad Sacramentum absolutè omnibus & singulis necessarium voluit Christus commune & omnibus obvium seligere elementum. Ita Tertullianus Lib. de Baptismo cap. 2. 2. quia in Baptismo datur Spiritus sanctus, qui in ipso rerum exordio in aquis sedem suam præcipuè constituit, quibus incubabat ut fœcunditatem ipsis imprimeret. *Gratior enim tunc sedes erat cæteris elementis*, ait Tertullianus cap. 3. Lib. de Baptismo. 3. quia aqua usus est Deus ut mundo decorem & ordinem daret; ut terram à Cœlo divideret, aquis interjectis; ut hominem de limo formaret: aquis denique primùm fœcunditatem indidit. *Primus liquor*, inquit ibidem Tertullianus, *quod viveret edidit*. Nihil igitur mirum, si in Baptismo quo homo renovatur, atque novus veluti creatur, quo animæ suus splendor ac vita redditur, aquas Christus adhiberi voluerit. *Non mirum sit*, ait ibidem Tertullianus, *si in Baptismo aquæ animare noverunt*. *Non igitur dubitandum*, concludit ille, *quin materiam, quam in omnibus rebus & operibus suis Deus disposuit, etiam in Sacramentis propriis parere fecit*. 4. quia similitudo quædam est & analogia inter effectum aquæ in corpore, & effectum Baptismi in anima. Sicut enim aqua sordes corporis extergit & mundat, ita Baptismus sordes animæ, idest, peccata, ait S. Ambrosius, aut quisquis Auctor est apud ipsum Commentarii in Epistolam ad Romanos cap. 6. *Sicut aqua refrigerat ardorem corporis, ita Baptismus ardorem concupiscentiæ*, ait S. Hieronymus Epist. 83. ad Oceanum. *Et sicut aqua extinguit ignem elementarem*, inquit S. Anselmus, *ita Baptismus extinguit ignem gehennæ*. Sicut denique aqua sedat corporalem sitim, ita fons Baptismi sanctorum desideriorum sitim explet spiritualem.

P. 225. A. Ibid. Ibid. Ibid. B. App. T. 2. p. 59. E. Edit. no. To. 4. p. 2. pag. 651.

Solvun-

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Præcipua dogmatis catholici probatio desumitur ex citatis Christi verbis apud S. Joan. cap. 3. v. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.* Atqui eò loci aqua non debet proprio sensu pro naturali & elementari usurpari, sed metaphorico, nempe vel pro interiori afflictione & pœnitentia, vel (quod verisimilius) pro ipso Spiritu interiùs lavante & mundante instar aquæ; ita ut particula *&*, non conjunctivæ, sed expositivæ vim habeat, & significet *idest*.

Minor probatur.

I. Quia in Textu græco non legitur ex aqua & Spiritu sancto, sed tantùm ex aqua & Spiritu, ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, quod idem est ac spiritu aqueo, idest, spiritu mundante & lavante instar aquæ: solet quippe Scriptura ad unum quid significandum duos terminos per copulativam *&* conjungere. V.g. Act. 17. v. 25. dicitur, *vita & inspiratio*, quod idem est ac *inspiratio vitæ*. Et Coloss. 2. v. 8. *Videte ne quis vos decipiat per Philosophiam & inanem fallaciam*, idest, *per inanes fallacias Philosophiæ*. Unde S. Chrysostomus Hom. 31. observat, à Scriptura *sancti Spiritus gratiam, modò ignem, modò aquam appellari*.

II. Nomine aquæ in citato loco non magis debet intelligi materia Baptismi, quàm nomine spiritus: atqui certum est spiritum non esse Baptismi materiam; ergo &c.

III. Christus eò loci exprobrat Nicodemo quòd ignoraret posse hominem denuò nasci: *Quomodo*, inquiebat, *potest homo nasci cùm sit senex? Numquid potest in ventrem matris suæ iteratò introire & renasci?* Cui Christus: *Tu es magister in Israel, & hæc ignoras?* Porrò si Christus de vera aqua ad renascendum necessaria locutus fuisset, immeritò Nicodemo objecisset quòd hoc ignoraret; quomodo enim id vel suspicari potuisset? Si verò locutus supponatur sensu metaphorico, de aqua spirituali, idest, de gratia Spiritus sancti mundante velut aqua, qua renovandi & quasi de novo creandi sunt homines, istud intelligere facilè potuisset & debuisset Nicodemus, ac meritò reprehenditur, quòd hoc ignoraret: cùm enim versatus esset in Scripturis, meminisse poterat à Jeremia & Ezechiele scriptum esse, fore tempus, quo Deus novum homini cor daturus esset, ac missurus Spiritum à quo omnia erant renovanda, & ad meliorem sortem immutanda.

IV. Non magis per aquam apud S. Joan. debet intelligi vera & naturalis aqua, quæ sit Baptismi materia, quàm per ignem apud S. Matth. c. 3. v. 10. debeat intelligi verus & elementaris ignis quo baptisandi sunt Christiani: *Qui post me venturus est*, ait S. Joannes Baptista, *fortior me est; ipse vos baptisabit in Spiritu sancto & igni*. Atqui certum est ignem eò loci sensu metaphorico usurpari pro Spiritu, qui instar ignis pectora inflammat, & omnes peccatorum spinas comburit; ergo &c.

V. denique, S. Joannes loco mox citato Matth. 3. manifestè declarat suum Baptismum discrepare maximè à Baptismo Christi, quòd ipse in aqua in pœnitentiam baptisaret, Christus verò in Spiritu sancto.

Resp. nego min. Interpretatio quippe hæc à recentiore conficta, tam est absona,

sona, tam loci circumstantiis, facto & exemplo tùm Christi tùm Apostolorum adversa, ut veteribus Hæreticis, quamquam aliunde de Baptismo nostro infensis, nusquam in mentem venerit. Imò tàm clara & expressa visa est Pelagianis Christi sententia, Jo. 3. v. 5. ut illius evidentia convicti, coacti fuerint distinguere Regnum Cœlorum à vita æterna, ut faterentur infantes sine Baptismo morientes excludi quidem à Regno Cęlorum, propter verba Christi, *Nisi quis renatus fuerit* &c. vita tamen æterna donari, propter innocentem eorum naturam ab omni labe originali liberam. Ita S. Aug. L. 1. de peccatorum meritis & remissione cap. 20. & Lib. 3. cap. 13. *T. 10. p. 15. A. Et p. 83. C.*

Ad primam probationem: falsum est apud S. Joan. idem esse aquam & spiritum; aut spiritum per aquam analogicè tantùm significari: duo enim sunt distincta, quorum unum est elementum exterius, nempe aqua quæ symbolum est spiritus, & alterum interius, nempe gratia Spiritus sancti.

Nec obstat 1. quòd in græco non legatur, *ex Spiritu sancto*, sed simpliciter *ex spiritu*. Quis enim vel tantisper in Scripturis versatus ignorat, nomine spiritus per excellentiam designari Spiritum sanctum? Sic Marci 1. v. 1. dicitur: *Cùm baptisatus est Christus, vidit* (Joannes) *cęlos apertos, & spiritum tanquam columbam descendentem*. Spiritum autem illum esse tertiam SS. Trinitatis personam, quam S. Matth. c. 3. v. 6. appellat *Spiritum sanctum*, nemo dubitat. Debet igitur attributum illud, *Sanctus*, suppleri apud S. Joan. c. 3. v. 5. ex aliis locis; præsertim ex cap. 1. S. Marci v. 8. ubi Joannes Baptista de suo & Christi Baptismate ait: *Ego baptisavi vos aqua, ille verò baptisabit vos in Spiritu sancto*.

Nec obstat 2. mos Scripturę rem eamdem duobus terminis per copulativam *&* aliquando exprimentis: namque etsi id concedamus, immeritò tamen ad citata verba Christi Joan. 3. v. 5. observatio hæc accommodatur, quasi idem planè significetur per aquam & spiritum. Pari quippe jure contendere posset Socinianus aliquis, per ista nomina, *Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, significari tantùm unam & eamdem personam trinominem. An ferrent Lutherani & Calvinistæ? non puto. Loci ergo circumstantiæ, subjecta materia, Ecclesiæ totius praxis & traditio expendi debent, ut legitimus sensus verborum Christi, & particulę copulativæ, *&*, vis ac significatio cognoscatur. Explicativæ quidem particulæ vim aliquando habere particulam, *&*, nemo negat; sed quis ausit, nisi mente captus, affirmare constantem esse ac perpetuum hunc illius usum in Scripturis? nemo profectò. V. g. cùm Matth. 3. v. 10. S. Joannes de Christo ait: *Ipse baptisabit vos in Spiritu sancto & igne*: particula *&*, eò loci non significat *idest*; nemo quippe dixerit per Spiritum sanctum ignem significari, cùm ex adverso ignis conflagrans sit symbolum Spiritus sancti peccata consumentis.

Nec obstat 3. auctoritas S. Chrysost. ait enim apud Scripturam Spiritus sancti gratiam aliquando designari per ignem vel per aquam; sed nusquam ait citato c. 3. S. Joan. v. 5. idem significari per aquam & per Spiritum sanctum.

Ad secundam probationem nego ant. Planè inauditum est apud Theologos, Spiritum sanctum esse materiam alicujus Sacramenti: appositè igitur ad rem subjectam, apud S. Joannem aqua supponit pro materia Baptismi, Spiritus verò vel pro causa efficiente primaria gratiæ, vel pro ipsa gratia quæ est effectus Baptismi.

Ad tertiam, dico 1. Christum non arguendo neque exprobrando, sed docendo potius, & hominis superbiam sanando, Nicodemo dixisse *Tu es magister in Israel, & hæc ignoras?* hominem nempe posse denuo spiritaliter renasci. Homini non insultat, inquit S. Augustinus Tract. 12. in Joan. sed ejus superbiam sanando ad humilitatem disponit: aut si insultat, tanquam indocto insultat, ut superbiam deponat.

To. 3. p. 2. pag. 386. B.

Dico 2. non immeritò potuisse Christum huic Legis Doctori exprobrare, quòd ignoraret hominem posse denuo nasci per aquam, non quidem corpore, sed spiritu: quia scilicet cùm esset in Lege peritus, ignorare non debuit scriptum esse apud Ezechielem cap. 36. v. 25. *Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris &c. & dabo vobis cor novum.* Et apud Psalmistam Psal. 103. v. 30. *Emittes Spiritum tuum & creabuntur, & renovabis faciem terræ*, & alia hujusmodi quæ de renovatione & creatione interiori ac spiritali per gratiam animis infundendam, intelligi tantùm possunt, nec tamen intelligebat Nicodemus, quamvis Legis Doctor, adeo nempe defixus erat illis Pharisaicis mundationibus, ut nihil sublimius animo conciperet; quamquam vel ex ipsis Judaicis ritibus & mundationibus domesticum ac familiare quoddam exemplum & symbolum habere poterat novæ cujusdam nativitatis.

Qui enim apud Judæos à cultu falsorum deorum conversi Moysis Religioni nomen dabant, tot ritibus, tot lotionibus præparabantur & præformabantur, ut novi veluti homines haberentur. 1. quippe circumcidebant eum. 2. in cœtu publico præsentibus ad minùs tribus Judæis, baptisabant; tùm vitæ præteritæ detestationem ab eo exigebant. Tenebantur coram profiteri, se neque ambitione, neque avaritia moveri ad amplectendam Judæorum Religionem: in fide instruebatur; promittebat se verum Deum adoraturum, & universam Legem observaturum. His omnibus ritibus initiatus Proselytus, à Judæis tanquam novus homo habebatur, & ut loquitur S. Petrus primæ Epistolæ cap. 2. v. 2. *sicuti modò geniti infantes*; ad quæ profectò si attendisset Nicodemus, & supra res corporeas paulò, ut debebat, mentem erexisset, facilè intellexisset, posse hominem in Baptismo Christi interiùs per gratiam renovari & renasci.

Ad quartam, nego ant. Nullus enim nisi hæreticus, unquam contendit ignem esse in baptismo Christi usurpandum. Utriusque ergo loci, tùm S. Joannis, tùm S. Matthæi, explicatio & interpretatio tutior haberi non potest, quàm ex praxi tùm Christi & Apostolorum ejus, tùm universæ per Orbem sparsæ Ecclesiæ: at certum est nusquam Christum, aut Discipulos ejus, aut quemcumque Fidelem baptisasse in igne; è contra certissimum, in aqua Christum ejusque Discipulos, eorumque exemplo totam subinde Ecclesiam baptisasse; igitur apud S. Joannem, aqua materiæ Baptismi locum tenet; & apud S. Matth. ignis, non materiam, sed effectum Baptismi symbolicè significat. Atque inter istas duas Evangelistarum sententias non leve discrimen esse observat Estius in 4. dist. 3. parag. 7. *In priori enim*, inquit ille, *ignis postponitur Spiritui sancto, in posteriori aqua præponitur. Ex quo datur intelligi ibi quidem ignis vocabulum adjunctum, tanquam ejus quod antecedit determinationem, qua nimirum certa proprietas Spiritus sancti designaretur; hic verò aquam priori loco nominatam, ne per eam proprietas aliqua Spiritui sancto*

adjuncta

adjuncta intelligeretur, sed in significatione sua propria acciperetur. Ita Estius. Suprà, varias Baptismi significationes exponendo observavimus, inter SS. Patres aliquos esse qui per ignem sensu spiritali intelligant proprietatem Spiritus sancti, alios verò ad litteram intelligere species illas linguarum ignearum quæ supra capita Apostolorum dispertitæ visæ sunt in die Pentecostes; & quæ sensu accommodatitio Baptismus dictæ sunt, propter abundantem & copiosam Spiritus sancti gratiam: de quo intelligitur istud Act. 1. v. 5. *Vos autem baptisabimini Spiritu sancto non post multos dies*.

Ad quintam: S. Joannes discrimen quidem maximum assignat inter suum & Christi Baptismum, non ratione materiæ; uterque enim erat in aqua, & inde exorta contentio discipulorum Joannis; sed ratione effectus seu gratiæ, cujus expers erat Baptismus Joannis, utpote in aqua sola; sed quam conferebat Baptismus Christi, qui erat in aqua & in Spiritu sancto.

Objicies 2. Aqua deficiente in casu necessitatis baptisatus fuit Judæus in arena, & Baptismus ille divino miraculo confirmatus est ac comprobatus. Factum narrat Joannes Moschus in Prato spirituali c. 176. & post eum Nicephorus L. 3. Hist. Ecclesiasticæ c. 37. *Cùm Judæus*, inquit, *per loca arida iter faceret, ac subitò deficientibus viribus moriturus crederetur, ter superfusa in eum arena, baptisatus est, ac per hanc*, inquit Historicus, *tam insolitam & admirandam sanctorum mysteriorum initiationem, imbecillitate omni tanquam vinculo quodam solutus, validiùs quam alii iter fecit*. *Tom. 2. Biblio. PP. Paris. p. 1132.*

Resp. nego ant. Hæc quippe tam subita virium reparatio divinitùs concessa, non Baptismo in arena dato referenda est, sed fidei & pietati singulari illius Judæi.

Ex ipsa siquidem historica narratione, tùm à Joanne Moscho, primùm, tùm à Nicephoro scripta, patet, Baptismum hujusmodi nullum & irritum declaratum fuisse Ecclesiastico judicio, atque Judæum aqua fuisse subinde baptisatum. *Postquam autem*, pergit Nicephorus, *domum sunt reversi, rem illam ad Dionysium Alexandriæ Episcopum retulerunt. Ille verò admiratione stupens, Ecclesiam ea de re consuluit; cui visum est aqua insuper, juxta Ecclesiæ traditionem, esse abluendum*. Idem narrat Joannes Moschus. *To. 1. p. 277. A. B.*

Quis reipsa fuerit Dionysius ille; an Alexandrinus, ut ait Nicephorus; an Corinthius, ut placet Baronio; an Ascalonita, qui florebat circa annum 630. ut insinuat Joannes Moschus, litigant Auctores. Longè verisimilius est fuisse Ascalonitam: tùm quia Joannes Moschus, qui omnium primus historiam illam scripsit, ita suggerit: tùm quia Nicephorus narrat historiam illam contigisse tempore Marci Aurelii Antonini Imperatoris; sed Dionysius Alexandrinus vixit non Aurelio Antonino imperante, sed annis sexaginta post tempora Philippi Imperatoris.

Objicies 3. auctoritatem duorum SS. Pontificum, Siricii & Stephani II.

Siricius creatus Pontifex an. 385. in responso, quod extat in duobus Codicibus manuscriptis optimæ notæ, sic loquitur: *Presbyter qui in vino baptisat pro maxima necessitate, ut æger non periclitetur, pro tali re nulla ei culpa ascribatur; infans verò ille, si in sanctissima Trinitate baptisatus est, in eo Baptismo permaneat*.

Stephanus II. creatus Pontifex an. 751. cùm apud Gallos versaretur in Villa Carisiaco, Brittaniaco Monasterio, ad varia consulta respondens quæ Sir-

mondus repræsentat Tom. 2. Conc. Galliæ, & extant Tom. 6. Conc. Labbæi p. 1652. n. 11. de Baptismo in vino hæc habet. *Si in vino, quis, propterea quod aquam non inveniebat, omnino periclitantem infantem baptisavit, nulla ei inde ascribitur culpa. (Infantes sic permaneant in eo Baptismo.) Nam si aqua adfuit presens, ille Presbyter excommunicetur, & penitentiæ submittatur; quia contra Canonum sententiam agere præsumpsit.*

Resp. verisimile prorsus videri, falsò & mendaciter Decretum istud Siricio vel Stephano imputari. 1. Quis facilè crediderit, Summos illos Pontifices ignorasse, quod neminem ne tenuiter quidem de rebus Theologicis imbutum latet. 2. Ex tribus Codicibus manuscriptis qui responsa illa continent, duo ea ascribunt Stephano II. tertius verò Siricio. 3. Non consentiunt illi Codices in historica narratione. 4. Respondendi modus alienus prorsus videtur à stylo Stephani, qui responsa sua confirmare solet auctoritate Leonis, vel Innocentii: hìc verò nullum sui responsi vadem appellat. 5. Presbyter qui, aqua deficiente, in vino baptisasse refertur, hoc responso Stephani excommunicatur, & pęnitentiæ subjicitur, *quia contra Canonum sententiam agere presumpsit.* Frigida profectò ratio! quasi potior non esset institutio Christi, ac Ecclesiæ totius praxis ac traditio. 6. adulteratum esse Codicem illum Laudunensem inde conjiciunt Auctores notæ marginalis Tomi 6. Conc. pag. 1652. quòd cùm de uno infante quæstio proposita fuisset, in plurali nihilominus numero dicatur, *Infantes sic permaneant in eo Baptismo*: è margine in textum adultera manu intrusa hæc verba fuisse iidem Auctores suspicantur. 7. Nullus ex Summis Pontificibus, post Siricium & Stephanum, illius responsi mentionem facit; imò & Gregorius IX. & Innocentius III. & alii omnes unanimi suffragio rejecerunt & improbarunt Baptismum alio in liquore, quàm in aqua naturali & elementari collatum.

Conjiciunt nonnulli, Stephanum, de quo hìc quæstio est, Tornacensem esse hujus nominis Episcopum, non Romanum Pontificem. Conjecturæ istud est fundamentum, nempe ad calcem Codicis S. Mariæ Laudunensis hæc legi, *Finis definitionum Stephani Papæ Tornacensis*. Codicem hunc non vidimus: at certè illum vidit Sirmondus qui eum repræsentat. Sirmondus autem sic legit: *Expliciunt que Domnus Papa Stephanus in Carisiaco Villa, Brittaniaco Monasterio ad interrogata dedit responsa.*

Tom. 6. Conc. p. 1654. C.

ARTICULUS II.

De materia proxima Baptismi.

CErtum est materiam proximam alicujus Sacramenti consistere in usu seu applicatione materiæ remotæ; ac consequenter in Baptismo ablutionem esse hujus Sacramenti materiam proximam. Cùm verò ablutio tribus modis perfici possit, nimirùm immersione, infusione, vel aspersione, de triplici illo baptisandi modo, an validus & licitus sit hìc quæritur.

An

An valeat Baptismus per immersionem, infusionem, vel aspersionem datus.

Circa immersionem in Baptismo longo sæculorum tractu observatam, tria quæruntur: ejus antiquitas, tùm in se, tùm ratione numeri, trinæ vel unius, & ritus in ea observari soliti.

Antiquitas immersionis, & quidem trinæ, in Baptismo.

C O N C L U S I O.

Ritus immersionis trinæ in solemni Baptismi administratione ab Apostolis usurpatus, ab Ecclesia, tùm Græca tùm Latina, constanter retentus fuit usque ad decimum tertium Ecclesiæ sæculum, quo primùm à Latinis immutari cœpit.

Probatur prima pars Conclusionis Veterum monumentis.

1. ex ipsa significatione litterali Baptismi; Baptismus quippe idem est ac tinctio, immersio, lotio.

2. ex facto Christi & Apostolorum qui in aqua baptisabant, sicut ipse Joannes. At iste baptisabat immergendo: hinc dicitur baptisasse *in Ænnon juxta Salim; quia aquæ multæ illic erant*. Et Christus ipse non alio modo baptisatus est à Joanne; unde apud S. Matth. cap. 3. v. 16. dicitur, *postquam baptisatus fuit, ascendisse de aqua*; quia nempe iis totus primùm immersus, ab iis subinde emersit seu ascendit. Joan. 3. v. 44.

3. Probatur ex longo & antiquo usu Ecclesiæ, tùm Græcæ, tùm Latinæ. Pro Ecclesia Græca testes sunt

S. Justinus Apologia 2. *Deinde*, inquit loquens de iis qui ad Baptismum informabantur, *eò adducuntur à nobis ubi aqua est... Nam in nomine rerum cunctarum parentis Domini Dei, & Servatoris nostri Jesu Christi, & Spiritus sancti, in aqua tùm lavantur.* P. 93. D.

S. Cyrillus Hierosolymitanus Catechesi Mystagogica secunda ad baptisatos, ubi mysticam rituum Baptismi significationem exponit, aitque baptisandos primò toto corpore nudari, deinde oleo exorcisato à summis capillis ad plantam usque pedis ungi, tùm ad sanctum lavacrum duci, ac ter in aqua mergi. Edit. Paris. 1640. p. 231. & seq.

S. Basilius Lib. de Spiritu sancto c. 27. *Jam*, inquit, *ter immergi hominem, unde ex Scriptura haustum? Reliqua item quæ fiunt in Baptismo, veluti renuntiare Satanæ & angelis eius, ex qua Scriptura habemus? Nonne ex minimè publicata & arcana hac traditione?* Ed. vet. To. 2. p. 211. A. B.

S. Chrysostomus Hom. 6. in Epist. ad Colossenses, ait nos depositis vestimentis nudos in aquis Baptismi descendere. *Hic nuditas*, inquit, *& illic nuditas. Sed illic quidem cùm peccasset nudatus fuit, quoniam peccavit: hic autem nudatur, ut liberetur.* Edit. Comm. p. 1358.

Theodoretus Lib. 4. hæreticarum fabularum cap. 3. observat Eunomium hæreticum omnium primum ab usu Apostolico & recepto recessisse; ac unam, loco triplicis, immersionem usurpasse, cæterosque Baptismi ritus immutasse: quippe qui 1. semel immergebat. 2. non stantes, sed in solio sedentes, aut jacen- Edit. Paris. 1642. To. 4. p. 236. D

jacentes mergebat, nec totos, sed à solo capite usque ad pectus, & quidem
Tom.2. inverso capite; quia nempe inferiores partes execrandas esse, & sacro la-
Conc.p. vacro indignas contendebat. 3. consuetam Baptismi formam non reti-
952. nebat, sed in mortem Christi baptisabat. Idem Eunomio tribuit Conci-
Tom.2. Conc.p. lium primum Constantinopolitanum Can. 7. & Quinisextum Can. 95. So-
1181. zomenus tamen Lib. 6. Hist. cap. 26. ait, *alios* (quos arbitratur veriora
P. 673. dicere) *asserere Theophronium Cappadocem*, *& Eutychium hæreseos Euno-*
C. D. *mii acerrimos defensores, cùm se ab illo abrupissent, ea quæ ad Baptismum pertinent primos innovasse.*

Illos haud dubiè perstringit Canon 50. eorum qui Apostolici dicuntur, qui etsi reipsa Apostolorum non sint, ex antiquissimis Conciliis ex-
Tom. 1. pressi sunt. Sic habet Canon ille: *Si quis Episcopus aut Presbyter non tri-*
Conc.p. *nam immersionem unius mysterii celebret, sed semel mergat in Baptismate,*
52. E. *quod dari videtur in Domini morte, deponatur.*

Denique omnes Rituales Libri quibus utuntur Græci, mentionem faciunt illius trinæ immersionis baptismalis, ut legere est apud Goarium in Eucho-
P. 12. co. logio Græcorum pag. 355. & 365. Unde Arcudius L. 10. de Sacramentis c. 7.
1. C. *Cùm Græci*, inquit, *soleant infantes totos in aquam mergere, causa potissima est cur aquam calefaciant.*

Observat tamen Goarius, loco mox citato pag. 365. Græcos nunc infusione uti. *Quoad enim licuit observare*, inquit, *puerum sedentem vase vel pelvi ad cubitum profundo, ter superinfusa aqua calida purificant: vel certè ne aquæ copia obruatur, & fortè nimiam epotet, pronum positum, & sinistra in ventre sustentatum, Sacerdos capite & toto corpore aquis salutaribus abluit & lustrat; hasque infusiones non dubitant Græci immersiones appellare.*

Pro Ecclesia Latina testes sunt

Tertullianus Lib. adversùs Praxeam cap. 26. *Novissimè*, inquit, *mandans*
P. 516. (Christus) *ut tingerent in Patrem & Filium & Spiritum sanctum, non in*
B. *unum; nam nec semel, sed ter, ad singula nomina in personas singulas tingimur.* Et Libro de corona militis c. 3. *Dehinc ter mergitamur ampliùs aliquid*
P. 102. *respondentes, quàm Dominus in Evangelio determinavit.*
A.
P. 153. S. Cyprianus Epist. 76. quærenti Magno an valeret Baptismus per aspersionem vel infusionem datus, respondet valere necessitate premente: quo certè insinuat, in usu & praxi communi per immersionem solitum fuisse conferri Baptismum; qui usus adeo constans & universalis fuit, ut Magno dederit occasionem sciscitandi an alio modo datus Baptismus ratus esset.

To. 2. p. S. Ambrosius Lib. 2. de Sacramentis cap. 6. ait, *inventum esse quomo-*
359. B. *do homo vivus moreretur, & vivus resurgeret. Quid est vivus? Hoc est vita corporis vivens cùm veniret ad fontem, & mergeretur in fontem.* Et
Ibid. D. cap. 7. *Interrogatus es*, inquit, *Credis in Deum Patrem omnipotentem? Dixisti: Credo, & mersisti, hoc est, sepultus es. Iterùm interrogatus es, Credis in Dominum nostrum Jesum Christum, & in Crucem ejus? Dixisti: Credo, & mersisti. Tertiò interrogatus es, Credis & in Spiritum sanctum? Dixisti: Credo, tertiò mersisti.*

To. 4. p. S. Hieronymus Dial. adversùs Luciferianos: *Multa*, inquit, *quæ per*
2. pag. *traditionem in Ecclesia observantur, auctoritatem sibi scriptæ Legis usurpa-*
294. *verunt, velut in lavacro ter caput mergitare.*

S. Gre-

S. Gregorius Magnus consultus à Leandro Episcopo Hispalensi, de ritu baptisandi per trinam immersionem, quem nonnulli Hispani primùm immutaverant, semel tantùm mergendo, in odium scilicet & detestationem Arianorum qui trina immersione abutebantur in erroris sui confirmationem; consultus, inquit, S. Pontifex, ratum quidem habet Baptismum unica immersione collatum, sed trinam apud Romanos usurpari immersionem declarat Lib. 1. Epist. 43. aliàs 41. *In una fide*, inquit, *non officit sanctæ Ecclesiæ consuetudo diversa: nos autem quòd tertiò mergimus, triduanæ sepulturæ sacramenta signamus, ut dum tertiò ab aquis infans educitur, resurrectio triduani temporis exprimatur.* Edit. nov. T. 2. pag. 532. B.

Ordo Romanus c. de Sabbato sancto sic præscribit: *Acceptis infantibus à parentibus vel patrinis eorum, baptisant eos sub trina mersione, tantùm sanctam Trinitatem semel invocantes ita dicendo: Ego baptiso te in nomine Patris, & mergit semel; & Filii, & mergit iterùm; & Spiritus sancti, & mergit tertiò.* Biblio. P P. T. 13 pag. 696. H.

Synodus Celychitensis in Anglia an. 816. c. 11. *Sciant*, inquit, *Presbyteri quando sacrum Baptismum ministrant, ut non effundant aquam super capita infantium, sed semper mergantur in lavacro, sicut exemplum præbuit per semetipsum Dei Filius omni credenti, quando esset ter mersus in undis Jordanis. Ita necesse est secundùm ordinem servari & haberi.* To. 7. Conc. p. 1484. E.

Idem planè testantur qui de divinis Officiis scripsere apud Latinos, Alcuinus, Amalarius, Vvalafridus Strabo, qui nono floruere Ecclesiæ sæculo. Imò nonnullis tam severè & constanter retinendus visus est ritus trinæ immersionis, ut oppositum Hispanorum morem veluti errorem damnare non timuerint, ut Alcuinus Epist. 81. ad Paulinum, & 69. ad Fratres Lugdunenses; ubi certè paulò severiùs & ultra modum damnat ritum à Gregorio Magno & Toletana Synodo IV. non improbatum.

Idem Auxilius in Præfatione secundi Libri de validitate Ordinum quos dederat Formosus Papa.

Idem & Fulbertus Carnotensis, qui floruit undecimo sæculo, Epist. 1. ad Adeodeatum; & Petrus Damianus Lib. 6. Epist. 35. ad suæ Congregationis Monachos.

Idem duodecimo sæculo S. Bernardus Serm. in Cœna Domini.

Apud Magistrum Sententiarum qui an. 1164. extremum diem obiit, cùm de proxima Baptismi materia loquitur, altum est silentium de aspersione vel infusione. Paulò ante ipsum Hugo Victorinus ait, *homines nudos baptisari.*

Denique S. Thomas qui obiit die 7. Martii an. 1274. 3. p. q. 66. art. 7. ait, *tutius esse baptisare per modum immersionis, quia hoc habet usus communior.* Et art. 8. in corpore ait, *Ministrum graviter peccare qui aliter quam immergendo baptisat, quia ritum Ecclesiæ non observat.*

S. quoque Bonaventura qui eodem anno obiit, idem testatur in 4. dist. 3. q. 1. Igitur usque ad sæculum decimum tertium obtinuit apud Latinos ritus trinæ immersionis in Baptismo.

Unde falsò Michael Cærularius undecimo sæculo Latinos calumniabatur, quòd per trinam immersionem non baptisarent.

Dixi in Conclusione, immersionem fuisse constanter observatam in solemni administratione Baptismi: namque in Baptismo privato qui clinicis & aliis urgente necessitate conferebatur, aspersio vel infusio aquæ, tanquam sufficiens

ad veritatem Sacramenti, usurpabatur, ut constabit ex dicendis paulò post.

Secunda pars Conclusionis, nempe immersionis ritum paulatim à Latinis fuisse immutatum, circa decimum tertium Ecclesiæ sæculum,

Probatur ex SS. Thoma & Bonaventura mox citatis. Prior enim asserit, Baptismum aspersione vel infusione posse conferri, licèt tutius sit immersionem usurpare, propter communiorem usum Ecclesiæ: alter affirmat, morem baptisandi per aspersionem, in multis Ecclesiis, Gallicana præsertim, observari. Et anno 1311. in Consilio Ravennensi II. sub Clemente V. titulo undecimo, alteruter ritus, immersionis vel aspersionis, permittitur. Et in Rituali Romano pro diversa locorum consuetudine, trina vel immersio vel infusio aquæ Pastoribus usurpanda præscribitur.

To 11. Con. p. 2. pag. 1584.

Loquimur autem de immersione secundùm se, non ratione numeri: certum est enim jam sexto sæculo aliquas Hispaniæ Ecclesias, in odium Arianorum, unicam non trinam usurpasse immersionem; ut nihil dicam de Eunomianis, de quibus Theodoretus; de Bonosiacis, de quibus Pelagius II. in suo ad Gaudentium Rescripto. Hi quippe unica immersione baptisabant, ut unicam in Deo personam esse innuerent, propter oppositum errorem: Ariani enim, ut tres esse in tribus personis naturas significarent, trinam usurpabant immersionem; quos ne viderentur imitari Hispani nonnulli, ab antiquo usu ter mergendi recesserunt.

Denique vel ipsi Græci, qui ritum effundendi aquam supra caput baptisati in nobis Latinis reprehendunt, aliquando observant, & à suo ritu antiquo recedunt. Constat ex responso Gregorii Protosincelli ad Marcum Ephesinum. *Sed & nos*, inquit, *haudquaquam immergimus infantes usque ad summum verticem; nec enim possumus illis præcipere ut respirationem ac expitationem per nares cohibeant, ne etiam per aures sacra permeet aqua; sed neque os infantis obturare possumus. Verùm eos in sacrum immittimus fontem, ut nequid valdè necessarium ex Traditione prætermittamus, quasi uteri imaginem referente lavacro, & regenerationem per hoc indicante. Et ne caput, in quo est sedes omnium sensùum & vehiculum animæ, Sacramenti Baptismatis fiat expers, cava manu aquam è sacro fonte haurientes, illud perfundimus.*

To. 13. Conc. p. 763. A.

Gregorio Protosincello consonant in sua vernacula Synopsi Neophytus Rhodinus: *Ter aquam*, inquit, *super eum qui baptisatur, infundimus, ut SS. Trinitatem, in cujus nomine baptisatur, declaremus.* Hodiernam Græcorum praxim exponit Joannes Goarius, in suis ad Euchologium Græcorum notis.

Quæres 1. unde fluxerit consuetudo trinæ immersionis in Baptismo.

Resp. ex Traditione Apostolica: sic enim insinuat Tertull. Libro de Corona militis c. 4. ubi postquam trinæ illius mersionis, & aliquorum aliorum rituum mentionem fecit, *Harum*, inquit, *& aliarum ejusmodi disciplinarum Scripturarum, nullam invenies: Traditio tibi prætendetur auctrix, consuetudo confirmatrix, & fides observatrix.*

P. 102. A. B.

Ita quoque S. Basilius Lib. de Spiritu sancto c. 27. citato. Et S Hieronymus Dial. adversùs Luciferianos etiam citato. Porrò juxta regulam S. Augustini Epist. 54. aliàs 118. *Illa quæ non scripta, sed tradita custodimus, quæ quidem toto terrarum Orbe observantur, datur intelligi vel ab ipsis Apostolis, vel plenariis Conciliis, quorum est in Ecclesia saluberrima auctoritas, commendata atque statuta retineri*. Et ut loquitur Lib. 4. contra Donatistas

To. 2. p. 124. B.

cap.

cap. 24. *Quod universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, nonnisi auctoritate Apostolica traditum rectissimè creditur*. Hinc est quòd adeo religiosè observari voluerint Veteres trinam illam immersionem in solemni administratione Baptismi, eumque gravioris peccati reum habuerint qui secus fecisset. To.9.p. 140.C.

Quæres 2. quas ob causas ritus immersionis fuerit mutatus.

Resp. has afferri posse. 1. baptisandorum, præsertim verò infantium, commodum, quibus ob tenellæ ætatis infirmitatem immersio nocere poterat. 2. periculum ne infans è manibus Ministri fortè delapsus, in profundum baptisterii demersus aquis extingueretur, quod nonnunquam contigisse legimus. 3. propter mulierum pudicitiam, cui parcere & consulere tutiùs voluit Ecclesia, sicut & Ministrorum oculis, quibus sine multorum periculo nudæ mulieres objici vix possunt, præsertim postquam desiit in Ecclesia Diaconissarum ministerium. 4. propter numerum baptisandorum, quibus mergendis ac sustinendis pares vix esse poterant Ministri.

Necessitas trinæ immersionis.

An valeat Baptismus aspersione vel infusione datus.

Necessitas alia est Sacramenti & juris divini, alia verò præcepti Ecclesiastici. Necessitas immersionis trinæ in Baptismo ex mandato Ecclesiæ, manifestè ostenditur ex longo & constanti illius usu, de quo mox dictum est.

Quæstio igitur hic tantùm movetur de necessitate Sacramenti seu juris divini, an scilicet Veteres in ea fuerint opinione, trinam immersionem omnino pertinere ad substantialem Baptismi veritatem.

Inter Veteres ea de re dubitasse videntur, tùm Cornelius R. Pontifex, tùm Magnus qui sanctum Cyprianum consuluit.

Quin inter Græcos recentiores Schismaticos nonnulli hanc fuæ à Latinis separationis causam ex parte obtendunt, quòd hi trinam immersionem ex Apostolica Traditione necessariam obmitterent. Hinc est quòd Gregorius Hieromonachus Alexandrinæ Ecclesiæ Primicerius ac Philothei Patriarchæ ad Synodum Florentinam Vicarius atque Legatus, asserebat nos Latinos malè baptisatos esse, nec nobiscum tentandam esse unionem. Inde factum haud dubiè, quòd aliqui Græci à Latinis baptisatos iterum baptisare ausi fuerint, sicut colligimus ex Concilio Lateranensi IV. cap. 4. Eandem accusationem adversùs Latinos moverunt Marcus Ephesinus in Epistola encyclica, & Jeremias Constantinopolitanus in secundo responso ad Confessionem Augustanam.

Inter nostros quoque Latinos nonnulli, ut Alcuinus, paulò duriùs atque severiùs necessitatem trinæ immersionis urgebant, & contrariam praxim velut errorem notabant. Vvalafridus quoque, quamvis modestiùs, improbavit unicam immersionem ab Hispanis sexto sæculo primùm usurpatam. Itaque sit

CON-

CONCLUSIO.

Trina immersio ad substantiam Sacramenti non pertinet, nec aliter Veteribus visum fuit, qui ratum perinde habuere Baptismum, sive per immersionem sive per infusionem aut aspersionem trinam vel unicam collatum.

Probatur 1. Quia nullum extat in Scriptura expressum mandatum ter in aqua immergendi eos qui baptisandi sunt. Usum quidem hunc exemplo suo comprobasse Christum & Apostolos, communis fert opinio; sed multa fecerunt Christus & Apostoli in Sacramentorum dispensatione, quæ ad eorum substantialem veritatem pertinere nemo dixerit: quod in consecranda & dispensanda Eucharistia manifestum esse ostendemus.

Probatur 2. Quia quod ad disciplinam dumtaxat seu solemnem Sacramenti Baptismatis administrationem pertinere censuere Veteres, in quo pro temporum, locorum, ac personarum varietate mutatio potest admitti, illud profectò necessarium non est necessitate Sacramenti, ac juris & præcepti divini: atqui talem esse immersionem baptismalem censuere Veteres; ergo &c.

Minor probatur testimoniis Veterum qui immersionem vel infusionem aut aspersionem indifferentem judicarunt ad veritatem Sacramenti.

I. Tertullianus L. de Pœnit. cap. 6. ad hanc aquæ aspersionem in Baptismo videtur alludere cùm ait: *Neque ego renuo divinum beneficium, id*
P. 124. C. *est, ablutionem delictorum inituris aquam omnimodo salvum esse; sed ut eò pervenire contingat, elaborandum est. Quis enim tibi tam infidæ pœnitentiæ viro aspergìnem unam cujuslibet aquæ commodabit?*

II. Sanctus Cyprianus consultus à Magno quid esset sentiendum de Baptismo Clinicorum, id est eorum qui in lecto præ infirmitate decumbentes
P. 153. baptisantur, an nempe *habendi sunt legitimi Christiani, eo quòd aqua salutari non loti sint, sed perfusi*, respondet per Epistolam apud Pamelium 76. in ultima editione Anglicana 69. *Nos, quantùm concipit mediocritas nostra, æstimamus in nullo mutilari & debilitari posse beneficia divina .... Nec quemquam movere debet, quòd adspergi vel perfundi videntur ægri, cùm gratiam dominicam consequuntur, quando Scriptura sancta per Ezechielem Prophetam loquatur, & dicat: Et aspergam super vos aquam mundam ....* Et post adducta nonnulla alia Scripturæ loca in quibus aspersionis mentio fit, sic concludit: *Unde apparet aspersionem quoque aquæ instar salutaris lavacri obtinere; & quando hæc in Ecclesia fiunt, ubi sit & dantis, & accipientis fides integra, stare omnia & consummari ac perfici posse majestate Domini & fidei veritate.* Nihil potest in rem nostram disertius afferri hoc S. Doctoris testimonio.

Hunc Clinicorum seu grabatariorum per infusionem aut aspersionem datum Baptismum ratum ac validum habuere varia Concilia. Romanum sub Cornelio, in quo Novatianus in lecto baptisatus iterum non baptisatus legitur post recuperatam sanitatem. Neocæsariense an. 314. Can. 12. quo sic baptisati à sacris quidem Ordinibus velut irregulares arcentur, sicut & in Synodo Romana mox citata, verè tamen baptisati agnoscuntur. Antissiodorense an. 578. Can. 18. Matisconense II. an. 585. Can. 3. Parisiense IV. an. 829. cap. 7. ubi decretum Neocæsariensis Synodi innovatur & confirmatur.

III. S.

III. S. Augustinus Tract. 80. in Joan. circa finem. *Hoc*, inquit, *verbum fidei* (id est invocatio trium personarum SS. Trinitatis) *tantùm valet in Ecclesia Dei, ut per ipsum credentem, offerentem, benedicentem, tingentem etiam tantillùm, mundet infantem*. Si sufficit ex S. Augustino tantillùm tingere, sufficit ablutio per infusionem vel aspersionem. *Tom. 3. part. 2. p. 703. E.*

IV. Cùm Ariani trina baptismali immersione abuterentur ad significandum tres esse distinctas naturas in tribus personis Trinitatis, atque nonnulli in Hispania Catholici, in odium ac detestationem eorum, unicam tantùm immersionem usurpandam decrevissent contra morem antiquum, suborta est ea de re contentio, de qua Leander Episcopus Hispalensis consuluit sanctum Gregorium Magnum S. Pontificem qui Lib. 1. Epistola 43. aliàs 41. sic respondet: *De trina mersione Baptismatis nihil responderi meliùs potest, quàm ipsi sensistis: quia in una fide nihil officit sanctæ Ecclesiæ consuetudo diversa. Nos autem quòd tertiò mergimus, triduanæ sepulturæ sacramenta signamus, ut dum tertiò infans ab aquis educitur, resurrectio triduani temporis exprimatur. Quòd si quis fortè etiam pro summæ Trinitatis veneratione æstimet fieri, neque ad hoc aliquid obsistit, baptisandum semel in aquis mergere: quia dum in tribus subsistentiis una substantia est, reprehensibile esse nullatenus potest, infantem in Baptismate vel ter, vel semel mergere, quando & in tribus mersionibus personarum trinitas, & in una potest divinitatis singularitas designari. Sed quia nunc huc usque ab Hæreticis infans in Baptismate tertiò mergebatur, fiendum apud vos esse non censeo; ne dum mersiones numerant, divinitatem dividant, dumque quod faciebant, faciunt, se morem nostrum vicisse glorientur.* *To. 2. p. 532. A. B.*

Patet ex hoc responso, S. Pontificem censuisse trinam immersionem ad substantiam Baptismi non pertinere, quandoquidem eam propter Arianos mutandam esse decreverit, aut saltem mutationem ab Hispanis factam approbaverit.

Istud S. Pontificis judicium probavit ac suum fecit Ecclesia Hispanica in IV. Concilio Toletano sub Honorio, an. 633. cap. 6. ubi postquam verba S. Gregorii mox citata transcripsit, ita pergit: *Quapropter quia de utroque sacramento quod fit in sancto Baptismo à tanto viro reddita est ratio, quòd utrumque rectum, utrumque irreprehensibile in sancta Dei Ecclesia habeatur, propter vitandum autem schismatis scandalum, vel hæretici dogmatis usum, simplam teneamus Baptismi mersionem; ne videantur apud nos qui tertiò mergunt, hæreticorum approbare assertionem, dum sequuntur & morem.* *Tom. 5. Conc. p. 1706. D. E.*

Alcuinus in sua præsertim ad Clerum Lugdunensem Epistola n. 69. paulò acerbiùs ac duriùs invehitur adversùs hanc Hispanorum immutationem, quam velut errorem traducere non pertimescit: quia verò intelligebat multos commoveri auctoritate S. Gregorii in sua ad Leandrum Epistola, eam falsitatis & suppositionis accusat. *Quia*, inquit Epistola 70. *eam in Epistolari suo Libro, qui de Roma nobis allatus est, non invenimus.* *P. 1593. B.*

Verùm hunc immoderatum zelum pro retinenda triplici immersione, repressit Conc. Vvormatiense an. 868. Can. 5. ubi de verbo ad verbum transcribit & suum facit judicium S. Gregorii, cujus Epistola in suspicionem falsitatis & suppositionis venire nullatenus potest, cùm ipsius mentionem faciant Synodus Toletana IV. & Vvormatiensis mox citata; S. Isidorus in Catalogo Virorum illustrium, S. Hildelphonsus Toletanus Archiepiscopus *Tom. 8. Conc. p. 946.*

in suo

in suo Catalogo; Licinianus Carthaginensis Episcopus in sua ad ipsum Gregoriū Magnum Epistola per Lucam Dacherium publici juris facta, in qua ait: *Scripsisti Leandro Episcopo de trina tinctione*; Joannes Diaconus in vita S. Gregorii &c.

Bibliot. PP. To. 13. pag. 196. H. Paulò clementior fuit in Hispanos Walafridus Strabo Lib. de rebus Ecclesiasticis cap. 26. ubi agnoscit legitimam esse Epistolam S. Gregorii ad Leandrum; & postquam expendit causas & rationes quibus inducti sunt Hispani ut trinam mersionem in unam commutarent, significat sibi non satis graves videri causas illas, adeoque morem antiquum resumendum esse, quamquam immutationem factam erroris insimulare non audeat. Videtur Tom. 3. part. 2. p. 216. G. auctor ille hanc sequutus regulam S. Augustini, *Oves non debent pelles suas deponere, si aliquando lupi eis se contegant*. Et verò Hæretici ad errores suos confirmandos, aliquando unam, ut Eunomiani; aliquando triplicem immersionem usurparunt, ut Ariani: neque propter illorum hæreticorum hominum abusum debent Orthodoxi, judice Walafrido, à moribus antiquis recedere. Sed quidquid sit de mente illius auctoris, hoc unum certum colligimus ex dictis, posse Ecclesiam pro sua sapientia & prudentia, pro locorum, temporum, & personarum varia necessitate, modò unam, modò triplicem mersionem adhibere, salva semper & integra remanente Sacramenti Baptismatis substantia.

P. 24. col. 2. V. Ante S. Gregorium Pelagius II. S. Pontifex qui obiit an. 590. in Rescripto ad Gaudentium Episcopum apud Ivonem in Decreto, titulo *De Baptismo*, cap. 161. interrogatus de Baptismo sub una mersione ab Hæreticis Bonosiacis collato, respondet, juxta præceptum Domini in nomine Trinitatis trina etiam mersione baptisandum: *Si tamen*, inquit, *manifesta confessione claruerit, quòd Trinitatis nomine fuerint illi baptisati, sola reconciliationis gratia impensa Catholicæ fidei reconciliare maturabis*; quo certè responso significat S. Pontifex, ad substantiam Baptismi satis esse quòd in nomine Trinitatis conferatur, sive per unam sive per triplicem immersionem.

Probatur 2. exemplis Baptismi infusione vel aspersione nonnullis in occasionibus concessi.

Primò, ubi magna erat baptisandorum multitudo: v.g. cùm uno die tria vel quinque hominum millia baptisare oportuit, ut Act. 2. v. 41. & cap. 4. v. 4. contigisse legimus, perverisimile est non per immersionem, sed per aspersionem aquæ collatum Baptismum. Ita S. Th. in 4. dist. 3. q. 1. art. 4. quæstiunc. 1.

Secundò, cùm in privatis domibus sive propter infirmitatem, sive propter instantem persecutionem, sive propter opportunam & inopinatam occasionem Baptismus conferebatur, procul dubio non immersio sed infusio aut aspersio usurpabatur.

Sic baptisabantur infirmi in lecto; sic S. Petrus in carcere detentus Act. 16. v. 33. custodem *carceris cum omni domo sua baptisavit*: sic S. Laurentius unum militem Romanum nomine, aqua ex urceo effusa opportunitatem captans baptisavit, sicut legitur in ejus vita. Ad quod factum respiciens Walafridus Bibliot. Pp. T. 15. p. 197. A. L. de rebus Ecclesiasticis cap. 26. *Notandum*, inquit, *non solùm mergendo, sed etiam desuper fundendo multos baptisatos fuisse, & adhuc posse baptisari ...: sicut in passione beati Laurentii quemdam urceo allato legimus baptisatum. Hoc etiam*, pergit ille, *solet evenire cùm provectiorum granditas corporum in minoribus vasis hominem tingi non patitur.*

In

In Actis quoque manuscriptis S. Gratiliani, *Felicissima ab ipso Christianæ Religionis mysteriis imbuta, urceum cum aqua, ut baptisaretur, ei obtulisse legitur.* *De antiquis ritibus &c. apud Marthene. T. 1. p. 128.*

Acta etiam S. Bacchi junioris edita à Combefisio, Lauræ S. Sabbæ *Præpositum* describunt *tollentem manibus vivificam urnam super caput ejus, atque immortalitatis ei lavacrum in nomine sanctæ & consubstantialis Trinitatis effundentem.* His adde Acta S. Liudgeri Episcopi, *qui in expulsione servorum Dei è Frisia, jussit Berulenum hominem laicum per domos discurrere, & persuasis matronis morituros baptisare illorum infantulos, benedicta simpliciter aqua in nomine Domini intinctos vel superfusos cum invocatione S. Trinitatis.*

Probatur denique, quia ablutio per aquam est de natura & substantia Baptismi, non verò modus abluendi: porrò æquè abluitur baptisandus per infusionem aut aspersionem, quàm per immersionem; & quamvis immersio expressiùs significet nos per Baptismum consepultos esse cum Christo, expressior tamen illa significatio ad substantiam Sacramenti non pertinet, ad quam satis est significatio practica & efficax mundationis internæ per gratiam Spiritus sancti diffusam in cordibus: at talem mundationem tam rectè significat & efficit ablutio per infusionem vel aspersionem, quàm per immersionem. Nec significatio litteralis vocis *Baptismi* urgeri debet: quamvis enim immersionem ut plurimùm designet, simplicem tamen aquæ infusionem significat aliquando, ut apud S. Marcum cap. 7. v. 4. S. Lucam c. 11. v. 38.

Solvuntur Objectiones.

Objicies I. Cornelius S. Pontifex & cum eo Romana Synodus improbavit Baptismum per infusionem datum Novatiano in lecto decumbenti. Sic de eo scribit ipse Cornelius ad Fabium Antiochenum apud Eusebium L. 6. Hist. cap. 43. *Cùm ab Exorcistis foveretur, in morbum gravissimum collapsus, dum jam jamque moriturus creditur, in ipso in quo jacebat lectulo perfusus, Baptismum suscepit; si tamen,* inquit, *hujuscemodi Baptismum suscepisse dicendus est.* Et postea loquens de Ordinatione ejusdem Novatiani in Presbyterum, ait universum Clerum multosque ex populo refragatos fuisse, *eo quòd non liceret quemquam ex iis qui urgente vi morbi in lectulo perinde ac ille, perfusi fuissent, in Clerum assumi.* P. 244 C. P. 245. A.

Ex quo duo colligi possunt: primum, dubitasse Cornelium an verus esset & legitimus Baptismus quem Novatianus in lecto per infusionem acceperat; alterum, irregulares fuisse seu ad suscipiendos sacros Ordines inhabiles, qui in lecto fuerant baptisati.

II. De eodem Baptismo dubitavit Magnus cum aliis nonnullis apud S. Cyprianum Epistola 76. *an nempe habendi sint legitimi Christiani, qui aqua salutari non sunt loti, sed perfusi.* Ratio dubitandi ipsis erat, quòd sic baptisati plenum non assequerentur Baptismi effectum, cùm eorum multi immundis adhuc torquerentur spiritibus. P. 153.

Quin ipse S. Cyprianus, quamquam valere talem Baptismum respondeat, rem tamen apud omnes certam non esse minimè dissimulat, & unicuique permittit & facere & sentire quod vellet: *Qua in parte,* inquit, *nemini verecundia & modestia nostra præjudicat, quominus unusquisque quod putat, sentiat, & quod* *Ibid.*

& quod senserit faciat. Unde postea permittit iis, qui nullum judicant ta-
p. 154. lem Baptismum, sic baptisatos iterum baptisare. *Quantùm fide concipere*, inquit, *& sentire nobis datur, mea sententia hæc est, ut Christianus judicetur legitimus, quisquis fuerit in Ecclesia, lege & jure fidei, divinam gratiam consecutus. Aut si aliquis existimat eos nihil consecutos, eo quòd aqua salutari tantùm perfusi sint, sed inanes & vacui sunt; non decipiantur, ut si in-*
p. 155. *commodum languoris evaserint & convaluerint, baptisentur.* Et rursus in fine Epistolæ: *Rescripsi*, inquit, *fili carissime, ad Litteras tuas, quantùm parva nostra mediocritas valuit, & ostendi quid nos quantùm in nobis est sentiamus, nemini præscribentes, quo minus statuat quod putat unusquisque Præpositus, actus sui rationem Domino redditurus.*

Resp. ad primum, Cornelium & Synodum Romanam nusquam judicasse nullum fuisse & irritum quoad substantiam Baptismum Novatiano decumbenti per infusionem aquæ concessum: nusquam enim in quæstionem ab ipsis adductum fuit, an rebaptisandus esset ille Novatianus; quod certè prætermissum ab illis non fuisset, si nullum & irritum judicassent talem Baptismum.

Duplici ergo de causa Baptismum illum improbavit Cornelius & Synodus Romana: primò, propter irregularitatem annexam, qua tamen non obstante Novatianus ad sacrum Præsbyteratus Ordinem promotus fuerat, contra Canones & Disciplinam Ecclesiæ. Secundò, propter defectum Confirmationis & Eucharistiæ, quas pro more consueto simul cum Baptismo non receperat: unde plenum & integrum, quoad effectus cæterosque Ecclesiæ ritus, Baptismum non suscepisse dicitur Novatianus: atque hinc adversùs illum querelæ & expostulationes.

Duplicem illam causam seu rationem omninò fuisse cur improbatus fuerit Baptismus ille Novatiano datus, significat ipse S. Pontifex Cornelius in citata ad Fabium Antiochenum Epistola.

Primo quidem, quòd irregularis ex tali Baptismo factus, ad Ordines tamen sacros fuisset promotus, ex sola, inquit Cornelius, Episcopi gratia, renitentibus cæteris, tùm Cleri tùm populi. *Cùm egregius ille vir*,
Euseb. Hist. p. 245. A. inquit ironicè Cornelius, *Ecclesiam Dei reliquisset, in qua post susceptum Baptisma Presbyteri gradum fuerat consecutus, idque per gratiam Episcopi, qui manus illi imponens, eum ad Presbyterorum Ordinem evexit. Cui cùm universus Clerus, multique ex populo refragarentur, eo quòd non liceret quemquam ex iis, qui urgente vi morbi in lectulo perinde ac ille, perfusi fuissent, in Clerum assumi, postulavit ab iis Episcopus, ut hunc solum ordinari à se paterentur.* Quibus certè verbis duo constant: primum, irregulares fuisse & inhabiles ad Ordines sacros percipiendos, qui in lecto baptisabantur, sicut baptisatus fuerat Novatianus: alterum, Episcopum Ordinatorem Novatiani, haud dubiè falsa & ementita pietate illius deceptum, cum eo dispensasse ab illa irregularitate, cæteris de Clero & populo renitentibus. Ejusdem irregularitatis annexæ Baptismo sic in lecto concesso mentionem faciunt veteres Canones.

Si verò quæres causam & rationem illius irregularitatis, respondebit Sy-
Tom. 1. Conc. p. 1485. E. nodus Neocæsar. Can. 12. hanc esse, *quia non ex proposito fidei illorum, sed ex necessitate descendit*. Id est, quia non proprio motu, sed metu mortis compulsi
Ibid. p. 1490. B. Baptismum susceperunt. Aliam causam adducit Illustrissimus & Doctissimus Albaspinæus hunc Canonem exponens: *Quia*, inquit, *ejusmodi baptisati do-*

cere,

cere, fidei arcana tradere, exponere, & cætera ſacerdotii officia implere non poſſe viderentur, quos valetudo prima fidei elementa non permiſiſſet ediſcere, & rerum omnium ignaros & rudes baptiſari cogiſſet. Addi & poſſet alia cauſa, quia ſcilicet baptiſati illi non erant cum omni ritu & ſolemnitate per Eccleſiam præſcripta, quod ſatis erat ut tanquam irregulares arcerentur à ſacris Ordinibus.

Secundò: improbatus fuit à Synodo Romana & Cornelio Baptiſmus Novatiano decumbenti datus, propter defectum Confirmationis & Euchariſtiæ: quæ Sacramenta pro more recepto cùm non percepiſſet, non plenum Baptiſmum dicitur habuiſſe. *Sed*, pergit Cornelius in eadem Epiſtola, *neque poſtquam liberatus eſt morbo, reliqua percepit quæ juxta Eccleſiaſticam regulam percipi debent; neque ab Epiſcopo conſignatus eſt. Hoc autem ſignaculo minimè percepto, quo tandem modo Spiritum ſanctum potuit accipere?* *Euſeb. Hiſt. p.* 244. C. D.

Ad ſecundum: Non ſatis liquidò conſtat de quo dubius & anxius fuerit Magnus qui Cyprianum conſuluit; an de veritate ſubſtantiali Baptiſmi, an tantùm de plenitudine effectus illius, cæteriſque prærogativis quibus ritè & catholicè baptiſati gaudere ſolent. Inſinuat etiam S. Cyprianus in Epiſtola citata, ſic in lecto baptiſatos haberi quidem pro baptiſatis & Chriſtianis, ſed qui cæteris non ſint adæquandi. *An conſecuti ſunt*, inquit, *quidem gratiam Dominicam, ſed breviore & minore menſura muneris divini ac Spiritus ſancti, ut habeantur quidem Chriſtiani, non ſint tamen cæteris adæquandi*: P. 154. undè moleſtè fert, ſic baptiſatos invidioſo nomine Clinicos appellari; quibus verbis innuere videtur ſanctus Doctor, quæſtionem non fuiſſe de veritate ſubſtantiali Sacramenti Baptiſmatis, ſed de plenitudine dumtaxat effectus illius, quem plenum & integrum non percipere eos qui in lecto baptiſantur, nonnulli arbitrabantur, quos ibidem refellit S. Cyprianus. Verùm, eſto dubitaverit Magnus cum aliis nonnullis, an ratus & verus eſſet Baptiſmus in lecto perceptus, certè non dubitavit Cyprianus; & rationem qua nitebantur alii, nempe ſic baptiſatos immundis adhuc torqueri ſpiritibus, ſic refellit: *Hoc rebus ipſis*, inquit, *experimur, ut neceſſitate urgente in ægritudine baptiſati & gratiam conſecuti, careant immundo ſpiritu, quo antea movebantur; & laudabiles ac probabiles in Eccleſia vivant ..... E contra ſæpe nonnulli de illis qui ſani baptiſantur, ſi poſtmodum peccare cœperint, ſpiritu immundo redeunte quatiuntur; ut manifeſtum ſit, diabolum in baptiſmo fide credentis excludi; ſi fides poſtmodum defecerit, regredi.* *Ibid.*

Nec obſtat 1. quòd S. Cyprianus unicuique liberum reliquerit ſentiendi & faciendi quod vellet: in hoc enim laudanda ipſius moderatio ac prudentia ſingularis, qua rem nondum ſolemni Eccleſiæ totius Judicio eliquatam & definitam uniuſcujuſque arbitrio permiſit. 2. Non obſtat quòd idem ſanctus Doctor voluerit in lecto baptiſatos rebaptiſari, ab iis ſcilicet qui nullum putant ejuſmodi Baptiſmum; iſtud enim ſequebatur ex licentia quam conceſſerat unicuique opinandi & faciendi quod vellet: qui enim nullum judicant hunc Baptiſmum, debent iterum eum conferre, ut cohærenter agant & ſentiant. Imò in opinione & principiis S. Cypriani, eo ipſo quo putabat quis Baptiſmum ſuum non conſequi plenum effectum, debebat illum iterare; quia, juxta S. Doctoris mentem, nullus eſt quoad ſubſtantiam Baptiſmus, qui ſuo caret effectu, nempe gratia Spiritus ſancti: unde infere-

inferebat, (in quo errabat) Baptiſmum ab Hæreticis collatum idcirco nullum eſſe & iterandum, quia Spiritus ſancti gratia deſtitutus eſt; Hæretici enim eam gratiam dare non poſſunt, inquiebat, quam non habent. Sed de hac S. Doctoris ſententia jam abundè diximus in Tractatu de Sacramentis in genere.

Objicies 2. veteres reprobant ac tanquam omninò nullum rejiciunt Baptiſma aliter quàm per trinam immerſionem collatum; Miniſtrum ſecùs facientem ſeverè puniunt; ac pro Hæreticis habuere Eunomianos, Bonoſianos, qui unica merſione baptiſabant.

Sic Canon 50. eorum qui dicuntur Apoſtolici, pœna depoſitionis plectit Epiſcopum aut Presbyterum, qui non trinam immerſionem obſervat: Canonem ſuprà laudavimus.

Concilium Conſtantinopolitanum I. an. 381. Can. 7. jubet rebaptiſari Eunomianos, non aliam ob cauſam quàm quòd trinam non adhiberent in Baptiſmo immerſionem. *Eunomianos*, inquiunt Patres, *qui in unam demerſionem baptiſantur ..... primo quidem die Chriſtianos facimus .... & tunc eos baptiſamus*.

Tom.2. Conc. p. 952. C. D.

Et Pelagius II. in ſuo ad Gaudentium Reſcripto, quoſdam Bonoſiacos damnat, quòd unica merſione baptiſarent: *Contra*, inquit, *Evangelicum præceptum.*

Reſp. nego antecedens.

Ad primam probationem dico 1. depoſitionis pœnam meritò decerni poſſe in Miniſtros qui in ſolemni Sacramentorum adminiſtratione, vel ex negligentia, vel, quod pejus eſſet, ex contemptu, ritus conſuetos & Eccleſiæ totius uſu ac praxi receptos non obſervant, qualis longo ſæculorum tractu fuit trina immerſio baptiſmalis. Unde Zonaras in citatum Canonem quinquageſimum Apoſtolicum, ait *ſceleſtum ac nefarium eſſe unicam dumtaxat celebrare immerſionem*.

P. 26.

Dico 2. in prædicto Canone depoſitionis pœnam non tam imponi propter defectum trinæ merſionis, quàm propter violatam Baptiſmi formam: qui enim eo Canone perſtringuntur, Eunomiani ſcilicet, baptiſabant in Chriſti mortem, non verò in invocatione expreſſa Trinitatis, ut ex ipſo Canone fit manifeſtum.

Ad ſecundam dico, Eunomium in duobus potiſſimùm adulteraſſe Baptiſmi ritum: 1. quòd in odium SS. Trinitatis, ejus invocationem inter baptiſandum omitteret, & baptiſaret tantùm in mortem Chriſti. 2. quòd eodem perverſo conſilio ſemel tantùm, non ter mergeret, ne trina merſione videretur trinitatem perſonarum in Deo comprobare.

Utrumque erroris caput commemorat Theodoretus Lib. 4. hæreticarum fabularum cap. 3. *Idem* (Eunomius) inquit, *ſancti etiam Baptiſmatis legem olim à Domino & Apoſtolis traditam evertit, & contrariam apertè ſanxit, non oportere dicens ter illum immergere qui baptiſatur, nec invocare Trinitatem, ſed ſemel baptiſare in Chriſti mortem*. Idem legere eſt apud Sozomenum Lib. 6. Hiſt. cap. 26. Et S. Epiphanius hæreſi 76. in fine, refert *Eunomianos baptiſaſſe in nomine Dei increati, & in nomine Filii creati, & in nomine Spiritus ſanctificantis, atque à Filio procreati*. Igitur propter violatam Baptiſmi formam, & tam nefando conſilio prætermiſſam trinam

To. 4. p. 236. D.

To. 1. p. 992. B.

immer-

immerſionem, nullum judicatum fuit Baptiſma ab Eunomianis datum; ac meritò juſſi ſunt rebaptiſari ab illis baptiſati: non præcisè ex defectu trinæ merſionis, ſed invocationis SS. Trinitatis, in qua conſiſtit legitima Baptiſmatis forma, ſine qua nullum eſt & irritum.

Ad tertiam: ea ipſa de cauſa Pelagius II. coercet temeritatem Bonoſiacorum, eorumque Baptiſma reprobat propter violatam ab illis ipſius formam. *Baptiſabant enim*, ait ibid. S. Pontifex, *ſolummodo in mortem Chriſti una immerſione*. Unde in eodem Reſcripto monet, ſicut antea obſervavimus, quòd ſi in nomine Trinitatis deprehendantur illi baptiſati, Catholicæ fidei ſint reconciliandi. *Decret. Yvon. p. 24. col. 2.*

Objicies 3. Docent Veteres ritum baptiſandi triplici immerſione originem ducere à præcepto Chriſti & traditione Apoſtolorum. Ita Tertullianus, S. Hieronymus, S. Baſilius, S. Chryſoſtomus, Theodoretus, Pelagius II. ſuprà citati, ubi de antiquitate trinæ immerſionis: at quod ex præcepto Chriſti & traditione Apoſtolica deſcendit, haud dubiè jure divino neceſſarium eſt ad Sacramenti ſubſtantiam. Qua enim alia via probare poſſumus parvulorum Baptiſma, ſuffragia pro mortuis, & alia ejus generis benè multa, quæ non ex Scripturis, ſed ex ſola Traditione Apoſtolica derivata habemus, juris eſſe divini?

Reſp. 1. ad maj. verum quidem eſſe Veteres exiſtimaſſe ritum trinæ immerſionis ex Apoſtolica traditione deſcendiſſe, ſed nullus dixit eam ex Chriſti præcepto ſic neceſſariam, ut ſine illa nullus ſit Baptiſmus. Quando igitur mandatum Chriſti commemorant Tertullianus, Chryſoſtomus, Theodoretus, Pelagius II. vel iſtud referunt ſimpliciter ad neceſſitatem baptiſandi ſub invocatione SS. Trinitatis, non ad modum baptiſandi per immerſionem ſive triplicem ſive unicam; vel tantùm attendunt ad uſum communem ſuo tempore in Eccleſia receptum, ab Apoſtolis tranſmiſſum, quem violare nemini licitum eſſe poterat, niſi urgeret neceſſitas.

Reipſa cenſent iidem Veteres, præceſſiſſe exemplum Chriſti, qui & baptiſavit, & baptiſatus eſt per immerſionem: verùm conſtat apud omnes Orthodoxos, exemplum Chriſti, niſi acceſſerit præceptum, neceſſitatis legem non imponere: multa quippe in conficiendis & diſpenſandis Sacramentis Chriſtus uſurpavit, quæ tamen ad ſubſtantiam & naturam Sacramentorum non pertinent. V.g. conſecravit Euchariſtiam in azymo pane, ſero poſt cænam, diſtribuit Diſcipulis ſub duplici ſpecie &c. An illa neceſſaria eſſe ad Sacramenti veritatem quiſquam contendet Orthodoxus? non puto. Similiter baptiſatus eſt, & baptiſavit in aquis Jordanis: An illæ ſolæ ſunt materia neceſſaria Baptiſmi? Igitur non ſequitur neceſſariam eſſe jure ac præcepto divino trinam immerſionem baptiſmalem, eo quòd Chriſtus exemplo ſuo & facto eam comprobaverit.

Reſp. 2. ad minorem. Nego 1. aliquod extare præceptum Chriſti de immerſione vel triplici vel unica uſurpanda. Nego 2. id omne quod ex Traditione Apoſtolica originem ducit, propterea juris eſſe divini, ac neceſſariò & conſtanter retinendum. Scilicet inter ea quæ ab Apoſtolis ad nos derivarunt, alia ſpectant fidem, mores, & ſubſtantiam Sacramentorum; alia diſciplinam, Eccleſiæ regimen, Sacramentorum ritus & cæremonias: inter quæ iſtud diſcriminis occurrit; quòd in primis nulla unquam admitti poſſit & debeat

mutatio; fides enim eadem semper est, nec tempori, aut loco, aut personis subjacet: in posterioribus verò, mutatio contingere possit, cùm varia sit disciplina pro temporum & locorum varietate. Multa verò fuisse ab Apostolis tradita hujusce posterioris conditionis, certissimum est. Talia fuere v. g. quæ præscribit Apostolus de ebrioso, bigamo, neophyto ad Ordines sacros non promovendo: pariter quod ab Apostolis accepimus, non jejunare, non flectere genua in orationibus inter Pascha & Pentecosten; orare versa facie ad Orientem; quosdam dies festos celebrare; abstinere à sanguine & suffocato; ad Eucharistiam jejunos accedere, & alia id genus benè multa, quæ Ecclesia pro sua sapientia vel retinuit, vel mutavit. Porrò ritus immergendi ter vel semel, hujusce Baptismi pertinet. & solemitatem ordinis est; neque ad substantiam, sed ad ritum dumtaxat

Si verò quæras certam & fixam quamdam regulam, qua secerni possit, quænam ab Apostolis tradita, necessaria sunt ad substantiam sacramenti, vel tantùm ad ejus solemnitatem seu administrationis disciplinam: respondeo regulam illam, esse Judicium Ecclesiæ infallibilis verborum Christi & traditionum Apostolicarum interpretis, quæ est *firmamentum & columna veritatis, adversùs quam portæ inferi nunquam prævalebunt*. Cùm igitur constat ex momentis adductis, Ecclesiam semper ratum habuisse Baptismum sive immersione una vel triplici, sive infusione aut aspersione collatum, manifestè sequitur, omnes illos modos baptisandi indifferentes esse ad veritatem Baptismi, nec ullum per exclusionem alterius absolutè necessarium esse.

Objicies 4. Ad veritatem Baptismi necesse est exprimi SS. Trinitatem: atqui per unicam mersionem non exprimitur; rectè verò per triplicem; ergo &c.

Resp. dist. maj. Necesse est exprimi SS. Trinitatem, per verba formæ, concedo: per usum materiæ, nego. *Cùm enim*, inquit S. Th. hìc ad 1. *Trinitas sit agens principale in Baptismo, similitudo autem agentis perveniat ad effectum secundùm formam & non secundùm materiam, ideo significatio Trinitatis in Baptismo fit per verba formæ, nec est de necessitate ut significetur Trinitas per usum materiæ; sed hoc fit tantùm ad majorem expressionem*. Major autem illa expressio essentialis non est Baptismo, sed ea tantùm quæ practicè significat & efficit interiorem animæ ablutionem, qualis est simplex ablutio aut per infusionem, aut per aspersionem aquæ. Quamquam unicæ mersioni sua non deest congrua significatio, qua nempe unitas essentiæ divinæ, unitas mortis & Resurrectionis Christi significatur. Ita Concilium Toletanum IV. Can. 5. suprà citato.

1. Tim. 3. v. 15. Matth. 16. v. 18.

Ritus olim observati in trina Baptismi mersione.

Præsentis non est instituti exponere ritus omnes qui vel antecedebant, vel comitabantur, vel sequebantur Baptismum, quod ad Quæstionem hujus Tractatus quintam, Deo dante exequemur; sed eos dumtaxat, qui ipsam immersionem propiùs spectant.

Primò itaque baptisandi ad eam Ecclesiæ partem accedebant (loquimur de tempore quo Christianis licebat Templa publica frequentare) in qua erant Baptisteria, quæ vocantur à Veteribus, Concha, Fons, Balneum, Piscina; erantque loca quædam vel intra Basilicam, vel ad ejus fores constituta ad

bapti-

baptisandum consecrata. Eorum formam describit S. Cyrillus Hierosolymitanus Catechesi 1. mystagogica: *Primùm*, ait, *ingressi estis ad porticum domus baptisterii*. Et Catechesi 2. *Ea mysteria*, inquit alloquens recens baptisatos, *à vobis in interiori domo peragebantur*. Ex quo intelligimus, suas aptas officinas, porticus, & interiores aditus habuisse Baptisteria; & de novo S. Joannis apud Alexandriam Baptisterio scribit Martyr Theophanes: *Hoc anno S. Joannis nomine quadra figura constructum est opus Alexandriæ, & Baptismo lustrandis adjunctum ædificium*. Erant Baptisteria hæc ad modum balnei & piscinæ, in qua multi erant gradus: unde S. Isidorus Hispalensis De Officiis Ecclesiasticis L. 2. c. 24. sic ait: *Fons autem origo omnium gloriarum est, cujus septem gradus sunt, tres in descensu, propter tria quibus renuntiamus; tres in ascensu, propter tria quæ confitemur: septimus verò is est, qui & quartus, similis filio hominis, extinguens fornacem ignis, stabilimentum pedum, fundamentum aquæ &c.* Eandem Baptisterii formam apud Latinos laudant apud Alcuinum auctor Libri de Ecclesiasticis Officiis, in Gemma animæ Honorius Augustodunensis. Profunda erant hæc Baptisteria & ampla, pluribus simul continendis capacia. Canonibus autem cautum erat, ne quis alibi quàm in publicis Baptisteris (nisi urgeret necessitas) baptisaretur: qui secus fecisset Sacerdos depositionis pœna castigabatur, ut colligimus ex Concilio in Trullo Can. 31. & ex Meldensi cap. 48.

P. 217. P. 231. P. 612. E.

II. Antequam sacro Fonte immergerentur baptisandi, in ipso porticu existentes & versùs Occidentem conversi, protensa manu satanæ renuntiabant, ut refert S. Cyrillus Hierosolymitanus Catech. 1. mystagogica. Tùm omnibus depositis vestibus toto corpore nudabantur, ac nuditatem illam Veteres comparant cum ea in qua creatus est Adam, cum qua quisque nascitur ac resurget, cùm qua Christus est cruci affixus. Lex autem illa perfectæ nuditatis omnes obstringebat, secluso necessitatis casu, adultos, infantes, mulieres ipsas, quarum tamen pudori consulebatur; & tamdiu in usu fuit, quamdiu ipse immergendi ritus: *ut nempe*, (ait Facundus L. 4. c. 4.) *non sola voce, verùm etiam totius habitu corporis profiteamur exuisse nos veterem hominem*. P. 228. B. P. 62. A.

De adultis testatur S. Cyrillus Hierosol. Catech. mystagogica 2. *Statim ut ingressi estis*, inquit, *vestem exuistis, quod quidem exuti hominis antiqui cum operibus suis imago fuit; atque ita exuti, eratis nudi, imitantes & in hoc eum, qui in cruce nudatus fuerat, Christum; qua ille nuditate principatus & potestates hujus sæculi spoliavit, & magna confidentia in ligno de illis triumphavit*. Et mox: *O rem admirandam! nudi fuistis in conspectu omnium, & non vos pudebat. Revera enim in hoc protoplasti Adam ferebatis exemplum, qui nudus in Paradiso fuit, & tamen nullo afficiebatur pudore*. Ejusdem nuditatis mentionem faciunt S. Chrysostomus in Epistola ad Innocentium S. Pontificem, S. Ambrosius Serm. 10. S. Epiphanius in Anchorato cap. 117. S. Anselmus in Matthæum cap. 3. S. Bernardus Serm. 46. de paupertate. P. 231. B. ib. C. D.

De infantibus patet ex Sacramentario S. Gregorii, ubi describitur ordo Baptismi infantium: nam cùm dictum esset: *Et baptisantur* (infantes:) mox subjungit: *Pontifex verò redit in Sacrarium expectans, ut cùm vestiti fuerint infantes, confirmet eos*. At si infantem vestibus indui oportet prinsquam confirmetur, necesse est priùs exutus iis fuerit, quàm baptisetur. Similiter Ordo Romanus Cap. de die Sabbati sancti Paschæ ait: *Pontifex egreditur à fonte in sa-* Tom. 3. part. 1 P. 73. D

Bibliot. PP. T. 13. pag. 697. A. *crarium, habens ibi compositam sedem, vel in Ecclesia, ubi voluerit, & sedeat in ea, ut cùm vestiti fuerint infantes confirmet eos....* Et mox: *Sic vestiuntur, induti verò ordinantur*. Idem testatur Alcuinus Lib. de divinis officiis c. 19.

De feminis testatur S. Chrysostomus in Epistola ad Innocentium S. Pontificem, ubi recensens mala quæ Constantinopoli contigere cùm è Sede sua armata manu iterum dejectus est, inter alia ait: Ed.nov. To.3. p. 518. F. *Mulieres quoque sacrarum ædium, quæ per illud tempus se exuerant, ut baptisarentur, metu gravis istius incursus nudæ aufugerunt. Neque enim concedebatur ut se velarent, sicut mulieres honestas decet.*

Interea verò mulierum pudori multis modis consulebatur ab Ecclesia. 1. Multis in locis erant Diaconissæ piæ mulieres, quæ eas ad Baptismum venientes honestè nudabant & exuebant, ne quid baptisantis oculis in vere cundè objiceretur, ut indicat S. Epiphan. hæresi 79. Ejusdem honestatis causa P. 231. D. Sacerdos baptisatæ quidem frontem sacra oleo ungebat: at Diaconissa ungebat corpus, juxta morem Ecclesiæ Græcæ. 2. Viri separatim à feminis baptisabantur: unde S. Cyrillus Hierosolymitanus præfatione in Catecheses, To.1.p. 120.B. *Reverentiam*, inquit, *adhibe, cùm fit exorcismus, quo usque alii exorcisati aderunt, viri cum viris, & mulieres cum mulieribus*. 3. Alia hora viri, & alia mulieres baptisabantur, sicut indicat Ordo Romanus cap. de Sabbato sancto. 4. Non promiscuè, sed viri ad dexteram, mulieres ad sinistram, ut ait Sacramentarium S. Gregorii. 5. Nonnullis in locis velum extendebatur circa Baptisteria, unde ad mergendum accedebat Sacerdos cùm audiebat, potius quàm videbat esse aliquem in aqua. Ita factitatum legimus à sancto Othone Bambergensi Episcopo erga Pomeranos ad Christi fidem conversos, ut refert Andreas S. Michaelis Bambergensis Abbas in ejus vita L. 2. c. 15. apud Surium secunda Julii. Denique cùm antiqua Baptisteria amplissima forent suosque haberent recessus, ac de nocte ut plurimùm soleret Baptismus solemniter administrari, multiplici modo mulierum pudori consulebant & provideant Ecclesiarum præpositi.

III. Baptisandi, omnibus depositis vestibus perfectè nudi, apud Græcos toto corpore oleo sancto inungebantur, ut refert S. Cyrill. Hierosol. Catech. mystagogica 2. Apud Latinos in vertice tantùm, tùm aquis ter immergebantur, & quidem toti. *Qui mergitur in aquas*, ait S. Cyrill. Hierosl. Catech. 17. *& baptisatur, undique ab aquis circumdatur*. Et S. Epiphanius in Anchorato cap. 118. *Aqua*, inquit, *cum invocatione sancta non unum dumtaxat hominis membrum occupant, sed integrum prorsus repurgant, circumcidunt, ac malis omnibus exolvunt*. Græci recentiores morem illum immergendi totum corpus pro infantibus immutarunt, quibus, ob tenellam ætatem, aquæ per nares & aures subintroductio nocere posset. Ita colligimus ex testimonio Gregorii Protosyncelli antea laudato. Quin & aquam eum in finem calefaciunt, teste Arcudio; quem morem etiam undecimo sæculo observabat S. Otho Episcopus Bambergensis, teste Scriptore ipsius vitæ.

IV. Ad unamquamque immersionem non integram Baptismi formam pronuntiabant, sed unius tantùm personæ nomen appellabant, ut colligitur ex Tertull. L. adversùs Praxeam c. 26. jam citato, ex S. Ambrosio L. 2. de Sacramentis c. 7. etiam citato, & ex Rituali Romano ubi ita præscribitur: *Puerum baptiset dicendo, Ego te baptiso in nomine Patris, & semel immergat; & Filii, & secundò immergat; & Spiritus sancti amen, & tertiò immergat.*

V. Bapti-

V. Baptisandi stabant erecti in Fonte. Hinc S. Gregorius Nazianzenus testatur patrem suum, dum baptisandus genua flexisset ex simplicitate, videntibus dedisse futuri sui Episcopatus præsagium: utroque enim genu flexo consecrantur Episcopi. Ministri in Fontem descendebant, sicut observat Amphilochius de sancto Basilio: tùm adultos baptisandos vel apposita supra caput, vel supra humeros depressa manu, vel infra scapulas tenendo, vel de pondere sublatos immergebant; quo in ministerio cùm grandiora erant & graviora baptisandorum corpora, juvabantur ab eorum patrinis. Infantes verò manibus totos immergebant, & ex Fonte levabant. Hinc intellige Benedictum Presbyterum in vita S. Damasi sic enarrantem: *Sabbato Paschalis festivitatis*, inquit, *cùm turbæ se comprimerent ad Baptismum, puerulus de manu Sacerdotis delapsus est, atque in fonte demersus. Et post spatium ferè unius horæ, dum sperarent omnes jam mortuum, quidam Mansionarius ipsius Ecclesiæ in fiduciam S. Damasi projiciens se in fontem, sanum & illæsum secum reduxit.* Ex qua narratione intelliges quod suprà observavimus, Fontes Baptismales profundos fuisse.

S. Bonaventura in 4. dist. 3. q. 1. talem baptisandi ritum suo tempore receptum narrat: *Sacerdos*, inquit, *debet puerum tenere per latera, & versa facie ad aquam debet mergere, ita quòd habeat caput primò versùs Orientem, secundò versùs Aquilonem, tertiò versùs Meridiem.* To. 5. p. 40. A.

VI. Denique, post trinam immersionem ac SS. Trinitatis invocationem baptisatus è sacro Fonte exibat & suscipiebatur: si mulier, à Diaconissis; si vir, aliquando à susceptoribus seu patrino & matrina, aliquando à Diaconis qui è sacro fonte nudos egredientes grandiori quodam velamine, quod sabanum dicebatur, obvolvebant. De illo velamine mentionem faciunt Victor Vitensis L. 3. de persecutione Vandalica, & S. Gregorius Magnus Epistola ad Januarium Calaritanum L. 7. Indictione 2. Epist. 5. Tùm veste candida quisque donabatur, ut colligimus ex S. Cyrillo Catech. 4. *Veteribus*, inquit, *exutis vestibus & iis quæ sunt secundùm spiritum albæ indutis, perpetuò jam in albis incedere oportet.* Et ex S. Ambrosio L. de initiandis cap. 7. *Accepisti post hæc vestimenta candida*, inquit, *ut esset indicium quòd exueris involucrum peccatorum.* En ritus percipui qui immersionem baptismalem propriùs spectant, de quibus mentio apud Veteres occurrit. P. 238. C. To. 2. p. 33. D.

ARTICULUS IV.

De forma Baptismi.

FOrma Baptismi constat verbis quæ inter baptisandum ex divino præcepto ac traditione Apostolica pronuntiari debent. Cùm verò aliis Græci, & aliis Latini utantur, utriusque formæ apud illos usurpatæ antiquitas & veritas hìc à nobis est inquirenda, ac varii circa formam Baptismi errores recensendi. Quod ut distinctiùs exequamur, præsentem Articulum in varias veluti Sectiones dividemus, in quibus

1. De variis erroribus circa formam Baptismi.
2. An Christus aliquam Baptismi formam præscripserit.
3. De forma à Græcis usurpata, an antiqua sit & valida.

4. De forma apud Latinos, an antiqua & conveniens.

5. An hæc verba, *Ego te baptiso*, quibus actus baptisantis exprimitur, necessaria sint ad substantiam Sacramenti.

6. An distincta trium Personarum SS. Trinitatis invocatio sit absolutè necessaria; & num valuerit olim, aut etiam valere jam possit Baptismus in solo Christi nomine collatus.

De variis circa formam Baptismi erroribus.

Formam Baptismi adulterarunt inter veteres Hæreticos, Gnostici, Marcitæ, Montanistæ, Sabelliani, Paulianistæ, Photiniani, Eunomiani, Elcesæi, Menandriani, Bonosiacorum, Arianorum & Afrorum nonnulli: denique ii quos Canon 49. eorum qui Apostolici dicuntur, perstringit.

I. De Gnosticis Marcitis, à quodam Marco præstigiatore è secta Gnosticorum sic nuncupati, constat ex S. Irenæo Lib. 1. cap. 21. alias 18. & ex S. Epiphanio hæresi 37. *Baptisantes, ita dicunt,* (ait S. Irenæus), *In nomine ignoti Patris universorum, in veritate matre omnium, in eo qui in Jesum descendit, in unione & redemptione & communione virtutum.* Idem ferè refert Theodoretus L. 1. hæreticarum fabularum cap. 9.

Edit. nov. p. 95. col. 1. To. 4. p. 201. C. pag. 254. D.

II. Apud Eusebium L. 7. Hist. c. 9. S. Dionysius Alexandrinus sua ad Sixtum S. Pontificem Epistola, narrat suo tempore virum aliquem senem extitisse, qui cùm interfuisset Baptismo eorum qui in Ecclesia baptisabantur, ac interrogationes responsaque eorum audivisset, flens, & vicem suam ingemiscens, confessus est Baptismum, quo apud Hæreticos initiatus ipse fuerat, non esse hujusmodi, nec cum Ecclesiæ Baptismo quidquam habere commune, *sed plenum blasphemiæ & impietatis, scelestis verbis ac cæremoniis esse administratum*: Quinam verò fuerint illi Hæretici, non exponit Dionysius.

III. De Montanistis, qui Cataphrygæ dicebantur quòd in Phrygia præsertim suos haberent conventus, constat 1. ex Can. 8. Concilii Laodiceni an. 364. *Eos*, ait Canon, *qui ab eorum hæresi, qui Phryges dicuntur, convertuntur, sive sint in Clero qui apud illos existimatur, sive maximi dicantur; eos omnes cum omni studio catechisari seu initiari, & baptisari ab Ecclesiæ Episcopis & Presbyteris.* Constat 2. ex Concilio primo generali Constantinopolitano an. 381. Can. 7. ubi Montanistæ iis accensentur Hæreticis, qui ad Ecclesia venientes, tanquam Pagani recipiendi sunt per Baptismum. Non alia porrò fingi potest causa cur ejusmodi Hæretici jubeantur rebaptisari, quàm quòd in legitima Ecclesiæ forma baptisati non fuissent. Ita testatur S. Basil. Epistolæ primæ ad Amphilochium, Can. 1. ubi de Montanistis ait: *Quamnam ergo habet rationem verum eorum Baptisma judicari, qui in Patrem & Filium, & Montanum Priscillamque baptisant?* Idem quoque innuunt S. Gregorius Nazianzenus Oratione 3. de pace, & S. Gregorius Magnus L. 9. Epist. 61. nunc Lib. 11. Epist. 67. ad Quiricum vel Quirinum, aliosque in Hiberia Episcopos. *Hi Hæretici*, inquit, *qui in Trinitatis nomine minimè baptisantur, sicut sunt Bonosiaci & Cataphrygæ, quia & illi Christum Dominum non credunt, & isti Spiritum sanctum perverso sensu esse pravum quemdam hominem Montanum credunt ... cùm ad sanctam Ecclesiam veniunt, baptisantur.* Hac de causa S. Hieronymus eos non adjungit

Tom. 1. Conc. p. 1498. B. Tom. 2. Conc. p. 952. Ed. vet. To. 3. p. 758. D. To. 2. p. 1167. C.

jungit illis quos in Dialogo adversùs Luciferianos testatur à Romana Ecclesia non rebaptisari. Tom. 4. part. 2. p. 304. & seq.

IV. De Sabellianis constat ex Canone 7. Concilii primi generalis Constantinopolitani jam citato, in quo jubentur ad Ecclesiam redeuntes, baptisari. Tom. 2. Conc. p. 952.

V. De Paulianistis, à Paulo Samosateno ita dicti, constat ex Canone 19. Concilii primi generalis Nicæni an. 325. quo jubentur iterùm baptisari: *De Paulianistis*, inquit, *ad Ecclesiam Catholicam confugientibus definitio prolata est, ut iterùm baptisentur omnimodis*. Idem statuit Concilium Arelatense secundum an. 452. Can. 16. & 17. quod testatur etiam S. Hieronymus Dialogo adversùs Luciferianos, ubi asserit *Synodum Nicænam omnes Hæreticos suscepisse, exceptis Pauli Samosateni discipulis*. Ratio autem cur iterùm datus illi fuerit Baptismus, non alia esse potest, quàm quòd in legitima forma collatus primùm non fuerat. *Credendum*, inquit S. Augustinus L. de Hæresibus, hæresi 44. *eos regulam Baptismatis non tenere*. Idem testatur Innocentius Primus Epist. 22. ad Episcopos Macedoniæ cap. 5. Ibid. p. 43. E. Tom. 4. Conc. p. 1013. Tom. 4. part. 2. p. 305. To. 8 p. 13. D.

VI. De Photinianis qui eumdem cum Sabellio errorem tuebantur, patet ex Canone 16. Concilii secundi Arelatensis. *Photinianos*, inquit, *sive Paulianistas, secundùm Patrum statuta baptisari oportet*. Unde corrigenda videtur lectio Canonis septimi Concilii Laodiceni an. 364. in quo Photiniani non jubentur rebaptisari. Probabile igitur est verba illa in Canonem irrepsisse, & consequenter delenda, cùm Nicænus Canon expressè jusserit rebaptisari Paulianistas, qui iidem erant cum Photinianis. Tom. 4. Conc. p. 1013. B.

VII. De Eunomianis patet tùm ex Canone 7. Concilii primi generalis Constantinopolitani, tùm ex Theodoreto Lib. 4. hæreticarum fabularum cap. 3. tùm ex S. Epiphanio hæresi 76. in fine, & Sozomeno Lib. 6. Hist. c. 28. Theodoreti & S. Ephiphanii verba paulò suprà retulimus, agendo de necessitate trinæ mersionis.

VIII. De Elcesæis, ab Elcesai quodam hæresis suæ auctore sic nuncupati, constat ex Theodoreto Lib. 2. hæretic. fabul. cap. 7. ubi asserit *eos usos fuisse Baptismatibus in elementorum confessione*. To. 4. p. 222. A.

IX. De Menandro testis est Theodoretus Lib. 1. cap. 2. ubi ait ipsum asseruisse baptisatos in suo nomine salvos esse. Ibid. p. 203. C.

X. De aliquibus Bonosiacis constat, tùm ex S. Gregorio Magno jam citato n. III. tùm ex Pelagio II. in suo ad Gaudentium Episcopum Responso, *ubi innuit eos baptisasse in mortem Christi*. Quòd verò omnes Bonosiaci non adulteraverint formam Baptismi, colligitur manifestè ex Can. 17. Concilii II. Arelatensis an. 452. ubi dicitur: *Bonosiacos autem ex eodem errore venientes, quos sicut & Arianos baptisari in Trinitate manifestum est, si interrogati &c.* Tom. 4. Conc. p. 1013. B.

XI. De aliquibus etiam Arianis idem testatur Theodorus Lector Collectaneorum L. 2. ubi refert à Deuterio Ariano Episcopo aliquem nomine Barbam, Constantinopoli baptisatum sub hac forma, *Baptisatur Barbas in nomine Patris, per Filium, in Spiritu*, ac statim aquam evanuisse. Idem legitur apud Nicephorum L. 13. cap. 35. Constat præterea ex antiquo Gregorii Turonensis Supplemento, & Joanne Biclarensi in Chronico, nonnullos in Hispania Gothos Arianos formam Baptismi non servasse; qui idcirco à S. Leandro Hispalensi Episcopo rebaptisati sunt: atque eam ob

mine Patris, & Filii & Spiritus sancti, apud S. Matth. c. 28. v. 19. non esse baptisari in invocatione seu expressione Personarum Trinitatis; sed idem esse ac doceri, instrui, initiari in fide Patris, Filii & Spiritus sancti.

Episcopius quoque in responsione ad trigesimam septimam quæstionem inter sexaginta quatuor, ubi, etsi putet formam Baptismi consuetam, propter antiquum Ecclesiarum omnium usum, retinendam esse, contendit tamen eam nullo pacto colligi posse ex verbis Christi apud S. Matth. c. 28. unde ibidem putat verba hæc Christi, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, connecti posse cum istis, *Docete*, seu, *discipulos facite*; atque ista verba, *baptisantes eos*, esse intra parenthesim collocanda: ita ut sensus sit, *Baptisantes, docete quis sit Pater, quis Filius, quis Spiritus sanctus, & in hac doctrina discipulos facite*: qua certè admissa expositione, clarum est ista verba, *baptisantes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, non esse à Christo præscripta tanquam formam Baptismi.

Gerardus etiam Vossius Disputatione secunda de Baptismo Thesi quinta, contendit nullam esse in Scripturis formam verborum in quibus baptisare debeamus, præscriptam. Adversùs eos sit

CONCLUSIO.

Christus certam verborum formam in Baptismo usurpandam præscripsit.

Probatur 1. ex cap. 28. S. Matth. v. 19. ubi Christus Discipulis ait: *Euntes docete omnes gentes, baptisantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*: quo loco etsi conceptis verbis Christus non dixerit, verba ista inter baptisandum esse pronuntianda, universa tamen Ecclesia verborum Christi custos ac fidelis interpres ex eo semper intellexit, & usu suo confirmavit, verba ista exprimenda esse. Ubi observabis obiter, Lutheranos & Calvinistas, qui eamdem Baptismi formam nobiscum retinent ac præscribunt, nec Traditionis & Ecclesiæ auctoritatem infallibilem agnoscunt, vix posse contumaces Socinianos refellere, & probare adversùs illos, sensum verborum Christi esse, ut inter baptisandum exprimantur nomina personarum SS. Trinitatis.

Actorum 19. v. 2. cùm S. Paulus interrogasset discipulos, *an Spiritum sanctum accepissent*; & isti respondissent, *Neque si Spiritus sanctus est audivimus*; statim subjicit Paulus: *In quo ergo baptisati estis?* Quæ sanè interrogatio videtur supponere solitum exprimi in administratione Baptismi Christi, nomen Spiritus sancti, de quo discipuli illi, solo Joannis Baptismo tincti, nihil audiverant.

Confirmatur: Quia ibidem Baptismum Christi videtur Apostolus conferre cum Baptismo Joannis, & modum quo uterque ministrabatur, comparare. *Joannes*, inquit, *baptisavit Baptismo penitentiæ, dicens, In eum qui venturus esset post ipsum*, nempe Christum; ergo in Baptismo Christi aliquid etiam dicebatur: Quid? verba ista Evangelica: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.*

Pariter primæ Corinth. 1. loquens Apostolus de schismate quod inter Corinthios exortum fuerat, quorum aliqui dicebant se esse Pauli, alii Apollo, alii Cephæ, *Numquid*, ait Paulus, *in nomine Pauli baptisati estis?* quasi dicerет:

diceret : Nonne tenetis memoria verba quibus datus vobis est Baptismus ? An baptisantem audivistis dicentem: *Ego te baptiso in nomine Pauli?* non certè; sed *in nomine Patris, & Filii & Spiritus sancti.*

Probatur 2. ex constanti & perpetua Ecclesiæ totius traditione & praxi, cujus tot certissima proferri possunt argumenta, quot supersunt SS. Patrum monumenta. Ex infinitis hæc pauca seligimus.

P. 94. A. Ex S. Justino Apolog. 2. pro Christianis: *In nomine rerum cunctarum parentis*, inquit *& Domini Dei, & Servatoris nostri Jesu Christi, & Spiritus* Ibid. C. D. *sancti in aqua tunc lavantur .... Super eo qui renascendum sibi esse statuerit .... parentis rerum omnium, & Domini Dei nomen nominatur .....* Ibid. E. *In nomine autem etiam Jesu Christi crucifixi sub Pontio Pilato, atque in nomine Spiritus sancti abluitur is qui illuminatur.* Igitur, teste S. Justino, nomen Patris, Filii, & Spiritus sancti exprimebatur in administrando Baptismo.

P. 229. D. Ex Tertulliano L. de Baptismo c. 13. *Lex tingendi*, inquit, *imposita est, & forma præscripta: Ite, inquit, docete Nationes, tingentes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.* Quid hoc testimonio potest expressiùs P. 224. B. ac dissertiùs proferri? Et c. 2. dixerat: *Sine sumptu homo in aqua demissus, & inter pauca verba tinctus.* Pauca autem illa verba alia non sunt ab iis quæ Christus præscripsit Matth. 28. Denique Lib. adversùs Praxeam c. P. 516. A. B. 26. *Novissimè*, inquit, *mandavit ut tingerent in Patrem, Filium, & Spiritum sanctum: non in unum, nam nec semel, sed ter, ad singula nomina in personas singulas tingimur.*

Ex S. Cypriano Epist. 73. ad Jubajanum, ubi sic legitur: *Post Resurrectio-* P. 126. *nem à Domino Apostoli ad Gentes mittuntur, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti baptisare Gentiles jubentur. Quomodo ergo quidam dicunt foris extra Ecclesiam, imò & contra Ecclesiam, modò in nomine Jesu Christi, ubicumque & quomodocumque Gentilem baptisatum remissionem peccatorum consequi posse, quando ipse Christus Gentes baptisari jubeat in plena & adunata Trinitate?*

Ex S. Basilio L. de Spiritu sancto cap. 12. *Oportet*, inquit, *inviolabilem* Ed. vet. To. 2. p. 170. A. *manere traditionem quæ in vivifica gratia data est.* Et posteà: *Fides perficitur per Baptismum, Baptismus verò fundamento fidei nititur, & utraque res per has voces impletur. Sicut enim credimus in Patrem, & Filium,* Ibid. B. *& Spiritum sanctum, sic & baptisamur in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.*

Ex S. Ambrosio Libr. de Mysteriis c. 4. *Credit*, inquit, *Catechumenus in* To. 2. p. 330. B. *crucem Domini Jesu, qua & ipse signatur: sed nisi baptisatus fuerit in nomine Patris, & Filii & Spiritus sancti, remissionem non potest accipere peccatorum, nec spiritualis gratiæ munus haurire ..... Tu autem baptisatus es in nomine Trinitatis, confessus es Patrem; recordare quid feceris; confessus es Filium, confessus es Spiritum sanctum.*

Ex S. Hieronymo Lib. 4. Commentariorum in Matth. *Baptisantur*, inquit, Ed. post. T. 4. p. 1. p. 144. *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti; ut quorum una est divinitas, una sit largitio; nomenque Trinitatis unus Deus est.*

To. 9. p. 176. Ex S. Augustino Lib. 6. de Baptismo cap. 25. *Certa sunt*, inquit, *Evangelica verba, sine quibus non potest consecrari Baptismus.* Quæ autem sint

ista

ista verba declarat L. 3. c. 15. *Si*, inquit, *Evangelicis verbis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti Marcion Baptismum consecrabat, integrum erat Sacramentum.* *Ibid. p. 115. G.*

His adde, non aliam fuisse unquam Ecclesiæ regulam in approbando vel damnando Hæreticorum Baptismo, quàm hujus formæ à Christo præscriptæ accuratam observationem, vel corruptionem, ut constat ex Canone octavo Concilii primi Arelatensis paulò antè citato. Et verò vel ipsis veteribus Hæreticis tam persuasum fuit aliquam esse Baptismi formam verbis expressam, ut illi verba quædam semper usurpaverint, teste S. Irenæo L. 1. cap. 18.

Ex his verò omnibus sic arguere licet: Ecclesia in administrando Baptismo semper usurpavit tanquam necessariam formam, sine qua nullum est Sacramentum, verba Evangelica: atqui non alia de causa verba hæc usurpanda esse duxit Ecclesia, quàm quòd intellexit ea fuisse à Christo præscripta Mat. 28. Ecclesia enim quæ Sacramenta instituere non potest, non potest etiam verba necessaria ad substantiam Sacramentorum præscribere, sed quæ sunt à Christo præscripta summa religione retinet & observat. Igitur verba quibus Baptismi forma exprimitur, sunt à Christo præscripta.

Ex his quoque funditùs convellitur figmentum Episcopii, verba hæc *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, connectentis cum istis, *Ite & docete*; & istud *Baptisantes*, inter parenthesim collocantis. Nullum enim est, ne vel minimum quidem, parenthesis in textu sacro vestigium, nulla necessitas, cùm planus sit & apertus Christi sermo. Quòd si ad libitum fas sit ejusmodi verborum constructiones, sicut & parentheses fingere, nihil tam certum ac firmum erit, quod non evertatur.

Dices: Non magis ex istis Christi verbis, *Baptisantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, inferri potest necessitas ista verba pronuntiandi inter baptisandum, quàm ex istis, *Euntes docete omnes Gentes*, inferatur necessitas dicendi inter docendum, *Ego vos doceo*; vel ex istis, *In nomine meo dæmonia ejicietis, languores sanabitis*, necessitas dicendi, *Dæmonia ejicio, languores sano &c.* atqui istud postremum necessarium non est, neque ex Christi verbis colligitur; ergo &c.

Confirmatur: Quia illud, *in nomine*, apud S. Matth. c. 28. non significat in expressione seu invocatione, sed in virtute & fide Patris, & Filii, & Spiritus sancti: sicut quando in Actibus Apostolorum legimus Apostolos baptisasse in nomine Christi, illud, *in nomine*, idem est ac, in virtute & fide, non verò in expressione seu appellatione nominis Christi; aliàs sequeretur validum aliquando fuisse Baptismum datum in solo Christi nomine, quod vulgò non admittunt Theologi.

Resp. nego maj. & parit. Ratio disparitatis ex sola Christi voluntate petenda est. In factis enim ejusmodi, tota ratio facti est voluntas facientis: voluntas autem Christi nobis per Ecclesiam Sponsam ejus ac fidelem interpretem declaratur. Si verò superiorem & à priori rationem quæras, cur inter baptisandum necesse sit exprimere actum baptisantis, & invocare SS. Trinitatem; inter verò docendum, aut quid simile, istud necesse non sit, hæc potest afferri: quia nempe actio qua quis docet, vel dæmonia ejicit, aut morbos sanat, per semetipsam satis determinata est ad hoc, vel illud, absque

absque additione talium verborum, *Ego doceo*, *Ego dæmonia ejicio &c.* At verò cùm actio baptizantis ex se sit indifferens, & possit ad multa referri, necesse est ut per aliquid speciale determinetur ad actionem sacram, divinam, religiosam, uno verbo ad sacramentalem: istud autem per quod determinatur, est tùm declaratio seu expressio invocantis, tùm invocatio distincta trium personarum SS. Trinitatis, tùm intentio baptizantis qua vult facere quod facit Ecclesia & Christus instituit. *Accedit verbum ad elementum*, ait S. Augustinus, *& fit Sacramentum*.

Ad confirmationem nego istud, *in nomine*, apud S. Matth. significare solùm in virtute & fide, non verò in invocatione seu appellatione nominis Patris, & Filii, & Spiritus sancti; utrumque enim significat. Nec valet adducta paritas ex Baptismo dato in nomine Christi, in Actibus Apostolorum: ibi enim, *in nomine*, idem est ac in virtute & fide, non in sola expressione nominis Christi, ut dicemus infrà; quia scilicet eò loci non agitur de forma Baptismi, sed tantùm de necessitate. Præterea verò, quæ suprema nobis esse debet ratio, Ecclesia istud, *in nomine*, apud S. Matth. intellexit semper de invocatione seu appellatione nominis Patris, & Filii, & Spiritus sancti; istud verò, *in nomine Christi*, in Actibus Apostolorum, non intellexit de sola invocatione nominis Christi in Baptismo.

Qua forma utantur Græci. An antiqua sit & valida.

P. 15. col. 1. Arcudius Lib. 1. de Baptismo cap. 8. hanc apud Græcos usitatem baptisandi formam refert, *Baptisatur servus vel serva Dei N. in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.* Multi inter nostros Scholasticos, loco, *Baptisatur*, legunt, *Baptisetur*; sensu nimirùm vel optativo seu deprecatorio, vel imperativo: unde Eugenius IV. in Decreto utrumque modum refert & approbat. Verùm ex sola textus græci lectione in Euchologio apud Goatium pag. 355. & 365. & apud Arcudium loco citato, perspicuum est Græcos modo indicativo dicere, *Baptisatur*.

Hujus verò formæ tam tenaces sunt Græci, ut eorum nonnulli Schismatici baptisatos à Latinis rebaptisare ausi fuerint, ut colligimus ex To. 11. Conc. p. 153. A. Concilio Lateranensi IV. cap. 4. sub Innocentio III. an. 1215. sive quòd existimarent formam qua utuntur Latini, legitimam non esse, ut putat Bellarminus, nec improbabile videtur Arcudio: sive quòd prætermissam ab illis trinam mersionem falsò crediderint; sive denique ex cæco quodam adversùs eos odio.

Innocentius IV. scribens in caput primum de Baptismo & ejus effectibus, negat legitimum fore Baptismum quem Græcus in Occidentali Ecclesia conferret in forma apud Græcos consueta: verùm hoc in capite, sicut & in aliis nonnullis quæ privatus Doctor scripsit, deserendus est.

Tempore S. Thomæ quidam existimabant, ut ipse refert in 4. dist. 3. qu. 2. art. 2. in Responsione ad primum, formam Græcorum invalidam esse.

CON-

CONCLUSIO.

Forma hæc baptiſandi apud Græcos, *Baptiſatur ſervus vel ſerva Dei N. in nomine Patris, & Filii, & ſpiritus ſancti*, antiqua eſt & valida.

I. De antiquitate conſtat ex veteribus formulis quæ referuntur à variis Auctoribus.

A Theodoro Lectore Lib. 2. Collectaneorum, in quo quemdam, nomine Barbam, à Deuterio Ariano Conſtantinopoli ita baptiſatum refert: *Baptiſatur Barbas in nomine Patris per Filium in ſpiritu ſancto*; ubi quamvis vitioſa ſit forma in expreſſione SS. Trinitatis, priora tamen verba indicant Baptiſmum apud Græcos ſolitum conferri verbo indicativo paſſivo. Iſtud porrò factum contigit circa annum Chriſti 500.

A Joanne Moſco Prati ſpiritualis cap. 176. ubi ait Judæum in arena ſic baptiſatum fuiſſe: *Baptiſatur Theodorus in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*. Iſtud contigiſſe narratur circa annum Chriſti 630.

A Severo vulgò Alexandrino Lib. de ritibus Baptiſmi, Pontifex in hunc modum ait: *Baptiſatur talis in nomine &c.* Dicitur Severus vixiſſe circa annum Chriſti 630. *Bibliot. PP. T. 12. p. 731. G.*

Denique omnes Græcorum Libri rituales, eamdem formam continent.

Si verò quæras hujuſce formæ rationem:

Reſpondebit 1. Gabriel Philadelphienſis Epiſcopus in Libro de Sacramentis, duplicem eſſe. 1. Quia Scriptura etiam verbo paſſivo utitur. *Ego*, inquit Joannes, *à te debeo baptiſari*. 2. Quia hæc loquendi formula modeſtiam baptiſantis indicat, qui ne videatur ſibi primarium Baptiſmi miniſterium arrogare, non audet in prima perſona dicere. *Ego te baptiſo*. Unde S. Chryſoſtomus Hom. 1. in Acta Apoſtolorum, expendens iſta verba, *Vos autem baptiſabimini, non poſt multos hos dies. Neque dixit*, inquit, *Ego vos baptiſo Spiritu ſancto, ſed baptiſabimini, nos docens ut modeſtè de nobis ſentiamus*. *Mat. 3. v. 14.* *Edit. Comm. p. 453. B.*

Reſpondebit 2. Arcudius Lib. 1. de Baptiſmo c. 8. idcirco Græcos verbo indicativo paſſivo uti, ut eorum apud ſuos occurratur errori, qui cum illis Schiſmaticis Corinthiis dicebant, *Ego ſum Pauli, Ego ſum Cephæ &c.* quaſi ſignificare vellent, Baptiſmum vel à Paulo, vel à Cepha aut ab alio quocumque Miniſtro ſuam trahere virtutem; qui error non tantùm in Græciam, ſed & in Africam ſerpſerat: unde S. Aug. Sermone 99. de verbis S. Lucæ, aliàs Homilia 23. inter 50. loquens de peccatis quæ Magdalenæ peccatrici dimiſſa ſunt: *Medicus bonus*, inquit, *ægros non ſolùm præſentes ſanabat, ſed & futuros etiam prævidebat. Futuri erant homines qui dicerent, Ego peccata dimitto, ego juſtifico, ego ſano quemcumque baptiſo*. Aliquando tamen verbo indicativo in prima perſona uſos eſſe Græcos, colligi poteſt ex S. Greg. Naz. Orat. 40. versùs finem. *Baptiſo te*, inquit, *docens in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*. *P. 15. col. 2.* *To. 5. p. 524. D.* *To. 1. p. 670. D.*

II. Formam iſtam apud Græcos ſolemnem validam eſſe conſtat, tùm quia nunquam ea de re litem illis movere Latini; nunquam ab illis ea forma baptiſatos rebaptiſarunt; tùm quia Eugenius IV. S. Pontifex in Inſtructione Arme-

nis

To.13. Conc.p. 535.C. D. nis data, postquam dixit formam Baptismi esse istam, *Ego te baptiso* &c. mox subjungit: *Non tamen negamus, quin & per illa verba, Baptisetur, vel baptisatur manibus meis talis servus vel serva Dei in nomine &c. verum perficiatur Baptisma.* Rationem addit, quia principalis causa ex qua fluit virtus Baptismi, est SS. Trinitas, instrumentalis autem est Minister qui tradit exteriùs Sacramentum: at utraque exprimitur in forma Græcorum; ministerialis quidem non ita distinctè, sed tamen, ait Arcudius, facilè intelligitur. Tùm denique, quia quoties unio cum Græcis tentata est & perfecta, nusquam ab iis postularunt Latini, ut antiquam suam baptisandi formam immutarent.

Dices 1. Alexander III. Decreto *Si quis puerum*, exigit ut actus baptisantis ministri exprimatur. At in forma Græcorum non exprimitur.

Resp. nego min. Exigit quidem S. Pontifex, explicitam fieri mentionem actionis externæ: utrum verò activè, vel passivè exprimatur, parum interest. Cùm minister apud Græcos ait, *Baptisatur* N. subintelligitur, *a me* baptisatur.

Dices 2. Albertus Magnus in 4. dist. 3. q. 2. ad 8. refert S. Pontificem respondisse quosdam, qui erant sub regimine Ecclesiæ Romanæ in Dalmatia, rebaptisandos esse, eo quod sub hac verborum formula essent baptisati, *Baptisatur servus Christi.*

Resp. ita quidem primò respondisse S. Pontificem, at postea re maturiùs ponderata negasse illos rebaptisandos esse.

Qua forma Baptismi utantur Latini. An antiqua sit & valida.

Consueta apud Latinos baptisandi forma hæc est, *Ego te baptiso in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Amen*: quæ ultima vox necessaria non est ad veritatem Sacramenti, sed tantùm additur formæ jam perfectæ, ut significet Minister se firmum ac ratum habere quod fecit, & baptisato cœlestem gratiam apprecari.

De antiquitate formæ illius, ratione invocationis expressæ SS. Trinitatis, nemo dubitat; sed tantùm controversia est de priori parte, qua actus baptisantis verbo indicativo activo exprimitur.

Ratio dubitandi Morino Lib. 8. de pœnit. c. 9. & 16. & aliis nonnullis est, tùm quia quinque prioribus sæculis nullus formam illam verbo indicativo activo expressam refert. Tùm quia ex professo S. Augustinus Sermone 99. de verbis S. Lucæ, aliàs Homilia 23. inter 50. damnat in Hæreticis eam administrandorum Sacramentorum formam absolutam, *Ego peccata dimitto; Ego sanctifico; Ego sano quemcumque baptiso.* Verba S. Doctoris paulò antè laudavimus. Cùm verò Hæretici objicerent datam esse hominibus à Christo potestatem dimittendi peccata, adeoque posse illos jure merito dicere, *Ego dimitto peccata, Ego absolvo &c.* reponit sanctus Doctor, *non alio sensu dici homines remittere peccata, quàm quia Spiritum sanctum acceperunt, qui remittit peccata.* Ibid. observat, *Christum non dixisse Magdalenæ, Ego dimitto tibi peccata tua; sed, Remittuntur tibi peccata tua*: quibus certè innuere videtur S. Augustinus, ætate sua incognitam fuisse formam absolutam administrandorum Sacramentorum verbo activo indicativo expressam: sola ergo deprecativa verbo optativo expressa forma obtinuit prioribus sæculis in administratione Sacramentorum.

To.5.p. 514.E.

CON-

C O N C L U S I O.

Hæc apud Latinos baptiſandi forma, *Ego te baptiſo in nomine &c.* antiqua eſt & maximè conveniens.

Probatur prima pars: Quia etſi fateamur ingenuè, ex quinque prioribus ſæculis difertum non extare teſtimonium formæ illius abſolutæ verbo indicativo expreſsæ, non inde tamen rectè colligitur, formam illam non fuiſſe antiquitus obſervatam: quia qui omnium primi leguntur inter Veteres formam ejuſmodi præſcripſiſſe aut commemoraſſe, ut ſæculo ſexto S. Gregorius Magnus in ſuo Sacramentario T.3. p. 73. Edit. poſtr. & poſtea Auctor Ordinis Romani, & antiqua Liturgia Gallicana à doctiſſimo Mabillonio edita & illuſtrata, titulo 25. Venerabilis Beda L. variarum quæſtionum, quæſtione 14. & alii ſubinde benè multi; eam non tanquam recens inductam, ſed ut veterem & à majoribus tranſmiſſam tradiderunt. Et verò à forma Græcorum non diſtat, niſi quòd enuntiatur apud illos in tertia perſona, *baptiſatur*; apud nos verò in prima, *baptiſo*: ex utraque enim parte indicativa eſt & abſoluta, non deprecativa.

Nec obſtat 1. penuria teſtimoniorum ante ſextum ſæculum: his quippe primis temporibus, propter frequentiam Hæreticorum adulterantium invocationem perſonarum SS. Trinitatis abſolutè neceſſariam, magis attenti erant & ſolliciti Veteres in demonſtranda neceſſitate illius invocationis, quàm in commemorando verbo quo utebantur ut exprimerent actum baptiſantis.

Quamquam ſi vera ſunt & genuina Acta martyrii S. Stephani S. Pontificis, quæ Baronio ad annum Chriſti 259. num. 20. fideliſſima videntur, habemus exemplum Baptiſmi dati ab illo S. Pontifice ſub hac forma, ibid. n. 23. *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti baptiſo te.*

Nec obſtat 2. auctoritas adducta S. Auguſtini. Non enim ſimpliciter damnat ſanctus Doctor in ſe verba hæc, *Ego abſolvo*, *Ego baptiſo*; ſed pravum & erroneum eorum verborum ſenſum quem fingebant Donatiſtæ quos ibi impugnat. Docebant ſcilicet illi, Sacramentorum vim & efficaciam pendere ex merito Miniſtri, non ex virtute Chriſti; atque ſenſu illo erroneo ſuperbè jactabant ſe dimittere peccata, ſe baptiſare &c. quos impugnans meritò dicebat ſanctus Doctor: *Daturus erat Dominus hominibus Spiritum ſanctum, & ab ipſo Spiritu ſancto fidelibus ſuis dimitti peccata; non meritis hominum volebat intelligi dimitti peccata.* To. 5. p. 525. C.

Probatur ſecunda pars, nempe formam hanc Baptiſmi apud nos uſurpatam, maximè convenientem eſſe: Quia nempe rectè exprimit Baptiſmi cauſam tùm inſtrumentalem, ſeu miniſterialem, tùm principalem, tùm ipſam baptiſati perſonam. Inſtrumentalem quidem per iſta, *Ego baptiſo*; principalem per iſta, *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*. Iſtud verò, *in nomine*, ſignificat præter ipſam oralem appellationem perſonarum Trinitatis, virtutem, auctoritatem, fidem Trinitatis, cui nomen damus, ac ſpondemu, obſequium cùm baptiſamur. Dicitur autem, *in nomine*, non, *in nominibus*; ut clariùs unitas eſſentiæ, virtutis & operationis trium perſonarum divinarum ſignificetur. Ipſa denique perſona baptiſati clarè exprimitur per pronomen, *te*.

An

An hæc verba, Ego te baptiso, *quibus actus baptisantis exprimitur*, *necessaria sint ut Sacramentum valeat.*

Quæstionis præsentis sensus non est, an necesse sit personam Ministri in Baptismo exprimere: communis enim ferè est opinio, id non esse necessarium. Ita S. Th. in 4. dist. 3. art. 2. ad 1. *Utrum*, inquit, *expressio personæ ministri quæ sit secundùm nos, sit de necessitate Baptismi, apud quosdam dubium est; probabilius tamen dici potest quòd non sit, ne cogamur totam Græcorum Ecclesiam absque Baptismo ponere, qui personam non exprimunt baptisantis: quod dicitur consilio sanctorum Patrum factum, contra errorem eorum qui in baptisantis persona spem ponebant, de quo* 1. *Cor.* 1. Videntur S. Th. cæterique Scholastici supponere, Græcos modo vel optativo, vel deprecatorio, dicere, *Baptisetur servus Dei*; in quo loquendi modo nulla involvitur personæ baptisantis mentio, sicut in isto modo indicativo, *Baptisatur servus Dei*, in quo facilè suppletur istud, nempe, per me, seu, manibus meis.

To. 10. p. 47.

Sensus igitur quæstionis est, utrum validum olim fuerit, aut etiamnum valere possit Baptismus datus à Ministro qui inter abluendum ista tantùm proferret verba, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*: non additis, aut, *Ego te baptiso*, aut, *Baptisatur talis*, aut aliis æquivalentibus verbis quibus actio baptisantis exprimitur.

Duodecimo Ecclesiæ sæculo excitata primùm legitur hæc quæstio, aliis affirmantem, aliis negantem sententiam propugnantibus.

Opiniones diversæ.

Præpositivus in 4. parte Summæ Theologicæ, Petrus Cantor aliquot ante Præpositivum annis, in Summa de Sacramentis & animę consiliis, quæ asservatur manuscripta in Bibliotheca Victorina fol. 156. parte 2.

Obiit. Hugo à S. Victore Lib. 2. par. 6. cap. 13. de Sacramentis.

an. 1140. Petrus Lombardus Magister Sententiarum L. 4. dist. 3.

Obiit an. 1164. Denique Stephanus Tornacensis Episcopus interrogatus à Pontio Episcopo Obiit an. 1203. Claromontano de subjecta quæstione Epistola 5. putant validum & ratum esse Sacramentum Baptismi cum sola expressione seu invocatione nominis *Patris*, *& Filii & Spiritus sancti*, absque illis aut similibus verbis, *Ego te baptiso*, vel, *Baptisatur* talis. Sententiam hanc nonnullis momentis confirmare conatur dictus Stephanus in citata Epistola 5.

Alii negantem sequuntur partem, inter quos primus & auctoritate & dignitate eminet Alexander III. edita ex professo eam in rem Constitutione quæ habetur Extra. *De Baptismo & ejus effectu*, cap. *Si quis*. Obiit autem ille an. 1181. id est ea ipsa ætate qua floruit Stephanus Tornacensis, cui procul dubio, ut & cæteris ejusdem temporis Scriptoribus, ignota fuit hæc S. Pontificis Constitutio, quæ non videtur priùs juris publici facta, quàm eam Raymundus in Decretales retulerit, & Raymundi compilatio à Gregorio IX. auctoritatem in Judiciis obtinuerit. Paulò ante Gregorium IX. dicta Alexandri III. definitio secundæ Decretalium compilationi sub Innocentio III. factæ inserta quidem fuerat; *Sed ab iisdem Doctoribus Scholasticis*, inquit Mori-

nus

nus L. 8. de Pœnit. c. 16. n. 21. *partim ignorata fuit, partim minùs quàm Raymundi collectio æstimata, eo quòd Pontifex eam non confirmasset.*

In eandem negantem opinionem abiit eodem sæculo duodecimo Mauritius Episcopus Parisiensis, qui de hac quæstione consultus fuerat à Pontio Claromontano Episcopo. Extat responsum Mauritii inter Epistolas Stephani Tornacensis n. 4.

Morinus Lib. 8. de Pœnit. c. 16. nu. 21. mediam quamdam inire sententiam videtur: nempe Stephani & aliorum Scholasticorum rationes probabiles judicat; adeoque ante receptam Alexandri III. Constitutionem ratum & validum fuisse Baptismum cum his solis verbis collatum, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, sed post receptam S. Pontificis definitionem, nullum amplius esse nisi exprimatur actio baptisantis per ista aut æquivalentia verba, *Ego te baptiso*, *Baptisatur talis &c.* Scilicet idem ille putat judicandum de Baptismo, ac de Matrimonio v. g. quod ante Decretum Tridentinum valuit clam contractum sine testibus & Parochi præsentia; sed post Decretum illud nullum est: potest quippe Ecclesia in administratione Sacramentorum certas præscribere leges & conditiones, quibus non observatis nullum sit & declaretur Sacramentum. Cùm igitur definierit Alexander III. nullum esse Baptismum sine istis aut similibus verbis, *Ego te baptiso &c.* concludendum est, post talem definitionem verba ejusmodi absolutè necessaria esse ut ratum sit & validum Sacramentum Baptismi. His ita historicè præmissis, Sit P. 565.

CONCLUSIO.

Verba ista, *Ego te baptiso*, aut æquivalentia quibus actio baptisantis exprimitur, absolutè necessaria sunt ut valeat Baptismus.

Probatur 1. ex perpetuo & constanti usu Ecclesiæ tùm Græcæ, tùm Latinæ, quæ inter baptisandum usa est verbis exprimentibus actionem Ministri, sicut ex citatis antea testimoniis colligere est. Illius autem usus & praxis necessitatem deduxit Ecclesia ex mandato Christi apud Matth. c. 28. *Euntes docete omnes gentes, baptisantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*: quo loco par videtur astrui necessitas & invocandi SS. Trinitatem, & exprimendi actionem baptisantis: aut si istud postremum sustuleris, & aliud quoque tolli poterit; aut saltem nulla satis firma ex Scripturis ratio haberi poterit, qua unum præ alio necessarium absolutè esse demonstretur. Non enim apertè & expressè dixit Christus, ut inter baptisandum appellaremus nomen Patris & Filii & Spiritus sancti; & istud, *in nomine*, interpretari quis posset in virtute, auctoritate, fide: attamen constat istud esse falsum. Unde? ex ipsa Ecclesiæ, quæ fidelis est verborum Christi sponsi sui interpres, traditione ac perpetua praxi; ergo cùm ex eadem praxi constet semper usurpata esse verba quibus exprimitur actio ministri, dicendum verba illa semper judicata fuisse necessaria ut ratum sit & validum Baptisma: & quidquid adversùs necessitatem exprimendi actionem baptisantis dicitur à Stephano Tornacensi, illud omne retorqueri ac converti potest adversùs necessitatem invocandi nomen Patris & Filii & Spiritus sancti. *Decret.*

Probatur 2. ex definitione Alexandri III. S. Pontificis Extra *De baptismo*. P. 1381.

Cap. *Si quis*, cujus hæc verba sunt: *Si quis puerum ter in aqua merserit in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti, amen, & non dixerit, Ego te baptiso &c. puer non est baptisatus.*

Prædecessoris sui definitionem confirmavit ejusdem nominis Alexander VIII. in censura multarum propositionum facta die 7. Decembris anni 1690. inter quas hæc n. 27. damnatur: *Valuit aliquando Baptismus sub hac forma collatus, In nomine Patris & Filii & Spiritus sancti, prætermissis istis, Ego te baptiso.*

Recueil des Bulles pag. 399.

Probatur 3. ex Mauritio Episcopo Parisiensi, qui à Pontio Episcopo Claromontano (sicut & Stephanus Tornacensis) ea de re consultus, respondit per Epistolam inter Stephani Epistolas n. 4. nullum esse Baptismum collatum prætermissis istis aut similibus verbis, *Ego te baptiso*. Quin ipse Pontius in cujus Diœcesi contigerat aliquem fuisse baptisatum sine istis verbis, Parisiensem & Tornacensem consulens Episcopos per Epistolam, quæ extat n. 3. inter Epistolas Stephani Tornacensis, significat sibi nullum quoque videri ejusmodi Baptismum, & *pessimam* appellat consuetudinem eorum qui qualibet premente necessitate omittunt ista verba, *Ego te baptiso*. Imò ipse Stephanus Tornacensis, quamquam oppositam sententiam multis momentis confirmare nitatur, non eam tamen ut certam omnino ac indubitatam proponit aut affirmanter definit, *Opiniones profundo*, inquit, *non assertiones, paratus summi & Catholici viri Domini Parisiensis sequi vestigia*. Parisiensis autem ille Episcopus erat Mauritius, qui, ut diximus, Baptismum ejusmodi improbavit.

Doctissimus P. Martene L. 1. de antiquis Ecclesiæ ritibus c. 1. art. 14. n. 15. & seq. varia refert antiqua Missalia Græca & Latina, in quibus, si unum excipias Rituale Ecclesiæ Cameracensis ab annis circiter trecentis exaratum, exprimitur actio ministri baptisantis.

Probatur denique ratione S. Thomæ 3. p. q. 66. art. 5. ad 2. *Cùm ablutio hominis in aqua*, inquit, *propter multa fieri possit, oportet quòd determinetur in verbis formæ ad quid fiat: quod quidem non fit per hoc quod dicitur, In nomine Patris & Filii & Spiritus sancti, quia omnia in tali nomine facere debemus, ut habetur Coloss. 3. Unde si non exprimatur actus Baptismi, vel per modum nostrum, vel per modum Græcorum, non perficitur Sacramentum.*

Ex his facile est diluere quæ Stephanus Tornacensis adducit, ut opinionem nostræ Conclusioni adversam tueatur.

Primò, ait Scripturam solummodò præcipere ut baptisemus in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti; non ut dicamus, *Ego te baptiso*, quæ verba inutilia omnino videntur, ubi manifesta est actio baptisantis. Sicut cùm dixit Christus, *Euntes docete omnes gentes*; necesse non est ut inter docendum dicamus, *Ego vos doceo*: Pariter cùm Elisæus servo suo puerum suscitaturo jussit ut poneret baculum suum super faciem pueri, quis dicat necesse fuisse servo pronuntiare hæc verba, *Pono baculum Elisæi super faciem tuam*? Item cùm jubet Deus Moysen virgam suam projicere ut fieret serpens, numquid necesse fuit Moysen dicere, *Virgam projicio*? non certè. Pariter igitur præcepto Christi satisfacit qui baptisat in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, nec dicit, *Ego te baptiso*.

Verùm hujusce ratiocinii infirmitas patet ex jam dictis suprà, ubi quærebamus an Christus aliquam Baptismi formam præscripserit. Etsi enim Scriptura apertè

apertè non jubeat ut inter baptisandum dicamus, *Ego te baptiso*, hunc tamen esse verborum Christi sensum traditio & praxis Ecclesiæ perpetua demonstrat. Et verò, ut observatum jam fuit, eadem Scriptura apertè non dicit ut inter baptisandum pronuntiemus nomen Patris & Filii & Spiritus sancti; & tamen certissimè constat sine expressa illa invocatione nullum esse Baptismum. Unde porrò illud? ex constanti & perpetua Ecclesiæ traditione & praxi. Exempla verò adducta non sunt ad rem nostram: tùm quia non sunt in re sacramentaria, de qua hìc tantùm sermo est: tùm quia actiones adductæ ex sese satis erant ad unum quid determinatæ; at non ita est actio baptisantis sine istis verbis, *Ego te baptiso*, ut ait S. Th. citatus.

Secundò, Stephanus ait SS. Patres, cùm de validitate Baptismi actum est aliquando, sollicitos dumtaxat fuisse de verbis istis, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, non de aliis.

Verùm discriminis istius aperta est ratio: nempe de illis tantùm verbis, quæ Hæretici adulterabant, tunc institutam controversiam, non de aliis, circa quæ nullam legimus subortam quæstionem ante sæculum duodecimum.

Tertiò addit Stephanus, viros laicos plebejos solitos in necessitate baptisare in his tantùm verbis, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*.

Verùm abusus fuit, quem Pontius Episcopus Claromontanus pessimum appellat; &, ut dicebat alia in occasione S. Cyprianus, *Consuetudo sine veritate vetustas erroris est*. Ep. 74. p. 132.

Exemplum verò Matrimonii quod adducit Morinus L. 8. de Pœnit. cap. 16. n. 21. ut confirmet Stephani sententiam, & probet ante Constitutionem Alexandri III. valuisse Baptismum prætermissis istis verbis, *Ego te baptiso*; post Constitutionem verò non valere, sicut valuit Matrimonium clandestinè contractum ante Decretum Tridentinum, post verò Decretum illud, non amplius ratum est & validum; exemplum, inquam, illud appositum non videtur. Istud quippe discriminis est inter Sacramenta quorum materia in aliquo morali, aut in aliquo physico consistit, ut in prioribus possit Ecclesia certas quasdam leges ac conditiones præscribere, quibus omissis inhabilis declaratur aut minister ad conferendum, aut suscipiens ad percipiendum Sacramentum: sic inhabiles ad contrahendum Matrimonium declaravit Concilium Tridentinum, eos qui non contraherent coram proprio Parocho & testibus; & inhabilis declaratur Sacerdos, quamquam validè & legitimè ordinatus, ad absolvendum à peccatis, nisi jurisdictionem habeat & Episcopi ordinarii approbationem. Quid ita? quia nempe materia illorum Sacramentorum consistit in aliquo morali: cùm autem rei moralis bonitas non semper absoluta sit in se, sed relativa ad varias temporum, locorum & personarum circumstantias, à quibus plerumque dependet, (quod enim uno tempore & in his circumstantiis optimum est, mutatis illis circumstantiis, aut malum, aut certè non ita opportunum & consentaneum esse potest) inde necesse fuit Christum Ecclesiæ suæ prudentiæ ac sapientiæ subjecisse moralem illorum Sacramentorum materiam, in quibus administrandis potest, prout ad commune Fidelium bonum, & Sacramentorum dignitatem expedire judicaverit, certas apponere leges & conditiones, non quidem ut mutetur illorum Sacramentorum materia, id enim juris non habet Ecclesia, sed ut inhabiles declarentur vel ministri ad conficienda, vel suscipientes ad perci-

pienda Sacramenta. At non ita est in iis Sacramentis quorum materia in aliquo physico, vel forma in certis verbis posita est, qualis est v.g. Baptismus: sic enim rata, fixa, & à Christo determinata est, tùm materia tùm forma ipsius, ut semper ratum sit Sacramentum, si illa observetur sicut oportet; nec potest Ecclesia aut addere, aut detrahere quidquam ex iis quæ Christus instituit tanquam absolutè necessaria ad substantiam Sacramenti. Si igitur aliquando valuisset Baptismus sine istis verbis, *Ego te baptiso*, adhuc valeret non obstante declaratione Alexandri III. At nusquam valuisse contendimus, quòd sua Constitutione non primùm declaravit S. Pontifex, sed tantùm confirmavit antiquam Ecclesiæ doctrinam.

Dixi in Conclusione, illa verba, *Ego te baptiso*, vel æquivalentia, esse necessaria: ubi

Observabis 1. pronomen, *Ego*, absolutè non esse necessarium, quia satis exprimitur persona baptisans per verbum, *baptiso*.

Observabis 2. quòd si verbo, *baptiso*, quis substitueret vel, *tingo*, vel, *lavo*, vel, *mergo*, aut, *abluo*, validè baptisaret, quia unus & idem est illorum verborum sensus. Unde deserendus Innocentius IV. scribens in caput 1. *de Baptismo*, ubi putat nullum fore Baptismum, si quis diceret, *Ego Petrus*, vel, *Ego sacerdos te tingo*, aut, *abluo*, aut, *balneo*.

An distincta trium personarum divinarum invocatio sit absolutè necessaria; & num valuerit olim Baptismus datus in solo Christi nomine.

Socinus disputatione de Baptismo cap. 2. negans istis Christi apud S. Matth. verbis, *Ite docete omnes gentes, baptisantes eos &c.* contineri & præceptum & formam baptisandi, consequenter docet Apostolos reipsa baptisasse in solo Christi nomine.

Inter Scholæ Magistros non una est opinio.

Sunt qui existimant, non tantùm Apostolorum ætate valuisse, sed etiam subsequente, & etiam nunc valere Baptismum in solo Christi nomine collatum. Ita innuere videtur Beda Commentario in c. 10. Actorum, Hugo à S. Victore L. 2. de Sacramentis par. 6. c. 2. Magister Sententiarum L. 4. dist. 3. littera E. Cajetanus in Commentariis, ex quibus tamen, editione altera Romana, jussu S. Pii V. sententia hęc expuncta fuit. At eadem in Hadriani VI. Operibus in 4. q. 2. de Baptismo, adhuc legitur; quæ quidem Opera ab illo antea, cùm adhuc privatus esset, exarata sunt, typis deinde Romæ edita cùm Pontificatum gereret, ipso præsente ac spectante an. 1522. His accedere videtur Vossius disp. de Baptismo Thesi 5. ubi contendit idem omnino esse baptisare *in nomine Christi*, ac *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*; licèt judicet fatius esse & consultius, si tres personæ distinctè appellentur.

Sunt qui docent, Apostolos quidem ex legitima causa dispensationis, nempe ad majorem nominis Christi commendationem & celebritatem apud primos Christianos promovendam, baptisasse in solo ejus nomine, seu in sola invocatione; sed sublata deinde hac dispensationis causa, non amplius ratum esse Baptisma nisi sub invocatione distincta trium divinarum personarum. Ita S. Th. hìc art. 6. ad 1. S. Bonaventura in 4. dist. 3. 1. parte distinctionis art. 2. q. 2. ad 3.

Mal-

Maldonatus de Sacramentis Tom. 1. q. 3. judicat non esse improbabilem sententiam eorum qui putant, ratum esse & validum Baptisma collatum in nomine collectivo SS. Trinitatis, quamvis ibidem fateatur contrariam opinionem communiorem esse, & consuetudine magis probatam. P. 36. A.

Sunt denique qui existimant, (& quidem nostro judicio veriùs) nusquam in solo Christi nomine collatum valuisse Baptismum, sed distinctam Patris, & Filii, & Spiritus sancti appellationem semper necessariam fuisse. Cum illis sit

CONCLUSIO.

Distincta Patris, & Filii, & Spiritus sancti invocatio absolutè necessaria est; nec unquam valuit, aut valere potest Baptismus in solo nomine Christi collatus.

Duæ sunt partes. Prima pars demonstrata manet, ex testimoniis tùm Scripturæ tùm SS. Patrum quæ adduximus suprà, ubi quærebamus an Christus aliquam Baptismi formam præscripserit. Consule.

Et verò perpetua & constans Ecclesiæ universæ traditio & praxis invictè dogma istud Catholicum demonstrat: nulla quippe alia regula usa est Ecclesia in admittendo, vel rejiciendo Hæreticorum Baptismo, quàm expendendo, an inter baptisandum forma consueta & à Christo præscripta, invocatio nempe trium divinarum personarum, observata fuisset aut violata; ita ut jussi sint rebaptisari qui in alia forma fuerant baptisati. Sic Concilium Nicænum I. rebaptisari jussit Paulianistas; Concilium Laodicenum, Montanistas; Conc. II. Arelatense Can. 16. & 17. Photinianos; Conc. Constantinopol. I. quod est generale II. Eunomianos, Montanistas, Sabellianos, de quibus omnibus diximus antea initio hujus Quæstionis. Unde Conc. Arelatense I. an. 314. Can. 8. sic decernit: *Placuit, ut si ad Ecclesiam aliquis de hæresi venerit, interrogent eum Symbolum; & si perviderint eum in Patre, & Filio, & Spiritu sancto esse baptisatum, manus ei tantùm imponatur, ut accipiat Spiritum sanctum. Quòd si interrogatus non responderit hanc Trinitatem, baptisetur.* Quo in Canone istud obiter observabis, collectivum nomen Trinitatis exponi per distinctam enumerationem Patris, & Filii, & Spiritus sancti; quod etiam disertè docet S. Amrosius Lib. de Mysteriis c. 4. Postquam enim dixit, *Tu baptisatus es in nomine Trinitatis*; statim explicat nomen collectivum, facta expressa enumeratione personarum; *Confessus es Patrem*, inquit, *recordare quid feceris; confessus es Filium, confeßus es Spiritum sanctum.* Non sufficeret igitur ad veritatem Baptismi, si quis diceret, *Ego te baptiso in nomine Trinitatis.* Tom. 1. Conc. p. 1428. A. To. 2. p. 330. B. C.

Probatur etiam ratione quam adducit Tertullianus L. de Baptismo c. 6. Cùm enim Baptismus sit fidei Sacramentum, quo fidem nostram in tres personas SS. Trinitatis salutis nostræ auctores ac sponsores testamur & obligamus, necesse fuit tres illas divinas personas distinctè & expresè appellari seu invocari. Sic loquitur: *Angelus Baptismi arbiter superventuro Spiritui sancto vias dirigit, ablutione delictorum, quam fides impetrat, obsignata in Patre & Filio & Spiritu sancto. Nam si in tribus testibus stabit omne verbum, quantò magis, dum habemus per benedictionem eosdem arbitros fidei, quos & spon-* P. 226. D.

sores salutis, sufficit ad fiduciam spei nostræ etiam numerus nominum divinorum? Cùm autem sub tribus & testatio fidei, & sponsio salutis pignorentur, necessariò adjicitur Ecclesiæ mentio; quoniam ubi tres, id est, Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, ibi Eclcesia quæ trium corpus est. Alludit Tertullianus eò loci ad publicam professionem fidei in Patrem & Filium & Spiritum sanctum, quam à baptisandis exigebat Ecclesia.

Secunda pars, nempe nunquam validè collatum fuisse Baptisma in solo Christi nomine,

Probatur auctoritate SS. Patrum, qui exponentes ea ipsa Scripturæ loca in quibus aliqui baptisati dicuntur in nomine Christi, docent reipsa eos fuisse baptisatos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Ita imprimis

P. 126. S. Cyprianus Epist. 73. ad Jubajan. *Jesu Christi mentionem facit Petrus*, inquit, Act. 2. *non quasi Pater omitteretur, sed ut Patri quoque Filius adjungeretur.*

2. 38. Auctor anonymus sed antiquus, Cypriano coætaneus, in Tractatu cui titulus est, *Non debere denuò baptisari, qui semel in nomine Domini nostri Jesu Christi sint tincti*, probat quòd etsi à baptisandis invocaretur Christi nomen, non tamen in sola nominis ipsius invocatione, sed in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti baptisati censendi sint. *Neque estimes*, inquit, *huic tractatui contrarium esse, quod dixit Dominus: Ite, docete omnes Gentes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti; quia cùm hoc verum & omnibus modis in Ecclesia observandum sit, & observari quoque solitum sit, tamen considerare oportet quòd invocatio nominis Jesu non debet à nobis futilis videri, propter venerationem & virtutem ipsius nominis.*

S. Basilius Lib. de Spiritu sancto cap. 12. cui titulus, *Adversùs eos qui dicunt*
Ed. vet. *sufficere Baptisma tantùm in nomine Domini*, ex professo Conclusionem no-
To. 2. p. stram demonstrat, & in speciem contraria nonnulla Scripturæ testimonia con-
169. ciliat. *Neminem*, inquit, *in fraudem inducat illud Apostoli, quòd nomen Patris & Spiritus sancti mentionem in Baptismatis commemoratione frequenter omittit; neque ideò putet usum harum vocum esse indifferentem.... Si quidem Christi appellatio totius Deitatis est professio: quippe quæ simul declarat &*
Ibid. D. *Deum qui unxit, & Filium qui unctus est, & Spiritum sanctum qui est unctio*: Et postea: *Videtur interdum & Spiritus tantùm in Baptismate fecisse mentionem Apostolus. Omnes enim, inquit prime Cor. 12. in uno corpore & in uno Spiritu baptisati sumus, &c. At non ideò quis dixerit perfectum esse Baptisma in quo solum Spiritus nomen invocatum est. Oportet enim inviolabilem manere traditionem &c.* sicut suprà retulimus, cùm quærebamus an Christus aliquam Baptismi formam præscripserit.

Mirum certè est, potuisse Vossium Disput. 2. de Baptismo Thesi 5. hunc S. Doctoris textum laudare, ut ostendat Baptismum in solo Christi nomine collatum validum visum esse antiquis Ecclesiæ Patribus, cùm data opera omnino oppositum demonstrandum sibi proposuerit S. Basilius.

Didymus L. 2. de Spiritu sancto, non longè ab initio, *Non arbitror*, inquit,
Apud Hier. T. 4. p. 1. p. 505. *quemquam tam vecordem atque insanum futurum, ut perfectum Baptisma putet quod datur in nomine Patris & Filii, sine assumptione Spiritus sancti; aut rursus in nomine Patris & Spiritus sancti, Filii vocabulo pretermisso; aut certè in nomine Filii & Spiritus sancti, non præposito vocabulo Patris. Licet enim quis possit existere saxei (ut ita dicam) cordis, & penitus mentis alienæ,*

aliena, qui ita baptisare conetur, ut unum de praeceptis nominibus praetermittat, videlicet contrarius legislator Christi; tamen sine perfectione baptisabit, imò penitùs à peccatis liberare non poterit, quos à se baptisatos existimaverit.

Origenes in caput 6. Epistolæ ad Romanos: *Cur*, inquit, *hic Apostolus Christi nomen assumpsit dicens: Quicumque in Christo baptisati sumus; cùm utique non habeatur legitimum Baptisma, nisi sub nomine Trinitatis?* Deinde respondetur: *Quoniam hoc loco non tam Baptismatis rationem, quàm mortis Christi discutere cupiebat.* Edit. Parif. 1619. To. 2. p. 351. A.

Theophilactus in caput ultimum S. Lucæ. *Quomodo*, inquit, *Baptisma in nomine solius Christi fieri intelligemus, praesertim cùm aliàs doceamur baptisari in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti? Primùm dicimus, quòd quando dicimus Baptisma fieri in nomine Christi, non dicimus quòd oporteat in solius Christi nomine fieri.* Edit. Parif. 1631. p. 545. D.

S. Augustinus L. 2. contra Maximinum Arianum cap. 17. solvens objectionem illius adversùs divinitatem Spiritus sancti ex eo ductam, quòd Scriptura rerum creationem Spiritui sancto non adscribat, respondet ex illo Scripturæ silentio malè inferri reipsa Spiritum sanctum Creatorem non esse; sicut ex eo quòd Scriptura aliquando asserat baptisatos nonnullos fuisse in nomine Christi, non propterea inferre licet eos baptisatos fuisse in solo nomine Christi, non appellato nomine Patris & Filii & Spiritus sancti. Audiatur S. Doctor. *Si autem quia non est nominatus*, (Spiritus sanctus) *quòd etiam per illum facta sit creatura, quando de Filio dictum est, Omnia per ipsum facta sunt; ideò putas Dei Spiritum non esse Creatorem: procul dubio, nec in ejus nomine poteris baptisatos dicere quibus, ait Petrus: Agite pœnitentiam, & baptisetur unusquisque vestrum in nomine Domini Jesu Christi; quia non ait, & Spiritus sancti: nec in Patris nomine; quia nec ipse ibi est nominatus. Si autem etiam non nominatis Patre & Spiritu sancto, in nomine Jesu Christi jussi sunt baptisari; & tamen intelliguntur non baptisati, nisi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti: cur non sic audis de Filio Dei, Omnia per ipsum facta sunt; ut & non nominatum intelligas ibi etiam Spiritum sanctum?* Quo loco S. Doctor regulam præscribit solvendis præsentis controversiæ difficultatibus maximè opportunam: scilicet, quando Scriptura alicujus tantùm personæ divinæ mentionem facit, alias non censeri exclusas; imò omnes præsupponi, cùm trium divinarum personarum una sit operatio, sicut una est essentia. To. 8. p. 715. A.

Venerabilis Beda Lib. variarum quæstionum qu. 14. *Si quis*, inquit, *baptisans dicat, Baptiso te in Christo Jesu; & non dicat, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, sicut Dominus instituit, non est verus Baptismus, & ideò videndum est ne quis erret in verbis Apostoli, quibus dicit, Nunc baptiso in Christo Jesu; aliter intelligens quàm dictum sit.* Quo loco videtur Beda correxisse quod scripserat Commentario in caput 10. Actorum, ubi ex S. Ambrosio exponit quomodo S. Lucas asserat multos in nomine Christi fuisse baptisatos: quamquam cùm ibi S. Ambrosii verba tantùm referat, eodem sensu exponi posset quo ipsum S. Ambrosium mox exponemus. To. 8. p. 407. n. 60.

Denique S. Joannes Damascenus L. 4. orthodoxæ fidei c. 10. exponit quid sit baptisari in Christi nomine; & docet idem esse, ac baptisari in fidem Christi,

To. 1. p. 250. A. non verò in appellatione solius nominis Christi. *In Christum baptisatum esse*, inquit, *nihil aliud indicat quàm in illum credendo salutifera aqua tingi. Fieri autem non potest, ut in Christum credamus, nisi Patris, & Filii, & Spi-*
Ibid. B. *ritus sancti confessione imbuti simus .... Enim verò quænam verborum forma adhibenda esset, Dominus Discipulis suis exposuit, Baptisantes eos, inquiens, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.*

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Constat ex Actibus Apostolorum, multos in nomine Christi baptisatos fuisse. Cap. 2. v. 38. S. Petrus ait: *Pœnitentiam agite, & baptisetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi in remissionem peccatorum.*

Cap. 8. v. 12. *Cùm verò credidissent Philippo evangelisanti de Regno Dei, in nomine Jesu Christi baptisabantur viri & mulieres.*

Cap. 10. v. 48. *Jussit eos* (S. Petrus) *baptisari in nomine Domini Jesu Christi.*

Cap. 19. v. 5. de quibusdam discipulis quos S. Paulus invenit Ephesi, dicitur: *His auditis, baptisati sunt in nomine Jesu.*

Resp. ex citatis modò SS. Patrum testimoniis patere ad propositam difficultatem responsionem, quæ triplex afferri potest.

Prima est, nomen Christi in Baptismo appellatum fuisse, non prætermisso nomine Patris & Filii & Spiritus sancti: una enim persona nominata, cæteræ non censentur excludi, imò potiùs supponuntur pariter appellatæ. Ita exponunt S. Cyprianus, Anonymus, S Basilius, S. Augustinus, Beda. Atque, ut ait Eulogius apud Photium in Bibliotheca Codice 280. *Quod dictum est in Actis de iis qui Baptismum Joannis accepissent, His auditis, baptisati*
Edit. Roth. 1653. p. 1603. n. 10. *sunt in nomine Domini Jesu; hoc est, quia baptisati sunt juxta traditionem, doctrinamque Domini Jesu. Quare & alibi cùm dicit: In Christo vel in morte Christi baptisati sunt, eumdem sensum debemus intelligere significari; hoc est, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti baptisati sunt. Sic enim docuit & tradidit Jesus Christus Dominus noster, ut Baptisma fieret.* Verisimile quippe non est, Apostolos tam religiosos & accuratos mandatorum Christi observatores, tam solemne præceptum baptisandi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti datum à Christo Matth. 28. neglexisse. Imò legimus ab ipsis rebaptisatos Ephesios, quòd declarassent se nihil audivisse de Spiritu sancto. *In quo ergo*, inquiunt Act. 19. v. 3. *baptisati estis?* Qua quæstione supponunt solitum fuisse exprimi in Baptismo nomen Spiritus sancti, sicut Patris & Filii; Baptismus ergo in nomine Christi, idem est ac secundùm præceptum Christi datus.

Secunda est, baptisari in nomine Christi idem esse ac baptisari in fide Christi, seu post emissam publicam professionem fidei in Christum. Ita S. Joannes Damascenus citatus: nullus quippe baptisabatur, nisi priùs contestatus fuisset se credere in Christum. Hunc sensum non obscurè insinuat Scriptura. Act. 22. v. 16. Ananias sic Paulum compellat: *Quid moraris? Exurge & baptisare, & ablue peccata tua invocato nomine ipsius.* Et cap. 8. v. 36. ubi narratur quomodo baptisatus sit Eunuchus Reginæ Candacis à Philippo, *Venerunt*, ait S. Lucas, *ad quamdam aquam; & ait Eunuchus: Ecce*

aqua,

aqua, *quid probibet me baptisari? Dixit autem Philippus: Si credis ex toto corde, licet. Et respondens ait: Credo Filium Dei esse Jesum Christum. Et jussit stare currum, & descenderunt uterque in aquam Philippus & Eunuchus, & baptisavit eum.* Ubi observabis non addi, *Baptisavit eum in nomine Christi*, sicut aliis in locis. Quid ita? quia Eunuchus ille jam suam in Christum fidem professus fuerat. Illud ergo, *in nomine Christi*, intelligi debet, non ex parte ministri baptisantis, quasi inter baptisandum solum Christi nomen aliquando expressum & appellatum fuerit, sed ex parte subjecti recipientis Baptismum, à quo exigebatur priùs fidei in Christum professio.

Tertia responsio est, baptisari in nomine Christi nihil esse aliud quàm baptisari Baptismo Christi, in ejus virtute & auctoritate: ut nempe Baptismus Christi distinguatur à Baptismo Joannis quo tincti dumtaxat fuerant ii de quibus dicitur Act. 19. v. 5. *Baptisati sunt in nomine Jesu*; id est, Baptismo Christi. Istud, *in nomine*, sæpiùs usurpari ab Auctoribus sacris pro virtute seu auctoritate, manifestum est ex S. Petro Act. 3. v. 6. ubi sanans claudum ait: *In nomine Jesu Christi Nazareni surge & ambula*. Et cap. 4. v. 7. Sacerdotes & Scribæ sic interrogant Petrum & Joannem: *In qua virtute aut in quo nomine fecistis hoc vos?* Responsionem confirmat Theophilactus in cap. 24. S. Lucæ. *Quando dicimus*, inquit, *Baptisma fieri in nomine Christi, non dicimus quòd oporteat in solius Christi nomine fieri, sed quòd Christi Baptisma .... spirituale sit, non judaicum; neque quale Joannis in pœnitentiam solùm, sed & communionem Spiritus sancti & remissionem peccatorum conferat.* P. 545.

Instabis: Tam istud, *in nomine Christi*, in Actibus Apostolorum significat in invocatione, quàm apud S. Matth. c. 28. *in nomine patris, & Filii, & Spiritus sancti*, significet in invocatione seu appellatione Patris & Filii & Spiritus sancti, non verò tantùm in virtute & auctoritate: atqui hoc postremum verum est; ergo &c.

Resp. 1. nego maj. In his enim rebus quæ facti sunt & pendent à virtute Christi, Ecclesiæ ac Traditionis judicium audiri debet: at ex perpetua Ecclesiæ praxi ac Traditionis constantis judicio constat istud, *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, apud S. Matth. idem esse ac in invocatione seu appellatione, quia inter baptisandum semper invocatum est nomen Patris & Filii & Spiritus sancti. At non ita est de nomine Christi saltem solo, per exclusionem aliarum personarum; nusquam enim ex Traditione Ecclesiæ demonstrabitur valuisse Baptismum sub invocatione solius nominis Christi collatum.

Resp. 2. istud, *in nomine Christi*, in Actibus Apostolorum, significare posse invocationem Christi, non quidem per exclusionem, sed per adjunctionem aliarum personarum, ut antea diximus.

Objicies 2. auctoritatem duorum SS. Pontificum Stephani & Nicolai I. quorum primus sedere cœpit an. 255. alter an. 858. uterque verò credidit ratum esse & validum Baptisma datum in solo Christi nomine.

De Stephano testis est sanctus Cyprianus Epist. 73. ad Jubajan. ubi de illo conqueritur, quòd nequidem à Marcione baptisatos iterùm baptisari velit, eo prætextu, quòd in nomine Jesu Christi baptisati videantur. *Quomodo ergo*, inquit, *quidam dicunt foris extra Ecclesiam, imò & contra Ecclesiam, modò in nomine Jesu Christi, ubicumque & quomodocumque Gentilem* P. 126.

ba-

baptisatum remissionem peccatorum consequi posse, quando ipse Christus Gentes baptisari jubeat in plena & adunata Trinitate? Opponit ibi S. Doctor Baptismum in nomine Christi, Baptismo in plena & adunata Trinitate; seu qui, juxta Christi Mandatum, conferri debet in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti; atque Stephano ejusque sequacibus objicit, quòd contra istud mandatum, ratum haberent Baptismum in nomine Christi collatum.

Idem refertur in Actis passionis hujus S. Martyris & Pontificis, qui, teste Baronio ad an. 259. n. 20. accurata sunt & fide dignissima. Narratur
To. 2. p. 630. enim ibid. n. 22. facto frequenti conventu in crypta Nepotiana, Stephanum in nomine Domini nostri Jesu Christi baptisasse, & signo sacri Mysterii consecrasse numero centum & octo, tam viros quàm mulieres.

De Nicolao I. constat ex ejus Responso ad consulta Bulgarorum cap. 104. ubi sic loquitur: *A quodam Judæo, nescitis utrùm Christiano, an Pagano, multos in patria vestra baptisatos asseritis, & quid de his sit agendum consulitis. His profectò si in nomine SS. Trinitatis, vel tantùm in nomine Christi, sicut in Actis Apostolorum legimus, baptisati sunt, (unum quippe idemque est, ut S. exponit Ambrosius) constat eos non esse denuò baptisandos; sed primùm utrùm Christianus an Paganus ipse Judæus extiterit, vel si postmodum factus fuerit Christianus, investigandum est. Quamvis non prætereundum esse credamus, quid beatus de Baptismo dicat Augustinus: Jam satis, inquit, ostendimus ab Baptismum qui verbis Evangelicis consecratur, non pertinere cujusquam vel dantis vel accipientis errorem, sive de Patre, sive de Filio, sive de Spiritu sancto aliter sentiat quàm doctrina cœlestis insinuat.*
Tom. 8. Conc. p. 548. B. C.

Resp. ad auctoritatem Stephani, 1. incertum planè esse an S. Cyprianus de Stephano loquatur: ait enim tantùm, *Quidam dicunt*; qui verò illi sint, non explicat. Nec planè liquet an quod ibi asserit S. Doctor, legerit in ipsa genuina Stephani Epistola: hanc quippe se à Jubajano accepisse narrat; at verisimile non videtur, Stephanum scripsisse Jubajano in remotioribus Africæ partibus Episcopo, & non sancto Cypriano Carthaginesi Episcopo, præsertim cùm ad ipsum rectà misisset Decretum de non rebaptisandis Hæreticis, sicut colligitur ex ipsa S. Cypriani ad Pompejum Epistola n. 74.

2. Esto de Stephano loquatur S. Cyprianus, pace ipsius dictum sit, eum Stephani mentem & sensum satis assecutum non fuisse, cùm existimavit Baptismum in nomine Christi datum, Stephano idem esse, ac in sola nominis Christi invocatione. Non ita est: per Baptismum enim in nomine Christi, intelligebat Stephanus Baptismum virtute & auctoritate Christi institutum & datum; & quidem appositè ad statum controversiæ quam cum Cypriano habebat, ut nempe ostenderet parùm referre à quo Baptismus conferatur, modò sit baptismus Christi, id est virtute & auctoritate Christi institutus, cujus proinde vis & efficacia non pendet, ut putabat S. Cyprianus cum suis, à fide ministri, sed ex virtute Christi, qui tam benè per Hæreticos ac per Orthodoxos, per malos ac bonos Sacramenta sua dispensat.

Hanc autem fuisse veram & genuinam mentem S. Pontificis Stephani patet, tùm ex ipso statu controversiæ inter ipsum & S. Cyprianum excitatæ; non enim de forma Baptismi, sed de fide ministri agebatur inter illos: tùm quia Stephanus in nulla re à Traditione discessit, qui solemne istud emiserat Decretum, *Nihil innovetur, nisi quod traditum est*: at tota docet Traditio, Baptismum

ptismum

ptismum conferri debere sub invocatione expressa trium personarum SS. Trinitatis. Tùm quia in illis ipsis Actibus passionis S. Stephani quos commemorat Baronius ad an. Christi 259. nu. 23. refertur Nemesium Tribunum militum à Stephano baptisatum fuisse sub hac forma, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti baptiso te*. Quando igitur in iisdem Actibus refertur eum baptisasse in nomine Jesu Christi, per illud, *in nomine*, intelligi debet in virtute seu auctoritate Christi, seu Baptismo Christi. Tùm denique quia Firmilianus Cypriano & Stephano coætaneus, testatur Stephanum reipsa baptisasse in plena & adunata Trinitate. Sic loquitur in Epistola ad Cyprianum inter Cyprianicas n. 76. *Illud quoque absurdum, quòd non putant quærendum esse quis sit ille qui baptisaverit, eo quòd qui baptisatus sit, gratiam consequi potuerit invocata trinitate nominum Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Idem quoque post narratam dæmoniacæ cujusdam feminæ historiam subdit: *Quid igitur*, ait, *de hujusce Baptismo dicemus .... maximè cui nec symbolum defuit Trinitatis?* Igitur, teste Firmiliano (quamquam in Stephanum parùm propenso) Stephanus baptisabat sub invocatione trinitatis nominum Patris, & filii, & Spiritus sancti.

To. 2. p. 530.

p. 146.

p. 147.

Ad auctoritatem Nicolai I.

Sunt qui in ejus Responso duplicem distinguunt partem: priorem in qua agit dumtaxat de fide baptisandi, non de forma ex parte ministri baptizantis; ac ejus mentem esse ajunt, parùm scilicet referre an qui baptisandus est testetur se credere in Trinitatem, aut in Christum, cùm unum & idem sit: istud ergo, *baptisari in nomine Christi*, in mente S. Pontificis, attenditur ex parte subjecti seu suscipientis Baptismum, à quo postulabatur fides in Christum; non ex parte ministri, quasi verba illa tantùm sufficere voluerit pro forma Baptismi. Responsionem probant, quia S. Pontifex adducit auctoritatem tùm Actuum Apostolorum, tùm S. Ambrosii: at in illis locis non agitur de forma Baptismi, sed de fide baptisandi. Posteriorem verò Responsi partem ajunt spectare ministrum Baptismi, in quo exigit, ut verbis Evangelicis utatur pro forma: nihilominùs jubet examinari; quis sit ille minister, an Judæus, an Paganus, an Christianus; non quòd dubitet S. Pontifex ratum esse Baptisma à quocumque verbis Evangelicis collatum, sed quòd periculum sit, ne Paganus aut Judæus formam corrumpat inter baptisandum.

Verùm responsio ista, ut nihil dissimulemus, gratis ficta videtur, nullumque habet in citato Nicolai Responso fundamentum; in quo non duplex est, sed unum Responsi argumentum, nempe conditio baptisantis, non verò fides baptisati. Namque tale Responsum est, qualis interrogatio; at non interrogatus fuit S. Pontifex de fide suscipientis Baptismum, sed de ministro, an si Paganus sit, vel Judæus, legitimè baptiset: quando igitur respondet S. Pontifex, legitimè illum baptisare, si in nomine Trinitatis vel in nomine Christi baptiset, manifestum est illud ex parte ministri debere intelligi, non ex parte subjecti recipientis Baptismum; atque ejus mentem esse, Baptismum perinde ratum esse, si vel in nomine Trinitatis, vel in nomine Christi conferatur: sub disjunctione enim utrumque proponit.

Nec obstat, quòd in confirmationem sui Responsi adducat auctoritatem Actuum Apostolorum & S. Ambrosii, quia nempe in ea persuasione fuit Nico-

Nicolaus, his in locis sermonem esse de Baptismo revera dato in solo Christi nomine. Adde quòd S. Pontifex loquatur de eo quo posito non sunt rebaptisandi illi Bulgari, quo verò sublato forent rebaptisandi: at istud nullatenus intellexit de fide aut ex parte baptisantis, aut ex parte baptisati; siquidem ex professo citat Augustinum dicentem, *non pertinere ad Baptismum verbis Evangelicis consecratum cujusquam vel dantis vel accipientis errorem*; ergo illud intelligere dumtaxat potuit de forma per ministrum pronuntiata, qui si deprehendatur baptisasse in nomine Trinitatis aut in nomine Christi, Baptismus ratus est nec iterandus, secus verò nullus & iterandus.

Alii igitur respondent, S. Pontificem ex privata sua sententia extra quæsita respondisse, valere Baptismum in nomine Christi collatum: de hoc enim interrogatus non fuerat, & istud obiter inseruit suo Responso, adeoque, salva quæ ipsi debetur reverentia, deseri potest.

Objicies 3. auctoritatem aliquorum SS. Patrum, Cypriani, Hilarii, Basilii, Ambrosii & Bernardi, qui omnes testantur Apostolos in solo Christi nomine validè baptisasse.

P. 116. S. Cyprianus Epist. 73. ad Jubajanum, docet *Apostolos baptisasse Judæos in nomine Jesu, Gentiles autem in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*.

Edit. nov. p. 1299. D. S. Hilarius L. de Synodis contra Arianos in postrema editione n. 85. *Ne postremò Apostoli*, inquit, *reperiantur in crimine, qui baptisare in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti jussi, tantùm in nomine Jesu baptisarunt*.

To. 1. p. 299. C. S. Basilius Lib. 5. adversùs Eunomianum cap. 3. *Gentes*, inquit, *quæ crediderint ac edoctæ fuerint, jubet baptisari in Trinitatis nomine. Petrus verò ad Judæos qui de Christo occidendo conjurarant, ac pœnitentia ducebantur, Pœniteat, inquit, unumquemque vestrum, fratres, vestræ malitiæ ac viæ pravæ; atque baptisetur in nomine Domini Jesu, & salvabitur: tanquam possit eadem efficere Filius in lavacri regeneratione, quæ Pater & Spiritus sanctus efficiunt*.

Ibid. D. Et paulò post: *Proinde si Spiritus sanctus in Apostolis eadem operari potest, quæ Patris ac Filii nomen in iis qui ex Gentibus crediderant, & Domini Jesu nomen in iis quos pœnituerat Judæis, (nemo enim dixerit Apostolos minùs accepisse gratiæ per lavacrum, quàm qui erant ex Gentibus, propterea quòd ipsi in Spiritu sancto gratiam habuerunt) quomodo non est ejusdem cum Patre & Filio substantiæ Spiritus, qui est quoque ejusdem operationis?*

Obiit an. 197. To. 2. p. 607. S. Ambrosius Lib. 1. de Spiritu sancto cap. 3. refellens objectionem eorum qui ex istis Apostoli verbis primæ Corinth. 8: v. 8. *Ex Patre sunt omnia, & per Filium omnia*, inferebant Spiritum sanctum non esse Deum, quia eò loci prætermittitur; ostendit istud silentium divinitati Spiritus sancti non obesse, duplici præsertim argumento.

I. Quia in multis Scripturæ locis commendatur Spiritus sancti virtus & potestas, in quibus Patris aut Filii nomen siletur; nec tamen inde quis meritò inferret Patrem & Filium Deum non esse.

II. Quia ubi in Scripturis aliqua divina operatio vel Patris, vel Filii, vel Spiritus sancti designatur, etsi una tantùm appelletur persona, ad omnes tamen operatio illa referri debet, quia trium personarum una est & omnino par virtus & auctoritas. Hanc autem suam responsionem confirmat sanctus Doctor duplici exemplo; nempe Eunuchi Candacis Reginæ, qui baptisatus tantùm in Christo plenum consecutus est mysterium; & eorum qui Act. 19. legun-

leguntur baptisati tantùm in nomine Jesu Christi, nec tamen in his iteratum est Baptisma, sed novatum. Audiatur sanctus Doctor. *Denique Æthiops Eunuchus Candacis Reginæ baptisatus in Christo, plenum mysterium consecutus est. Et illi qui negaverunt se scire Spiritum sanctum, quamvis baptisatos se dicerent in Joannis Baptismo, baptisati sunt postea .... Baptisati sunt itaque in nomine Jesu Christi; nec iteratum est Baptisma, sed novatum, unum enim Baptisma. Ubi autem non est plenum Baptismatis Sacramentum, nec principium vel species aliqua Baptismatis æstimatur. Plenum autem est, si Patrem & Filium & Spiritum sanctum fatearis. Si unum neges, totum subrues. Et quemadmodum si unum in sermone comprehendas, aut Patrem, aut Filium, aut Spiritum sanctum; fide autem nec Patrem, nec Filium, nec Spiritum sanctum abneges, plenum est fidei Sacramentum: ita etiam quamvis & Patrem & Filium & Spiritum dicas, & aut Patris, aut Filii, aut Spiritus sancti minuas potestatem, vacuum est omne mysterium. Denique & illi ipsi qui dixerant: Nec si Spiritus sanctus sit audivimus, baptisati sunt postea in nomine Domini Jesu Christi ..... Nec contrarium debet videri, quia quamvis etiam postea tacitum sit de Spiritu, tamen creditum est; & quod verbo tacitum fuerat, expressum est fide. Cùm enim dicitur: In nomine Domini Jesu Christi, per unitatem nominis impletum mysterium est, nec à Christi Baptismate Spiritus separatur, quia Joannes in pœnitentiam baptisavit, Christus in Spiritu. Nunc autem consideremus utrum quemadmodum in Christi nomine plenum esse mysterium legimus Baptismatis Sacramentum, ita etiam sancto tantùm Spiritu nuncupato, nihil desit ad mysterii plenitudinem. Rationem sequamur; quia qui unum dixerit, Trinitatem signavit. Si Christum dicas, & Deum Patrem à quo unctus est Filius; & ipsum qui unctus est, Filium, & Spiritum quo unctus est, designasti.*

Ibid. p. 608. A.

Ibid. p. 609. A.

Ex quo S. Doctoris testimonio duo urgeri possunt.

Primum, ratum esse Baptismum qui confertur sub invocatione seu appellatione unius dumtaxat personæ SS. Trinitatis, modò fides habeatur sana & integra in tres personas; quia nempe, juxta S. Doctorem, una appellata persona, aliæ subintelliguntur: quòd si omnes appellarentur & fides integra non foret, totum subverteretur mysterium.

Secundum, ratum fuisse Baptisma datum in nomine Christi, & in quo *tacitum est verbo de Spiritu sancto, licèt expressum sit fide*. At Baptismus in quo tacitum est nomen Spiritus sancti, procul dubio collatum non fuit sub expressa invocatione trium personarum divinarum. Et verò institutum S. Doctoris erat, ut ostenderet æqualem esse trium SS. Trinitatis personarum auctoritatem & operationem, licèt aliquando una nominetur, aliis silentio prætermissis: appositè igitur ad hunc finem debuit proferre Scripturæ testimonia, in quibus una tantùm persona sine aliis appelletur; & ita cùm adducit exemplum Eunuchi Reginæ Candacis, & aliorum qui baptisati leguntur in nomine Christi, supponit in tali Baptismo reipsa solum Christi nomen fuisse appellatum: aliàs exempla hæc ad rem apposita non fuissent.

Denique S. Bernardus Epistola 403. aliàs 304. ad Henricum Archidiaconum, interrogatus quid esset sentiendum de Baptismo in extremis collato sub ista verborum formula, *Baptiso te in nomine Dei, & sanctæ & veræ crucis*, sic respondet: *Ego verè hunc baptisatum puto; nec sonum vocis, veritati fidei, & pietati intentionis præjudicare potuisse.*

Edit. Mabill. To. 1. p. 339. F.

Resp.

Resp. ad singulos SS. Patres.

Ad S. Cyprianum: Non loquitur sanctus Doctor de forma Baptismi, sed de professioue publica fidei illius qui baptisandus erat; aitque à Judæis postulatam fidem in Christum, à Gentilibus verò in Trinitatem: non quasi diversa sit fides in se, sed quia varia fuit explicita fidei professio, quæ à baptisandis exigebatur. Sic à Judæis, qui jactabant, inquit, *se patrem habere*, postulata est explicita professio fidei in Filium; à Gentilibus verò qui unum in tribus personis non agnoscebant Deum, postulata est explicita professio fidei in Trinitatem.

Ad S. Hilarium: Baptismus in nomine Christi idem est apud ipsum eò loci, ac in virtute & auctoritate Christi; imò ex loco citato infertur potius Apostolos baptisasse sub invocatione expressa SS. Trinitatis. Namque ejus scopus est ut ostendat, ea Scripturæ testimonia quæ Ariani tanquam contraria & pugnantia objiciebant, reipsa non pugnare inter se; & inter alia adducit textum Actuum Apostolorum, ubi refertur multos in nomine Christi fuisse baptisatos, cùm tamen Christus expresse jusserit baptisandum in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, quæ loca, juxta S. Doctorem, non pugnant inter se: at pugnarent omnino, si reipsa vellet Apostolos baptisasse in solo Christi nomine; violassent enim mandatum Christi, apud S. Matth. c. 28. Alia igitur ratione conciliari ea testimonia non possunt, quàm si dicamus Apostolos nusquam baptisasse in solo Christi nomine; & textus in speciem oppositos exponendos esse de Baptismo Christi, hoc est virtute & auctoritate Christi collato.

Ad S. Basilium: manifestè constat ex testimonio ipsius inter probationes Conclusionis adducto, eam in contraria planè sententia fuisse. Sensus igitur illius in loco unde sumitur objectio est, Baptismum in virtute & auctoritate Christi collatum ratum esse: eadem quippe est trium personarum virtus, eadem auctoritas & operatio, quod demonstrandum susceperat, ut inde probaret Spiritum sanctum Deum esse perinde ac Patrem & Filium, quia Baptismus confertur in ejus nomine, sicut in nomine Patris & Filii.

Ad S. Ambrosium, dico eum loco citato non agere de forma Baptismi, sed tantùm de fide baptisandi. Alludit scilicet ad illam solemnem fidei professionem quæ à Catechumenis, antequam baptisarentur, solebat exigi, de qua mentionem faciunt Veteres, S. Justinus Apologia 2. Tertullianus Lib. de Baptismo c. 6. S. Basilius L. 3. adversùs Eunomium, & ipse S. Ambrosius L. 2. de Sacramentis cap. 7. *Interrogatus es*, inquit, *credis in Deum Patrem? credis in Dominum nostrum Jesum Christum? credis in Spiritum sanctum?* Vult igitur sanctus Doctor, in illa solemni fidei professione quam baptisandi emittebant, satis esse si una persona nominetur, modò fides in omnes habeatur: quòd si omnes appellarentur, & aliqua negaretur, vacuum esset mysterium, id est, nullum gratiæ effectum consequeretur qui Baptismum susciperet. Quòd verò loquatur sanctus Doctor de fide baptisandorum, constat ex his verbis, loco in Objectione citato: *Ergo isti, quia nec in Christi nomine, nec cum fide Spiritus sancti baptisati fuerant, non potuerunt accipere Baptismatis Sacramentum*. Et postea: *Plenum autem est* (Baptismatis Sacramentum) *si Patrem & Filium Spiritumque sanctum fatearis. Si unum neges, totum subrues*.... Et postea: *Ita etiam quamvis & Patrem & Filium & Spiritum*

[Margin: To. 2. p. 359. D. E.]

[Margin: To. 2. p. 608. C.]

sanctum

sanctum dicas, & aut Patris, aut Filii, aut Spiritus sancti minuas potestatem, vacuum est omne mysterium. Quæ sanè verba de ministro baptisante exponi non debent, nisi velis S. Doctorem in eo errore versatum fuisse, fidem ministri planè necessariam esse ut Sacramenta validè conficiat; hoc enim importarent verba laudata, si de ministro loqueretur sanctus Doctor: verùm ab illo errore alienus omnino fuit; igitur de subjecto percipiente Sacramentum loquitur.

Porrò S. Ambrosium, cùm ex professo agit de forma Baptismi, affirmare eam verbis Evangelicis, *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, exprimendam esse, manifestum est ex Lib. de Mysteriis cap. 4. antea citato, ubi quærebamus an Christus Baptismi formam præscripserit. Consule.

Denique ad S. Bernardum respondet Estius in 4. dist. 3. paragrapho 5. prædictam Epistolam non esse sancti Bernardi: verùm id non probat. Horstius in notis ad hanc Epistolam, addit se non facilè crediturum non esse Bernardi; cui subscribere videtur doctissimus Mabillonius laudans codices in quibus illa continetur: verùm candidè fatetur improbandam esse hanc S. Doctoris sententiam, quæ Scripturis & Traditioni adversatur.

Quæres 1. quid sentiendum sit de variis immutationibus quæ contingere possunt in forma Baptismi?

Resp. graviter peccare eum qui vel tantillùm formam ab Ecclesia usurpari solitam immutat: formam verò integram non manere, ac nullum proinde esse Sacramentum, si verbis mutatis, additis, detractis, transpositis, non maneat idem verborum sensus; secus si remaneat. De quibus mutationis speciebus diximus in Tractatu de Sacramentis in genere, & consuli potest Estius in 4. dist. 3. paragrapho 6.

Quæres 2. quid sentiendum sit de forma ista, *Ego te baptiso in nomine genitoris & geniti, & procedentis ab utroque?*

Resp. dubiam & incertam videri, adeoque Baptismum esse sub conditione iterandum: tùm quia nusquam talis forma fuit ab Antiquis usurpata; imò videtur ab iis improbata, ut constat ex S. Athanasio Sermone 2. contra Arianos circa medium, S. Epiphanio hæresi 73. num. 14. 10. & 20. Tùm quia, ut observat ibid. S. Epiphanius, vocabulum, *ingeniti*, sufficienter non exprimit vim hujus nominis Patris; neque vocabulum, *geniti*, vim nominis Filii. Tùm denique quia nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti significantur personarum proprietates & ipsæ personæ; nomine autem genitoris & geniti significantur tantùm actus notionales.

ARTICULUS V.

De discrimine Baptismi Christi à Baptismo Joannis.

Errores.

Circa discrimen Baptismi Christi à Baptismo Joannis errarunt ex Veteribus, Petilianus Episcopus Donatista, qui contendebat unum esse Christi & Joannis Baptisma, tribus tamen (ut inquiebat) gradibus consecratum; ita ut aquam Joanni, Spiritum sanctum Christo, ignem denique Paracleto tribueret. Ita S. Augustinus L. 2. contra Litteras Petiliani cap. 32. To. 9. p. 239. A.

Unde-

Undecimo vergente sæculo, Bogomili, ita dicti lingua Bulgarorum, *quasi misericordiam Dei implorantes*, auctore Basilio quodam medico è secta Masalianorum, docuere Baptismum nostrum, quia in aqua fit, esse Baptismum Joannis; Baptismum verò suum esse Baptismum Christi, qui fit per Spiritum: unde quotquot è Catholicis ad sectam suam transibant, suo iterum Baptismo tingebant. Ita Euthymius in Panoplia parte 2. titulo 23. cap. 16. Ortam autem illam sectam undecimo sæculo inclinante, inde conjicimus, quòd Euthymius qui florebat initio duodecimi, asserat eam non multò antè caput extulisse.

Bibliot. PP. T. 19. pag. 224.

Ex recentioribus, Lutherani & Calvinistæ unum esse substantia & efficacia Christi ac Joannis Baptismum contendunt.

Lutherus tamen initio suæ prædicationis discrimen statuebat inter utrumque Baptismum, in disputatione enim de Baptismo Legis, Joannis, & Christi edita anno 1520. Baptismum Christi in tribus maximè à Baptismo Joannis discrepasse affirmat. 1. quia Baptismus Joannis non erat Sacramentum, sicut Baptismus Christi. 2. quod iste peccata remittit, non alter. 3. quia baptisati à Joanne rursus baptisati sunt, non verò ii qui Baptismo Christi tincti fuerant.

Verùm cùm hæc Lutheri sententia parum cohæreat cum alio doctrinæ Lutheranæ capite circa efficaciam Sacramentorum merè objectivam, quæ tota consistit in eo ut fidem excitet, improbata fuit & rejecta à discipulis Lutheri; quippe ad fidem excitabat non minùs Baptisma Joannis, quàm Christi. Ita Melancthon in Locis anni 1558. titulo *de Baptismo*, ubi totum discrimen utriusque Baptismi in eo reponit, *quòd Joannes*, inquit, *de passuro Christo, Apostoli de passo & resuscitato prædicabant; ministerium tamen fuit idem, & effectus eosdem habuit in credentibus*. Idem sentiunt Centuriatores Centuria 1. c. 4. Zuinglius Libro de vera & falsa Religione cap. de Baptismo; Calvinus Lib. 4. Institutionis cap. 15. n. 7. ubi unum & idem fuisse Christi & Joannis Baptisma probat, tùm ex unitate doctrinæ per utrumque annuntiatæ, tùm ex remissione peccatorum per utrumque procurata; Chrysostomum verò, Augustinum & alios Veteres discrimen inter utrumque Baptismum statuentes, non esse audiendos inverecundè ac protervè pronuntiat. Kemnitius in 2. in parte examinis Concilii Tridentini; Vossius integra disputatione 8. de Baptismo. Quibusdam tamen prærogativis, nempe copiosiori Spiritus sancti gratiæ largitione, Baptismum Christi superiorem fuisse Baptismo Joannis, non inviti concedunt recentiores Lutheri & Calvini discipuli, quamquam eundem fuisse natura & substantia pertinaciùs contendant.

n. 483.

Scholasticorum opiniones.

Inter Scholasticos

Magister Sententiarum L. 4. dist. 2. littera F. distinguit duo genera baptisatorum à Joanne: unum eorum qui in Baptismo Joannis spem suam ponebant, nec cognoscebant Spiritum sanctum, & ii Christi baptismate subinde baptisari debuerunt; alterum eorum, qui spem suam in Baptismo Joannis non collocabant, & Patrem, Filium, ac Spiritum sanctum credebant, qui alio non indiguere Baptismo, nec etiam postea baptisati sunt. Hanc Magi-

Magiſtri ſententiam recenſens S. Th. 3. parte q. 38. art. 6. eam, quantùm ad ſecundam partem, vocat penitus irrationabilem: & verò cum Magiſtri placitis non ſatis videtur cohærere, quippe qui eadem diſtinctione littera D. & E. expreſsè doceat Baptiſmum Joannis non contuliſſe gratiam neque peccatorum remiſſionem. Diſtinctionem hanc eorum qui Baptiſmo Joannis tincti fuerant, videtur Magiſter hauſiſſe ab Antiquis nonnullis, qui contendunt eos quos S. Paulus juſſit baptiſari Act. 19. non fuiſſe vero Baptiſmo Joannis priùs baptiſatos.

Nonnulli exiſtimarunt Baptiſmum Joannis fuiſſe verum Sacramentum, quod, juxta Durandum q. 3. ad veterem Legem pertinuit; juxta verò S. Bonaventuram in 4. diſt. 2. art. 2. q. 2. & S. Thomam in 4. diſt. 2. qu. 2. art. 1. neque ad veterem neque ad novam Legem referri debet, ſed medium quemdam inter utramque locum occupat. Ab hac tamen ſententia receſſit Angelicus Doctor in Summa 3. part. q. 38. art. 1. in reſp. ad 1. ubi expreſsè ait, *Baptiſmum Joannis non fuiße per ſe Sacramentum, ſed quaſi quoddam ſacramentale diſponens ad Baptiſmum Chriſti*. His ita præmiſſis, dogma catholicum nobis probandum eſt.

C O N C L U S I O.

Baptiſmus Joannis diverſus fuit à Baptiſmo Chriſti natùra & efficacia.

Duæ ſunt partes. Prima pars probatur: Quia ille ritus natura & ſubſtantia diverſus fuit à Baptiſmo Chriſti, qui nec Sacramentum fuit, nec Chriſtum habuit auctorem, nec ejuſdem formæ fuit ac neceſſitatis: atqui talis fuit Baptiſmus Joannis.

I. Non fuit Sacramentum. Tùm quia verum Sacramentum ſignum eſt ſtabile ac permanens: at Joannis Baptiſmus breviſſimo duravit tempore. Ut enim ait S. Auguſtinus Lib. 5. de Baptiſmo cap. 9. *Accepit Joannes Baptiſmum non diu manſurum, ſed quantùm ſatis eſſet ad parandam viam Domino, cujus eum eſſe præcurſorem oportebat*. Tùm quia nec veteris, nec etiam novæ Legis Sacramentis accenſeri poteſt: non veteris, quia *Lex & Prophetæ uſque ad Joannem*, Lucæ 16. v. 16. non novæ, quia nec à Chriſto inſtitutus fuit, nec vim habuit delendi ex ſe peccata, nec Eccleſia unquam illum inter Sacramenta Evangelica numeravit. Unde S. Thomas 3. p. q. 38. art. 1. ad 1. ait *Baptiſmum Joannis fuiſſe quaſi quoddam ſacramentale, diſponens ac præparans ad Baptiſmum Chriſti*: unde medium veluti locum tenuit inter ritus novæ & veteris Legis. *Nos*, inquit Tertull. L. 4. adversùs Marcionem c. 33. *limitem quemdam agnoſcimus Joannem conſtitutum inter vetera & nova, ad quem deſineret Judaiſmus, & à quo inciperet Chriſtianiſmus*. Et L. de Baptiſmo c. 10. de Baptiſmo Joannis ait: *Agebatur itaque Baptiſmus pœnitentiæ, quaſi Candidatus ſanctificationis in Chriſto ſubſecuturæ*.

To. 9. f. 147. A.

P. 449. B.

P. 218. B.

II. Baptiſmus Joannis Chriſtum non habuit auctorem. Hinc nuſquam appellatur aut Baptiſmus Chriſti, aut ſimpliciter Baptiſmus, ſed Baptiſmus Joannis; qua limitatione Scriptura non tantùm innuere voluit Joannem fuiſſe Miniſtrum hujus Baptiſmi, aliàs pari ratione Baptiſmus Chriſti dici poſſet Baptiſmus Petri vel Pauli, qui ſunt tantùm illius cauſæ miniſteria-

les, quod tamen ne dicatur vetat Apostolus 1. Corinth. 1. v. 13. sed innuere voluit, Joannem auctorem esse illius Baptismi, quamquam inspiratione ac motione cœlesti ductus ille fuerit ad hunc ritum instituendum. Unde Matth. 21. v. 25. dicitur *esse è Cælo*; & Lucæ 7. v. 30. Pharisæi dicuntur *sprevisse consilium Dei*, quòd baptisari à Joanne noluissent. *Nos*, inquit Tertullianus L. de Baptismo c. 10. *possumus æstimare divinum quidem eum Baptismum fuisse mandatu, non potestate.*

III. Baptismi Joannis non eadem fuit forma, quæ Baptismi Christi: tùm quia incertum planè est utrùm Joannes aliqua verborum formula inter baptisandum usus fuerit: tùm quia si usus est ista quæ insinuatur Act. 19. v. 4. *Baptiso vos in eum qui venturus est*, sanè omnino diversa est ab ea quam præscripsit Christus Matth. 28. Quamquam, ut observat Vossius, ea formari non potuit, neque cùm Christum, neque cùm alios post inceptum Christi ministerium baptisavit: tunc enim vera non fuisset formæ hujus significatio, siquidem jam tum præsens aderat Christus. Et certè ea verborum formula usum non fuisse Joannem inde potest suaderi, quòd cùm Pharisæi ipsum interrogassent, an esset Christus, respondit Joannes se non esse. Ignorabant igitur antea Pharisæi, an Joannes esset Christus: porrò si baptisasset in nomine Christi venturi, istud ignorare minimè potuissent. Non etiam in nomine Trinitatis baptisasse Joannem manifestè colligitur ex cap. 19. Act. ubi ab ipso baptisati declarant se nihil audivisse de Spiritu sancto.

IV. Denique, Baptismus Joannis æqualis non fuit cum Baptismo Christi necessitatis: hic enim omnes obstringit tam parvulos quàm adultos; ille verò cùm esset Baptismus pœnitentiæ, solos adultos: unde rursùs baptisati sunt, qui solo Joannis Baptismo, non verò qui Baptismo Christi jam tincti fuerant.

Secunda pars probatur: Quia ille Baptismus diversus omnino fuit à Baptismo Christi virtute & efficacia, qui fuit tantùm in aqua, non autem in Spiritu sancto; in pœnitentiam ad quam excitabat, non in regenerationem quam non operabatur; quo qui baptisati dumtaxat fuerant, rursùs baptisati sunt Baptismo Christi: atqui talem fuisse Joannis Baptismum Scriptura disertis verbis profitetur; ergo &c.

Minor pro triplici ejus parte probatur ex Scriptura.

I. Baptismum suum in aqua dumtaxat fuisse, non in Spiritu sancto, ipse Joannes statim declarat Pharisæis ad se, ut baptisarentur, venientibus, ne fortè plùs aliquid accepturos se putarent, quàm reipsa accepturi erant. *Ego quidem*, inquit Matth. 3. v. 11. *baptiso vos in aqua, in pœnitentiam; qui autem post me venturus est, fortior me est .... ipse vos baptisabit in Spiritu sancto & igni*. Et Marci 1. v. 8. *Ego baptisavi vos in aqua, ille vos baptisabit in Spiritu sancto*. Idem adhuc repetit apud S. Lucam c. 3. v. 16. & Joannis 1. ver. 26. ubi interrogantibus Pharisæis quare baptisaret, cùm nec esset Christus, nec Elias, nec Propheta, respondet se non nisi in aqua baptisare, Christum verò in Spiritu sancto. *Ego*, inquit, *baptiso in aqua, medius autem vestrum stetit quem vos nescitis .... hic est qui baptisat in Spiritu sancto*. Igitur Baptismus Joannis à Baptismo Christi in hoc maximè discrepabat, quòd iste in aqua foret & in Spiritu sancto, ille verò in aqua tantùm.

Nova

Novatores duo reponuut ad hæc Scripturæ testimonia: primùm, Joannem noluisse citatis verbis Baptismum suum à Christi Baptismo distinguere, *sed personam suam cum Christi persona contulisse, ac declaraße se ministrum dumtaxat aquæ; illum verò Spiritus sancti datorem esse, quam suam virtutem visibili miraculo declaraturus erat Christus, qua die Spiritum sanctum Apostolis sub linguis igneis mitteret.* Ita Calvinus L. 4. Institutionis c. 15. n. 8. Alterum, quod magis placet Vossio Disput. 8. de Baptismo Thesi 12. & 13. Joannem non comparare Baptismum suumcum vero Christi Baptismo, sed cum illa copiosa & abundanti donorum Spiritus sancti effusione, quæ sub specie linguarum ignearum in die Pentecostes facta est, quæ sensu figurato dicitur Baptismus, & in qua longè inferior fuit Baptismus Joannis Baptismo Christi. Imò si Calvinum audiamus, loco mox citato, ipse Baptismus Christi, quem ipso adhuc in terris agente Apostoli administrabant, non tam copiosam Spiritus sancti gratiam conferebat ante Christi Ascensionem, ac postea; nec inde tamen inferri potest diversum fuisse Baptismum. Hujus interpretationis auctorem Christum & S. Petrum facit Vossius: Christus enim post Resurrectionem Apostolis suis dixit Act. 1. v. 5. *Joannes quidem baptisavit aqua, vos autem baptisabimini Spiritu sancto non post multos hos dies*: quæ verba S. Petrus repetit Act. 11. v. 16. *Recordatus sum*, inquit, *verbi Domini, sicut dicebat, Joannes quidem baptisavit aqua &c.* Confirmabat hac observatione Vossius, quòd nempe Scriptura verbo potiùs de futuro, *baptisabit*, utatur, quàm de præsenti; ut innuat se alludere ad illam quæ futura erat, copiosam donorum Spiritus sancti in die Pentecostes effusionem. p. 483.

Refellitur utraque responsio.

Prima quidem: Utrumque enim distinguit Joannes, & Baptismum suum, & personam suam: Baptismum quidem, in eo quòd in aqua dumtaxat foret, cujus ipse auctor erat, non minister tantùm; Baptismus verò Christi in Spiritu sancto. Si enim totum discrimen in eo reposuisset Joannes, quòd ipse minister esset aquæ, Christus verò auctor gratiæ, nihil sanè habuisset singulare; in Baptismo etenim Christi, Apostoli ministri erant dumtaxat aquæ, non auctores gratiæ: habuit tamen Baptismus Joannis istud singulare, ut semper Joannis Baptismus appellatus fuerit; Baptismus verò Christi nusquam dictus sit Baptismus aut Petri, aut Pauli, aut cujuscumque alterius ministri. Quid ita? quia nempe Joannes non tantùm minister fuit, sed & auctor seu institutor sui Baptismatis; Apostoli verò cæterique sunt tantùm ministri Baptismi Christi. Joannes igitur non tantùm personam suam, sed & Baptismum suum distinguit à Baptismo Christi. Adde quòd plerumque tempore futuro de Christo dicat, *Ipse baptisabit in Spiritu sancto*. At si Spiritus sancti gratia Baptismo Joannis annexa fuisset perinde ac Christi Baptismo, non dixisset tempore futuro, *baptisabit in Spiritu sancto*, sed, *baptisat*.

Secunda responsio non minùs falsa est. Suum etenim Baptismum Joannes opponit non tantùm futuræ illi copiosiori Spiritus sancti effusioni in die Pentecostes, sed etiam Baptismo quo Christus baptisavit ante suam in Cœlos Ascensionem. Non enim tantùm verbo de futuro, *baptisabit*, *baptisabimini*, utitur, sed etiam de præsenti, *Hic est qui baptisat in Spiritu sancto*. Unde vana prorsùs ac futilis est Vossii observatio. Falsa non minùs

Calvini sententia, nempe Baptismum Christi ante Ascensionem ejus in Cœlùm, non tam copiosam contulisse Spiritus sancti gratiam, quàm postea: hæc quippe abundantior donorum cœlestium largitio non ad Baptismum præcisè, sed ad Confirmationis Sacramentum die Pentecostes institutum referri debet.

II. Baptismum Joannis fuisse dumtaxat in pœnitentiam ad quam excitabat, sæpiùs testatur Scriptura.

Marci 1. v. 4. *Fuit Joannes in deserto baptisans, & prædicans Baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. Et egrediebatur ad eum omnis Judææ regio, & Jerosolymitæ universi, & baptisabantur ab illo in Jordanis flumine, confitentes peccata sua.*

Matth. 3. v. 11. *Baptiso vos in aqua in pœnitentiam*, ait ipse Joannes.

Et Lucæ 3. v. 3. *Venit in omnem regionem Jordanis prædicans Baptismum pœnitentiæ*. Idem repetitur Act. 13. v. 24.

III. Baptisatos à Joanne rursùs tinctos fuisse Baptismo Christi, constat ex Actibus Apostolorum cap. 19. ubi duodecim Ephesii baptisati Baptismo Joannis, qui se nihil de Spiritu sancto audivisse declaraverant, baptisati sunt à Paulo in nomine Jesu Christi. Unde S. Hieronymus in Dialogo adversùs Luciferianos ait, *Baptisma Joannis in tantùm imperfectum fuiße, ut constet postea Christi Baptismate baptisatos qui ab eo fuerant baptisati.*

Tom. 4. part. 2. pa. 294.

Anabaptistæ hoc iterati Baptismatis exemplo & auctoritate nixi, putant iterùm baptisari posse, qui legitimo Baptismo jam tincti sunt. Invictè illi quidem à Catholicis revincuntur, quibus persuasum est Baptismum Joannis longè diversum fuisse à Christi Baptismo: sed Novatores Lutherani & Calvinistæ, quibus placet eumdem esse natura & efficacia, ab iis se expedire vix possunt, ac sese in iis refellendis validissimo præsidio privant. Quapropter multa confingunt, ut illud nostrum argumentum declinent & infringant.

L. 4. Instit. c. 15. nu. 18. pag. 486.

Respondent 1. post Calvinum, eos qui dicuntur à Paulo baptisati Act. 19. reipsa vero aquæ Baptismo tinctos non fuisse, cùm à Joanne jam baptisati fuissent, sed abundantiori duntaxat donorum Spiritus sancti largitione donatos, quæ sensu figurato Baptismus dicitur; vel baptisati dicuntur, id est pleniùs edocti & instructi de Mysteriis fidei christianæ.

Refellitur hæc responsio. 1. Quia sacer Contextus disertè distinguit, & Baptismum, & manus impositionem per quam abundantiorem Spiritus sancti gratiam perceperunt illi qui sunt à Paulo baptisati. *Baptisati sunt*, ait Historicus sacer Act. 19. v. 5. *in nomine Domini Jesu. Et cùm imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus sanctus super eos, & loquebantur linguis, & prophetabant.* 2. Quia vox ista, *Baptismus*, cùm simpliciter & sine ullo addito usurpatur in Scripturis, significat aquæ lotionem, seu Baptismum verum: cùm verò usurpatur ad significandam donorum Spiritus sancti abundantem & conspicuam effusionem, aliquid adjunctum habet quo ista significatio determinatur, ut colligitur ex cap. 1. Act. & 3. S. Matth. 3. Quia nomen Baptismi solitariè sumptum nusquam à sacris Auctoribus usurpatur pro doctrina & instructi one; atque merum istud est cerebri Sociniani figmentum, cui vel invitiarm a & vires suppeditant Calvinistæ, quamquam ab iis multùm abhorrere se videri velint.

Respondent 2. ista verba cap. 19. ver. 5. Actuum Apostolorum, *His auditis*

auditis baptisati sunt, non esse S. Lucæ Historici, sed S. Pauli narrantis qua ratione post præmissam à Joanne instructionem seu doctrinam, illi Ephesii baptisati fuissent ab ipsomet Joanne, ita ut sensus sit, *His auditis*, nempe audita Joannis prædicatione & doctrina, baptisati sunt illi à Joanne.

Refellitur ista responsio. 1. Quia gratis omnino ficta est, nullum enim ne vel levissimum quidem extat in sacro textu hujus transpositionis vestigium; & ipse Vossius Disput. 8. de Baptismo Thesi 33. non dissimulat explicationem hanc novam esse, omnibus Antiquis incognitam. 2. Quia series contextus postulat ut citata verba sint S. Lucæ Historici narrantis quomodo Ephesii illi, post factam declarationem se nihil de Spiritu Sancto audivisse, à Paulo baptisati sint in nomine Jesu, id est Baptismo Christi, in quo Spiritus sancti mentio erat. 3. Quia ab eodem sunt baptisati, à quo manus ipsis sunt impositæ. 4. denique, quia dicuntur baptisati in nomine Domini Jesu: at non Joannes, sed Apostoli ita baptisabant.

Respondent 3. baptisatos à Joanne ideò rursùs baptisatos esse Baptismo Christi, tùm quia ejus urgebat obligatio, tùm quia copiosiorem conferebat gratiam.

Refellitur 1. Quia lex Baptismi eos tantùm in mente adversariorum obstringebat, qui vero Christi Baptismo tincti non fuerant: at, juxta adversarios, Baptismus à Joanne ministratus erat Baptismus Christi; quomodo igitur à Joanne baptisatos lex Baptismi Christi rursùs obstrinxisset? 2. Quia gratis fingitur Baptismum Joannis contulisse ex se interiorem gratiam & animæ mundationem, atque Christi Baptismum necessarium dumtaxat fuisse ad copiosiorem percipiendam gratiam Spiritus sancti: ad illam enim assequendam non Baptismus Christi, sed manus impositio necessaria tantùm fuisset. 3. Quia explicanda non est Scriptura ad sensum & arbitrium cujuscumque, sed juxta communem SS. Patrum sententiam: at illi communi suffragio docent Baptismum Joannis gratia interiori vacuum fuisse, ut mox ostendemus. Unde S. Augustinus L. 5. de Baptismo c. 9. *Baptisatos*, inquit, *à Paulo eos qui jam Baptismo Joannis baptisati fuissent, legimus in Actis Apostolorum; non ob aliud, nisi quia Baptismus Joannis non fuerit Baptismus Christi*. Et cap. 10. *Quæro*, inquit, *si Baptismo Joannis peccata dimittebantur, quid ampliùs præstare potuit Baptismus Christi iis quos Apostolus Paulus post Baptismum Joannis Christi Baptismo voluit baptisari?* To. 9. p. 146. G. Ibid. p. 148. A.

Respondent denique, mirum non esse si jusserit Paulus baptisari Ephesios illos, cùm baptisati non fuissent vero ac legitimo Joannis Baptismo; sed à discipulis dumtaxat Joannis, violato ritu legitimo ac præscripto, fuerant baptisati. Rem autem ita se habere probant.

Ex S. Ambrosio Lib. 1. de Spiritu sancto c. 3. ubi negat verè baptisatos fuisse Baptismo Joannis duodecim illos discipulos, quos Act. 19. jussit Paulus baptisari. To. 2. p. 608.

Ex Optato Milevitano Lib. 5. adversùs Parmenianum, ubi distinguit Baptismum Joannis ante & post Resurrectionem Christi; ac docet Joannis Baptismum ante Christi Resurrectionem plenum fuisse & perfectum, nec iteratum, sed post Resurrectionem ac promulgatam Baptismi legem, imperfectum fuisse & iteratum, atque isto dumtaxat tinctos fuisse Ephesios illos quos jussit Paulus baptisari in nomine Domini Jesu. Edit. nova 1700. p. 85. & 84. n. 5.

Ex Eulogio Alexandrino Lib. 2. adversùs Novatianos apud Photium Bibliothecæ codice 280. ubi disertis & expressis verbis docet eos qui leguntur baptisati Act. 19. non à Joanne, sed ab ejus dumtaxat discipulis baptisatos fuisse, violata traditione & ritu baptisandi præscripto; alios verò qui legitimo Joannis Baptismo tincti fuerant, non baptisatos fuisse.
P.1601.

Resellitur responsio; Quia Act. 19. de Baptismo ab ipso Joanne ministrato loquitur S. Paulus, non de alio: *Joannes*, inquit v. 4. *baptisavit Baptismo pœnitentiæ populum*; ergo Ephesii quos jussit iterum baptisari, vero Joannis Baptismo tincti fuerant.

Ad S. Ambrosium, dissimulare non possumus sanctum Doctorem in ea fuisse opinione, ac distinxisse Baptismum Joannis ab eo quem ejus discipuli ministrabant.

Ad Optatum, contendit ille solùm Apostolos rebaptisasse eos qui Joannis Baptismo tincti fuerant post Christi Resurrectionem, non alios qui antea fuerant baptisati; quia nempe lex Baptismi Christi obligavit post Resurrectionem, non verò antea. In illius igitur Auctoris sententia, Baptismus Joannis ante Resurrectionem Christi collatus, ratus fuit, nec iteratus; hoc enim unum habebat ex hoc exemplo adversùs Parmenianum demonstrandum, Baptismum scilicet, qui in usu est ac probatus, non esse iterandum: inde verò concludi non potest, parem visum fuisse Optato natura & efficacia Baptismum Christi & Joannis; imò contrarium planè infertur, cùm doceat rebaptisatum esse post Joannem, non verò post Christum, saltem postquam lex Baptismi Christi vigere cœpit.

Ad Eulogium Alexandrinum, non est quòd curemus benigna interpretatione eum ad nos adducere, qui totus reluctatur; sed ut optimè observat
P.1603. Photius post adductum ex Libro ipsius secundo fragmentum, *Sic existimavit*
n. 10. *Eulogius, cùm plurimi Patres ostendant Joannis Baptisma fuisse imperfectum*. Cùm igitur ille cæteros Patres deseruerit, à nobis deserendus quoque est.

Probatur 2. Conclusio ex constanti SS. Patrum utriusque Ecclesiæ tùm Græcæ tùm Latinæ Traditione. Nonnulla indicasse testimonia nobis sufficiet, cùm Veteres sibi contrarios esse hac in parte non dissimulet Calvinus L. 4.
P. 485. Institut. c. 15. n. 7. quos more suo protervè & inverecundè judicat esse non audiendos.

Ex Græcis itaque

To.2.p. 392.H. Origenes in Joan. Tom. 8. ait: *Qui in Actis baptisati erant in Joannis Baptismo, & neque an Spiritus sanctus esset, audierant, denuò ab Apostolo baptisantur, quia regeneratio non apud Joannem, sed apud Jesum per Apostolos suos fiebat.*

P. 19. S. Cyrillus Hierosolymitanus Catechesi 3. probat tantum differre Baptismum Joannis à Baptismo Christi, quantùm ipse Joannes Christo fuit inferior.

To.2.p. 114.B. S. Basilius Magnus Exhortatione ad Baptismum, *Joannes*, inquit, *prædicabat Baptisma pœnitentiæ, ad idque egrediebatur Judæa tota: prædicat Dominus Baptisma adoptionis; ecquis eorum qui in ipso spem reposuere, morem non geret? Baptisma illud vim habebat introducendi: hoc, perficiendi. Illud erat secessus a peccato: hoc conjunctio est cum Deo.*

To.1.p. 634. S. Gregorius Nazianzenus Orat. 39. de triplici Baptismo, Moysis, Joannis & Christi loquens, docet primum fuisse tantùm per figuram; secundum, ve-
ibid.C. rum & non judaico more: *Non enim in aqua solùm*, inquit, *sed etiam ad pœniten-*

tentiam; *nondum tamen prorsus spiritualiter*: *nec enim addit*, *in Spiritu*. Tertium, *perfectum numerisque omnibus absolutum*.

S. Chrysostomus Hom. 11. in Matth. ait nihil aliud habuisse Joannis Baptismum, quàm ut Judæos ad pœnitentiam adduceret.

S. Cyrillus Alexandrinus Commentario in Joan. ait, Evangelistam, cùm prævideret futuros esse qui nullum statuerent discrimen inter Baptismum Christi & Joannis, expressis verbis discrimen illud exposuisse.

Ex Latinis

Tertullianus L. de Baptismo cap. 10. data opera de Baptismo Joannis disserit, aitque *eum mandatu quidem divinum fuisse*, *sed humanum conditione & potestate*. *Nibil enim cæleste præstabat*, *sed cælestibus præministrabat*, *pœnitentiæ scilicet præpositus*. P. 228. A.

S. Hilarius in Matth. cap. 2. docet opus Legis inefficax fuisse ad salutem; Baptismum Joannis ad solam pœnitentiam provocasse, Baptismum verò Christi peccatorum remissionem largiri. P. 616. B.

S. Ambrosius ad caput 3. S. Lucæ, *Non aqua omnis*, inquit, *ablutio est*, *sed hæc inter se diversa esse non possunt*; *& ideo aliud fuit Baptisma pœnitentiæ*, *aliud gratiæ est*. To. 1. p. 1307. D.

Optatus Lib. 5. contra Parmenianum, probat alterum fuisse Christi Baptismum, & alterum Joannis, quia rebaptisatum est post Joannem, non verò post Christum. Exemplum istud iterati Baptismatis à Joanne collati, post S. Cyprianum Epistola 73. opponebant Donatistæ, ut ostenderent semel baptisatos posse iterùm baptisari; cui argumento non aliter occurrunt SS. Ecclesiæ Patres, Hieronymus, Optatus, Augustinus, quàm ostendendo latum fuisse discrimen inter utrumque Christi ac Joannis Baptismum; atque rebaptisatum quidem fuisse post Joannem, quia imperfectus erat & interiori gratia vacuus ejus Baptismus, seu quia Baptismus quem ministrabat, non erat Christi; è contra nusquam rebaptisatum esse post Christum ejusque Baptismum verbis Evangelicis consecratum, quia verus ille est ac perfectus Baptismus. P. 84. & 85. n. 5.

S. Hieronymus Dialogo adversùs Luciferianos. *Joannes*, inquit, *Spiritum sanctum non dedit*, *quem Cornelius Centurio*, *antequam baptisaretur*, *accepit*? *Responde*, *quæso*, *cur non dederit*? *ignoras*? *Audi quid Scripturæ doceant*: *Joannis Baptisma non tam peccata dimisit*, *quàm Baptisma pœnitentiæ fuit in peccatorum remissionem*, *id est*, *futuram remissionem*, *quæ esset postea per sanctificationem Christi subsecutura*. Tom. 4. part. 2. p. 293.

S. denique Augustinus pluribus in locis idem docet, ut in Enchiridio ad Laurentium cap. 49. Tract. 5. in Joan. Lib. 5. contra Donatistas cap. 9. & 10. L. 2. contra Litteras Petiliani cap. 22. 24. 36. & 37.

Hac expensa constanti Ecclesiæ traditione, meritò Conc. Trid. Sess. 7. Can. 1. de Baptismo, ita definit: *Si quis dixerit Baptismum Joannis habuisse eamdem vim cum Baptismo Christi*, *anathema sit*. To. 14. Conc. p. 777. E.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Scriptura eamdem materiam & formam, eumdem auctorem ac effectum assignat Baptismi Joannis & Christi. De materia nulla du-

bitandi ratio esse potest; uterque enim Baptismus in aqua perficiebatur: de forma autem constat ex c. 19. v. 4. Actorum, ubi Joannes dicitur baptisasse *in nomine venturi*, quod idem est ac in nomine Christi. De auctore patet, quia Matth. 21. v. 25. dicitur esse de Cœlo: denique effectus Baptismi Joannis fuit remissio peccatorum, Marci 1. v. 4. & Lucæ 3. v. 3. *Et venit* (Joannes) *in omnem regionem Jordanis, prædicans Baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum*; quod certè consonat cum Baptismo Christi, de quo dicitur Act. 2. v. 38. *Baptisetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi, in remissionem peccatorum*; ergo Baptismus Joannis ejusdem fuit naturæ & efficaciæ cum Baptismo Christi.

Resp. nego maj. Excepta enim sola materia, quam in utroque Baptismo eamdem fuisse concedimus, fuisse eamdem formam, aut eumdem auctorem vel effectum pernegamus. De forma & auctore jam inter probationes Conclusionis dictum est: remissio verò peccatorum non Baptismo Joan-
To. 9. p. 148. B. nis, sed pœnitentiæ ad quam excitabat, tribuitur: seu, ut ait S. Augustinus L. 5. contra Donatistas cap. 10. Joannes baptisabat in remissionem peccatorum *in spe*, hoc est, obtinendam per Christum, ratione pœnitentiæ ad quam Baptismus Joannis promovebat. Hinc est quòd Baptismus Christi nusquam appelletur, sicut Baptismus Joannis, pœnitentiæ, sed regenerationis seu renovationis. Quid ita? quia pœnitentia alio modo se habuit in Baptismo Joannis, & alio in Baptismo Christi: hunc præcedit tanquam dispositio, illum verò sequitur tanquam ejus unicus effectus.

Objicies 2. aliqua SS. Patrum testimonia.

P. 225. C. Tertullianus Lib. de Baptismo cap. 4. *Nec*, inquit, *quidquam refert inter eos quos Joannes in Jordane, & quos Petrus in Tiberi tinxit*.

To. 2. p. 632. E. S. Basilius Lib. 1. de Baptismo, *Joannis Baptisma*, inquit, *multimodis excelluit. Nam peccata nullo modo discernebat ..... Quin etiam sine ulla prorsùs dilatione simul atque ad gratiam Dei & Christi ejus aliquis accesserat, quantacunque & qualiacumque peccata confessus fuisset, & baptisabatur in Jordane fluvio, & statim veniam consequebatur peccatorum*.

P. 233. S. Cyrillus Hierosolymitanus Catechesi mystagogica 2. *Per Baptismum Joannis*, inquit, *dabatur remissio peccatorum*; *per Baptismum Christi, adoptio filiorum*.

Optatus L. 5. contra Parmenianum, scribit baptisatos Baptismo Joannis,
P. 85. per violentiam; baptisatos verò Baptismo Christi, per Legem intrasse in Regnum Cœlorum.

S. Augustinus Lib. 5. de Baptismo contra Donatistas cap. 10. *Nequisquam*,
To. 9. p. 138. C. inquit, *contendat etiam in Baptismo Joannis dimissa esse peccata*; *sed aliquam ampliorem sanctificationem eis quos jussit Paulus Apostolus denuò baptisari per Baptismum Christi esse collatam, non ago pugnaciter*.

Edit. Bonon. 1643 P. 335. S. Petrus Chrysologus Sermone 137. *Erat*, inquit, *penes Joannem venia, sed non sine pœnitemtiâ ...... Erat Baptisma quod culpam tolleret, conscientiam non deleret*.

P. 125. C. Resp. ad singula testimonia.

Ad Tertullianum: Comparat ille Baptismum Joannis & Christi, ratione materiæ, quæ eadem fuit, non verò ratione effectus. *Nulla distinctio est*, inquit, *mari quis aut stagno, flumine an fonte, lacu an alveo diluatur*.

Ad S. Basilium: Extollit ibi S. Doctor Baptismum Joannis supra Baptis-

mum

mum Mosis, non verò æquiparat Baptismo Christi. In eo verò superabat Baptismus Joannis Baptismum Mosis, quòd hic umbra tantùm foret, seu typus & imago Baptismatis, in quo nullum erat pœnitentiæ signum, nulla peccatorum confessio, nullum melioris vitæ propositum, sicut in Baptismo Joannis, ad quem accedentes sua confitebantur peccata, quorum remissionem statim obtinebant, non virtute ipsius Baptismi, sed pœnitentiæ adjunctæ, ad quam excitabat Joannes. Promisit enim Deus in quacumque die pœnitentiam egerit peccator, se illius iniquitatum non recordaturum, Ezechielis 18. v. 21. Baptismum autem Joannis tantum à Baptismo Christi distare ait S. Basilius loco citato, *quantùm Sol stellis antecellit*. To. 2. p. 633. A.

Ad S. Cyrillum, Optatum & alios, eadem est responsio: nempe Baptismum Joannis peccatorum remissionem dedisse, non propria virtute & efficacia, sed ratione pœnitentiæ adjunctæ.

Idem respondendum ad S. Augustinum.

Ad S. Chrysologum, dico eum citato loco nostræ potiùs favere, quàm adversari Conclusioni. *Per Baptismum enim Joannis*, inquit, *purificabatur homo ad pœnitentiam, non promovebatur ad gratiam*. P. 335.

Objicies 3. Si Baptismus Joannis gratiam & peccatorum remissionem non dedit, quare Apostoli eo solùm Baptismo tincti, non fuerunt Christi Baptismo denuò baptisati?

Resp. 1. S. Augustinum Lib. 3. de anima & ejus origine cap. 9. colligere ex istis Christi verbis Joann. 13. v. 10. *Qui lotus est non indiget nisi ut pedes lavet*, Apostolos Baptismo Christi fuisse initiatos. T. 10. p. 379. F.

Resp. 2. quòd etsi constaret Apostolos non fuisse Baptismo Christi baptisatos, non inde benè inferretur per Joannis Baptismum eos gratiam Spiritus sancti assecutos fuisse. Cùm enim Christus Sacramenta instituit, suam virtutem illis non ita alligavit, quin absque eorum ministerio gratiam, cùm voluerit, conferre possit; adeoque Apostolis suis sine suo Baptismo regenerationis & renovationis gratiam immediatè conferre potuit. An reipsa ita fecerit, nihil habemus in Scripturis expressum.

QUÆSTIO SECUNDA.

De necessitate Baptismi.

SUmmi momenti est præsens controversia, in qua accuratè pertractanda paulò diutiùs immorari nos adigit Socinianorum temeritas & pervicacia.

PRÆNOTANDA.

Observandum 1. duplicem vulgò distingui à Theologis necessitatem, unam medii, alteram præcepti.

I. Illud necessarium dicitur necessitate medii, sine quo vel ejus voto seu desiderio finis obtineri non potest: hoc modo Baptismus & Pœnitentia Sacramenta sunt necessaria necessitate medii ad salutem. Ratio à priori est, quia ejusmodi Sacramenta ex institutione Christi eum continent & conferunt gratiæ spiritualis effectum, qui per se ita necessarius est, ut sine illo nemo

nemo possit esse salvus: ita nemo potest salvus esse sine gratia, vel regenerante in Baptismo, vel reparante in Pœnitentia. Unde in rebus hujuscemodi, nec ignorantia, nec impotentia excusat; & quamquam reus non sit violati præcepti, qui Baptismi legem aut invincibiliter ignorat, vel ipsi obsequi non potest, gratiam tamen illi annexam non percipit, (nisi in casu martyrii ac perfectæ contritionis) & tùm negativè, ut ajunt, propter gratiæ illius defectum, tùm positivè, propter peccatum sive originale sive actuale non dimissum, æternæ damnationi ille obnoxius est.

Quæ porrò necessaria sunt necessitate medii, ea quoque ex se necessaria sunt necessitate præcepti, quia tenetur unusquisque adhibere omnia necessaria ad salutem assequendam: non tamen suam habent necessitatem ex præcepto, nisi, ut dicitur, præsuppositivè; imò potiùs ex necessitate quam habent ex propria sua conditione, fit ut sint quoque ex præcepto necessaria.

II. Illud dicitur necessarium necessitate præcepti, quod sine peccato non potest omitti; atque in ejusmodi rebus excusat vel ignorantia vel impotentia. Revera observatio præcepti necessaria fit necessitate medii respectu illius qui capax est præcepti, illudque observare tenetur; sed, ut ait Vasquez in 3. par. q.73. art.3. cap. 1. & 3. talis observatio præceptorum negativè tantùm necessaria est ad salutem, ne scilicet propter transgressionem præcepti aliquod ponatur saluti impedimentum: è contrà quod est necessarium necessitate medii, positivè confert ad salutem, quia nempe continet gratiam per se necessariam ad salutem. Unde necessitas medii & præcepti non tam ex modo loquendi Scripturæ dignosci potest, quàm ex subjecta materia, si nempe res proposita talis sit quæ conferat gratiæ effectum per se & absolutè necessarium: eodem quippe modo Scriptura exprimit & necessitatem medii, v.g. in penitentia his verbis: *Nisi penitentiam egeritis, omnes simul peribitis*; & necessitatem præcepti in Eucharistia, *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis*. (Luc.13. 5. Joan.6. 54.)

Observandum 2. inter ea quæ necessaria sunt necessitate medii, alia esse interna salutis media, qualis est gratia sanctificans; alia verò externa, qualis est v.g. ablutio exterior in Baptismo; inter quæ istud discriminis occurrit, quòd sine medio interno, actu & re percepto, impossibile fit obtinere vitam æternam: ita sine sanctificante gratia nullus unquam salvus esse potest. At verò sine medio externo, nempe Sacramento, potest quis salvus fieri, nempe per fidem charitate perfecta formatam, quæ justificat ante realem & actualem Sacramenti perceptionem, cum solo ejus voto sive explicito sive implicito saltem, quod in perfecta charitate semper includitur. Ratio est, quia medium externum ex Christi institutione ordinatur ad conferendam internam sanctificantem gratiam: cùm autem divina virtus non sit exterioribus signis necessariò alligata, atque possit gratia sanctificans per contritionem perfectam obtineri, hinc est quòd externum illud medium aliquibus in casibus suppleri possit per votum seu desiderium ipsius. Sic suppletur Baptismus per martyrium & contritionem perfectam.

Observandum 3. votum rei alicujus necessariæ nihil aliud esse quàm desiderium illius obtinendæ. Duplex autem distinguitur: unum explicitum & proprium, quod ex rei cognitione nascitur; alterum verò implicitum & generale, quod tendit ad rem, quatenus est à Christo præscripta, quod votum

seu

seu desiderium adimplendi omnia Christi præcepta, semper includitur in charitate perfecta à qua sejungi non potest, atque semper necessarium est necessitate medii. Fieri quippe non potest, ut quis salvus fiat, nisi implicitè saltem habeat voluntatem servandi quæcumque sunt à Christo præscripta; hoc est, nisi ita sit animo affectus & præparatus, ut illa omnia velit observare cùm ea cognoscet, & adimplendi facultas dabitur. Nonnihil autem discriminis est inter ista duo, nempe votum rei alicujus esse necessarium, & rem ipsam necessariam esse in voto. Prius enim significat, voluntatem observandi rem præceptam esse necessariam, quod verum est; posterius, rem præceptam tantæ necessitatis esse ad salutem, ut si non reipsa, saltem voto debeat haberi; quod non semper verum est; præsertim in rebus quæ ex præcepto dumtaxat sunt necessariæ.

Observandum 4. necessitatem Baptismi attendi posse vel respectu adultorum, vel respectu infantium: isti autem vel sunt filii Fidelium christianorum, vel Infidelium.

Observandum denique, inter Hæreticos alios esse qui impugnant necessitatem medii Baptismi, alios verò necessitatem præcepti, ut mox constabit.

Duo itaque duobus sequentibus Articulis sunt nobis inquirenda.

In primo, utrùm Baptismus in re vel in voto sit necessarius adultis necessitate medii & præcepti; infantibus verò necessitate medii.

In secundo, utrùm Baptismus suppleri possit per votum illius, per contritionem perfectam & martyrium, & quomodo.

ARTICULUS PRIMUS.

Utrùm Baptismus necessarius sit in re vel in voto adultis, necessitate medii & præcepti; infantibus verò necessitate medii.

ERRORES.

Cum per Baptismum Religioni christianæ nomen demus, adoptemur in filios Dei, & æternę salutis capaces efficiamur, mirum esse non debet quòd antiquus salutis nostræ æmulus dæmon tot adversùs illius Sacramenti necessitatem ac virtutem hostes inter veteres & novos Hæreticos suscitaverit.

Ex veteribus, secundo sæculo Cajani & Quintiliani à Quintilia femina sic dicti, negarunt Baptismi necessitatem, rati fidem sufficere ad salutem. Ita Tertull. L. de Baptismo cap. 1. *An.* 180.

Tertio sæculo, Manichæi, teste S. Augustino hæresi 46. Baptismum in aqua nihil cuipiam perhibent salutis afferre, nec quemquam eorum quos decipiunt, baptisandum putant. Ratio aperta est, quia illi aquam, ut & cæteras res corporeas à diabolo creatas esse contenderent. *An.* 200.

Quarto sæculo, Ascodrutæ, ut loquitur Theodoretus L. 1. hæretic. fabularum cap. 10. dicunt non debere divina mysteria quæ invisibilium sunt signa, per res visibiles perfici. Propterea nec baptisant eos qui accedunt, nec apud eos celebratur baptismatis mysterium. *An.* 350.

Eodem sæculo, Seleuciani & Hermiani, teste S. Augustino hæresi 59. Baptismum in aqua rejecerunt. *An.* 370.

Eodem

An. 390. Eodem sæculo, Massaliani (quod nomen ex lingua Syra ductum esse, & significare orantes, unde græcè dicti sunt εὐχῖται, observat S. Aug. hæresi 57.) docebant, nullam ex Baptismo & Eucharistia percipi utilitatem, sed perpetua oratione peccatum tolli radicitùs. Ita Theodoretus Lib. 4. hæretic. fabul. Epiphanius hæresi 80. Joannes Damascenus Lib. de hæresibus.

An. 350. Eodem sæculo, Archontici Baptismum damnarunt, inquit S. Epiphanius hæresi 40. tametsi inter eos sint qui Baptismo initiati antea fuerint. Ita Theodoretus Lib. 1. hæretic. fabul. cap. 11.

Quinto sæculo, cùm Pelagiani negantes originale peccatum ab Augustino premerentur argumento ducto ex necessitate Baptismi, coacti sunt negare Baptismum necessarium esse ad delendum originale peccatum. Urgente verò sancto Doctore ista verba Christi, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Cœlorum*, quibus constat, vel infantes non baptisatos à Regno Cœlorum arceri non debere, utpote innocentes, quos tamen arcebant Pelagiani; vel eos labe originali infectos esse, ad quam diluendam opus haberent renasci per Baptismum, eò illi adducti fuere, ut distinguerent inter Regnum Cœlorum & vitam æternam; ac infantes quidem propter defectum Baptismi à Regno Cœlorum excluderent, vitam tamen æternam donarent, quia innocentes sunt nulla originis labe maculati.

Initio ejusdem sæculi Vincentius Victor dixit *aliquos eorum qui sine Baptismo Christi ex hac vita migraverint, interim non ire in regnum Cœlorum, sed in Paradisum; postea verò in resurrectione mortuorum etiam ad regni Cœlorum beatitudinem admittendos fore*. Ita S. Augustinus Lib. 3. de origine T. 10 p. 382. D. E. animæ cap. 1.

Ex recentioribus Hæreticis qui sæculo decimo quinto Ecclesiam infestarunt, Joannes Vviclef, teste Thoma Valdensi Tom. 2. de Sacramentis cap. 96. docuit Baptismum necessarium non esse. Ita constat ex Sess. 15. Conc. Constantiensis. Idem asseruit Zuinglius Lib. de vera & falsa Religione cap. de Baptismo, ubi ostendit Baptisma merum esse externum symbolum nullius ad salutem præsidii.

Martinus Bucerus in cap. 3. Matthæi idem quoque asseruit, sed alio fundamento nixus, nempe, *quia pueri prædestinati etiam sine Baptismo salvantur, non prædestinati etiam cum Baptismo damnantur*.

Calvinus Lib. 4. Institutionis, necessarium quidem esse ex præcepto non inficiatur Baptismum; sed ad delendum originale peccatum omnibus sive adultis sive parvulis esse necessarium, totis viribus repugnat. Cap. 15. nu. 10. sic loquitur: *Jam perspicuum est quàm falsum sit quod docuerunt pridem non-*
P. 484. *nulli, in quo alii persistunt, per Baptismum solvi nos & eximi ab originali peccato, & à corruptione quæ ab Adam in universam posteritatem propa-*
P. 488. *gata est*. Et n. 22. expressè ait, *non arceri à regno Cœlorum infantes quos è præsenti vita migrare continget, antequam aqua mergi datum fuerit. Atqui jam visum est fieri non levem injuriam Dei federi, nisi in eo acquiescimus, ac si per se infirmum esset, cùm ejus effectus neque à Baptismo, neque ab ullis accessionibus pendeat. Accedit postea Sacramentum sigilli instar, non quòd efficaciam Dei promissioni, quasi per se invalidæ, conferat, sed eam dumtaxat nobis confirmet. Unde sequitur, non ideò baptisari Fidelium liberos ut filii Dei tunc primùm fiant qui antè alieni fuerint ab Ecclesia, sed solemni potiùs*

signo

signo ideò recipi in Ecclesiam, quia promissionis beneficio jam antè ad Christi Corpus pertinebant. Proinde si in omittendo signo nec socordia est, nec contemptus, nec negligentia, tuti ab omni periculo sumus. Ita Calvinus, quibus significat parvulos sine Baptismo excedentes ex hac vita, salvos esse propter fœdus quod Christus cum Christianis pepigit; virtute cujus illos sanctos esse, nec ipsis labem originalem à Deo imputari contendit; & ita Baptismum necessarium ipsis non esse ut solvantur à labe originali, sed tantùm ut obsignet divinam promissionem. Adultis quoque minimè ad salutem necessarium esse docet, quos ait fide justificari; & per Baptismum tantùm obsignari, confirmari & nutriri hanc fidem: *Quatenus*, inquit ibid. n. 14. *erigendæ, alendæ, confirmandæque fidei nostræ datur, sumendus est.* P. 385.

E sinu Calvinistarum orti Sociniani iisdemque cum ipsis placitis innutriti ac imbuti, multò tamen longiùs progressi sunt audacia & temeritate in oppugnandis fidei Christianæ mysteriis; seu, ut meliùs dicam, eò usque prorupit effrænis eorum licentia, quò proclivi ac facili lapsu ducunt Calvinistarum documenta: nempe ubi semel neglecta Ecclesiæ ac Traditionis auctoritate, suum unicuique permittitur in exponenda Scriptura judicium, nulla ampliùs certa lege ac regula contineri potest humanum ingenium, sed pro innata libertate quisque liberiùs genio suo indulgens, novos Scripturæ sensus, nova dogmata, novamque excogitat & sequitur Religionem, quod certè tristi & infelici eventu contigisse videmus in Socinianis, cùm aliis in mysteriis, tùm in eo de quo hìc disputamus Baptismi Sacramento. A Calvinistis hausere illi quidem, Baptismum necessitate medii non esse necessarium ad delendum peccatum originale, neque in adultis neque in parvulis; sed ab iisdem edocti Ecclesiæ & Traditionis vocem spernere, ac suum dumtaxat privatum consulere judicium, nullo retenti fræno auctoritatis, longiùs processerunt, ac negarunt

I. Christum Apostolis dedisse baptisandi præceptum: verba quippe Christi Matth. 28. *Euntes docete, baptisantes* &c. interpretantur non de aquæ Baptismo, sed de sola instructione seu doctrina. Ajunt tamen post Volckelium Lib. 6. de vera Religione cap. 14. *Apostolos etsi non jussos ritum baptisandi convenienter usurpasse, tùm quia populus Judæus cærimoniis valdè delectabatur, utpote in illis quasi enutritus & educatus; tùm quia Baptismi cærimonia à magni nominis magnæque auctoritatis viro, nempe Joanne, jam antea introducta, magnoque applausu ab omnibus recepta fuerat: tùm denique quia aptissima erat ad adumbrandum Christianorum officium ac statum; unde conveniens fuit viros hujus ætatis per Baptismi cærimoniam Christianæ Religioni adscribi.* Ita Volkelius.

II. Negarunt baptisandi præceptum datum à Christo Matth. 28. (si tamen præceptum est) universale fuisse, ab omnibus in perpetuum observandum; sed certis dumtaxat personis pro certo quodam tempore addictum fuisse, nempe illis qui Ecclesiæ initio à Paganismo vel Judaismo convertebantur ad Christum; cæteris verò qui vel è Christianis nascuntur, vel in christiana fide sunt educati, minimè necessarium esse contendunt, cùm Baptismus sit res libera & indifferens, quæ sine salutis dispendio observari possit vel omitti: unde non negant posse aliquem baptisari, si ita velit; modò fiat, inquiunt, sine scandalo, absque ulla imposita necessitatis lege, & persuasione talem ritum

ritum esse ad salutem necessarium. Ita Socinus Disputatione de Baptismo Tom. 1. Operum ipsius pag. 710. Ostorodius Institutionum Germanicarum cap. 9. Volkelius L. 6. de vera Religione cap. 14. quod integrum est de præsenti argumento.

III. Docent Baptismum esse merum ritum externum, ac publicum dumtaxat professionis christianæ symbolum, omni interiori gratia vacuum ac planè destitutum: unde in Catechesi majore Racoviensi, non alia profertur Baptismi definitio, quàm *quòd sit ritus exterior quo homines vel è Judaismo, vel è Gentilismo ad Religionem christianam accedentes manifestè profitentur se Christum pro suo Domino agnoscere*. E Scriptis Socini Catechesim illam compegit Smalcius, & typis evulgavit Racoviæ an. 1606.

Ad Socinianos ex parte accedere videtur Episcopius Sectæ Arminianorum seu Remonstrantium defensor præcipuus. Respondens enim ad quæstiones sexaginta quatuor theologicas sibi à discipulis propositas, Tom. 1. Operum, ad 37. docet 1. apud S. Matth. cap. 28. sermonem esse de vero aquæ Baptismo. 2. Si Baptismus nihil aliud sit quàm tessera, nota, vel sigillum christianæ professionis, præceptum ejus ad eos dumtaxat pertinere, qui christianam profitentur Religionem. 3. Si Baptismus sit (ut ipse putat) sigillum seu obsignatio remissionis peccatorum antea commissorum, ejus præceptum eos primariò adstringere, qui à Paganismo ad Christum convertuntur; secundariò verò eos qui in Religione christiana nati, multis tamen se peccatis obstrinxere. 4. Si qui sint qui vitam ab omni scelere immunem & puram duxerint (quod rarum) eos Baptismi lege non teneri; non est enim opus medico benè habentibus. Ex quo non obscurè colligitur, in mente hujus Auctoris Baptismum necessarium non esse *medii*, ut dicitur, necessitate ad salutem.

Lutherani & Calvinistæ quibus nostri semper exprobravere, quòd sua ab Ecclesia defectione Socinianæ impietati locum & ortum dedissent, nec pestem hanc ulla arte (si suis placitis starent) expugnare possent, nihil non tentarunt, ut multis editis ex professo Operibus, fidei nostræ capita, Trinitatis imprimis & Incarnationis, quæ nobiscum habent communia, contra illos defenderent ac probarent; sed eventu, ut plurimùm, infelici, uti ostendimus passim, quando se dedit occasio. Nihil enim juris sibi assumere possunt Lutherani & Calvinistæ in Scripturis ad privatum suum sensum detorquendis, quod idem sibi non arrogent Sociniani; nec ullus inter eos judex erit, qui litem inter illos dirimat. Quis enim esset? Scriptura? at de ejus sensu controvertitur, & quisque eam ad partes suas trahere conatur. An ratio? sed omnes in sensu suo abundant. An Ecclesia & Traditio? rectè quidem: at illi vocem ejus ac judicium rejiciunt; atque ut à proposito argumento non discedamus, dicant nobis Calvinistæ quo jure verba isthæc Christi Joannis 3. v. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Cœlorum*, detorqueant ad sensum metaphoricum, neque de vero aquæ Baptismo intelligant; Socinianos verò qui hæc pariter Christi verba Matth. 28. *Euntes docete omnes Gentes, baptisantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, interpretantur non de Baptismo aquæ, sed instructionis & doctrinæ, rejiciant ac confutent? Dicant pariter, quo argumento ex una Scriptura adversùs eosdem evincere possunt, inter baptisandum appellandos esse seu invo-

candos.

candos Patrem, Filium & Spiritum sanctum, atque sensum verborum Christi Matth. 28. non esse istum, *Docete, baptisate, in fide Patris, & Filii, & Spiritus sancti*? Certè absque Traditionis auxilio nusquam id evincere poterunt: adeo verum est Calvinistas excusso semel Ecclesiæ & auctoritatis legitimæ jugo, vel invitos Socinianis arma subministrare, nec ab eorum manibus sese expedire posse.

Præter illos errores, nonnulli è nostris Scholasticis singulares aliquas opiniones amplexi sunt.

Scholasticorum aliquorum opiniones.

Cajetanus 3. part. ad art. 2. & 11. q. 68. docuit parvulos Fidelium Christianorum, quibus per Baptismum subveniri non potest, non tantùm ex privilegio Dei singulari, sed ex lege Dei communi & ordinaria salvari posse votis & orationibus parentum, maximè si exterius aliquod adhibeant signum, quo generale votum parvulis applicare se testentur. Hæc opinio non modò temeraria, sed etiam fidei tam parùm consona visa est S. Pio V. Summo Pontifici, ut jusserit in editione Romana altera expungi Commentarium hujusce secundi & undecimi articuli.

Quidam alii censuere, lege quidem ordinaria, parvulos etiam Fidelium sine Baptismo non salvari; verumtamen Deum pro sua summa clementia vel exaudire parentum vota pro salute infantium, adeoque eos hortandos ut pro illis apud Deum intercedant; vel Deum supplere defectûs essentiales Baptismi, si qui sint ex parte materiæ vel formæ, vel intentionis ministri. Ita Gerson Sermone de Nativitate B. Virginis Consideratione 2. Gabriel in 4. dist. 4. q. 2. art. 3. dubio 2. Altissiodorensis in Summa Lib. 3. Tract. 3. q. 2. art. 4. S. Bonaventura in 4. dist. 3. prima parte distinctionis q. 2. art. 2. ad 2. Durandus in 4. dist. 6. q. 2. n. 12. & alii qui salutem hanc infantium probabiliter ex divina misericordia præsumunt, non tamen velut rem certam & indubitatam admittunt.

Sunt qui infantibus sine Baptismo ex hac vita migrantibus felicitatem quamdam temporalem, & naturalem veluti quemdam paradisum assignent, ut Pighius & Catharinus apud Bellarminum Tom. 4. L. 6. cap. 2. & nostra hac ætate non ita pridem Eminentissimus Cardinalis Sfondratus in Libro cui titulus, *Nodus prædestinationis dissolutus*, parte 1. paragrapho 1. n. 13. docet *parvulos qui sine Baptismo decedunt, cælesti quidem Regno, quasi paternæ culpæ reos nec expiatos excludi; non tamen excludi naturalibus bonis, & à peccato præservari æternoque supplicio, quo si adolescerent, puniendi essent; cùm sola*, inquit, *præservatio à peccatis pluris valeat majorisque pretii sit, quàm Regnum ipsum cæleste*. Idem repetit ibid. n. 23. Adversùs doctrinam hanc graviter expostularunt duo Ecclesiæ nostræ Gallicanæ Archiepiscopi & tres Episcopi, data ad S. Pontificem beatæ memoriæ Innocentium XII. solemni Epistola 7. Kalendas Martii anni 1697. quibus rescripsit Summus Pontifex die 6. Maji anni ejusdem, *se Librum Cardinalis Sfondrati & res ab ipsis adnotatas, insignium Theologorum discussioni commisisse, ut omnibus maturæ considerationis trutina perpensis, quod justum esset, subinde decernere valeret*. Interim nullum, quod sciamus, à sancta Sede ad nos pervenit ea de re judicium. Sapienter quidem ac graviter Bellarminus loco paulò antè notato observat, *misericor-*

Arch. Paris. & Rem. Episcop. Meld. Atreb. Amb.

sericor-

fericordiam nostram parvulis jam defunctis nihil prodesse, è contra nihil obesse nostræ sententiæ severitatem. Multùm autem, inquit, *nobis obest, si ob inutilem misericordiam erga defunctos, pertinaciter aliquid contra Scripturas aut Ecclesiam defendamus; idcirco non affectum quemdam humanum, quo plerique moveri solent, sed Scripturæ, Conciliorum & Patrum sententiam consulere & sequi debemus.*

His ita præmissis, dogma catholicum demonstrandum est, & à vanis Socinianorum aliorumque Hæreticorum conatibus vindicandum.

CONCLUSIO.

Baptismus in re vel in voto necessarius est adultis necessitate medii & præcepti, parvulis necessitate medii ad salutem.

Duæ sunt partes Conclusionis.

Probatur prima pars de necessitate præcepti, ex Scripturis quæ à contortis Socinianorum expositionibus vindicantur.

Primum argumentum petitur ex cap. 28. S. Matthæi v. 19. ubi perspicuis verbis Christus Apostolis suis præceptum & formam baptisandi exponit: *Euntes ergo*, inquit, *docete omnes Gentes, baptisantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.*

Socinus Disputatione de Baptismo scripta an. 1580. Cracoviæ cap. 2. duo excipit adversùs apertum istud testimonium: primum est, hic de vero aquæ Baptismo sermonem non esse, sed de doctrina & instructione, quæ sensu metaphorico Baptismus dicitur; alterum, dato & non concesso mandatum in aqua baptisandi à Christo hic dari, perpetuum illud non debere esse, neque ad omnes omnino homines extendendum. Utraque responsio paulò uberiùs & apertiùs evolvenda nobis est ac confutanda, ut intelligat unusquisque quàm vanis & futilibus argumentis innitatur Sociniana temeritas.

Prima itaque Socini responsio est, in Scripturis Baptismi nomen sæpiùs usurpari pro doctrina, atque eo ipso sensu sumi Matth. cap. 28. v. 19. citato. Utrumque sic probat.

Prima responsio Sociniana. Primum quidem ex c. 18. v. 25. Actuum Apostolorum, ubi legimus Apollo Baptismum Joannis dumtaxat scivisse; & cap. 19. v. 3. ubi discipuli Ephesii interrogati in quem baptisati essent, respondent se baptisatos esse Baptismo Joannis. At his in locis, ait Socinus, idem est Baptismus, ac doctrina: nihil enim, inquit, ibi ad rem faciebat, quòd Apollo sciret aquæ Baptismum quo utebatur Joannes, cùm de doctrina præsertim ageretur. Pariter Baptismus, aut baptisare, significat nonnunquam initiationem, seu initiare. Ita S. Paulus priore ad Corinthios 10. v. 2. ait, *Hebræorum patres baptisatos fuisse in Moyse, in nube & in mari*: idest, eos initiatos & quasi consecratos fuisse Deo per Moysen. Eadem est significatio Act. 29. v. 13. cùm Paulus ait: *In quo ergo baptisati estis*, idest, initiati?

Refellitur. Refellitur Socinus, quia confundit quæ non sunt confundenda, & separat quæ non sunt separanda. Confundit doctrinam, cum aqua baptismali; & Baptismum nudè & simpliciter sumptum, pro doctrina usurpari perpe-

ram

ram ille contendit: duo enim illa distingui debent, non confundi. In Baptismo enim Joannis, de quo mentio fit citatis in locis, duo erant; & doctrina, qua Joannes informabat baptisandos; & ritus ipse baptisandi in vera aqua: unum aliud includebat, nempe Baptismus doctrinam; sed doctrina illa præcisè non dicebatur Baptismus, seu intinctio vel immersio. Citata igitur ex Actibus Apostolorum loca Socinum jugulant, siquidem duo distincta continent, quæ ille perperam confundit. Unde sic arguere possumus: Eodem sensu verbum *baptisantes* sumi debet apud S. Matth. cap. 28. v. 19. ac in Actibus Apostolorum cap. 18. ver. 25. & cap. 19. ver. 3. Atqui istis in locis non pro sola doctrina usurpatur, sed pro ipso vero in aqua baptisandi ritu; Joannes enim in vera aqua baptisavit. Ergo pariter apud S. Matth. non sumitur pro sola doctrina seu instructione, sed pro ablutione seu immersione in aqua, includente & præsupponente doctrinam; separat igitur Socinus aquam ab instructione seu doctrina quæ non debet separari. Pariter igitur asserimus Baptismi nomine significari initiationem seu consecrationem: at illam fieri contendimus non per solam doctrinam, sed per aquam qua intingimur, tanquam per verum & propriè dictum Sacramentum.

Secundum, nempe Matth. 28. v. 19. *baptisantes* idem significare ac instruentes seu docentes, probat Socinus multis, sed miseris profectò argumentis.

I. Quia in græco textu, loco *docete*, habetur *μαθητεύσατε*, id est, *discipulos facite*; quod certè verbum ad doctrinam & disciplinam qua informandi sunt discipuli, refertur.

Verùm, quis hoc negat? nemo profectò. An doctrinam à Baptismo aquæ sejungimus; non certè; sed utrumque includimus & distinguimus, sicut reipsa fecit Christus in suo præcepto: *Docete*, inquit, *baptisantes*. En doctrina, & Baptismus. Quòd si per *baptisantes* non aliud intellexisset quàm doctrinæ Baptismum, certè absurda fuisset & omnino intilis repetitio in una & eadem brevi periodo; sensus enim esset: *docete docentes*. Esto igitur verbum græcum significet, *discipulos facite*: sanè per doctrinam fiunt discipuli, & per Baptismum initiantur & consecrantur; unum enim ab altero divelli non debet. Unde S. Marcus cap. 16. v. 16. fidem quæ per doctrinam habetur, Baptismo præmittit.

II. Si Christus eo in loco per verbum *baptisantes*, aquæ terrenæ Baptismum intellexisset], sine dubio, ait Socinus, non minùs Baptismum istum externum Apostolis suis commendasset, quàm ipsam Evangelii prædicationem, nec minùs eos ad baptisandum, quàm ad prædicandum misisset: atqui tamen Apostolus primæ Corinth. 1. v. 17. declarat se à Christo missum non esse ad baptisandum, sed ad Evangelisandum. Neque est quòd respondeatur, sensum Apostoli esse, se præcipuè missum fuisse ad prædicandum, quod munus per se obire tenebatur, non verò ad baptisandum, quod per alios æquè poterat adimplere. Namque, ait Volkelius loco antea citato, ratio propter quam testatur Apostolus se non missum esse ad baptisandum, hæc est ut effugeret suspicionem nonnullorum, qui existimabant Paulum in suo baptisare nomine, unde oborta est illa discipulorum Corinthiorum contentiosa æmulatio: at ratio illa tota subsisteret, si aut per se, aut per alios, aut præcipuè, aut minùs præcipuè destinatus fuisset S. Paulus ad baptisandum.

Verùm vana prorsùs ac futilis ratio. Falsò quippe ſupponit Socinus, Apoſtolis injunctum non eſſe baptiſandi ſicut docendi præceptum, quod ex praxi illorum cognoſci haud dubiè certiſſimè poteſt. Porrò in Hiſtoria Actuum Apoſtolorum c. 2. poſt eximiam S. Petri prædicationem, baptiſatos legimus Judæorum circiter tria millia; & cap. 4. quinque millia; & cap. 8. Philippus Samaritanos, Simonem magum, & Eunuchum; cap. 9. Ananias Paulum; cap. 10. S. Petrus Cornelium cum omni ejus familia; cap. 16. S. Paulus Lydiam cum omni ejus pariter familia; cap. 18. Criſpum & Corinthios; & cap. 19. duodecim Epheſios baptiſavit: at veriſimile non videtur, Apoſtolos non juſſos præceptum Chriſti datum Matth. 28. executioni demandaſſe. S. igitur Paulus non negat ſibi, ſicut & cæteris, impoſitum baptiſandi præceptum, ſed comparatè loquitur, innuitque ſe præcipuè deſtinatum eſſe ad prædicandum, quàm ad baptiſandum; quia multò plures ad illud, quàm ad iſtud munus exequendum dotes requiruntur, quibus ille divinitùs cumulatus fuerat: Baptiſmus ſcilicet per quemlibet adminiſtrari poteſt, at non ita verbum Dei. Hanc veterum Cajanorum objectionem ita ſolvit Tertullianus L. de Baptiſmo c. 14. Neque urget quod addit Volkelius: namque hac ratione non utitur S. Paulus, ut probet ſe miſſum non eſſe ad baptiſandum, ſed ut gratias agat quòd cùm paucos baptiſaverit, ſchiſmati & contentioſæ Corinthiorum æmulationi locum non dederit. Tanta ſcilicet inſedebat animis primorum Fidelium opinio & admiratio Apoſtolorum, ut ex humano affectu nonnulli ſe hujus vel illius diſcipulos eſſe gloriarentur, & ita ſchiſmati locum dederint, de quo loquitur Apoſtolus: quòd verò id ex Baptiſmi adminiſtratione ortum fuerit, ſanè per accidens eſt reſpectu ipſius Baptiſmi.

III. Chriſtus, inquit Socinus, Matth. 28. non magis præceptum baptiſandi, quàm formam expreſſit his verbis, *Docete, baptiſantes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*. At his verbis formam Baptiſmi non exprimi vel ex eo potiſſimùm conſtat, quòd Apoſtoli legantur baptiſaſſe in alia forma, nempe in nomine Chriſti.

Verùm ex antè dictis manifeſtum eſt, Apoſtolos non baptiſaſſe in ſolo Chriſti nomine. Conſule.

IV. Baptiſmus Chriſti ſæpiùs in Scripturis opponitur Baptiſmo Joannis, quòd iſte in aqua foret, ille in Spiritu; ergo Chriſti baptiſmus in vera aqua non perficiebatur.

Verùm non advertit Socinus, totam diſtinctionem Baptiſmi Chriſti & Joannis non fuiſſe penes aquam, quæ in utroque pro materia erat; ſed penes effectum, nempe interiorem animæ purgationem per gratiam, quam conferebat Chriſti, non verò Joannis Baptiſma.

V. Hebræorum 6. rudimenta chriſtianæ diſciplinæ enarrat Apoſtolus; at de Baptiſmo aquæ omnino ſilet.

Verùm falſum eſt quod ſupponit Socinus: ſic enim loquitur Apoſtolus verſ. 1. & 2. *Quapropter intermittentes inchoationis Chriſti ſermonem, ad perfectiora feramur, non rurſum jacentes fundamentum pænitentiæ ab operibus mortuis, & fidei ad Deum, Baptiſmatum doctrinæ, impoſitionis quoque manuum.*

Quænam porrò eſt illa doctrina Baptiſmatum, niſi veri, quod in uſu erat

ex

ex Christi mandato, Baptismatis? Baptismatum dixit in plurali Apostolus, vel more Hebræorum ad majorem emphasim; vel quia etsi unum specie, numero tamen plura multis administrantur; vel denique quia nostrum Baptisma multis Judæorum baptismatibus opponit.

VI. Denique, quia S. Petrus Epistolæ 1. cap. 3. v. 21. docet Baptismum nos salvos facere, non quo carnis sordes abluuntur, sed quo fit ut bona conscientia Deum interroget: at non ita locutus fuisset S. Petrus, si aquæ Baptismum omnibus ex præcepto necessarium esse credidisset.

Verùm fallitur Socinus. Verissima quippe est S. Petri sententia, nempe effectum Baptismi positum non esse in ablutione sordium corporis, sed in gratia interiori ac conscientiæ munditie. Opponit enim ibi Baptismum Christi frequentibus Judæorum lotionibus, quæ merè carnales erant ad justitiam & emundationem carnis; Baptismus verò Christi, etsi perficiatur in aqua, ejus tamen effectus ad animam usque pertingit, nec hæret in carne.

Secunda Socini responsio est: Dato & non concesso citatis Christi verbis Matth. 28. baptisandi præceptum contineri, illud tamen ad certum tempus ac personas restrictum fuisse, non omnibus in perpetuum injunctum. Probat autem his momentis. *Secunda resp. Sociniana.*

I. Quia ii soli baptisandi sunt, quos Apostoli docuere: utrumque enim conjungitur; ergo alii qui ab Apostolis aut eorum successoribus edocti non fuere, illo Baptismi mandato non adstringuntur.

Verùm nihil ea ratione miserum magis ac stolidum afferri potest. Ubi enim legit Socinus, eos tantùm baptisandos esse qui ab Apostolis fuerant edocti? certè nullibi. Revera ii tantùm sunt baptisandi, qui sunt imbuti fide & doctrina Christiana; sed eos tantùm esse baptisandos qui sunt ab Apostolis edocti, non alios, certè figmentum est cerebri Sociniani.

Et verò multos docuere Apostoli, quos propriis manibus non baptisarunt; unde S. Paulus fatetur se ad prædicandum missum esse, non ad baptisandum: nec verisimile est S. Petrum propriis manibus baptisasse una die tria, & altera quinque hominum millia quos sua prædicatione ad Christum adduxerat. Aliquos pariter baptisarunt, quos ab aliis edoctos noverant: sic Ananias Paulum baptisavit Act. 9. & S. Paulus Act. 19. curat eos baptisari, qui ab aliis jam instructi & informati fuerant fidei Christianæ documentis.

Quòd verò mandatum Baptismi ad omnes omnino omnium ætatum homines pertineat, patet. 1. Quia nullam limitationis ac restrictionis notam præsefert. 2. Quia continua sæculorum omnium praxi evidenter demonstratur præcepti hujus universalitas. 3. Quia continet præceptum docendi simul & baptisandi: at præceptum docendi universale est ac perpetuum. 4. Quia Christus eodem loco promittit se Ecclesiæ adfuturum usque ad consummationem sæculi: quod igitur ibi præscribit, ad omnes omnium ætatum homines spectat. 5. Quia unio spiritus ac mutua charitas, quam ex unitate Baptismi commendat Apostolus Ephes. 4. in perpetuum ab omnibus Fidelibus est observanda. 6. Quia præceptum Baptismi simile est præcepto Eucharistiæ: sicut enim dixit Christus, *Hoc facite*; ita dixit, *Docete, baptisate*. Ergo sicut Eucharistiæ præceptum omnibus ad futuras omnes ætates injunctum esse agnoscit Socinus, ita & præceptum Baptismi. 7. denique, quia effectus quos Apostoli Baptismo tribuunt, ad omnes omnium temporum ho-

mines æqualiter pertinent, quales sunt communio cum Christo, Rom. 6. v. 3. & 4. Galat. 3. v. 27. remissio peccatorum, Act. 22. v. 16. regeneratio spiritus, ad Titum 3. v. 5. vita æterna, Marci 16. v. 16. Joannis 3. v. 5.

II. Ii soli sunt baptisandi, inquit Socinus, qui ejusdem sunt conditionis & sortis cum iis quos Apostoli ex Christi mandato baptisarunt, illi scilicet qui vel à nulla, vel à falsa Religione, à Paganismo vel Judaismo ad Christum convertebantur; ergo alii qui in Religione Christiana vel nati sunt, vel ab ineunte ætate ei nomen dedere, Baptismi lege non tenentur.

Verùm absurda consequutio. Cùm enim per Baptismum Christo ejusque Religioni nomen detur, ii omnes baptisandi sunt, qui Christo nomen dare volunt, sive nullam, sive falsam antea Religionem coluerint vel non coluerint.

Quòd verò Apostolorum ætate non alii baptisarentur, quàm qui vel à Paganismo, vel à Judaismo ad Christum convertebantur, mirum profectò videri non debet, cùm non alii tunc temporis forent homines, quàm Religione aut Pagani aut Judæi.

III. Inquit Socinus, mandavit quidem Christus Apostolis ut baptisarent, sed non omnibus hominibus injunxit ut baptisarentur.

Verùm quid absurdius proferri potest, & ad demonstrandam figmenti Sociniani stoliditatem aptius? Quasi non sit eadem necessitas quæ Apostolos obstringit ut baptisent, & Gentes omnes ut baptisentur: nonne ista correlata sunt? Nonne dicere pariter quis posset, injunctam quidem fuisse Apostolis legem docendi, non verò Gentibus ut doceantur? An ferret Socinus? non puto. Quare? quia doctrina necessaria est ad fidem, sine qua nemo salvus esse potest; at pariter Marci 16. v. 15. salus Baptismo adscribitur: *Qui crediderit & baptisatus fuerit, hic salvus erit*, inquit Christus.

IV. Denique, ait Socinus, multi veri Christiani in Actibus Apostolorum memorantur, quos tamen baptisatos fuisse non legimus; ut Apollo, de quo Act. 18. v. 24. & ipsimet Apostoli ac septuaginta Discipuli; item illi centum & viginti, de quibus Act. 1. v. 15. & quingenti illi fratres, quibus simul Dominum Jesum, postquã à mortuis resurrexerat, visum fuisse Paulus scribit 1. Cor. 15. v. 6.

Verum 1. argumentum istud Socini merè negativum est, ex quo nihil certò concludi potest: neque enim valet ista consequentia, Hi & illi non leguntur baptisati; ergo reipsa baptisati non sunt. Imò potius sic argueret quisquis adhuc sui compos esset: Extat expressum Baptismi percipiendi mandatum Christi; ergo etsi hi & illi Christiani non legantur baptisati, præsumi debet eos reipsa fuisse baptisatos: neque enim necesse est, ut rei communis, certæ ac publicæ omnia exempla proferat Historicus; imò quò res magis trita est, communis & publica, eò sæpiùs ab Historico prætermittitur. 2. Reipsa baptisatos fuisse Apostolos innuere videtur Christus, cùm dixit Joan. 13. v. 10. ad S. Petrum, *Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet*: Unde

T. 10. p. 379. F. meritò S. Augustinus L. 3. de anima & ejus origine cap. 9. sic loquitur: *Si ipsos Apostolos baptisatos esse per hoc nobis innotescere potuit, quòd beato Petro Dominus ait, Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet: quid de aliis, de quibus vel tale nihil legimus dictum, de Barnaba, de Timotheo, de Tito, de*

To. 2. p. 191. & 896. *Sila, de Philemone, de ipsis Evangelistis, Marco & Luca, de innumerabilibus cæteris, quos absit ut baptisatos esse dubitemus, quamvis non legamus?* Idem docet Epistola 44. aliàs 163, & Epistola 265. aliàs 108.

Secun-

Secundum argumentum pro confirmatione primæ partis Conclusionis adductæ, petitur ex cap. 16. S. Marci v. 14. & 15. ubi Christus ad Discipulos ait: *Euntes in mundum universum prædicate Evangelium omni creaturæ. Qui crediderit & baptisatus fuerit, salvus erit; qui verò non crediderit condemnabitur.* Præceptum baptisandi quod eò loci Christus Apostolis suis injungit, perpetuum esse & universale, seu ad omnes cujuslibet temporis homines pertinere, duo invictè demonstrant. 1. quòd jubeat Christus Apostolos ire per mundum universum. 2. quòd salus Baptismo perinde ac fidei promittitur: at id cui annexa est salutis promissio, non ad certum tempus, nec ad certos homines restringitur, sed perpetuum est & universale. Secundum ex Scripturis argumentū.

Socinus citata jam disputatione de Baptismo cap. 3. idem respondet ad hoc S. Marci testimonium, quod ad testimonium S. Matth. nempe, neque de vero aquæ Baptismo intelligi debere: neque si intelligatur, consequens esse ut præceptum illud in perpetuum & ab omnibus sit observandum: atque nova quædam figmenta excogitat ut istud assequatur. Resp. Sociniana.

Respondet itaque 1. per Baptismum apud S. Marcum intelligi aut pœnitentiam, aut publicam nominis Christi & ejus Evangelii professionem, vel utrumque simul. *Quid enim est*, inquit ille, *quod per Baptismum convenientiùs possit significari, quàm pœnitentia vera quæ animæ & spiritus ablutio est; aut Evangelii & nominis Jesu Christi professio publica, cùm Baptismus ipse aquæ ab Apostolis usurpatus in eum finem potissimùm respiceret, ut quis publicè Christo nomen daret.*

Responsionem probat

I. Quia si nomine Baptismi verus aquæ Baptismus intelligatur, sequitur vi hujus loci parem esse fidei & Baptismi necessitatem ad salutem: sed hoc absurdum est; potest enim quis salvus esse sine Baptismo, nemo sine fide.

II. Quia favet Codex Complutensis, in quo articulus ὁ repetitur. Sic quippè verba reddi debent; *Qui crediderit, & qui baptisatus fuerit, salvabitur.* At articulus ille alium, quàm aquæ veræ Baptismum significat, iste enim tantæ non est necessitatis.

III. Apostolus Ephes. 5. v. 26. & ad Titum 3. v. 5. affirmat Deum lavacro aquæ mundasse suam Ecclesiam, & nos lavacro illo regenerationis salvare: at his in locis per lavacrum aquæ intelligit aquam metaphoricam, scilicet pœnitentiam, quæ animam lavat sicut aqua corpus: tùm quia eo ipso sensu aquam usurpat idem Apostolus ad Hebr. 10. v. 22. cùm ait: *Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aspersi corda à conscientia mala, & abluti corpus aqua munda.* Tùm quia aqua naturalis nunquam potest mundare animam, cum qua nullam habet proportionem.

IV. Denique, quia publicæ fidei in Christum professioni Christus salutem æternam promisit, Matth. 10. v. 32. Rom. 10. v. 9. Ergo citato S. Marci loco, per hæc verba, *baptisatus fuerit*, intelligi rectè potest publica fidei in Christum professio. Adeò rara & exquisita visa est Socino ista solutio, ut gratulabundus eam sibi maximè placere fateatur. Gratuletur ergo sibi creptum omnem sensum ac pudorem, qui tam ineptè & miserè planum & apertum Scripturæ sensum distorqueat.

Refellitur Sociniana responsio. Et si enim fateamur Baptismi nomen aliquando transferri ad significandam pœnitentiam, non tamen inde benè colligitur, Refellitur Sociniana responsio.

gitur, eo sensu usurpari citato capite S. Marci: imò naturali & obvio sensu verum aquæ Baptismum significari, series ipsa textus sacri, Apostolorum usus & praxis apertè demonstrat. Quòd si quis contenderet, citato loco Baptismi nomine significari martyrium, ut revera aliquando significatur, quo jure, quave ratione expugnare illum posset Socinus? Præterea S. Petrus Act.2. v. 38. expressè distinguit Baptismum & pœnitentiam: *Pœnitentiam*, inquit, *agite, & baptisetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum, & accipietis donum Spiritus sancti*. Etsi ergo daremus, per Baptismum pœnitentiam designari, quam nempè tanquam præviam dispositionem supponit, non tamen excludi debet verus aquæ Baptismus.

Ad primam responsionis Socinianæ probationem, dico parem esse necessitatem fidei, & Baptismi saltem in voto seu desiderio, licèt par non sit ejus necessitas in re suscepti. Neque distinctionem hanc gratis fictam esse, infrà, Deo dante, ostendemus: qui enim Baptismi ejusque necessitatis legem tulit, idem perfectæ contritioni ac martyrio vitam æternam promisit; ergo qui Baptismum in re percipere non possunt, eundem planè effectum consequuntur per votum ipsius, per contritionem perfectam ac martyrium.

Ad secundam: Otiosa est & vana Socini observatio, cùm & ipse fateatur articulum ὁ in multis Scripturæ locis redundare, nec ad probationem vim habere majorem. Quòd si juxta Codicem Complutensem geminatum articulum legamus, & Socini regulam sequamur, repetitio articuli citato in loco probationem nostram confirmat, nedum infringit: emphasim enim quamdam habet, & indicat non satis esse ad salutem quòd quis fidem habeat, nisi & baptisetur, quod unum hìc contendimus.

Ad tertiam: Nihil potuit Socinus aptius proferre ad suammet convellendam sententiam, quàm loca S. Pauli ad Ephes. 5. v. 26. & ad Titum 3. v. 5. in quibus lavacro aquæ, id est Baptismo, vim sanctificandi ac mundandi animam tribuit, non quidem ex propria seu naturali aquæ virtute, ut falsò supponit Socinus, sed ex virtute Spiritus sancti aqua utentis tanquam instrumento; unde gratis & ineptè omninò more suo existimat ille, aquæ nomen figuratè & metaphoricè usurpandum, contra mentem & naturalem verborum S. Pauli sensum. Nec quidquam potest assequi ex citato cap. 10. v. 22. Epistolæ ad Hebræos: per illa enim verba, *abluti corpus aqua munda*, alludit Apostolus ad Baptismum, hortaturque Fideles, ut cum ea mentis & corporis munditie vivant, quam exigit Baptismus. Quòd si per illam ablutionem Apostolum ad varias Judæorum lotiones respexisse contendas, nihil inde inferri poterit advers ùs veritatem quam propugnamus. Lege Estium in hunc locum.

Ad quartam: Non negamus professioni fidei in Christum annexam esse salutem: non negamus quoque per Baptismum eam significari; sed contendimus solemnem hanc fidei professionem fieri in uno Baptismo aquæ quem includit & præsupponit.

Respondet 2. ad citatum S. Marci testimonium Socinus, præceptum illud Baptismi nec perpetuum esse nec universale; duasque de novo addit probationes cap. 3. & 5. suæ disputationis de Baptismo.

Prima est, Quia, inquit cap. 3. post citata verba apud S. Marcum, hæc sequuntur: *Signa autem eos qui crediderint, hæc sequentur; in nomine meo dæmonia ejicient, linguis loquentur novis &c.* At cùm illa conspicua Spiritus sancti

cti dona jam cessaverint, dicendum est, & cessasse præceptum Baptismi, quod cum illis conjunctum erat.

Secunda est, Quia, inquit cap. 5. præceptum Baptismi simile est præcepto abstinendi à sanguine & suffocatis, quod sanè perpetuum non fuit, sed datum ad tempus, licèt conjunctum cum præcepto fugiendi fornicationem, quod in perpetuum debet observari; ergo pariter, licèt S. Petrus Act. 2. v. 38. utrumque simul præscripserit, pœnitentiam scilicet & Baptismum, dici tamen meritò potest, Baptismi ritum temporaneum esse, licèt pœnitentia semper sit necessaria.

Verùm nullo negotio evertitur utraque Sociniana responsio.

Prima quidem: Si enim inferri meritò possit, jam abrogatam esse Baptismi legem, quia cessarunt conspicua illa dona quibus initio Ecclesiæ ornabantur recens baptisati, concludi etiam poterit nullam quoque jam esse fidei necessitatem, propter eandem causam: dicitur enim de primis fidelibus, *signa autem eos qui crediderint, hæc sequentur*; at istud consequens non admittit Socinus. Distinguere igitur ille debuisset inter manifesta illa Spiritus sancti dona, quibus ad confirmandam nascentem Ecclesiam ornari debuere primi Fideles, & quæ proinde adulta jam Ecclesia cessare debuere; & inter ritus stabiles atque permansuros, qui omni tempore necessarii sunt, qualis est v. g. Baptismus, Eucharistia &c.

Secunda quoque responsio planè nulla est. Ubi enim unquam legit Socinus, Apostolos utrumque præceptum baptisandi & abstinendi à sanguine & suffocatis inter se contulisse, & ejusdem planè conditionis fecisse? Quàm latum enim est inter utrumque discrimen! Namque 1. Christus est auctor præcepti Baptismi; Apostoli verò abstinentiæ à sanguine & suffocatis. 2. Ratio hujus abstinentiæ temporalis fuit, & ad œconomicam Ecclesiæ disciplinam spectans, nempè ne infirmi quidam Judæi scandalum paterentur, si promiscuè licitum foret uti sanguine & suffocatis: Baptismi verò lex perpetua fuit, non tantùm ad distinctionem Fidelis ab Infideli, sed ad regenerationem & sanctificationem Fidelium cujuscunque sexus, ætatis, conditionum & temporum. 3. Ipsi Apostoli decretum de suffocato & sanguine interpretati sunt in suis Epistolis, & planè confirmata libertate Christiana tanquam inutile abrogaverunt 1. Corinth. 10. & Coloss. 2. aliam tamen ejusdem decreti partem, quæ spectat fornicationem, confirmarunt, & in perpetuum observandam esse monuerunt: quia nempè fornicatio non ideo tantùm mala est, quia prohibita, sed idcircò prohibita, quia per se mala, contra falsam nonnullorum Gentilium opinionem; ergo toto Cœlo aberrat, qui existimat Apostolos idem de præcepto Baptismi statuisse, quod de præcepto abstinendi à sanguine & suffocato.

Hactenus manus nobis dedere Lutherani & Calvinistæ, ut adversùs Socinianos demonstretur, Baptismi præceptum perpetuum esse ac universale, quo obstringuntur omnes adulti: nunc se illis contra nos adjungunt, ut impugnent ejusdem Baptismi absolutam seu medii necessitatem; sed hac variatione satis ostendunt nihil apud se fixum esse: quo enim jure Scripturæ testimonia, quæ nos adducimus pro necessitate medii Baptismatis, illi detorquent & de sola necessitate præcepti exponunt, ita Sociniani testimonia Scripturæ, quæ Lutherani & Calvinistæ proferunt pro universali & perpetua lege Baptismi,

detorquent pariter ac de lege ad tempus lata interpretantur; atque, ut jam observavimus, nullus inter eos judex esse potest, qui litem illam dirimat, quandoquidem nec Ecclesiæ, nec Traditionis auctoritas ab illis agnoscatur.

Probatur secunda pars de necessitate medii, ex Scripturis, quæ à contortis Socinianorum & aliorum expositionibus vindicantur.

Primum argumentum petitur ex cap.3. S. Joan. v.5. ubi Christus alloquitur Nicodemum & ait: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei.* Decretoria planè sententia, & tam claris verbis expressa, ut Pelagiani illius evidentia superati, ausi non fuerint negare necessarium esse absolutè Baptismum, sed novo figmento distinguere maluerint inter Regnum Cœlorum & vitam æternam, ut jam observavimus qu. 1. art. 2. in solutione ad primam objectionem: ut nempè infantes sine Baptismo morientes excluderent quidem à Regno Cœlorum, propter verba Christi mox relata, vita tamen æterna donarent propter innocentiam.

Novatoribus nostris Lutheranis & Calvinistis tam clara etiam visa est hæc Christi sententia ad exprimendam absolutam seu medii necessitatem, ut coacti fuerint verba Christi ad metaphoricum sensum detorquere, nec de vero aquæ Baptismo interpretari, adversùs quos editus est ex professo Canon secundus Sessionis 7. Conc. Tridentini.

Sociniani qui ex Calvinistis hauserunt hujusce loci metaphoricam & figuratam explicationem, eâdem quoque licentia usi sunt ut ista verba Christi Matth. 28. *Euntes docete omnes gentes, baptisantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, ad metaphoricum pariter sensum detorquerent: neque licentiam hanc ipsis vitio vertere meritò possunt Calvinistæ, cui ipsimet locum & ortum dedere.

Verùm ipsa anxietas & inconstantia Calvinistarum in hoc Christi testimonio Joan. 3. versando, satis ostendit difficile esse à primo, naturali, obvio & communi verborum sensu discedere. Namque ista erronea opinione occupati, nempè filios Christianorum per fidem parentum & pactum Christi salvos fieri, consequens est ut negent, Baptismum esse ipsis absolutè ad salutem necessarium, & verba Christi relata Joan. 3. quæ necessitatem illam manifestè exprimunt, à naturali & obvio sensu deflectant ad figuratum & metaphoricum. Aliunde verò cùm iidem adversùs Anabaptistas probant infantes esse baptisandos, non alio firmiori argumento utuntur, quàm eo quod petitur ex citatis Christi verbis Joan. 3. quasi illi obliti essent, se verba illa non intelligere de vero aquæ Baptismo: adeo verum est parum sibi constare & cohærere errorem, ac spreto Ecclesiæ Judicio mentem nostram perpetuò fluctuare, ac circumferri omni vento doctrinæ: sed hæc sufficiant pro isto primo argumento. Lege quæ diximus suprà Quæst. 1. Art. 2. in solutione ad primam objectionem, de illo Christi testimonio apud S. Joan. c. 3. v. 5.

Secundum argumentum petitur ex iis locis in quibus salus æterna, regeneratio & renovatio hominis, peccatorum remissio, Baptismo annexa legitur. Joan. 3. v. 5. mox citato. Ephes. 5. v. 25. & 26. *Christus dilexit Ecclesiam & seipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo vitæ.*

Ad

Ad Titum 3. v. 5. *Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus sancti*. Somniat haud dubiè Socinus, cùm respondet his in locis sermonem esse dumtaxat de interiori animæ lavacro seu mundatione per gratiam, non de vero aquæ Baptismo: utrumque enim Apostolus exprimit, sanctificationem, per aquæ lavacrum.

Actorum 2. v. 38. *Baptisetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum*, ait S. Petrus. Et cap. 22. v. 16. *Quid moraris?* inquit Ananias ad Paulum: *exurge & baptisare, & ablue peccata tua invocato nomine ipsius*. Neque verò scopum attingit Socinus cap. 7. suæ disputationis, cùm ait verba hæc, *ablue peccata tua*, connectenda non esse cum verbo præcedente, *baptisare*, sed cum sequentibus *invocato nomine ipsius*; ita ut remissio peccatorum detur invocationi nominis Christi, non aquæ Baptismo. Namque 1. gratis omninò & absque ullo prorsus fundamento talis fingitur verborum connexio & constructio: quòd si cuilibet ad arbitrium verba sacra connectere cum aliis, transferre, exponere liceat, nihil tam firmum erit quod perditus aliquis convellere non tentet. 2. Quia etsi talis supponeretur qualis à Socino fingitur, & peccatorum remissio fidei seu invocationi nominis Christi tribuatur, an propterea excludi deberet Baptismus aquæ, cujus toties expressam mentionem facit sacer Contextus? non profectò. Neque plùs urget quod addit, verbum, *mundandi, purgandi, remittendi peccata &c.* cùm Baptismo accommodatur, non rem ipsam, sed rei declarationem significare; id est, Baptismum nudum signum esse quo declaratur jam dimissa esse per fidem peccata. Quod ut probet, remittit lectorem ad caput 13. & 14. Levitici, ubi cùm de mundatione leprosi agitur, verbum, *mundare*, *sanare*, usurpatur pro mera declaratione mundationis jam factæ.

Namque Baptismus signum quidem est remissionis peccatorum, non vacuum & iners, sed practicum & efficax, tanquam instrumentum Christi; hoc enim importat particula causalis, *per*, qua utitur S. Paulus citato cap. 3. v. 5. Epistolæ ad Titum. Neque si aliquando in Scripturis verbum, *mundare &c.* usurpatur pro rei declaratione, sequitur nusquam significare rem ipsam effectivè productam: aliàs dicere quis posset, Christum, qui peccata remisit Magdalenæ, verè ea non remisisse, sed declarasse dumtaxat esse remissa. Sacerdos legalis verè à lepra non mundabat, sed mundatum declarabat; ejus tamen declaratio merè otiosa non erat ac sterilis, siquidem jus conferebat ad civilem cum aliis societatem, & legalem quamdam seu carnis munditiem efficiebat: Sacramenta verò Christi non exteriorem, sed interiorem animæ purgationem operantur.

S. Petrus Epistolæ 1. cap. 3. v. 21. comparans Baptismum cum Arca Noe, seu rem figuratam cum figura, docet homines per Baptismum salvos fieri, sicut salvi facti sunt ab aquis diluvii qui in Arca inclusi fuere, *in qua*, inquit, *pauci, id est octo animæ salvæ factæ sunt per aquam; quod & vos nunc similis formæ salvos facit Baptisma*.

Socinus citata toties disput. de Baptismo c. 12. ad solitum effugium se recipit, nempè S. Petrum sensu metaphorico Baptismi vocem hìc usurpasse, pro interna mundatione animæ, quæ tam necessaria est ut salvi simus, quàm necessaria fuit Arca, ut ab aquis diluvii emergerent qui in ea includebantur. Fundamentum responsionis petit ex verbis sequentibus S. Petri, *non*

carnis, inquit, *depositio sordium, sed conscientiæ bonæ interrogatio in Deum per resurrectionem Jesu Christi.*

Verùm natura comparationis quam S. Petrus instituit inter Arcam & aquas diluvii, & Baptismi aquas salutares, huic solito Socini effugio locum non relinquit, ac eum verum aquæ Baptismum intellexisse manifestè demonstrat. Nec ullius momenti est probatio adducta: meritò enim declarat Apostolorum princeps, Baptismi effectum positum non esse in emundatione seu depositione sordium corporis, sed in purgatione animæ interiori; idque appositè omninò adversùs falsam Judæorum persuasionem, qui se justos & puros arbitrabantur, si pluries in die corpus lavassent frequentibus illis lotionibus de quibus loquitur S. Marcus cap. 7. v. 3. & 4.

Ex his porrò Scripturæ testimoniis secundo nostro argumento adductis, & aliis ejusmodi sic arguimus: Illud est absolutè necessarium, seu medii, ut dicitur, necessitate ad salutem, cui annexa est salus, animæ mundatio, interior regeneratio & renovatio, peccatorum remissio: atqui talis est Baptismus.; ergo &c.

Neque ulla fit exceptio eorum qui sunt à Fidelibus parentibus progeniti; sed omnibus indistinctè dicitur, *Qui baptisatus non fuerit, condemnabitur. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei.* Et verò filii Fidelium nascuntur obnoxii peccato originali, sunt filii iræ & indignationis, sicut alii omnes; atque parentum fides prodesse iis non potest, nisi quatenus impellit eos ad remedium Baptismatis à Christo institutum ipsis conferendum. Jacob & Esau filii erant optimi parentis Isaac; Deus tamen Jacob dilexit, Esau autem odio habuit. David pariter erat filius hominis fidelis, & tamen Psalm. 50. v. 7. dicit, *Ecce in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.* Hinc trita SS. Patrum sententia, homines *Christianos non*
P. 17. C *nasci, sed fieri*, nempè per Baptismum. Ita Tertull. Apolog. c. 18. S. Hiero-
Tom. 4. nymus Epistola 57. ad Lætam. Divino ergo Judicio relinquere debemus eos
part. 2. infantes qui sine Baptismo ex hac vita discedunt, nihil de illis definire ac sen-
p. 590. tire, nisi quod Scriptura & traditio docet, à quibus regulis nulli Christiano licet discedere. Ut enim observat antea citatus Bellarminus, nostra nec severitas nec clementia infantibus illis aut nocet, aut prodest; verissimumque est quod ait Catechismus Romanus parte 2. de Baptismo n. 30. *Nihil magis necessarium videri, quàm ut doceamur omnibus hominibus Baptismi legem à Domino præscriptam esse, ita ut, nisi per gratiam Baptismi Deo renascantur, in sempiternam miseriam & interitum, à parentibus, sive illi fideles, sive infideles sint, procreentur.* Ex quibus satis intelligitur, quale sit ferendum judicium de sententia Cajetani, & aliorum nonnullorum priùs memorata.

Tertium argumentum petimus ex iis testimoniis quibus constat nos per Baptismum induere Christum, ejusdem spiritus & corporis fieri membra, ejusdem fidei, unionis ac charitatis esse participes, unius Dei esse cultores; quæ quidem totidem sunt necessitatis absolutæ argumenta.

I. Per Baptismum Christus induitur, sine quo nulla speranda salus. Galat. 3. v. 27. *Quicumque in Christo baptisati estis, Christum induistis.* Induere autem Christum, in phrasi Scripturæ, est Christo conformem fieri imitatione virtutum & bonorum operum. Rom. 6. v. 3. & 4. & cap. 13. v. 14. Coloss. 2. v. 12.

Soci-

Socinus cap. 10. suæ disputationis fatetur eò loci loqui Apostolum de vero aquæ Baptismo, sed negat per ista, *Christum induistis*, significari, reipsa Galatas Christum in Baptismo induisse; sed tantùm eos promisisse & professos fuisse quòd vellent Christum induere: solus quippè Deus, ait Socinus, potest scire an reipsa quis in Baptismo Christum induat; solus enim intuetur cor, ac dispositiones cum quibus ad Baptismum quis accedit. Probabile autem esse Galatas non induisse Christum, innuit ipse Apostolus, cùm cap. 3. miratur eos tam citò transferri ab eo qui ipsos vocaverat in Christi gratia, ad aliud Evangelium; unde dementes eos & fascinatos appellat. Addit Wolkelius, istam particulam, *quicunque*, vel, *quotquot baptisati estis*, innuere aliquos tantùm inter Galatas, non verò omnes baptisatos fuisse; hincque colligit Baptismum ad omnes non pertinere.

Verùm cùm Apostolus absolutè affirmat Galatas Christum induisse quando baptisati sunt, respicit tantùm ad virtutem & efficaciam Baptismi, cujus participes esse debuerant Galatæ, qui per Baptismum Christo nomen dederant, & se legem ipsius sequi velle professi fuerant; quamquam fieri potuit eorum nonnullos Baptismi gratiam non percipere, propter pravam aliquam conscientiæ dispositionem. Ut autem ita absolutè pronuntiet Apostolus, satis est, quòd ad hoc institutus sit Baptismus, ut Christus induatur, non interiùs tantùm per gratiam, sed etiam exteriùs per publicam & externam fidei Christianæ professionem, quæ Baptismo semper præmittebatur. Quod addit Socinus, planè vanum est, quasi non potuerint Galatæ à gratia baptismali brevi excidere præ humana inconstantia & infirmitate. Observatio Wolkelii ejus oscitantiam & imperitiam prodit: nemo enim ignorat, particulam hanc, *quotquot*, *quicunque*, apud Auctores tùm prophanos tùm sacros, non semper vim habere exceptivam; ut cùm S. Paulus 1. ad Timoth. 6. v. 1. ait: *Quicunque sunt sub jugo servi*, non innuere vult ex servis alios esse sub jugo, alios non esse; sed omnes haud dubiè sub jugo esse intelligit.

II. Per Baptismum nos ejusdem & unius Spiritus participes, ejusdemque corporis membra fieri, docet Apostolus 1. Corinth. 12. v. 13. *In uno Spiritu*, inquit, *omnes nos in unum corpus baptisati sumus, sive Judæi, sive Gentiles, sive servi, sive liberi; & omnes in uno Spiritu potati sumus*. Ergo sicut nemo potest salvus fieri, nisi unus sit cum Christo spiritus, ac Ecclesiæ membrum fiat; ita quoque nisi baptisetur, cùm per Baptismum & unus cum Christo spiritus, & Ecclesiæ membrum evadat.

Socinus cap. 8. suæ disputationis contendit eò loci Apostolum loqui dumtaxat de interiori per gratiam Baptismo, sicut de interiori potu; non verò de externo per aquam veram Baptismo, aut potu.

Verùm, etsi non diffiteamur, nonnullis ex Catholicis explicationem hanc probari, altera tamen rejici non debet; imò potius accommodata videtur ad scopum & institutum Apostoli, quo hortatur Fideles ad mutuam unionem & charitatem, quia sunt ejusdem spiritus participes, & ejusdem corporis membra: illius autem communitatis seu spiritus & fidei participationis debet esse aliquod exterius symbolum, quo nempè omnes Fideles inter se colligentur, & in unum Religionis nomen adunentur; symbolum autem illud exterius, est Baptismus & Eucharistia, quia omnes Christiani ejusdem Baptismi, ejusdemque mensæ participes sunt. Igitur per Baptismum & potum intelli-

telligit Apoſtolus verum aquæ Baptiſmum & verum Euchariſtiæ Sacramentum. Neque eſt quòd dicat Socinus, eos omnes qui baptiſantur, non fieri participes interioris ſpiritus, nec vera Chriſti membra: namque ſatis eſt quòd id poſtulet & efficiat Baptiſmus quantùm eſt ex ſe; licèt per accidens, & ratione ſubjecti obicem gratiæ ponentis, ſuo interdum fruſtretur effectu.

III. Denique unitatem Dei, fidei, ſpei & charitatis probat & commendat Apoſtolus ex unitate Baptiſmi. Epheſ.4. v.3. *Solliciti*, inquit, *ſervare unitatem ſpiritus in vinculo pacis. Unum corpus & unus ſpiritus, ſicut vocati eſtis in una ſpe vocationis veſtræ; unus Dominus, una fides, unum Baptiſma, unus Deus & pater omnium*. Sicut igitur neceſſe eſt ad ſalutem, ut unum agnoſcamus & colamus Deum, ut unã fidem, ſpem ac charitatem habeamus; ita quoque unum Chriſti Baptiſmum, in quo fidei in unum Deum profeſſio publica emittitur.

Socinus cap.9. more ſuo Baptiſmatis nomen hìc metaphoricè uſurpandum eſſe pro ſola interiori gratia Spiritus ſancti contendit, non aliis nixus rationibus quàm iis, quas anteà refutavimus. Verùm ſi Baptiſmi vocem ibi metaphoricè ſumendam pugnaciter ille contendat, quidni alter Socino non minùs perditus cavillator, per fidem, militare Sacramentum; per Dominum, Regem; per ſpiritum, aerem interpretabitur? Adde quòd Baptiſmus ſpiritualis, prout contra Baptiſmum aquæ diſtinguitur, non ſit aliquid à fide, ſpe, charitate, aliiſque donis Spiritus ſancti diſtinctum; & tamen Apoſtolus ea diſtinguit, ac variis exprimit terminis.

Probatur 2. Concluſio, ex conſtanti & perpetua Traditione Eccleſiæ.

Diſſentiunt à ſe invicem Sociniani, & Novatores Calviniſtæ.

Socinus ratus Baptiſmum ritum eſſe liberum & indifferentem, docet cap. 15. diſput. de Baptiſmo, non ſemper ab Eccleſia uſurpatum fuiſſe, quod probat duplici momento: primo, ex Lib.7. Hiſt. Euſebii cap. 8. ubi, referente Dionyſio Alexandrino, Novatus dicitur Baptiſmum abrogaſſe: ſecundo, ex Can.9. Concilii generalis Nicæni I. in quo Cathari ſeu Novatiani recipiuntur ad Eccleſiam redeuntes, per pœnitentiam, nulla facta Baptiſmi mentione.

Verùm non potuit Socinus vel malitiam, vel craſſiorem imperitiam ſuam apertiùs prodere. Quantùm enim ſpectat ad primum, certum eſt Novatum non penitus abrogaſſe Baptiſmum: ille ſiquidem non tantùm ſuos baptiſabat, ſed etiam baptiſatos à Catholicis iterum tingebat, & quidem eadem obſervata forma quæ à Catholicis ex præſcripto Chriſti obſervabatur, ſicut colligimus ex S. Cypriano Epiſtola 69. ad Magnum, & Epiſtola 73. ad Jubajanum. Hoc igitur dumtaxat ſenſu dicitur Baptiſmum abrogaſſe, quòd repetendo Baptiſmum à Catholicis collatum, illum quaſi nullum haberet & abrogaret. Ad ſecundum: mirum non eſt Catharos à Concilio Nicæno per ſolam pœnitentiam admitti, utpote qui legitimè baptiſati fuiſſent, nec iterari debeat Baptiſmus legitima forma à quocunque collatus. At non idem de Paulianiſtis Can.19. decernit Concilium, quos jubet baptiſari ubi ad Eccleſiam redeunt. Quid ita? quia illi legitima & à Chriſto præſcripta forma baptiſati non fuerant; atque vel ex hoc ipſo Canone intelligere debuerat Socinus, quàm conſtans & perpetuus fuerit ſemper in Eccleſia Chriſti Baptiſmatis uſus, quàm certa neceſſitatis illius apud omnes Fideles perſuaſio.

Nova-

Novatores nostri, etsi contra Socinum contendant Baptismi legem & usum perpetuum & constantem semper fuisse in Ecclesia, omnesque ejus præcepto teneri vel pro se, vel pro aliis quorum curam gerunt, negant tamen veteres, ante Ambrosium & Augustinum, Patres tantam illius agnovisse necessitatem, ut infantes sine illo morientes æternùm pereant. Scilicet volunt illi, Augustinum imprimis æstu disputationis adversùs Pelagianos abreptum longiùs quàm par esset processisse, atque necessitatem hanc contra Veterum sententiam excogitasse ac defendisse.

Satis igitur nobis erit, si ex testimoniis Veterum Ambrosio & Augustino ætate superiorum, ostendamus eandem semper viguisse fidem pro necessitate absoluta Baptismi; nihil ab Augustino & sequentibus eam in rem assertum, quod à suis prædecessoribus certa traditionis serie non acceperint. Duplici autem via id demonstrabimus. 1. recensendo testimonia Veterum ex tribus primis Ecclesiæ sæculis; subsequentes enim nostros esse concedere videntur Novatores. 2. generalibus quibusdam momentis ex usu & praxi Ecclesiæ perpetua depromptis.

PRIMUM ARGUMENTUM.

Ex testimoniis Veterum.

S. Justinus Apolog. 2. pro Christianis, postquam recensuit dispositiones quibus instructi esse debent qui baptisari cupiunt, sic pergit: *Deinde eò adducuntur à nobis ubi aqua est; atque eo regenerationis modo quo ipsi regenerati sumus, regenerantur. Nam in nomine rerum cunctarum parentis & Domini Dei, & Servatoris nostri Jesu Christi, & Spiritus sancti in aqua tum lavantur. Christus enim ipse dixit: Nisi regenerati fueritis, non intrabitis in Regnum Celorum.* Rationem necessariæ illius per Baptismum regenerationis ibid. repetit S. Doctor ex peccato quod nascendo contrahimus. *Rationem autem illius rei,* inquit, *ab Apostolis illam accepimus. Quandoquidem priorem nativitatem nostram ignorantes, necessitate quadam, liquido genitali satu, mutua parentum mixtione intercedente, pro generati sumus, & in malis moribus pravaque consuetudine educti, ut ne necessitatis & ignorantiæ liberi permaneamus, sed delectus & scientie filii fiamus, ac remissionem antè commissorum peccatorum consequamur in aqua.* Igitur ex S. Justino, aquæ Baptismus à Deo institutus & ordinatus est, ut homo spiritaliter renascatur, ac peccatorum remissionem obtineat. Sicut igitur sine illa regeneratione servari nemo potest, ita etiam nec sine Baptismo, aut ejus voto.

P. · P. 94. C.

S. Irenæus Lib. 3. c. 17. aliàs 19. *Sicut,* inquit, *de arido tritico maßa una fieri non potest sine humore, neque unus panis, ita nec nos multi unum fieri in Christo Jesu poteramus sine aqua, quæ de celo est. Et sicut arida terra, si non percipiat humorem, non fructificat; sic & nos, lignum aridum existentes primùm, nunquam fructificaremus vitam, sine superna voluntaria pluvia. Corpora enim nostra per lavacrum illam, quæ est ad incorruptionem, unitatem acceperunt; animæ autem per spiritum. Unde & utraque necessaria, cùm utraque proficiunt in vitam Dei, miserante Domino nostro.* P. 208. n. 2.

Lib. 2. cap. 22. aliàs 39. docuerat infantes necessariò esse baptisandos. At necessitas ejusmodi non tantùm præcepti, cujus illi sunt incapaces, P. 147. n. 4.

sed

sed medii seu absoluta supponi debet à S. Irenæo. Et verò comparationes quibus utitur in priori testimonio, eò tendunt ut attendenti patebit.

Tertullianus Lib. de Baptismo ex professo Baptismi necessitatem probat adversùs Quintilianos & Cajanos. *Sic ergo*, inquit c. 13. *scelestissimi illi pro-*
P. 229. C. D. *vocant quæstiones. Adeo dicunt, Baptismus non est necessarius, quibus fides satis est; nam & Abraham nullius aquæ, nisi fidei Sacramento Deo placuit.* En Hæreticorum illorum objectio, cui sic Tertullianus: *Fuerit salus retrò per fidem nudam ante Domini passionem & resurrectionem: at ubi fides aucta est credendi in nativitatem, passionem, resurrectionemque ejus, addita est ampliatio Sacramento, obsignatio Baptismi, vestimentum quodammodo fidei, quæ retrò erat nuda, nec potest jam sine sua lege. Lex enim tingendi imposita est, & formæ præscripta: Ite, inquit, docete nationes, tingentes eas in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Huic Legi collata definitio illa, Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, non intrabit in Regnum Cœlorum: obstrinxit fidem ad Baptismi necessitatem. Itaque omnes exinde credentes tingebantur: tunc & Paulus ubi credidit, tinctus est.* Nihil potuit Tertullianus dissertius proferre adversùs Socinianos & Novatores Calvinistas, ut Baptismi necessitatem tùm præcepti, tùm medii demonstraret.

S. Cyprianus in famosa, quam cum Stephano S. Pontifice habuit, controversia de Baptismo ab Hæreticis dato, supponit absolutè necessarium esse ad salutem Baptismum; atque hac erronea occupatus sententia, apud Hæreticos verum non esse Baptisma Christi, ab illis baptisatos iterùm baptisabat ut vitam æternam assequi possent: *Quia*, inquit Epist. 72. ad Stephanum, *parum*
P. 121. *est eis manum imponere, nisi accipiant & Ecclesiæ Baptismum. Tunc enim demùm plenè sanctificari & esse filii Dei possunt, si Sacramento utroque nascantur, cùm scriptum sit: Nisi quis renatus fuerit &c.* Idem repetit Epist. 73. ad Jubajanum, simulque occupat & solvit istam objectionem (quam Novatores nostri adoptarunt) nempe, *Si quis antequam in Ecclesia baptisetur,*
P. 127. *in confessione nominis apprehensus fuerit & occisus, an spem salutis & præmium confessionis amittit, eo quòd ex aqua non fuerit prius renatus?* cui objectioni respondet sanctus Martyr, ejusmodi *non privari Sacramento Baptismi, utpote qui baptisentur gloriosissimo & maximo sanguinis Baptismo*: quod idem est ac si diceret, Baptismum aquæ suppleri per contritionem perfectam & martyrium.

In Concilio Carthaginensi an. 256. cui præfuit S. Cyprianus, & adfuere Episcopi 87. Nemesianus à Tubunis probans baptisatos ab Hæreticis debere verò
Tom. 1. Conc. p. 787. E. Ibid. p. 788. B. Ecclesiæ Baptismo iterùm tingi, adducit illud Christi Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit &c. Hic est*, inquit, *Spiritus qui ab initio ferebatur super aquam. Neque enim Spiritus sine aqua operari potest, neque aqua sine Spiritu.* Et postea: *Nisi ergo acceperint Baptisma salutare in Ecclesia catholica, quæ una est, salvi esse non possunt, sed cum carnalibus in judicio Domini damnabuntur.* Cùm ait Episcopus ille, Spiritum non posse agere sine aqua, intelligi debet de potentia & lege Dei ordinaria; absolutè enim potest, cùm virtus ipsius non sit Sacramento alligata.

Denique idem S. Doctor consultus à Fido in Africa Episcopo, an infantes baptisari debeant ante octavum à nativitate diem, respondet Epist. 59. in suo Provinciali Concilio sexaginta sex Episcoporum statutum fuisse, eos ante illum

illum diem baptisari posse & debere, ut à noxa originali liberentur. *Quantò* P. 96.
magis, inquit, *probiberi non debet infans qui recens natus nihil peccavit*,
nisi quòd secundùm Adam carnaliter natus, contagium mortis antiquæ prima
nativitate contraxit, qui ad remissam peccatorum accipiendum hoc ipso faciliùs
accedit, quòd illi remittuntur, non propria, sed aliena peccata? Porrò infan-
tes, ut jam observatum fuit, non tenentur lege Baptismi vi solius præcepti
cujus sunt incapaces; ergo quia est medium à Deo institutum ad eluendam
originalis peccati labem. Decretum hoc S. Cypriani & Coepiscoporum ejus To.2.p.
expendens S. Augustinus Epist. 166. aliàs 28. ad Hieronymum, ait novam 593. A.
non esse definitionem, sed firmissimam Ecclesiæ fidem.

S. Clemens Alexandrinus Lib. 1. Pædagogi cap. 6. *Tincti*, inquit, *il-* Edit.
luminamur, in filios adoptamur ..... vocatur lavacrum per quod peccata ab- Batav.
stergimus; gratia qua remittuntur pœnæ quæ peccatis debentur. 1616. p. 69. A.

Origenes Hom. 8. in Leviticum. *Quid causa sit*, inquit, *cùm Baptisma* To.1.p.
Ecclesiæ in remissionem peccatorum detur, secundùm Ecclesiæ observantiam etiam 90. H.
parvulis Baptismum dari; cùm utique si nihil esset in parvulis quod ad re-
missionem & indulgentiam pertineret, gratia Baptismi superflua videretur. Et To.2.p.
Hom. 14. in Lucam: *Quia per Baptismi*, inquit, *Sacramentum nativitatis sor-* 142. L.
des deponuntur, propterea baptisantur & parvuli. Nisi enim quis renatus fue-
rit ex aqua & Spiritu, non potest introire in Regnum Celorum. Et Lib. 5. Ibid. p.
in cap. 6. ad Romanos: *Pro hoc*, inquit, (nempe peccato originalis) 353. A. B.
Ecclesia ab Apostolis traditionem suscepit etiam parvulis Baptismum dare.
Sciebant enim .... quia essent in omnibus genuinæ sordes peccati, quę per
aquam & Spiritum sanctum ablui deberent, propter quas etiam corpus ipsum
corpus peccati nominatur.

S. Cyrillus Hierosolymitanus Catechesi 3. ait: *Qui in aquam descensu-* P. 16. C.
rus es, non aquæ simplici mentem adhibe, sed Spiritus sancti virtute salutem D.
suscipe: nam sine utrisque ad perfectionem reduci non poteris .... Et si quis
non baptisatur, salutem non habet, præter solos Martyres, qui sine aqua Re- P. 19. D.
gno celesti potiuntur.

Mitto innumera Baptismi ejusque virtutis magnifica apud Veteres enco-
mia, de quibus, ubi de variis nominibus Baptismi, initio hujus Tractatus dis-
serebamus. Mitto etiam ea Veterum testimonia quę pro fide peccati originalis
laudavit S. Aug. adversùs Pelagianos, à quibus accusabatur quòd omnium
primus opinionem hujus peccati invexisset; nempe Rheticii Augustodunensis,
Olympii in Hispania Episcopi, S. Hilarii, S. Basilii, S. Gregorii Nazianzeni,
S. Chrysostomi, S. Ambrosii, qui omnes dum adstruunt fidem peccati origi-
nalis, necessitatem remedii, nempe Baptismi, eadem via demonstrant.

His veterum suorum prædecessorum præsidiis muniti, ac immotis fidei
antiquæ terminis inhærentes, non verò ultra metas abrepti, sicut calum-
niantur Novatores, Ambrosius & Augustinus tantam agnovere necessitatem
Baptismi, ut, excepto martyrii ac perfectæ contritionis casu, nullus si-
ne eo possit ętemam salutem assequi. Unde meritò

S. Ambrosius Lib. de Mysteriis cap. 4. ait: *Credit Catechumenus .... sed nisi* To. 2. p.
baptisatus fuerit in nomine Patris &c. remissionem non potest accipere pec- 330. B.
catorum, nec spiritualis gratiæ munus haurire. Et L. 2. de Abraham cap. To.1.p.
11. n. 79. *Nemo*, inquit, *ascendit in Regnum Celorum, nisi per Sacramen-* 348. F.

tum

Ibid. p. 351. A. *tum Baptismatis*. Et nu. 84. exponens ista Christi verba, *Nisi quis renatus fuerit &c. Utique*, inquit, *nullum excipit, non infantem, non aliqua præventum necessitate*.

S. quoque Augustinus Lib. 3. de origine animæ cap. 9. *Noli*, inquit, T. 10. p. 379. C. *credere, nec dicere, nec docere, infantes, antequam baptisentur morte præventos, pervenire posse ad originalium indulgentiam peccatorum, si vis esse Catholicus*. Et Epist. 166. aliàs 28. ad Hieronymum: *Quisquis dixerit*, To. 2. p. 591. B. *quòd in Christo vivificabuntur etiam parvuli, qui sine Sacramenti ejus participatione de vita exeunt, hic profectò & contra Apostolicam prædicationem venit, & totam condemnat Ecclesiam, ubi propterea cum baptisandis parvulis festinatur & curritur, quia sine dubio creditur aliter eos in Christo omnino vivificari non posse*.

Magistro suo subscribunt fidelissimi discipuli, Fulgentius & Prosper.

S. Fulgentius Lib. de fide ad Petrum c. 27. *Firmissimè tene*, inquit, *& nullatenus* Edit. Paris. 1684. p. 527. *dubites, non solùm homines iam ratione utentes, verùm etiam parvulos, qui sive in uteris matrum vivere incipiunt, & ibi moriuntur, sive cùm de matribus nati sine Sacramento sancti Baptismatis, quod datur in nomine Patris &c. de hoc sæculo transeunt, ignis eterni sempiterno supplicio puniendos*.

S. Prosper Lib. 2. de Vocatione Gentium cap. 20. agens de multitudine infantium qui non recipiunt Baptismum, quamvis Deus velit omnes salvos fieri, affirmat nihilominus eos æterna vita privari. *Quid hoc pro-* Ed post. p. 908. E. *fundius*, inquit, *quid mirabilius esse potest? Neque enim credi fas est, eos qui regenerationis non adepti sunt Sacramentum, ad ullum Beatorum pertinere consortium*.

Denique perpetuam hanc Ecclesiæ fidem suo suffragio confirmarunt quatuordecim Episcopi Græci in Concilio Diospolitano, teste Augustino Epist. To. 2. p. 6-4. 186. ad Paulinum, aliàs 106. cap. 9. Latini in Concilio Carthaginensi, qui Ibid. p. 619. scribunt Innocentio S. Pontifici de Actis adversùs Pelagium Epistolam, quæ inter Augustinianas est n. 175. aliàs 90.

SECUNDUM ARGUMENTUM.

Ex usu & praxi Ecclesie perpetua, ac generalibus quibusdam momentis.

I. Ex perpetuo & constanti Baptismatis usu in Ecclesia semper observato, firmissimum ejus necessitatis absolutæ argumentum deducitur. Fides quippe nostra non modò ex Scriptis Veterum quæ supersunt, sed etiam ex praxi, usu, & factis ipsis, in quibus viva quædam ac spirans traditio continetur, validissimè comprobatur. Sic probabat olim S. Augustinus gratiæ necessitatem adversùs Pelagianos, ex precibus quę toto terrarum Orbe ad Deum semper fusæ sunt, usu & praxi nunquam interrupta; quod unum momentum, etsi cætera deessent, satis esset fidei nostræ veritati demonstrandæ. To. 2. p. 623. G. *Ipsa oratio*, inquiebat Epist. 177. ad Innocentium Summum Pontificem, aliàs 95. *clarissima est gratiæ testificatio*. Non alia igitur ratione duci potuit Ecclesia in constanti & perpetua Baptismi administratione, quàm quòd illum ex Christi instituto ac præcepto omnibus & singulis ad salutem omnino necessarium esse intellexit.

II. Con-

II. Constantis & ubique receptæ fidei certius non est argumentum, quàm erroris oppositi, ubi primùm caput extollit, publica proscriptio & damnatio: at statim proscripti sunt & pro Hæreticis ab Ecclesia habiti, qui necessitatem Baptismi variis temporibus impugnavere: secundo sæculo Cajani & Quintiliani; Manichæi tertio; Ascodrutæ, Archontici, Seleuciani & Hermiani quarto; Pelagiani quinto; & alii qui deinceps veteres ac jam sopitos errores excitarunt.

III. Constans semper fuit Ecclesiæ doctrina & praxis, infantes baptisari posse & debere, ut à labe originali purgati Regni cœlestis & vitæ æternæ participes fieri possent. Constat ex S. Cypriano Epistola ad Fidum, ex Concilio Carthaginensi & Milevitano apud S. Augustinum Epist. 175. & 176. aliàs 90. & 92. ubi Patres Pelagianorum errores exponentes, ajunt: *Parvulos etiam propter salutem, quæ per Salvatorem Christum datur, baptisandos negant, ac sic eos mortifera ista doctrina in æternum necant.* Censent igitur Patres illi, idcirco baptisandos esse parvulos, quia salutem alia via non possunt assequi; seu, ut loquitur S. Augustinus citata ad Hieronymum Epistola, *quia creditur aliter eos in Christo vivificari non posse.* To. 2. p. 619. F. Ibid. p. 592. B.

IV. Etsi statuta quædam forent tempora ad solemnem Baptismi administrationem, semper tamen provisum est ab Ecclesia, ut in periculo mortis & urgente necessitate, quæ legem nescit, sive infantibus, sive adultis in lecto ægrotantibus, quolibet tempore per Sacramentum Baptismi subveniretur. Ita colligimus ex Conciliis antea citatis, Romano sub Cornelio, Neocæsariensi Can. 12. Antissiodorensi Can. 18. Matisconensi II. Can. 3. Parisiensi VI. Can. 7. Ex S. Cypriano Epistola ad Magnum, ex Siricio Epistola ad Himerium Tarraconensem Episcopum, ex S. Leone Epistola 4. ad universos Episcopos per Siciliam constitutos: unde gravissimi peccati rei habebantur Sacerdotes, qui sine Baptismi subsidio aliquem ex hac vita migrare permittebant. Rationem affert Siricius mox laudatus, *Ne*, inquit, *ad nostram perniciem tendat animarum, si, negato desiderantibus fonte salutari, exiens unusquisque de sæculo, & regnum perdat & vitam.* Tom. 2. Conc. p. 1018. D.

Atque inde est quòd S. Augustinus Epist. 228. aliàs 180. ad Honoratum, & alii Veteres cum ipso ignavos illos Pastores tam graviter exagitent, qui persecutionis tempore fugientes ut vitæ suæ consulant, miseras oves curæ suæ commissas dereliquunt, & omni ope spirituali ac Sacramentorum subsidio destitutas periculo damnationis æternæ exponunt. Inde quoque Episcopi ad martyrium rapti tantum sui desiderium suis populis relinquebant, nimirùm propter spiritualem, quam ab ipsis per Sacramenta expectabant, opem. Sic audire est Fideles Africanos, suos Pastores dum ad martyrium ducerentur, alloquentes apud Victorem Vitensem Lib. 2. de persecutione Vvandalica? *Quibus nos*, inquiunt, *miseros relinquitis, dum pergitis ad coronas? Qui hos baptisaturi sunt parvulos fontibus aquæ perennis? Qui nobis penitentiæ munus collaturi sunt, & reconciliationis indulgentia obstrictos peccatorum vinculis soluturi?* To. 2. p. 831. & seq. Bibliot. PP. T. 8. pag. 682. A. B.

V. Veteres eorum semper negligentiam damnarunt, qui ad finem usque vitæ Baptismum suum differebant; atque ejusce modi in lecto baptisatos, in pœnam dilationis & negligentiæ, irregulares habuerunt ad sacros Ordines percipiendos, ut constat ex testimoniis suprà relatis, ubi de antiquitate & ne-

cessitate trinæ immersionis agebamus Conclusione prima, & in solutione ad primam Objectionem. At, quæso, quo fundamento nixæ istæ querimoniæ, nisi quòd per hanc dilationem exponerent sese periculo carendi Baptismo ad salutem planè necessario?

VI. denique, non alia de causa ipsis laicis, etiam mulieribus, permisit Ecclesia in mortis periculo Baptismum administrare quàm quòd eum absolutè ad salutem necessarium esse semper judicavit.

Igitur hac inspecta & benè explorata Ecclesiæ totius fide, & nunquam interrupta Traditione, Concilium Trid. Sess. 7. Can. 5. sic definit: *Si quis dixerit Baptismum liberum esse, hoc est non necessarium ad salutem, anathema sit.* Et Can. 2. de ista Christi apud S. Joan. cap. 3. sententia, *Nisi quis renatus fuerit &c. Si quis dixerit aquam veram & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque adeo verba illa Domini, Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto &c. ad metaphoram detorserit; anathema sit.*

To. 14. Conc. p. 778. C. Ib. A.

Jam in Concilio Lugdunensi an. 1274. & in Florentino an. 1439. definierat Ecclesia, *illorum animas qui cum solo originali peccato decedunt* (adeoque sine Baptismo) *mox in infernum descendere*. Igitur Ecclesia semper credidit Baptismum omnibus & singulis hominibus absolutè necessarium esse ad salutem.

To. 13. Conc. p. 515. D.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Ex citatis toties Christi verbis Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit &c.* inferri dumtaxat potest, necessarium esse Baptismum necessitate præcepti, non medii. Necessitas autem præcepti eos tantùm obstringit, qui præcepti sunt capaces, adultos scilicet, non verò infantes.

Antecedens probatur: Quia illud necessarium est sola dumtaxat præcepti necessitate, cujus necessitas tota pendet ab institutione & mandato Christi; non verò ab interna rei ipsius natura & conditione; in hoc enim stat totum discrimen necessitatis medii & præcepti. Sic v. g. necessitas fidei & gratiæ sanctificantis ad obtinendam salutem æternam, absoluta est ac simplex, seu medii; quia ex ipsamet natura & conditione fidei & gratiæ sanctificantis nascitur: atqui necessitas Baptismi & aliorum Sacramentorum tota pendet ex libera Dei voluntate; ergo &c.

Resp. nego maj. Ex sola quippe Dei voluntate ac institutione fit quòd aliqua Sacramenta absolutè seu necessitate medii, alia verò ex præcepto dumtaxat sint necessaria.

Instabis 1. Necessitas præcepti tam pendet ab una Dei voluntate ac institutione, quàm necessitas medii, & tam reus est peccati & à vita æterna excluditur, qui præceptum violat, quàm qui medium salutis omnino necessarium omittit; & ita si ad unam Dei instituentis voluntatem recurratur, confunditur necessitas medii cum necessitate præcepti.

Resp. nego conseq. Res quippe necessaria necessitate medii ex ipsa etiam Dei voluntate includit eum gratiæ interioris effectum, sine quo salus obtineri non potest, ut diximus inter Prænotata; talia sunt Sacramenta Baptismi & Pœnitentiæ. Non ita porrò est de rebus ex præcepto dumtaxat necessariis: quapropter non confunditur necessitas medii cum necessitate præcepti, etiam ex ipsamet Dei instituentis voluntate. Deinde in eo etiam distat neces-

necessitas medii à necessitate præcepti, quòd præceptum Dei positivum pro quolibet instanti non obligat, sed certo dumtaxat tempore: quare violati præcepti ille reus tantum habetur, quando præceptum non observat quo tempore tenetur illud observare. Econtra quod necessarium est necessitate absoluta & medii, semper obligat.

Instabis 2. Quod necessarium est necessitate medii, nusquam suppleri potest: in eo non excusat aut ignorantia, aut impotentia; sine eo re aut voto saltem percepto salus haberi non potest: atqui talis non est Baptismus, suppleri etenim potest per martyrium & perfectam contritionem; in eo excusat ignorantia, aut impotentia: qui enim aut invincibiliter ignoraret mandatum & institutionem Baptismi, aut in iis esset angustiis in quibus eum non posset percipere, illi profectò defectus Baptismi ad culpam non imputaretur. Igitur sine eo re percepto, imò & sine ipsius voto ac desiderio potest quis salvus esse: qui enim nihil unquam de lege Baptismi audivisset, ac laboraret ea in re invincibili ignorantia, ille certè Baptismi votum seu desiderium elicere non posset: si tamen Deum super omnia charitate perfecta diligat, salutis æternæ particeps erit. Infantes pariter hujus voti sunt incapaces.

Major argumenti manifesta videtur in exemplo fidei & gratiæ sanctificantis, quæ suppleri nullatenus possunt, & sine quibus re perceptis salus obtineri non potest; quia scilicet necessariæ sunt necessitate medii, seu absoluta.

Resp. ad primum, distinguo: Quod necessarium est necessitate medii, suppleri non potest per aliud, si sit medium internum salutis, qualis est fides & gratia sanctificans, concedo: si sit medium dumtaxat externum, qualia sunt Sacramenta, nego. Ista quippe media pendent à libera Christi instituentis voluntate, qui ea ordinavit ad obtinenda media interna salutis: cùm igitur media illa interna salutis alia via possunt obtineri, media externa tunc suppleri possunt; virtus enim Christi non est necessariò illis exterioribus signis alligata: ita suppleri potest Baptismus per martyrium & perfectam contritionem. Vide quæ diximus inter Prænotata.

Ad secundum: Ab eo quod est necessarium necessitate medii, non excusat aut ignorantia aut impotentia; à lege autem Baptismi excusat aut ignorantia aut impotentia, distinguo: à lege Baptismi sub ea ratione qua mandatum includit, excusat aut ignorantia aut impotentia; idest, qui invincibiliter ignorat Baptismum, aut non potest ex vera impotentia, secluso contemptu & negligentia eum percipere, ille reus non est violati mandati, neque præcisè damnabitur propter transgressionem illius, verum est: at æternæ damnationis reus est ille tùm negativè, propter defectum gratiæ regenerantis; tùm positivè, propter peccatum originale, vel etiam actuale non dimissum.

Ad tertium: Potest quidem sine Baptismo in re percepto per martyrium aut perfectam contritionem quis salvus esse, sed non sine voto seu desiderio Baptismi saltem implicito, quod in charitate perfecta semper includitur. In eo quidem qui invincibiliter ignoraret Baptismi legem, explicitum esse non posset Baptismi votum; sed implicitum eo in casu sufficeret, quod à charitate perfecta sejungi non potest: in eo verò qui legem Baptismi cognosceret, explicitum votum requireretur.

Instabis. In casu mox proposito Baptismi votum non magis necessarium videtur, nec magis includitur in contritione perfecta, quàm cujuscumque alterius.

terius mandati Christi; certum enim est eum qui Deum super omnia charitate perfecta diligit, ita debere animo affectum esse, ut omnia Christi mandata, ubi ea noverit, & adimplendi facultas dabitur, velit adimplere.

Resp. revera in casu proposito Baptismi votum, quod supponitur tantùm implicitum, non magis includi in illa contritione perfecta, quàm cujuscumque alterius Christi mandati, adeoque non magis videri necessarium; verùm id per accidens est respectu Baptismi in eo casu singulari. Cùm enim docent Theologi, votum seu desiderium Baptismi saltem necessarium esse, loquuntur ex hypothesi quòd promulgata sit & cognita lex Baptismi; quo casu docent, premente impotentia, saltem Baptismi desiderium seu votum explicitum habendum esse, quia Christus pro sua benignitate & clementia voluit, ut iis in angustiis sincerum Baptismi votum junctum cum perfecta contritione, Baptismi ipsius vices & locum suppleret. Aliorum quidem mandatorum Christi votum generale & implicitum semper necessarium est, quod, ut diximus, à perfecta contritione non sejungitur; neque idcirco dicendum, mandata illa omnia, aut res quæ in mandatis habemus, esse in voto absolutè necessarias. Inter Prænotata enim observavimus, discrimen esse inter ista duo, nempe votum rei alicujus esse necessarium, & rem necessariam esse in voto: prius significat voluntatem observandi rem præceptam esse necessariam, quod verum est; posterius, rem præceptam tantæ necessitatis esse ad salutem, ut si non reipsa, saltem voto & desiderio haberi debeat, quod non semper verum est, in illis præsertim rebus, quæ ex solo præcepto sunt necessariæ, nec continent medium ad salutem absolutè necessarium: non tantùm autem necessarium est votum Baptismi, sicut & aliarum rerum quæ sub præceptum cadunt, sed necessarius etiam est Baptismus ipse in voto seu desiderio.

Instabis 3. Si vi istorum Christi verborum, *Nisi quis renatus fuerit*, &c. inferatur Baptismum necessarium esse necessitate medii, inferri quoque poterit, eum æqualis necessitatis esse ac gratiam ipsam Spiritus sancti, ac consequenter sine eo re percepto nusquam posse obtineri salutem; sicut non potest obtineri sine gratia sanctificante actu recepta. Antecedens probatur, quia Scriptura utrumque per copulativam *&*, conjungit, *ex aqua & Spiritu*.

Resp. nego ant. ejusque probationem: particula enim copulativa *&*, non semper demonstrat parem esse rerum, quas conjungit, necessitatem. Sic v.g. Act. 15. v. 20. de Gentibus S. Jacobus ait, necesse esse, *ut abstineant se à contaminationibus simulacrorum, & fornicatione, & suffocatis, & sanguine*. An dicet quis parem omnino esse necessitatem abstinendi ab idololatria, fornicatione, & à sanguine & suffocatis? absit: idololatria enim & fornicatio intrinsecè ex se malę sunt, nec ullo unquam honesto fine possunt cohonestari; unde jure ipso naturali prohibentur: at abstinentia à sanguine & suffocatis per se nec bona est nec mala, sed planè indifferens, & ex iis rebus quę pro variis temporum circumstantiis, aut licitæ sunt aut prohibitæ; & reipsa lex illa ab Apostolis lata perpetua non fuit, sed ad tempus; igitur ex subjecta materia judicari debet, an particula *&*, conjungat res æqualiter necessarias. Porrò in adducto testimonio Joa. 3. particula *&*, res diversas omnino conjungit, nempe interiorem Spiritus sancti gratiam, quę ex propria

pria natura absolutè est necessaria; & exteriorem Baptismi ritum, qui aliquando potest suppleri. Meritò tamen particulam *&*, adhibuit sacer Contextus, quia lege ordinaria necessarius est Baptismus ad assequendam Spiritus sancti gratiam; & si loco particulæ *&*, disjunctivam *vel*, posuisset, suspicari quis fortè potuisset alterutrum è duobus esse tantùm necessarium, aut Spiritum, aut aquam, cùm tamen utrumque exigatur, unum tanquam medium internum, alterum verò externum.

Instabis 4. Non magis ex istis verbis, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu* &c. colligi potest absoluta Baptismi necessitas, quàm ex istis, *Nisi manducaveritis carnem & biberitis sanguinem* &c. colligatur absoluta necessitas Eucharistiæ.

Resp. nego maj. & parit. Disparitas non aliunde repeti debet, quàm ex sola Christi voluntate nobis in Scripturis & Traditione Ecclesiæ declarata, qua constat Baptismum semper judicatum fuisse necessarium absolutè ad salutem, non verò Eucharistiam: quare? quia sic voluit & instituit Christus. Aliunde verò discrimen utriusque indicare videtur diversa loquendi ratio Scripturæ: de Baptismo enim absolutè & indefinitè ait: *Nisi quis renatus fuerit*, qua significat Baptismi legem ad omnes & singulos pertinere; de Eucharistia verò, *Nisi manducaveritis*, qua solos adultos præcepti capaces Eucharistiæ lege teneri non obscurè innuit.

Instabis 5. Auctores etiam catholici verba citata, *Nisi quis renatus fuerit* &c. ad solos adultos restringunt qui sunt præcepti capaces, & quos reos facit non ipsa præcisè Baptismi privatio, sed contemptus præcepti Christi. Ita Magister Sententiarum L. 4. dist. 4. littera E. ait verba Christi citata ad eos pertinere qui possunt, & contemnunt baptisari. Ita pariter Hugo à sancto Victore L. 1. de Sacramentis cap. 13. relatis istis S. Augustini verbis ex Lib. 4. contra Donat. cap. 22. *Tunc impletur invisibiliter, cùm mysterium Baptismi non contemptus Religionis, sed articulus necessitatis excludit*; addit verba citata, *Nisi quis renatus fuerit* &c. sic restringenda esse, *Si quis renasci contempserit*. Idem ferè docet sanctus Bonaventura in 4. dist. 4. par. 2. art. 1. quæst. 1. To. 9. p. 139. D.

Sunt præterea non pauci qui de divina misericordia tam benè sperant ac confidunt, ut infantes sine Baptismo ex hac vita rapti, in gratiam pietatis parentum, aut à damnatione liberent, aut etiam felicitate quadam naturali donandos contendant, ut Cajetanus, Gabriel, Gerso, Durandus, Pighius, Catharinus, Cardinalis Sfondratus, quos initio hujus Disputationis appellavimus.

Resp. ad primum: Nego citatos Auctores verba ista Christi, *Nisi quis renatus fuerit* &c. ad solos adultos restringere; nec satis mirari possumus qua fronte audeant adversarii nobis Magistrum Sententiarum opponere. Ille quippe loco in Objectione citato sic loquitur: *Non tantùm valet fides aliena parvulo, quantùm propria adulto. Parvulis enim non sufficit fides Ecclesiæ sine Sacramento; quia si absque Baptismo fuerint defuncti, damnabuntur, sicut multis Sanctorum auctoritatibus comprobatur*. Antè dixerat, verba citata, *Nisi quis* &c. esse intelligenda, vel de iis qui possunt & contemnunt baptisari; vel de regeneratione, quæ fit per aquam & Spiritum sanctum, quæ regeneratio fit non tantùm per Baptismum, sed etiam *per pœnitentiam & sanguinem*;

nem; quibus verbis non obſcurè declarat, Baptiſmum aquæ, etſi neceſſarium, ſuppleri tamen poſſe per martyrium & pœnitentiam. Idem planè docent Hugo Victorinus & S. Bonaventura.

Ad ſecundum: Eorum Auctorum ſententia quæ planè ſingularis eſt, rejicienda eſt; quæ nec in Scripturis, nec in Traditione Eccleſiæ fundamentum habet, à quibus immotis regulis nulli Catholico fas eſt unquam recedere. Vide ſuprà, initio hujus Quæſtionis, judicium Bellarmini de hac illorum Scholaſticorum opinione.

Inſtabis 7. Non deſunt apud veteres Eccleſiæ Patres argumenta quibus oſtenditur non tantam ipſis viſam eſſe Baptiſmi neceſſitatem, quantam hìc defendimus.

I. Veteres illi Orientales & Africani, qui tanto ſtudio adversùs Stephanum S. Pontificem contendebant Baptiſmum ab Hæreticis collatum nullum eſſe, rati quæſtionem hanc non ad fidem, ſed ad diſciplinam pertinere, unicuique permittebant ſentiendi quid vellet licentiam; atque œconomia & diſpenſatione interdum utebantur, ut non rebaptiſarent, qui ab aliquibus Hæreticis baptiſati fuerant, quamquam nullum illi judicarent talem Baptiſmum. Ita colligimus ex S. Baſilio Canone 1. Epiſtolæ ad Amphilochium. Ipſe quoque S. Cyprianus Epiſt. 73. ad Jubajanum ſolvens iſtam objectionem: *Sed dicet aliquis: Quid ergo fiet de his qui in preteritum de hæreſi ad Eccleſiam venientes, ſine Baptiſmo admiſſi ſunt?* Reſpondet: *Potens eſt Dominus miſericordia ſua indulgentiam dare, & eos qui ad Eccleſiam ſimpliciter admiſſi in Eccleſia dormierunt, ab Eccleſiæ ſuæ muneribus non ſeparare.* Porrò ſi Veteribus illis perſuaſum fuiſſet, Baptiſmum abſolutè neceſſarium eſſe ad ſalutem, an quæſtionem validitatis Baptiſmi ab Hæreticis dati, non fidei eſſe, ſed diſciplinæ dixiſſent? An non iteraſſent ſemper eum Baptiſmum, quem nullum judicabant? An non declaraſſent à Regno Cœlorum extorres, qui ſine vero Baptiſmo ex hac vita migraſſent?

P. 128.

II. Conſtat ex Hiſtoria Eccleſiaſtica, plurimos viros quorum memoriam veneratur Eccleſia, pluribus annis in Catechumenatu vixiſſe, aut etiam extremo tantùm vitæ tempore Baptiſmum percepiſſe.

Ita de Conſtantino Imperatore narrat Euſebius in ejus vita cap. 62. quem ſequuntur S. Hieronymus in Chronico, Socrates Lib. 1. c. 39. & alii: S. quoque Ambroſius, cùm adhuc eſſet Catechumenus, ad Epiſcopatum aſſumptus eſt. S. etiam Martinus dicitur octo annis vixiſſe in catechumenatu: at ſi viris illis perſuaſum fuiſſet Baptiſmum tantæ neceſſitatis eſſe, an per tot annos eum diſtuliſſent viri aliunde ſuæ æternæ ſalutis adeò ſolliciti?

III. Conſtat Eccleſiam pro Catechumenis ſine Baptiſmo defunctis olim preces & ſacrificia Deo obtuliſſe, ut colligimus ex S. Ambroſio Oratione funebri pro Valentiniano Imperatore, ex Conc. II. Arelatenſi an. 452. Can. 12. ex Concilio Carthaginenſi IV. an. 398. Can. 79. ex Innocentio III. Extra. *De ſententia excommunicationis* cap. 28.

Reſp. nego ant. His quippe argumentis hoc unum efficitur, quod ultrò fatemur, exiſtimaſſe Veteres votum Baptiſmi aliquibus in caſibus ad ſalutem ſufficere.

Ad primum: Non idcirco Veteres excitatam de Baptiſmo Hæreticorum controverſiam ad diſciplinam pertinere, & in ea diſpenſationis & œconomiæ

locum

locum esse censuerunt, quòd ignorarent absolutam esse Baptismatis necessitatem, sed quòd cùm illa quæstio nondum esset eliquata & totius Ecclesiæ judicio definita, posset unusquisque, salva unitate & pace, sentire & facere quid vellet. Unde S. Basilius aliique qui S. Cypriano adhærebant, etsi rectè nossent & Baptismum absolutè necessarium esse, & apud Hæreticos nullum esse, tamen ex prudenti œconomia, aliquando baptisatos ab Hæreticis non rebaptisarunt, rati in ejusmodi circumstantiis divinam non deesse misericordiam; atque ejusmodi Hæreticis ad Ecclesiæ unitatem sincero corde redeuntibus sufficere ad salutem Baptismi desiderium, unitatem Ecclesiæ, ac perfectam cordis conversionem.

Non raro Veteres in casu necessitatis, aut in dubio de validitate Baptismi, ad misericordiam Dei confugiunt, ut sine accepto in re Sacramento, de salute alicujus benè sperent atque confidant. Sic S. Dionysius Alexandrinus annuere recusavit votis alicujus senis, qui jam à longo tempore in Ecclesia receptus & Sacramentorum particeps factus, confessus tamen fuerat, se verò Ecclesiæ Baptismo tinctum non fuisse, quique enixè postulabat ut iterùm baptisaretur; non annuit, inquam, ejus postulationi S. Dionysius. Quare? quia nempe existimavit in his circumstantiis diuturnam cum Fidelibus communionem, & participationem Sacramentorum sufficere ad salutem illius hominis. Ita pariter Innocentius III. consultus ab Episcopo Cremonensi de quodam Presbytero defuncto, qui baptisatus non fuerat; respondet, *Presbyterum qui sine unda Baptismatis extremum diem clausit, quia in sanctæ matris Ecclesiæ fide & Christi nominis confessione perseveravit, ab originali peccato solutum & cœlestis patriæ gaudium adeptum esse*. Ita etiam qui olim post actam semel publicam pœnitentiam, iterùm se iisdem implicabant gravioribus delictis, divino relinquebantur Judicio, nulla ipsis imposita publica, vel etiam privata pœnitentia, non ex desperatione veniæ, sed ad rigorem disciplinæ.

Apud Euseb. Hist. L. 7. c. 9.

Ad secundum: Ex factis quibusdam particularibus efficax non colligitur argumentum; quia occurrere potuere quædam rationes ac circumstantiæ, propter quas viri illi sancti absque peccato Baptismum in plures annos differre potuerunt, nempe ut diutiùs ac maturiùs sese ad illius gratiam percipiendam præpararent per opera pietatis & pœnitentiæ: quamquam non desunt inter Veteres, imprimis S. Gregorius Nazianzenus, qui acriori stilo insurgunt adversùs eos, qui Baptismum suum ad extremam usque senectutem protrahebant.

Ad tertium: Non una fuit Ecclesiæ disciplina circa preces & sacrificia, quæ in gratiam Catechumenorum sine Baptismo defunctorum offerebantur: in aliquibus enim Ecclesiis in pœnam dilati Baptismatis ejusmodi suffragia denegabantur, ut ex dicendis ad Articulum sequentem constabit; in aliis verò concedebantur, quia persuasum erat ejusmodi Catechumenos casu inopinato ex hac vita raptos, per votum Baptismi salvari, & Fidelium precibus juvari posse.

Instabis 6. Nonnulli ex SS. Patribus apertè affirmant neminem, exceptis solis Martyribus, sine Baptismo reipsa percepto, salvum fieri posse, quacunque tandem necessitate teneantur.

S. Ambrosius L. 2. de Abraham cap. 11. post relata verba Christi Joan. 3.

To.1.p. 351.A. *Nisi quis renatus fuerit* &c. *Nullum excipit*, ait, *non aliqua præventum necessitate*. Et L. de Mysteriis c. 4. *Credit*, inquit, *Catechumenus in Crucem* To.2.p. 330.B. *Domini Jesu, qua & ipse signatur; sed nisi baptisatus fuerit in nomine Patris, & Filii & Spiritus sancti, remissionem non potest accipere peccatorum, nec spiritualis gratiæ munus haurire.*

P.519. n.41. S. Fulgentius L. de fide ad Petrum c. 3. iisdem Christi verbis Joannis 3. adductis, addit: *Absque Sacramento Baptismatis, præter eos qui in Ecclesia Catholica sine Baptismate pro Christo sanguinem fundunt, nec Regnum Celorum potest quisquam accipere, nec vitam eternam.*

Tom.8. Oper.S. Aug.in appendice, p. 79. D. Gennadius L. de Ecclef. dogmat. c. 41. aliàs 74. *Baptisatis tantùm*, ait, *iter esse salutis credimus. Nullum Catechumenum, quamvis in bonis operibus defunctum, vitam æternam habere credamus, excepto martyrio, ubi tota Baptismi Sacramenta complentur.*

Resp. 1. Objectionem hanc inferiùs solvendam esse, ubi quæstio erit an perfecta contritio votum Baptismatis includens, vices ejus ac locum supplere possit.

Resp. 2. non sine consilio, nonnullos è Veteribus frequenter non insinuasse, votum Baptismi ex contritione perfecta ad salutem in necessitate sufficere, ne scilicet favere viderentur eorum pravæ consuetudini, qui ex negligentia, vel alio quocumque motivo, Baptismum ad extremum usque vitæ tempus differebant.

Resp. 3. ad S. Ambrosium, eum in adversa prorsùs sententia fuisse, qui Valentinianum Imperatorem solo Baptismi voto salutem animæ assecutum fuisse confidit. Verba postea proferemus. Quod autem ex Libro de Mysteriis hìc opponitur, de iis intelligenda sunt, qui vel ex negligentia, vel, quod pejus esset, ex contemptu Baptismum non perciperent.

Non aliter exponendus S. Fulgentius, aut deserendus; quemadmodum & ipse Gennadius.

Objicies 2. Pueri Fidelium salvi fiunt per solam fidem parentum; ergo Baptismus non est absolutè necessarius.

Antecedens probatur: Quia non minorem vim & efficaciam habet fides in Lege gratiæ, quàm in Lege naturæ & Mosis; eadem enim est quoad substantiam, easdemque habet sibi in Scripturis annexas promissiones: atqui in Lege naturæ & Mosis fides parentum & Ecclesiæ salvos faciebat infantes, qui sine Circumcisione, vel alio remedio exteriori applicato ex hac vita migrabant. Ita expresse docent SS. Gregorius Magnus Lib. 4. Moral. c. 2. Bernardus Epist. 77. ad Hugonem de sancto Victore, & alii quorum sententiæ subscripsimus in Tractatu de Sacramentis in genere Qu. 2. Art. 2. Conclusione 2. ergo &c.

Major videtur certa; aliàs fides in nova Lege, & infantes Fidelium Christianorum deterioris longè forent conditionis, quàm fuerint in Lege naturæ aut Mosis.

Resp. 1. nego min. Sicut enim in Lege naturæ & Mosis necesse fuit (in sententia multorum) fidem aliquo signo exteriori tanquam conditione manifestari; ita nunc, Deo sic volente, necesse est aquam, tanquam causam instrumentalem gratiæ, usurpari.

Resp. 2. Esto antiquiùs seu retrò suffecerit *fides nuda*, ut loquitur Tertullia-

tullianus solvens eamdem objectionem à Cajanis, & Quintilianis olim propositam, L. de Baptismo cap. 13. at postquam *lex tingendi data est & forma præscripta*, obstricta est fides ad Baptismi necessitatem. Non itaque minoris est virtutis & efficaciæ fides nostra, quàm Veterum; sed fidei additum est Baptismi mandatum: & quemadmodum lex moralis, licèt non sit minoris efficaciæ in viro religioso quàm in sæculari, illi tamen non sufficit ad salutem, nisi & consilia, ad quæ se obstrinxit, observet; ita pariter etsi fides nostra tam efficax sit ex se, quàm fides Veterum, quia tamen annexum jam habet Baptismi mandatum, sine illo ad salutem non sufficit. P. 129. D.

Neque inde sequitur deteriorem esse conditionem fidei & infantium in nova Lege: imò multis titulis melior est. 1. quia fides jam longè facilior & communior, longè abundantior gratia, quàm fuerit in Lege naturæ vel Mosis. 2. quia salus infantis non jam à fide parentum, sed ab ipsa Sacramenti applicatione pendet, seclusâ ministrantis fide & probitate. 3. quia Baptismus statim ab ipsa nativitate potest infantibus ministrari, in Lege autem Mosis circumcidi ante octavum à nativitate diem infans non poterat. 4. multis & infinitis penè legalibus præceptis ac cærimoniis gravati erant & obruti Judæi, quibus nos per Christum liberi facti sumus. 5. denique, Veteribus nondum patebat Cœlum; nobis verò, postquam Christus ascendens in altum secum captivam duxit captivitatem, jam apertum est: longè igitur potior est nostra conditio, quàm Veterum.

Instabis 1. Quod antea sufficiebat, postea verò non sufficit, videtur deterioris esse conditionis: atqui in veteri Lege sufficiebat fides, jam verò non sufficit; ergo &c.

Resp. dist. maj. Quod antea sufficiebat & postea non sufficit propter imminutionem virtutis, deterioris est conditionis, concedo: propter additionem Sacramenti, nego. Porrò fidei virtus non est imminuta, sed fidei additum est Baptismi mandatum.

Instabis 2. Ex S. Augustino parentum fides prodest infantibus ad salutem obtinendam: *Ut possit*, inquit Epist. 98. aliàs 23. ad Bonifacium, *regenerari* (parvulus) *per officium voluntatis alienæ, cùm offertur consecrandus, facit hoc unus Spiritus, ex quo regeneratur oblatus*. Ita pariter S. Bernardus Epist. 77. seu Tract. de Baptismo. *Dignum est*, inquit, *& ad Dei spectat benignitatem, ut quibus fidem ætas denegat propriam, gratia prodesse concedat alienam. Nec enim Omnipotentis justitia propriam putat ab iis exigendam fidem, quos novit propriam nullam habere culpam. Porrò aliena opus est fide, cùm sine sorde non nascantur aliena ..... Nec dubium, quòd macula contracta ab aliis, aliorum quoque fide valeat vel debeat emundari.* To. 2. p. 264. B. To. 1. p. 630. B.

Resp. dist. ant. Parentum fides prodest infantibus, cum Sacramento Baptismi, *Cùm offertur consecrandus*, ait S. Augustinus, concedo: sine Sacramento, nego. Nihil aliud volunt Augustinus & Bernardus locis citatis, quàm in parvulis necessariam non esse fidem actualem, cujus sunt incapaces; sed illam suppleri ex Dei benignitate per fidem Ecclesiæ & parentum, qua illi moventur ut infantes baptizandos ministris Ecclesiæ offerant. Unde susceptores pro iis ad singula interrogata, respondent, *Credo, abrenuntio &c.*

Instabis 3. Tam potest infantibus Fidelium prodesse ad salutem aliena parentum fides, quàm iis nocere ad damnationem alienum Adami peccatum.

Resp.

Resp. nego maj. 1. Quia in rebus quæ à sola Dei voluntate pendent, non alia inquiri debet ratio, quàm ejus voluntas. Porrò noluit Christus infantes per solam parentum fidem sine Baptismo salvos fieri. 2. Disparitas est, quia peccatum primi parentis non est planè extrinsecum & alienum respectu illorum infantium, sed illis proprium & internum; quia etsi solus Adamus proprio & personali voluntatis motu peccaverit, omnes tamen ejus posteri in eo jam tùm inclusi, in eo quoque peccaverunt, ut ait Apostolus. Rom. 5. v. 12. adeoque peccatum Adami proprium est naturæ totius humanæ, seu omnium filiorum ejus.

At verò fides parentum omni sensu externa est & aliena respectu infantium; & sicut infantibus non noceret parentum malitia & impietas, qua eos dæmoniacis sacrilegiis obligarent, ita sola sine Sacramento iis ad salutem non prodest fides parentum: quia, ut ait S. Augustinus Epistola mox citata 98. *Cùm homo*, non jam in lumbis peccantis, *sed in seipso est*, *ab eo qui genuit alter effectus*, *peccato alterius sine sua consensione non tenetur obnoxius* ..... sed *anima quæ peccaverit ipsa morietur*.

To. 2. p. 264. A.

Instabis 4. Potest adultus per fidem propriam & actualem sine Sacramento re percepto salvus fieri: quidni ergo infans per fidem alienam parentum?

Resp. 1. ut suprà, solam hìc consulendam esse Dei voluntatem. 2. Adultus non salvus fit per solam fidem, sed per charitatem perfectam qua formaliter homo justus redditur; charitas autem illa seu gratia sanctificans non obtinetur, nisi vel per Sacramenta, vel per proprios actus voluntatis ex divino & supernaturali auxilio elicitos: at infantes incapaces sunt illorum actuum personalium.

Instabis 5. Sequitur ex hac doctrina, innumeros sine sua culpa perire parvulos qui sine Baptismo moriuntur; quod certè parùm videtur consentaneum divinæ misericordiæ, ac voluntati qua vult omnes salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.

Resp. cum S. Augustino Lib. de Dono persever. c. 12. & S. Prospero L. 2. de Vocatione Gentium cap. 8. Dei judicia occulta esse, sed justa in damnatione tot infantium qui sine Baptismo moriuntur. Non enim damnantur illi præcisè propter defectum Baptismi, sed propter culpam originalem quam nascendo contraxerunt, & quæ non deleta per Baptismum, eos æternæ damnationis reos efficit: misericordiæ autem divinæ mensura non alia debet æstimari, quàm quæ in Scripturis & Traditione expressa nobis est. Stat quoque Dei antecedens voluntas de salute omnium, cum damnatione illorum infantium sine Baptismo morientium; siquidem ex voluntate illa antecedenti & sincera præparavit omnibus media necessaria ad salutem: sed illius voluntatis virtute non tenetur Deus invertere cursum causarum secundarum, ut procuret omnibus infantibus, antequam moriantur, applicari remedium Baptismatis; istud enim pertinet ad voluntatem, ut vocant, consequentem, ex qua alios vult perire propter labem originalem, alios verò vult salvos esse per Baptismum: cur autem illos potius quàm alios eligat, *O altitudo*!

Instabis 6. Gen. 17. v. 7. Deus inito cum Abrahamo fœdere, promisit se futurum ipsius Deum & seminis ejus; quæ quidem promissio ad

nos etiam Fideles spectat, ut testatur Apostolus Rom. 4. & 11. & Galat. 3. Sicut igitur Judæorum filii incircumcisi morientes, per fidem parentum salvi esse poterant, quia stante illo fœdere nati erant; ita quoque & filii Christianorum, qui ex hac vita rapiuntur ante perceptum Baptismum.

Confirmatur ex Apostolo primæ Corinth. 7. v. 14. *Sanctificatus est*, inquit, *vir infidelis per mulierem fidelem; & sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem: alioquin filii vestri immundi essent, nunc autem sancti sunt*. Docet igitur Apostolus, filium ex uno tantum parente fideli progenitum idcirco sanctum esse, quia in illo fœdere gratiæ ac fidei christianæ nascitur.

Resp. nego conseq. 1. quia certum non est filios Judæorum incircumcisos salvari potuisse per solam fidem parentum, sine ullo Sacramento seu signo exteriori. 2. quia etsi Deus ita decrevisset in veteri Lege, non consequens est, eum idem quoque in nova statuisse; imò certum est legem Baptismi positam ab eo fuisse: in his autem rebus non alia inquiri ratio debet, quàm voluntas Dei. *O homo tu quis es qui respondeas Deo?* inquit Apostolus Rom. 9. v. 20. Pactum autem illud quod Deus cum Abrahamo pepigit, ad omnes quidem ejus posteros pertinet, *Non qui filii carnis*, inquit Apostolus Rom. 9. v. 8. *sed qui filii sunt promissionis*; id est, qui parentis Abrahæ fidem imitantes, participes sunt promissionum quæ ipsi factæ sunt: seu, ut loquitur cap. 4. v. 16. *Ideo ex fide, ut secundùm gratiam firma sit promissio omni semini, non ei qui ex Lege est solùm, sed & ei qui ex fide est Abrahæ*. Porrò infantes fideles non evadunt in nova Lege, nisi per Baptismum, qui Sacramentum est fidei.

Et verò si fœdus illud gratiæ in quo nascuntur infantes Fidelium, eos sanctificaret, nullum posset assignari instans in quo peccatum originale contraherent; generantur enim in illo fœdere, sicut nascuntur.

Ad confirmationem: Non loquitur Apostolus de formali & immediata sanctificatione, quasi eo ipso formaliter infidelis sanctus sit, quòd cum fideli cohabitet, sed de sanctificatione quasi præparatoria & educationis, quia nimirùm sanctiùs & castiùs educandi sunt pueri, si parentum alteruter fidelis sit; & mulier fidelis potest exemplo, adhortatione & instructione virum infidelem Christo lucrari. Ita exponit S. Hieronymus respondens ad quæsita Paulini. Congruit hæc expositio scopo Apostoli: vult enim ostendere, conjugem infidelem, si commorari non detrectet, non esse dimittendum; idque duobus argumentis: uno petito à sanctificatione conjugis, altero à sanctificatione filiorum. Pelagianis ex eodem Apostoli testimonio probantibus nullum esse peccatum originale, respondet S. Augustinus L. 2. de Baptismo c. 25. & 26. & L. 3. c. 12. & Serm. 14. de verbis Apostoli cap. 19. multiplicem in Scripturis sanctificationem designari, non modò rerum, sed etiam hominum, quæ non semper conjuncta est cum remissione peccatorum. Sic v. g. Catechumenus, priusquam baptizetur, secundùm aliquem modum sanctificatur per signum Christi, & orationem manus impositionis.

Objicies denique: Adulti non obligantur lege Baptismi. Namque ii vel sunt infideles Pagani, qui nihil unquam de Christo audiverunt, vel qui de Christo aliquid audiverunt: sed neutri possunt ea lege teneri. Non primi, quia Lex non obligat nisi promulgata; at apud ejusmodi Paganos non

suppo-

supponitur promulgata Baptismi lex: non alii, dici enim non potest quâ ætate, & quo tempore eos illa lex obstringat; an in juventute, an in senectute: illud enim nullo præcepto aut divino aut Ecclesiastico determinatum habemus.

Resp. 1. eos adultos qui invincibili laborant ignorantia fidei christianæ, non teneri lege Baptismi, quatenus cadit sub præceptum; adeoque eos non damnari propter violatum Baptismi mandatum, sicut nec propter infidelitatem purè negativam: sed eos teneri lege Baptismi, quatenus medium est institutum à Christo ad delendum peccatum originale; adeoque æternùm peribunt illi, non præcisè, ut jam diximus, propter defectum Baptismi, sed propter peccata, sive originale, sive actualia.

Resp. 2. alios adultos teneri lege positiva Baptismi: cùm verò ea sit legis positivæ natura, ut non obliget semper & pro semper, hinc physicè nullum tempus est præfixum pro Baptismo percipiendo. Cùm tamen iste sit absolutè necessarius, tenetur quilibet, cùm ad discretionis annos pervenerit, salutis suæ curam gerere, ac consequenter sibi procurare Baptismum; ad id autem tenetur jure ipso naturali, divino & Ecclesiastico: jure quidem naturali, quo tenetur quilibet assumere media ad salutem necessaria: jure divino positivo; eodem quippe præcepto quo Christus præcepit Apostolis docere gentes & baptisare, præcepit etiam gentibus ut audirent Apostolos, & ab illis baptisarentur; jure etiam Ecclesiastico, quod est juris divini interpretatio. Constat autem jus illud Ecclesiasticum ex SS. Patribus, aliisque momentis ex Traditione Ecclesiæ depromptis, de quibus inter probationes Conclusionis.

ARTICULUS II.

An, & quomodo Baptismus aquæ suppleri possit per martyrium, & perfectam contritionem Baptismi votum includentem.

TRiplex apud SS. Patres distinguitur Baptismus: nempe fluminis per aquam; sanguinis per passionem; & flaminis seu spiritus, per lachrymas & cordis perfectam contritionem. Ita S. Ambrosius in Psalm. 118. Enarratione in octonarium tertium; S. Gregor. Nazianz. Orat. 39. in sancta lumina circa finem; S. Augustinus L. 4. de Baptismo contra Donatistas c. 21. & sequentibus; S. Isidorus Hispal. Lib. de Institutione Clericali cap. 4. S. Bernardus Epist. 77.

S. Thomas 3. part. q. 66. art. 11. hujus divisionis rationem affert, quæ fundamentum habet in Scripturis, in quibus Baptismi nomen, & martyrio & pœnitentiæ seu perfectæ contritioni accommodatur, sicut ostendimus initio hujus Tractatus, cùm varias nominis Baptismi significationes exponebamus.

Quæritur hìc utrùm martyrium & contritio perfecta includens votum Baptismi, ejus vices supplere possint, eamdemque vim habeant ad expungenda peccata, sive originale, sive actualia. De utroque sigillatim hìc dicendum.

An,

An, & quomodo Martyrium suppleat vices Baptismi aquæ.

Martyrium generatim est omnis pœna in odium Christi inflicta, & pro ejus amore constanter tolerata: propriè ac strictè est ipsa mors pro Christo tolerata. Duas igitur requirit conditiones, & pœnam, & causam. Duobus verò modis considerari potest martyrium, nempe quatenus est actus voluntarius alicujus virtutis, fortitudinis nimirùm, vel charitatis; aut quatenus est simpliciter pœna in odium Christi inflicta. Priori respectu dici potest opus operantis; posteriori verò, opus operatum. Soli adulti capaces sunt martyrii, quatenus est opus operantis; infantes verò, quatenus est opus operatum. Hinc S. Bernardus Sermone de Innocentibus, ait inter Martyres alios esse voluntate simul & opere; alios sola voluntate; alios denique solo opere. *Habemus*, inquit, *in beato Stephano martyrii simul & opus & voluntatem; habemus solam voluntatem in beato Joanne; solum in beatis Innocentibus opus.* To. 1. p. 787. C.

De utroque martyrio tam in adultis quàm in parvulis duo quæruntur.

1. An vices Baptismi aquæ suppleat, eamdemque vim habeat ad expungenda peccata, qualis propria est Baptismi aquæ.

2. An illos effectus eodem modo producat ac Baptismus; id est, ex opere operato vi ipsius pœnæ in odium Christi inflictæ: ita tamen ut in adultis, perinde ac Baptismus ipse aquæ, prærequirat aliquas prævias conditiones seu dispositiones; an verò eos effectus producat tantùm ex opere operantis, id est ratione solius charitatis, ex cujus perfectissimo motivo martyrium toleratur.

Errores & opiniones.

Inter veteres Hæreticos, Gnostici & Valentiniani contenderunt nullum esse martyrii meritum, nullam ejus virtutem ac laudem, nullum, cùm necessitas postulat, illius tolerandi mandatum: *Nec simplicitas ista, sed vanitas, imò dementia est pro Deo mori*, inquiunt illi apud Tertull. Libro Scorpiace cap. 1. Ad hunc errorem odio & invidia compulsus legitur Valentinus, impatienti animo ferens aliquem Martyrem sibi in Episcopatu, quem ambiebat, antepositum fuisse. Ita refert Tertullianus Lib. adversùs Valentinianos cap. 4. *Speraverat*, inquit, *Episcopatum Valentinus, quia & ingenio poterat & eloquio, sed alium ex martyrii prærogativa loci potitum indignatus, de Ecclesia authenticæ regulæ abrupit, ut solent animi pro prioratu exciti, præsumptione ultionis accendi.* P. 488. A. P. 251. D.

Valentino adhæsit Tatianus Justini Martyris discipulus. *Tatianus totus secundum Valentinum sapit*, inquit Tertull. Lib. de Præscriptionibus cap. 52. Adversùs Valentinum stilum exacuere S. Justinus Martyr & Philosophus, S. Irenæus omnium doctrinarum curiosissimus explorator, Miltiades Ecclesiarum Sophista, & Proclus. Ita Tertull. Lib. adversùs Valentinianos cap. 5. P. 223. B.

Inter Novatores posteriorum temporum, Kemnitius in secunda parte Concilii Tridentini; & Illyricus Centuria 5. cap. 4. docent, per martyrium peccata dimitti, non tanquam per Baptismum, sed propter solam fidem, P. 252. B.

dem,

dem, quæ tempore martyrii Christum apprehendit: in quo certè parùm sibi constare videntur; cùm enim, juxta illos, etiam in baptismo sola fides justificet, sequitur martyrium eodem prorsus modo justificare, quo Baptismus.

Ex Orthodoxis nullus martyrio adultorum vim & efficaciam detrahit; sed disputant dumtaxat tùm de martyrio infantium, tùm de dispositionibus in adultis ad effectum martyrii obtinendum necessariis, & de modo quo martyrium in ipsis operatur.

Richardus Armacanus in Irlandia Archiepiscopus Lib. 8. de quæstionibus Armenorum c. 37. in fine, judicat probabile ex infantibus ab Herode propter Christum occisis, eos qui circumcisi non erant, salvos non fuisse, sed eos tantùm, qui Sacramentum Circumcisionis acceperant: addit, & secundùm communem Dei Legem, tam veterem quàm novam, parvulos circumcisos nullum incrementum gratiæ ex morte pro Christo accepisse; & ita neque majorem gloriam virtute illius fuisse consequutos, quam virtute solius Circumcisionis consequerentur. Utrùm autem Deus peculiari privilegio cum circumcisis usus fuerit, ut majorem illis gratiam & gloriam rependeret, non audet affirmare.

Obiit versùs annum 1359.

Adrianus in 4. quæst. ultima de Baptismo, cum Armacano idem sentit, nempe ex sola Scriptura constare eos infantes, qui ab Herode occisi sunt non accepta priùs Circumcisione, salutem obtinuisse.

Jacobus de Vitriaco Cardinalis L. Historiæ Occidentalis c. 36. docet parvulos Christianorum non baptisatos, etiamsi à Paganis pro Christo occiderentur, non salvari, nec ad eos extendi privilegium speciale SS. Innocentium qui ab Herode pro Christo occisi sunt.

Circa martyrium adultorum, sunt qui nullas in ipsis prævias exigere videntur dispositiones: qui etsi putent præceptum dilectionis per se quidem obligare, præsertim in articulo mortis, ab ea tamen obligatione per accidens liberos existimant eos qui pro Christo moriuntur. Sunt qui ex opere operantis dumtaxat, & ratione charitatis quam includit, velint martyrium efficax esse, saltem respectu adultorum; alia enim ipsis videtur esse infantium conditio. Ita Vasquez & alii quos appellat ad tertiam partem q. 68. disp. 153. c. 1. Vult tamen ipse Vasquez, aliquem peculiarem effectum ex opere operato martyrio competere, nempe remissionem omnis pœnæ temporalis. Alii dispositiones prævias exigunt in adultis, & tam eorum quàm parvulorum respectu, martyrium operari ex opere operato contendunt. Juxta istos sit.

CONCLUSIO.

Baptismus sanguinis, seu martyrium, virtutem Baptismi aquæ perfectè supplet ex opere operato, tùm in infantibus, tùm in adultis; in istis tamen præviæ quædam conditiones requiruntur.

Probatur prima pars de infantibus. 1. Quia ad eos extenditur generalis ista Christi sententia Matth. 10. v. 39. *Qui perdiderit animam suam propter me, inveniet eam.*

2. Quia Ecclesia universa infantes ab Herode in odium Christi crudeliter:

ter occisos, tanquam veros Martyres semper agnovit & coluit. *Deus*, inquit in Oratione festivitatis SS. Innocentium, *cujus praeconium Innocentes martyres non loquendo, sed moriendo confessi sunt*. Unde S. Augustinus Lib. 3. de libero arbitrio cap. 23. *Etiam*, inquit, *infantes illos, qui cùm Dominus Jesus Christus necandus quaereretur, occisi sunt, in honorem Martyrum receptos commendat Ecclesia*. Nullam Ecclesia, nullam S. Augustinus & alii distinctionem faciunt eorum qui circumcisi vel non circumcisi fuerant; sed omnes indiscriminatim eos infantes martyres appellant, & ut tales colunt & honorant: quamquam verisimile sit, aliquos ex illis incircumcisos fuisse, cùm jusserit Herodes à bimatu & infrà omnes trucidari infantes qui erant in Bethleem, & in omnibus finibus ejus. To.1.p. 638.C.

3. Communis haec est SS. Patrum sententia.

S. Augustinus, aut quisquis est Auctor Sermonis ad Catechumenos, qui extat inter Opera S. Augustini post ejus Tractatum de Symbolo in ultima editione cap. 4. *Praestitit eis Christus*, inquit, *ut pro Christo morerentur; praestitit ut suo sanguine ab originali peccato diluerentur. Nati sunt ad mortem, sed continuò eos mors reddidit vitae*. To.6.p. 571.D.

Et in Epistola ad Hieronymum 166. aliàs 28. interpretans id quod docuerat Lib. 3. de libero arbitrio c. 23. de poenis parvulorum. *Quis novit*, inquiebat ibi, *quid ipsis parvulis in secreto judiciorum suorum bonae compensationis reservet Deus? Quoniam, quamquam nihil rectè fecerint, tamen nec peccantes aliquid ista perpessi sunt*. Haec, inquam, sua verba exponens, ait: *Hoc non immeritò dici video de his qui vel pro Christi nomine ac vera Religione tale aliquid nescientes patiuntur, vel Sacramento Christi jam imbuti sunt*. To.1.p. 591.A. Ibid.D.

Et Lib. 13. de Civitate Dei cap. 7. nulla facta distinctione adultorum & infantium, generatim sic loquitur: *Quicumque etiam non percepto regenerationis lavacro pro Christi confessione moriuntur, tantum eis valet ad dimittenda peccata, quantùm si abluerentur sacro fonte Baptismatis. Qui enim dixit: Si quis non renatus fuerit ex aqua &c. alia sententia istos fecit exceptos, ubi non minùs generaliter dixit, Qui me confessus fuerit &c. & alio loco, Qui perdiderit animam suam propter me, inveniet eam*. To.7.p. 329. E.

S. Chrysostomus Hom. 3. in varios S. Matthaei locos, loquens de infantibus ab Herode trucidatis, *Mercantur*, inquit, *poena martyrium, gloriam sanguine comparant, vitam aeternam temporali morte commutant*.

S. Leo Serm. 1. de Epiphania Domini cap. 3. *Necari omnes Bethleem parvulos jubet.... sed quos Rex impius eximit mundo, Christus inserit Caelo, & quibus nondum sanguinis sui impendit redemptionem, jam martyrii tribuit dignitatem*. Edit. Quenel. To.1.p. 181.

Denique S. Bernardus Sermone de Innocentibus haec habet: *Ille pro Christo trucidatos infantes dubitet inter Martyres coronari, qui regeneratos in Christo non credit inter adoptivos filios numerari. Alioquin quomodo coaevos sibi pueros puer ille qui natus est nobis, non contra nos, pateretur occidi, quod utique solo nutu poterat prohibere, nisi melius aliquid eis provideret? ut quemadmodum caeteris infantibus tunc quidem Circumcisio, nunc verò Baptismus sine ullo propriae voluntatis usu sufficit ad salutem, sic nihilominùs pro eo susceptum martyrium illis proficeret ad sanctitatem*. Quo in loco illud observandum, nempe martyrium loco Circumcisionis fuisse illis infantibus; non ergo salvi facti sunt propter ipsam Circumcisionem, ut placet Armacano. To.1.p. 787. E.

Secun-

Secunda pars de adultis

Probatur 1. ex Scriptura Matth. 10. v. 32. & seq. *Omnis qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo qui in Cœlis est.* Marci 8. v. 35. *Qui voluerit animam suam salvam facere, perdet eam; qui autem perdiderit animam suam propter me & Evangelium, salvam faciet eam,* quibus verbis lex generalis exprimitur à qua nullus excipitur, nequidem ipsi non baptisati. Ut enim rectè arguit S. Augustinus Lib. 13. de Civitate Dei c. 7. jam citato, *Qui dixit, Nisi quis renatus fuerit ex aqua*
To.7.p. *&c. idem & generaliter dixit, Qui me confessus fuerit &c.* Confirmatur ex
320. B. isto Christi apud S. Joan. c. 15. v. 13. *Majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.* At perfecta charitas peccata omnia delet & omnino expungit.

Probatur 2. ex sententia & praxi totius Ecclesiæ.

1. Ecclesia pro Martyribus nec preces nec sacrificia offert Deo, quibus eos non indigere intelligit; sed suas eis coronas ac trimphos dumtaxat gratulatur, eorumque apud Deum opem & gratiam implorat: *Injuriam enim facit Martyri, qui orat pro Martyre,* inquit Innocentius III. Cap. *Cùm Marthæ. De celebratione Missarum*; quod ex Augustino depromptum est. Tractatu enim 84. in Joannem, ait: *Ideo quippe ad ipsam mensam non sic eos* (Martyres) *commemoramus, quemadmodum alios qui in pace requiescunt,*
Tom.3. *ut etiam pro eis oremus; sed magis ut ipsi pro nobis, ut eorum vestigiis ad-*
part. 2. *hæreamus.*
pa. 709. C. D. 2. Ad preces & commendationem Martyrum Ecclesia lapsis pœnitentibus pœnas aliquas canonicas & temporales relaxabat, teste S. Cypriano.

3. Pro mensura charitatis, dilectionis & contritionis, easdem pœnas iisdem pœnitentibus eadem Ecclesia mitigabat & relaxabat; adeo ipsi semper fuit persuasum, per charitatem hominem Deo gratum fieri eique reconciliari.

Probatur 3. ex SS. Patribus

Tertullianus in Apologetico in fine. *Quis,* inquit, *non pati exoptet, ut totam Dei gratiam redimat, & omnem veniam ab eo compensatione sui sanguinis*
P.40.B. *expediat? omnia enim huic operi delicta donantur.*

Et Lib. de Baptismo cap. 16. *Est,* inquit, *nobis etiam secundum lava-*
P. 230. *crum, sanguinis scilicet, de quo Dominus, Habeo, inquit, Baptismo ti ngi....*
B. *Hic est Baptismus qui lavacrum* (nempe aquæ) *& non acceptum repræse ntat, & perditum reddit.*

S. Cyprianus Præfatione in Librum de exhortatione martyrii: *Nos,* in-
P. 234. quit, *qui Domino permittente, primum Baptisma* (aquæ seu fluminis) *credentibus dedimus, ad aliud quoque singulos præparemus, insinuantes & docentes hoc esse Baptisma in gratia majus, in potestate sublimius, in honore præstantius: Baptisma in quo baptisant Angeli, in quo Deus & Christus ejus exultant; Baptisma post quod nemo jam peccat; Baptisma quod fidei nostræ incrementa consummat; Baptisma quod nos de mundo recedentes statim Deo copulat. In aqua Baptismo accipitur peccatorum remissio; in sanguinis corona virtutum.*

Et cap. 12. ejusdem Tractatus, *Quis,* inquit, *non omnibus viribus elabo-*
P. 242. *ret ad tantam claritatem pervenire, ut amicus Dei fiat, ut cum Christo statim gaudeat?.... Quanta est dignitas & quanta securitas, exire hinc lætum,*

exire

exire inter pressuras & angustias gloriosum, claudere in momento oculos quibus homines videbantur & mundus, & aperire eosdem statim ut Deus videatur & Christus?

Et Epist. 73. ad Jubajanum paulò post medium. *Numquid potest*, inquit, *vis Baptismi esse major aut potior quàm passio, ut quis coram hominibus Christum confiteatur, & sanguine suo baptisetur?* Et postea: *Sciant Catechumenos* (pro fide occisos) *nec privari Baptismi Sacramento, utpote qui baptisentur gloriosissimo & maximo sanguinis Baptismo, de quo & Dominus dicebat se habere aliud Baptisma baptisari; sanguine autem suo baptisatos, & passione sanctificatos consummari, & divinæ pollicitationis gratiam consequi, declarat in Evangelio idem Dominus.* P. 127. Ibid.

S. Cyrillus Hierosolymitanus Catechesi 3. *Si quis non baptisatur, salutem non habet, præter solos Martyres, qui vel sine aqua Regno cælesti potiuntur.* P. 19. D.

Eusebius Lib. 6. Hist. cap. 14. ait mulierem quamdam, nomine Herais, adhuc Catechumenam, per ignem Baptismum esse adeptam. P. 206. D.

Denique S. Augustinus Lib. 1. de anima & ejus origine cap. 9. *Nemo*, inquit, *fit membrum Christi, nisi aut Baptismate in Christo, aut morte pro Christo.* T. 10. p.

Probatur denique ratione quam suggerit S. Basilius Lib. de Spiritu sancto cap. 15. quia nempe Baptismus aquæ vim habet delendi peccata, quia est in similitudinem mortis Christi, ad Rom. 6. At Martyres non per figuram, sed per veritatem mortem pro Christo sustinent. *Jam verò*, ait S. Doctor, *sunt nonnulli, qui in certaminibus pro pietate, revera non imitatione Christi* (ut fit in Baptismo aquæ) *mortem perpessi, nihil hujusmodi Sacramentis quæ sunt in aqua, opus habuerunt ad salutem, nimirùm in proprio sanguine baptisati.* 342. D. Ed. vet. To. 2. p. 178. D.

Tertia pars, nempe martyrium ex opere ipso operato efficax esse, probatur.

I. Quia ex citatis modò testimoniis, martyrium Baptismo aquæ comparatur, imò & illo excellentius esse dicitur; sicut ergo Baptismus aquæ agit ex opere operato, ita & Baptismus sanguinis.

II. In infantibus propriæ dispositionis incapacibus, non alia ratione agere potest martyrium, quàm vi propria seu ex opere operato; ergo & in adultis.

III. Si tota martyrii vis & efficacia esset à charitate, inutilis foret divisio Baptismatis in Baptismum flaminis & sanguinis, siquidem unum cum alio confunditur: namque tota Baptismi flaminis vis est à Spiritu sancto, per charitatem diffusam in cordibus; at non alia foret efficacia martyrii, si ageret tantùm ex opere operantis, seu ex charitate, ex cujus motivo elicitur.

IV. Potest esse intensior charitas in Confessoribus, quàm in aliquibus Martyribus, neque tamen illi martyrii palmam reportant, & inter Martyres computantur & honorantur.

V. Denique, quia videtur hæc esse S. Thomæ sententia, tùm in Summa 3. parte q. 87. art. 1. ad 2. ubi docet, *dormienti dimitti peccata mortalia & venialia ratione mortis illatæ pro Christo, modò non invenerit voluntatem peccato actu adhærentem.* Ergo censet effectum martyrii produci virtute ipsius operis, non dispositionis quæ sit in Martyre.

Tùm 2. 2. q. 124. art. 1. ad 1. *Effusio sanguinis propter Christum*, inquit, *vicem gerit Baptismatis. Unde sicut in pueris baptisatis per gratiam baptismalem meritum Christi operatur ad gloriam obtinendam, ita & in occisis propter Christum, meritum martyrii Christi operatur ad palmam martyrii consequendam.* Sicut ergo Baptismus agit ex opere operato, ita & martyrium.

T. 10. p. 74. col. 1. A. B. Tùm in 4. dist. 4. q. 3. art. 3. ad 1. *Non habet hoc*, inquit, (nempe liberationem à culpa & pœna) *tantùm ex opere operante, neque quantum ad pœnam qua aliquis peccatum per martyrium expiet, quam contingit non esse sufficientem ad satisfaciendum pro peccato; neque quantum ad devotionem justæ voluntatis, quia contingit quòd voluntate majori charitate informata, aliquis sine martyrio non potest ab omni pœna liberari, sed hoc habet ex imitatione passionis Christi.*

Ultima denique pars, nempe requiri in adultis prævias aliquas dispositiones, ut martyrii plenum consequantur effectum.

Probatur 1. ex Apostolo 1. Corinth. 13. v. 3. *Si tradidero*, inquit, *corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.* Ergo requiritur prævia charitas saltem inchoata & initialis.

P. 500. A. Favet Tertullianus Lib. adversùs Praxeam c. 1. ubi de illo ait: *Homo fuit inquietus; insuper de jactatione martyrii inflatus, ob solum & simplex & breve carceris tædium; quando etsi corpus suum tradidisset exurendum, nihil profecisset, dilectionem Dei non habens.*

Favet S. Th. 3. parte q. 66. art. 12. ad 2. *Effusio sanguinis*, inquit, *non habet rationem Baptismi, si sit sine charitate.*

To. 14. Conc. p. 817. B. Favet Conc. Trid. Sess. 14. cap. 4. ubi ait contritionem quovis tempore necessariam fuisse ad impetrandam veniam peccatorum.

II. Mors pro Christo inflicta & tolerata in Schismatico vel Hæretico, peccatum hæresis aut schismatis priùs non remittit, quàm homo Ecclesiæ Catholicæ fuerit aggregatus; neque valet ejusmodi martyrium charitate destitutum ad Regnum Cœlorum obtinendum, sed tantùm ad mitius in inferno supplicium subeundum, sicut expresè docet S. Augustinus Lib. de patientia cap. 26. Ergo pariter in Catholico peccatore peccata non dimittit martyrium, sine virtuali saltem pœnitentia ac peccatorum detestatione, seu aversione voluntatis à malo.

III. Id probat praxis & disciplina Ecclesiæ, quæ instante vel sæviente persecutione, curabat Martyres nondum baptisatos baptisari, aut nondum per pœnitentiam reconciliatos, reconciliari ac Eucharistiæ participatione muniri, ut nimirum his præsidiis confirmati & roborati, paratiores essent & alacriores ad supplicia pro Christo constanti animo toleranda. Ita colligimus

P. 76. ex S. Cypriano Epistola 54. ad Cornelium. Hinc est quòd Martyres in carceribus detenti postulabant à sociis baptisari; ita sanctus Romanus statim pro Christo trucidandus, sanctum Laurentium sollicitabat, *Festina*, inquiebat, *me baptisare.* Nonnulli quoque ad tempus sese occultabant, non quidem ut martyrium declinarent, sed ut baptisari possent, quemadmodum de quodam Antonio refert Usuardi Martyrologium, ad diem undecimam Calendarum Septembris: omnes denique præviis jejuniis, orationibus ac bonis operibus præparabant se, ut digni haberentur qui pro Christi nomine contumeliam paterentur, ut dicitur Act. 5. v. 41.

IV. Mar-

IV. Martyrium verus est Baptismus, & quidem aquæ Baptismo præstantior; ergo tam requirit in adultis prævias dispositiones, quàm Baptismus aquæ.

V. Denique, ut valeat in adultis martyrium, debet esse voluntaria & supernaturalis Christi confessio; est enim actus fortitudinis & charitatis: atqui non potest illa confessio esse voluntaria & supernaturalis sine virtuali saltem peccatorum detestatione.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. contra primam partem Conclusionis: Martyrium est actus fortitudinis & charitatis: atqui infantes sunt incapaces ejusmodi actuum; ergo & martyrii.

Resp. dist. maj. Martyrium est actus fortitudinis & charitatis in adultis, concedo: in infantibus, subdistinguo: ex parte operis operati, seu pœnæ in odium Christi inflictæ, concedo: ex parte operis operantis, nego. Satis enim est in infantibus ad laudem & præmium martyrii reportandum, quòd in odium Christi occisi sint.

Instabis. Generalis est hæc Christi sententia, *Nisi quis renatus fuerit &c.* Joan. 3. v. 5. Ergo sine Baptismo nemo salvus esse potest.

Resp. non minùs generalem esse hanc Christi sententiam, *Omnis qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo.* Matth. 10. v. 32. Sanguinis ergo Baptismus supplet vices Baptismi aquæ.

Objicies 2. contra secundam partem. Tertull. Lib. de pudicitia cap. ultimo, negat martyrium verum esse Baptisma. Cùm enim nonnulli in vinculis pro fide Christi detenti mœchis pœnitentiæ tempus relaxari postularent; negat id fieri debere: *Quod si est*, inquit, *jam & martyrium aliud erit Baptisma.* p. 575. C.

Resp. 1. Tertullianum in citato Libro de pudicitia audiendum non esse, qui ad Montani partes deserta Ecclesia jam tum defecerat.

Resp. 2. citato in loco hoc unum duntaxat velle, nempe non esse propter Martyrum merita & preces, omnino relaxandam lapsis pœnitentiam. *Sufficiat*, inquit, *Martyri propria delicta purgasse. Ingrati vel superbi est in alios quoque spargere, quod prò magno fuerit consecutus.* Ibid. B. Quamquam & in hoc aberrat Tertullianus, quòd nolit in gratiam Martyrum lapsis quamdam concedi indulgentiam seu pœnas relaxari: Montanista enim factus existimabat non posse ab Ecclesia peccata dimitti. De eadem intempestiva indulgentia nonnunquam conquestus est S. Cyprianus ex amore disciplinæ, non ex desperatione indulgentiæ: non negabat enim posse & debere aliquando Ecclesiam in gratiam Martyrum lapsis aliquam pœnarum Canonicarum partem relaxare, sed ægrè admodùm ferebat totam relaxari, ita ut sine ulla pœnitentia statim ad participationem mysteriorum admitterentur; unde Ecclesiasticam disciplinam enervari ac pessumdari conquerebatur.

Objicies 3. contra tertiam partem: Martyrium est actus perfectissimæ charitatis, *Majorem dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis*, inquit Christus Joan. 15. v. 13. Ergo martyrium agit ex opere operantis, non ex opere operato.

Resp. dist. ant. Est actus perfectissimæ charitatis, objectivè, aut effectivè, quæ ex martyrio sequatur, concedo: elicitivè, aut quæ antecedat, ne-

H 2 go.

go. Mors quippe subeunda pro Christo objectum est arduum ac difficillimum, unde maximam vi sua charitatem producit; at non semper profluit ex maxima charitate elicitivè. Revera eam aliquando supponere potest, ac etiam supponit, sed non necessariò; namque ex corrupto nonnunquam principio, puta ex superbia, ostentatione ac vana gloria &c. potest quis mortem sustinere; unde vulgare effatum, *Martyrem non facit pœna, sed causa*. Supponit igitur martyrium charitatem saltem inchoatam & imperfectam, tanquam dispositionem necessariam: quòd si contingeret eam perfectam esse, adhuc virtute pœnæ martyrium ad delendam omnem pœnam efficaciter influeret. *Ad actum martyrii*, ait S. Th. 2. 2. q. 124. art. 2. ad 2. *inclinat quidem charitas, sicut primum & principale motivum per modum virtutis imperantis, fortitudo autem sicut motivum proprium per modum virtutis elicientis. Et inde est quòd martyrium est actus charitatis ut imperantis, fortitudinis autem ut elicientis: inde etiam est, quòd utramque virtutem manifestat. Quòd autem sit meritorium, hoc habet ex charitate, sicut & quilibet virtutis actus; & ideo sine charitate non valet.*

Instabis 1. S. Cyprianus Epistola 54. ad Cornelium jam laudata, asserit lapsos reconciliandos priùs esse, quam ad martyrium subeundum accedant; refellitque eos, qui contendebant martyrium sufficere. *Nec quisquam dicat*, inquit, *Qui martyrium tollit, sanguine suo baptisatur*. Ergo existimat P. 77. Sanctus ille Martyr, martyrium ex se seu ex opere operato efficax non esse, sed ex opere operantis dumtaxat, ratione charitatis.

Et S. Bernardus Epistola 77. ad Hugonem de S. Victore: *Pro certo*, inquit, *cùm non aliunde martyrium nisi ex fidei merito illam obtinuerit prærogativam, ut singulariter vice Baptismi securè suscipiatur; non video cur non ipsa*, (nempe fides) *æquè & sine martyrio apud Deum tantùmdem possit*. To. 1. p. 629. D.

Resp. ex his hoc unum colligi posse, quod probavimus, nempe prævias in adultis conditiones exigi ad effectum martyrii obtinendum. Neque verò martyrium dispensat à perceptione Sacramenti Baptismi & Pœnitentiæ, cùm adest ea percipiendi facultas; imò Martyres ad fidem constanter confitendam, ac pro Christo mortem obeundam inde magis idonei fiunt, quò majori ex Sacramentis gratia roborantur, ac veluti ad victoriam præformantur.

Instabis 2. Martyrium consistit in morte pro Christo inflicta & tolerata: sed mors pro Christo supponit charitatem, charitas autem primam gratiam; igitur martyrium vi propria primam gratiam non confert, nec consequenter delet peccata ex opere operato.

Confirmatur: Quia vel martyrium consistit in morte, vel in voluntate supernaturali subeundæ mortis præsentis pro Christo: atqui non potest consistere in ista voluntate; aliàs posset quis ab accepta semel per tale propositum martyrii gratia excidere, ut contigit uni ex quadraginta Martyribus, quorum martyrium celebrat Ecclesia die 9. Martii: attamen istud consequens negatur à S. Cypriano Præfatione in Librum de exhortatione martyrii, P. 234. & à S. Gregorio Nazianzeno Orat. 39. quæ est in sancta lumina, ubi ait martyrium esse Baptismi genus *cæteris eo præstantius, quòd nullis postea sordibus contaminatur*. To. 1. p. 634. D.

Quòd si in morte consistat, vix potest explicari quandonam gratiam producat:

ducat ex opere operato. Quod enim agit ex opere operato, debet esse perfectum, & in facto esse, ut ajunt: atqui mors, quando perfecta est ac completa, nihil producere potest, cùm homo tunc sit extra statum viæ.

Resp. 1. nego maj. Pro Martyribus enim olim habebantur, qui quodlibet pro Christi fide supplicium, etsi ad mortem non esset, tolerassent. Sic Praxeas à Tertulliano L. adversùs eum jam citato cap. 1. dicitur *de jactatione martyrii inflatus, ob solum & simplex & breve carceris tædium*. Sic apud Eusebium Lib. 5. c. 19. inter subscriptiones Concilii quod habitum est adversùs Cataphrygas seu Montanistas, legitur subscripsisse Aurelius Cyrenius martyr. Sic Marcellus Papa die 16. Januarii, Sylverius die 16. Junii, Martinus II. die 12. Novembris tanquam Martyres ab Ecclesia coluntur, qui tamen à Tyrannis occisi non sunt. P. 500. A. P. 187. A.

Meritò igitur dici potest, martyrium consistere in voluntate supernaturali subeundæ mortis præsentis pro Christo; neque contrarium evincit prima instantiæ confirmatio: namque ut voluntas illa palmam martyrii reportet, debet esse constans, & non mutari. SS. autem Cyprianus & Gregorius Nazianzenus loquuntur de voluntate firma & perseverante, seu de martyrio per mortem consummato.

Resp. 2. dist. maj. Martyrium consistit in ipsa morte inchoata, seu in illis lethalibus vulneribus ex quibus mors naturaliter sequitur, concedo: in ipsa morte perfecta & physicè consummata, subdistinguo: quantùm ad omnem effectum martyrii, gloriam scilicet & consummatam gratiam, concedo: quantùm ad ipsam gratiam & remissionem peccatorum, tam ratione culpæ quàm pœnæ, iterum distinguo: consistit in ipsa morte, id est in ipso instanti separationis animæ à corpore, concedo: post separationem animæ à corpore, nego. Distinguo min. atqui mors supponit gratiam, mors consummata & in facto esse, concedo: inchoata, iterùm distinguo: aliquando supponit gratiam & charitatem perfectam, concedo: semper & necessariò, nego. Consistit igitur martyrium, ipsiusque gratia in eo agonis Christiani instanti confertur, in quo licèt actu non sit mors, cursus tamen vitæ, & martyrii certamen consummatur, ob inevitabilem mortis jamjam impendentis necessitatem: quòd si contingat Martyrem acceptolethali vulnere aliquamdiu in vivis superstitem permanere, tunc plenam martyrii gratiam assequetur, quando ex inflicto vulnere vitam cum morte commutabit; & ita SS. Pontifices mox enumerati ut martyres veri coluntur, quia etsi statim à Tyrannis occisi non sint, iis tamen ærumnis ac laboribus sunt afflicti propter Christum, ex quibus tandem mors sequuta est.

Hinc patet solutio ad secundam confirmationem; plenitudo enim martyrii conferri solet in instanti separationis animæ à corpore. Neque hìc subtiliùs ac morosiùs inquiri debet, quale sit illud ultimum instans martyrii, an sit primum hominis non esse, vel ultimum esse illius: satis est quòd instans dissolutionis seu separationis animæ à corpore Deo sit perspectum.

Instabis 3. Si martyrium agit ex opere operato, ergo est verũ Sacramentum.

Resp. nego conseq. Tùm quia martyrium non est ordinarium remedium à Christo institutum ad remissionem peccatorum: tùm quia certam non habet verborum formam, sicut cætera Sacramenta: tum quia per ministros Christi non confertur, sed potiùs per ministros diaboli.

Objicies 4. contra quartam Conclusionis partem. Tam efficax est martyrium in adultis, quàm in parvulis: sed in istis operatur sine ullis præviis dispositionibus; ergo & in adultis.

Resp. idem argumentum de Baptismo aquæ retorqueri posse, qui in adultis prævias exigit dispositiones, non verò in parvulis; nec alia quærenda est hìc ratio, quàm ipsamet adultorum & infantium conditio diversa, qua fit ut adulti sui compotes debeant Sacramenta volentes percipere, adeoque cum iis animi præparationibus quas illorum sanctitas exigit: è contra infantes propriæ voluntatis nondum capaces, sine ullo proprio motu ea percipere cum fructu possunt.

An, & quomodo perfecta charitas includens votum Baptismi, vices ejus suppleat.

PRÆNOTANDA.

Observandum 1. Baptismum flaminis seu spiritus eum appellari, qui in perfecta contritione seu charitate consistit, quæ quidem perfecta esse potest extensivè vel intensivè. Perfecta dicitur charitas seu amor Dei extensivè, quando Deus super omnia diligitur, & rebus omnibus anteponitur; perfecta verò intensivè, quando summa intensione ac maximo conatu & affectu voluntas in Dei amorem rapitur: tanquam enim rem certam & apud omnes exploratam hìc supponimus, contritionem imperfectam, quæ attritio nuncupatur, & nullam includit charitatem propriè ac strictè sumptam, non posse vices Baptismi aquæ supplere.

Observandum 2. perfectam illam charitatem & cordis contritionem spectari posse, vel in casu necessitatis, cùm impossibile est reipsa suscipere Baptismum; vel extra talem necessitatem.

Observandum 3. Baptismi votum seu desiderium duplex distingui posse: unum explicitum seu expressum, quo quis sciens quid sit Baptismus, actu expresso & elicito cupit baptisari; alterum implicitum & generale, quo quis nihil de Baptismo sciens, sed efficaciter desiderans Deo in omnibus placere, sic animo est comparatus, ut omnia ejus mandata, cùm ad suam pervenerint cognitionem, adimplere velit: in isto quippe affectu includitur voluntas Baptismi, sicut & aliorum Dei mandatorum adimplendorum.

Observandum 4. duplicem esse imprimis aquæ baptismalis effectum, nempe remissionem omnis culpæ, & pœnæ.

Observandum 5. sensum præsentis quæstionis non esse, an perfecta contritio Baptismi vices suppleat ex opere operato, & per modum Sacramenti; nihil quippe hìc occurrit, quod non sit ex parte ipsius operantis: quòd ergo voluntas Baptismi suscipiendi pro Baptismo habeatur, non provenit ex natura rei ipsius, *sed ex misericordia Dei, qui propter fidem & desiderium* quærentis salutem, complet in necessitate quod est ex parte Sacramenti*, ut re- (To. 2. p. 59. col. 1. F.) ctè hìc observat Estius in 4. dist. 4. paragr. 17.

Sensus igitur quæstionis est, utrùm perfecta contritio, sivè extensivè sive intensivè talis sit, sive in necessitate, sive extra, suppleat vices Baptismi aquæ, quoad remissionem omnis pœnæ & culpæ: & quale requiratur Ba-

tur Baptiſmi deſiderium ſeu votum; an expreſſum & explicitum; an implicitum in ipſa contritione perfecta incluſum ſufficiat: circa quam controverſiam non una eſt & Veterum & Recentiorum opinio.

OPINIONES.

Fuere inter Veteres tam rigidi & ſeveri defenſores neceſſitatis Baptiſmi, ut exiſtimaverint, nequidem in neceſſitate ſufficere ad ſalutem, Baptiſmi deſiderium ex charitate profectum.

Quarto ſæculo S. Gregorius Nazianzenus Oratione 40. in ſanctum Baptiſma, non longè à medio, oſtendit iis, qui vi aliqua & inopinato caſu à Baptiſmo excidunt, nihil prodeſſe votum ſeu deſiderium Baptiſmi. Triplicem ſcilicet ibi diſtinguit ordinem eorum qui non ſunt baptiſati.

Primus eſt eorum qui ferarum more viventes, omnibus vitiis inquinantur, nec multùm curant de Baptiſmo; *ita ut*, inquit, *ſi ipſis detur, non gravatim accipiant; ſi non detur, ſuſque deque ferant.* To. 1. p. 652. D.

Secundus, eorum qui Baptiſmum quidem & honorant & deſiderant, ſed præ ignavia, & ut vitiis liberiùs indulgeant, diu protrahunt illum ac differunt. Ibid.

Tertius, eorum qui rectè quidem vivunt, ſed vel propter ignorantiam, vel propter tyrannidem à Baptiſmo exciderunt: *Tyrannis autem*, inquit, *nihil aliud eſt, quàm rei alicuius conſequendæ inopinatò erepta facultas.* Ibid. p. 653. B.

Primi & ſecundi ordinis homines non baptiſatos graviter puniendos fore aſſerit S. Doctor, utpote qui Baptiſmum neglexerint, quamquam leviùs aliis qui contempſerunt: tertii verò ordinis, ſuppliciis quidem æternis non torquendos, quia nihil ſupplicii meruerunt, ſed tamen æternam gloriam non conſecuturos. *Poſtremi*, inquit, *nec cœleſti gloria, nec ſuppliciis à juſto Judice afficientur, utpote qui licèt* (Baptiſmo) *ſignati non fuerint, improbitate tamen careant, atque hanc jacturam paſſi potiùs fuerint, quàm fecerint.* Ibid. Quod illuſtrat ibidem exemplo hominis, qui voluit quidem alium occidere, quem tamen de facto non occidit: voluntas illius apud Judices pro facto non habetur; neque tanquam reus homicidii plectitur.

In hoc poſtremo ordine ſupponit S. Doctor hominem rectè viventem, carentem improbitate, qui non ex contemptu, neque ex negligentia, ſed ex inopinato tantùm caſu Baptiſmum non percipit, qui tamen nec ſuppliciis eſt afficiendus, cùm careat improbitate; (qua nihilominus non careret, ſi ſupponeret eum ex negligentia ſaltem à Baptiſmo excidiſſe) nec gloria donandus, quia caret Baptiſmo. Medium igitur aliquem locum putat eſſe pro ejuſcemodi hominibus, ſicut & pro infantibus morte immatura ante perceptum Baptiſma raptis; adeoque putat votum ſeu deſiderium Baptiſmi junctum cum vitæ probitate non ſufficere ad æternam gloriam.

Nonnulli ex noſtris conantur in benigniorem ſenſum inflectere ſanctum Doctorem, quaſi ſupponeret eos de quibus tertio loco loquitur, non habere deſiderium ſeu voluntatem percipiendi Baptiſmatis ex charitate ſeu contritione perfecta; ſed aliquam ex eorum parte cauſam ſubeſſe, propter quam baptiſmali gratia privati fuerint. Laudamus quidem eorum conatum & optaremus poſſe S. Doctoris verba in hunc ſenſum adduci; ſed reclamat ipſe contextus, reclamat ipſe Nicætas hujus Orationis Commentator.

Quinto sæculo Gennadius Massiliensis, qui verus est Auctor Libri de Dogmatibus Ecclesiasticis, apud S. Augustinum Tom. 8. in Appendice c. 41. alias 74. docet Catechumenum non salvari, etiamsi in bonis operibus vixerit, nisi Baptismo aquæ aut sanguinis fuerit purgatus.

T. 8. Append. p. 79. D.

Sexto sæculo S. Fulgentius Epist. 12. ad Ferrandum Diaconum de Baptismo Æthiopis, eò etiam inclinare videtur, nempe votum Baptismi non sufficere ad salutem, etiam premente necessitate. Rogatus enim à Ferrando Diacono, quid sentiendum foret de Baptismo cujusdam Æthiopis, qui in catechumenatu diu tentatus ac probatus subito morbo, sensu ac voce destitutus, in extremis baptisatus fuerat, respondet 1. rectè illum fuisse baptisatum, ac præcedentem fidei promissionem ac pietatem, quam revocasse non censebatur, ei cum Baptismo sufficere ad salutem. Respondet 2. cap. 8. *illum sine Baptismi Sacramento sola confessione non potuisse salvari. Qui enim crediderit & baptisatus fuerit, salvus erit. Illum utique adolescentem, quia credidisse & confessum fuisse novimus, ideo per Sacramentum Baptismatis salvum fuisse firmamus: qui si non baptisaretur, non solùm nesciens, sed etiam sciens, nullatenus salvaretur. Via enim salutis fuit in confessione, salus in Baptismate. Nam in illa ætate, non solùm ei confessio sine Baptismate nihil prodesset, sed nec ipsum Baptisma non credenti neque confitenti ullatenus proficeret ad salutem.*

P. 223.

P. 519. Et Lib. de fide ad Petrum cap. 3. sic loquitur: *Ex illo tempore quo Salvator noster dixit: Si quis renatus non fuerit &c. absque Sacramento Baptismatis, præter eos qui in Ecclesia Catholica sine Baptismate pro Christo sanguinem fundunt, nec Regnum Cælorum potest quisquam accipere, nec vitam æternam.* Clariora hæc sunt, quàm ut alium in sensum possint detorqueri.

Sæculo decimo tertio, tempore S. Bernardi, fuere qui contenderunt ex quo primùm à Christo dictum est, *Nisi quis renatus fuerit* &c. neminem absque percepto re Baptismo, vel, ejus vice, martyrio, ullatenus salvari potuisse, etsi fortè quis cum vera fide & contritione cordis illum expeteret. Ita testatur S. Bernardus Epist. 77. ad Hugonem Victorinum, à quo de ista quæstione interrogatus fuerat.

To. 1. p. 615.

Videtur tunc temporis excitata hæc quæstio, de qua consultus est Innocentius III. & de qua scripsere ex professo S. Bernardus jam dicta Epistola, Hugo Victorinus Lib. 2. de Sacramentis parte 6. c. 7. & Magister Sententiarum Lib. 4. dist. 4. littera D.

Inter recentiores, Michael Baius, aut quisquis auctor est propositionum quæ à S. Pio V. & Gregorio XIII. damnatæ sunt, existimat Catechumenos ante perceptum Baptismum habere quidem posse perfectam charitatem & contritionem, sed peccatorum remissionem non obtinere nisi per Baptismum. Talis enim est propositio 31. *Charitas perfecta, quæ est ex corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta, in Catechumenis & pœnitentibus potest esse sine remissione peccatorum.*

Oper. Baji par. 2. p. 53.

To. 2. p. 219. col. 2. Estius in 4. distinction. 17. paragraf. 2. docet peccata non remitti ordinariè ante actualem Baptismi, vel Pœnitentiæ perceptionem, etsi perfecta sit tùm intensivè, tùm extensivè charitas, sed raró tantùm & in necessitate.

Pamelius in Scholiis ad Epist. 54. S. Cypriani fatetur quidem contritionem

nem solam sufficere ad remissionem peccatorum in casu necessitatis, non verò extra necessitatem.

Sunt inter Scholasticos, qui putant implicitum Baptismi desiderium sufficere ad justificationem; sed ad vitam æternam obtinendam necessarium esse explicitum. Eò videtur inclinare Melchior Canus Relectione de Sacramentis in genere art. 2. conclusione 3. Sunt qui implicitum solummodo sufficere volunt, sive ad justificationem, sive ad vitam æternam obtinendam. Ita Vega Lib. 5. super Conc. Trid. c. 14. Vasquez & alii. Sunt qui facta distinctione eorum quibus promulgata est lex Baptismi, & eorum qui penitùs illam ignorant, dicunt istis sufficere votum implicitum, aliis verò necessarium esse explicitum. Ita sentire videtur Dominicus Soto in 4. dist. 5. q. unica art. 2. Sunt denique, qui per votum Baptismi censent omnem culpam & pœnam remitti; alii verò fatentur quidem culpam, negant verò pœnam omnem condonari. His ita expositis, sit

CONCLUSIO.

Baptismus flaminis, seu perfecta charitas & cordis contritio includens votum Baptismi aquæ, illius vices supplet in adultis.

Probatur 1. ex Scripturis quæ charitatis vim sæpiùs commendant. Joan. 14. v. 21. *Qui diligit me diligetur à Patre meo, & ego diligam eum*. Ezechielis 18. v. 21. *Si impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis.... vita vivet & non morietur*. Et v. 30. *Convertimini & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas*. Rom. 10. v. 11. *Omnis qui credit in illum, non confundetur*. Et v. 13. *Quicumque invocaverit nomen Domini, salvus erit*.

Probatur 2. ex Concilio Tridentino tribus in locis.

Sessione 6. cap. 4. ubi docet, *post Evangelium promulgatum, numquam fieri translationem à statu veteris Adæ ad statum gratiæ, sine lavacro regenerationis aut ejus voto*. *To. 14. Conc. p. 758. C.*

Sess. 7. Can. 4. de Sacramentis in genere, damnantur qui dicunt *sine Sacramentis aut eorum voto, per solam fidem homines à Deo gratiam justificationis adipisci*. *Ibid. p. 776. E.*

Denique Sess. 14. c. 4. sic loquuntur Patres: *Docet prætereа* (sancta Synodus) *etsi contritionem aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare, priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi contritioni, sine Sacramenti voto quod in illa includitur, non esse adscribendam*. *Ibid. p. 817. D.*

Atqui eadem est ratio contritionis ex charitate perfecta ante Baptismum. Nam c. 2. de Pœnitentia dicitur: *Est autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post Baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse Baptismus*. Sicut igitur contritio ex charitate perfecta non tollit peccatum mortale post Baptismum, sine voto Pœnitentiæ; ita neque ante Baptismum, sine ipsius voto. *Ibid. p. 816. E.*

Ex his patet falsam esse, ac meritò à SS. Pontificibus S. Pio V. & Gregorio XIII. proscriptam fuisse memoratam Baji propositionem.

Quin

Quin Innocentius III. qui sedere cœpit an. 1190. Conclusionem nostram duobus Decretis evidenter confirmat: primum est ad Metensem Episcopum, & extat L. 3. Decretal. tit. 42. c. 4. Interrogatus scilicet quid sentiendum esset de quodam Judæo qui morti proximus seipsum baptisaverat, respondet 1. *quòd cùm inter baptisantem & baptisatum debeat esse discretio, iste Judæus denuò sit baptisandus ab alio*; tùm addit: *Quamvis si talis continuò decessisset, ad cœlestem patriam protinus evolasset propter Sacramenti fidem, & non propter fidei Sacramentum.*

Alterum Decretum extat eodem Libro titulo 43. cap. *Apostolicam. De Presbytero non baptisato*, ubi sic respondet Episcopo Cremonensi: *Si in sanctæ matris Ecclesiæ & Christi nominis confessione perseveraverit, ab originali peccato solutum, & celestis patriæ gaudium esse adeptum asserimus incunctanter.*

Tùm laudat auctoritatem SS. Augustini & Ambrosii: monetque prædictum Episcopum, *ut sopitis quæstionibus Doctorum, SS. Patrum sententias teneat, & in Ecclesia sua juges preces hostiasque Deo offerri jubeat pro Presbytero memorato.*

Ex quibus, sicut & ex Hugone Victorino & S. Bernardo, videmus tunc temporis inter Doctores quæstionem nostram excitatam & agitam fuisse.

Probatur 3. ex SS. Patribus.

S. Cyprianus Epist. 73. ad Jubajanum, supponit manifestè votum ac desiderium Baptismi vices ejus supplere. Cùm enim in ea versaretur opinione, Baptismum ab Hæreticis collatum nullum esse, hanc sibi proponit quæstionem:
P. 118. *Quid nempe fiet de his qui ab hæresi ad Ecclesiam venientes, sine Baptismo admissi sunt?* (& ita diem extremum objerunt) Respondet Deum ex sua indulgentia & misericordia eorum voluntatem supplere posse. Eadem planè mens fuit S. Dionysii Alexandrini in Epistola ad Xistum S. P. apud Euseb. L. 7. c. 9.

S. Ambrosius Oratione funebri de obitu Valentiniani Imperatoris sic loqui-
To. 2. p. tur: *Audio vos dolere, quòd non acceperit Sacramenta Baptismatis. Dicite*
1188. A. *mihi, quid aliud in nobis est, nisi voluntas, nisi petitio? Atqui etiam dudum*
B. *hoc voti habuit, ut antequam in Italiam venisset, initiaretur, & proximè baptisari se à me velle significavit; & ideò præ cæteris causis me accersendum putavit. Non habet ergo gratiam quam desideravit? Non habet quam poposcit? certè quia poposcit, accepit. Et ubi est illud: Justus quacumque morte præventus fuerit, anima ejus in refrigerio erit?* Sapientiæ 4. Et paulò post:
Ibid. D. *Quòd si Martyres suo abluuntur sanguine, & hunc sua pietas abluit & vo-*
Ibid. p. 1193. F. *luntas.* Denique, post multa, converso ad eum sermone, ait: *Non quicumque te, sed Christus illuminavit gratia spiritali: ille te baptisavit, quia humana tibi officia defuerant. Plus adeptus es, qui minora te amisisse credebas.*

To. 9. p. S. Augustinus Lib. 4. de Baptismo c. 22. *Invenio*, inquit, *non tantùm passio-*
139. C. *nem pro nomine Christi, id quod ex Baptismo deerat posse supplere; sed etiam fidem conversionemque cordis, si fortè ad celebrandum mysterium Baptismi in*
Ibid. D. *angustiis temporum succurri non potest.* Et postea adducto latronis exemplo, sic pergit: *Quantùm itaque valeat etiam fine visibili Sacramento Baptismi, quod ait Apostolus, Corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem; in illo latrone declaratum est: sed tunc impletur invisibiliter,*

cùm

cùm mysterium Baptismi non contemptus Religionis, sed articulus necessitatis excludit. Adducit quoque exemplum Cornelii, qui antequam baptisaretur, justificatus erat. *Ibid. p. 140. D.*

Denique S. Bernardus ex professo Epist. 77. Conclusionem nostram demonstrat variis momentis, præsertim SS. Ambrosii & Augustini auctoritate. *Ab his*, inquit, *columnis, Augustinum loquor & Ambrosium, crede mihi, difficilè avellor. Cum his, inquam, me aut errare, aut sapere fateor, credens & ipse sola fide hominem posse salvari cum desiderio percipiendi Sacramenti: si tamen pio adimplendi desiderio mors anticipans, seu alia quæcumque vis invincibilis obviarit.* *To. 1. p. 629. A.*

Inde est quòd sacra Facultas Parisiensis an. 1560. consulta circa propositionem istam, *Per contritionem perfectam, non adhibito realiter Sacramento Baptismi vel Pœnitentiæ, non dimittitur crimen, extra casum martyrii & necessitatis*, declarat Judicio suo doctrinali, propositionem esse hæreticam.

Quale votum Baptismi necessarium sit, an explicitum, vel implicitum.

Quæres 1. quale requiratur Baptismi votum seu desiderium: an explicitum seu expressum; an implicitum & generale sufficiat.

Resp. cum distinctione. Vel enim cognoscitur præceptum Baptismi, vel ignoratur invincibiliter: si posterius, sufficit votum implicitum quod semper includitur in contritione perfecta. Sic v. g. qui audita Evangelii prædicatione, de Baptismo tamen nihil audivisset, & fidem in Christum ex charitate perfecta formatam haberet, ac statim migraret ex hac vita, haud dubiè non haberet expressum Baptismi desiderium, cujus necessitatem supponitur ignorare invincibiliter; haberet igitur implicitum dumtaxat & generale, cum quo salvus ille foret. Si verò cognoscatur Baptismi præceptum ejusque necessitas, votum illius expressum seu explicitum requiritur. Tùm quia id innuere videntur citata Concilii Tridentini & SS. Patrum testimonia, quibus asserunt contritionem perfectam justificare cum voto Baptismi: atqui si de voto solùm implicito & generali loquerentur, inutile fuisset addere, *cum voto Baptismi*; statim enim ac quis supponitur habere perfectam contritionem, habet quoque generale desiderium adimplendi quidquid est à Christo præscriptum; ejusmodi quippe desiderium semper includitur in contritione perfecta. Tùm quia votum medii quod ex ordinatione divina necessarium est ad salutem, debet esse diversum à voto rei ex solo præcepto necessariæ: atqui votum rei ex solo præcepto necessariæ debet esse saltem implicitum. Sic morti proximus debet saltem implicitum habere desiderium Eucharistiæ & Unctionis extremæ, quia utriusque Sacramenti usum infirmis in vitæ periculo constitutis Christus imperavit; ergo votum rei quæ necessaria est absolutè seu necessitate medii, debet esse explicitum.

Verùm, inquies, numquid etiam requiritur explicitum desiderium mandata Dei observandi, quando cognoscuntur, & reipsa possunt adimpleri? haud dubiè. At hoc posito, quid discriminis erit inter votum Baptismi aut Pœnitentiæ, & aliorum mandatorum Christi?

Resp. 1. cæterorum Christi mandatorum desiderium non debere necessariò esse explicitum, sed implicitum sufficere. Resp. 2. quòd etsi necesse aliquando foret votum illud aliorum Christi mandatorum esse explicitum, adhuc id discriminis esset inter votum Baptismi, Pœnitentiæ, & alio-

rum

rum mandatorum, quòd ex ordinatione divina Baptiſmi aut Pęnitentię votum ſuppleat vices illorum Sacramentorum ; unde meritò Concilium Tridentinum dixit, *Contritionem non juſtificare ſine voto Baptiſmi aut Pęnitentiæ*. At votum aliorum mandatorum vices eorum nec ſupplet, nec effectus producit.

Quæres 2. an per votum Baptiſmi extinguatur omne debitum pœnæ temporalis ſubeundæ.

Reſp. ex citatis SS. Patrum teſtimoniis id non conſtare. 1. Quia Scripturæ teſtimonia quibus pęnitentibus, credentibus, & nomen Domini invocantibus ſalus promittitur, cohærent cum onere perſolvendi pœnam temporalem. 2. Quia Deus id tantùm ſupplere præſumitur, quod ſimpliciter & abſolutè neceſſarium eſt: at totius pœnæ relaxatio non eſt ejuſmodi. 3. Quia Eccleſia pro Catechumenis non baptiſatis & defunctis orabat, ſacrificia offerebat, quod pro Valentiniano fecit Ambroſius, & Innocentius III. pro Presbytero non baptiſato fieri juſſit. Contingere tamen poteſt, ut tantus ſit fervor charitatis, tanta vis & intenſio, ut omnis pœnæ remiſſionem impetret.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Communis fuit per quinque priora ſæcula Eccleſiæ Romanæ & Hiſpaniæ mos, ut nec cum Catechumenis qui ſine Baptiſmo, nec cum pœnitentibus qui ſine reconciliatione mortui fuerant, communicaret, nec pro iis & preces funderet & offerret ſacrificium: ſed aliunde oriri non potuit hæc diſciplina, quàm ex perſuaſione votum Baptiſmi aut Pœnitentiæ ſupplere non poſſe vices utriuſque Sacramenti.

Major videtur certa.

De Eccleſia Romana teſtis eſt S. Leo Epiſt. 82. aliàs 91. ad Theodorum Forojulienſem Epiſcopum, ubi ſic loquitur: *Si autem aliquis eorum pro quibus Domino ſupplicamus, quocumque interceptus obſtaculo, à munere indulgentiæ præſentis exciderit; & priuſquam ad conſtituta remedia perveniat, temporalem vitam humana conditione finierit, quod manens in corpore non receperit, conſequi exutus carne non poterit.* (To. 1. p. 605.)

Teſtis Gelaſius I. S. Pontifex: in Concilio enim Romano celebrato pro abſolutione Cumani Epiſcopi hæc habet: *Nec nos jam mortuis veniam præſtare depoſcant, quod nobis poſſibile non eſſe manifeſtum eſt. Alia eſt cauſa ſuperſtitum, alia defunctorum.* (Tom. 4. Conc. p. 1274. D.)

Teſtis Vigilius I. qui obiit an. 559. & Leoni ac Gelaſio ſubſcribit, quorum Decreta ad calcem latæ à ſe Conſtitutionis de tribus Capitulis, laudat & approbat.

De Eccleſia Hiſpanica conſtat ex II. Concilio Bracarenſi an. 563. c. 17. ubi ſic legimus: *Placuit ut Catechumenis ſine redemptione Baptiſmi defunctis, ſimili modo neque oblationis commemoratio, neque pſallendi impendatur officium: nam & hoc per ignorantiam uſurpatum eſt.* (Tom. 1. Conc. p. 841. E.)

Reſp. 1. ad maj. Eccleſiarum diſciplinam hac in parte variam fuiſſe, illæſa ſemper & integra remanente fide.

Eccleſia Mediolanenſis quarto ſæculo, pro Valentiniano ſine Baptiſmo defuncto, jubente & hortante ſanctiſſimo Epiſcopo Ambroſio, preces publicas ac ſolemne ſacrificium obtulit.

Eccleſia

Ecclesia Carthaginensis idem testatur in suo IV. Concilio Carthaginensi an. 398. Can. 79. ubi de pœnitentibus ita statuit: *Penitentes qui attentè leges penitentiæ exequuntur, si casu in itinere vel in mari mortui fuerint, ubi eis subveniri non possit, memoria eorum & orationibus & oblationibus commendetur.* Tom. 2. Conc. p. 1206. F.

Ecclesia Arelatensis idem quoque significat in suo II. Conc. Arelatensi an. 452. Can. 12. *De his*, inquiunt Patres, *qui in penitentia positi vitam excesserunt, placuit nullum vacuum Communione debere dimitti; sed pro eo quòd honoravit penitentiam, oblatio illius suscipiatur.* Tom. 4. Conc. p. 1012. D.

Ecclesia Hispanica idem observavit in Concilio XI. Toletano an. 675. Can. 12. his verbis. *De his autem qui accepta pœnitentia, antequam reconcilientur, ab hac vita recesserint, quamquam diversitas præceptorum de hoc capitulo habeatur, illorum tamen nos sententias placuit sequi, qui multiplices numero de hujusmodi humaniùs decreverunt, ut & memoria talium in Ecclesiis commendetur, & oblatio pro eorum dedicata spiritibus accipiatur.* Tom. 6. Conc. p. 551. B.

Ecclesia denique Romana sexto sæculo mutavit disciplinam à Leone & Gelasio priùs inductam. Tunc enim communicare cœperunt SS. Pontifices cum penitentibus, qui ante acceptam absolutionem obierant: tunc personas in heresi, aut saltem in suspicione hæreseos mortuas ex albo Fidelium deleverunt, idque post Concilium V. generale an. 553. cujus vestigiis adhærens Concilium sextum, multos Episcopos, dum viverent, nequaquam damnatos, post mortem excommunicationis sententia punivit, prohibuitque ne pro iis publicæ preces funderentur, aut offerretur sacrificium. Hujus disciplinæ meminit Innocentius III. Extra. *De sententia excommunicationis* c. 28. ubi sic respondet: *Potest tamen & debet ei Ecclesiæ beneficio subveniri*, (loquitur de homine, qui dum viveret excommunicatione percussus fuerat) *ut si de ipsius viventis penitentia per evidentia signa constiterit, defuncto etiam absolutionis beneficium impendatur.* Idem Innocentius argumentum solvit, quo Leonis & Gelasii disciplina nitebatur. *Nec obstat*, inquit, *quòd Ecclesiæ legitur attributa potestas ligandi atque solvendi homines super terram, tanquàm non possit solvere & ligare sub terra sepultos; & quod legitur, Non communicetur mortuo, cui non est communicatum & vivo: cùm etsi communicatum non fuerit, communicandum tamen illi fuisset, quem non contemptus Religionis, sed necessitatis articulus impedivit; & in cæteris casibus à Canonibus denotatis, ligasse legatur Ecclesia mortuos, & solvisse.*

Rep. 2. ad min. Nego causam denegatæ Communionis iis, qui vel sine reconciliatione, vel sine Baptismo ex hac vita migrassent, hanc fuisse, quòd existimaverint Veteres in necessitate votum Pœnitentiæ aut Baptismi non sufficere: (neque enim ex desperatione indulgentiæ, ut ait S. Augustinus, sed ex rigore disciplinæ sic egerunt;) sed ut Fideles majori studio, ardore ac vigilantia pœnitentiæ & catechumenatus laboribus incumbentes, ad gratiam reconciliationis aut regenerationis citò percipiendam timore illius pœnæ adducerentur. Unde S. Leo de illis non desperat, sed eorum causam uni Judicio Dei vult committi. *Nec necesse est*, inquit, *nos eorum qui sic obierunt, merita actusque discutere, cùm Dominus Deus noster, cujus judicia nequeunt comprehendi, quod sacerdotale ministerium implere non potuit, suæ justitiæ reservaverit.* To. 1. p. 605.

Objicies.

Objicies 2. auctoritatem S. Ambrosii Lib. de Mysteriis cap. 4. ubi sic
To. 2. p. loquitur: *Credit Catechumenus in Crucem Domini Jesu, quia & ipse signa-*
330. B. *tur: sed nisi baptisatus fuerit in nomine Patris, & Filii, & Spiritus san-*
cti, remissionem non potest accipere peccatorum, nec spiritalis gratiæ munus haurire.

To. 1. p. Et Lib. 2. de Abrahamo cap. 11. adducto loco S. Joan. *Nisi quis*
331. A. *renatus fuerit &c. Utique*, inquit, *nullum excipit, non infantem, non aliqua præventum necessitate.*

Resp. ad primum, loqui S. Doctorem de illis adultis, qui cùm possint & debeant baptisari, negligunt tamen vel etiam contemnunt Baptismum; quos meritò ait sine Baptismo salvos esse non posse.

Ad secundum: loquitur tantùm de infantibus qui non possunt salvi fieri sine Baptismo actu percepto, (excepto casu martyrii) non verò
Ibid. de adultis, quod patet ex verbis istis immediatè sequentibus: *Habeant tamen*, inquit, *illam opertam penarum immunitatem, nescio an habeant regni honorem.*

Quamquam postrema verba, quibus dubitare videtur an infantes sine Baptismo defuncti habeant regni honorem, cùm sapiant errore Pelagianum, suspicari meritò possumus ab aliquo hæretico intrusa esse, ut scitè observant doctissimi Benedictini, quorum cura & studio recognita sunt & prælo mandata S. Ambrosii Opera; præsertim cùm ipse S. Doctor eodem
Ibid. p. citato cap. 11. Lib. 2. de Abraham n. 76. affirmatè dixerit, *neminem ascen-*
348. F. *dere in Regnum Celorum, nisi per Sacramentum Baptismatis.*

Objicies 3. auctoritatem S. Augustini multis in locis.

T. 3. p. 2. Tractatu 18. in Joan. *Quantumcumque*, inquit, *Catechumenus proficiat*,
p. 394. C. *adhuc tamen sarcinam suæ iniquitatis portat: non illi dimittitur, nisi cùm venerit ad baptismum.*

Ibid. p. Et Tract. 4. de iisdem Catechumenis loquens, *Omnia peccata*, inquit, *su-*
518. B. *per illos sunt; & nisi venerint ad salutarem Baptismum, ubi peccata solvuntur, cum omni sua excellentia non possunt intrare in Regnum Celorum.*

T. 10 p. Libro 1. de origine animæ cap. 9. *Nemo fit*, inquit, *membrum Christi*,
342. D. *nisi aut Baptismate in Christo, aut morte pro Christo.*

Lib. 2. de peccatorum mer. & remissione c. 26. *Sanctificatio Catechumeni*,
Ibid. p. *si non fuerit baptisatus, non ei valet ad intrandum in Regnum Celorum.*
63. A. Lib. de Unitate Ecclesiæ c. 22. *Utrumque*, inquit, *necessarium est ad Re-*
To. 9 p. 379 G. *gnum Dei adipiscendum, & Baptismus, & justitia.*

Ibid p. Denique Lib. 4. de Baptismo contra Donatistas c. 21: *Sicut*, inquit, *bo-*
138. F. *no Catechumeno Baptismus deest ad capescendum Regnum Celorum; sic malo baptisato vera conversio .... Alterum sine altero parum est; utrumque per-*
Ibid. p. *ficit illius possessionis hæredem.*
139 A. Ex quibus ut testimoniis istud concluditur, aut neminem justificari antequam baptisetur; aut Catechumenum justitiam assequi posse, etiam ante Baptismum, sicut de Cornelio fatetur S. Augustinus Lib. 4. de Baptismo cap. 21. 22. & 24. non tamen consequi remissionem peccatorum, sicut contendit Michael Bajus.

Resp. ad primum & secundum testimonium, S. Doctorem loqui de illis superbis & elatis Catechumenis, qui de suis præsumentes bonis operibus, quasi

quasi inutilem sibi Baptismum negligebant vel etiam contemnebant, seque aliis Christianis baptisatis longe meliores præsumebant; quos meritò S. Augustinus ait *sarcinam iniquitatis suæ portare*, donec deposita superbia, ad Baptismum humiles accesserint. Hunc esse S. Doctoris sensum constat ex verbis, quæ præcedunt ea quæ laudata sunt ex Tract. 13. in Joan. *Quare*, inquit, *oportebat ut Dominus baptisaretur? quia multi contempturi erant Baptismum, eo quòd jam maiore gratia præditi viderentur quàm viderent alios Fideles. V.g. jam continenter vivens Catechumenus, contemneret conjugatum, & diceret se meliorem quàm ille sit Fidelis. Ille Catechumenus posset dicere in corde suo, Quid mihi opus est Baptismum accipere, ut hoc habeam quod & iste, quo jam melior sum?* To.3.p. 2.p.393. F.

Ad tertium: cùm ait S. Doctor, neminem fieri membrum Christi, nisi per Baptismum, non tantùm intelligit Baptismum re, sed etiam voto perceptum, ex perfecta nimirùm charitate: ita colligere est ex testimoniis quæ inter probationes Conclusionis adducta sunt.

Ad quartum: loquitur S. Augustinus de variis sanctificationibus, quibus Catechumeni ad Baptismum præparabantur & præformabantur, ut signo crucis, impositione manuum &c, quæ omnia profectò, nisi accesserit Baptismus, ad Regnum Cœlorum perducere non possunt, nisi jungantur cum charitate perfecta quæ Baptismi vices supplet, quando *non contemptus Religionis, sed articulus necessitatis illum excludit*, ut loquitur S. Augustinus antea citatus L.4. de Baptismo c.22. To.9.p. 139.D.

Ad quintum ex Libro de Unitate Ecclesiæ: loquitur S. Doctor ex hypothesi ordinaria, qua, omni seclusa necessitate prohibente, potest Baptismus percipi ab iis qui eum non contemnunt; quo certè casu verum est quod ait S. Doctor, utrumque necessarium esse, & Baptismum, & justitiam: *In contemptore autem Baptismi* (pergit statim) *non potest esse justitia*. Ergo supponit eam adesse posse in eo qui Baptismum non perciperet, non quidem ex contemptu, sed ex necessitate. Ibid. p. 379.G.

Ad ultimum ex Libro 4. contra Donat. c. 21. eadem est responsio, nempe loqui S. Doctorem de bono quidem Catechumeno, sed qui ex negligentia ad Baptismum non accederet. *Si enim*, inquit, *Cornelius etiam Spiritu sancto jam accepto baptisari noluisset, contempti tanti Sacramenti reus fieret*. Et c. 25. ejusdem Libri *Conversio cordis*, inquit, *potest quidem inesse non percepto Baptismo, sed contempto non potest*. Unde idem S. Doctor citato cap. 21. ejusdem Libri ait: *Non dubito Catechumenum Catholicum divina charitate flagrantem Hæretico baptisato anteponere*. Ibid. p. 138.C. Ibid. p. 141.C. Ibid. p. 138.D.

Objicies 4. Vel contritio justificat dependenter à voto Baptismi, vel independenter: neutrum dici potest.

Non primum, quia minorem vim non habet contritio post Baptismum institutum, quàm antea: atqui ante institutionem Baptismi justificabat sine illius voto.

Non secundum, aliàs Baptismus in voto necessarius non esset ad salutem.

Resp. contritionem justificare cum voto Baptismi, sicut docet Concilium Tridentinum; neque inde sequitur imminutam esse ipsius vim, sed tantùm additum esse novum mandatum. Præterea in contritione

sem-

semper includitur voluntas observandi omnia Dei mandata; aliàs imperfecta illa foret.

Objicies denique: S. Ambrosius in funebri Oratione Valentiniani, affirmat eum ad cœlestia gaudia pervenisse; censet igitur votum Baptismi tollere omne debitum pœnæ temporalis luendæ.

Resp. à Valentiniani morte usque ad tempus quo S. Ambrosius Mediolani funebre ejus Encomium recitavit, multos dies fluxisse, ut patet ex historia mortis illius quæ Viennæ in Galliis contigit: unde licet Valentinianum jam tùm gloria cęlesti potitum fuisse concedatur, non posset tamen colligi, eum post mortem aliquas non sustinuisse ab igne purgatorio pęnas. Dici præterea potest, S. Doctorem ex vehementia & ardore charitatis qua flagrabat Imperator, conjecisse, eum ab omni pęna immunem fuisse: dico, conjecisse, non certò definiisse; siquidem hortatus est plebem christianam, ut pro eo preces ad Deum funderet, & incruentum sacrificium offerret.

Instabis: Valet in præsenti quæstione vulgatum axioma, *Voluntas pro facto reputatur*; ergo sicut Baptismus re susceptus expungit omnis pœnæ debitum, ita & ejus votum seu desiderium.

Resp. prędictum axioma obtinere tantùm in iis operibus in quibus non opus operatum spectatur, sed meritum operantis: voluntas enim cùm satis magna & efficax est, *pro facto* idcirco reputatur, quòd tota meriti ratio in voluntate posita sit, quæ quidem tanta esse potest absque opere, quanta operi conjuncta, quin & interdum major; in quibus proinde, quòd pro facto reputetur voluntas, non tantùm misericordiæ Dei est, sed aut naturæ & dignitatis rei, aut saltem primæ institutionis. Quod quidem perspicuum est in malis operibus, velut si quis omnino voluit hominem occidere, nec tamen potuit: cùm enim hic non minori malitia affectum gerat animum, quàm si homicidium re vera perpetrasset, coram Deo reus est, & justo judicio damnatur. At in illis operibus in quibus non meritum operantis, sed opus ipsum operatum attenditur, sicut fit in omnibus Sacramentis, non valet dictum axioma; aut saltem si voluntas pro facto reputatur, illa vim Sacramenti non habet: idest, eodem modo ex opere nimirum operato non agit, sed ex sola misericordia Dei, qui propter fidem & desiderium quærentis salutem, voluntatem pro facto acceptat; & complet in necessitate quod deest ex parte Sacramenti. Ita Estius in 4. dist. 4. parag. 17.

QUÆS-

QUÆSTIO TERTIA.

De caussis, seu de auctore, ministro & subjecto Baptismi.

ARTICULUS PRIMUS.

De auctore Baptismi; an, & quando fuerit à Christo institutus; & obligare cœperit.

Baptismum à Christo institutum fuisse omnes sive Orthodoxi sive Hæretici agnoscunt, sed de tempore institutionis non una est sententia.

Sunt qui existimant Christum post suam dumtaxat à mortuis Resurrectionem, non ante, Baptismum instituisse: ex qua opinione sequitur, Apostolos ante Christi mortem baptisatos non fuisse Baptismo Christi, nec ipsos alio, quàm Joannis Baptismo baptisasse. Ita inter Veteres videntur sentire Tertullianus Lib. de Baptismo cap. 11. & 12. S. Chrysostomus Hom. 28. in cap. 3. S. Joan. & qui eum exscribunt, Theophilactus & Euthymius; S. Leo Epist. ad universos Siciliæ Episcopos n. 16. aliàs 4. cap. 3. ubi probans Baptismum in sola Paschæ & Pentecostes solemnitate administrandum esse, ista inter alias ratione utitur: *Quia*, inquit, *ipsa operis qualitas docet celebrandæ generaliter gratiæ eum esse legitimum diem, in quo orta est & virtus muneris; & species actionis. Ad cujus rei confirmationem* (pergit ille) *plurimùm valet, quòd ipse Dominus Jesus Christus postea quàm resurrexit à mortuis, Discipulis suis, in quibus omnes Ecclesiarum Præsules docebantur, & formam & potestatem tradidit baptisandi, dicens: Euntes docete omnes gentes &c. De quo utique eos etiam ante Passionem potuisset instruere, nisi propriè voluisset intelligi regenerationis gratiam ex sua Resurrectione cœpisse.* To. 1. p. 464.

Inter Recentiores, Rupertus Lib. 3. in Joan. circa finem, docet Baptismum quo baptisabant Apostoli ante Passionem, non fuisse Baptismum novæ Legis; nec habuisse efficaciam gratiæ, quam accepturus erat Baptismus à Passione Christi. *Antea enim*, inquit, *non dabatur Spiritus, quia nondum erat Jesus glorificatus.* Edit. Mogun. 1631. Tom. 2. p. 268. col. 1.

Alexander Alensis par. 4. de Sacramentis q. 8. art. 3. multiplicem esse docet Baptismi institutionem; unam materialem seu materiæ, quando Christus in Jordane baptisatus est; alteram formalem seu formæ, quando post Resurrectionem dixit Apostolis: *Euntes docete omnes Gentes, baptisantes eos* &c. Tertiam finis, quando dixit Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit* &c. Quartam effectus, quando dictum est Marci ultimo, *Qui crediderit & baptisatus fuerit, salvus erit.* Quintam efficaciæ, quando de latere Christi exivit sanguis & aqua. Ex qua explicatione videtur ille Auctor existimasse, plenam & integram Baptismi institutionem factam fuisse post mortem Christi; nisi fortè hoc unum velit, quemadmodum interpretatur Gabriel, Scripturam variis in locis explicare quæ ad institutionem Baptismi pertinent. To. 4. p. 124. co. 1.

Melchior Canus L. 8. de Locis c. 5. opinionem hanc non tantùm pro-

babilem existimat, sed in eam videtur inclinare, præsertim cùm ait,
P. 390. *improbabile sibi videri Apostolos ante mortem Christi baptisasse in nomine SS. Trinitatis.*

Sunt è contra qui censent Baptismum ante Christi mortem fuisse institutum; verùm non consentiunt de tempore institutionis.

Alii referunt hanc institutionem ad tempus quo Christus Nicodemum de nocte alloquens Joan. 3. v. 5. dixit: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua* &c. Ita videtur sentire S. Bernardus Epist. 77. ad Hugonem, Estius in 4. dist. 3. paragr. 11.

Alii referunt ad tempus quo Christus baptisavit, & Apostolos misit ad Judæos ut baptisarent.

Alii tempus institutionis Baptismi figunt, quando Christus in Jordane baptisatus fuit. Ita Magister Sententiarum Lib. 4. dist. 3. littera G. S. Th. 3. par. q. 66. Vasquez, & alii quamplurimi.

Alii denique, inspecta hac opinionum varietate, ajunt institutionis Baptismi tempus incertum esse; quamquam dicant institutum postquam Christus à Joanne fuit baptisatus, & antequam Discipulos mitteret ad baptisandum. Ita videntur sentire Scotus in 4. dist. 3. q. 4. Gabriel in eamdem distinctionem quæstione unica art. 3.

Quamquam autem omnes isti Theologi doceant ante mortem Christi institutum fuisse Baptismum; ejus tamen præceptum non obligasse contendunt, nisi post mortem Christi ejusque Resurrectionem, ubi sufficiens facta est Legis Evangelicæ promulgatio. His ita præmissis, sit

PRIMA CONCLUSIO.

Christus Baptismum ante mortem suam instituit; quo præcisè tempore certò non constat: probabilius tamen est tunc instituisse, cùm in Jordane fuit baptisatus.

Duæ sunt Conclusionis partes. Probatur prima pars ex Scriptura. Joan. 3. v. 21. *Post hæc venit Jesus & Discipuli ejus in terram Judæam; & illic demorabatur cum eis, & baptisabat.* Et initio c. 4. *Ut ergo cognovit Jesus quia audierunt Pharisæi, quòd Jesus plures Discipulos facit, & baptisat, quàm Joannes (quamquam Jesus non baptisaret, sed Discipuli ejus), reliquit Judæam, & abiit iterùm in Galilæam.* Ex quibus sic probari nostra Conclusio potest. Usus Baptismi continet aut supponit saltem ejus institutionem: atqui ante mortem Christi Discipuli ejus baptisabant; quæ enim in prædictis locis narrantur, contigere ante incarcerationem Joannis, ut planum est: longè autem antequam Christus pateretur, in carcerem conjectum fuisse Joannem Historia Evangelica fidem facit, Matth. 14. v. 3. & sequentibus.

Neque est quòd reponat quis, Discipulos Christi non alio, quàm Joannis Baptismo baptisasse ante mortem Christi.

Namque 1. citato capite 3. Joan. v. 25. excitata legitur inter discipulos Joannis & Judæos quæstio de purificatione, utra esset melior; inde suborta æmulatio inter ipsos, quòd plures ad Christum accederent quàm ad Joannem, Baptismum percepturi: atqui huic contentioni locus non fuisset, si Discipuli Christi non alium quàm Joannis Baptismum administrassent;

eadem

eadem enim fuisset purificatio, utriusque par dignitas & efficacia; & ad Joannem potiùs confugissent, ut Baptismum, quem ipse dare solebat, acciperent, quàm ad Christum, qui propriis manibus non baptisabat, sed per Discipulos suos.

2. Quia Baptismus Discipulorum Christi dicitur Baptismus ipsius Christi. Quamquam enim dicat S. Joannes c. 4. Christum *non per se, sed per Discipulos baptisasse*; capite tamen 3. v. 22. jam citato, non obscurè asserit eum baptisasse; quod certè absque ulla contradictione dicere potuit Evangelista: Christus scilicet passim promiscuam plebem non baptisabat, sed id opus Discipulis commiserat, quos tamen ipse propriis manibus priùs baptisaverat; quod etsi scriptum non sit, meritò tamen ita factum conjicit & probat S. Augustinus mox citandus. Porrò absurdum videtur, Christi Baptismum, etiam ante ipsius Passionem, fuisse in aqua tantùm; siquidem Joannes inter suum & Christi Baptismum ita distinguit, ut dicat Marci 1. v. 8. *Ego baptisavi vos aqua, ille verò baptisabit vos in Spiritu sancto*. Et Joan. 1. v. 33. *Hic est qui baptisat in Spiritu sancto*.

Quia Baptismus à Discipulis Christi collatus, mundos reddebat suscipientes, & semel ritè collatus iterari non potest: at isti characteres soli & vero Christi Baptismo conveniunt, de quo hæc verba Christi ad S. Petrum, *Qui lotus est non indiget, nisi ut pedes lavet*, interpretatur S. Augustinus Epist. 265. aliàs 108. ad Seleucianum, & Lib. 3. de anima & ejus origine cap. 9. & Tractatu 5. in Joan. ubi probat baptisatos à Joanne iterùm fuisse ab Apostolis Baptismo Christi tinctos; baptisatos verò à Juda non fuisse iterùm baptisatos, quia Baptismus Judæ erat Baptismus Christi, qui semel collatus iterari non potest.

4. denique, Baptismus quem Apostoli à Christo acceperunt, idem erat cum illo quem ipsi cæteris administrabant, idest verus Christi Baptismus: atqui Apostoli receperunt Christi Baptismum, ipso ministrante Christo, non verò Baptismum Joannis.

Minorem probat ex professo S. Augustinus, tùm L. 3. de anima & ejus origine c. 9. tùm Epist. 265. aliàs 108. ad Seleucianum, ubi ait, quòd etsi scriptum non sit Christum propriis manibus baptisasse Apostolos, tamen id valdè credibile sit: *Neque enim*, inquit, *baptisandi ministerium defugeret, ut haberet baptisatos servos per quos cæteros baptisaret, qui non defugit memorabilis illius humilitatis ministerium, quando eis lavit pedes*. Tùm denique Epist. 44. aliàs 163. ad Eleusium cap. 5. ubi Apostolos Christi Baptismo tinctos fuisse his probat momentis. 1. Quòd alios baptisabant vero Christi Baptismo: *Quomodo autem dabant, quod non acceperant?* Utitur S. Doctor hoc argumento ad hominem contra Donatistas. 2. Quia Christus non dabat Baptismum Joannis: *Quippe non decebat sponsum dare Baptismum amici vel servi*. 3. Quia non potuissent Apostoli idonei esse ad percipiendam Eucharistiam sine prævio Baptismo. 4. denique, quia hoc innuere videtur Christus dum Petro dixit: *Qui lotus est semel, non eum oportet iterùm lavari, sed est mundus totus*. Perfecta quippe mundatio non in Joannis, sed in Domini Baptismo est. Eodem testimonio utitur Optatus L. 5. ut probet adversùs Donatistas, non esse iterandum Baptisma; quod argumentum vim non haberet, nisi supponeret Apostolos Baptismo Christi fuisse tinctos. Nicepho-

T. 10 p. 379.

To. 2. p. 897. E. F.

Ibid. p. 105. C.

Ibid. D.

Ibid.

Ibid.

P. 83.

To.2.p. 134.A. rus L. 2. Hist. c. 3. refert ab Evodio Apostoli Petri successore scripto fuisse traditum, inter Apostolos solum Petrum fuisse manibus Christi baptisatum. Ante Nicephorum idem dixit Euthymius in cap. 3. Joannis.

Secunda pars Conclusionis quæ ad mentem SS. Patrum accedere propiùs videtur

Probatur 1. Quia SS. Patres asserunt aquas in Christi Baptismo vim sanctificandi accepisse; idest, tunc destinatas fuisse pro materia Sacramenti. Ita S. Ambrosius L. 2. in Lucam n. 83. *Baptisatus est Dominus*, inquit, *non mundari* To.1.p. 1308.F. *volens, sed mundare aquas.* Et S. Hieronymus adversùs Luciferianos, *Dominus noster Jesus Christus non tam mundatus est in lavacro*, inquit, *quàm la-* To.4.p. 2.p.293. *vacro suo universas aquas mundavit.* Idem & S. Augustinus Serm. 36. de tempore, & Optatus L. 1. S. Maximus Homilia 1. Epiphaniæ.

To.3.p. 2. pag. 331.D. 2. SS. Patres asserunt, cùm baptisatus est Christus, designatam fuisse formam Baptismi. Ita S. Augustinus Tract. 6. in Joan. ubi ait *apparuisse Patrem in voce, Filium in homine, Spiritum sanctum in columba.*

3. tunc designatum fuisse præcipuum Baptismi effectum, ut observat S. T.4.p.2. Hieronymus Dial. adversùs Luciferianos. *Christus*, inquit, *in Baptismo Spi-* p.293. *ritum sanctum accepit, non quòd sine eo aliquando fuerit, sed ut monstraretur verum esse Baptisma quo Spiritus sanctus adveniat.* Ita SS. Chrysostomus Hom. 12. in Matth. Ambrosius L. 2. in Lucam cap. 13. Augustinus Sermone 36. Tom.5. de tempore, nunc 135. in Append. *Ex quo*, inquit, *in aqua se mersit, ex* Append. p.243. D. *eo omnium gurgitum tractus, cunctorumque fontium venas mysterio Baptismatis consecravit, ut ubi quisque in nomine Domini baptisari voluerit, non tam illum mundi aqua diluat, quàm Christi unda purificet.* Porrò, ut ratiocinatur S. Thomas hìc q. 66. art. 2. *tunc videtur Sacramentum aliquod institui, quando accipit virtutem producendi effectum suum. Hinc autem virtutem accepit, quando Christus est baptisatus.*

P. 617. B. 4. denique, quia ajunt Christum, cùm baptisatus est, *exempli sui auctoritate salutis humanæ Sacramenta consummaße, hominem & assumptione sanctificans & lavacro.* Ita S. Hilarius in Matth. Can. 2.

Quæres quare Christus baptisari voluerit.

Resp. plures à SS. Patribus causas & rationes adduci. 1. ut contactu carnis suæ aquis vim mundandi conferret. Ita SS. Patres mox citati. 2. ut auctoritate sua & exemplo Baptismum Joannis comprobaret. Ita S. Hieronymus in Matth. c. 3. 3. ut exemplo suo ostenderet non esse negligendum Baptismum. Ita S. Augustinus. 4. ut exemplo nos invitaret, ne quis fortè ab inferiori baptisari erubesceret. Ita S. Anselmus in cap. 3. S. Matth. 5. ut qui Legem venerat non solvere, sed adimplere, omnem in seipso adimpleret justitiam. Ita Christus ipse Matth. 3. v. 15. Nec obstare istud potuit, quòd Christus esset ab omni peccato immunis, Joannes autem baptisaret Baptismo pœnitentiæ in remissionem peccatorum: nam cùm Christus venisset, non quidem in carne peccati, sed tamen in similitudinem carnis peccati, meritò non alienum à se judicavit si simile cum peccatoribus signum susciperet; atque ita nobis in omnibus similis fieret, excepto peccato, ut dicitur Hebr. 2. v. 15.

S. E.

SECUNDA CONCLUSIO.

Lex Baptismi priùs obligare generaliter non cœpit, quàm fuerit sufficienter promulgata.

Probatur. Quia ea est legis positivæ conditio, ut priùs non obliget, quàm sufficienter promulgata potuerit in cognitionem venire: atqui lex Baptismi percipiendi positiva est, non naturalis. Etsi enim renasci ex Spiritu sancto semper & omnino fuerit necessarium ad salutem, modus tamen renascendi qui fit per aquam, non semper necessarius fuit; sed post factam ipsius institutionem vim necessitatis accepit, partim ex abolitione modi alterius, nempe Circumcisionis, partim ex declaratione præcepti. Unde Patres Tridentini Sess. 6. cap. 4. affirmant, justificationem post Evangelium promulgatum, sine Baptismo vel ejus voto fieri non posse.

Conclusionem probat ex professo S. Bernardus Epist. 77. ad Hugonem, ubi disputans adversùs quemdam qui contendebat ex quo primùm à Domino dictum est, *Nisi quis renatus fuerit* &c. neminem absque Baptismo re percepto, vel ejus vice martyrio, ullatenus potuisse salvari, ait: *De temporis præfixione nimis durum austerumque videtur, ut videlicet verbum absconditum palam jam noceat, & antè Judex feriat, quàm minetur.* Et paulò post, urgens legis positivæ rationem, pergit: *Valdè injustè exigitur obeditio, ubi non præcesserit auditio. Neque enim tale est hoc, quod & absque promulgatione naturalis Lex ignorare non sineret, quale v. g. illud est, Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris. Factitium enim magis quodammodo est, & non naturale mandatum.* Et infrà: *Quod ergo omnino sciri non poterat, si non audiretur; quo pacto, quæso, exigi debeat, & antequam audiretur?* Et post multa concludit, quòd ex eo tempore tantùm cępit non baptisatus quisque novi præcepti reus existere, ex quo præceptum ipsum inexcusabiliter ad ejus potuit pervenire notitiam. To. 1. p. 615. D. Ibid. p. 626. B. Ib. C.

Dixi Baptismi legem generaliter obligasse tantùm post sufficientem & publicam ejus promulgationem: potuit quippe ante hanc promulgationem, eos obstringere quibus cognitum fuit Christi mandatum, qualis fuit v. g. Nicodemus, cui dixit Christus, *Nisi quis renatus fuerit* &c.

Tempus autem hujusce publicæ ac solemnis Evangelii promulgationis, vulgò computatur à die Pentecostes, quo omnia Legalia extincta sunt, nec tantùm mortua sed & mortifera extitere; de qua re gravis olim fuit inter SS. Hieronymum & Augustinum disputatio, quam expendere non est præsentis nostri instituti. Si quis tamen invincibiliter etiam ab eo tempore legem Baptismi ignoraverit, ut sunt sanè non pauci, quibus nunquam annuntiatus est Christus, ii certè violati præcepti rei non sunt, nec propterea damnandi, sicut nec propter infidelitatem purè negativam, sed propter originale & actuale peccatum.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Baptismi formam nonnisi post Resurrectionem Christus præscripsit, cùm dixit Matth. ultimo, *Euntes docete omnes Gentes, baptisantes*

eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Igitur ante Resurrectionem Baptismum non instituit.

Resp. nego conseq. Citato enim capite S. Matth. baptisandi mandatum & formam Apostolis suis Christus præscripsit; sed antea jam Baptismum instituerat, & formam ejus haud dubiè designaverat, quamquam id scriptum non sit.

Objicies 2. Baptismus non fuit à Christo institutus, antequam Spiritus sanctus daretur: atqui Spiritus sanctus fuit tantùm datus post Resurrectionem Christi, juxta illud S. Joan. cap. 7. v. 39. *Nondum Spiritus erat datus, quia Jesus nondum erat glorificatus.* Quo testimonio ducti sunt multi ex Veteribus, ut putarent Baptismum post Resurrectionem dumtaxat fuisse institutum.

Resp. locum istum S. Joannis intelligendum esse de sola visibili & conspicua Spiritus sancti missione, quæ futura erat in die Pentecostes, non verò de missione invisibili, seu occulta interioris gratiæ largitione; certum enim est multis Sanctis ante diem Pentecostes datam esse Spiritus sancti gratiam. Sic de Simeone dicitur Luc. 2. v. 25. *Spiritus sanctus erat in eo*, & de Magdalena,
Luc. 7. v. 47. *Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit multùm.* Solutionem suppeditat S.
Augustinus Lib. 83. quæstionum qu. 62. *Quæritur*, inquit, *utrùm qui bapti-*
To. 6. p. 37. E. *sati sunt illo tempore, quo scriptum est Dominum per Discipulos suos baptisasse, plures quàm Joannes, acceperint Spiritum sanctum. Alio enim loco Evangelii sic dicitur: Spiritus enim nondum erat datus, quia Jesus nondum erat clarificatus. Et facillimè quidem ita respondetur, quòd Spiritus sanctus latenter*
Ibid. p. 42. A. *dabatur, ante Domini clarificationem; post manifestationem autem divinitatis ejus, manifestiùs datus est.* Veterum autem nonnullos in oppositam nostræ sententiam abiisse hoc S. Joannis testimonio ductos, non diffitemur; sed salva, quæ ipsis debetur, reverentia, ab iis in quæstione libera discedimus.

Objicies 3. auctoritatem Optati, qui Lib. 5. contra Parmenianum, ait
P. 84. n. 5. Christum neminem per se baptisasse, sed per Apostolos *millia hominum in pœnitentia & remissione tincta esse peccatorum. Sed*, inquit, *nemo tinctus fuerat in Trinitate; nemo adhuc noverat Christum; nemo audierat esse Spiritum sanctum. At ubi venit tempus plenitudinis, certo tempore dedit leges Baptismatis Filius Dei; & dedit viam qua iretur ad Regnum Cælorum, etiam tunc præcepit dicens: Ite, docete &c.*

Resp. mentem Optati hanc esse, neminem scilicet ante datum Baptismi mandatum, tinctum fuisse in Trinitate, quod verum est: cùm autem addit, præceptum illud tunc datum, cùm Christus dixit Matth. ultimo, *Euntes docete* &c. intelligi debet de mandato quod omnes pariter ac Judæos obstringeret, non verò de mandato simpliciter. Agnoscit enim Optatus præceptum Baptismi jam tùm datum fuisse, cùm Apostoli ante mortem Christi baptisarunt; imò supponit & ipsos fuisse Christi Baptismo tinctos, ductus istis Christi ad S. Petrum verbis, *Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet.*

Objicies 4. Sacramenta novæ Legis vim omnem trahunt ex Passione Christi; ergo ante illam efficacia non fuere.

Resp. nego conseq. Ut enim causa moralis agat, necesse non est ut actu existat, sicut manifestum est in causa finalis; sed satis est quòd prævisa moveat: at Sacramenta novæ Legis agunt tantùm moraliter, ut ostendimus agendo de Sacramentis in genere.

Insta-

Instabis 1. Baptismus est repræsentatio mortis & sepulturæ Christi Rom. *6.* Ergo debet illam supponere.

Resp. dist. ant. Est repræsentatio mortis Christi, vel factæ vel futuræ, concedo: factæ semper ac necessariò, nego.

Instabis 2. ex S. Augustino Tract. 15. in Joan. *De latere Christi Sacramenta Ecclesiæ fluxere.* T. 3. p. 2. p. 409. F.

Resp. dist. quantùm ad meritum & pretium persolutum, concedo: quantùm ad institutionem & pretii applicationem nego. Quo sensu Christus dicitur agnus occisus ab origine mundi.

Objicies 5. contra secundam partem 1. Conclusionis. Probabilius est Christum instituisse Baptismnm, cùm Joan. *3.* v. *5.* dixit Nicodemo, *Nisi quis renatus fuerit &c.* præsertim cùm immediatè post illud colloquium, Christus ejusque Discipuli baptisaverint. To. 1. p. 627.

Resp. nego ant. His enim verbis non magis exprimitur Baptismi institutio, quàm istis, *Nisi manducaveritis carnem filii hominis &c.* exprimatur institutio Eucharistiæ. In futurum igitur respiciebat Christus, cùm dixit, *Nisi quis renatus fuerit.* Tunc enim, ut docet sanctus Bernardus Epistola 77. privata erat Baptismatis & Legis novæ explicatio, cujus postea præceptum & generalis obligatio imponi debuit: neque verisimile videtur, Sacramentum, quod ad omnes omnino pertinet, fuisse institutum in privato & occulto, quod cum Nicodemo habuit, colloquio.

Objicies denique contra secundam Conclusionem. Lex Baptismi tunc omnino obligavit, quando vetus Circumcisionis & aliarum cærimoniarum lex extincta fuit & abrogata: atqui hæc extincta fuit in ipsa Christi morte, quando Christus exclamavit, *Consummatum est.*

Resp. in morte quidem Christi mortuam fuisse & extinctam Legem veterem; *translato enim sacerdotio, necesse est ut Legis translatio fiat*, Hebr. 7. sed non fuisse mortiferam. Potuit enim per dispensationem & œconomiam, ut nempe Synagoga cum honore sepeliretur, & Judæi ad Christum faciliùs adducerentur, interdum observari: sic ipse Paulus Timotheum circumcidit, Act. *16.* Unde lex Baptismi non tantùm in morte Christi, sed etiam ante mortem eos omnes obstrinxit, qui latiâ Christi mandati conscii erant; sed non priùs generaliter ac publicè omnes ligare cœpit, quàm fuerit solemniter promulgata, quod factum est in die Pentecostes, atque cùm sonus Apostolorum in omnem terram exivit, Psal. 18. v. 5.

ARTICULUS II.

De Ministro Baptismi.

PRÆNOTANDA.

Observandum 1. triplicem posse distingui ministrum: unum ordinarium & ex officio; alterum extraordinarium & ex delegatione; tertium ex necessitate.

Minister ordinarius & ex officio ille est, qui jure Ordinationis suæ & acceptæ à Christo auctoritatis, docendi & baptisandi potestatem habet.

I 4 Hanc

Hanc verò duobus modis habere potest, nempe vel sine ulla à Superiori dependentia, quales sunt Episcopi quos *Spiritus sanctus posuit regere Ecclesiam Dei*; Act. 20. v. 28. quique idcirco Principes Ecclesiæ vocantur & sunt; vel cum dependentia & subordinatione ad Superiorem, quales sunt simplices Sacerdotes, quibus olim baptisare non licebat nisi ex licentia Episcoporum: non quidem propter defectum auctoritatis acceptæ in Ordinatione sua, sed ad majorem Episcopatus honorem & commendationem.

Minister extraordinarius seu ex delegatione ille est, cui, utpote vi Ordinationis suæ ad functiones aliquas sacras destinato, jus baptisandi Episcopi concedere possunt, quales sunt Diaconi.

Minister denique ex necessitate ille est, qui in necessitate seu urgente periculo mortis, cùm alii deficiunt ministri idonei & ordinarii, potest Sacramentum Baptismi administrare, qualis est omnis & quilibet homo.

Observandum 2. duplicem distinguendam esse Baptismi administrationem, unam publicam & solemnem, quæ certis diebus solemnioribus addicta erat, v. g. Paschæ & Pentecostes; alteram privatam, quæ pro necessitate quolibet tempore fieri poterat.

Observandum 3. administrationem Baptismi, vel licitam esse, vel invalidam. Licita est, quando minister baptisando non peccat; valida, quando, etsi aliunde peccet, ratum tamen ac firmum perficit Sacramentum, omnibus ad substantiam Sacramenti prærequisitis ritè observatis.

Observandum denique, celebrem olim excitatam fuisse controversiam inter S. Cyprianum ejusque Collegas ex una parte, & S. Stephanum S. Pontificem ex altera, circa valorem seu veritatem Baptismi ab Hæreticis collati. Hunc nullum planè existimabat Cyprianus cum suis; è contra Stephanus & cum eo Ecclesia universa ratum ac verum habuit. De qua controversia fusè disputatum à nobis fuit in Tractatu de Sacramentis in genere, quem consulet qui voluerit. Tria dumtaxat hic expendemus. Primum, quis sit ordinarius & ex officio minister Baptismi. Secundum, quis sit minister extraordinarius & ex delegatione. Tertium denique, an homo quilibet, cujuscunque sexus sit aut conditionis, possit & validè & licitè Baptismum in necessitate administrare. Circa quam controversiam erarunt ex veteribus & recentioribus Hæreticis nonnulli, tùm per excessum, tùm per defectum.

Errores & opiniones.

Ex veteribus Hæreticis per excessum peccarunt ii qui ipsis mulieribus potestatem fecerunt Baptismum solemniter administrandi, etiam extra necessitatem.

De Marcione id testatur S. Epiphanius hæresi 42. n. 4. *Mulierculis*, inquit, *baptisandi potestatem facit*.

To. 1. p. 305. B. De Pepuzianis idem narrat S. Epiph. hæresi 49. & ex eo S. August.

Ibid. p. 418. C. Lib. de hæresibus c. 27. ubi ait, *ejusmodi hæreticos tantum dare mulieribus principatum, ut sacerdotio quoque apud eos honorentur*.

To. 8. p. 10. D. De Collyridianis refert idem S. Epiph. hæresi 79. n. 1. mulieres quasdam

solemni

solemni tempore *per aliquot dies panem proponere, & in Mariæ nomen offerre*; unde sibi sacerdotalia ministeria arrogasse mulierculas illas, non obscurè colligitur. Et verò in decursu & refutatione hujus hæreseos probat sanctus Doctor, ne baptisandi quidem facultatem concessam esse Beatæ Virgini: Ecclesiasticus quippe ordo *nec Presbyteridas, nec Sacerdotissas* ordinavit. To. 1. p. 1058. B. Ibid. p. 1059. C. Ibid. p. 1061. A.

Hanc in mulieribus sacra ministeria usurpandi licentiam ætate sua notabat & carpebat Tertullianus Lib. de Præscript. c. 41. *Ipsæ mulieres hæreticæ*, inquit, *quàm procaces! quæ audeant docere, contendere, exorcismos agere, curationes repromittere, forsitan & tingere.* P. 217. B. P. 231. B.

Et Lib. de Baptismo c. 17. *Petulantia*, inquit, *mulieris quæ usurpavit docere, utique non etiam tingendi jus sibi pariet? nisi si quæ nova Bestia evenerit similis pristinæ*; (intelligit Quintillam) *ut quemadmodum illa Baptismum auferebat, ita aliqua per se eum conferat.* Postea refellit fundamentum quo mulieres illæ nitebantur, nimirum exemplum Teclæ, cui baptisandi licentiam fecisse S. Paulum perperam existimabant ex supposititia S. Pauli ad Teclam Epistola. *Quàm enim*, inquit, *fidei proximum videretur, ut is docendi & tingendi daret feminæ potestatem, qui ne discere quidem constanter mulieri permisit?* Addit ibidem, in Asia Presbyterum, *qui eam scripturam* (Pauli) *construxerat, convictum atque confessum id se amore Pauli fecisse, loco decessisse.* Hanc mulierum arrogantiam repressit Conc. IV. Carthaginense Can. 100. Ibid.

Repressit & auctor Constitutionum Apostolicarum L. 3. c. 9. *De mulieribus verò*, ait, *scitote, quæ hoc tentant, non mediocre periculum eas incurrere. Quamobrem hoc consilium damus; periculosum enim est, imò verò præter legem, & impium.*

Ex recentioribus Novatoribus per defectum peccant Calvinistæ. Calvinus Lib. 4. Institutionis cap. 15. paragrapho 20. & sequentibus fatetur *multis quidem abhinc sæculis, adeoque ab ipso fere Ecclesiæ exordio usu receptum, ut in periculo mortis laici baptisent*; sed negat id ulla posse ratione defendi. Fluit error iste ex alio superiùs confutato contra necessitatem Baptismi absolutam: unde satius esse ducunt Calvini sequaces, in extremo vitæ periculo ad Deum & preces confugere, quàm à laico nullam habente auctoritatem, Baptismum percipere. Non satis exposuit Calvinus, an nullum omnino & irritum haberet Baptismum, an illicitum dumtaxat à laico in necessitate collatum: unde discipuli ipsius non consentiunt inter se. Vvittacherus controversia de Baptismo q. 3. c. 1. Ecclesia Anglicana, teste Isaaco Casaubono in responsione ad Epistolam Cardinalis Peronii, & Georgio Abbate Anglo Prælectione de Circumcisione apud Vossium, ejusmodi Baptismum illicitum quidem judicant, sed tamen ratum & validum, adeoque non iterandum: è contra Vossius disputatione 10. de Baptismo Thesi 12. nullum omnino judicat Baptismum à Gentili collatum. Idem affirmat Chamierius Tom. 4. Panstratiæ L. 5. c. 14. P. 487.

Ex Græcis recentioribus, si Arcudio credamus L. 1. de Baptismo c. 11. multi ex imperitia in eo versantur errore, ut absente Presbytero malint potiùs permittere infantes mori sine Baptismo, quàm eos laicorum manu ablui.

Ex veteribus SS. Patribus ii qui nullum judicarunt Baptismum ab Hæreticis collatum, videntur eadem ratione ducti ut reprobarent Baptismum datum à laico non baptisato. Fundamentum quippe erroris istud erat; nempe,

Nem

Non posse hæreticum dare quod non habet: non habet autem Spiritum sanctum nec verum Baptismum; ergo non potest dare nec Spiritum sanctum nec Baptismum: quod certè ratiocinium evincit nullum quoque dari posse à laico non baptisato verum & legitimum Baptisma quod ipse non habet. Et verò S. Basilius Epistola Canonica ad Amphilochium Can. 1. testatur illos Veteres eodem planè loco habuisse Baptismum hæreticorum & laicorum;
Ed. vet. *Idcirco*, inquit, *eos velut à laicis baptisatos jusserunt ad Ecclesiam venientes*,
To. 2. p. *vero Ecclesiæ Baptismo expurgari*. Hanc fuisse S. Doctoris sententiam fatetur
759. B. doctissimus Petavius, in animadversionibus ad expositionem fidei S. Epiphanii pag. 341. Porrò certum est ex veteribus SS. Patribus nonnullos rejecisse tanquam nullum, Baptisma collatum ab Hæreticis.

Inter Recentiores contendunt nonnulli, ex Veteribus, qui ratum habuere Hæreticorum Baptisma, nonnullos fuisse qui dubitarunt an valeret Baptismus datus ab Infideli non baptisato; eòque adducunt istud Tertulliani Lib.
P. 231. de Baptismo cap. 17. *Quod ex æquo accipitur, ex æquo dari potest*. Et istud
A. S. Hieronymi Dial. adversùs Luciferianos, *Ut accipit quis, ita & dare potest*.
Tom. 4. part. 2. Quasi vellent illi, idcirco laicum baptisare posse, quia baptisatus est; aliàs
p. 295. baptisandi futurus incapax. Adducunt etiam Canonem 38. Illiberitanum, in quo, urgente necessitate, permittitur laico, *qui lavacrum suum integrum ha-*
Tom. 1. *bet, nec sit bigamus, baptisare*; quod certè miratur Petavius loco antea cita-
Conc. p. to. *Ergo ne*, inquit, *a bigamis baptisari in tanta necessitate non licuit?*
974. E. Verùm dissimulandum non est, adductis testimoniis propositum dubium neque contineri clarè, neque solvi: unum certum videtur, nempe sanctum Augustinum dubium illud expressis verbis proposuisse Lib. 2. contra Epistolam Parmeniani c. 13. & L. 7. de Baptismo c. 53. Ante illum quæstio de Baptismo à non baptisato collato clarè & expresse agitata non legitur: de ea consultus fuit nono sæculo à Bulgaris Nicolaus I. Quæ autem fuerit S. Augustini sententia, inferiùs declarabitur. Dubitatum etiam aliquando fuisse an valeret Baptismus à muliere energumena, patet ex Epistola Firmiliani ad S. Cyprianum, Edit. Angl. p. 223. His historicè narratis, fit

PRIMA CONCLUSIO.

Minister Baptismi ordinarius & ex officio est Episcopus, & Presbyter: Episcopus quidem primarius; Presbyter secundarius & ex licentia Episcopi, qui solus primis Ecclesiæ sæculis Baptismum solemniter administrabat.

Duæ sunt Conclusionis partes. Prima pars probatur. Quia illi sunt ministri Baptismi ordinarii & ex officio, qui singulariter ab Ecclesia deputantur ad hoc ministerium, & sunt successores Apostolorum & Discipulorum, quibus dictum est, *Ite, docete omnes gentes, baptisantes eos in nomine Patris &c.* Atqui Episcopus & Sacerdotes singulariter ab Ecclesia deputantur ad ministerium Baptismi, & sunt successores Apostolorum & Discipulorum, sic tamen ut Sacerdos ministerium non obeat, nisi cum dependentia & subordinatione ad Episcopum.

Tom. 1. Minor constat I. ex Canone 50. eorum qui Apostolici dicuntur, quos cer-
Conc. p. tum est ex veteribus Conciliis excerptos esse. *Si quis Episcopus*, inquit, *vel*
51. F. *Presbyter non trinam mersionem unius mysterii celebret .... deponatur*.

II. Ex

II. Ex Clemente Romano Lib. 3. Constitutionum c. 11. ubi sic loquitur *Neque reliquis Clericis potestatem baptisandi facimus, ut Lectoribus, Canto-* *Ibid. p.*
ribus, Janitoribus, aut Ministris; nisi tantùm Episcopis & Presbyteris, mi- *317. A.*
nistrantibus Diaconis.

III. Ex S. Augustino Lib. 3. de Baptismo c. 18. *Nonnisi*, inquit, *in Ecclesia* *To. 9. p.*
Præpositis & in Evangelica Lege ac Dominica oratione fundatis licet baptisa- *118. C.*
re. Tales autem sunt Episcopi & Sacerdotes, quibus ex officio ac jure divino incumbit animarum cura, ac proinde Sacramentorum dispensatio.

IV. Ex Decreto Eugenii, ubi de ministro Baptismi sic ait: *Minister hujus* *To. 13.*
Sacramenti est Sacerdos, cui ex officio competit baptisare. *Conc. p.*

Quòd verò Episcopus sit minister primarius, Sacerdos verò quasi secun- *535. D.*
darius cum dependentia & subordinatione ad Episcopum,

Probatur ex Ignatio Epistola ad Smyrnæos, ubi ait, *non esse licitum sine* *Bibliot.*
Episcopo nec baptisare, nec agapen celebrare. *PP. T.*

Ex Tertulliano L. de Baptismo c. 17. *Dandi* (Baptismi) *jus habet*, inquit, *2. p. 94. F.*
Summus Sacerdos, qui est Episcopus, dehinc Presbyteri & Diaconi, non tamen *P. 230.*
sine Episcopi auctoritate, propter Ecclesiæ honorem; quo salvo, salva pax est. Ibi- *C.*
dem baptisandi munus appellat *dicatum Episcopis officium Episcopatus.* *P. 231. A.*

Ex S. Ambrosio Lib. 3. de Sacramentis c. 1. *Audistis*, inquit, *lectio-* *To. 2. p.*
nem. Succinctus est Sacerdos; licèt enim Presbyteri fecerint, tamen exordium *362. B.*
ministerii à summo est Sacerdote.

Ex S. Hieronymo Dial. adversùs Luciferianos. *Inde venit*, inquit, *ut sine*
Episcopi jussione, neque Presbyter, neque Diaconus jus habeat baptisandi.

Idem probant nonnulli ex Epistola 88. S. Leonis ad universos Germaniæ *Tom. 4.*
& Galliæ Episcopos: verùm hanc suppostitiam esse ostendit Quenellius in 2. *part. 2.*
Tomo Operum S. Leonis. *p. 295.*

Secunda Conclusionis pars, primis scilicet Ecclesiæ sæculis, cùm Baptismi administratio certis diebus solemnioribus addicta erat, solos Episcopos Baptismum administrasse, probatur,

I. Ex Theodoreto Lib. 2. Hist. c. 27. ubi mentionem facit cujusdam vestis ex aureis filis contextæ, quam *Constantinus Imperator ad Ecclesiam Hieroso-* *P. 111.*
lymitanam cohonestandam Macario illius urbis Episcopo donaverat, ut ea in- *A.*
dutus Baptismum solemniter administraret.

II. Ex Libello seu Epistola Cleri Edesseni ad Episcopos Photium & Eustatium directa, ubi postquam purgavit Ibam Episcopum à suspicione hæ- *Apud*
reseos Nestorianæ & Pelagianæ, sic legitur: *Rogamus autem & deprecamur ve-* *Lupum*
stram sapientiam, ut eidem gloriosissimo Episcopo suadeatis, quatenus velociter *To. 1. p.*
ad suum gregem redire festinet, qui periclitatur ab omnibus lacerari, cùm nul- *854. in*
lus sit, qui ei adesse prævaleat, & maximè festivitate salutifera sancti diei *append.*
Paschalis imminente, in qua & propter Catechismos, & propter eos qui digni *Conc.*
sunt sancto Baptismate, opus est ejus præsentia. *Ephesi-ni.*

III. Ex Clero Italiæ qui Francorum Legatos Constantinopolim ad Justinianum Imperatorem proficiscentes rogat, ut sancto Episcopo (Mediolanensi) Datio adesse festinarent, ac postularent ut dictus Imperator eum post quindecim vel sexdecim annos ad suam Ecclesiam redire concedat; *Quia* *Tom. 5.*
cùm penè omnes Episcopi quos ordinare solet, sint mortui, immensa populi mul- *Conc. p.*
titudo sine Baptismo moritur. *410. B.*

Et de

Et de ejus antecessore S. Ambrosio sic scribit in ejus vita Paulinus: *Erat*, inquit, *in rebus divinis implendis fortissimus, in tantùm ut quod solitus erat circa baptisandos solus implere, quinque postea Episcopi vix implerent.*

IV. Ex S. Gregorio sic scribente (Epistola 32. nunc 33. Lib. 1.) ad Romanum Italiæ Exarchum, à quo Blandus Hortensis Episcopus Ravennæ detinebatur: *Ecclesia sine rectore, & populus quasi sine pastore grex deperit*. Et ibid. *infantes sine Baptismate moriuntur*.

To. 2. p. 523. A.

Et adversùs Odoacrum Ecclesiæ Belvacensis laicum invasorem ac detentorem scribit Hincmarus Remensis Epistola 52. c. 2. *Quanti sine Canonico Baptismo relicti fuerunt?*

Edit. Paris. 1645. To. 2. p. 812.

V. Denique hunc antiquum morem confirmare videtur quod extat apud Gregorium Turonensem Lib. 10. Histor. Franc. scilicet Episcopum doctum ac pium, cùm Monialium Antistitam ex injusto carcere eruere vehementer optaret, Chrodieldi nuntiasse, nisi innocens virgo Monasterio ac suis redderetur, se proximo Paschate neminem mysteriis initiari permissurum: *Alioquin*, inquit ille apud Gregorium Turonensem, *non celebrabo Pascha Domini, neque Baptismum in hac urbe ullus Catechumenus obtinebit, nisi Abbatissa à vinculo, quo tenetur, jubeatur absolvi.*

Ed. nov. p. 503. C.

His historicis monumentis perspicuum est, Episcopos olim sibi reservasse administrationem Baptismi, tùm ad majorem Ordinis Episcopalis commendationem, tùm propter celebritatem festivitatis Paschæ & Pentecostes, quibus præcipuè diebus solemniter administrari solebat Baptismus: cujus quidem consuetudinis vestigium adhuc aliquod in Ecclesia Mediolanensi superesse testatur Vicecomes Ambrosiani Collegii Doctor Lib. 1. de Baptismo cap. 28. In hac enim infantes, hebdomada, quæ festivitatem Paschæ vel Pentecostes præcedit, in lucem editi, ad præcipuam Urbis Ecclesiam deferri jubentur, ut iis solemni ritu ab Episcopo Baptismus ministretur. Tùm denique quia primis illis temporibus Baptisteria in Cathedralibus tantùm ac præcipuis Ecclesiis constituta erant, ad quas diebus solemnibus venire oportebat, qui Baptismo initiari cupiebant.

His tamen ipsis temporibus Presbyteri Episcopis baptisantibus assistebant, & simul cum ipsis, de eorum tamen licentia, aliquando baptisabant, sicut colligitur ex Palladio in vita S. Chrysostomi. *Joannis*, inquit, *Presbyteri, quibus Dei aderat timor, in publico lavacro, quod Constantinum appellatur, coactis populis, vigilias inchoarunt, partim divina eloquia legentes, partim eos, qui instructi erant in fide, baptisantes, ut moris est, in Pascha.*

Postquam verò vel Baptisteria variis in locis, non in urbibus tantùm, sed in vicis; non in Cathedralibus, sed in Parochialibus Ecclesiis erecta fuere, vel solemnis ac publica Baptismi administratio certis diebus adstricta esse desiit, tunc indiscriminatim potestas baptisandi facta est Presbyteris, non postulata etiam illa singulari ab Episcopis licentia. Ita videre est sæculo sexto fabricatum, ex Sacramentario S. Gregorii, & Ordine Romano, ubi minister Baptismi simpliciter appellatur Episcopus vel Sacerdos. Imò lapsu temporis, Episcopi, aliis negotiis pro Ecclesiæ bono detenti, depositum baptisandi onus Presbyteris inferioribus reliquerunt, quod hodierna praxis Ecclesiæ satis demonstrat. Hinc S. Carolus in Actis Ecclesiæ Mediolanensis parte 4. de Sacerdote ait: *Ipse norit sibi licere baptisare, etiam præsente suo Episcopo.*

SECUN-

SECUNDA CONCLUSIO.

Diaconi sunt ministri extraordinarii Baptismi, seu ex delegatione tantùm, non ex officio.

Probatur 1. exemplo & auctoritate S. Philippi, qui Diaconus erat & baptisavit Simonem Magum Act. 8. v. 13. & Eunuchum Candacis Reginæ, ibid. v. 38. Probabile autem non videtur, id sine jussu Apostolorum, à quibus missus fuerat, tentasse S. Philippum.

Probatur 2. testimoniis Veterum.

Tertulliani Lib. de Baptismo cap. 17.

S. Hieronymi Dial. adversùs Luciferianos: verba retulimus Conclusione 1.

S. Epiphanii hæresi 79. n. 4. *Neque Diaconis*, inquit, *ullum in Ecclesiastico ordine Sacramentum perficere conceditur*: intellige ex vi Ordinationis suæ, seu ex potestate ordinaria; sed istud dumtaxat, ut eorum quæ perficiuntur, ministri sint. To. 1. p. 1061. A.

Probatur 3. ex cap. *Diaconos*, dist. 93. quod caput depromptum est ex Epistola 9. Gelasii S. Pontificis ad Episcopos Lucaniæ. *Diaconos*, inquit, *propriam constituimus servare mensuram, nec ultra tenorem à paternis Canonibus deputatum quidpiam tentare permittimus ..... Absque Episcopo vel Presbytero baptisare non audeant, nisi prædictis Ordinibus fortasse longiùs constitutis necessitas extrema compellat.*

Ex cap. *Constat*. distinct. 4. *De Confirmatione*. quod caput desumptum est ex Isidoro Lib. 2. de Officiis c. 24. *Constat*, inquit, *Baptisma solis Sacerdotibus esse tractandum; ejusque ministerium, nec ipsis Diaconis explere est licitum absque Episcopo vel Presbytero, nisi his procul absentibus, ultima languoris necessitas cogat.*

His accedit Catechismus Romanus parte 2. paragr. 22. *Secundum ministrorum locum*, inquit, *obtinent Diaconi, quibus sine Episcopi aut Sacerdotis concessu non licere hoc Sacramentum administrare, plurima SS. Patrum decreta testantur.*

Neque alio sensu intelligi debet quod in Pontificali Romano Diaconis, dum ordinantur, dicit Episcopus: *Cogitate*, inquit, *magnopere ad quantum gradum Ecclesiæ ascenditis; Diaconum enim oportet ministrare ad altare, baptisare, & prædicare.* Baptisare quippe possunt, si ab Episcopo vel Presbytero ad hoc ministerium assumantur, non aliter, nisi urgente necessitate. Ut enim ait S. Thom. 3. parte q. 67. art. 1. *Ad Diaconos non pertinet aliquod Sacramentum principaliter & quasi ex proprio officio præbere, sed adhibere ministerium aliis majoribus in Sacramentorum exhibitione.*

Hinc communis est Theologorum sententia, Diaconum fieri irregularem, si absque licentia baptiset solemniter; quia est regula Juris Canonici, *qui aliquod divinum officium exercuerit non ordinatus, propter temeritatem abjiciatur de Ecclesia, & nunquam ordinetur.* Extra. *De Clerico non ordinato*. Porrò Diaconus vi Ordinis sui jus non habet solemniter & ordinariè administrandi Baptismum.

TER-

TERTIA CONCLUSIO.

In casu extremæ necessitatis validè & licitè administrare potest Baptismum homo quilibet laicus, sive vir, sive mulier, sive Fidelis, sive Infidelis.

Vim non faciemus in exemplis Sephoræ & Ananiæ, quæ ex Scripturis colligit Bellarminus ut probet cuicunque laico fas esse in necessitatis casu administrare Baptismum: tùm quia Sephora præsente Moyse filium suum circumcidit, Exodi 4. at non probaret haud dubiè Bellarminus laicum præsente Sacerdote baptisantem: tùm quia satis exploratum non est, an aliquis fuerit specialis minister Circumcisionis: tùm denique quia incertum planè est, utrum Ananias, qui Paulum baptisavit Act. 9. fuerit simplex laicus.

Itaque Conclusio probanda est Veterum testimoniis.

De laicis

Testis Tertullianus Lib. de Baptismo c. 17. ubi post verba citata Conclusione 1. sic pergit: *Alioquin etiam laicis jus est: quod enim ex æquo accipitur, ex æquo dari potest .... Proinde & Baptismus æquè Dei census, ab omnibus*
P. 231. A. *exerceri potest: sed quantò magis laicis disciplina verecundiæ & modestiæ incumbit? cùm ea majoribus competat, nec sibi adsumant dicatum Episcopis officium Episcopatus .... sufficiat scilicet in necessitatibus utaris, sicubi aut loci, aut temporis, aut personæ conditio compellit. Tunc enim constantia succurrentis excipitur, cùm viget circumstantia periclitantis. Quoniam reus erit perditi hominis, si supersederit præstare, quod liberè potuit.*

Quatuor in hoc Tertulliani testimonio possunt & debent observari. 1. ministerium Baptismi ad Episcopos & Presbyteros ac Diaconos pertinere, sed diversa ratione. Ad Episcopos tanquam ad primarios ministros, propter honorem Episcopatus; ad Presbyteros tanquam ad secundarios, de licentia Episcopi; ad Diaconos ex eadem Episcopi licentia, tanquam ad ministros delegatos. 2. laicos non debere officium Episcoporum proprium sibi arrogare. 3. hoc eos posse in necessitate. 4. hoc eos posse non tantùm liberè seu validè, sed & licitè; aliàs rationem reddituri sunt illius qui defectu Baptismi perierit.

Idem probatur ex Judicio Alexandri Alexandriæ Episcopi, quo ratum habuit Baptismum ab Athanasio aliisque pueris ludentibus collatum: de qua historia à Rufino adducta Lib. 1. Hist. c. 14. vide quæ diximus in Tractatu de Sacramentis in genere Art. 6. Quæstionis 3. in solutione Objectionum.

Concilium quoque Illiberitanum Can. 38. approbat Baptismum ab homine fideli, sed laico in extrema necessitate datum.

Concilium Arelatense I. quo definitum fuit adversùs Africanos, valere Baptismum ab Hæreticis collatum, & Nicænum I. generale, quod omnes Hæreticos suscepit, exceptis Paulianistis, videntur consequenter approbasse Baptismum datum à laicis. Certum quippe est Ecclesiam his in Conciliis damnasse sententiam Africanorum & aliorum, qui baptisatos ab Hæreticis iterum baptisabant. At illi, ex dictis antea, eodem planè loco habebant Baptismum Hæreticorum & laicorum, sicut expressè observat S. Basilius; ergo Ecclesia, quæ illorum damnavit sententiam, ratum habuit Baptismum ab Hæreticis & laicis in forma à Christo præscripta collatum.

Idem

Idem probat S. Hieronymus Dial. adversùs Luciferianos: *Si necessitas cogit*, inquit, *scimus etiam licere laicis baptisare: ut enim accipit quis, & dare potest*. *To.4. part.2. p.295.*

S. Augustinus Lib. 2. contra Epistolam Parmeniani c. 13. idem testatur his verbis: *Etsi laicus Baptismum petenti dederit necessitate compulsus, quod cùm ipse acciperet, quomodo dandum esset addidicit, nescio an piè quisquam dixerit repetendum esse. Nulla etenim cogente necessitate si fiat, alieni muneris usurpatio est: si autem necessitas urgeat, aut nullum, aut veniale delictum est. Sed etsi nulla necessitate usurpetur, & à quolibet cuilibet detur, quod datum fuerit, non potest dici non datum, quamvis rectè dici possit illicitè datum*. Ex quibus verbis concludunt aliqui, sanctum Doctorem aliquando dubitasse an laici licitè Baptismum administrent in casu necessitatis. Verùm citata verba non videntur esse dubitantis, sed certò definientis nullum esse delictum, nisi fortè veniale; si nempe laicus omnem quam potuit diligentiam non adhibuit in perquirendo Sacerdote. Cùm igitur ait, *Nescio an piè quisquam dixerit*; idem est ac, nonnisi impiè affirmari potest: ibi enim asserit Baptisma à quolibet cuilibet datum non posse dici non datum, id est, non posse dici nullum & irritum; seu, ut loquitur Lib. 7. de Baptismo c. 53. *Non dubitarem habere eos Baptismum, qui ubicunque & à quibuscunque illud verbis Evangelicis consecratum, sine sua simulatione, & cum aliqua fide suscepissent*. Censet igitur sanctus Doctor, Baptismum à laicis collatum ratum & validum esse: imò innuit quemlibet hominem baptisatum, eo ipso quo Baptismum percepit, didicisse cum aliis in necessitate dandum esse; adeo nempe communis & pervulgata fuit in Ecclesia doctrina quam hìc propugnamus. *To.9.p.44.E.F.* *Ibid. p.102.C.D.*

In Concilio Lateranensi IV. sub Innoc. III. c. *Firmiter*. definitur, *Sacramentum Baptismi à quocunque ritè collatum proficere ad salutem*. *To. 11. Conc. p. 143. D.*

Denique, idem evincunt testimonia Gelasii in Epistola ad Episcopos Lucaniæ, & Isidori Lib. 2. de Officiis Ecclesiasticis c. 24. superiùs Conclusione 2. adducta: post citata enim verba, addunt, *quod & laicis Christianis facere plerumque conceditur, ne quisquam sine remedio salutari de sæculo evocetur*.

De mulieribus

Constat 1. ex Conc. Carthaginensi IV. cui interfuit S. Augustinus, Can. 100. quem Magister Sententiarum L. 4. dist. 6. & Gratianus Can. *Mulier*. *De Consecratione*. dist. 4. sic legunt: *Mulier baptisare non præsumat, nisi necessitate cogente*. Dixi sic legere Magistrum & Gratianum: in ipso quippe textu Concilii non extat dicta exceptio, *nisi necessitate cogente*; neque eam quoque legit Walafridus Strabo Lib. de divinis Officiis, c. 26. licèt rectè præsupponatur; cùm & ipse mox citatus Walafridus dicat: *ubi inevitabilis necessitas poscit, melius est baptisari ubicunque & à quocunque in nomine Trinitatis, quàm periclitantem sine remedio deperire*. *Tom.1. Conc. p. 1207.*

Constat 2. ex Urbano II. in Epistola ad Vitalem cap. *Super quibus*. Causa 30. qu. 4. *Super quibus consuluit nos tua dilectio, hoc videtur nobis ex sententia respondendum, ut & Baptismus sit, si instante necessitate femina puerum in nomine Trinitatis baptisaverit*. *To. 12. Conc. p. 535. E.*

Constat 3. ex Decreto Eugenii. *In causa necessitatis*, inquit, *non solùm Sacerdos & Diaconus, sed etiam laicus, vel mulier, imò etiam Paganus & Hæreticus baptisare potest, dummodo formam servet Ecclesiæ, & facere intendat quod facit Ecclesia*.

De non

De non baptisatis, an validè baptisent, dubitavit aliquando S. Augustinus Lib. 2. contra Epistolam Parmen. c. 13. *Hæc quidem*, inquit, *alia quæstio est, utrum & ab his qui nunquam fuerunt Christiani, possit Baptismus dari: nec aliquid temerè inde affirmandum est sine auctoritate tanti Concilii, quantùm tantæ rei sufficit*. Nihilominus tamen Lib. 7. de Baptismo c. 53. generatim affirmat valere Baptismum ubicunque & à quocunque verbis Evangelicis collatum.

Idem docet Isidorus relatus cap. *Romanus*. *De consecratione* dist. 4. *Romanus*, inquit Pontifex, *non hominem judicat qui baptisat; sed spiritum Dei subministrare gratiam Baptismi, licèt paganus sit qui baptisat.*

Tom.6. Conc.p. 1696.B. Idem & Concilium Compendiense an. 757. Can. 9. *Si quis*, inquit, *baptisatus est à Presbytero non baptisato, & sancta Trinitas in ipso Baptismo invocata fuerit, baptisatus est.*

Idem & Nicolaus I. respondens ad consulta Bulgarorum, cap. 104. & refertur eadem distinctione cap. *A quodam Judæo*. *A quodam Judæo*, inquit, *nescitis utrum Christiano, an Pagano, multos in patria vestra baptisatos asseritis, & quid de istis sit agendum consulitis. Hi profectò si in nomine S. Trinitatis baptisati fuerint, constat eos non esse denuo baptisandos.*

Idem quoque docet Eugenius IV. paulò antè citatus, in suo Decreto seu Instructione ad Armenos.

His auctoritatibus addi potest & ratio quam adducit S. Thomas, ex summa nempe Baptismi necessitate, cujus idcirco materiam voluit esse elementum aquæ vulgare, facile & omnibus obvium; & consequenter illius ministrum idoneum fecit in casu necessitatis, hominem quemlibet.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. contra Baptismum à laicis datum: Nullum extat in Scripturis exemplum talis Baptismatis; ergo &c.

Resp. nego consequens. Ipsa quippe Traditio Ecclesiæ: quæ altera est fidei nostræ regula, approbat Baptismum à laico in necessitate datum. Acperinde est ac si quis Anabaptista sic argueret: Nullum extat in Scripturis exemplum Baptismi infantibus administrati; ergo iis administrari non debet. An ita arguentem Anabaptistam ferrent Calvinistæ? non certè. Argumentum ergo illud negativum ex silentio Scripturæ ductum, satis ponderis ac momenti non habet.

Instabis 1. Christus Baptismi institutor solis Apostolis, qui Episcopos, & Discipulis, qui Presbyteros repræsentabant, mandatum dedit baptisandi; igitur eos solos instituit hujus Sacramenti Ministros.

Resp. dist. conseq. Eos solos instituit hujus Sacramenti ministros ordinarios ex officio, ac solemnitatis, ut ajunt, concedo: extraordinarios & necessitatis, nego. Ipse quippe Philippus, qui Diaconus tantùm erat, baptisasse legitur Act. 8.

Instabis 2. Absurdum videtur posse laicos verè ac validè conferre Baptismum, non verò posse solemniter, cùm solemnitas illa sit tantùm aliquid Sacramento extrinsecum & juris Ecclesiastici.

Resp. cum S. Thoma, nego ant. Illa etenim solemnitas, seu cæremoniæ & ad-

& adjuncta sacramentalia non sunt de necessitate Sacramenti: at ipsum Sacramentum absolutè necessarium est. Quòd si laicis solemnis permitteretur administratio Baptismi, nullum amplius discrimen assignari posset inter ministrum ordinarium seu ex officio, & extraordinarium seu ex sola necessitate.

Instabis 3. SS. Cyprianus, Firmilianus, & alii Veteres, qui Baptismum Hæreticorum rejiciebant tanquam nullum, rejecerunt quoque Baptismum à laicis datum; eodem quippè loco utrumque Baptismum habuerunt, teste S. Basilio Epistola Canonica ad Amphilochium Can. 1. unde pervulgata hæc illorum argumentatio, *Quos baptisavit laicus, ii sunt denuò baptisandi; sed quos baptisavit sacerdos hæreticus, eos baptisavit laicus; ergo &c.*

Cujus quidem argumenti major propositio nusquam fuit à Catholicis adversùs Cyprianum disputantibus negata, nusquam S. ille Doctor reprehensus, quòd eam tueretur; sed solam minorem negarunt Orthodoxi: quod quidem adeo verum est, ut post Nicænum Concilium, qui Luciferianos oppugnarunt, majorem illam propositionem tanquam firmum fundamentum adversùs eos contorquebant hoc ferè modo: *Quos baptisavit laicus, ii sunt denuo baptisandi: sed quos baptisavit sacerdos Arianus, ii non sunt denuò baptisandi; ergo quos baptisavit sacerdos Arianus, eos non baptisavit laicus; ergo Arianus sacerdos cum suis honoribus recipiendus est*, quod negabant Luciferiani. Ita ferè disputatur Orthodoxus apud S. Hieronymum Dial. adversùs Luciferianos.

Resp. Fatemur SS. Cyprianum, Firmilianum & alios nonnullos in oppositam abiisse sententiam, ac Baptismum laicorum rejecisse perinde ac Hæreticorum: verùm sententiam hanc damnavit Ecclesia in Concilio totius Orbis plenario, ut sæpiùs inculcat S. Augustinus disputans adversùs Donatistas; falsum igitur est Orthodoxos nunquam negasse majorem istam propositionem argumenti propositi, nempè, *Quos baptisat laicus, ii sunt denuò baptisandi*. Etsi enim de illa propositione non legamus ex professo disputatum tunc temporis, quia scilicet summa controversiæ erat de Baptismo Hæreticorum, cùm tamen Ecclesia damnavit Cypriani sententiam, damnavit quoque fundamenta quibus illa nitebatur.

Ad argumentum sancti Hieronymi, dico eum ad hominem, ut dicitur, arguere, & premere Luciferianos ex concessis ab illis, non verò ex propria sua sententia. Scilicet volebant illi Baptismum à laicis collatum nullum esse, quod ex Cypriano & Donatistis hauserant: in eo tamen discrepabant ab illis, quòd Baptismum ab Arianis Episcopis collatum, non verò Ordinationes ab iis factas, admitterent; unde eos, & ab iis ordinatos, cùm ad suam redibant Ecclesiam, tanquam meros laicos recipiebant: quam opinionem minùs secum cohærere ostendit S. Hieronymus, & probat aut rejiciendum esse Baptismum illorum Episcoporum Arianorum, aut si recipitur, admittendas quoque Ordinationes ab illis factas: isto ferè argumento: Baptismus à laicis collatus, ex vobis, nullus est: Baptismus collatus ab Episcopis Arianis est collatus à laicis, siquidem eos pro meris laicis habetis: ergo non debetis admittere Baptismum ab iis datum: illum tamen admittitis: ergo consequenter admittere debetis Ordinationes ab illis factas, par enim est utriusque ratio. In qua certè argumentatione, major propositio non est ex propria S. Hieronymi sententia, sed ex concessis à Luciferianis quos propriis armis premit & impugnat.

Objicies 2. contra Baptiſmum à mulieribus datum. Scriptura & Veteres omnes excludunt mulieres ab omni ſacro & divino miniſterio. 1. Corinth. 14. v. 34. Tertullianus L. de velandis virginibus c. 9. L. de Baptiſmo c. 17. Lib. de Præſcriptionibus c. 41. S. Epiphanius hæreſi 42. & 79. Conc. Carthaginenſe IV. Ergo &c.

Reſp. his & pluribus aliis teſtimoniis excludi dumtaxat mulieres ab ordinaria & ſolemni adminiſtratione Baptiſmi, quod ultrò concedimus; ac manifeſtè patet ex lectione teſtimoniorum, quæ laudata ſunt.

Objicies 3. contra Baptiſmum datum à non baptiſatis, nonnulla Veterum teſtimonia.

Pagina 231. A. I. Tertulliani qui L. de Baptiſmo c. 17. probans laicos in neceſſitate poſſe baptiſare, hac utitur ratione, *Quod ex æquo accipitur, ex æquo dari poteſt*. Idem ex Tertulliano exſcribit S. Hieronymus Dial. adversùs Lucifer. Supponunt igitur ideo dari poſſe à laico Baptiſmum, quia laicus illum accepit; ergo ſupponunt laicum non baptiſatum non poſſe validè baptiſare.

Confirmatur ex S. Hieronymo citato Dialogo, ubi Luciferianum contendentem Arianos imò & omnes Hæreticos non eſſe Chriſtianos, nihilominus tamen Baptiſmum ab Epiſcopis Arianis collatum admittentem, ſic ex To. 4. p. 2. p. 296 conceſſis impugnat Hieronymus: *Novam rem*, inquit, *aſſeris, ut Chriſtianus quiſquam factus ſit ab eo qui non fuit Chriſtianus*. Nova igitur & inaudita res videtur ſancto Doctori, quòd homo non Chriſtianus, id eſt, non baptiſatus, alium Chriſtianum faciat, ſeu baptiſet.

II. Videtur hæc fuiſſe mens Concilii Eliberitani Can. 38. ubi dicitur: Tom. 1. Conc. p. 974. E. *Peregrè navigantes, aut ſi Eccleſia in proximo non fuerit, poſſe fidelem, qui lavacrum ſuum integrum habet, nec ſit bigamus, baptiſare in neceſſitate infirmitatis poſitum Catechumenum*. Ergo qui lavacrum non habet integrum, ſeu qui non eſt baptiſatus, imò nec bigamus, poteſt in neceſſitate baptiſare.

III. SS. Patres, qui contra SS. Cyprianum & Firmilianum, ac Donatiſtas diſputarunt, eo uſi ſunt principio ex quo rectè infertur nullum eſſe Baptiſma datum à non baptiſatis. Scilicet contendebant illi, auctores hæreſum idcircò poſſe baptiſare quos decipiunt, quòd recedentes ab Eccleſia, receptam in ſinu ipſius Ordinationem, qua jus baptiſandi acquiritur, non amiſerint. *Sicut autem*, inquit S. To. 9. p. 80. A. Auguſtinus L. 1. de Baptiſmo c. 1. *baptiſatus, ſi ab unitate receſſerit, Sacramentum Baptiſmi non amittit; ſic etiam ordinatus, ſi ab unitate receſſerit, Sacramentum dandi Baptiſmi non amittit*. Igitur ii tantùm poſſunt etiam in caſu neceſſitatis Baptiſmum conferre, qui baptiſati ſunt.

Ibid. p. 45. nu. 30. IV. S. Auguſtinus nihil auſus eſt definire de Baptiſmo quem non baptiſatus contuliſſet. L. 2. adversùs Epiſtolam Parmeniani c. 13.

V. Denique, Gregorius III. Epiſtola ultima ad Bonifacium, jubet iterum baptiſari eos qui fuerant à Paganis baptiſati. Refertur *De Conſecr.* diſt. 4. cap. *Quos à Paganis*.

Reſp. ad ſingula.

Ad primum, nego iſtorum verborum, *Quod ex æquo accipitur, ex æquo dari poteſt*, ſenſum eſſe, ab eo dumtaxat Baptiſmum dari poſſe, qui illum accepit; imò contrarium planè ſenſum præſeferre videntur, iſtum ſcilicet: ſicut Ba-Pagina 231. A. ptiſmus ex æquo, id eſt, indiſcriminatim ab omnibus accipitur, ita ab omnibus in periculo neceſſitatis indiſcriminatim dari poteſt. Senſum hunc confirmat

firmat idem Tertull. cùm ait, ***Baptismum æquè Dei censum ab omnibus exerceri.***

Ad confirmationem, dico S. Hieronymum ibi per Christianum non intelligere eum qui Baptismum suscepit, sed eum qui veram & Catholicam habet fidem Christianam, ut patet ex verbis immediatè subjectis. ***Accedens***, inquit, ***ad Arianos, in qua fide baptisatus est?*** nempe in ea quam profitentur Ariani. Scilicet eò loci premit sanctus Doctor Luciferianum, qui laicos ab Episcopis Arianis baptisatos & pœnitentes recipiebat sine novo Baptismo, ipsos verò Episcopos nonnisi in ordine laico recipiendos contendebat: cujus quidem discriminis hanc adducebat rationem, quòd nempe laicus ab Ariano Episcopo baptisatus fidem haberet verusque esset Christianus, adeoque per pœnitentiam emendari dumtaxat deberet; cùm verò Episcopus Arianus propter dignitatem statuus non posset inter pœnitentes admitti, necesse erat eum à suo excidere Ordine, adeoque inter meros recenseri laicos. Hanc verò rationem planè ineptam esse ostendit sanctus Doctor: deinde probat, primum hujus comparationis membrum, nempe laicum ab Episcopo Ariano baptisatum fidem habere seu esse Christianum, omnino falsum esse; quia fides in qua baptisatus fuit, & quam professus est, fides est Ariana: fides autem ista non est Christiana; quomodo ergo à non Christiano factus est Christianus? Quòd si per pœnitentiam emendari potest ille laicus, quidni & Episcopus? ***Aut si***, inquit S. Hieronymus, ***jam ipse benè credebat, & sciens ab Hæreticis baptisatus est, erroris veniam non meretur.*** Itaque cùm ait sanctus Doctor, ***rem esse novam ut Christianus quisquam factus sit ab eo qui non fuit Christianus***, per Christianum intelligit eum, qui sanam & rectam habet fidem Christianam, qualem profectò non habet qui sciens ab Arianis, quibus adhæret, fuit baptisatus; non verò eum qui simpliciter baptisatus est.

To. 4. p. 2. p. 296

Ibid.

Ad secundum respondeo cum Mendosa in notis ad hunc Canonem: ***Qui docet fidelem, qui lavacrum suum integrum habeat, posse baptisare necessitatis tempore, non negat infidelem id facere posse, sed cupit esse fidelem.*** Seu, ut loquitur Illustrissimus ac doctissimus Albaspinæus suis itidem in citatum Canonem observationibus: ***Canon iste non ait, si in morte Catechumeni unus laicus tantùm adesse videatur; imò contra subintelligi vult, si plures laici tali tempore non defuerint, tum statui omnino vult, ut unus è laicis, qui nondum pœnitentiam exolverit, neque bigamus fuerit, baptiset: idque ob eam rem, quòd neque sacerdotes pœnitentiam peragere, neque ea perfectà absolutaque ad id eligi, neque bigami esse poterant; quas quidem conditiones in uno laico qui baptiset, requirit ille Canon, quòd eo modo sit sacerdotis partes acturus. Si tamen tunc temporis intervenisset bigamus, unus tantùm idemque pœnitens, Canon ille decrevisset, vel si omnia illa impedimenta sese obtulissent, ab eo potuisse sacrum Baptisma conferri.*** Hactenus Illustrissimus Albaspinæus. Uno verbo, sensus Canonis est, ubi premit necessitas, & plures adsunt laici qui morienti Catechumeno per Baptismum possunt subvenire, eum inter cæteros esse seligendum, qui fidelis sit, nec inter pœnitentes accenseatur, nec sit bigamus: si tamen non alius occurreret, posse eum & debere Baptismum conferre.

Tom. 1. Conc. p. 1252. E.

Ibid. p. 999. C.

Ad tertium: argumentantur illi SS. Doctores ex concessis in sententia rebaptisantium, quorum scilicet istud erat palmare fundamentum; nemo dat quod non habet: Hæretici non habent Baptismum: ergo &c. Quo quidem principio gratis eis concesso, reponunt SS. Patres, & quidem appositè ad subjectam controversiam, quòd sicut ii Baptismum non amittunt, qui ab Ec-

clesia, in qua sunt baptisati, recedunt, ita nec jus illum conferendi amittit, qui se ab unitate Ecclesiæ separat; atque ita hæretici Episcopi & Sacerdotes validè baptisant. Malè igitur ex hac eorum argumentandi ratione infertur, censuisse illos Baptismum ab eo dumtaxat posse conferri, qui baptisatus esset: de illo etenim Baptismo nulla tunc erat controversia, sed tantùm de veritate Baptismi ab Hæreticis collati.

Ad quartum: satis constat ex dictis, dubium revera fuisse aliquando S. Augustinum circa Baptismum datum ab Infideli: verùm L. 7. de Baptismo c. 53. absolutè pronuntiat, ratum esse cuicunque & à quibuscunque verbis Evangelicis conferatur.

Ad quintum: Gregorius III. loquitur de iis Paganis qui inter baptisandum formam à Christo præscriptam non observaverant, quos idcircò jubet denuò baptisari.

Solvuntur nonnullæ quæstiones circa ministrum Baptismi.

Queres 1. An sit aliquis ordo servandus inter ministros Baptismi in necessitate.

Resp. Affirmativè. *Neque enim laicus*, inquit S. Carolus in actis Ecclesiæ Mediol. parte 4. de Ministro Baptismi, *præsente Clerico; neque rursus Clericus præsente Subdiacono; hicque itidem coram Diacono; nemo præterea eorum coram Sacerdote baptisare audeat: ipse autem norit, sibi licere baptisare etiam præsente suo Episcopo.*

Quæres 2. an plures ministri possint simul eundem hominem baptisare.

Resp. 1. Id nunquam licitum esse, quod est contra morem Ecclesiæ & contra institutionem Christi, qui sicut unus est, ita voluit unum esse in unoquoque baptisando ministrum.

Resp. 2. Triplicem fingi posse propositæ quæstionis hypothesim. Vel enim plures simul unum hominem baptisant, tanquam causæ partiales & à se invicem mutuò dependentes, sub hac verborum forma, *Nos te baptisamus in nomine Patris, &c.* quo casu nullum est Sacramentum. *Quia*, inquit S. Th. hìc q. 67. art. 6. *videtur esse contra rationem ministerii: homo enim non baptisat, nisi ut minister Christi & vices ejus gerens. Unde sicut unus est Christus, ita oportet esse unum ministrum qui Christum repræsentet: propter quod signanter Apostolus dicit Ephes. 4. Unus Dominus, una fides, unum Baptisma. Et ideo contraria intentio videtur excludere Baptismi Sacramentum.* Eadem quoque videtur esse ratio, si nempe loco istorum verborum, *Nos te baptisamus*, diceretur Græcorum more, *Baptisatur servus Christi &c.* quia unusquisque ex illis ministris significaret se partialem tantùm esse & inadæquatam causam ministerialem Baptismi; quod pugnat cum institutione hujus Sacramenti à Christo facta.

Vel singuli illi ministri tanquam causæ totales ejusdem Sacramenti simul aquam effundentes dicunt, *Ego te baptiso &c.* & hoc casu ratum esset Sacramentum: *Quia*, inquit S. Th. ibid. *uterque exprimeret suam intentionem, quasi ipse singulariter Baptismum conferret.*

Vel denique eorum ministrorum unus aquam funderet, alter verò proferret verba, & ita eorum quilibet non integrum Sacramentum, sed partem Sacramenti ministraret; quo etiam casu nullum esset Baptisma: quia nullus

eorum

eorum posset verè dicere se baptisare; non qui aquam funderet, aqua enim sola Sacramentum non perficit; non qui proferret verba, quia verba sine aqua Baptismum non perficiunt, ipse autem aquam non effunderet. Ita S. Thom. loco citato.

Quæres 3. an possit aliquis seipsum baptisare.

Resp. negativè, quia est contra institutionem Christi, qui ministrum & subjectum Baptismi apertè distinguit cùm ait: *Euntes docete omnes gentes, baptisantes eos in nomine Patris &c.* Ita respondit ad propositam quæstionem Innoc. III. Interrogatus enim à Metense Episcopo, de Judæo qui morti proximus seipsum baptisaverat, respondet, illum esse denuo baptisandum. Refertur hoc Decretum Lib. 3. Decret. titulo 42. c. 4.

Quæres 4. an unus minister possit simul plures baptisare.

Resp. in casu urgentis necessitatis id fieri posse; tali enim Baptismo nec institutio Christi, nec forma consueta repugnat. *Christus enim*, inquit S. Th. hic, *qui principaliter baptisat, est unus; sed multi per Baptismum efficiuntur unum in Christo..... Neque per hoc diversificaretur forma Ecclesiæ, quia plurale non est nisi singulare geminatum, præsertim cùm pluraliter dicatur Matth. ultimo, Baptisantes eos &c.*

Quæres ultimò qui fuerint olim ritus præcipui circa ministrum Baptismi observati.

Resp. I. Ministros ordinarios & solemnitatis Baptismi nonnisi jejunos ad hoc ministerium olim accessisse. Colligit Vicecomes Lib. 1. c. 29. ex duplici Concilio, Parisiensi nempe & Meldensi. Idem quoque statuit Conc. Rotomagense an. 1072. Can. 5. *Nullus sacerdos*, inquit, *baptiset infantem nisi jejunus & indutus alba & stola, nisi necessitate.* Tom. 9. Conc. p. 1226. D

II. Destinatas ad hoc ministerium vestes induebant ministri, de quibus Beroldus sic loquitur: *Tunc*, inquit, (nempe Sabbato sancto) *Magister Scholarum præcedit cum pueris suis, cantando Antiphonam usque ad regias baptismalis Ecclesiæ, & ibi extra Ecclesiam Archiepiscopus exuit stolam, & planetam, & induit se paludamento baptismali, & præcingit se manutergio cum singulo nexu veniente in sinistro latere in similitudinem ensis, & similiter nexum sandaliorum facit juxta calcaneum in similitudinem calcarium, habens mitram in capite, & sic incedit ad Fontes.* Ubi observa primùm, ea quæ de stola extra Ecclesiam deposita dicta sunt, ad illam consuetudinem pertinere, qua nostri Sacerdotes stolam violaceam exuentes, aliam induunt albi coloris. Observa 2. vestes quibus inter baptisandum utebantur Ministri, fuisse albi coloris, ut colligitur ex Ordine Romano cap. de Sabbato sancto. Theodoretus L. 2. Hist. c. 27. meminit cujusdam vestis auro contextæ, quam Constantinus Imperator in honorem Ecclesiæ Hierosolymitanæ dedit Macario Episcopo, ut ea indutus baptisaret. Pagina 111. A.

III. Ministri intrò in aquam seu fontem baptismalem descendebant, sicut colligimus ex Ordine Romano & S. Ambrosio L. 2. de Sacramentis c. 6. atque baptisandos de pondere sublatos aquis totos immergebant oleo inunctos. *Ponit Sacerdos*, inquit Severus Alexandrinus L. de Baptismo, *oleum olivæ in volam manus suæ, totumque corpus ejus qui baptisatur, ungit, & dimittit illum in Baptisterium, respiciens ad Orientem; dextramque suam, pergit ille, capiti ejus qui baptisatur imponit, & sinistra suaster attollit ex aquis à fron-* Biblioth. PP. T. 12. pag. 732. F. G

te, *à tergo*, *& altero laterum ejus*. Idem ferè refert S. Bonaventura in 4.
To.5.p. dist. 3. q. 1. *Sacerdos*, inquit, *debet puerum tenere per latera*, *& versa facie*
40. A. *ad aquam debet mergere*, *ita quòd habeat caput primò versùs Orientem*, *secundò versùs Aquilonem*, *tertiò versùs Meridiem*. In illo autem gravi onere aquis immergendi grandiora adultorum corpora, levabantur Episcopi partim per assistentes Presbyteros & Diaconos; partim per susceptores, qui in brachia sua baptisatos suscipiebant, inde susceptores dicti; partim per ipsos baptisandos qui cùm recti in aquis starent, atque pedibus imam Baptisterii partem tangerent, sui corporis molem sustinebant, cujus proinde pondere non ita gravabantur ministri baptisantes.

IV. In aliquibus Ecclesiis, ut in Mediolanensi, Episcopus baptisatorum pedes lavabat: de quo ritu loquitur S. Ambrosius L. 3. de Sacramentis cap. 1.
To.2.p. *Ascendisti*, inquit, *de fonte*, *quid sequutum est? Succinctus Sacerdos summus*,
362.B. *licèt enim & Presbyteri fecerint*, *tamen exordium ministerii à summo est Sacerdote*, *succinctus*, *inquam*, *summus Sacerdos pedes tibi lavit*.

ARTICULUS III.

De subiecto Baptismi, *seu de suscipientibus Baptismum*.

SUbjectum Baptismi capax est solus homo viator: is autem vel est adultus, vel infans. De utroque, tùm infantium, tùm adultorum, Baptismo hìc agendum.

De Baptismo infantium.

Circa infantium Baptismum hæc sunt expendenda.

I. Utrum infantes sint Baptismi capaces, & expediat eos baptisare.

II. Utrum infantes in utero materno adhuc inclusi, aut ex aliqua tantùm sui parte egressi, possint baptisari.

III. An debeant baptisari Infidelium filii, parentibus invitis.

IV. Denique, quam fidem in infantibus Baptismus supponat & producat.

Utrum infantes sint capaces Baptismi, *& expediat eos baptisare*.

Errores & opiniones.

Circa primum, nempe infantes Baptismi capaces esse, errarunt ex veteribus; Hieracitæ, quorum auctor Hieracha: *Hi dicunt infantes non pertinere ad re-*
To.8.p. *gnum cœlorum*, *quia non sunt eis ulla merita certaminis quo vitia superantur*.
17.F.G Ita S. Augustinus L. de hæresibus c. 47.

Vicecomes L. 2. de ritibus Baptismi c. 1. Coccius Thesauri L. 5. art. 6. eundem errorem Pelagio & cuidam Vincentio Victori affingunt; sed immeritò: ipse
To. 10. enim Pelagius in sua ad Innocentium I. Epistola, profitetur hanc opinionem
p. 264. sibi per calumniam imponi. Ita testatur S. Augustinus L. de peccato originis c. 17. 18. & 19. Negabant quidem Pelagiani, Baptismum necessarium esse parvulis ad habendam vitam æternam: sed fatebantur necessarium ad obtinendum

Regnum

Regnum Cœlorum: inde est quòd ipsimet parvulos ad Baptismum admitterent. Eadem esse videtur Vincentii Pelagiani opinio.

Valdenses, teste Ermengardo in Opusculo adversùs eos edito, docuere parvulis Baptismum aquæ nihil prodesse.

Apostolici, teste S. Bernardo Serm. 66. in Cantica, irridebant Catholi- To.1.p. 1497.C
cos quòd Baptismum infantibus darent.

Petrobrussiani, sic dicti à Petro de Bruis, idem docebant; adversùsquos Petrus Cluniacensis Abbas & Bernardo coætaneus, duas conscripsit Epistolas in quibus errorem hunc refert & refellit.

Henriciani, ita dicti ab Henrico Petri de Bruis discipulo, ejusque nequitiæ ac impietatis hærede, negarunt quoque parvulos capaces esse
Baptismi. Ita refert S. Bernardus Epistola 241. To.1.p. 237.C.
Petrus quoque Abailardus & Petrus de Brixia idem docuere, sicut col- To. 10.
ligimus ex Conc. Lateranensi sub Innocentio II. Can. 23. Conc.p.
Cathari quoque, qui non longè ab his temporibus circa an. 1160. de- 1008.B
prehensi sunt Coloniæ, adversùs quos plures Sermones edidit Eckbertus Monachus, in eundem errorem abiisse memorantur.

Ex Novatoribus superioris sæculi, Anabaptistæ sic dicti quòd baptisatos in infantia, cùm ad adultam pervenissent ætatem, iterum baptisarent, eo quòd Baptismum infantibus collatum nullum prorsus existimarunt.

Orta est hæc Secta anno 1521. auctore Nicolao Storkio, qui cùm Luthero primùm adhæsisset, ab eo posteà deficiens, & insolitas jactans sibi factas per Michaelem Archangelum revelationes, Vvittemberga pulsus incertisque sedibus per Thuringiam vagatus, specie sanctitatis, quam egregiè mentiebatur, apud stolidum rusticorum vulgus fidem invenit. Horum Historiam scripsere Arnoldus Meshovius, & Joannes Ottius Tigurinus.

Michael Servetus in fine Libri de regeneratione, scribit puerorum Baptisma esse horrendam abominationem, Spiritus sancti extinctionem, Regni Christi conculcationem, Christi abnegationem &c. Illius varia argumen-
ta refert & refellit Calvinus L.4. Institutionis c.16. n.31. P. 500.

Ministri Transylvani an. 1568. referente Socino Epistola de Baptismo ad virum nobilem, tanquam fratres agnovere & recepere eos qui in infantia baptisatos, postquam adoleverint, baptisandos esse dicunt.

Sociniani rati Baptismum rem esse indifferentem & liberam, neque eum infantibus conferunt, neque etiam denegant, quando sine scandalo denegari non potest. Sic ipsi interrogant in majori Catechesi Racoviensi c.4. de Baptismo aquæ, *Num ergo ad eum ritum infantes pertinent?* Respondent; *nullo pacto*. Et postea quærunt, *quid de iis sentiendum sit, qui infantes baptisant*. Respondent: *Quamtumvis hæc in re errent, non licèt tamen ideò eos condemnare, modò alioquin idololatræ non sint; sed scitè secundùm præcepta Christi vivant, & alios sententiam ipsorum repudiantes non persequantur.*

Theodorus Beza & omnes ferè recentiores Novatores Lutherani & Calvinistæ hoc nixi principio, Baptismum esse sigillum & obsignationem fœderis initi Deum inter & Christianos, contendunt solos Fidelium, non verò Infidelium filios baptisandos esse: quòd si contingat infantes mori sine Baptismo, eos à Regno Cœlorum non excludunt.

Circa secundum, an nempe expediat infantes baptisare.

Opinio fuit Fidi in Africa Episcopi, eos non debere baptisari ante octavum à nativitate diem. De qua consultus S. Cyprianus, respondit per Epistolam quæ est n.59. eos posse & debere baptisari.

Pa. 94.

Tertullianus itidem Afer L. de Baptismo c. 18. putat expedire magis si infantium Baptisma differatur, donec per ætatem sint rationis compotes: cujus duplicem profert causam & rationem; unam ex parte sponsorum qui exponunt se periculo, ne infantes factas eorum nomine promissiones, irritas faciant; alteram ex parte obligationum quæ per Baptismum contrahuntur: *Quid enim*, inquit, *necesse est sponsores etiam periculo ingeri? Quia & ipsi per mortalitatem destituere promissiones possunt, & proventu malæ indolis falli. Ait quidem Dominus, Nolite illos prohibere venire ad me. Veniant, ergo dum adolescunt...quid festinas innocens ætas ad remissionem peccatorum?* (innocentes vocat infantes, per exclusionem peccatorum actualium, non verò originalis) *si pondus intelligant Baptismi, magis timebunt consecutionem quàm dilationem.* Quin eodem nixus fundamento unicuique pro varia conditione, dispositione ac ætate, nominatim verò innuptis propter tentationes quibus obnoxii sunt, Baptismi cunctationem meliorem esse contendit.

Pagina 231.D.

Pagina 231. A.

To.1.p. 658. B. S. Gregorius Nazianzenus Oratione 40. quæ est in sanctum Baptisma, censet quoque ante triennium parvulos non esse baptisandos, nisi imminente periculo; quamquam vehementer invehitur adversùs adultos qui Baptismum ad extremam usque senectutem differunt.

Ad eadem sententia non multum abhorruisse videtur Erasmus fragmento Epistolæ inter eas quas cum vita ejus Leidæ edidit Paulus Merula anno 1607. non tamen Ecclesiæ consuetudinem rejicit; disertè quippe scribit, *De Baptismo servetur quod tot sæculis servavit Ecclesia*: sed vult infantes baptisatos, *postquam adoleverint, interrogandos esse an ratas habeant promissiones per eorum sponsores factas; quòd si recusaverint eas confirmare proprio arbitrio illos esse relinquendos, nec ad Christianam vitam cogendos.*

Hallucinantur hic Ludovicus Vives Annotationibus in Librum primum S. Augustini de Civitate Dei c.27. & Vvalafridus Strabo L. de rebus Ecclesiasticis c.26. dum ajunt, *olim neminem ad Baptismum fuisse admissum nisi adulta jam ætate, cùm quisque scire poterat quid peteret & acciperet, quibusve obligationibus sese adstringeret*: oppositum enim constabit ex testimoniis Veterum quæ statim adducturi sumus. Itaque sit

CONCLUSIO.

Infantes sunt Baptismi capaces, & expedit eos baptisare.

Duæ sunt Conclusionis partes.

Probatur prima pars ex Scripturis.

Quadruplex ex Scripturis argumentum colligemus; nempe à præcepto Baptismi universali; à necessitate illius; ab effectu; denique ab exemplo & paritate.

I. A præcepto Baptismi.

I. A præcepto Baptismi universali quod dedit Christus Matth. 28. v. 19. his verbis: *Euntes docete omnes gentes, baptisantes eos in nomine Patris, & Fi-*

& Filii, & Spiritus sancti. Hoc autem præcepto voluisse Christum, ut non tantùm adulti, sed etiam infantes baptisarentur, colligi potest, tùm quia universale est & indefinitum; tùm quia scopus Christi eò loci est, ut doceat modum colligendi & conservandi Ecclesiam in terris usque ad consummationem sæculorum; cùm verò Ecclesia non adultos tantùm, sed & infantes complectatur, modus etiam ille ad utrosque pertinet accommodatè & appositè ad conditionem eorum; ita ut scilicet adulti priùs doceantur, quàm baptisentur, infantes verò primò baptisentur, tum suo tempore doceantur. Tùm quia antithesis id postulare videtur; nam *omnes gentes* videntur ibi opponi omnibus & solis Judæis, sicut postulat discrimen veteris & novi Testamenti; sicut igitur inter Judæos non adulti modò, sed infantes circumcidebantur; ita quoque in novo Fœdere non tantùm adulti baptisandi sunt, sed & infantes. Tùm denique quia Apostoli, qui haud dubiè sensum mandati Christi rectè intellexerunt, infantes procul dubio baptisarunt, cùm integras familias hoc Sacramento initiasse leguntur, sicut in quarto nostro argumento ostendemus.

II. A necessitate Baptismi pro obtinendo Regno Cœlorum. Joan. 3. v. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei*. Generalis est Christi comminatio, quæ ipsos quoque involvit infantes. Mirum sanè est, Novatores adversùs Anabaptistas disputantes eo S. Joannis testimonio uti posse, quod ipsi negant de vero aquæ Baptismo intelligendum esse, sicut diximus antea; ex illo tamen sic arguimus: Qui sunt capaces Regni Cœlorum, ii quoque capaces sunt Baptismi, sine quo ad Regnum Cœlorum pervenire non possunt: atqui infantes capaces sunt Regni Cœlorum; ergo &c. II. A necessitate.

Minor probatur ex verbis Christi Matth. 19. v. 14. *Sinite*, inquit, *parvulos*, *nolite eos prohibere ad me venire*; *talium est enim Regnum Cœlorum*. Idem legitur Marci 10. 14. & Lucæ 18. v. 16. ubi Christus ejusmodi infantes jubet ad se adduci, eos in ulnas accipit, manus iis imponit ac benedicit; ergo non sunt illi à Sacramento Baptismatis arcendi.

Nec audiendi sunt qui reponunt, eò loci parvulos dici humilitate & innocentia, non verò ætate; vel saltem eos esse intelligendos qui rationis usum jam adepti sunt, siquidem (inquiunt) ad Christum venire dicuntur, non afferri vel adduci.

Namque etiam si Christus in persona puerorum humilem & innocentem vitam commendare voluerit, an non etiam voluit significare infantilem ætatem non esse alienam à Regno Cœlorum, adeoque à mediis institutis pro illius assecutione? sensu quippe litterali historico veri à parentibus Christo pueri offerebantur, ut ipsis benediceret; at certè complexus ille ac benedictio significant infantes esse gratiæ capaces, sicut & Regni Cœlorum.

Quòd verò citatis locis intelligantur infantes ætate, non humilitate solùm, patet ex nomine græco quo usus est S. Lucas v. 15. vocantur enim βρέφη; βρέφος autem est infans adhuc in cunis, & tenellus plerumque lactens. Lucæ 1. v. 41. & 44. 1. Petri 2. v. 2. Idem S. Lucas ait quòd parentes suos ad Christum infantes afferebant, προσέφερον. Non est itaque quòd imperitè Anabaptistæ vim faciant in verbo, *venire*, quo utitur vulgatus interpres: nihil enim aliud significat, quàm accedere, seu appropinquare.

III. Ab effectu Baptismi qui positus est in remissionem peccatorum, & inte- III. Ab effectu.

interiori animæ per gratiam regeneratione. Act. 2. v. 38. Joan. 3. v. 5. ad Titum 3. v. 5. unde sic arguimus: Qui capaces sunt effectus Baptismi, ii capaces quoque censeri debent ipsius Baptismi; quibus enim res significata potest convenire, iis & signum hujus rei potest communicari: atqui infantes sunt capaces effectus Baptismi, remissionis scilicet peccati originalis quod nascendo contraxerunt, & interioris regenerationis & innovationis.

Minor probatur 1. ex citato c. 2. Actorum.

Postquam enim v. 38. S. Petrus dixit; *Baptisetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum*, v. 39. sic pergit: *Vobis enim est repromissio & filiis vestris*. Ergo eadem gratiæ & remissionis peccatorum repromissio facta est filiis Judæorum, quæ Judæis ipsis; ergo æquè capaces sunt gratiæ, & consequenter medii seu signi practici quod Christus instituit ad illam gratiam communicandam. 2. Infantes capaces sunt peccati quod nascendo contrahunt; ergo & gratiæ regenerantis: nisi velis plùs posse culpam primi parentis ad homines perdendos, quàm gratiam Christi ad eosdem servandos, quod certè impium videtur, & directè pugnat cum Apostolo dicente Rom. 5. v. 20. *Ubi abundavit delictum, superabundavit gratia: ut sicut regnavit peccatum in mortem, ita & gratia regnet per justitiam in vitam æternam, per Jesum Christum Dominum nostrum*. 3. Expresè declarat Christus c. 19. S. Matth. jam citato, infantes pertinere ad Regnum Cœlorum: ad illud autem pertinere non possunt sine Baptismo, dicente ipso Christo Joan. 3. v. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei*; ergo necesse est ut capaces sint Baptismi.

IV. Ab exemplo & paritate.

IV. Denique, probatur ab exemplo & paritate.

Ab exemplo quidem Apostolorum: ii enim leguntur integras familias baptisasse. Act. 16. Lydia purpuraria cum omni domo sua baptisata est. Idem narratur de custode carceris Macedoniæ; & c. 16. 1. Cor. S. Paulus narrat se baptisasse *Stephanæ domum*: at verisimile non est, in iis domibus seu integris familiis aliquos non extitisse infantes; ii ergo simul cum aliis baptisati sunt.

A paritate Circumcisionis: tam quippè possunt & debent baptisari infantes in novo Testamento, quàm potuerint circumcidi in veteri. Paritas ostenditur. 1. quia utriusque par videtur necessitas. 2. quia Baptismus subrogatus est Circumcisioni, & ipsi successit in novo Fœdere, juxta Apostolum, Coloss. 2. v. 11. & 12. qui in Baptismo Christi Circumcisionem non manu factam agnoscit. 3. quia unus est utriusque finis. Circumcisio enim erat Sacramentum initiationis, quo Ecclesiæ veteri adunabantur & sociabantur infantes circumcisi; per Baptismum quoque Corpori Christi, id est Ecclesiæ, copulantur & sociantur quicunque eo initiantur. 4. quia idem per utrumque Sacramentum significatur, nempe circumcisio interna cordis, & gratia regenerationis, cum hoc solùm discrimine, quòd Baptismus verè & ex opere operato gratiam illam conferat, quam non conferebat Circumcisio carnalis vetus; sicut ostendimus ubi de Sacramentis in genere. 5. denique, quia gratia Dei imminuta non est, nec parcior, imò abundantior in novo Testamento: si quid ergo obstat ætas puerilis in Baptismo, ne gratiam recipiat propter defectum rationis, idem debuisset obstare impedimentum in Circumcisione veteri. Quòd si tamen non frustra Dei beneficia jam tum per Circum-

cumcisionem oblata fuere & concessa Judæorum infantibus, (quamquam non ex vi propria Circumcisionis) quidni eadem, imò & majora seu ampliora Dei beneficia per Baptismum infantibus in nova Lege conferri affirmabimus? Tantò enim præstant Sacramenta nova veteribus, quantò Lex Christi Legi Mosis superior ac perfectior est.

Secunda probatio ex constanti Traditione Ecclesiæ.

Traditionem hanc ex Conciliorum Decretis, ac SS. Patrum testimoniis demonstramus.

Ex Conciliis quidem.

Ex Carthaginensi cui 66. interfuere Episcopi sub sancto Cypriano an. 253. In eo quippe proposita fuit, agitata & definita quæstio à Fido Episcopo excitata, an scilicet infantes baptisari tantùm possent post octavum à nativitate diem. *In hoc*, (Concilio) ait S. Cyprianus Epistola 59. ad Fidum, *quod tu putabas esse faciendum, nemo consensit; sed universi potius judicavimus, nulli hominum nato misericordiam Dei & gratiam denegandam*. Pa. 95.
Et postea: *Porrò si etiam gravissimis delictoribus, & in Deum multùm antè peccantibus, cùm postea crediderint, remissio peccatorum datur, & à Baptismo atque à gratia nemo prohibetur; quantò magis prohiberi non debet infans, qui recens natus nihil peccavit, nisi quòd secundùm Adam carnaliter natus, contagium mortis antiquæ prima nativitate contraxit?* Pa. 96.

Hoc Decreto vetus & Ecclesiæ ipsi coæva Christianorum fides ac Traditio confirmata fuit, non nova invecta doctrina. S. enim Augustinus Epistola 166. aliàs 28. ad Hieronymum de hac definitione loquens sic scribit: *Beatus Cyprianus non aliquod decretum condens novum, sed Ecclesiæ fidem firmissimam servans, ad corrigendum eos qui putabant ante octavum diem nativitatis non esse parvulum baptisandum.... mox natum ritè baptisari posse cum suis quibusdam Coepiscopis censuit.* To. 2. p. 593. A.

Ex Milevitano cui interfuit sanctus Augustinus an. 416. Can. 2. *Quicumque*, inquit, *parvulos recentes ab uteris matrum baptisandos negat, aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptisari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lavacro expietur, anathema sit.* Tom. 2. Conc. p. 1538. C

Tam altas apud Fidelium animos radices egerat hæc fides quinto sæculo, ut ipsimet Pelagiani, originalis noxæ aliunde hostes & impugnatores acerrimi, praxim tamen baptisandi infantes retinuerint, nedum damnaverint.

Ex Gerundensi an. 517. Can. 5. *De parvulis*, inquit, *qui nuper materno utero editi sunt, placuit constitui, ut si infirmi, ut assolet, fuerint, & lac maternum non appetunt, etiam eadem die, qua nati sunt (si oblati fuerint) baptisentur.* Tom. 4. Conc. p. 898. A.

Ex Bracarensi III. an. 578. Can. 7. *Placeat*, inquit, *ut unusquisque Episcopus per Ecclesias suas hoc præcipiat, ut hi qui infantes suos ad Baptismum offerunt, si quid voluntariè pro suo offerunt voto, suscipiatur ab eis.*

Denique, ut alia multa prætereamus, Conc. Trid. Sess. 7. Can. 13. de Baptismo, quam à majoribus acceperat finem & traditionem, eamdem declarat & confirmat his verbis: *Si quis dixerit, parvulos, eo quòd actum credendi non habent, suscepto Baptismo, inter Fideles computandos non esse,* To. 14. Conc. p. 779. A.

ac

ac propterea cum ad annos discretionis pervenerint, esse rebaptisandos; aut præstare omittere eorum Baptisma, quàm eos non actu proprio credentes baptisari in sola fide Ecclesiæ, anathema sit.

Probatur eadem Traditio ex testimoniis SS. Patrum.

Ex S. Irenæo Lib. 2. adversùs hæreses cap. 22. aliàs 39. *Dominus*, inquit,
P. 147. *omnes venit per semetipsum salvare: omnes, inquam, qui per eum renascun-*
num. 4. *tur in Deum, infantes & parvulos, & pueros, & juvenes, & seniores. Ideo per omnem venit ætatem; & infantibus infans factus, sanctificans infantes; in parvulis parvulus, sanctificans hanc ipsam habentes ætatem.*

To. 2. p. Ex Origene in cap. 6. Epistolæ ad Rom. *Ecclesia*, inquit, *traditionem ab*
353. A. *Apostolis suscepit, etiam parvulis dare Baptismum. Sciebant enim illi, quibus*
B. *mysteriorum secreta commissa sunt divinorum, quia essent in omnibus genuinæ sordes peccati, quæ per aquam & spiritum ablui deberent.*

Ex Tertulliano, Lib. scilicet de Baptismo c. 18. ubi etsi privata sua sententia velit Baptismi perceptionem ad ætatem adultam differendam esse, eo tamen ipso non obscurè innuit, suo tempore receptum fuisse in Ecclesia usum baptisandi infantes.

Eò tendunt quæ ipsemet Tertullianus generatim docet: cap. enim 17.
P. 231. Lib. de Baptismo indistinctè asserit, eum esse reum perditi hominis, qui
A. B. Baptismum, quem potuit, non administravit. Et L. de anima cap. 39. & 40. exponens qua ratione, juxta Apostolum, filii Fidelium sancti sint, ait,
Pagina *eos sanctos appellari, tam ex seminis prærogativa, quàm ex institutionis disci-*
294. B. *plina, quasi designatos sanctitatis, ac per hoc etiam salutis, juxta Domini definitionem, Nisi quis renatus fuerit &c. Ita*, inquit, *omnis anima eo usque in Adam censetur, donec in Christo recenseatur; tamdiu immunda, quamdiu recenseatur.* Censet igitur Tertullianus, infantes capaces esse salutis, ac proinde Baptismi.

Ex S. Cypriano Epist. 59. ad Fidum, ubi ex professo nostram probat & confirmat Conclusionem, ex definitione seu Decreto Concilii Carthaginensis, cujus verba mox relata sunt.

To. 1. p. Ex S. Gregorio Nazianzeno Oratione 40. in sanctum Baptisma. *Quid*
658. A. *autem*, inquit, *de iis dices, qui adhuc teneræ ætate sunt..... An eos quoque baptisabimus? Ita prorsus; si quod periculum urgeat. Præstat enim absque sensu sanctificari, quam sine sigillo & obsignatione abscedere.* Quod ibidem confirmat S. Doctor, exemplo & paritate Circumcisionis.

Ex S. Chrysostomo Homilia ad Neophytos. *Hac de causa*, inquit, *etiam*
Ed. Parif. 1621 *infantulos baptisamus, ut non sint coinquinati peccato, ut eis addatur sancti-*
Tom. 2. *tas, justitia, adoptio, hæreditas, fraternitas Christi, ut ejus membra sint om-*
App. p. *nes, ut Spiritus habitatio fiat.*
52. B. Ex S. Ambrosio L. 2. de Abraham c. 11. n. 81. *Nec senex*, inquit, *pro-*
To. 1. p. 349. C. *selytus, nec infans vernaculus excipitur; quia omnis ætas peccato obnoxia, & ideò omnis ætas Sacramento idonea.*

Ex S. Hieronymo Epist. ad Lætam, ubi eos sceleris arguit, qui Christia-
To. 4. p. 2. p. 593 norum infantibus Baptisma recusaverint. Et in fine Lib. 3. contra Pelagia-
Ibid. p. nos, adducto Cypriani testimonio ex Epistola ad Fidum, concludit *bapti-*
546. *sandos esse infantes, non solum in Regnum Cælorum*, ut asserebant Pelagiani, *sed etiam in remissionem peccatorum*, videlicet peccati originalis.

Deni

Denique ex S. Augustino, qui antiquæ hujus fidei ac Traditionis testis fuit ac strenuus defensor. Lib. 10. de Gen. ad litteram cap. 23. *Consuetudo*, Tom. 3.
inquit, *matris Ecclesiæ in baptisandis parvulis nequaquam spernenda est, neque* par. 1. p.
ullo modo superflua deputanda, nec omnino credenda, nisi Apostolica esset tra- 272. C.
ditio. Et Lib. 1. de peccatorum meritis ac remissione cap. 26. *Parvulos*,
inquit, *baptisandos esse* (Pelagiani) *concedunt, qui contra auctoritatem uni-* To. 10.
versæ Ecclesiæ, proculdubio per Dominum & Apostolos traditam, venire non p. 22. C.
possunt. Denique Sermone 10. de verbis Apostoli, nunc 177. *Nemo*, in-
quit, *vobis susurret doctrinas alienas. Hoc Ecclesia semper habuit, semper te-* To. 5. p.
nuit; hoc à majorum fide accepit; hoc usque in finem perseveranter custodit. 480. A.
Alia ejusdem S. Doctoris testimonia superiùs adducta sunt, cùm de necessitate Baptismi actum est.

Nonnullas hìc ad confirmationem nostræ Conclusionis proponit rationes Bellarminus, quas ex adductis modò tùm Scripturæ, tùm SS. Patrum testimoniis facile erit unicuique inferre.

Secunda pars Conclusionis, nempè expedire ut infantes baptisentur,

Probatur 1. Quia homo à pueritia alicui vivendi rationi assuetus, firmiùs in ea deinde perseverat: atqui optandum est, ut in iis quæ sunt Christianæ vitæ, homo firmiter perseveret; bonum igitur ipsi si jugum ab adolescentia portaverit, Threnorum cap. 3. v. 27.

2. Quia periculum æternæ damnationis in quam incidere posset infans, si fortè sine Baptismo repentè moriatur, minimè compensatur per fructum qui expectatur ex dilatione Baptismi; præsertim cùm eo fructu non defraudentur infantes: quandoquidem grandiores facti informantur Ecclesiæ fide ac doctrina, ut norint quid in Baptismo promiserint per sponsores suos, cui fidem suam obstrinxerint, ac sponsionis suæ per totam vitæ seriem semper memores sint ac custodes.

3. Si adulta ætas ad Baptismum expectaretur, multi malè educati ac voluptatibus dediti, aut recusarent omninò baptisari, aut in ultimam usque ætatem Baptismum differrent, ne citò carni & mundo renuntiare cogerentur: atqui utrumque semper improbavit Ecclesia, ut constat tùm ex adductis modò testimoniis, tùm ex iis quæ circa Baptismum Clinicorum antea observavimus, qui in pœnam dilati Baptismatis irregulares habebantur ad sacros Ordines percipiendos.

Denique Conc. Trid. Sess. 7. Can. 14. sic Erasmi opinionem perstringit: *Si quis*
dixerit, hujusmodi parvulos baptisatos, cùm adoleverint, interrogandos esse an ra- To. 14.
tum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptisarentur, polliciti Conc. p.
sunt; & ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos, nec alia inte- 779. B.
rim pœna ad Christianam vitam cogendos, nisi ut ab Eucharistiæ aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant, anathema sit.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Nullum extat in sacris Libris exemplum infantis baptisati; ergo infantes non sunt baptisandi.

Resp. 1. Falsum esse antecedens: constat enim ex probationibus, Apostolos integras baptisasse familias, in quibus haud dubiè aliqui fuere infantes.

Resp. 2.

Resp.2. nego conseq. Tùm quia Traditio, quæ altera est fidei nostræ regula, constanter docet infantes esse capaces Baptismi, eosque debere baptisari; silentium igitur Scripturæ efficax hìc argumentum non suppeditat Anabaptistis, nisi cùm adversùs Lutheranos & Calvinistas pugnant: isti etenim rejecta Traditionis auctoritate, ab eo argumento vix sese expedire unquam possunt. Tùm quia etsi nullum sit in Scripturis exemplum mulieris ad participationem Eucharistiæ admissæ, non inde tamen rectè concludi potest, eas vel incapaces esse illius percipiendæ, vel ad eam non esse admittendas: paritas manifesta est.

Instabis 1. Juxta mandatum Christi Matth.28.ii dumtaxat sunt baptisandi, qui capaces sunt doctrinæ; ait enim Christus, *Docete, baptisate omnes gentes*: sed infantes incapaces sunt doctrinæ; ergo & Baptismi: neque enim ibi, ajunt Sociniani, Christus agit de baptismo aquæ, sed doctrinæ.

Resp. dist. ant. Qui capaces sunt doctrinæ, vel cùm baptisantur, vel postquam baptisati sunt, concedo: cùm baptisantur dumtaxat, nego. Christus igitur eò loci vult doctrinam Baptismo esse præmittendam, quando adulti baptisantur, de quibus potissimùm hìc agit: *Docentes eos servare omnia quæcumque præcepi vobis*. Quantùm verò ad infantes, tametsi præ tenella ætate tunc doctrinæ capaces non sint, satis est si postea doceantur cùm ad usum rationis pervenerint. Adde quòd verbum græcum, quo utitur S. Matthæus, **μαθητεύσατε**, propriè non tam significat docere, quàm discipulos facere, quod fit etiam administrando Baptismum infantibus, qui per illum Christo, ejusque Religioni nomen dant ac spondent obsequium, & consequenter ejus fiunt discipuli. Sic Joan.4.v.1. *μαθητὰ ποιεῖν*, non est simpliciter docere, seu discipulos facere, seu in disciplinæ professionem admittere. Hinc patet falsò prorsùs Socinianos asserere, citato S. Matthæi loco, Christum non agere de Baptismo aquæ, sed doctrinæ: quippe de illo Baptismo agit, de quo dixit Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei*; quem ipse Christus cum Apostolis suis usurpavit: baptisavit autem Christus cum Apostolis suis in vera & naturali aqua. Recole quæ superiùs dicta sunt, cùm adversùs Socinianos Baptismi necessitatem demonstrabamus.

Instabis 2. Marci ultimo, Christus ait: *Qui crediderit & baptisatus fuerit, salvus erit*; ubi fides Baptismo præmittitur. Pariter Rom. 10. v. 10. *Corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem*: atqui parvuli talis fidei incapaces sunt. Pariter S. Petrus Act. 2. v. 38. ait: *Pœnitentiam agite, & baptisetur unusquisque vestrùm*: infantes autem sunt incapaces pœnitentiæ; ergo & Baptismi.

Resp. 1. Ut molestum illud Anabaptistarum telum declinaret Lutherus, eò absurditatis devenit aliquando, ut etiam in infantibus, dum baptisantur, fidei actualis motum agnoverit; exemplo fretus Joannis Baptistæ, qui in utero materno adhuc inclusus ad præsentiam Virginis Mariæ *exultavit*, & Christum nondum natum agnovit. Luc. 1. v. 41. Verùm tam putidum figmentum irrisere vel ipsimet Lutheri discipuli: neque eò trahi debet exemplum Joannis Baptistæ, quod unicum planè ac singulare fuit, nisi fortè voluerit Lutherus etiam in exemplum trahere Asinam Balaam, quæ lo-
Tom. 2. p. 686. cuta est Num. 22. v. 28. atque *asinina expectare consilia*, ut loquitur S. Augustinus Epist. 187. aliàs 57. ad Dardan. cap. 7. n. 24.

Resp. 2.

Resp. 2. his in locis sermonem esse dumtaxat de adultis. De illis enim agitur, ad quos prædicationem suam, ut converterentur, Apostoli dirigebant, in quibus, ut Baptismi fructum percipiant, prærequiritur fides, pœnitentia &c. Infantes autem cùm proprii actus sint incapaces, actualem etiam fidem cæterasque prævias dispositiones habere non possunt: Fideles tamen rectè dicuntur, à Sacramento fidei quod percipiunt; sicut rectè dicuntur rationales, ab anima rationali qua informantur, licèt rationis actum exercere non valeant.

Instabis 3. Infidelis non est Baptismi capax: atqui infantes sunt infideles, utpote qui fidem non habeant.

Resp. dist. maj. Infidelis positivè, id est, qui contrario infidelitatis habitu vel actu laborat, concedo: infidelis negativè, id est, qui fidem non habet actualem, cujus est incapax, quales sunt infantes, nego. Fidem enim hanc actualem in iis supplet fides Ecclesiæ in qua baptisantur; & quemadmodum eis nocere potest peccatum personale Adami, cur ipsis non proderit fides aliena Ecclesiæ, accedente Baptismi Sacramento?

Instabis 4. Quare potiùs exigitur dispositio prævia ex parte adulti, & nulla ex parte infantis? & quare ad Baptismum potiùs quàm ad Eucharistiam admittuntur?

Resp. ad primum: idcircò proprium voluntatis motum propriasque dispositiones in adultis præexigi Baptismo, tùm quia earum capaces sunt, tùm quia qui proprio voluntatis motu se à Deo avertit per peccatum actuale, ille debet quoque ad Deum beneficio gratiæ excitantis & proprio motu liberi arbitrii converti: ***Qui enim creavit te sine te***, ait S. Augustinus, ***non salvabit te sine te***. Et, ***Gratia Dei mecum***, ait Apostolus, ut insinuet necessariam esse liberi arbitrii nostri cooperationem gratiæ Dei moventi & excitanti: at infantes nec capaces sunt illarum dispositionum, nec proprio motu voluntatis peccaverunt, sed aliena tantùm voluntate, nempe primi parentis, ***in quo omnes peccaverunt***.

Ad secundum: Resp. 1. longo sæculorum tractu Ecclesiam olim infantibus baptisatis dispensasse Eucharistiam; & quidem, ut ait Conc. Trid. Sess. 21. cap. 4. ***Sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt***. Verùm cùm istud ad disciplinam pertineat, quæ pro temporum ac circumstantiarum mutatione, mutatur, non ampliùs Ecclesia infantes admittit ad sacram mensam. *To. 14. Conc. p. 847. C.*

Resp. 2. Disparitatem apertam esse: ***Si quidem***, ait Concilium loco mox citato, ***infantes per Baptismi lavacrum regenerati, & Christo incorporati, adeptam jam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt***; Eucharistia verò destinatur tanquam alimentum spirituale ad reparandas vires animæ quæ quotidianis lapsibus imminuuntur & infringuntur. *Ibid.*

Instabis denique: Non satis intelligitur qua ratione infans possit interiùs renasci & renovari per gratiam baptismalem.

Resp. mirum non esse si istud apertè non intelligatur, cùm sit mysterium fidei, cujus natura est, ut sit obscurum ac maximè reconditum, alioquin non ampliùs mysterium foret. Et verò quis concipit & exponere satis potest, qua ratione traducatur peccatum Adami in omnes ejus posteros? nemo certè. An ideò negandum? absit. Satis ergo est, quòd sciamus, Deo, cujus inexhau-

sta

sta virtus est, non deesse modum, quo possit infantes per gratiam suam interiùs renovare: qui enim de nihilo creavit hominem, haud dubiè potest & illum ab inhærente labe peccati purgare.

Objicies 2. contra secundam Conclusionis partem: Christus anno ætatis trigesimo baptisatus est; quidni igitur ad hanc usque ætatem quisque suum differat Baptismum?

2. Tertullianus & S. Gregorius Nazianzenus existimarunt, satius esse si Baptismus differatur ad pleniorem ætatem, in qua cognoscere quisque potest quibus se votis obstringat; durum quippè videtur infantes, cùm adoleverint, obligare ad id quod inscii & ignari voverunt.

3. Multi ex veteribus dignitate & sanctitate conspicui viri Baptismum ad provectiorem ætatem distulere, ut Constantinus & Valentinianus Imperatores; S. ipse Ambrosius paucis ante Ordinationem diebus, Baptismate initiatus est, ut observat Paulinus in ejus vita.

Resp. ad primum: non omnia quæ fecit Christus in exemplum & imitationem à nobis necessariò esse ducenda. Eucharistiam v. gr. serò post cœnam celebravit, nec tamen ita celebramus: Christus itaque anno ætatis trigesimo baptisatus est, quia Baptismo non indiguit; sed Baptismum dumtaxat instituere tunc voluit, cùm prædicationem suam auspicaretur.

Ad secundum: Fatemur Tertullianum & S. Gregorium Nazianzenum in ea fuisse sententia, sed ab aliis SS. Patribus & à tota Ecclesia hac in parte deserti sunt, utpote qui infirmis admodum niterentur momentis. Unde hìc observanda Vincentii Lyrinensis regula Commonitorii cap. 39. *Quidquid* (unus vel alter Patrum) *quamvis ille sanctus & doctus, quamvis Episcopus, quamvis Confessor & Martyr, præter omnes, aut etiam contra omnes senserit, id inter proprias & occultas & privatas opiniunculas, à communis, publicæ ac generalis sententiæ auctoritate secretum sit; nec cum summo æternæ salutis periculo, juxta sacrilegam Schismaticorum consuetudinem, universalis dogmatis antiqua veritate dimissa, unius hominis sectemur errorem.* Neque porrò durum videri debet, si infantes, cùm adoleverint, compellantur ad observationem vitæ Christianæ; jugum enim Christi suave est, & onus ejus leve.

Bibliot. PP. T. 7. pag. 261. E.

Ad tertium: Particularia nonnullorum facta in exemplum & auctoritatem trahi non debent. Qui olim Baptismum differebant, variis ducebantur motivis, ut voluptatibus securiùs & diutiùs indulgerent, pœnarum canonicarum severitatem timentes; alii, ut ad gratiam baptismalem præviis ac diuturnis bonis operibus sese præpararent. Priores semper improbavit Ecclesia, & adversùs eos SS. Patres summo zelo ac studio invehebantur; posteriorum verò, etsi laudarent pietatem, non semper probarunt consilium: unde si in lecto propter infirmitatem baptisari compellerentur, eos irregulares & ad sacros Ordines percipiendos inhabiles habuere; quo certè significabant illi Veteres, sibi minimè probari illam dilationem Baptismi, quocumque tandem fieret prætextu.

Utrùm

Utrùm infantes in utero materno inclusi, aut aliqua tantùm sui parte in lucem editi, utrùm monstrosi &c. baptisari possint & debeant.

Quæres 1. utrùm infantes in utero materno adhuc inclusi baptisari possint.

Resp. vel infantes illos sic penitùs inclusos esse ac membranis involutos, ut omnino lateant nec possint ullo pacto aqua perfundi, quo casu certum est illos non posse baptisari: vel ita esse in utero materno inclusos, ut tamen cujusdam instrumenti ope possit aqua ad illos deferri, quo casu nonnulli existimant, urgente mortis periculo, posse eos sic baptisari; si tamen posteà foras prodeant, ac perfectè nascantur, debere eos sub conditione rebaptisari, quia non constat de veritate & validitate prioris Baptismatis: negant alii posse eos ullatenus baptisari, quia, inquiunt, debet priùs aliquis nasci, quàm possit per Baptismum renasci. Rationem hanc adducit S. Augustinus L. de peccat. meritis & remissione cap. 27. *Sacramentum Baptismi*, inquit, *profectò Sacramentum regenerationis est. Quocirca sicut homo qui non vixerit, mori non potest; & qui mortuus non fuerit, resurgere non potest; ita qui natus non fuerit, renasci non potest*. Idem repetit Epist. 187. aliàs 57. ad Dardanum. Idem quoque docet Isidorus L. 1. Sententiarum cap. 22. *Qui in maternis*, inquit, *uteris sunt, ideo cum matre baptisari non possunt, quia qui natus adhuc secundùm Adam non est, secundùm Christum non potest renasci. Neque enim dici regeneratio in eo poterit, quem generatio non præcessit*. Eadem ratione utuntur Magister L. 4. Sent. dist. 6. littera B. S. Thomas hic q. 68. art. 11. & alii. T. 10. p. 63. C. D. To. 2. p. 689. Edit. Parif. 1601. p. 631. col. 2. H.

Dices: Infans in utero materno inclusus verè jam natus censetur in Adam, cùm ejus contraxerit peccatum; quidni igitur poterit in hoc statu per aquam renasci?

Confirmatur: Infans capax est sanctificationis in utero, ut constat de Beata Virgine, Joanne Baptista & Jeremia; quidni ergo poterit renasci per gratiam Baptismatis?

Respondet S. Augustinus mox citata Epistola ad Dardanum, infantem in utero matris inclusum propriè natum non debere dici; aliàs triplex nativitas foret admittenda, una in utero, altera ex utero, tertia ex aqua & Spiritu sancto; quæ tamen ultima solet simpliciter secunda nativitas appellari. Contrahit quidem infans in utero inclusus peccatum Adæ, sed gratiam regenerantem non potest in eo statu adipisci, quia medium à Christo institutum pro communicanda illa gratia, nempe aqua baptismalis, ad eum pervenire non potest. Neque hic objicienda sunt exempla eorum qui in utero materno sanctificantem gratiam perceperunt: quæ enim ex singulari & planè extraordinaria Dei gratia ac potentia facta sunt, in exemplum trahi non debent, cùm habeamus in Scripturis expressam Christi voluntatem his verbis, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Cælorum*.

Quæres 2. an infantes aliqua tantùm sui parte in lucem editi, baptisari possint & debeant.

Respondet S. Thomas hic q. 68. art. 11. in responsione ad quartum. *Dicendum*, inquit, *quòd expectanda est totalis egressio pueri ex utero ad Baptismum, nisi mors immineat; si tamen primò caput egrediatur, in quo fun-*

dantur omnes sensus, debet baptisari periculo imminente; & non postea rebaptisandus, si eum perfectè nasci contigerit. Et videtur idem faciendum, quæcumque alia pars egrediatur, periculo imminente. Quia tamen in nulla exteriorum partium integritas vitæ ita consistit, sicut in capite, videtur quibusdam quòd propter dubium, quacumque alia parte corporis abluta, puer post perfectam nativitatem sit baptisandus sub hac forma: Si non es baptisatus, ego te baptiso &c. De illa forma conditionali baptisandi in dubio, diximus in Tractatu de Sacramentis in genere Qu. 1. Art. 6. in fine.

Quæres 3. an baptisandi sint partus monstrosi.

Resp. diligenter esse attendendum, utrùm naturam retineant hominis necne: de hoc verò potissimùm ferri debet judicium ex capite, utpote suprema imò & dignissima corporis parte, rationis domicilio, & in qua omnes vigent sensus. Si formam hominis retineant, debent baptisari, licèt membrum aliquod non principale vel deficiat, vel redundet: si longiùs verò ab hominis forma habeant, vel superiori corporis parte bestiam potiùs repræsentent, planè à Baptismo est abstinendum. Quòd si gemelli sibi invicem sint adnati, seorsum uterque est baptisandus, idque absolutè.

Quæres ultimò, an spurii, expositi, filii parentum excommunicatorum sint baptisandi.

Resp. ad primum & tertium, eos esse baptisandos, quia nullus à gratia salutari baptismi debet excludi propter vitium parentum, ut docet S. Augustinus Epist. 250. alias 75. ad Auxilium Episcopum. Et ut loquitur S. Cyprianus Epist. 59. ad Fidum: *Hæc fuit in Concilio nostra sententia, à Baptismo atque à gratia Dei, qui omnibus misericors & benignus & pius est, neminem per nos debere prohiberi.*

To. 2. p. 878. P. 96.

De infantibus verò expositis, si nulla via possit cognosci eos esse baptisatos, baptisandi sunt. Sequatur unusquisque in ejusmodi circumstantiis praxim suæ Ecclesiæ in Ritualibus expressam.

Utrùm Infidelium filii invitis parentibus baptisari possint & debeant.

Ratum esse ac validum Baptisma filiis Infidelium invitis parentibus collatum, omnes concedunt Theologi, quia nempe voluntas parentum, intentio & fides non pertinent ad essentiam Sacramenti, sed tantùm ad æquitatem juris naturalis; multa autem non licet facere, quæ tamen si fiant, rata sunt & valida.

Tota igitur præsens controversia est, an debeant & licitè possint Infidelium filii, parentibus eorum invitis, baptisari. Ubi

Observandum 1. Infideles subjici posse Principibus Christianis, vel civiliter tantùm, quales sunt omnes eorum subditi; vel serviliter, tanquam servi & mancipia. Quæstio hìc tantùm movetur de filiis eorum Infidelium qui civiliter subditi sunt Principibus Christianis.

Observandum 2. Scholæ Doctores in varias abire sententias. Sunt qui cum Scoto existimant, filios Infidelium, qui civiliter tantùm subditi sunt Principibus Christianis, posse licitè invitis eorum parentibus baptisari. Sunt qui cum S. Thoma negant id esse licitum; imò nonnulli contendunt, nequidem filios Infidelium, qui serviliter subditi sunt Principibus Christianis,

posse

posse invitis parentibus baptisari, ut Capreolus in 4. dist. 5. qu. 1. art. 3. Marsilius in 4. q. 4. art. 4. dubio 2. & alii. Launoius Doctor Parisiensis, Dissertatione de veteri more baptisandi Judæos & Infideles, plura congerit facta & exempla quibus videtur efficere posse Ecclesiam licitè Infideles ab Baptismum cogere.

Observandum 3. quæstionem hic institui de illis Infidelium filiis, qui nondum rationis usum adepti sunt: certum quippe est adultos, ut volentes baptisari possunt, ita nolentes non posse nec debere baptisari.

CONCLUSIO.

Filii Infidelium non debent invitis parentibus baptisari, nisi sint serviliter subjecti, aut in manifesto vitæ discrimine constituti.

Duæ sunt Conclusionis partes. Probatur prima pars: Quia id licitè fieri non potest, quod secum importat vel irreverentiam Sacramenti, vel contemptum patriæ potestatis, adeoque & juris naturalis transgressionem: atqui baptisare infantes Infidelium parentibus invitis, importat secum vel irreverentiam Sacramenti, vel patriæ potestatis contemptum, adeoque & juris naturalis transgressionem.

Namque, vel parvuli sic baptisati relinquuntur sub patria potestate, & tunc manifestum imminet periculum, & contemptus Sacramenti ex parte parentum Infidelium, & subversionis ex parte parvulorum, qui pravis imbuti documentis percepto Sacramento ac fidei christianæ renuntiabunt. Vel subducentur à potestate parentum; & tunc jus naturale quod parentes habent in filios, violabitur; quod certè non magis licitè fieri potest, quàm si ab iisdem bona quæ justè possident per vim eriperentur.

Probatur secunda pars: Quia tunc baptisari possunt parvuli, cùm id fieri potest sine injuria patriæ potestatis, & irreverentia Sacramenti: atqui cùm parentes sunt serviliter subjecti, aut filii in periculo mortis constituti; tunc si baptisantur eorum filii, nec fit injuria patriæ potestati, nec irreverentia Sacramento.

Non injuria patriæ potestati: nam qui serviliter domino subjicitur, est in potestate domini, tam ratione sui, quàm aliarum personarum sibi conjunctarum, puta uxoris aut filiorum, nec ullum ampliùs in res suas dominium retinet; quin & potest à domino divendi: loquimur enim hìc de servitute propriè dicta, vi cujus dominus potestatem habet vendendi servum, ut fit apud Turcas. Ut autem possit dominus citra injuriam patriæ auctoritatis parvulum baptisare, satis est quòd possit illum à patre separare ad alios usus quos elegerit: atqui potest dominus filios servorum à patribus separare, & illis, prout libuerit, uti; ergo &c.

Non fit etiam irreverentia Sacramento, cùm supponantur illi infantes à parentibus Infidelibus avulsi, atque bonis & christianis imbui documentis.

Eadem ratione concluditur infantem in periculo mortis constitutum baptisari posse, licèt suis relinquatur parentibus Infidelibus: quia scilicet vel tollitur periculum irreverentiæ Sacramenti, per mortem mox sequuturam in-

fantis; vel si supponatur à periculo liberari, tollitur irreverentia per præceptum proprium in materia Sacramentorum, ut nempe periculo exponi possit Sacramentum, quando homo in extrema necessitate positus est, quia nempe Sacramenta in gratiam hominum instituta sunt, non verò homines in gratiam Sacramentorum. Ad hoc mortis periculum respexit haud dubiè S. Augustinus, cùm Lib. de gratia & libero arbitrio c. 22. scribit: *Aliquando filiis Infidelium præstatur hæc gratia,* (ut baptisentur) *cùm occulta Dei providentia in manus piorum quomodocumque perveniunt.*

T. 10. p. 742. G.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. cum Launoio: Constat ex multis factis & exemplis piissimorum Principum, jure ac licitè Infideles ad Baptismum compulsos fuisse.

Ex Chilperico qui, referente Gregorio Turonensi L. 6. Historiæ Francorum cap. 17. multos Judæos baptisari mandavit, ex quibus plures ille ex sacro Lavacro suscepit.

Vivebat circa finem sæculi sexti; regnavit enim anno 575. Obiit an. 644.

Ex Dagoberto qui, teste Auctore vitæ S. Amandi Trajectensis apud Surium die sexta Februarii, Litteras concessit S. Amando Trajactensi Episcopo, ut Infideles Gandavenses cogeret ad Baptismum.

Ex Carolo Magno qui, ut testantur Francorum Annales qui incipiunt ab anno 707. & desinunt in annum 860. apud Duchesne Tom. 2. Saxones ad Baptismum percipiendum coegit: quod factum probavit Adrianus I. S. Pontifex Epist. 8. ad Carolum Magnum, quæ extat Tomo 2. Conciliorum Galliæ.

Regnare cœpit an. 616.

Ex Sisebuto Hispaniarum Rege qui, referente Baronio ad an. Christi 614. n. 39. Judæos ad Baptismum quoque coegit; quod certè à nullo Hispaniæ Episcopo, nullo Concilio fuit improbatum.

Resp. 1. exempla ista apposita non esse ad mentem nostræ Conclusionis, quæ non de adultis, sed de infantibus sub patria auctoritate constitutis loquitur. Etsi verò constaret exemplis quæ profert Launoius, licitum aliquando esse Infideles ad Baptismum motivis quibusdam timoris ac pœnæ adducere, sicut docet S. Augustinus Epist. 93. aliàs 48. ad Vincentium, non sequitur licitum esse infantes aut à parentibus abstrahere, aut iis invitis, & in eorum potestate relictos, baptisare.

T. 2. p. 230. D.

Resp. 2. morem cogendi Judæos ad Baptismum percipiendum, non approbasse Ecclesiam.

Non approbavit Ecclesia Hispanica in IV. Concilio Toletano an. 633. Can. 57. ubi sic statuit: *De Judæis præcepit sancta Synodus, nemini deinceps ad credendum vim inferre: cui enim vult Deus miseretur, & quem vult indurat. Non enim tales inviti salvandi sunt, sed volentes; ut integra sit forma justitiæ: sicut enim homo proprii arbitrii voluntate serpenti obediens periit; sic, vocante Dei gratia, propriæ mentis conversione quisque credendò salvatur.* Improbat igitur Concilium Toletanum, quod fecerat Rex Sisebutus, cujus factum refert.

Tom. 5. Conc. p. 1919. B.

Non approbavit Romana Ecclesia: S. enim Gregorius Magnus L. 11. Epistolarum Epist. 15. nunc Lib. 13. Epist. 12. ad Paschasium Episcopum Neapolitanum sic loquitur: *Qui sincera intentione extraneos à Christiana*

Religio-

Religione ad fidem rectam cupiunt adducere, blandimentis non asperitatibus debent studere. Et postea: *Agendum ergo est ut ratione potiùs & mansuetudine provocati, sequi nos velint, non fugere*. Et Epist. 45. Libri 1. nunc 47. ad Virgilium Arelatensem, & Theodorum Massiliensem Episcopos, ait quidem se laudare intentionem eorum qui Judæos ad fidem Christi adducere volunt, sed timere ne si coacti ad Baptismum veniant, non prædicationis suavitate, sed necessitate, ad pristinam superstitionem remeantes, inde deteriùs moriantur, unde renati esse videbantur. *Ibid.* D. *Ibid. p.* 542. A. B.

Unde his Episcopis auctor fuit S. Gregorius, ut prædicatione, suasione, instructione, Judæos ad Christum adducere conentur.

Et Nicolaus I. respondens ad consulta Bulgarorum c. 41. *Porrò*, inquit, *illis violentia, ut credant, nullatenus inferenda est. Nam omne quod ex voto non est, bonum esse non potest. Scriptum est enim; Voluntariè sacrificabo tibi*. *Tom.* 8. *Conc. p.* 531. A.

Resp. 3. nequidem ex adductis factis & exemplis quidquam posse adversùs consuetudinem Ecclesiæ inferri.

Non ex facto Chilperici: Quia ipse Gregorius Turonensis qui factum refert, illud improbat: ait enim cap. 17. *hoc modo baptisatos, corpore tantùm, & non mente fuisse*. P. 292. E.

Non ex facto Dagoberti: Namque licèt reipsa Auctor vitæ S. Amandi obtentas à Dagoberto Litteras memoret, non ait tamen potestate per eas facta usum fuisse S. Amandum; imò multa pro Christi nomine apud Gandavos sustinuisse, *semperque verbum Dei prædicasse, & quos ex captivitate redimebat, baptisasse*.

Non ex facto Caroli Magni. Namque 1. non legimus Saxones ad fidem coactos fuisse, sed eos sponte Religionem Christianam, procurante Imperatore, amplexos fuisse. 2. Alcuinus Epist. 7. quæ est prima apud Duchesne, dicit *Carolum Magnum sua sollicitudine, devotione & benignitate per veræ salutis consilium, per optimam voluntatem Saxones convertisse*. Quæ sanè loquendi ratio non arguit coactionem & violentiam; imò addit *esse instruendos ut præparati recipiant Baptismum*. *To.* 2. *p.* 668.

Porrò duo ista sunt apprimè distinguenda, aliquem invitum & reluctantem baptisare, & aliquem sive minis sive blandimentis adducere, ut velit baptisari: prius nusquam licet, sed posteriùs. Utrumque rectè distinguit Innocentius III. cap. *Majores De Baptismo*. *Inter invitum & invitum*, inquit, *coactum & coactum, alii non absurdè distinguunt, quòd is qui terroribus atque suppliciis violenter attrahitur; & ne detrimentum capiat, Baptismi suscipit Sacramentum, talis (sicut & is qui fictè ad Baptismum accedit) & characterem suscipit Christianitatis impressum, & ipse tanquam conditionaliter volens, licèt absolutè non velit, cogendus est ad observationem fidei Christianæ*. Antea dixerat, *Religioni Christianæ esse contrarium, ut aliquis semper invitus & penitùs contradicens, compellatur ad recipiendam & conservandam fidem Christianam*. 3. denique, Adrianus S. Pontifex in Epistola octava gratulatoria ad Carolum Magnum utitur tantùm his verbis, *Perduxistis, deduxistis annisu vestro*, (nempe Saxones ad fidem) quæ sanè verba coactionem non sonant. *Decret. p.* 1387. *nu.* 10. *Tom.* 6. *Conc. p.* 1775.

Non denique ex facto Sisebuti, quod improbatum fuit à Concilio IV. Toletano Can. 55.

Objicies 2. Possunt baptisari filii Hæreticorum; ergo & Infidelium.

Resp. nego consequens & paritatem. Disparitas est, quia Ecclesia jus habet in Hæreticos, tanquam in filios perduelles; at jus non habet in Infideles qui omnino foris sunt. *Quid enim mihi de iis qui foris sunt, judicare?* inquit Apostolus primæ Corinth. 5. v. 12.

Instabis 1. Parentes jus non habent in Baptismum; ergo non possunt ab illo suos arcere infantes.

Resp. dist. ant. jus non habent directum, concedo: indirectum, nego: quia jus habent servandi suos infantes, adeoque impediendi ne à sua subducantur potestate ut baptisentur.

Instabis 2. Possent baptisari infantes dum rationis usum non habent; & postquam ad illum pervenerint, possunt à suis parentibus consentientes avelli.

Resp. nego ant. Manifestum enim foret subversionis periculum, ne scilicet infantes sui ac rationis compotes facti, nec à suis parentibus discedere, nec fidem Christianam in Baptismo perceptam vellent retinere.

Objicies 3. Obedire magis præstat Deo quàm hominibus: atqui Deus præcipit omnes baptisari; ergo reclamantibus & invitis parentibus, licet eorum filios baptisare.

Resp. dist. min. Atqui Deus præcipit omnes baptisari, servato jure naturali & reverentia Sacramento debita, concedo: secus, nego. Porrò constat ex probationibus, non posse filios infidelium invitis eorum parentibus baptisari, quin violetur jus naturale, & Sacramento inferatur injuria.

Instabis 1. Potior habenda est ratio juris divini quàm juris gentium: atqui propter titulum servitutis, quæ jure dumtaxat gentium introducta est, possunt Infidelium pueri invitis parentibus baptisari; ergo &c.

Resp. dist. maj. Si jus divinum permittat baptisari infantes eorum Infidelium qui civiliter tantùm subjecti sunt Principibus Christianis, concedo: si non permittat, sicut reipsa non permittit, nego. Possunt quidem infantes illi baptisari titulo servitutis per jus gentium introductæ, quia nempe tunc licitè à parentibus abstrahuntur, qui naturali, quod in illos habent, jure, si non radicali, saltem actuali per servitutem privantur; adeòque cùm ejusmodi infantes sint in potestate dominorum, quibus eorum parentes serviliter mancipantur, possunt iis invitis baptisari.

Instabis 2. Possunt licitè infantes à suis avelli parentibus, si pravis moribus ab illis instituantur, aut si periculum sit ne ab illis occidantur; ergo à fortiori possunt ab ipsis abstrahi ut baptisentur: mors quippe animæ majoris longè momenti est, quàm mors corporis.

Resp. nego consequens & paritatem. Disparitas est, quia prava morum institutio & vitæ corporalis conservatio juris sunt publici, atque Respublica, cujus pax & tranquillitas ex bona civium institutione pendet, auctoritatem suam in res hujusmodi exercere potest; Sacramenta verò juris sunt simpliciter divini positivi, & ad ea illos dumtaxat cogere Ecclesia potest, in quos auctoritatem habet ac dominium: sed Ecclesia nullum jus ac dominium habet in Infideles; ergo &c. Fatemur quidem mortem animæ longè majoris esse momenti, quàm sit mors corporis, & istam alteri esse postponendam, modò id fiat recta & ordinata via, non verò inordinata; neque enim facienda sunt mala, ut eveniant bona.

Instabis 3. Capite *Ex litteris. De conversione Infidelium.* dicitur *quòd infans in tali ætate non debeat manere apud illas personas de quibus possit esse suspicio, quòd vitæ vel saluti insidientur illius*; ergò propter necessitatem spiritualem sicut & corporalem possunt infantes à parentibus abstrahi.

Resp. nego conseq. Magna quippe disparitas est casus qui hic proponitur & solvitur, & Conclusionis nostræ. Namque agebatur de infante, quem mater Judæa repetebat, quia minor erat triennio, ac proinde materna cura & solatio egebat; pater è contra ad fidem christianam conversus filium reposcebat. His in circumstantiis respondet S. Pontifex: *Cùm filius in potestate patris consistat; cuius sequitur familiam, & non matris; & in tali ætate quis non debet apud eas remanere personas de quibus possit esse suspicio, quòd saluti vel vitæ insidientur, patri eumdem filium esse assignandum.* Decret. p. 1277. n. 10.

Unde Concilium Toletanum IV. an. 633. cap. 63. statuit sufficere alterutrius parentis, sive patris sive matris, consensum, ut possit infans, altero renitente, baptisari. Tom. 5. Conc. p. 1710.

Instabis denique: Possunt Reges & Principes Christiani idololatras à suis nefandis sacrificiis celebrandis terrore legum ac supplicio capitis prohibere. *Quis enim*, ait S. Augustinus alloquens Donatistas in Epistola 93. aliàs 48. ad Vincentium, *non laudat leges ab Imperatoribus latas adversùs sacrificia Paganorum? Et certè longè ibi pœna severior constituta est; illius quippe impietatis capitale supplicium est.* Ergo possunt etiam omni falsa Religione à suis ditionibus expulsa, subditos suos ad veram etiam invitos cogere. To 2. p. 234. C.

Resp. nego consequens. Ista enim duo sunt planè diversa, alicui interdicere cultum impiæ Religionis, & ipsum cogere ad cultum veræ Religionis: prius possunt, & aliquando tenentur exequi Principes, præsertim cùm dispar cultus subditos non rarò ad discordias ac jurgia incitet, quos in pace ac unione continere, officium est ac jus Principum: at non tenentur, nec debent invitos ac reluctantes Infideles sibi civiliter tantùm subditos, ad Baptismum suscipiendum, & profitendum Christianam Religionem tormentorum acerbitate compellere. Laudat citato loco S. Augustinus legem ab Imperatoribus latam, & quidem æquissimam, adversùs sacrificia Paganorum; quia penes illos erat usum illorum sacrificiorum, & cultum idolorum intra limites Imperii sui prohibere: at non laudat, quòd Paganos istos ad cultum veri Dei invitos compulerit, quæ duo valdè diversa sunt.

Quam fidem in infantibus aut supponat aut producat Baptismus.

PRÆNOTANDA.

Observandum 1. duplicem in Baptismo fidem distingui posse, unam actualem quæ præcedit Baptismum, tanquam dispositio quædam necessaria; alteram quæ sequitur Baptismum, & est pars essentialis justificationis, quæ solet appellari habitualis fides.

Observandum 2. Cùm SS. Patres ajunt parvulos baptisari in fide parentum vel Ecclesiæ, eos non loqui de fide habituali, sed de actuali; & cùm dicimus parvulos baptisari in fide parentum, sensus non est, parvulos justificari formaliter, aut esse fideles aliena fide, sicut nobis imponit Kemnitius:

neque etiam sensus est, ut exponit Lutherus, parvulis impetrari fidem, qua justificentur, à fide & precibus offerentium & Ecclesiæ; fidem enim justificantem habent parvuli infusam ex opere operato, seu vi & efficacia Sacramenti, non ex opere operantis ministri. Sensus igitur est, fidem actualem quæ in adultis, cùm baptisantur, requiritur tanquam dispositio ad Baptismum necessaria, in parvulis non esse, sed eam suppleri per fidem Ecclesiæ & offerentium. Unde

Observandum 3. triplicem hìc excitari controversiam.

Prima est de fide actuali; an infantes qui baptisantur, talem habeant actualem fidem.

Secunda est de fide habituali; an scilicet illa per Baptismum infundatur parvulis, & an fide catholica certum sit eam infundi.

Tertia est de natura illius fidei quæ infunditur; an sit qualitas seu habitus infusus ac permanens, an quidlibet aliud ab actu fluente & transeunte distinctum, & quid ea de re fide catholica sit definitum. Circa quas quæstiones errarunt Novatores, & Scholastici orthodoxi in varias abiere sententias.

Errores & opiniones.

Circa primum; Lutherus L. de Captivitate Babylonica cap. de Baptismo, docere videtur, infantes, cùm baptisantur, habere fidem actualem. Cùm enim dixisset omnia Sacramenta ad fidem alendam fuisse instituta, atque totam justificationem esse à fide; sibi objicit parvulorum Baptismum, qui fidem habere non possunt: cui objectioni respondet 1. infantes credere. 2. eos fidem acquirere, non vi Sacramenti, sed per orationem Ecclesiæ & fidem offerentium; & ita exponit quod vulgò dicitur, parvulis scilicet aliena fide succurri. Quòd verò loquatur de fide actuali, suadet exemplum impii quo utitur, cujus nempe cor, verbum Dei dum sonat, potens est immutare, licèt non minùs surdum sit & incapax, quàm parvulus. Et in Libro contra Cochlæum ait, *intolerabile esse mendacium, quando baptisans à parvulo quærit an credat, & respondetur pro ipso, Credo. Ut quid enim,* inquit, *interrogat an credat, si certum est eos non credere?*

In Conciliabulo Vvittembergensi an. 1536. Lutherani magistri sui sententiam paulò mitigarunt. Tria circa fidem infantium docent. 1. *Rejiciendum esse errorem illorum qui imaginantur salvari infantes sine aliqua ipsorum actione.* 2. *Etsi non satis assequi valeamus,* inquiunt, *qualis illa sit parvulorum actio, tamen certum esse in eis fieri sanctos & novos motus, sicut in Joanne Baptista, quando exultavit in utero.* 3. *Licèt non sit imaginandum quòd infantes intelligant, tamen motus eorum & inclinationes ad credendum & diligendum Deum, similes esse motibus fidei & dilectionis, & hoc intelligendum esse, cùm dicuntur infantes credere.* Hanc sententiæ Lutheri mitigationem communiter sequuntur Lutherani.

Calvinus L. 4. Institutionis cap. 16. ad hanc Lutheri sententiam primùm
P. 495. inclinavit; eam tamen defendere ausus non est. *Non satis,* inquit paragrapho 18. *tutum fuerit hoc adimere Domino, ne sese illis quoquo modo ex-*
P. 496. *hibere cognoscendum queat.* Et paragr. 19. *Non quòd eadem esse fide præditos temerè affirmare velim, quàm in nobis experimur, aut omnino habere notitiam*

fidei;

fidei similem. Postea addit, *Deum virtute sua incomprehensa renovare interius infantes*. Omnes Calvini discipuli negant quoque ullam in infantibus baptisatis esse fidem actualem. *Ib.n.21.*

Circa secundum Novatores Calvinistæ rati hominem justificari per imputationem justitiæ Christi, qua nostra teguntur delicta, consequenter inficiantur formalem, propriam, internam & inhærentem justitiam infundi parvulis dum baptisantur.

Tempore Magistri Sententiarum, ideft duodecimo sæculo, excitata est quæstio, sicut ipse observat L. 4. Sententiarum dist. 4. littera H. utrùm parvulis in Baptismo detur gratia, nempe interior & informans. Fuere enim qui id negarent, ut colligimus ex Clemente V. in Concilio Viennensi, & Innoc. III. *Contendentes*, ait Vega L. 7. in Concilium Trident. c. 24. *nullam esse justitiam creatam, à qua formaliter homo sit justus, sicut ab albedine est homo albus; sed perinde esse hominem justum, & amicum, & gratum Deo, ab amore quo Deus illum amat, & ad gratiam suam & beatitudinem acceptat, ac Petrus est Joanni amicus & gratus, ab amore quo Joannes Petrum prosequitur*. In hanc sententiam inclinare videtur ipse Magister, tùm loco mox citato, tùm præsertim Lib. 1. dist. 17. ubi docet, *charitatem qua diligimus Deum & proximum, esse Spiritum sanctum, nec illam consequenter esse aliquid creatum*: quæ Magistri opinio tanquam nova & erronea notatur, ac reponitur ad calcem Operis ipsius, inter eos articulos quos cæteri Doctores in ipso improbarunt & rejecerunt, sicut constat ex Altissiodorensi L. 3. Summæ Tractatu 6. cap. 1. ex Guilielmo Parisiensi L. de moribus cap. 4. ex divo Thoma, Alensi, Alberto & aliis; quamquam Magistrum benignè interpretari conatur Scotus L. 1. Sententiarum dist. 1. art. 3. Et revera ipse Magister L. 4. dist. 4. littera H. ait, *de adultis non dubitari quin gratiam operantem & cooperantem recipiant*. Et Lib. 2. dist. 27. disertè docet, *virtutem esse qualitatem quæ in anima est tanquam forma, & gratiam esse virtutem nobis à Deo infusam*. Sed quidquid sit de Magistri sententia, S. Thomas 3. par. q. 69. art. 6. testatur etiam ætate sua nonnullos dubitasse an infantibus gratia informans & inhærens infunderetur. Fundamentum dubitandi erat, quia inutilis planè ipsis videbatur talis informans & inhærens gratia, quam ad actum redigere, seu qua uti actu non possunt infantes.

Cæteri verò Doctores tanquam rem certam docuere, infantibus, dum baptisantur, concedi fidem & gratiam interiorem informantem, quæ non sit actualis fidei motus, sed aliquid fixum ac permanens ab actibus distinctum.

Circa tertium, nempe naturam illius gratiæ & fidei interioris, an sit vera qualitas seu habitus infusus, fixus & permanens, olim quidem disputatum & dubitatum fuit; at nullus jam Orthodoxus absque temeritate posset istud in controversiam adducere. Verùm tota lis in eo est, an sit de fide certum ac definitum, gratiam illam infantibus per Baptismum infusam, esse qualitatem seu habitum supernaturalem animæ inhærentem.

Andreas Vega Franciscanus qui Concilio Tridentino interfuit, L. 7. in illud Concilium c. 24. existimat rem esse à Concilio Tridentino definitam, *tametsi*, inquit, *non sub nomine habituum*; adeoque rem esse fidei, sub pœna anathematis tenendam & credendam. Addit ibidem, summa concordia post Magistri tempora Scholasticos Doctores sententiam hanc propugnasse, *non* *P. 113.*

solùm

solùm ut probabilem, sed, ut quidam eorum disertè tradiderunt, ut certam & indubitatam, & ab omnibus propter auctoritatem Scripturæ & Sanctorum amplectendam ut veritatem fidei.

Dominicus Soto è familia Prædicatorum, qui eidem quoque Concilio interfuit, & Opus suum de Gratia eo stante publici juris fecit, non obscurè videtur affirmare, certum quidem esse de fide infundi per Baptismum gratiam interiorem, quæ sit ab actibus aliquid distinctum, sed de fide non esse, eam esse qualitatem seu habitum infusum animæ inhærentem L. 2. de Gratia cap. 18. ait, *ingentem quidem temeritatem esse negare gratiam hanc inhærentem, non tamen esse contra fidem.* Et c. 8. ait, *Concilium consultò abstinuisse à vocabulo habitus, ut rem expresse non definiret.*

Idem tamen Theologus scribens in 4. Librum Sententiarum, insinuat, jam ab Ecclesia definitum esse, gratiam hanc qualitatem esse, seu habitum permanentem, quamquam nec ex propria sua natura necessaria sit ad justificationem, nec olim ad fidem pertinuerit. Sic loquitur in 4. dist. 1. q. 3. art. 1. *Qui sanè intelligere cupit, quomodo Sacramenta gratiam conferant, id primùm constituat oportet, fingendo nullam ejusmodi qualitatem esse necessariam: nam profectò Patres numquam de illa disputare cogitarunt, imò res est non adeo antiqua. Enimverò in Concilio Viennensi, propter parvulos ante usum rationis sacro fonte intinctos, sanxerunt ut probabilius, & nuper in Tridentino ut certius, qualitates illas quæ sunt gratia & virtutes baptisatis infundi; sed hoc tantùm à tempore Apostolorum docti, docereque postmodum posteros contendebant, quòd Sacramenta novæ Legis in hoc sensu gratiam conferrent, quòd homines facerent Dei amicos, sive per qualitatem id fiat, sive sine illa, ut inter homines accidit.* Paulò tamen inferiùs sibi objicit, *jam constitutum esse ab Ecclesia, hominem non fieri gratum nisi per qualitatem ei inherentem.* Quam quidem objectionem non refellit, sed hac data & non concessa, solvit argumentum sibi propositum, inde scilicet malè inferri, per Sacramenta seu per creaturam illam gratiam seu qualitatem infusam creari.

Et in eundem Librum 4. dist. 6. q. 1. art. 3. conclusione 2. sic scribit: *Quòd gratia Baptismate ablutis infundatur, duplicem habere potest sensum: unum quòd fiant Deo grati, & hic semper fuit habitus tanquam fides catholica; alter verò sensus est, quòd illa gratia sit qualitas ab homine distincta, divinitus concreata, qua fiat homo gratus, sicuti est habitus scientiæ & virtutis acquisitæ: atque hic sensus non est tanquam de fide usque adeo antiquus, quoniam neque tam planè ex sacra pagina colligitur. Nam ut distinctione 1. q. 3. explicuimus, nihil repugnat hominem esse Deo gratum absque aliqua sibi inhærente qualitate, sicuti ego sum gratus amico, eo solùm quòd diligor ab illo. Et pariter distinguendum est de virtutum infusione: quòd enim fides, spes & charitas sint auxilia quædam specialia Dei, quibus nos supra naturam ad credendum movet, & sperandum & amandum, confessio Evangelica est:.... quòd autem sint habitus distincti potentiarum, sicuti acquisiti, nec tam planè colligitur ex sacris Litteris, nec est tam antiqua Ecclesiæ confessio; imò gradatim veritas hæc est ab Ecclesia suscepta. Primùm enim Innocentius in capite.* Majores. De Baptismo. *Tanquam rem inter Theologos dubiam reliquit, utrum hoc secundo modo gratia & virtutes per Baptismum infundantur: postmodum verò in Concilio Viennensi pars hæc affirmativa tanquam probabilior, dictisque sanctorum,*

ctorum & doctorum magis concors recepta est, quòd scilicet tam parvulis quàm adultis infundantur, ut patet in Clementinâ fidei catholicæ. De summa Trinitate & fide catholica; & hoc potissimùm propter parvulos, de quibus majus erat dubium. Nunc autem novissimè in Concilio Tridentino tanquam certa veritas est sub hoc verborum tenore decreta Sess.6. Can.11. Si quis dixerit hominem vivificari vel sola imputatione justitiæ Christi, vel sola peccatorum remissione, exclusa gratia & charitate quæ in cordibus eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhæreat; aut etiam gratiam qua justificamur, esse tantum favorem Dei, anathema sit. Hactenus Soto, qui non obscurè docet doctrinam habituum infusorum ad fidem (nempe explicitam) olim non pertinuisse, nunc verò post definitionem Ecclesiæ pertinere, quamquam non sub nomine seu appellatione habitus; idest, rem nomine expressam definitam quidem esse, non ipsum nomen.

Melchior Canus ex eadem familia Prædicatorum, qui Concilio Tridentino etiam interfuit & postea creatus Episcopus Canariensis L. 7. de Locis c.2. reponit inter quæstiones in Scholis salva fide agitatas, istam, *an gratia qua justificamur sit quædam qualitas animo impressa.* P. 15c.

Idem pariter docent Bannes 2. 2. q. 23. art. 2. Medina in primam 2. qu. 100. art. 2. conclusione 2. Ruardus Taperus ar. 7. qui est de libero arbitrio, Thomas Stapleton L. 7. de Justificatione c. 8. Albertus Pighius L. 5. de libero arbitrio. His historicè præmissis, sit

PRIMA CONCLUSIO.

Nulla est in infantibus, cùm baptisantur, fides propria actualis, sed hæc per fidem Ecclesiæ & offerentium puerum ad Baptismum, suppletur.

Duæ sunt Conclusionis partes. Prima pars probatur: Quia fides propria consistit in illustratione mentis rebus revelatis assentientis, & motione voluntatis: *Credere*, inquit S. Augustinus L. de prædest. SS. c. 2. *nihil aliud est, quàm cum assensione cogitare.* At infantes utriusque sunt incapaces: *Nescire divina parvulos*, inquit sanctus Doctor Epistola 187. aliàs 57. ad Dardanum, *qui nec humana adhuc noverint, si verbis velimus ostendere, vereor ne ipsis sensibus nostris facere videamur injuriam, quando id loquendo suademus, ubi omnes vires officiumque sermonis facillimè superat evidentia veritatis.* Ibid. addit infantes suis vagitibus ac fletibus Baptismo potius videri reluctari, quod certè vitio ipsis verti deberet, si uterentur rationis & voluntatis arbitrio. *Dicimus ergo*, pergit sanctus Doctor, *in parvulis baptisatis, quamvis id nesciant, habitare Spiritum sanctum.* Inde perspicuum est, quàm stolidum sit Lutheri figmentum circa fidem actualem infantium, vixque ille potest è manibus Anabaptistarum effugere. Undique illum isto dilemmate conclusum tenuerunt: Vidistis aliquando infantes dum baptisantur, quàm refugiant, ejulent, obluctentur. Quæro igitur; vel intelligunt quid agant, vel non intelligunt: si non intelligunt, nec credunt; si non credunt, perperam baptisantur, & vicerunt Anabaptistæ: si non intelligunt, sacrilegi sunt, qui sic pervicaciter Sacramenta recusant, nec tam purgantur, quàm maculantur: non igitur baptisentur, & vicerunt Anabaptistæ.

(Marginal notes: T.10.p. 792.E. — To.2.p. 685.G. — Ibid. p. 686.B.C. — Ib. D.)

Secunda

To.1.p. 637. F. Secunda pars probatur ex eodem S. Augustino Lib. 3. de libero arbitrio c. 23. n. 67. *Satis piè recteque credimus*, inquit, *prodesse parvulo eorum fidem à quibus consecrandus offertur. Et hoc Ecclesiæ commendat saluberrima auctoritas, ut ex eo quisque sentiat quid sibi prosit fides sua, quando in aliorum quoque beneficium, qui propriam nondum habent, potest aliena commodari.* T.10.p. 14. E. Et L. 1. de peccat. mer. & remiss. c. 19. probat infantes dici posse & debere fideles, etsi sensum credendi non habeant, *Quoniam*, inquit, *fidem per verba* Ibid.p. 22. F. *gestantium quodammodo profitentur*. Et ut loquitur c. 27. *in infantibus credere, est baptisari; non credere autem, non baptisari*. Nempe fideles appellantur infantes à Sacramento fidei quod percipiunt.

SECUNDA CONCLUSIO.

Fide catholica certum est infantibus per Baptismum infundi sanctificantem gratiam & fidem, quæ sit aliquid fixum & permanens ab actibus distinctum, & quæ desinente sæculo duodecimo habitus nomine explicari cœpit: utrum autem sit vera qualitas animæ inhærens, & verus habitus, fide non constat.

Tres sunt partes Conclusionis. Prima pars probatur ex Scriptura, quæ hominis justificationem iis exprimit terminis, quibus fixum aliquid & permanens in anima designatur.

I. Id evincunt ea testimonia quibus affirmat Deus se permanere & habitare in justis. Joan. 14. v. 23. *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus*. 1. Corinth. 3. v. 16. *Nescitis quia templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in vobis*.

II. Probatur ex iis locis in quibus homo dicitur regenerari, novus creari. 1. Petri 1. v. 3. *Benedictus Deus & Pater Domini nostri Jesu Christi, qui secundùm misericordiam suam magnam regeneravit nos*. Ad Titum 3. v. 5. *Secundùm misericordiam suam salvos nos fecit, per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus sancti*. Ephes. 4. v. 24. *Induite novum hominem, qui secundùm Deum creatus est in justitia & sanctitate veritatis*. Porrò quemadmodum terminus generationis & creationis est aliquid fixum & permanens, ita & regenerationis.

III. Ostenditur iis locis in quibus gratia *diffusa dicitur in cordibus per Spiritum sanctum qui datus est nobis*. Rom. 5. v. 5.

IV. Idem probant ea testimonia quibus gratia dicitur esse *semen Dei*, 1. Joan. 3. v. 9. *pignus hæreditatis*, Ephes. 1. v. 14. *signaculum Spiritus sancti*, ibid. cap. 4. v. 30.

V. denique probatur ex iis locis quibus dicitur, *impossibile esse sine fide placere Deo*, Hebr. 11. v. 6. Rom. 3. v. 28. *Arbitramur justificari hominem per fidem*; ex quibus sic arguimus: Nullus Deo placere potest ac de injusto fieri justus, absque fide: atqui infantes Deo placere possunt & fieri justi per Baptismum; ergo necesse est infantes habeant aliquam fidem: non habent porrò actualem, ut per se clarum est; ergo habent fidem ab actibus distinctam, quæ habitualis, infusa, & inhærens solet appellari.

Probatur 2. ex Conciliis.

I. Ex

I. Ex Viennensi sub Clemente V. Clementina *de Summa Trinitate & fide catholica*, ubi postquam asseruit unicum esse Baptisma omnibus necessarium, loquens de effectu Baptismi varias recenset Theologorum opiniones. *Quibusdam*, inquit, *ex istis dicentibus, per virtutem Baptismi parvulis quidem remitti culpam, sed gratiam non conferri. Aliis è contra asserentibus, quòd & culpa eisdem in Baptismo remittitur, & virtutes ac informans gratia infunduntur quoad habitum, etsi non pro illo tempore quoad usum. Nos autem attendentes generalem efficaciam mortis Christi, quæ per Baptismum applicatur pariter omnibus baptisatis, opinionem secundam, quæ dicit tam parvulis quàm adultis conferri in Baptismo informantem gratiam, & virtutes, tanquam probabiliorem, & dictis sanctorum ac doctorum modernorum Theologiæ magistrorum magis consonam & concordem, sacro approbante Concilio, duximus eligendam.*

Circa quod Clementis V. testimonium duo sunt observanda.

Primum, Theologos illos, quos ait negasse gratiam infundi per Baptismum, egisse tantùm de infantibus, non verò de adultis; nullus enim ex antiquis Theologis legitur hanc gratiæ permanentis infusionem negasse respectu adultorum: unde opinio Magistri, quamvis non quemlibet habitum, sed charitatis tantùm, negaret, nova semper visa est & ab aliis Theologis rejecta.

Secundum, ejusmodi Theologos non negasse in parvulis, cùm baptisantur, aliquid internum, fixum & ab actibus distinctum, per quod formaliter regenerentur; sed tantùm negasse illud fixum & ab actibus distinctum, esse habitualem & informantem gratiam, seu qualitatem permanentem & inhærentem per modum habitus. Constat istud ex oppositione sententiæ utriusque, cujus meminit Clemens V. *Quibusdam*, inquit, *ex istis dicentibus, per virtutem Baptismi remitti culpam, sed gratiam non conferri.* Quam? nempe illam quam admittebant alii Theologi de quibus statim loquitur, scilicet *informantem & habitualem gratiam*. Idem significat Innocentius III. Extra. *De Baptismo & ejus effectu. Aliis*, inquit, *asserentibus per virtutem Baptismi parvulis quidem culpam remitti, sed gratiam non conferri; nonnullis dicentibus dimitti peccatum, & virtutes infundi quoad habitum, non quoad usum.* Ergo gratia quam primi Theologi negabant, & quam alii contendebant infundi, est gratia habitualis, quatenùs habitualis; idest, qualitas fixa & permanens animæ inhærens. Cùm igitur Clemens V. sacro approbante Concilio, secundam hanc opinionem tanquam probabiliorem adoptat & suam facit, probabiliorem non appellat eam opinionem quæ justificationem per aliquid internum ac fixum ab actibus distinctum fieri contendit; hæc quippe non modò intra limites probabilitatis continetur, sed certa est certitudine fidei catholicæ: sed probabiliorem eam appellat, quatenùs contendit illud fixum & ab actibus distinctum esse veram qualitatem animæ inhærentem, seu habitum.

Decret. p. 1385. n. 10.

II. Probatur ex Concilio Tridentino Sess. 6. c. 7. ubi sic loquitur. *In hac impii justificatione per Spiritum sanctum charitas Dei diffunditur in cordibus eorum qui justificantur, atque ipsis inheret: unde in ipsa justificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo per Jesum Christum cui inseritur, fidem, spem, & charitatem.* Charitas verò seu gratia quæ diffundi dicitur & inhærere, haud dubiè est aliquid fixum; permanens, ab actibus distinctum, quod habitus nomine solemus appellare, licèt eo uti noluerit Concilium, inquit Soto, ne rem expressè definiret. Sed quidquid istud sit, fatem.

To. 14. Conc. p. 759. E.

fatendum est esse aliquid internum, inhærens animæ, ab actibus distinctum,
Ibid. p. quod unum hìc contendimus. Et Sess. 7. Can. 13. de infantibus baptisatis sic
779. A. statuit: *Si quis dixerit, parvulos, eo quòd actum credendi non habent, suscepto Baptismo inter fideles computandos non esse; ac propterea cùm ad annos discretionis pervenerint, esse rebaptisandos, anathema sit.* Igitur infantes baptisati, juxta Concilium, habent fidem: non habent porrò actualem; ergo habitualem, seu eam quæ ab actibus distincta est, & quæ vulgò solet habitualis appellari.

Ibid. p. Denique Can. 11. Sess. 6. sic ait: *Si quis dixerit, homines justificari vel sola im-*
765. C. *putatione justitiæ Christi, vel sola peccatorum remissione, exclusa gratia &*
D. *charitate quæ in cordibus eorum diffunditur, atque illis inhæret, anathema sit.* Quid est autem gratia interior, diffusa & inhærens? nisi gratia fixa, permanens, ab actibus distincta, quam dicimus habitualem. Igitur fide catholica certum est, justificationem hominis formalem fieri per aliquid internum, fixum & ab actibus distinctum.

Probatur 3. ex constanti SS. Patrum traditione. Semper quippe in Ecclesia Christi creditum est, hominem de injusto fieri justum, de inimico fieri Dei amicum, per aliquid quo interiùs renovatur & immutatur: sola quippe peccatorum remissio externa est, & hominem interiùs non mutat; sed illud internum est aliquid fixum ab actibus distinctum, quod in infantibus, qui sunt fidei actualis incapaces, & in adultis cùm dormiunt, persèverat.

Hoc evincunt rationes & modi loquendi quibus utuntur SS. Patres, dum
P. 300. ajunt 1. eos esse perfectos qui spiritum perseverantem habent. Ita S. Ire-
n. 1. næus L. 5. adversus hæreses c. 6. 2. operationem Spiritus sancti ita esse in homine justo, sicut videndi facultas est in oculo, sicut ars est in artifice. Ita S. Basi-
Ed. ver. lius L. de Spiritu sancto cap. 26. 3. impressionem gratiæ similem esse picturæ.
Tom. 1. p. 4. denique, gratiam esse animæ sanitatem, vigorem, veram libertatem,
206. B. Dei filiationem, novam nativitatem ac regenerationem; quæ certè omnia
C. vix explicare possis per aliquid purè externum: igitur important aliquid internum, formale, permanens ac fixum, ab actibus distinctum.

Quin S. Augustinus gratiam illam infantibus per Baptismum infusam disertè agnoscit L. 1. de peccat. mer. & remiss. c. 9. ubi ait, *Christum dare fidelibus*
T. 10. p. *occultissimam sui Spiritus gratiam, quam latenter infundit & parvulis.* Et c.
7. B. 19. dicit infantes esse fideles per Sacramentum fidei. Et L. de gratia & libe-
Ibid. p. ro arbitrio cap. 22. de infantibus qui quando baptisantur, obluctari solent,
94. Ibid. p. inquit, *Hæret in illis etiam reluctantibus gratia.*
742. G. Hinc non immeritò Vega L. 7. in Concilium Tridentinum cap. 24. loquens de Decretis ejusdem Concilii mox citatis, asserit, *Patres intellexisse hanc fuisse communem Ecclesiæ fidem, tametsi non sub nomine habituum; neque potuisse à Catholicis Doctoribus diversissimorum temporum summa concordia sententiam hanc tradi, nisi esset à Spiritu sancto, & digna, quæ ab omnibus reciperetur.*

Tertia pars Conclusionis, nempe fide catholica non esse definitum, illud internum ab actibus distinctum per quod homo formaliter justificatur, esse veram qualitatem & habitum inhærentem ad sensum Scholæ, probatur: Quia fatentibus Vega & Dominico Soto, Concilium Tridentinum consultò abstinuit à nomine *habitus*, ne rem expressè definiret. 2. Quia Clemens V. lauda-
tus,

tus appellat illam habituum doctrinam *probabiliorem* dumtaxat, non verò certam certitudine fidei. 3. Quia Doctores orthodoxi salva fide ita sentiunt, ut Medina, Canus, Bannes, &c. Igitur ad fidem quidem pertinet, formalem hominis justificationem fieri per aliquid internum fixum, ab actibus distinctum; verùm definitum non esse quid illud sit, an qualitas & habitus inhærens, an auxilium seu motio Dei actus & habitus vices supplens: quamquam usus Ecclesiæ jam invaluit, ut illud internum & fixum, habitum appellemus. Et verò nullus fingi potest terminus ad id significandum aptior, & modis loquendi, quibus utitur Concilium Tridentinum, magis accommodatus.

Dices 1. Fides illa habitualis quæ supponitur infundi per Baptismum infantibus, omnino videtur inutilis, cùm in actum exire non possit.

Resp. nego ant. Inservit enim maximè, tùm ut infantes verè & formaliter justi sint ac fideles; tùm ut suo tempore, beneficio gratiæ actualis, eos ad actus fidei eliciendos inclinet: atque in eo discrepant habitus infusi ab acquisitis, quòd isti per frequentes actus comparati sint, illi verò à Deo in nobis sine nobis cooperantibus infundantur.

Dices 2. S. Augustinus frequenter inculcat parvulos dici fideles propter fidem, non quidem propriam sed alienam; ergo nullam in illis agnoscit fidem habitualem: aliàs dixisset infantes fideles appellari à tali fide habituali. Ita Epistola 23. L. 1. de peccat. mer. & remiss. c. 19. & 27. Serm. 14. de verbis Apost. & L. 3. de libero arbitrio c. 23.

Resp. nego consequens: in his quippe locis excludit solùm à parvulis sanctus Doctor fidem propriam actualem, non verò habitualem, quam disertè agnoscit Lib. 1. de peccat. mer. & rem. c. 9. & 19. L. de gratia & libero arbitrio c. 22. & præsertim L. 3. de peccat. mer. & remiss. c. 2. ubi sic loquitur: *Sicut ergo eorum per quos renascuntur, justitiæ spiritus rejicit in eos fidem, quam voluntate propria nondum habere potuerunt; sic eorum per quos nascuntur, caro peccati trajicit in eos noxam, quam nondum vita propria contraxerunt. Et sicut eos vitæ spiritus in Christo regenerat fideles, sic eos corpus mortis in Adam generaverat peccatores.* Quibus sanè verbis apertè significat sanctus Doctor, parvulos, sicut internum ac propriè dictum contrahunt peccatum nascendo, ita internam ac veram fidem iis infundi quando per Baptismum renascuntur. Cur verò sanctus Doctor talem fidem habitus nomine non designaverit, hæc certè non improbabilis reddi potest ratio, quòd habitus nomen aliquid amplius importet, ex usu Philosophorum, quàm nudam & quiescentem qualitatem; nempe promptitudinem, facilitatem, & inclinationem seu expeditam motionem ad agendum, quam constat non esse in parvulis: unde consultò sanctus Doctor à nomine habitus abstinuit. T. 10. p. 72. C. D.

Dices 3. Parvuli adepto rationis usu actum fidei exercere non possunt, nisi prævia doctrina informentur; ad quid ergo habitualis illa fides, quam supponuntur percepisse in Baptismo?

Jam diximus necessariam illam esse, ut infantes fideles sint & Dei filii, non tantùm per extrinsecam quamdam imputationem justitiæ Christi, neque per solam peccatorum remissionem; sed per aliquid internum, formale, & proprium; seu per habitum infusum animæ inhærentem, qui ut in actum erumpat opportuno tempore, necessariò requirit & præviam doctrinam, & spiritum interiùs insonantem & moventem per gratiam suam: in quo

in quo discrepant habitus infusi ab acquisitis, quòd isti cùm sint per frequentes actus comparati, ex sese ad similes actus disponant, moveant, & inclinent, neque tam facilè possint à subjecto dimoveri; habitus verò infusi sunt qualitates veluti sopitæ ac quiescentes, quæ ut in actum erumpant, indigent tùm externis, tùm internis auxiliis, unde per unum actum contrarium expelluntur. Ita fides, per hæresim; spes, per desperationem; & charitas, per peccatum mortale extinguuntur.

De Baptismo adultorum.

Circa Baptismum adultorum duo sunt expendenda.

Primùm, an aliquæ requirantur in adultis præviæ dispositiones ad percipiendum Baptismum, & quænam illæ sint: ubi antiqua Catechumenatus Historia paucis retexenda erit.

Secundum, an quilibet adultus, sive sanus, sive infirmus, furiosus; amens, mortuus, aut vivus pro mortuis, baptisari possit & debeat.

An in adultis præviæ ad Baptismum requirantur dispositiones, & quæ.

Dispositiones in adulto requisitæ, necessariæ sunt vel ad veritatem seu valorem Sacramenti, vel ad fructum ejus percipiendum. Consensus seu intentio recipientis Baptismum omnino requiritur, ut verè seu validè percipiat Baptismum, sicut ostendimus in Tractatu de Sacramentis in genere Qu. 4. Art. 2. Hic igitur quæstio dumtaxat est de dispositionibus requisitis ad licitè & cum fructu percipiendum Baptismum.

Graviter invehitur S. Basilius Orat. 13. de Baptismo, adversùs eos qui Baptismum ad extremam usque senectutem protrahebant, cùm infirmitas premit, nec satis rationis ac libertatis animo permittit ut sese debitè disponat ac præparet. *Quid expectas*, inquiebat, *beneficio febris baptisari, quando nec salutaria verba loqui, nec item audire commodè poteris, morbo caput occupante: non manus in cœlum tollere, non in pedes erigi, non genua adorando flectere, non commodè doceri, non securè ac liberè confiteri, non cum Deo pacisci, non abrenuntiare inimico, fortè nec scitè inter initiandum subsequi; dubitantibus etiam præsentibus, num gratiam sentias, an sine fructu quæ agantur, accipias.*

CONCLUSIO.

Requiruntur in adultis ad percipiendum cum fructu Baptismum, præviæ dispositiones, nempe fides in Christum, dolor de peccatis, inchoatus Dei amor &c.

Probatur 1. de fide. Tùm quia in Scripturis dicitur neminem posse justificari sine fide. Rom. 3. v. 28. *Arbitramur justificari hominem per fidem*. Heb. 11. v. 6. *Sine fide impossibile est placere Deo*. Tùm quia Act. 8. v. 37. S. Philippus postulanti Eunucho Baptismum his verbis, *Ecce aqua, quid prohibet me baptisari?* respondet: *Si credis ex toto corde, licet*. Tùm denique, quia idcirco Christus Matth. 28. v. 19. jubet ut priùs Apostoli doceant, quàm

quàm baptisent, *Docete*, *baptisantes*. Unde Marci 16. v. 15. ait: *Qui crediderit & baptisatus fuerit, salvus erit; qui verò non crediderit, condemnabitur*.

De pœnitentia patet ex c. 2. Act. v. 38. ubi S. Petrus plures baptisaturus, postulat ut agant pœnitentiam: *Pænitentiam*, inquit, *agite*, *& baptisetur unusquisque vestrum*. Unde & ii qui ad Joannem accedebant ut baptisarentur, *confitebantur peccata sua*, in signum doloris & pœnitentiæ, ad quam Joannis Baptismus excitabat. Hinc est quòd S. Justinus Dialogo cum Tryphone asserat, *Baptisma solùm purificare potest pœnitentiam agentes*. T. 231. C.

De amore Dei patet, tùm quia Scriptura declarat neminem justitiam consequi, nisi Deum amet. 1. Joan. 3. v. 14. *Qui non diligit*, *manet in morte*. 1. Corinth. ultimo v. 22. *Si quis non amat Dominum Jesum Cristum*, *anathema sit*. Joelis 2. v. 12. *Convertimini ad me in toto corde vestro*. Tùm quia SS. Patres asserunt pœnitentiam nullam esse sine amore Dei saltem initiali & inchoato. *Pænitentiam certam facit amor Dei & odium peccati*, ait S. Augustinus; sed de hoc argumento fusiùs & ex professo, ubi de Sacramento Pœnitentiæ, Deo aspirante, differemus.

Sufficiat hìc unum Concilii Tridentini testimonium ex c. 6. Sess. 6. ubi requirit ad Baptismum, ut qui baptisandus est, fidem habeat, peccatorem se intelligat, Deum timeat, sibique propitium fore speret, eum tanquam omnis justitiæ fontem diligere incipiat; odio ac detestatione peccatorum moveatur ad pœnitentiam, quam ante Baptismum agere debet: denique dum proponit suscipere Baptismum, inchoet novam vitam & servet Dei mandata. Harum omnium dispositionum necessitatem adductis Scripturæ testimoniis ibidem confirmat Concilium. T. 14. Conc. p. 758. E.

Ratio denique suffragatur, quia qui proprio voluntatis motu à Deo aversus est per actualia peccata, debet propria quoque voluntate ad Deum sese convertere.

Necessitatem illarum omnium dispositionum ad Baptismum semper agnovit Ecclesia, quæ tot prævis Catechesibus ac probationibus informabat eos qui ad Baptismum aspirabant, sicuti constat ex Historia veteris Catechumenatus.

HISTORIA VETERIS CATECHUMENATUS.

Ut clarior sit & brevior narratio, nonnullis interrogationibus ac responsis eam absolvemus.

Quæres itaque 1. quid sit Catechumenus.

Resp. juxta vim nominis græci, Catechumenum eum esse cui mysteria fidei vivæ vocis ministerio creduntur, ἀπὸ τοῦ κατηχεῖν, quod est viva voce instruere. Aliis nominibus etiam appellabantur, nempe alumni, audientes, novitioli, catuli adhuc infantiæ recentis, discipuli, tyrones, candidati fidei, genus electum &c.

Quæres 2. an antiqua sit Catechumenatus institutio.

Resp. affirmativè: jussit enim Christus Apostolis, ut docerent priùs gentes, quàm baptisarent. Matth. 28. v. 19. qui ordo respectu adultorum semper fuit observatus.

Quæres 3. quot fuerint antiquitùs gradus seu ordines Catechumenorum.

Resp. tres fuisse: primus erat Audientium, eorum scilicet qui Baptismi desiderio tenebantur, & cœtibus publicis Christianorum, concionibus, instructionibus intererant, ut de mysteriis fidei differentes Pastores audirent, unde Audientes dicti; nondum tamen nomen suum Catechumenorum albo inscribendum dederant. Hi ex conventibus tempore sacrificii cum ethnicis & pœnitentibus ejiciebantur.

Secundus Catechumenorum gradus eorum erat qui Ecclesiæ nomen dederant, qui genua in Ecclesia flectebant, & super quibus genuflexis preces & orationes pronuntiabantur. Hi propriè dicuntur Catechumeni; & illi intelliguntur, cùm in Sinaxi Diaconus edicebat alta voce, *Quicunque Catechumeni discedite*. Nam priores cum ethnicis sine speciali edicto pellebantur.

Tertius gradus est Competentium seu Electorum, qui scilicet quadragesimali tantùm tempore, aut paulò ante Pentecosten, erant in Ecclesiis conspicui; Competentes dicti, *quia*, inquit Isidorus Hispalensis L. 2. de Eccle-
P. 610. siasticis Officiis c. 21. *post doctrinam fidei, post continentiam vitæ, ad gratiam*
col. 1. G. *Christi percipiendam festinant; ideoque Competentes appellantur, id est, gratiam Christi petentes*. Electi quoque dicebantur, quia post diligens examen exacti Catechumenatus segregabantur, & percipiendo Baptismo idonei judicabātur.

Simile quid à Paganis observatum legimus erga eos quos suis mysteriis initiabant. *In sacris*, inquit Olympiodorus, *præcedebant publicæ purgationes, deinde has excipiebant aliæ reconditiores: post has aggregationes: tùm sequebantur epoptiæ, id est sacrorum omnium plena participatio*. Solebant etiam nondum mysteriis initiatos ab eorum participatione arcere: hinc solemne istud, *Procul hinc, procul ite prophani*.

Quæres 4. quo ritu Infideles inaugurabantur Catechumeni audientes.

Resp. ritu singulari eos fuisse inauguratos. 1. illis catholica fides exponebatur. 2. exigebatur ab illis vitæ melioris propositum. 3. in illorum ora insufflabatur. 4. frons eorum signo Crucis muniebatur. 5. manus eis cum oratione imponebantur. 6. sal eis degustandum præbebatur. Constant isthæc omnia ex S. Gregorio Magno in suo Sacramento, titulo, *Ad Catechumenum ex Pagano faciendum*. Refert S. Augustinus L. de catechisandis rudibus c. 4. Catechumenis datum olim fuisse panem quemdam benedictum, qui vocabatur panis Catechumenorum, & quædam erat corporis Christi figura.

Quæres 5. quibusnam documentis informarentur Catechumeni propriè dicti, & à quibus; an viri seorsim à mulieribus.

Resp. 1. Catechumenos de fide & moribus fuisse informatos, juxta mandatum Christi Matth. 28. *Docete baptisantes .... servare omnia quæcunque mandavi vobis*. Profundiora tamen fidei mysteria Catechumenis secundi ordi-
In Præ- nis non fuisse explicata, sed Competentibus dumtaxat, colligitur ex S. Cyril-
fat. p. 6. lo Hierosolymitano. *Pro Catechesi*, inquit, *fueras & tu aliquando Catechume-*
C. *nus, neque tamen proposita mysteria tibi enarrabantur*. Et ex Conc. Agathensi
Tom. 4. Conc. p. c. 13. *Symbolum etiam placuit omnibus Ecclesiis una die, id est ante octo dies*
1385. E. *Dominicæ Resurrectionis, publicè in Ecclesia Competentibus prædicari*.

Resp. 2. ordinariè Episcopos, Presbyteros & Diaconos instituendis Catechumenis vacasse; aliquando parentes & susceptores, sicut colligimus ex Concilio Arelatensi Can. 19. & Moguntino c. 47. Fuere etiam in Civitatibus deputati magistri qui Catechumenos edocerent; qualis fuit Carthagine Op-

tatus;

matus; & apud Alexandriam, non modò Pantænus, ſed etiam Clemens, Origenes, Heraclas, & Dionyſius, ſicut paſſim narrat Euſebius.

Reſp. 3. mares & feminas diſtinctè ac ſeparatim ad Catecheſim admiſſas fuiſſe. Ita colligimus ex Ordine Romano.

Quæres 6. an Catechumeni ſolerent nomen ſuum dare, ut inſcriberentur eorum albo qui Baptiſmum exoptabant.

Reſp. affirmativè. Ita colligimus ex Conc. IV. Carthaginenſi Can. 85. *Baptiſandi*, inquit, *nomen ſuum dent*, & diu abſtinentia vini, & carnium, *ac manus impoſitione crebra examinati*, *Baptiſmum percipiant*. Ex S. Auguſtino L. de fide & operibus, ubi innuit bis nomen dari ſolitum fuiſſe. 1. cùm quis fiebat Catechumenus, 2. cùm erat Competens. To. 2. Conc p. 1206. D. T. 6. p. 169. & 170.

Quæres 7. quænam Competentibus myſteria exponerentur, & quæ laborioſa ab ipſis exigerentur opera.

Reſp. ad primum, altiſſima fidei myſteria quæ in Symbolo continentur Competentibus expoſita fuiſſe, eoſque debuiſſe Symbolum memoriter ſcire & recitare. Colligitur ex Concilio Laodiceno Can. 46. *Oportet eos, qui illuminantur, fidem diſcere, & quinta hebdomadis feria Epiſcopo renuntiare vel Presbyteris*. Ex S. Auguſtino Serm. 115. de tempore, nunc 241. in Append. *Symbolum*, inquit, *quod vobis tradituri ſumus, fratres chariſſimi, comprehenſio eſt fidei noſtræ atque perfectio*. Ex Iſidoro L. 1. de Eccleſiaſticis Officiis cap. 27. *De Dominica Palmarum*, ait: *Hoc autem die Symbolum Competentibus traditur, propter confinem Dominicæ Paſchæ ſolemnitatem; ut quia jam ad Dei gratiam percipiendam feſtinant, fidem, quam confiteantur, agnoſcant*. Tom. 1. Conc. p. 1503. D. Tom. 5. Append. p. 395. F. P. 589. col. 2. A.

Reſp. ad ſecundum, Competentibus dura & laborioſa pœnitentiæ opera injuncta fuiſſe: publico ſcilicet Fidelium cœtui nudis pedibus, tonſo capite, cilicio coopertos ſiſtere ſe præſentes tenebantur; à vino, carnibus, uxoribus abſtinere. Conſtat ex Conc. Carthaginenſi IV. Can. 85. ex Tertulliano L. de Baptiſmo c. 20. *Ingreſſuros Baptiſmum*, inquit, *orationibus crebris, jejuniis, & geniculationibus & pervigiliis orare oportet, & cum confeſſione omnium retro delictorum*. Confeſſio porrò illa ſacramentalis non erat, cùm ante Baptiſmum nullum percipi poſſit Eccleſiæ Sacramentum. An vocalis & ſpecialis fuerit, an verò generalis tantùm hæc confeſſio, & quidem ab ipſis operibus laborioſis indiſtincta, non immeritò dubitatur: ipſe ſiquidem Tertull. eodem loco ait *nobis eſſe gratulandum, ſi non publicè confiteamur iniquitates aut turpitudines noſtras*. Poſt illa verò laborioſa opera, caput lavabatur Competentibus, ne fortè, inquit S. Iſidorus L. 6. Originum c. 18. *obſervatione Quadrageſimæ ſordidatum ad unctionem accederent*. Dies autem Palmarum quo ſolebat fieri ea capitis ablutio, à plebe vocari ſolebat *Capitilavium*. P. 232. B. Ibid. Pag. 80. col. 1. G.

Quæres 8. an fierent ſcrutinia, & quot, ut vita & mores Competentium probarentur.

Reſp. ſcrutinia celebrari ſolita fuiſſe, & quidem numero ſeptem. *Quarta ergo feria*, inquit Rupertus Abbas L. 4. de divinis Officiis cap. 18. *novæ Eccleſiæ celebrantur initia, quæ appellantur Scrutinia: Scrutinia verò à ſcrutando dicuntur, quia perſcrutandum erat in his, qui accedebant, ne qua radix amaritudinis ſubeſſet, veluti fuit in Simone Mago*. Illa ſcrutinia appellat S. Auguſtinus *examen quod fiebat coram tota Eccleſia*, ut ſi quis de plebe haberet aliquid contra mores Competentium opponendum, opponeret. Sep- T. 2. p. 792. col. 2.

tem numero fuisse colligimus ex Ordine Romano. *Ita tamen agendum est*, inquit, *ut à primo scrutinio, quod incipit tertia hebdomada in Quadragesima, usque in Sabbatum sanctum in vigilia Paschæ, septem scrutinia esse debeant, secundùm formam septem donorum Spiritus sancti*. In illis scrutiniis appellabantur nomina Competentium, & coram omnibus sistebant se, ut deprehendi posset, si quid esset contra eorum mores objiciendum.

Quæres 9. quæ fuerit vetus Disciplina circa eos qui ad Catechumenatum admissi in crimen aliquod labebantur.

To. 1. Resp. non unam fuisse Ecclesiarum Disciplinam. In Hispania, quinquen-
Conc p. nium pœnitentiæ imponebatur Catechumeno delatori. Ita Conc. 73. Conc.
978. C. Ibid. p. Eliberitani & Can. 45. statuitur, ut *qui Catechumenus aliquando fuit, & per*
975. D. *infinita tempora nusquam ad Ecclesiam accessit*, à Baptismo non excludatur
Ibid. p. in fine vitæ. Et Can. 68. ut Catechumena quæ per adulterium concepit, &
977. E. conceptum necavit, in fine baptisetur. In Oriente Competentes qui graviter deliquerant, in stationem Catechumenorum secundi gradus; Catechumeni verò secundi ordinis, ad Audientium classem remittebantur; Audien-
Tom. 2. tes verò si se flagitiis obstrinxissent, ab ipso Ecclesiæ limine pellebantur,
Conc p. & tanquam ethnici habebantur. Constat ex Concilio Nicæno 1. Can. 14. *De*
35. C. To. 1. *Catechumenis*, inquit, *& qui lapsi, visum est sanctæ & magnæ Synodo, ut ii tri-*
Conc. p. *bus tantùm annis Audientes, postea orent cum Catechumenis*. Constat etiam ex
1482. Conc. Neocæsariensi Can. 5.

Quæres 10. an Catechumeni præ infirmitate & mortis periculo ante expletum Catechumenatus tempus baptisati, postquam convaluissent, fuerint ad Catechumenatum remissi.

Resp. negativè, quia Ecclesiæ semper fuit persuasum, per Baptismum omnem penitùs culpam & pœnam deleri & expungi; adeoque baptisatos nullis pœnis remanere obnoxios pro peccatis ante Baptismum perpetratis. Unde Concilium Laodicenum Can. 47. nihil ampliùs ab ejusmodi baptisatis
Ibid. p. postulat, quàm ut fidem discant: *Oportet*, inquit, *eos qui in morbo Baptis-*
1506. A. *mum accipiunt, & deinde resurgunt, fidem ediscere, & nosse quòd divino munere digni habiti sunt*. At non ita judicatum fuit de peccatis Baptismum subsequentibus, utpote gravioribus: pœnitentes enim qui publicæ pœnitentiæ stadium decurrentes subito morbo correpti absolutionem obtinebant, reddita sanitate ad eum pœnitentiæ gradum remittebantur, in quo morbus eos deprehenderat.

Quæres ultimò, quo temporis spatio definitus esset Catechumenatus.

Resp. variam fuisse Disciplinam. Initio Ecclesiæ cùm necessitas postulabat, & perspecta erat petentis Baptismum fides & voluntas, statim ei administrabatur Baptismus, ut constat exemplo Cornelii Centurionis, & Eunuchi. Quin aliquando necessitate urgente Baptismus statim conferebatur, & postmodum instructio sequebatur. Constituta subinde Ecclesia & ipsi reddita pace, Concilium Nicænum I. generale Can. 2. statuit, ne ampliùs, ut factum fuerat, exiguo tempore Catechumeni in statione remanerent; Concilium Eliberitanum Can. 42. biennium probationis præscribit; Clemens Papa Epist. 3. (si tamen illius est) sex menses determinat; Synodus Agathensis Judæos per octo menses vult probari, cap. 34. Vulgò in Oriente & Occidente tempus Catechumenatus quadraginta fuit dierum, ut constat ex

S. Hie-

S. Hieronymo Epiſtola ad Pammachium, ſancto Cyrillo Hieroſolymitano Catecheſi 1. myſtagogica, S. Auguſtino Serm. 13. ad Neophytos, Siricio S. Pontifice Epiſt. ad Hymerium Epiſcopum Tarraconenſem cap. 2. Poſtea tamen tempus illud ad decem & octo dies contractum fuit, cùm feria quarta hebdomadæ quartæ Quadrageſimæ Catechiſmus ſoleret inchoari. Ita colligitur ex Amalario L. de Eccleſiaſticis Officiis c. 8. Yvone Carnotenſi Sermone de Sacramento Neophytorum, Ruperto Abbate L. 4. de Divinis Officiis c. 18. Hugone Victorino L. de Sacramentis c. 17. Qui verò in Pentecoſte baptiſabantur, totidem diebus antè præparabantur ad Baptiſmum.

Hæc ſatis ſint de Hiſtoria Catechumenatus: qui plura ſcire voluerit, legat eruditum Opus Vicecomitis Doctoris Collegii Ambroſiani L. 2. de antiquis Baptiſmi ritibus.

An quilibet adultus, ſive ſanus, ſive infirmus, amens, furioſus, mortuus, vel vivus pro mortuo, poſſit & debeat baptiſari.

Quæres 1. an quilibet adultus cujuſcumque nationis ſit, ſexus vel ætatis, ſit baptiſandus.

Reſp. 1. affirmativè, modò adſint prærequiſitæ conditiones. Ratio eſt, quia in Chriſto Jeſu omnes pares ſunt. *Quicumque in Chriſto baptiſati eſtis*, ait Apoſtolus Galat. 3. v. 27. & 28. *Chriſtum induiſtis. Non eſt Judæus, neque Græcus; non eſt ſervus, neque liber; non eſt maſculus, neque femina. Omnes enim vos unum eſtis in Chriſto Jeſu.* Hinc eſt quòd Chriſtus indiſtinctim juſſerit omnes gentes baptiſari.

Reſp. 2. neminem unquam etiam Gentilem à Baptiſmo repulſum fuiſſe, ſi illum in infirmitate peteret, aut aliquando petiiſſe conſtaret, etſi inter Catechumenos antea non fuiſſet adſcriptus. Dico ſi Baptiſmum peteret; non petenti enim nec deſideranti dari non ſolebat Baptiſmus, ſed petenti nuſquam negatus. Colligitur 1. ex Concilio I. Arelatenſi Can. 6. *De his qui in infirmitate credere volunt*, inquit, *placuit his debere manum imponi*, id eſt, Confirmationis Sacramentum concedi; quantò magis Baptiſmi, ſine quo nullum aliud conferri poteſt Sacramentum? Colligitur 2. ex Concilio Eliberitano Can. 39. *Gentiles*, inquit, *ſi in infirmitate deſideraverint ſibi manum imponi, ſi fuerit eorum ex aliqua parte vita honeſta, placuit eis manum imponi & fieri Chriſtianos*, ſupple perfectos per Confirmationem, de qua hìc agitur. Si autem Sacramentum hoc Patres illi non denegant Gentilibus illud deſiderantibus, quantò minùs Baptiſmum? Colligitur 3. ex Siricio Epiſt. 1. ad Hymerium Tarraconenſem cap. 2. ubi ſic loquitur: *Quicumque etiam in diſcrimen naufragii, hoſtilitatis incurſum, obſidionis ambiguum, vel cujuslibet corporalis ægritudinis deſperationem inciderint, & ſibi unico credulitatis auxilio popoſcerint ſubveniri, eodem, quo poſcunt, momento temporis expetitæ regenerationis præmia conſequantur.*

Tom. 1. Conc. pag. 1427. B. *Ibid. p. 975. A.* *Tom. 2. Conc. pag. 1018. D.*

Quæres 2. an Catechumenis in periculo mortis conſtitutis & obmuteſcentibus, Baptiſmus aliquando negatus fuerit.

Reſp. negatum nunquam fuiſſe, etſi eum præ morbi violentia non poſſint poſtulare: ipſa ſiquidem Catechumeni conditio quædam eſt continua Baptiſmi poſtulatio.

P. 25. Probatur 1. ex S. Cypriano Epist. 12. ubi ait: *Si qui fuerint periculo præventi, & in exitu constituti, vigilantia vestra non desit.*

Tom. 2. Conc. p. 1172. A. 2. Ex Conciliis Carthaginensi III. an. 397. Can. 34. ubi ait: *Ut ægrotantes, si per se respondere non possunt, cùm voluntatis eorum testimonium hi qui sui sunt periculo proprio dixerint, baptisentur.* Ex Carthaginensi IV. an. 398. Can. 76. ubi idem statuitur. Ex Arausicano I. an. 442. Can. 12. *Subitò obmutescens,* inquit, *prout status ejus est, baptisari aut pœnitentiam accipere potest, si voluntatis, aut præteritæ testimonium aliorum verbis habet, aut præsentis in suo nutu.*

Ibid. p. 1106. A. Tom. 3. Conc. p. 1449. E.

3. Ex SS. Patribus. Cypriano Epist. 12. & 54. Basilio in Exhortatione ad Baptismum, Chrysostomo Catechesi ad illuminandos, Gregorio Nazianzeno Oratione 40. Augustino Lib. 1. de adulterinis conjugiis, ubi praxim hanc Ecclesiæ disertè confirmat. Sic loquitur cap. 26. *Catechumenis ergo in hujus vitæ ultimo constitutis, si morbo seu casu aliquo sic oppressi sunt, ut quamvis adhuc vivant, petere sibi tamen Baptismum, vel ad interrogata respondere non possint, prosit eis quòd eorum in fide christiana jam nota voluntas est, ut eo modo baptisentur, quomodò baptisantur infantes, quorum voluntas nulla adhuc patuit.* Imò ibid. contendit S. Doctor, Catechumenis qui ad extremum usque spiritum in crimine vixerunt, *si tamen,* inquit, *desperati jacuerint,* Baptismum dandum esse: *Quis enim,* inquit, *scit utrùm fortassis adulterinæ carnis illecebra usque ad Baptismum statuerant detineri?* Atque communem ibid. occupans objectionem, scilicet moribundos fortasse nolle baptisari, respondet, *non solùm incredibile esse, nec in fine vitæ hujus baptisari Catechumenum velle; verùm etiam si voluntas ejus incerta est, multò satius esse nolenti dare, quàm volenti negare, ubi velit an nolit, sic non apparet, ut tamen credibilius sit, eum, si posset, velle se potiùs dicturum ea Sacramenta percipere, sine quibus jam credidit non se oportere de corpore exire.* Observat ibid. S. Doctor, nonnullos, quos damnare pro sua modestia non audet, in oppositam abire sententiam & praxim.

Vide Mor. L. 10. de pœnit. c. 6. To. 6. p. 503. C. Ib. E.

Idem quoque docet Augustini discipulus Fulgentius in Responsione ad Ferrandum Diaconum Epist. 12. cap. 10. *Proinde,* inquit, *firmissimè tenenda est illa Canonum sententia paternorum, quæ infirmos jubet, si pro se respondere non valeant, sed eorum voluntati testimonium sui periculo proprio dixerint, baptisari.* Rationem addit: *Viderunt enim SS. Patres, ream non esse voluntatem quæ impedita cognoscitur, non mutata.*

P. 224.

Quæres 3. utrùm Energumeni, amentes, furiosi, sint baptisandi.

Resp. ejusmodi homines, si sani sunt, baptisandos non esse, nisi lucida quædam habeant intervalla, quibus sui compotes facti agnoscant quid percipiant: si verò sunt infirmi, & antea Baptismum postulaverint, conferri illis debet. Ità colligimus ex Concilio Arausicano I. Can. 15. *Energumenis,* inquit, *Catechumenis, quantùm vel necessitas exegerit, vel opportunitas permiserit, de Baptismate consulendum.* Et Can. 13. *Amentibus quæcumque sunt pietatis conferenda sunt.* Ex Concilio Eliberitano Can. 37. *Eos qui ab immundis spiritibus vexantur, si in fine mortis fuerint constituti, baptisari placet.* Idem colligimus ex Innocentio III. Cap. *Majores. De Baptismo & ejus effectu. Dormientes,* inquit, *& amentes, si priusquam amentiam incurrerent aut dormirent, in contradictione persisterent, quia in eis intelligitur contradictionis*

Tom. 3. Conc. p. 1450. B. Ibid. A. Tom. 1. Conc. p. 974. E. Decret. p. 1387. n. 50.

propo-

propositum perdurare, etsi fuerint sic immersi, characterem non suscipiunt Sacramenti: secus autem si priùs Catechumeni extitissent, & habuissent propositum baptisandi; unde tales in necessitatis articulo consuevit Ecclesia baptisare. Excipiendi tamen sunt ii qui ab infantia amentes fuere, qui velut infantes haberi debent, & proinde baptisandi.

Quæres 4. an mortui sint baptisandi, vel vivi pro mortuis?

Resp. negativè. Errorem hunc Cataphrygibus tribuit Philastrius; Marcionitis, Chrysostomus Hom. 40. in caput 15. primæ ad Corinth. Cerinthianis, Epiphanius hæresi 28. n. 6. quamvis de hoc illorum errore Veteres sileant, ut Irenæus, Justinus, Clemens Alexandrinus, & Tertullianus.

Ratio responsionis est, quia mortui sunt extra viæ statum, adeoque nullius Sacramenti percipiendi capaces: vivi autem, etsi pro mortuis orare possint, ac laboriosa pœnitentiæ opera pro illis sustinere, eorum tamen loco baptisari non possunt, quia Baptismus soli prodesse potest suscipienti; ei verò qui illum non recepit, cùm peccatum originale dimissum non fuerit, & omnino sit ab Ecclesia alienus, nec Baptismus, nec alia Fidelium suffragia prosunt.

Quid ergo, inquies, sibi vult S. Paulus primæ Corinth. 15. v. 29. cùm ait: *Alioqui quid facient qui baptisantur pro mortuis, si omnino mortui non resurgunt? ut quid & baptisantur pro illis?*

Resp. in hujus loci expositione multùm desudare Interpretes, quorum novem interpretationes adducit Estius in hunc locum. Sunt qui, *baptisantur*, eò loci interpretantur, *affliguntur*. Sunt qui verum Baptismum intelligunt, & volunt baptisari pro mortuis, idem esse ac baptisari metu mortis, seu propter mortem instantem, quod Clinicis solemne erat; ex quo S. Paulus argumentum colligit pro demonstranda veritate futuræ Resurrectionis: si enim propter mortem quis baptisatur, ut sibi mortuo benè sit; ergo post mortem homo meliori sui parte superstes est, & carnem quam moriendo exuit, resurgendo resumet; ergo futura est corporum resurrectio: quod unum demonstrandum susceperat Apostolus.

QUÆSTIO QUARTA.

De effectibus Baptismi.

MUlta hic quærit S. Thomas, quæ ad duo generatim capita revocari possunt, in quibus omnis Baptismi effectus continetur: nempe ad gratiam sanctificantem, & ad characterem per Baptismum productum. Suprà jam ostendimus Baptismum producere in infantibus fidem ac gratiam sanctificantem habitualem; hic itaque generatim de utroque Baptismi effectu duobus sequentibus Articulis disseremus.

ARTICULUS PRIMUS.

An Baptismus gratiam sanctificantem, & plenam, tùm quoad culpam, tùm quoad pœnam, peccatorum remissionem conferat.

ERRORES.

Circa effectus Baptismi errarunt Hæretici per defectum & per excessum: primi veros effectus Baptismo denegarunt, alii falsos affinxerunt.

Quantùm ad primum, nonnulli Origenistæ, teste Proclo Origenista, apud S. Epiphanium hæresi 64. docuerunt peccata sopiri & tegi, non verò radicitùs tolli per Baptismum.

Massaliani dixere Baptisma suscipientibus nihil prodesse. Ita refert Theodoretus Lib. 4. hæretic. fabul.

Nonnulli ætate S. Gregorii Magni idem censuere, sicut colligitur ex L. 9. Epist. 39. nunc Lib. 11. Epist. 45. ubi ait multos accusatos fuisse, quòd dicerent Baptisma peccata penitùs non auferre.

Pelagiani negantes originale peccatum, consequenter negabant illud per Baptismum tolli: imò calumniabantur Catholicos, quasi docerent Baptismum non conferre indulgentiam omnium peccatorum, nec auferre crimina, sed radere. Calumniam refellit S. Augustinus L. 1. contra duas Epistolas Pelagianorum c. 13.

To. 14. Conc. p. 392. B. Novatores Lutherani ajunt quidem peccata per Baptismum non imputari, sed negant ea verè tolli & deleri. *In puero*, inquit Lutherus articulo 2. ex iis quos Leo X. damnavit, *post Baptismum negare remanens peccatum, est Paulum & Christum simul conculcare.*

Calvinus in Antidoto Conc. Trid. Sess. 5. *Neque per Baptismum*, inquit, *statim uno die extinguitur peccatum; sed quia deletur reatus, imputatione nullum est.*

Quantùm ad secundum, Jovinianus existimavit ita radicitùs evelli peccatum per Baptismum, ut nunquam possit repullulare; adeoque legitimè baptisatum peccare non posse.

Inter Opusc. Edit. Geneu. 1554. p. 687. Novatores superioris sæculi istos quinque effectus Baptismo affingunt: 1. quòd baptisatus damnari non possit, etiamsi velit, nisi nolit credere. 2. quòd Baptismus liberet ab obedientia divinæ legis. 3. quòd liberet ab observandis legibus humanis. 4. quòd liberet ab omnibus votis. 5. quòd sola memoria Baptismi justificet à peccatis quæ fiunt post Baptisma. Huic quintuplici errori totidem Canones opponit Conc. Trid. Sess. 7. de Baptismo, nempe Canonem 6. 7. 8. 9. & 10. Non est hujus loci eos omnes errores & expendere & refellere: legatur Bellarminus L. 1. de Baptismo cap. 12. & sequentibus.

PRIMA CONCLUSIO.

Baptismus confert gratiam interiorem sanctificantem, per quam baptisatus renascitur, regeneratur, innovatur, fit Dei filius, Christi membrum, unius cum eo spiritus, vitæ æternæ compos &c.

Probatur hi Baptismi effectus ex Scriptura.

Primæ ad Corinth. 6. v. 11. *Abluti estis, sanctificati estis, justificati estis.*

Ad Titum 3. v. 5. *Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus sancti.*

Joan. 3. v. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei.* Cujus novæ nativitatis rationem exponens Christus, ait: *Non mireris quia dixi; Oportet vos nasci denuò. Quod natum est ex carne, caro est; quod natum est ex spiritu, spiritus est.* Unde baptisati dicuntur infantibus modò genitis similes, ob vitæ scilicet novitatem & interiorem mutationem. *Sicut modò geniti infantes, rationabile sine dolo lac concupiscite*, inquit S. Petrus primæ Epistolæ cap. 2. v. 2.

Galat. 3. v. 26. *Omnes filii Dei estis ...... Christum induistis.*

Rom. 8. v. 17. *Si autem filii & heredes; hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi.*

Rom. 6. v. 3. & 4. *Quicumque baptisati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptisati sumus. Consepulti enim sumus cum illo per Baptismum in mortem; ut quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus.*

Ephes. 4. v. 3. *Solliciti*, inquit Apostolus, *servare unitatem spiritus in vinculo pacis. Unum corpus & unus spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestræ. Unus Dominus, una fides, unum Baptisma: unus Deus & Pater omnium.*

Clariora sunt hæc Scripturæ testimonia, quàm ulla interpretatione nostra possit lux ipsis afferri.

Hos omnes Baptismi effectus eleganter enumerat S. Chrysostomus Hom. ad Neophytos. *Ecce*, inquit, *libertatis serenitate perfruuntur, qui tenebantur paulò antè captivi; & cives Ecclesiæ sunt, qui fuerunt in peregrinationis errore; & justitiæ in sorte versantur, qui fuerunt in confusione peccati. Non enim tantùm sunt liberi, sed & sancti; non tantùm sancti, sed & justi; nec solùm justi, sed & filii; nec solùm filii, sed & hæredes; nec solùm hæredes, sed & fratres Christi; nec tantùm fratres Christi, sed & cohæredes; non solùm cohæredes, sed & membra; non tantùm membra, sed & templum; non tantùm templum, sed & organa Spiritus. Vides quot sint Baptismatis largitates? Sed multis quidem videtur cælestem gratiam in peccatorum tantùm remissione consistere; nos autem honores computavimus decem.* Et Hom. 1. ad illuminandos, ait Baptismum appellari lavacrum regenerationis, *quia non solùm nobis peccata remittit, neque solùm delicta purgat, sed ita id præstat ac si denuò generati essemus.* Ed. Par. 1621. Tom. 2. App. p. 51. A. Ed. nov. Tom. 2. p. 229. E.

Fœcundissimi sunt SS. Patres in enumerandis & extollendis Baptismi effectibus: eorum plurima testimonia suprà retulimus, ubi de necessitate Baptismi agebamus.

SECUNDA CONCLUSIO.

Baptismus perfectè tollit omnia peccata, tam ratione culpæ, quàm pœnæ.

Probatur 1. ex Scriptura. Act. 2. v. 38. *Pœnitentiam agite, & baptisetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum*. Act. 22. v. 16. Paulo dicitur: *Exurge, baptisare, & ablue peccata tua*.

Quòd verò illa peccatorum remissio plena sit atque perfecta, constat ex eadem Scriptura.

Joan. 13. v. 10. *Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet; sed est mundus totus*. Rom. 8. v. 1. *Nihil ergo damnationis est in iis qui sunt in Christo Jesu*. Quod testimonium intelligitur à Concilio Tridentino de iis qui sunt baptisati: porrò *qui baptisati sunt, Christum induerunt*. Galat. 3. v. 27. *& in morte ipsius baptisati sunt, ac consepulti cum ipso, justificati à peccato*. Rom. 6. v. 3. Et primæ Corinth. 6. v. 11. post enumerata gravissimorum peccatorum genera, sic pergit Apostolus: *Et hæc quidem fuistis, sed abluti estis; sed sanctificati estis, sed justificati estis*. Denique primæ Joan. 1. v. 8. *Sanguis Jesu Christi filii Dei emundat nos ab omni peccato*.

Plenam autem esse etiam quoad pœnam remissionem illam peccatorum, colligitur ex iis testimoniis prima Conclusione citatis, in quibus homo dicitur per Baptismum *renasci, regenerari, renovari, ac velut infans modò genitus*. Cùm verò nova illa nativitas & renascentia omnem penitùs culpam abradat & deleat, nihilque veteris hominis remanere permittat, omne quoque pœnæ persolvendæ debitum extinguit. Ita verò perfectam esse hanc peccatorum remissionem, ut non modò non tegantur propter non imputationem, sed etiam radicitùs tollantur & deleantur, constat ex modo loquendi ejusdem Scripturæ: tum quia verbum, *renasci*, *regenerari*, *renovari*, quo utitur, hoc importat: tùm quia ait, nos aqua baptismali *mundari*. Sicut igitur aqua sordes corporis non tegit, sed diluit & mundat, ita aqua baptismalis sordes animæ non tegit, sed omnino abstergit penitusque tollit. Ephes. c. 5. v. 26. *Christus mundavit Ecclesiam lavacro aquæ in verbo vitæ*. Hebr. 10. v. 22. *Abluti corpus aqua munda*. Hoc prænuntiaverat Ezechiel c. 36. v. 25. *Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris*. Tùm denique, quia id manifestè important exempla quibus Deus utitur apud Isaiam cap. 1. v. 18. *Si fuerint*, inquit, *peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabuntur; & si fuerint rubra quasi vermiculus, velut lana alba erunt*.

Probatur 2. ex SS. Patribus. Ex infinitis propemodum quæ adduci possent testimoniis, expressiora nonnulla seligemus.

P. 224. Ex Tertulliano L. de Baptismo c. 1. *Felix*, inquit, *Sacramentum aquæ nostræ, qua abluti delictis pristinæ cæcitatis, in vitam æternam liberamur*. Et
ibid. B. postea: *Quid ergo? Nonne mirandum, & lavacro dilui mortem?* Et cap. 4.
P. 225. *Spiritus*, inquit, *supervenit de Cœlis, & aquis superest sanctificans eas de*
C. *semetipso, & ita sanctificatæ vim sanctificandi combibunt*. Et cap. 5. *Exempto*
P. 226. *reatu, eximitur & pœna. Ita restituitur homo Deo, ad similitudinem ejus qui*
C. *retrò ad imaginem Dei fuerat*.

Ex.

Ex S. Clemente Alexandrino L. 1. Pædagogi c. 6. *Multis modis*, inquit, *vocatur hoc opus: gratia, illuminatio, perfectum, & lavacrum. Lavacrum quidem, per id quod peccata abstergimus: Gratia autem, qua remittuntur pœnæ quæ peccatis debentur: Illuminatio autem, per quam sanctam illam & salutarem lucem intuemur; hoc est, per quam id quod est divinum perspicimus: Perfectum autem dicimus, cui nihil deest.* P.69.A.

Ex S. Gregorio Nazianzeno Orat. 40. *Donum*, inquit, *vocamus gratiam, Baptismum, unctionem, illuminationem, incorruptionis indumentum, regenerationis lavacrum, sigillum, ac denique excellentissimo quovis nomine appellamus.* Ac postquam uniuscujusque nominis rationem reddidit, sic concludit: *Hæc Baptismi gratia & facultas est, non Orbem terrarum, ut olim, aquis obruens, sed uniuscujusque hominis peccatum purgans, easque obstructiones, vel maculas quæ vitio contrahuntur, prorsus abstergens.* To.1.p. 638.D. Ibid. p. 641.A.

Ex S. Gregorio Nysseno Oratione in Baptismum Christi, ubi sic loquitur: *Compunctum notis peccatorum, & malis moribus inveteratum gratia regia eò redigimus, ut innocens sit sicut infans. Ut enim modò natus puellus à criminibus & pœnis liber est, ita etiam regenerationis puer non habet, cujus nomine causam dicat, ut qui regio dono causæ dictioni exemptus, & à rationibus vitæ reddendis liberatus sit.* Ed.Par. 1615. To.2.p. 801.A.

Ex S. Hieronymo Epist. 82. ad Occanum. *Omnia scorta*, inquit, *& publicæ colluvionis sordes, impietas in Deum, parricidium, & incestus in parentes, atque in extraordinarias voluptates utriusque sexus mutata natura, Christi fonte purgantur &c. Omnia nobis Baptismate condonata sunt crimina; nec post indulgentiam, Judicis metuenda est severitas, dicente Apostolo: Et hæc quidem fuistis, sed abluti estis, &c.* To.4.p. 2.p.648. Ibid. p. 649.

Ex S. Augustino in Enchyridio ad Laurentium c. 64. *Baptismatis munus*, inquit, *contra originale peccatum donatum est, ut quod generatione attractum est, regeneratione detrahatur; & tamen activa quoque peccata quæcumque corde, ore, opere, commissa invenerit, tollit. Hac ergo excepta magna indulgentia, unde incipit hominis renovatio, in qua solvitur omnis reatus &c.* Et Lib. 3. seu Serm. de Symbolo ad Catechumenos c. 10. *Omnia*, inquit, *prorsus delicta delet sanctum Baptisma, & originalia & propria; dicta, facta, cogitata, cognita, incognita, omnia dimittuntur. Innovat hominem, qui fecit hominem; donat delicta, qui non quærit merita.* Denique L. 2. de peccatorum meritis & remissione c. 28. *Si*, inquit, *continuò post Baptismum sequatur ex hac vita emigratio, non erit omnino quod obnoxium hominem teneat, solutis omnibus quæ tenebant.* To.6.p. 220.B. Ibid. p. 574.D. T.10.p. 65. A.

Denique ex Innocentio III. Elucidatione in quartum Psalmum Pœnitentialem. *Sciendum est*, inquit, *quòd fides Christi quæ justificat impium, revera mundat à culpa, sed non semper ab omni pœna. Sacramentum verò Baptismi, si dignè sumatur, liberat omnino à culpa pariter & à pœna.* Oper. Inn.Ed. Colon. 1575.

Tam certa & constans fuit hæc apud Veteres fides, ut baptisatis nulla imponerent opera laboriosa & satisfactoria. Ita colligimus ex S. Clemente Lib. 2. Constitutionum cap. 41. S. Basilio in Exhortatione ad Baptismum. S. Ambrosio capite ultimo L. de Elia & jejunio. S. Chrysostomo Hom. 1. ad baptisandos, & ex S. Gregorio Nazianzeno in Oratione 40. ubi sic loquitur: *Ecquando tantùm laboris susceperis, quantùm Æthiopum Regina &c. Et ecce plusquàm Salomon* To.1.p. 272. T.1.p. 657.B.

lomon hic &c. Hoc argumento, adversùs eos qui Baptiſmum differunt ſ
Ibid. amplificato, ſic colligit: *Cùm autem tibi nec labore ullo, nec opera ulla ſuſcepta, rei expetitæ compotem fieri liceat, quæ tandem ſtultitia eſt, donum in aliud tempus rejicere? Sitientes venite ad aquas, hortatur Iſaias &c. O ingentem benignitatis celeritatem! O facilem contrahendi rationem! Hoc bonum ſola voluntate venale tibi proponitur; cupiditatem ipſam Deus ingentis pretii loco habet. Sitit ſitiri; bibere cupientibus potum præbet; cùm ab eo beneficium petitur, beneficio afficitur.*

Probatur denique ex Conciliis Florentino & Tridentino.

To. 13. Conc.p. 539. E. Florentinum in Decreto Eugenii, ait morientes poſt Baptiſmum ſtatim ad Regnum Cœlorum pervenire, atque idcirco nullam baptiſatis pro peccatis præteritis imponendam eſſe ſatisfactionem.

To. 14. Conc.p. 752. E. Tridentinum Seſſ. 5. Can. 5. ſic decernit: *Si quis per Jeſu Chriſti Domini noſtri gratiam quæ in Baptiſmate confertur, reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam aſſerit non tolli totum id quod veram & propriam peccati rationem habet, ſed illud dicit tantùm radi aut non imputari, anathema ſit.*

Dices 1. Remanet in baptiſatis concupiſcentia: ſed illa, teſte Apoſtolo Rom. 7. v. 20. peccatum eſt.

Reſp. cum S. Aug. L. 1. de nuptiis & concupiſcentia c. 23. concupiſcentiam (ſecluſo voluntatis conſenſu) non eſſe formaliter peccatum; ſed eam ab Apoſtolo appellari peccatum, quia eſt à peccato, & ad peccatum inclinat: *Sicut,* inquit S. Doctor, *vocatur lingua locutio, quam facit lingua; & manus vocatur ſcriptura, quam facit manus.* Relinquitur autem in baptiſatis concupiſcentia

To. 10. p. 299. C. ad agonem & exercitium virtutis. Audiantur Patres Tridentini Seſſ. 5. in Decreto de peccato originali. *In renatis nihil odit Deus: quia nihil eſt damnationis iis qui verè conſepulti ſunt cum Chriſto per Baptiſma in mortem .... ita ut nihil*

To. 14. Conc.p. 753. A. *prorſus eos ab ingreſſu Cœli remoretur. Manere autem in baptiſatis concupiſcentiam, vel fomitem, hæc ſancta Synodus fatetur & ſentit; quæ cùm ad agonem relicta ſit, nocere non conſentientibus, ſed viriliter per Chriſti Jeſu gratiam repugnantibus, non valet: quinimò qui legitimè certaverit, coronabitur. Hanc concupiſcentiam, quam aliquando Apoſtolus peccatum appellat, ſancta Synodus declarat Eccleſiam Catholicam nunquam intellexiſſe peccatum appellari, quod verè & propriè in renatis peccatum ſit, ſed quia ex peccato eſt, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium ſenſerit, anathema ſit.*

Dices 2. Si remittitur in Baptiſmo omnis peccati reatus, omniſque pœna, quomodo ſuperſunt pœnalitates quibus baptiſati obnoxii ſunt; quales ſunt, morbi, fames, ſitis, mors ipſa quæ eſt ſtipendium peccati; ſublata quippe cauſa, deberet omnis effectus conſequens tolli.

Reſp. plures à SS. Patribus rationes & cauſas afferri, cur omnes illæ pœnalitates relictæ ſint in baptiſatis.

Prima, ut Deus oſtenderet quid hominis culpa mereatur, & quid ſua gra-
To. 7. p. 377. D. E. tia donetur. Ita S. Auguſtinus L. 14. de Civit. Dei c. 26.

To 6. p. 206. Secunda, ut ſicut homo in Paradiſo deliciarum habuit umbram æternæ felicitatis, ita hac in valle miſeriarum umbram haberet damnationis æternæ. S. Auguſtinus in Enchyridio c. 25.

To 7. p. 318. A. Tertia, ne ſi adderetur carni felicitas, imminueretur fidei fortitudo. Idem S. Auguſtinus L. 13. De Civitate Dei cap. 4.

Quar-

Quarta, ut virtus in infirmitate perficeretur, & circumferret homo testimonium sui peccati. Idem S. Augustinus Lib. 6. Operis imperfecti contra Julianum cap. 26. & 29. T. 10 p. 1341. F. G. & p. 1358. E

Quinta, ut intelligeremus totum Sacramentorum fructum, non ad hanc præsertim vitam temporalem, sed ad æternam referri debere. Idem sanctus Augustinus in Enchyridio cap. 6. Eamdem rationem adducit Magister Lib. 4. dist. 4. littera F.

Ad rationem subjunctam, nempe sublata causa debere tolli omnem effectum, dico id quidem aliquando verum esse posse de causa physica & necessaria, cujus influxus actualis necessarius est ad effectum conservandum; non verò de causa duntaxat morali & meritoria, qualis est peccatum: secluso siquidem originis peccato, potuissent istæ pœnalitates esse in statu puræ naturæ, non quidem quatenus pœnalitates, sed ut appendices naturæ, ut esse possent & *proficiendi admonitio, & perfectionis exordium*, ait S. Augustinus Lib. 3. de libero arbitrio c. 20. To. 1. p. 633. A.

Dices 3. Peccata ante Baptismum commissa puniuntur à Magistratibus Christianis; non ergo per Baptismum omnis pœna remittitur.

Resp. dist. consequens: non remittitur apud homines, quorum interest publica peccata quæ communitatem & pacem perturbant, castigare ac reprimere, concedo: apud Deum, nego.

Quæres 1. utrùm effectus Baptismi æqualis sit in omnibus baptisatis.

Resp. 1. erga infantes propriæ dispositionis incapaces æqualem omnino esse Baptismi effectum.

Resp. 2. erga adultos æqualem esse effectum, quantùm ad characterem; quantùm verò ad gratiam, dico æqualiter affectis & dispositis æqualem conferri, inæqualem verò si inæqualiter sint affecti. Colligitur ex Concilio Tridentino Sess. 6. cap. 7. ubi asserit in baptisatis justitiam recipi, secundùm mensuram quam Spiritus partitur singulis prout vult, & secundùm propriam cujusque dispositionem & cooperationem. Ratio est, quia quæ agunt juxta dispositionem subjecti, æqualem vel inæqualem producunt effectum, pro æquali vel inæquali dispositione subjecti: atqui sic agunt Sacramenta. Etsi enim vi propria & ex opere, ut dicitur, operato gratiam producant, in adultis tamen pravias exigunt conditiones, ut suum in illis effectum sortiantur. Sicut enim agentia naturalia, quæ toto suo impetu agunt, ubi major occurrit in subjecto dispositio, fortiùs & intensiùs operantur, ita & nostra Sacramenta. To. 14. Conc p. 759. D.

Quæres 2. quid efficiat Baptismus in homine jam per charitatem perfectam justificato. Ibid. p 817. D

Resp. 1. ex Concilio Tridentino Sess. 14. c. 4. contingere aliquando posse contritionem esse charitate perfectam, & hominem Deo reconciliare priusquam percipiatur Sacramentum; quo casu docet idem Concilium, reconciliationem ipsi contritioni sine Sacramenti voto quod in illa includitur, non esse adscribendam.

Resp. 2. hoc in casu sex bona enumerari posse quæ ex reali Baptismi perceptione consequuntur. Primum est character baptismalis, quem nemo sine Baptismo realiter percepto consequitur. Secundum, gratiæ augmentum. Tertio, remissio peccatorum quæ post justificationem interim committi potuerunt.

runt. Quartum, plena remissio pœnæ temporalis. Quintum, securitas remissionis peccatorum. Cùm enim nemini de sua justificatione, nondum percepto Baptismi Sacramento, facilè sit præsumendum, securitatem quamdam, idest bonam confidentiam cum tranquillitate conscientiæ præstat Sacramentum, etiam iis qui jam ex contritione perfecta cum voto Sacramenti justificati sunt. Sextum denique, externa seu visibilis incorporatio hominis in Ecclesia Christi.

ARTICULUS II.

De charactere Baptismi, & de Baptismo fictè suscepto; an recedente fictione reviviscat.

OBservandum 1. de charactere qui per tria Sacramenta imprimitur, & quæ idcirco iterari non possunt, nos generatim jam egisse in Tractatu de Sacramentis in genere, ubi loquendo de celebri controversia Cypriani, Firmiliani & aliorum Rebaptisantium, observavimus eos non idcirco rebaptisasse ab Hæreticis baptisatos, quòd existimarent Baptismum, cùm validus est, non imprimere characterem; sed quòd contenderent nullum planè esse Baptismum ab Hæreticis datum: unde non tam iteratus ipsis videbatur Baptismus, quàm primò legitimè collatus.

Observandum 2. fictionis nomine hìc non intelligi simulationem, qua quis dum exteriùs baptisatur, intra se tamen reluctatur Baptismo, nec intendit baptisari; sed intelligi pravam animi dispositionem, qua gratiæ baptismali obicem & impedimentum opponit.

Observandum 3. verbum istud *reviviscere*, denotare effectum Baptismi, qui spectari potest sive respectu peccatorum, quæ Baptismum præcesserunt, sive respectu ipsius fictionis, idest peccati quod in ipsa Sacramenti perceptione committitur, sive denique respectu peccatorum subsequentium ipsum Baptisma: & quæritur an recedente fictione, & accedente pœnitentia, Baptismus suum plenum & integrum consequatur effectum. Qua in controversia dissentiunt more suo Scholæ Theologi. Sunt qui omnia peccata, sive ante, sive post Baptismum commissa, velint, recedente fictione, virtute Baptismi deleri: sunt qui censent ea per pœnitentiam auferri: sunt qui distinguunt inter pœnam & culpam, ac volunt virtute Baptismi, recedente fictione, deleri quidem peccata quoad culpam, sed non deleri quoad pœnam, saltem ea quæ post Baptismum perpetrata sunt, nisi per pœnitentiam: sunt denique, qui facta distinctione peccatorum quæ ante & post Baptismum commissa sunt, aut simul cum ejus perceptione, docent peccata Baptismum antecedentia, recedente fictione, deleri virtute Baptismi; peccata verò subsequentia deleri per pœnitentiam. His observatis, sit

PRIMA CONCLUSIO.

Baptismus imprimit animæ indelebilem characterem, quo fit ut non possit iterari.

Probatur 1. tribus potissimùm Scripturæ testimoniis, quæ SS. Patres de non iterando Baptismo interpretantur.

I. ex

I. ex capite quarto Epistolæ ad Ephesios v. 5. *Unus Dominus*, ait Apostolus, *una fides*, *unum Baptisma*, quia scilicet semel tantùm conferri potest. Sic exponunt S. Cyrillus Hierosolymitanus Præfatione in Catecheses, S. Leo, ut colligitur ex Gratiano in Decreto, *De consecratione*, dist. 4. Can. *Non licet*. S. Thomas in 4. dist. 3. Hugo Lib. 2. de Sacramentis parte 6. cap. 13.

Neque dicas, non minùs fidem unam appellari, quæ tamen potest amitti & reparari; namque fides una dicitur ratione objecti & motivi, non ratione sui; Baptismus verò dicitur unus ratione sui, quia semel hominem consecrat, nec potest iterari.

II. Ex cap. 13. Joan. v. 10. ubi Christus ait: *Qui lotus est non indiget nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus*, quem locum de Baptismo nusquam iterando interpretantur Optatus Lib. 4. S. Ambrosius L. de initiandis cap. 6. S. Augustinus L. 2. de Baptismo contra Donatistas c. 14. & Tract. 57. in Joan. c. 13. S. Bernardus Sermone de Cęna Domini.

III. Ex cap. 6. Epist. ad Hebr. v. 4. *Impossibile est eos qui semel sunt illuminati.... & prolapsi sunt, rursus renovari ad pęnitentiam*, quem locum SS. Patres intelligunt de renovatione per alterum Baptismum planè impossibili. Ita S. Ambrosius L. 2. de Pęnitentia cap. 2. S. Epiphanius hæresi 59. quæ est contra Catharos, S. Hieronymus Lib. 2. contra Jovinianum, S. Augustinus in inchoatione Commentarii in Epistolam ad Romanos, S. Cyrillus Lib. 5. in Joan. cap. 17. S. Damascenus L. 4. de fide cap. 10. S. Chrysostomus, Theodoretus, Sedulius, Haimo, Theophilactus, Oecumenius in hunc locum.

Confirmatur ex eo quòd Novatianis citatum Apostoli testimonium opponentibus, ut probarent semel lapsis post Baptismum non posse Ecclesiam per Pœnitentiam veniam indulgere, respondent Ecclesiæ Doctores, Apostolum eò loci loqui de Baptismo, qui non potest iterari, non verò de Pęnitentia, quæ toties potest & debet iterari, quoties peccatum fuit.

His testimoniis positivis addi potest & negativum istud argumentum: scilicet, Multi leguntur in sacris Litteris baptisati: at ne unus quidem legitur iterùm baptisatus, saltem eorum qui Baptismo Christi tincti fuerant; ergo evidens est argumentum, expressè voluisse Christum, ut qui semel ritè & debitè baptisatus est, iterùm non baptisetur.

Probatur 2. perpetua Ecclesiæ Traditione, unanimi SS. Patrum consensu & Conciliorum auctoritate firmata. Multa in Tractatu de Sacramentis in genere adduximus SS. Patrum, Ecclesiæ tùm Græcæ tùm Latinæ, testimonia, quæ hic rursus exscribere opus non est: unum tantùm addam, nempe Baptismi semel ritè collati iterationem instar sacrilegii semper in Ecclesia habitam fuisse, sicut videre est apud Gratianum causa 1. q. 1. & *De consecratione* dist. 4. Quin etiam legibus Imperatorum ultimo supplicio, & Canonibus Ecclesiasticis pęna depositionis & irregularitatis puniebantur, qui Baptismum iterare ausi fuissent. Unde S. Augustinus Lib. 2. de Baptismo contra Donatistas c. 14. ait: *Quid sit perniciosius, omnino non baptisari, an rebaptisari, judicare difficile est*. To. 9. p. 107. A.

Hac inspecta & probata perpetua Traditione tùm scriptis, tùm viva voce ad nos usque propagata, Ecclesia quæ est columna & firmamentum veritatis, adver-

adversùs quam portæ inferi nusquam prævalebunt, in Concilio Tridentino
To. 14. Sess. 7. Can. 11. sic definivit: *Si quis dixerit, verum & ritè collatum Baptis-*
Conc.p. *mum iterandum esse illi qui apud Infideles fidem Christi negaverit, cùm ad*
788. B. *pœnitentiam convertitur, anathema sit.* Et Can. 9. de Sacramentis in genere,
eadem Sessione: *Si quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet,*
Ibid. p. *Confirmatione & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est signum*
777. C. *quoddam spiritale & indelebile, unde ea iterari non possunt, anathema sit.*
Idem edixerat Concilium Florentinum in Decreto.

Probatur denique rationibus quas adducunt SS. Patres.

Prima petitur ex duplici comparatione qua utitur S. Augustinus. Sicut enim (inquit) regale signum monetæ impressum manet etiam inter hostes & peregrinos atque à Rege remotissimos; ita signum Christi impressum per Baptismum remaneret in iis qui Christi castris derelictis & abnegata fide, tenentur sub potestate dæmonis. Hac comparatione utitur S. Doctor Lib. 2. contra Epistolam Parmeniani cap. 13. Altera comparatio sumitur ex charactere militari, quam ibidem affert. *An fortè*, inquit, *minùs herent Sacramenta chri-*
To. 9. p. 45. C. *stiana, quàm corporalis hæc nota, cùm videamus nec apostatas carere Baptismate, quibus utique per pœnitentiam redeuntibus non restituitur, & ideò amitti non posse judicatur.*

Secunda ratio est, quia Baptismus est regeneratio & nova quædam nativitas spiritualis, Joan. 3. v. 5. Sicut igitur una est generatio, ista & regeneratio.
T. 3. p. 2. Ita S. Augustinus Tract. 12. in caput 3. Joannis.
p. 383. Tertia: Quia Baptismus est similitudo & repræsentatio mortis Christi, quod probat S. Augustinus c. 52. Enchyridii, ex Apostolo Rom. 6. v. 3. & 4. At Christus, ut ibidem ait Apostolus, *semel mortuus est*. Ita S. Basilius L.
To. 6. p. Lib. de Spiritu sancto c. 15. Isidorus Lib. 2. de Officiis Ecclesiasticis cap. 24.
215. Damascenus Lib. 4. de fide cap. 10.

Quòd si dicas Eucharistiam esse pariter repræsentationem mortis Christi; quæ tamen multoties potest percipi, respondet Estius Lib. 4. dist. 4. parag. 14.
To. 2. p. *Sacrificium Eucharistiæ repræsentare mortem Christi absolutè, & quidem eo*
57. col. *pacto, ut illa repræsentatio ordinetur ad commemorationem mortis Dominicæ,*
1. C. *& gratiarum actionem, quæ frequens & quotidiana debet esse, ideòque ipsum rectissimè frequentari; Baptismo autem non absolutè repræsentari mortem Christi, sed quatenùs eam semel passus postea resurrexit ad vitam beatam, ampliùs non moriturus. Repræsentatur autem non in imagine aut in sacrificio, sed in nobis ipsis, qui proinde per Baptismum commori Christo dicimur. Unde & exhortationis materiam accepit Apostolus, ostendens eum qui semel baptisatus est, & per Baptismum peccato mortuus, non debere ampliùs in veterem relabi servitutem, sed deinceps in novitate vitæ ambulare.*

Quarta: Quia peccatum originale semel contractum & deletum nunquam revocatur; ergo nec remedium ad illud expungendum institutum repeti debet.

Quinta: Circumcisio quæ fuit Baptismi figura, repeti non poterat; ergo nec Baptismus.

Sexta: Per Baptismum homo Deo consecratur: at quod semel est consecratum, iterùm non consecratur. Has rationes attingit S. Thomas 3. parte q. 66. art. 9. in corpore.

Quæ-

Quæres an ſint baptiſandi ii de quorum Baptiſmo dubitatur.

Reſp. ſi legitimum ſit dubium, poſſe eos baptiſari ſub conditione, de qua forma conditionali lege, ſi vacat, quod diximus in Tractatu de Sacramentis in genere Qu.2. Art.6.

SECUNDA CONCLUSIO.

Baptiſmus tùm in hæreſi, tùm in ſchiſmate, tùm in Eccleſia ipſa catholica fictè ſuſceptus, recedente fictione, omnia peccata quæ ipſum præceſſerant, penitùs tollit; peccata verò Baptiſmum ſubſequuta, delentur per Pœnitentiam.

Tres ſunt Concluſionis partes.

Prima pars de Baptiſmo in hæreſi aut ſchiſmate percepto, probatur ex S. Auguſtino Lib.3. de Baptiſmo c.13. ubi ſic loquitur: *Si autem quamvis apud Hæreticos vel Schiſmaticos idem ſit Baptiſmus Chriſti, non tamen ibi operatur remiſſionem peccatorum, propter eamdem diſcordiæ fœditatem & diſſenſionis iniquitatem; tunc incipit valere idem Baptiſmus ad dimittenda peccata, cùm ad Eccleſiæ pacem venerint: non ut jam verè dimiſſa non retineantur, neque ut ille Baptiſmus quaſi alienus aut alius improbetur, ut alter tradatur; ſed ut idem ipſe qui propter diſcordiam foris operabatur mortem, propter pacem intùs operetur ſalutem.* Similia legi poſſunt cap.18. ejuſdem Libri, & L.2. contra Creſconium c.12.& L.1. de Baptiſmo contra Donatiſtas cap.12. To.9.p. 114.C. Ibid. p. 118.416 & 89.

Secunda pars, quæ eſt de Baptiſmo fictè in Eccleſia catholica percepto, probatur ex eodem S.Auguſtino L.1.de Baptiſmo contra Donatiſtas c.12. *Sicut autem*, inquit, *in illo qui fictus acceſſerat, ſit ut non denuò baptiſetur, ſed ipſa pia correctione & veraci confeſſione purgetur, quod non poſſet ſine Baptiſmo, ut quod antè datum eſt, tunc valere incipiat, cùm illa fictio veraci confeſſione receſſerit.* Et L.7. c.53. inquirens in validitatem Baptiſmi in Eccleſia fictè dati vel accepti, contendit nihil intereſſe an hoc fiat in Eccleſia an extra Eccleſiam: in Eccleſia autem ſi factum fuerit, cùm hoc proditur, neminem Baptiſmum repetere, ſed culpam aut excommunicatione puniri, aut pœnitentia ſanari. *An plùs valent*, inquit, *ad confirmandum Sacramentum illi veraces inter quos agitur, quàm ad fruſtrandum illi fallaces à quibus agitur, & in quibus agitur? Et tamen ſi poſtea prodatur, nemo repetit, ſed aut excommunicando punitur illa ſimulatio, aut pœnitendo ſanatur.* Ibid. p. 89. C. Ibid. 101. A B.

Quin & ipſi Donatiſtæ, etſi concederent Baptiſmum apud ſe cum perverſa diſpoſitione perceptum, expertem eſſe gratiæ, eum tamen non repetebant, cùm ſublata fictione vires ſuas exereret. Inde S. Auguſtinus argumento ad hominem eos premit, & oſtendit non eſſe quoque repetendum Baptiſma datum ab Hæreticis, etſi gratia ſit deſtitutum.

Ratio etiam ſuffragatur: Namque peccatum originale cæteraque ante Baptiſmum & ſimul cum perceptione Baptiſmi commiſſa, non ſubjacent Eccleſiæ clavibus: neque enim Sacramentum Pœnitentiæ eſt per ſe inſtitutum in remedium peccati originalis, aut actualium quæ antecedunt Baptiſmum, ſed eorum tantùm quæ ſubſequuntur; igitur ſi remittuntur ejuſmodi peccata, ut de facto ea remitti docet S. Auguſtinus, per virtutem Baptiſmi

remitti necesse est, qui velut flumen, repagulis remotis exundat, ac omni obice sublato, sopitam antea, & quasi suspensam efficaciam suam sortitur.

Unde immeritò Vasquez disputatione 159. cap.3. n.35. ait S. Augustinum nullum ex Scripturis, aut Traditione, aut Ecclesiæ definitione, aut ratione argumentum habere, ut Baptismo tribuat privilegium quo possit, recedente fictione, reviviscere. S. quippe Doctor non ex se tale excogitavit & finxit privilegium, sed quod à suis prædecessoribus certa traditione acceperat, hoc ipse propugnavit & asseruit. Inde est quòd S. Gregorius Magnus L.9. Epistolarum Epistola 61. nunc Lib. 9. Epist. 67. ait, *ab antiqua Patrum institutione manasse, ut qui in hæresi baptisati fuerint, aut unctione chrismatis, aut impositione manuum, aut sola professione fidei ad sinum matris Ecclesiæ revocentur.* Et mox subjungit: *Quia sanctum Baptisma, quod apud Hæreticos sunt consecuti, tunc in eis vires emundationis recipit, cùm illi vel per impositionem manus Spiritum sanctum acceperint, vel isti propter confessionem veræ fidei, sanctæ & universalis Ecclesiæ visceribus sunt uniti.*

Tertia pars Conclusionis, nempè peccata post Baptismum commissa remitti per pœnitentiam,

Probatur: Quia Sacramentum Pœnitentiæ, non verò Baptismi, à Christo institutum est in remedium peccatorum, quæ post Baptismum commissa sunt, ista enim subjacent clavibus Ecclesiæ; aliàs Pœnitentia lapsis post Baptismum non esset absolutè necessaria, utpote qui possent, fictione recedente, virtute Baptismi redivivi peccatorum veniam consequi; atqui tamen hoc falsum est; ergo &c.

Idem judicandum de peccato ipso fictionis in quo quis Baptismum percipit; deleri quippè debet per pœnitentiam: tale siquidem peccatum natura posterius est ipso Baptismo; adeoque verum sacrilegium ex indigna Baptismi perceptione: quamobrem necesse est illud per pœnitentiam expiari ac deleri.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. contra primam & secundam Conclusionis partem. Sanctus Augustinus citato c.12. Lib.1. de Baptismo tribuit remissionem peccatorum pœnitentiæ, seu *piæ correctioni & veraci confessioni*; non ergo Baptismo redivivo tribuenda est.

Resp. dist. ant. Tribuit pœnitentiæ, tanquam removenti prohibens, seu obicem, concedo: tanquam causæ effectrici, nego. Eodem quippe modo peccatorum remissionem in Baptismo fictè in Ecclesia percepto, recedente fictione, tribuit ipsi Pœnitentiæ, quo professioni fidei, in Baptismo extra Ecclesiam percepto, quando baptisatus sese ad Ecclesiam recipit: atqui ita tribuit fidei professioni hanc peccatorum remissionem, ut velit illam se habere tantùm per modum removentis prohibens, non verò per modum causæ verè effectricis; siquidem in utroque isto casu sanctus Doctor asserit, eundem esse Baptismum, qui incipit prodesse propter fidei professionem & conversionem, qui antea inefficax fuerat; igitur virtutem illam adscribit sanctus Doctor Baptismo tanquam causæ verè effectrici, conversioni autem & pœnitentiæ, tanquam conditioni obicem removenti.

Objicies 2. Non amplius existit Baptismus quando fictio per conver-

sio-

sionem tollitur; quomodo igitur potest esse vera causa efficiens remissionis peccatorum?

Resp. 1. Baptismum esse dumtaxat causam moralem efficientem, quæ potest agere etsi actu non existat. Sic v.g. mors & passio Christi semel peracta, causa est moralis meritoria sanctificationis nostræ.

Resp. 2. Baptismum non quidem existere in se, cùm sit actio fluens, sed in aliquo suo effectu, nempè charactere, qui, in multorum sententia, tunc Baptismi vices quasi supplens, causa est vera & efficiens renovationis & remissionis peccatorum, quæ recedente fictione homini conceditur.

Objicies 3. Inde sequitur Deum bis contulisse homini eandem facilitatem consequendi per Baptismum plenam & perfectam peccatorum remissionem. 1. quidem cùm actu ei confertur Baptismus. 2. cùm recedit fictio, in qua receptus fuerat. Atqui tamen SS. Patres affirmant semel in unico Baptismo facilitatem hanc nobis esse à Deo concessam.

Resp. nego sequelam majoris. Cùm enim unus & idem sit Baptismus, unus & idem ejus effectus respectu eorumdem peccatorum quæ ante Baptismum commissa sunt, sive nulla sit fictio, sive cùm ea sublata vires suas exerit; non benè infertur, semel & iterum nobis concessam esse facilitatem illam qua per Baptismum ab omni peccato perfectè mundamur. Huic quidem objectioni locus foret, si contenderemus omnia peccata post Baptismum commissa deleri virtute Baptismi, quod certè non contendimus, ut ex dictis constat.

Objicies 4. contra tertiam Conclusionis partem. Eadem gratia qua virtute Baptismi, remota fictione, confertur ut deleantur peccata ante Baptismum commissa, deleri quoque debent ea quæ Baptismum subsecuta sunt: impossibile quippè est, ut unum peccatum sine alio remittatur; ergo peccata quæ post Baptismum commissa sunt, tolluntur per Baptismum, non per Pœnitentiam.

Resp. dist. antecedens. Eadem gratia formaliter sumpta, concedo: principiativè, seu sumpta in ratione causæ ac principii illius productivi, nego. Est igitur eadem formaliter gratia per quam delentur peccata quæ Baptismum sive præcesserunt, sive secuta sunt; non potest quippè peccatum sine alio dimitti: cùm igitur per Baptismum confertur gratia per quam formaliter delentur peccata quæ ipsum præcedunt, eodem prorsus instanti confertur gratia, qua formaliter remittuntur peccata subsequentia Baptismum; sed illa gratia ab eodem effectivo principio non procedit: prior est à Baptismo, altera verò à pœnitentia; est igitur eadem gratia formaliter quoad suum formalem effectum, sed non eadem quoad principium, seu causam illius productivam.

Objicies 5. Baptisati in hæresi aut schismate olim recepti sunt ab Ecclesia, vel per manus impositionem, vel per confessionem fidei, non verò per Pœnitentiam; ergo censebat Ecclesia, omnia peccata sive quæ ante Baptismum, sive quæ post commissa sunt, deleri per Baptismum redivivum, non verò per Pœnitentiam.

Resp. nego ant. cujus falsitas patebit ex dicendis in Tractatu de Sacramento Confirmationis; semper enim præcedebat Pœnitentia, saltem privata, ipsis Hæreticis aut Schismaticis redeuntibus imposita. Unde S. Augustinus ait *eos aut excommunicatione puniri, aut pœnitentia sanari*.

Objicies 6. Cùm S. Augustinus agit de reviviscentia Baptismi inter peccata non distinguit, sed omnia indiscriminatim, sive quæ præcesserunt, sive quæ subsecuta sunt Baptismum, deleri ait per Baptismum, fictione recedente.

Resp. reipsa S. Doctorem distinctionem hanc non adducere, quia ad scopum disputationis quam habebat cum Donatistis, necessaria non erat, neque opportuna: necessaria tamen est illa distinctio ob rationes adductas.

Objicies ultimò: Peccatum fictionis in quo quis Baptismum percipit, non potest deleri per Pœnitentiam, siquidem tale fictionis peccatum natura prius est Baptismo, ac directè opponitur dispositioni necessariæ ad legitimam ejus perceptionem, quæ Baptismum antecedit.

Resp. nego ant. ejusque probationem. Non enim opponitur tale fictionis peccatum dispositioni necessariæ ad validam Baptismi perceptionem, sed tantùm dispositioni necessariæ ad licitam ejusdem perceptionem, quæ natura posterior est valida Baptismi susceptione.

Instabis: Voluntas indignè accedendi ad Baptismum, (in qua consistit fictionis peccatum) natura prior est ipsa susceptione Baptismi, quam voluntas illa imperat.

Resp. dist. ant. Voluntas spectata secundùm se, concedo: voluntas ut consummata exteriùs per indignam Sacramenti perceptionem, nego. Hoc verò posteriori sensu peccatum fictionis completum est; nam essentialiter includit actualem Baptismi prophanationem.

QUÆSTIO ULTIMA.

De Cæremoniis Baptismi.

INtegro eoque prolixo tractatu hìc opus foret, si singulas Baptismi cæremonias, & numero plures, & antiquitate sua venerandas, & significatione graves ac sanctas exponere vellemus. Legi potest eam in rem Opus eruditum Libris quinque distinctum Josephi Vicecomitis Doctoris Collegii Ambrosiani, cui titulus est, *De antiquis Baptismi ritibus ac cæremoniis*. De iis agunt pariter Ordo Romanus, Alcuinus in Libro de divinis Officiis cap. de Sabbato sancto. Amalarius L. 1. de Officiis Ecclesiasticis, Rabanus de Institutione Clericorum L. 1. Catechismus Conc. Trid. parte 2. n. 6. & Libri omnes Rituales; & inter Recentiores P. Martene de antiquis Ecclesiæ ritibus.

Inter Veteres quoque de iisdem passim mentionem faciunt Tertullianus, qui L. de Corona militis c. 3. sua ætate istas Baptismi cæremonias solitas observari recenset: *Aquam adituri*, inquit, *aliquanto priùs in Ecclesia sub Antistitis manu contestamur nos renuntiare diabolo, & pompæ, & angelis ejus. Dehinc ter mergitamur, amplius aliquid respondentes quàm Dominus in Evangelio determinavit. Inde suscepti, lactis & mellis concordiam prægustamus. Exque ea die lavacro quotidiano per totam hebdomadam abstinemus.* Pagina 102. A.

Similia passim narrant S. Cyrillus Hierosolymitanus in Catechesibus, S. Ambrosius in Libris de Sacramentis & de Mysteriis, S. Augustinus in Libris contra Pelagianos, ubi exorcismis aliisque Baptismi cæremoniis probat originalis peccati veritatem.

Sufficiat igitur nobis eas cæremonias strictim delibasse; atque ut commodiùs id exequamur, eas distribuemus in tres classes, quarum aliæ antecedunt, aliæ comitantur, aliæ sequuntur Baptismum.

Cære-

Cæremoniæ quæ præcedunt Baptiſmum.

Prima eos ſpectat qui ad Baptiſmum vel afferuntur, quales ſunt infantes; vel accedunt eumque poſtulant, quales ſunt adulti. Erga iſtos multa fieri antiquitùs ſolebant quæ ſuprà expoſuimus, cùm Hiſtoriam Catechumenatus percurrimus.

I. Nomen ſuum dabant.

II. Catechiſmo ſeu doctrinæ ſacræ elementis imbuebantur.

III. Multis ac laborioſis operibus probabantur.

IV. Scrutinia inſtituebantur numero ſeptem, quibus vitæ eorum probitas cognoſcebatur.

V. Satanæ, & pompis, & Angelis ejus renuntiabant.

VI. Variis pulſabantur interrogationibus, an crederent in Deum Patrem, in Deum Filium, in Deum Spiritum ſanctum.

VII. Signum Crucis in fronte & pectore imprimebatur: quin in ſingulis ſcrutiniis, vel à Presbyteris, vel à Clericis imprimebatur illud ſignum Crucis. Hujus cæremoniæ meminit S. Baſilius L. de Spiritu ſancto c.27. S. Auguſtinus L. de catechiſandis rudibus c.20.

VIII. Exorciſmis, id eſt adjuratione quadam certis precibus facta, dæmon ab homine baptiſando abigebatur. Hujus cæremoniæ mentionem faciunt S. Juſtinus Dial. cum Tryphone, Tertull. de Præſcriptionibus c. 41. S. Cyprianus Epiſtola 2. S. Auguſtinus L. 2. de Gratia & peccato originali c.40. & L. 2. de nuptiis & concupiſcentia c.26.

IX. Exſufflatio quædam exorciſmis addebatur: namque & verbis exorciſmorum pelluntur dæmones; & exſufflatione, eorum expulſio, ſimulque afflatio boni Spiritus denotatur. Ita S. Auguſtinus L.6. contra Julianum c. 2. & L. de peccato originali c.40. & Lib.2. de nuptiis & concupiſcentia c.17.

X. Sal deguſtandum datur; quo ſignificatur vitæ incorruptio ac bonorum operum ſapor. Ritum hunc referunt Origenes Hom.6. ſuper Ezechielem, & Conc. Carthaginenſe III. Can.5. Alicubi dabatur panis benedictus, ut antea obſervavimus ex Sancto Auguſtino L. 2. de peccat. mer. & rem. c.26.

XI. Nares & aures ſaliva tanguntur, & dicitur *Ephpheta*, id eſt, *adaperire*. Hujus ritus meminit S. Ambroſius L. 1. de Sacramentis c. 1. & de iis qui initiantur c.1.

XII. Sacerdos manus imponit & benedicit. Ita Conc. IV. Carthaginenſe c.85. S. Auguſt. L. 2. de peccat. mer. & rem. c.26.

XIII. Unguntur Catechumeni oleo benedicto ante Baptiſmum in pectore & ſcapulis, ungendi poſtea chriſmate poſt Baptiſmum in vertice. Ita S. Clemens L.3. Recognitionum, S. Chryſoſtomus Hom.6. in c.2. Epiſtolæ ad Coloſſenſes, S. Ambroſius L. 1. de Sacramentis c.2. & L.2. c.7.

Cæremoniæ quæ Baptiſmum comitantur.

Prima eſt aquæ baptiſmalis conſecratio, de qua S. Cyprianus Epiſtola 70. ad Januarium. *Oportet ergo*, inquit, *mundari & ſanctificari aquam priùs à Sacerdote, ut poſſit Baptiſmo ſuo peccata hominis qui baptiſatur abluere*. Ejuſ- P.177.

dem consecrationis meminere Tertullianus L. de Baptismo c.4. S. Cyrillus Hierosolym. Catechesi 3. S. Gregorius Nyssenus Oratione de Baptismo, S. Epiphanius hæresi 30. S. Chrysostomus in Psal. 22. S. Ambrosius L. 1. de. Sacramentis c.5. S. Augustinus Lib.6. de Baptismo c.25.

Secunda spectat locum & tempus Baptismi.

Quantùm ad locum, tempore Apostolorum quolibet in loco Baptismus conferebatur, ut constat exemplo Eunuchi, qui à Philippo dum iter facerent, baptisatus est; & exemplo S. Pauli, qui Stephanæ domum baptisavit. Idem observatum fuit sæviente persecutione, cùm nondum licitum erat Christianis templa publica habere, in quibus Sinaxes suas celebrarent. Reddita autem Ecclesiæ pace, non omnibus in locis, sed in iis tantùm quæ Baptisteria dicuntur, licitum fuit baptisare, secluso tamen casu necessitatis.

Quantùm ad tempus solemniter administrandi Baptismum, varia fuit Disciplina.

I. Ecclesia Romana & Africana aliæque adjacentes, in solemnitate Paschatis & Pentecostes tantùm Baptismum conferre solebant. Constat ex Tertulliano L. de Baptismo c.20. ex Siricio S. Pontifice Epistola ad Himerium Tarraconensem, ex S. Leone Epistola ad Episcopos per Siciliam constitutos, ex S. Gregorio Magno in Sacramentorum Libro. In Ecclesia tamen Africana additus est dies Epiphaniæ, ut testatur Victor Vitensis Lib.2. de persecutione Vandalica.

II. In Ecclesia Gallicana aliquando soli dies Paschæ & Pentecostes deputati sunt solemni administrationi Baptismatis, ut colligimus ex Gregorio Turonensi L.5. Hist. Francorum c.11. & Lib.5. c.27. & L.8. c.4. & L.10. c.15. & ex Fortunato L.3. carmine 7.

In eadem tamen Ecclesia sexto sæculo addita est dies sacra Natalis Domini, & Joannis Baptistæ. Ita colligimus ex Avito Viennensi Episcopo Epistola 41. ex Gregorio Turonensi Lib.8. Hist. c.9. Eundem morem ostendit miraculum quod Ebroduni in Natali Domini & in Cœna Dominica quotannis circa Baptisterium à S. Marcellino in ea Urbe erectum, teste Gregorio Turonensi L. de gloria Confessorum c.6. contingebat.

Baptisandi in Natalitiis Christi, Apostolorum ac Martyrum festivitatibus praxis, sexto labente sæculo à Patribus alterius Concilii Matisconensis an. 581. abrogata est, quæ abrogatio extra Gallias vim non habuit.

Apud Hibernos & Anglos solemnior Baptismus olim traditus fuit in Paschate, Pentecoste, Natali Domini & Epiphania. Constat ex Synodo altera S. Patricii c.19. ex S. Gregorio Magno L.7. Epistolarum Epistola 30.

Apud Hispanos præter Pascha & Pentecosten, Natalis dies Domini Baptismo consecratus fuit. Patet ex Valafrido L. de divinis Officiis c.26.

Disciplinam quam hactenus indicavimus, ante duodecimum sæculum apud Occidentales desiisse fidem facit Rupertus Abbas, qui anno 1135. obiit. L.4. de divinis Officiis c.18. *Postquam*, inquit, *Christianitas crevit.... quia periculosum erat tantam multitudinem differre, propter occasiones mortis . . . visum est sanctæ Ecclesiæ, passim indulgentia baptisandi concessa, imò oblata, cuncta antevenire pericula.*

Tom.2. p. 791. col. 1.

In Ecclesia Orientali dies solemnis Baptismi erant Pascha, Pentecostes, & Epiphania Domini. Constat ex sancto Hieronymo Epistola 61. ex sancto Chryso-

ſoſtomo Serm. 36. de Pentecoſte, Sancto Gregorio Nazianzeno Oratione 39. Lege Goarium in ſuis ad Euchologium Græcorum notis, eo præſertim loco quo majoris aquæ benedictæ in ſanctis Theophaniis ritum deſcribit.

Omni porrò tempore validè poſſe Baptiſmum conferri, obſervat Tertullianus L. de Baptiſmo c. 19. *Cæterùm*, inquit, *omnis dies Domini eſt, omnis hora, omne tempus habile Baptiſmo: ſi de ſolemnitate intereſt, de gratia nihil refert.* Pagina 232. B.

Tertia cæremonia eſt nominis impoſitio.

Quarta, ut eſſent ſuſceptores qui baptiſatum de ſacro Fonte levarent, & poſteà diligentiùs eum de fide inſtituerent. Tertullianus L. de Baptiſmo eos appellat *ſponſores*, quia fidem ſuam pro baptiſato obligant. Vide ſanctum Baſilium Epiſtola 128. Sanctum Chryſoſtomum Hom. 12. in primam ad Corinthios c. 4. S. Auguſtinum Sermone 116. de tempore.

Quinta, eſt trina immerſio, vel infuſio aquæ, de qua ſuperiùs ſatis dictum fuit.

Ceremoniæ quæ ſequuntur Baptiſmum.

Prima videtur fuiſſe oſculum pacis, in ſignum unionis ac fraternitatis cum baptiſato. S. Cyprianus Epiſtola ad Fidum.

Secunda, eſt unctio chriſmatis in vertice. Damaſus in vita Sylveſtri, Innocentius I. Epiſtolæ 1. c. 3. S. Ambroſius Lib. 3. de Sacramentis c. 1. S. Hieronymus Dial. contra Luciferianos.

Tertia, eſt cereus accenſus, qui datur baptiſato in ſignum fidei & gratiæ acceptæ, & translationis ipſius à poteſtate tenebrarum ad lumen & ſortem Sanctorum. S. Gregorius Nazianzenus Oratione in S. Lavacrum, S. Auguſtinus in Pſalm. 65.

Quarta, eſt veſtis candida, quam ferre ſolebant à Sabbato ſancto uſque ad Dominicam in albis. Illius mentionem faciunt S. Dionyſius, aut quiſquis auctor eſt Libri de Eccleſiaſtica Hierarchia c. de Baptiſmo, S. Ambroſius L. de iis qui initiantur c. 7. S. Auguſtinus Serm. 157. de tempore.

Ultima, fuit delibatio lactis & mellis, quæ jam in uſu non eſt. Illius cæremoniæ meminere Tertull. L. de Corona militis c. 3. & S. Hieronymus Dial. adversùs Luciferianos, ubi ait id fieri ſolitum in ſignum novæ infantiæ in Chriſto. Unde in Miſſà Dominicæ in albis legitur propter Neophytos iſtud ex Epiſtola S. Petri, *Quaſi modò geniti infantes lac concupiſcite.*

Quæres, an ſi cogente neceſſitate Baptiſmi cæremoniæ omiſſæ fuerunt, illa recedente ſupplendæ ſint.

Reſp. mentem ac praxim Eccleſiæ ſemper fuiſſe, ut ſupplerentur; habent enim illæ omnes utilitatis plurimùm ac pietatis, nec fruſtra eas Eccleſia inſtituit ac juſſit obſervari.

Dices: Nonnullæ ex illis, v. g. exorciſmi, inutiles prorſus videntur poſt Baptiſmum, omnique ſenſu & effectu carere. Ad quid enim illi inſtituti ſunt, niſi ad expellendum ac fugandum dæmonem? *Exi ab eo, immunde ſpiritus, & da locum Spiritui ſancto paracleto*, ait miniſter. Atqui per Baptiſmum jam expulſus fuit dæmon, jam in baptiſato Spiritus ſanctus inhabitat: quam ergo efficaciam, quam ſignificationem habere poſſunt illi exorciſmi? Nonne Spiritui ſancto injuriam inferre potius videri poſſunt, quaſi cum ipſo dæmon

in homine baptisato cohabitaret? *Quid iniquius, quàm exorcisare Spiritum sanctum?* inquiebat Optatus L.2. de Schismate Donat. n.21.

Resp.1. Ecclesiæ imperanti prompto animo obsequendum esse, tametsi causas & rationes rei imperatæ ignoremus. Velle autem Ecclesiam ut exorcismi omissi suppleantur, ex Rituali Romano cæterisque aliis ferè omnibus particularium Ecclesiarum Libris, ac Provincialibus statutis, ita compertum est, ut negari non possit.

Resp.2. S. Thomam propositæ objectioni sic respondere 3.p.q.71.art.3. ad 3. *Ea*, inquit, *quæ aguntur in exorcismo, ordinantur ad removendum impedimenta; & ideo sine eo potest aliquis consequi effectum Baptismi. Non tamen sunt hujusmodi prætermittenda, nisi in necessitatis articulo; & tunc cessante periculo debent suppleri, ut servetur uniformitas in Baptismo. Nec frustra supplentur post Baptismum: quia sicut impeditur effectus Baptismi, antequam percipiatur; ita potest impediri postquam fuerit perceptus.* Et in 4.Lib. Sentent. dist.6. q.2. art.3. ad 4. *Dicendum*, inquit, *quòd ad hoc quòd uniformitas Baptismi observetur, oportet quòd exorcismus, si prætermissus fuerit, post Baptismum suppleatur; & tunc tantùm signat, vel fortè additur etiam aliqua cohibitio ab impugnatione diaboli. Nec hoc est inconveniens, cùm etiam per aquam benedictam, qua post Baptismum aspergimur, aliqua potestas dæmonis reprimitur.* Hæc S. Thomas. Sicut igitur gratia virtute Baptismi collata, non obstat quin per cæremonias quæ Baptismum sequuntur, beneficii aliquid spiritualis percipiamus: ita etiam tametsi jam per Baptismum expulsus sit ac conjuratus dæmon, nihilominus cùm accedunt subinde exorcismi, qui omissi fuerant, inutiles omninò ac superflui non sunt; licèt enim dæmonem non expellant, qui jam expulsus est, vires tamen ipsius reprimunt, vim elidunt tentationis, & ardorem concupiscentiæ temperant. Adde quòd quemadmodùm iis, qui ex charitate perfecta jam sanctificati accedunt ad Baptismum, inutilis non est Baptismus, imò cùm percipi potest, necessarius, quia nonnisi per ordinem ad illum, & ex voto illius gratia concessa fuit; ita & expulsio dæmonis jam facta, exorcismo subsequenti, quem respiciebat, suo modo tribuenda est.

Optatus loco citato ne verbum quidem habet de Baptismo, & exorcismis illi annexis. Unicè invehitur in audaciam & furorem Donatistarum, qui Catholicos Episcopos & Sacerdotes de gradu suo, infando ac sacrilego ritu, contra jus omne dejecerant; sicque vel ipsimet Spiritui sancto, à quo illi ordinati fuerant, injuriam intulerunt, seu, ut loquitur Optatus, ipsum *Spiritum sanctum exorcisarunt quo nihil iniquius. Perfecti fuerant illi*, ait Optatus, *opere scilicet Dei, qui in ejus nomine fuerant ordinati; & vos contra opus Dei hostiliter militatis.... Quid iniquius, quàm exorcisare Spiritum sanctum, altaria frangere, Eucharistiam animalibus projicere? Docete ubi vobis mandatum est radere capita Sacerdotum, cùm è contrario sint tot exempla proposita fieri non debere.*

TRA-

TRACTATUS
DE
SACRAMENTO CONFIRMATIONIS.

Quinque de Sacramento Confirmationis Quæstiones proponemus.

Prima erit de natura & partibus quibus constat.

Secunda, de necessitate.

Tertia, de causis.

Quarta, de effectibus.

Quinta denique, de cæremoniis Sacramenti Confirmationis.

In ipso verò harum Prælectionum limine more nostro præmittimus Canones Tridentinos circa Confirmationem Sess.7.

Can.1. *Si quis dixerit Confirmationem baptisatorum otiosam cerimoniam esse, & non potius verum & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuiße, quàm Catechesim quamdam, qua adolescentie proximi fidei sue rationem coram Ecclesia exponebant, anathema sit.*

Can. 2. *Si quis dixerit, injurios eße Spiritui sancto eos qui sacro Confirmationis chrismati virtutem aliquam tribuunt, anathema sit.*

Can.3. *Si quis dixerit, sancte Confirmationis ministrum non esse solum Episcopum, sed quemvis simplicem Sacerdotem, anathema sit.*

QUÆSTIO PRIMA.

De natura, seu partibus quibus constat Sacramentum Confirmationis.

Ut natura, & partes quibus constat Confirmationis Sacramentum, rectè, ut par est, intelligantur, quatuor sunt totidem Articulis expendenda.

I. No-

I. Nomen & definitio Sacramenti Confirmationis.
II. An Confirmatio verum sit & propriè dictum novæ Legis Sacramentum.
III. Quæ sit ejus materia.
IV. Quæ ejusdem forma.

ARTICULUS PRIMUS.

De nomine & definitione Sacramenti Confirmationis.

VAria sunt apud Auctores Ecclesiasticos hujus Sacramenti nomina: alia petuntur ab ejus materia, alia à forma, alia denique ab ejus effectu. A materia.

Dicitur 1. *manus impositio*. Fundamentum habet in Actibus Apostolorum c.8. v.17. *Imponebant* (nempe Apostoli) *manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum*. Ita passim Veteres, sanctus Cyprianus Epistola 73. ad Jubajanum, S. Hieronymus Dial. adversùs Luciferianos, S. Augustinus L. 3. de Baptismo contra Donatistas c. 16. & alii.

Dicitur 2. *Sacramentum chrismatis & unctionis*, nempe ab unctione & chrismate, quod solet in illo usurpari. Ita S. Augustinus L. contra Litteras Petiliani c. 104. *Unguenti mysterium*, à S. Dionysio L. de Ecclesiastica Hierarchia c. 4. *Chrisma spiritalis unguenti*, à Theodoreto ad caput 1. Cantici Canticorum. *Chrisma sanctum, & supercœleste*, à Concilio Laodiceno Can. 7. & 48. Denique, *Chrisma salutis*, à S. Leone Serm. 4. de nativitate Domini c. 5.

A forma, aut quasi forma qua administratur, dicitur *Signaculum*, à Cornelio S Pontifice in sua ad Fabium Antiochenum Epistola apud Eusebium L. 6. Hist. c. 43. ubi loquens de Novato, qui in lecto baptisatus, Sacramentum
Pagina Confirmationis subinde percipere neglexerat, ait: *Hoc autem signaculo mi-*
294 B. *nimè percepto, quo tandem modo Spiritum sanctum potuit accipere?* Ita pariter appellatur à S. Cypriano Epistola 73. ad Jubajanum, à S. Ambrosio L. de Mysteriis seu de Initiandis c. 7. à S. Leone Sermone 4. de nativitate. Communis est apud Græcos præsertim hæc nuncupatio, à quibus Confirmatio *σφραγίς*, *signaculum* dicitur. Hinc ista solemnis apud eos inter ungendum forma usurpata, *Signaculum doni Spiritus sancti*.

Ab effectu dicitur *perfectio*, à Concilio Eliberitano c. 38. à S. Ambrosio L. 3. de Sacramentis c. 2. Ratio est, quia homo baptisatus fit perfectè ac planè Christianus per accessionem gratiæ roborantis ac confortantis, quæ propria est Sacramenti Confirmationis. Dicitur 2. *Consummatio*, à S. Cypriano Epistola citata. Unde S. Th. 3. parte q. 72. art. 1. ad 2. appellat Confirmationem, Sacramentum *plenitudinis gratiæ*. Et in 4. dist. q. 1. art. 1. q. 2. ad 1. *Est*, inquit, *plenitudo gratiæ Christianæ sufficiens ad salutem, & hæc datur in Baptismo; & plenitudo gratiæ ad fortiter resistendum, & hæc datur in Confirmatione*.

Dicitur 3. usitato & communi nomine, *Confirmatio*, quia robur & vires subministrat ad fidem Christi intrepidè profitendam. Ita Catechismus Conc. Trid. parte 2. nu. 17. *Chrismatis Sacramento*, inquit, *adversùs omnes carnis, & mundi & diaboli impetus robustiores fiunt* (baptisati;) *& eorum animus fide omnino confirmatur ad confitendum & glorificandum nomen Domini*

nostri

nostri Jesu Christi, ex quo etiam nomen ipsum inventum esse, nemo dubitat. Ita quoque Conc. Senonense an. 1528.

Recens non est istud Confirmationis nomen, sed jam pridem à Veteribus usurpatum: à Concilio I. Arausicano an. 442. à tertio Arelatensi an. 455. à S. Hilario Arelatensi, qui subscripsit Concilio I. Arausicano, Homil. de Pentecoste, quæ vulgò cum cæteris sub nomine Eusebii Emisseni laudari solet. Et antea an. 315. à Synodo Romana sub Sylvestro, si fides habeatur Actis quæ Sylvestri nomine circumferuntur. Unde Beda qui an. 735. extremum diem obiit, Commentario in Psal. 26. testatur suo tempore unctionem, quæ per manuum impositionem datur ab Episcopis, vulgò Confirmationem appellari solitam fuisse; quo etiam nomine à Conciliis Florentino & Tridentino, & à tota Ecclesia solet appellari. *Tom. 8. p. 558. n. 70.*

Definitur aut potius describitur Confirmatio, Sacrum & sensibile signum à Christo Domino institutum, à solis Episcopis tanquam ordinariis ministris collatum, in Religione perpetuum, ad conferendam homini baptisato gratiam roborantem ac confirmantem, qua Christi fidem constanter & intrepidè profiteatur.

Nihil in hac descriptione continetur, quod ad fidem Catholicam non pertineat; ac consultò abstinuimus à facienda mentione vel materiæ, vel formæ, de quibus litigant inter se Scholæ Theologi.

Omnes hujus definitionis partes facilè constant ex iis quæ generatim diximus de definitione Sacramenti. Aliæ quippè tenent locum generis, & communes sunt omnibus Sacramentis, nempè quòd sit signum sacrum sensibile à Christo Domino institutum, perpetuum in Religione, gratiæ productivum; aliæ verò locum tenent differentiæ, nempe quòd producat gratiam roborantem & confortantem, ad fidem Christi constanter profitendam.

Breviùs Confirmatio definitur: Sacramentum à Christo Domino institutum, quo baptisatis datur Spiritus sanctus, ad fidem Christi constanter & intrepidè profitendam.

ARTICULUS II.

An Confirmatio sit verum & propriè dictum novæ Legis Sacramentum.

ERRORES.

INter veteres Hæreticos soli Novatiani veniunt in suspicionem negati Sacramenti Confirmationis: dico in suspicionem; res enim satis explorata non est, ut pro certa & judicata habeatur. Cornelius quidem S. Pontifex in sua ad Fabium Antiochenum Epistola apud Eusebium L. 6. c. 43. narrat Novatum, postquam à morbo liberatus est, ab Episcopo consignatum non fuisse; an verò ex errore, aut ex sola negligentia omiserit ille percipere Sacramentum Confirmationis, non exponit sanctus Pontifex. Solus Theodoretus Lib. 3. hæreticarum fabularum, de Novatianis ait: *Iis quos baptisant sanctissimum Chrisma non præbent. Quapropter eos qui ex hac hæresi corpori Ecclesiæ conjunguntur, laudatissimi Patres inungi præceperunt.* Verùm alii Scriptores qui de Novatianis locuti sunt, ut Philastrius, S. Epiphanius, S. Augustinus, S. Damasce- *Pagina 124. D.* *To. 4 p. 229 D.*

mafce-

mascenus, S. Pacianus, de hoc illorum errore prorsus silent; nisi velis S. Pacianum Epistola 3. ad Sympronianum hunc Novatianorum errorem in-
Bibliot. PP. T. 4. par. 309. G. digitare, cùm ait: *Vestræ plebi unde Spiritus, quam non consignat unctus Sacerdos?* Et ante hos omnes Concilium Nicænum. I. Can. 8. Novatianorum errores perstringens, omnino silet erraſſe illos circa Confirmationem.

Dallæus L. 3. de Sacramento Confirmationis c. 17. non altiùs originem, veritatem & præsidium sententiæ Lutheri circa Confirmationem repetit, quàm à Valdensibus, Wiclefitis & Hussitis. Præclara verò antiquitas, quæ undecimum sæculum nòn antecedit! Præclarum præsidium, quod à Novatoribus rogatur! tales Dallæo antecessores ac patronos non invidemus.

Quamquam neque Valdenses, neque Vviclefitas, neque Hussitas eo in errore Novatoribus nostris præivisse facilè concedimus.

Non Valdenses, qui in sua solemni professione fidei Uladislao Regi Hungariæ oblata, agnoscunt *septem numero Sacramenta*; & de nostro Sacramento Confirmationis ajunt: *Fide ex divinis Scripturis sumpta profitemur temporibus Apostolorum illud observatum fuisse*. Et apud Reinerum c. 5. gloriantur Valdenses,
Bibliot. PP. To. 25. pag. 265. E. quòd per manus impositionem Spiritum sanctum conferat. Itaque non circa veritatem Sacramenti Confirmationis errarunt illi, sed 1. circa ejusministrum, quem ordinarium volebant esse Presbyterum. Ita colligitur ex Reinero. 2. circa consecrationem chrismatis & aquæ baptismalis, quam dicebant omnino superfluam. Ita Philchdorfius. 3. circa unctionem, quam humanum esse inventum asserebant. Ita Æneas Sylvius. Adde quòd apud Reinerum non legi, Valdenses Sacramentum Confirmationis reprobant: sed, *non curant*. Ait quidem eos *omnia Sacramenta damnare*: non quòd omnia rejiciant, nisi velit Dallæus eos & Baptismum, & Eucharistiam pariter rejecisse, quod ille haud dubiè non fatebitur; damnant verò in iis multa quæ immeritò inducta esse contendunt, v. gr. in Baptismo Catechismum, susceptores, & alia hujusmodi.

Non Wiclefitas, à Wiclefo sic dicti, Lollardi vulgò nuncupati, qui circa annum Christi 1370. exorti sunt. Namque inter articulos Wiclefi in
To. 12. Conc p. 46. E. Concilio Constantiensi Sessione 8. damnatos, semel tantùm mentio fit Confirmationis, articulo nempe 28. in quo non veritas hujus Sacramenti, sed minister tantùm impetitur. En verba hujus articuli, *Confirmatio juvenum, locorum consecratio, reservantur Papæ & Episcopis propter cupiditatem lucri temporalis & honoris*. Quapropter Guillelmus Widefordus qui ex professo errores Wiclefi confutavit, istum dumtaxat 28. articulum circa Confirmationem carpit & impugnat.

Non etiam Hussitas, qui & Thaboritæ dicti sunt; quia, teste Ænea Sylvio, isti eadem cum Wiclefo docuere: at Wiclefus non circa substantiam Sacramenti Confirmationis, sed ejus tantùm ministrum, quem volebat esse simplicem Sacerdotem, erravit.

Petrus Vallecernensis Monachus Cisterciensis eum errorem ascribit Albigensibus, Historiæ suæ Albigensium cap. 2. sicut & Alanus ipsi coætaneus.

Itaque inter Novatores, Lutherani & Calvinistæ aperta fronte veritatem Sacramenti Confirmationis aggressi sunt, quam dicunt meram esse ac otiosam Baptismi cæremoniam; seu Catechismum quemdam, quo baptisati ab Episcopo interrogati, fidei suæ rationem reddere tenentur.

Ex Canone 1. Conc. Trid. Sess. 7. apertè cognoscitur quis sit error Nova-

torum

torum circa Confirmationem. Inverecundè omninò ac impiè Calvinus *oleum Confirmationis pollutum* appellat *diaboli mendacio*; *abortivam Sacramenti larvam*; *atque inter exitiales satanæ præstigias recensendum esse* contendit. Instit. L. 4. c. 19. p. 538. Novatoribus ea quoque in parte adhæsit Antonius de dominis L. 5. de Republ. Eccles. c. 5.

Inter recentiores Calvinistas nullus majori doctrinæ apparatu adversùs Confirmationis Sacramentum scripsit, quàm Joannes Dallæus, editis eam in rem tribus Libris, in quorum primo totus est ut probet Sacramentum Confirmationis nulla arte posse ex sacris Litteris inferri; in duobus verò postremis, omnia Catholicorum argumenta ex SS. Patribus & constanti Traditione Ecclesiæ deprompta, elevare, & aliò planè inflectere nititur: sed conatu planè infelici, ut in decursu hujus Tractatus ostendemus. Quod ut distinctiùs exequamur, duo hic sejunctim exponenda sunt.

Primum, utrum veritas Sacramenti Confirmationis possit efficaciter probari ex Scripturis.

Secundum, utrum possit probari ex constanti & perpetua Ecclesiæ totius Traditione.

Utrum veritas Sacramenti Confirmationis efficaciter probari possit ex Scripturis.

Opiniones Scholasticorum.

Inter Scholæ Magistros qui existimant Sacramentum Confirmationis non fuisse à Christo, neque ab Apostolis institutum, sed ab iis rem Sacramenti sine Sacramento fuisse collatam, ii consequenter putant, ex Scripturis colligi non posse veritatem Sacramenti Confirmationis. Ita Alexander Alensis Summæ parte 4. q. 9. membro 1. *Sine præjudicio*, inquit, *dicendum quòd Dominus neque hoc Sacramentum, ut est Sacramentum, instituit, neque dispensavit, neque Apostoli. Intelligendum est igitur, quòd post Ascensionem Domini congruebat Apostolos confirmare, & aliis Spiritum sanctum dari ad robur ....unde Apostoli confirmati sunt à Spiritu sancto immediatè, sine ministerio, & Sacramento; & ipsi deinde confirmabant sine Sacramento .... Sed postquam Apostoli....defecerunt, institutum fuit hoc Sacramentum Spiritus sancti instinctu in Concilio Meldensi, quantùm ad formam verborum, & materiam elementarem, cui etiam Spiritus sanctus contulit virtutem sanctificandi.* To. 4. p. 198. col. 1.

Hujus opinionis (certè improbabilis, ne quid amplius dicam) meminit S. Th. 3. parte q. 72. art. 1. ad 1. *Circa institutionem hujus Sacramenti*, inquit, *triplex est opinio. Quidam enim dixerunt, quòd hoc Sacramentum non fuit institutum nec à Christo, nec ab Apostolis, sed postea processu temporis in quodam Concilio. Alii verò dixerunt, quòd fuit institutum ab Apostolis. Sed hoc non potest esse: quia instituere novum Sacramentum pertinet ad potestatem excellentiæ, quæ competit soli Christo. Et ideo dicendum est, quòd Christus instituit hoc Sacramentum, non exhibendo, sed promittendo..... & hoc ideo quia in hoc Sacramento datur plenitudo Spiritus sancti, quæ non erat danda ante Christi Resurrectionem & Ascensionem.*

Inter eos verò qui existimant Confirmationis Sacramentum fuisse à Christo insti-

institutum, alii negant id posse ex sacris Litteris demonstrari, sed ad unam confugiunt Ecclesiæ Traditionem, ut Scotus in 4. dist. 7. ad 1. Gabriel eadem distinctione q. unica. Alii putant ex Scripturis colligi id quidem posse, sed inefficaciter, ut Dominicus Soto in 4. dist. 7. art. 1. Gregorius de Valentia Tom. 4. disput. 5. q. 1. puncto 1.

Inter illos autem qui contendunt probari posse efficaciter ex Scripturis veritatem Sacramenti Confirmationis, alii probant ex c. 19. S. Matth. v. 15. ubi Christus pueris manus imponit. Alii ex cap. 1. v. 21. 2. ad Corinth. ubi Apostolus ait: *Qui autem confirmat nos vobiscum in Christo, & qui unxit nos Deus, & qui signavit nos & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.* Verùm dissimulandum non est, infirmum admodum esse genus hoc argumenti ex istis testimoniis depromptum, atque adversariis nostris cavillandi ac triumphos agendi locum subministrare: tùm quia manus illa impositio qua usus est Christus erga pueros nondum baptisatos, confirmatoria non erat, sed simplex benedictio, quæ hoc ritu solebat à Judæis impendi: tùm quia verbum, *confirmare*, &, *ungere*, apud S. Paulum usurpatur pro interna gratiæ Confirmatione & unctione, ut 1. Corinth. 1. v. 6. Coloss. 2. v. 7. Hebr. 2. v. 3. Quamquam dici non immeritò posset, Apostolum citato c. 1. 2. ad Corinth. alludere ad externam unctionem, sicut revera interpretantur aliqui è SS. Patribus; sed cùm argumentum istud efficax non sit ac peremptorium, omittendum duximus. Alii denique utuntur aliis Scripturæ testimoniis quæ mox proferemus.

Neque est quòd Dallæus nobis objiciat hanc nostrorum Theologorum discordiam. Namque illi omnes unanimi consensu fatentur Confirmationem verum esse Legis novæ Sacramentum, licèt disputent de materia & forma & de ministro, & de genere probationum quibus confirmari potest dogma Catholicum. Deinde verò fides Ecclesiæ Romanæ non æstimari debet ex placitis Doctorum particularium, sed ex publicis fidei professionibus ab Ecclesia universa probatis & ubique receptis; atque in hoc luto semper hæret Dallæus, quòd privatas nonnullorum Scholasticorum opiniones, tanquam placita & definitiones Ecclesiæ Romanæ nobis obtrudat. His præmissis, sit

CONCLUSIO.

Veritas Sacramenti Confirmationis efficaciter probatur ex sacris Litteris.

Ex cap. 8. Actorum v. 14. & sequentibus: *Cùm audissent Apostoli qui erant Jerosolymis, quia recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum & Joannem: qui cùm venissent, oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum sanctum; nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptisati tantùm erant in nomine Domini Jesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum.*

Ex cap. 19. v. 5. *His auditis, baptisati sunt in nomine Domini Jesu. Et cùm imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus sanctus super eos, & loquebantur linguis, & prophetabant.*

Inde sic efficaciter arguimus: Ad verum & propriè dictum novæ Legis Sacramentum quatuor potissimùm requiruntur conditiones. 1. ut sit signum sensi-

ſenſibile. 2. ut ſit à Chriſto Domino inſtitutum. 3. ut vim habeat producendi ſeu conferendi gratiam. 4. ut ſit perpetuum in Chriſtiana Religione. Atqui quatuor illæ conditiones apprimè conveniunt Sacramento Confirmationis, & rectè inferuntur ex duplici citato Scripturæ teſtimonio.

I. Habemus ſignum ſenſibile, ſcilicet *manus impoſitionem, & orationem.*

II. A Chriſto Domino inſtitutum eſſe ritum hunc ſenſibilem, ipſo facto & exemplo Apoſtolorum conſtat: neque enim illi niſi juſſi, talem ritum uſurpaſſent, & Eccleſiis quæ fundarunt, reliquiſſent. Ut enim rectè ait Tertullianus Lib. de Præſcriptionibus c. 21. *Eccleſiæ ab Apoſtolis, Apoſtoli à Chriſto, Chriſtus à Deo accepit.* Pagina 209. B.

III. Signum illud ſenſibile vim habet conferendi gratiam: *Imponebant manus, & accipiebant Spiritum ſanctum*, ait ſacer Textus. At nemo eſt in ſacris Litteris vel tantiſper verſatus, qui neſciat per *Spiritum ſanctum* intelligi (ubi de effectibus Sacramentorum agitur) gratiam ſanctificantem, cujus productio per quamdam appropriationem Spiritui ſancto tribuitur.

IV. Denique, ſignum illud non tranſitorium & ad tempus inſtitutum fuiſſe, ſed permanens atque perpetuum in Eccleſia, invictè demonſtratur ex praxi & uſu Eccleſiæ nuſquam interrupto, atque ex SS. Patribus inferiùs laudandis, qui teſtantur idem ætate ſua conferri per *impoſitionem manuum*, quod in Actibus Apoſtolorum collatum legimus ab Apoſtolis.

Ritum autem hunc non meram fuiſſe Baptiſmi cæremoniam, ut placet Novatoribus, vel ex hoc uno ſatis declaratur, quòd ſolis Apoſtolis ejus adminiſtratio conceſſa fuerit, ut iis nempe, qui à Philippo fuerant baptiſati, darent per manus impoſitionem Spiritum ſanctum. At ſi mera fuiſſet Baptiſmi cæremonia, quare Philippus, qui Baptiſmum dederat Samaritanis, eam cæremoniam non uſurpaſſet? An majus quidquam eſt cæremoniam alicujus Sacramenti celebrare & adminiſtrare, quàm Sacramentum ipſum?

Solvuntur Objectiones Dallæi adversùs probationem ex Scripturis.

Objicit 1. Dallæus Lib. 1. c. 6. ſe in laudatis Scripturæ locis nullum oleum ſentire, nullum odorari balſamum, quibus tamen noſtra conſtat Confirmatio.

Reſp. 1. de fide non eſſe, oleum & balſamum, ſed unctionem, eſſe materiam eſſentialem Sacramenti Confirmationis; ſatis ergo eſt ad aſtruendam veritatem hujus Sacramenti, quòd ex Scripturis habeamus ſignum aliquod ſenſibile, quale profectò reperitur in manus impoſitione; & quamquam noſtri Theologi diſputent inter ſe de illa materia eſſentiali, omnes tamen conſentiunt eſſe aliquam determinatam.

Reſp. 2. argumentum illud negativum nullius eſſe ponderis; certum quippè eſt multa feciſſe & uſurpaſſe Chriſtum & Apoſtolos, quæ litteris conſignata non ſunt, ut teſtatur S. Joannes c. 20. v. 30. Ergo licèt nulla fiat in Scripturis mentio chriſmatis, non tamen benè infertur eam ab Apoſtolis uſurpatam non fuiſſe, nec ab Eccleſia uſurpari debere, cùm Traditio, quæ altera eſt fidei noſtræ regula, doceat conſtantem fuiſſe illius uſum in Eccleſia, ſicut conſtabit ex dicendis infrà, ubi de materia Confirmationis.

Objicit 2. eodem Libro c. 9. Per Spiritum ſanctum quem Apoſtoli imponen-

ponendo manus conferebant, intelligi non debet gratia interior sanctificans, sed tantùm donum linguarum, charismatum, & miraculorum, quod primis illis temporibus necessarium erat ad confirmandam fidem, & primordia Ecclesiæ dilatanda. Probat ex cap.2. Joelis ubi dicitur: *Effundam de spiritu meo super omnem carnem, & prophetabunt filii vestri.* Et ex cap. ultimo S. Marci: *Signa autem eos qui crediderint*, inquit, *hæc sequentur; in nomine meo dæmonia ejicient.* Et ex Actibus Apostolorum, ubi passim observatur quòd ii, in quos descendebat Spiritus sanctus, loquerentur linguis &c.

Resp. nego ant. Uterque enim designatur effectus Spiritus sancti, & gratia gratum faciens seu sanctificans, & gratia gratis data, seu donum linguarum, miraculorum: atque in eo perpetuò versatur Dallæi fallacia, quæ à falso supponente dicitur, ut utrumque aut dividat, aut rejiciat effectum; interiorem à donis separat in primis Christianis, à nobis verò utrumque excludit. Sed immeritò prorsus. Prior effectus, præcipuus est, permanens ac perpetuus, id est Sacramento semper annexus, si cum legitima præparatione percipiatur; posterior verò transitorius fuit & ad tempus concessus, ad commendationem rudis fidei, & primordia Ecclesiæ dilatanda. Ita disertè S. Augustinus L. 3. de Baptismo cap.16. *Neque enim*, inquit, *temporalibus & sensibilibus miraculis attestantibus, per manus impositionem modò datur Spiritus sanctus, sicut antea dabatur ad commendationem rudis fidei, & Ecclesiæ primordia dilatanda. Quis enim nunc hoc expectat, ut ii quibus manus ad accipiendum Spiritum sanctum imponitur, repente incipiant linguis loqui? Sed invisibiliter & latenter intelligitur propter vinculum pacis eorum cordibus divina charitas inspirari.* Igitur ex S. Augustino, etsi jam desierint dona illa linguarum & miraculorum, quæ primis Fidelibus simul cum gratia sanctificante per Sacramentum Confirmationis conferebantur, ipsa tamen charitas latenter, id est sine signis illis conspicuis in cordibus diffunditur: quæ signa, ait idem S. Doctor Tract.6. in Joannis Epistolam primam, erant tempori opportuna. *Oportebat enim*, inquit, *ita significari in omnibus linguis Spiritum sanctum, quia Evangelium Dei per omnes linguas cursurum erat toto orbe terrarum. Significatum est illud, & transiit.* Malè igitur infert Dallæus, aut primis Fidelibus sola dona linguarum & miraculorum data esse per impositionem manuum Apostolorum sine interiore ac sanctificante gratia, aut jam sanctificantem illam gratiam per eandem impositionem manus non conferri; quia donis illis conspicuis destituta est. Si distinxisset ille inter effectus Confirmationis permanentes ac perpetuos, & fluentes, transitorios & tempori accommodatos, objectionem hanc tanta pompa non amplificasset.

To.9.p. 116. F.

To.3.p. 2. pag. 868.C.

Ipsis verò primis Fidelibus cum donis linguarum, etiam interiorem seu sanctificantem gratiam concessam esse per impositionem manuum Apostolorum constat: tùm quia eundem acceperunt Spiritum sanctum qui datus erat Apostolis, teste S. Petro Act. 11. v. 15. *Cùm autem*, inquit, *cœpissem loqui, cecidit Spiritus sanctus super eos, sicut in nos in initio.* At Spiritus sanctus datus Apostolis complectebatur non sola charismatum dona, sed præcipuè interiorem gratiam qua subitò mutati sunt in viros alteros, & intrepidi redditi ad fidem Christi profitendam. Tùm quia est ille ipse Spiritus quem Christus promiserat Joan. 14. v. 16. *Ego rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum.* Atqui ejusmodi Spiritus non consistit

in

in solis illis donis linguarum, quæ diuturna non fuere. Tùm quia ejusmodi dona & gratiæ gratis datæ etiam peccatoribus dari possunt: at isti manentem in se non habent Spiritum sanctum. *In malevolam enim animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Spiritus enim sanctus disciplinæ effugiet fictum.* Sap. 1. v. 1. Habere igitur donum linguarum, & habere in se Spiritum sanctum, duo sunt maximè distincta. Tùm denique, quia in novo Testamento nusquam dona Spiritus sancti, seu gratiæ gratis datæ, simplicer & absolutè vocantur Spiritus sanctus; ergo ubi legimus datum simpliciter Spiritum sanctum, non sola illa dona intelligenda sunt, sed prçsertim gratia interior sanctificans.

Instat 1. Baptisati à Philippo in Samaria, eum Spiritum sanctum acceperunt per impositionem manus Apostolorum, quo antea caruerant: atqui non caruerant Spiritu sancto, prout importat gratiam sanctificantem, qua procul dubio in Baptismo donati fuerant; ergo acceperunt tantùm gratiam gratis datam.

Resp. dist. min. Atqui non caruerant gratia sanctificante regenerante, qua omnia peccata, originale & actualia, perfectè mundantur, concedo: gratia roborante & confortante ad intrepidam & constantem fidei professionem ordinata, nego. Hanc enim gratiam, sive specie distincta sit à gratia baptismali, sive tantùm gradu & intensione, quod hìc non inquirimus, ante illapsum Spiritus sancti non perceperunt Apostoli, neque primi Fideles ante impositionem manus Apostolorum. De illa autem gratia singulari loquitur Christus Act. 1. v. 8. *Accipietis virtutem supervenientis Spiritus sancti in vos, & eritis mihi testes in Jerusalem & in omni Judæa.*

Instat 2. Adventus Spiritus sancti in Samaritanos exprimitur voce græca ἐπιπεπτωκὲ, quæ significat, *irruere*, *illabi*, *incidere*; at Spiritus sanctificantis donatio nusquam in Scripturis iis verbis exprimitur, quæ propria sunt Spiritus prophetici.

Resp. non immeritò S. Lucam eo verbo usum fuisse, ut nempe utrumque gratiæ genus Apostolis datum, nempe gratis datæ, & gratum facientis, significaret. Verbum quippe quo utitur, significat *irruere*, *illabi*, seu *descendere*; utrumque autem apprimè illis donis congruit. Irruere quippe idem est ac cum impetu descendere; Spiritus enim sanctus dicitur per modum venti vehementis advenisse: illabi verò est leniter ac sine strepitu descendere, quod gratiæ gratum facienti rectè adaptatur. Unde Jacobi 1. v. 17. dicitur: *Omne donum perfectum desursum est, descendens à Patre luminum.*

Instat 3. Spiritus ille sanctus à Philippo nec datus est, nec dari potuit, ut Chrysostomus, Oecumenius & alii contendunt: atqui nulla idonea ratio & causa fingi potest, cur ab ordinario, eoque excellenti Christi servo, dari non potuerit ordinarium Spiritus sancti donum.

Resp. nego min. Ratio est, quòd Philippus Episcopus non erat, sed tantùm Diaconus; soli verò Episcopi à Christo instituti sunt ministri ordinarii Sacramenti Confirmationis: quapropter missi sunt Petrus & Joannes, qui manus imponerent iis qui à Philippo baptisati fuerant.

Instat 4. Qui ab Apostolis dabatur Spiritus, movit Simonem magum ut oblata pecunia cuperet talem sibi ab Apostolis conferri facultatem: at si nihil aliud actum esset quàm quod in Confirmatione fieri vulgò videmus, non ita fuisset affectus Simon.

Resp. argumentum istud fallaciam esse, quæ dicitur à falso supponente:

supponit enim nos concedere primis Fidelibus solam interiorem gratiam, ut modò fit, sine donis conspicuis datam fuisse, quod certè falsum est; agnoscimus enim utrumque gratiæ genus primis illis Fidelibus concessum. Simon autem magus avaritiæ & turpis lucri stimulis agitatus, ubi vidit mira illa linguarum & miraculorum dona per impositionem manus data, ea sibi oblata pecunia comparare cogitavit, nihil sollicitus de gratia interiori.

Instat 5. Act. 19. Apostoli dabant dona linguarum & prophetiæ; ergo erat ille solus effectus impositionis manuum.

Resp. eodem vitio laborare argumentum istud: quasi dona illa linguarum & prophetiæ excluderent interiorem gratiam sanctificantem: utrumque gratiæ genus, & gratis datæ, & gratum facientis, agnoscimus datum per Apostolos, cùm baptisatis manus imponebant.

Utrùm veritas Sacramenti Confirmationis possit efficaciter probari ex constanti & perpetua Ecclesiæ Traditione.

Traditionem hanc duobus Libris integris impugnat Dallæus, in quibus totus est, ut ostendat illam tùm manus impositionem, tùm unctionem, cujus tam frequentem apud Veteres mentionem occurrere non dissimulat, post annum dumtaxat Christi 160. inductam esse, tanquam meram Baptismi appendicem, seu ritum & cæremoniam. E contra ex perpetua & constanti Ecclesiæ Traditione ac praxi demonstramus, ritum hunc ab Apostolis ad subsequentes ætates derivatum pro vero Sacramento habitum semper fuisse. Traditionem verò nostram ex quinque fontibus hauriemus.

1. Ex Conciliis.
2. Ex SS. Pontificibus,
3. Ex SS. Patribus.
4. Ex praxi & usu Ecclesiæ non interrupto.

CONCLUSIO.

Veritas Sacramenti Confirmationis invictè probatur ex perpetua & constanti totius Ecclesiæ praxi & Traditione.

PRIMA PROBATIO EX CONCILIIS.

Ex Eliberitano in Hispania versùs annum 305. Duobus in Canonibus meminit Sacramenti Confirmationis. Canone 38. *Peregrè navigantes*, inquit, *aut si Ecclesia in proximo non fuerit, posse Fidelem qui lavacrum suum habet integrum, nec sit bigamus, baptisare in necessitate infirmitatis positum Catechumenum; ita ut si supervixerit, ad Episcopum eum producat, ut per manus impositionem perfici possit.* (Tom. 1. Conc. p. 974. E.)

Can. 77. *Si quis Diaconus regens plebem, sine Episcopo vel Presbytero aliquos baptisavit, Episcopus eos per benedictionem perficere debebit. Quòd si antè de sæculo recesserint, sub fide qua quis credidit, poterit esse justus.* (Ibid. p. 978. F.)

Habemus in hoc duplici Canone, baptisatos debere ad Episcopos duci, ut per manus impositionem & benedictionem perficiantur; id est perfecti Christiani

stiani fiant per accessionem gratiæ confortantis & roborantis, qua instructi possint firmi & intrepidi stare adversùs omnes carnis, mundi & dæmonis tentationes: at hoc ipsum est Sacramentum Confirmationis.

Reponit 1. Dallæus Lib. 2. cap. 9. ejusmodi baptisatos, etiam antequam manus ipsis impositæ fuissent, justos fuisse; adeoque illam manus impositionem fuisse tantùm meram cæremoniam, non verò Sacramentum necessarium ad obtinendam justitiam.

Refellitur. Quia justi illi quidem erant justitia & innocentia baptismali quæ sufficit ad vitam æternam; at non justitia illa perfecta, quæ necessaria est ad foriter sustinendas tentationes omnes & impetus contra fidem, de qua solùm hic agimus.

Reponit 2. in illis Canonibus altum esse de unctione silentium.

Ita est: verùm aut ignorat aut dissimulat Dallæus, non esse apud nos rem ex fide certam, illam unctionem partem esse essentialem Sacramenti Confirmationis, de qua liberè & salva fide inter se disputant Theologi. Satis est ad rationem Sacramenti, quòd signum aliquod sensibile cum effectu gratiæ interioris habeamus ex duplici illo Canone.

Reponit 3. citato Can. 77. innui Presbyterum, imò & Diaconum in necessitate, absente Episcopo, posse manus imponere, quod certè non permitteret Concilium, si de vero & propriè dicto Confirmationis Sacramento loqueretur.

Verùm ne levissimum quidem est talis licentiæ Presbyteris vel Diaconis concessæ vestigium in citato Canone.

Addit Spalatensis Lib. 5. cap. 5. nu. 33. ista verba Canonis 38. *Qui lavacrum integrum habet*, non obscurè significare Confirmationem esse ritum seu cæremoniam & complementum Baptismi.

Verùm aberrat ille: verba enim citata referuntur ad laicum, qui in necessitate Baptismum administrat, in quo requirit Canon ut Baptismum integrum habeat; idest, ut nec inter pœnitentes publicos recenseatur, nec sit bigamus: erat enim hæc duplex causa irregularitatis quæ laicum à sacris Ordinibus arcebat.

Ex Concilio generali Nicæno I. an. 318. Can. 8. & ex Laodiceno an. 363. Can. 48.

Concilium Nicænum I. Canone 8. decernit, *Novatianos ad Ecclesiam redeuntes recipiendos esse per manus impositionem*. Hanc verò verè confirmatoriam fuisse colligi potest, quia, teste Theodoreto antea citato, ubi de erroribus circa veritatem Sacramenti Confirmationis, Novàtiani Sacramentum Confirmationis non conferebant: inde jubet Concilium ipsis redeuntibus manus esse imponendas. *Tom. 2. Conc p. 31. E.*

Concilium Laodicenum Canone 48. juxta versionem Dionysii exigui sic decernit: *Oportet eos qui baptisantur, post lavactum chrisma Ecclesiæ accipere, & Regni Christi participes inveniri*. Non potest Confirmationis Sacramentum clarioribus verbis designari. *Tom. 1. Conc. p. 1514. A.*

Atque vana & futilis profectò est Dallæi observatio, Canonem scilicet agere de baptisando, non de baptisato; unde infert unctionem illam esse Baptismi cæremoniam: namque agit Canon de unctione conferenda post Baptismum; ergo homini baptisato.

O 2 Ex

Ex Arausicano I. an. 441. Can. 2. juxta lectionem doctissimi Sirmondi Tom. 1. Conciliorum Galliæ. *Nullum*, inquit Canon, *ministrorum qui baptisandi recepit officium, sine chrismate unquam debere progredi, quia inter nos placuit semel chrismari. De eo autem qui in Baptismate quacumque necessitate faciente non chrismatus fuerit, in Confirmatione Sacerdos commonebitur. Nam inter quoslibet chrismatis ipsius nonnisi una benedictio est, non ut præjudicans quidquam, sed ut non necessaria habeatur repetita chrismatio.* Scio quidem graves excitatas esse contentiones inter Jacobum Sirmondum & Petrum Aurelium, circa particulam negantem in ultima parte apponendam vel tollendam, tùm circa sensum illius, de qua controversia suo loco inferiùs, ubi de materia Confirmationis differemus: verùm sepositis jam his contentionibus, ex ipso Canone manifestè colligitur, Confirmationem esse ritum à Baptismo distinctum, quod unum hìc contendimus.

Tom. 5. Conc. p. 1666. B. Ex Hispalensi II. an. 619. cap. 7. ubi enumerans ea quæ Presbyteris simplicibus non licet administrare, ait, *Nec per impositionem manus Fidelibus baptisatis, vel conversis ex hæresi Paracletum Spiritum tradere, nec chrisma conficere, nec chrismate baptisatorum frontes signare.*

Tom. 7. Conc. p. 1278. A. Ex Cabillonensi II. an. 813. Can. 27. *Dictum nobis est*, inquiunt Patres, *quòd quidam de plebebis aut ter ab Episcopis, ignorantibus eisdem Episcopis, confirmentur. Unde nobis visum est, eamdem Confirmationem sicut nec Baptismum iterari minimè debere.*

Ibid. p. 1621. D. E. Ex Parisiensi VI. an. 829. Lib. 1. cap. 33. sic legitur: *Perlatum est ad nos, quòd in quibusdam Provinciis plerique Episcopi post perceptionem cibi & potus soleant per impositionem manuum tradere & Spiritum sanctum, quod tam excellenti ministerio prorsus non convenire, & ita deinceps fieri non debere omnibus nobis visum est.:.: Sicut enim Baptismus, excepta infirmorum causa, nonnisi à jejunis celebratur Sacerdotibus; ita etiam traditio Spiritus sancti... nonnisi à jejunis celebranda est Pontificibus.*

To. 14. Conc. p. 779. C. Denique ex Tridentino Sess. 7. Can. 1. *Si quis dixerit Confirmationem baptisatorum otiosam esse cæremoniam, & non potiùs verum & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse, quàm catechesim quamdam, qua adolescentiæ proximi fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant, anathema sit.* Ita Lutheri & Calvini figmenta damnat sancta Synodus. Eadem Sessione Can. 1. de Sacramentis in genere, definit septem esse numero Sacramenta, inter quæ secundo loco Confirmationem recenset.

Secunda probatio ex Summis Pontificibus.

Obiit an. 155. P. 241. C. D. Ex Cornelio in Epistola ad Fabium Antiochenum apud Euseb. Lib. 6. c. 43. de Novato ait, *eum postquàm à morbo liberatus fuit*, (propter quem in lectulo jacens baptisatus fuerat) *reliqua non percepisse quæ juxta Ecclesiasticam regulam percipi debent, neque ab Episcopo consignatum fuisse. Hoc autem signaculo minimè percepto, quomodo*, inquit, *Spiritum sanctum potuit accipere?* Signaculum autem illud quod ab Episcopo confertur, & Spiritum sanctum confert, nonne est ipsummet Confirmationis Sacramentum, quod, si fides Theodoreto habeatur, Novatiani suis non administrabant?

At reponit Dallæus, Ecclesiasticam regulam laudat Cornelius, non

Christi.

Christi institutionem; igitur non de vero Sacramento loquitur, sed de mera cæremonia Baptismi. Præclara verò consecutio! Quasi ea quæ Christus præscripsit, Ecclesia suis Canonibus ac Legibus non commendaret ac præscriberet. Præterea verò, Ecclesiastica illa regula ad quam provocat Cornelius, non spectat institutionem, sed perceptionem Sacramenti Confirmationis, quod primis temporibus ex lege & usu Ecclesiæ cum Baptismo simul & Eucharistia administrabatur; atque conqueritur S. Pontifex, quòd Novatus neglexisset illud percipere. Figmentum autem Dallæi est planè absurdum, ea nempe quæ Novatus percipere neglexit, fuisse lactis & mellis degustationem: de hac enim ne verbum quidem in Epistola Cornelii, sed de signaculo dumtaxat, quod Episcopus baptisatis imponit, ut accipiant Spiritum sanctum, & quod quidem Novatus neglexit.

At, reponit iterùm Dallæus, non obscurè colligitur ex eadem Cornelii Epistola, Novatum in Presbyterum ordinatum fuisse à Fabiano Cornelii prædecessore: probabile autem non videri, Fabianum Novato Sacramentum illud Confirmationis non contulisse, si illud pro vero Sacramento agnovisset.

Verùm, unde habet Dallæus 1. Fabianum cognovisse Novato in lecto baptisato administratum non fuisse Sacramentum Confirmationis? Nonne id potuit ignorare, simulata hominis pietate deceptus? 2. Si cognovit, unde habet reipsa Fabianum illud Novato non dedisse, antequam eum in Sacerdotem ordinaret? Cornelius enim de duobus tantùm expostulat, quòd nempe statim à morbo liberatus cætera non percepisset, quæ juxta regulam Ecclesiasticam percipi debebant; & quòd contra Canones fuisset ad sacrum Presbyteratus Ordinem promotus, utpote irregularis propter Baptismum in lecto perceptum.

Ex Innocentio I. Epist. ad Decentium Eugubinum Episcopum c. 3. ubi sic loquitur: *De consignandis verò infantibus manifestum est, non ab alio quàm ab Episcopo fieri licere. Nam Presbyteri, licèt sint Sacerdotes, Pontificatus tamen apicem non habent. Hæc autem Pontificibus solis deberi, ut consignent, vel Paracletum Spiritum tradant, non solùm consuetudo Ecclesiastica demonstrat, verùm & illa lectio Actuum Apostolorum, quæ asserit Petrum & Joannem esse directos, qui jam baptisatis traderent Spiritum sanctum. Nam Presbyteris, seu extra Episcopum, seu præsente Episcopo baptisent, chrismate baptisatos ungere licet, sed quod ab Episcopo fuerit consecratum; non tamen frontem ex eodem oleo signare, quod solis debetur Episcopis, cùm tradunt Spiritum Paracletum.* Obiit an. 417. Tom. 2. Conc. p. 1246. B.

Ex quo S. Pontificis præclaro testimonio tria colligi possunt. Primum, unctionem baptismalem planè diversam esse à confirmatoria: illa enim fit in vertice, hæc in fronte; illam Sacerdotes conferunt, istam soli Episcopi. Secundum, manus impositionem, de qua mentio fit in Actibus Apostolorum, eamdem esse cum confirmatoria, quæ frequentabatur sub finem quarti & initio quinti sæculi. Tertium, per illam manus impositionem & unctionem dari Spiritum sanctum.

Ex S. Leone Serm. 4. de Nativitate, cujus hæc verba sunt: *Permanete stabiles in ea fide quam confessi estis coram multis testibus, & in qua renati per aquam & Spiritum sanctum, accepistis chrisma salutis, & signaculum vitæ* Obiit an. 461. To. 2. p. 1279. C. D.

æternæ. Duplex ibi S. P. Sacramentum distinctè commemorat, Baptismum scilicet & Chrisma, seu Confirmationem.

Obiit an. 604. To. 2. p. 1279. C. D. Ex S. Gregorio Magno Lib. 14. Epistolarum, Epist. 17. aliàs Lib. 12. Epistolarum Epist. 32. *Nos*, inquit, *ab antecessoribus nostris traditum accepimus, ut quoties tam de Baptismo aliquorum vel Confirmatione, quàm de Ecclesiarum consecratione dubitatio habetur, utrùm baptisati vel confirmati, sive Ecclesiæ consecratæ sint, ut baptisentur tales ac confirmentur, atque Ecclesię canonicè dedicentur, ne talis dubitatio ruina Fidelibus fiat: quoniam non monstratur iteratum, quod non certis indiciis ostenditur ritè peractum.*

Et Homil. 17. in Evangelia, *Per nos*, inquit, *fideles ad sanctum Baptisma veniunt, nostris precibus benedicuntur, & per impositionem nostrarum manuum à Deo Spiritum sanctum percipiunt.*

Libro verò Sacramentorum, in ordine Sabbati sancti, describit idem Summus Pontifex ritum administrandæ Confirmationis.

Tertia probatio ex SS. Patribus.

Infiniti essemus, ac plùs æquo cresceret volumen istud, si vellemus singulos SS. Patres avitæ fidei testes ac vindices per ætates singulas percurrendo hìc proferre. Nonnullos tantùm ex primis sæculis appellabimus, ex quibus catholicum de Sacramento Confirmationis dogma adversùs vanos Dallæi impetus afferemus ac vindicabimus.

Obiit Martyr an. 202. P. 284. n. 2. P. 96. n. 3. Ex S. Irenæo Lib. 4. adversùs hæreses cap. 38. aliàs 75. ubi ait, *Apostolos per manus impositionem dedisse Spiritum sanctum*. Et cap. 18. Libri primi referens impium quoddam Gnosticorum dogma, dicit eos solitos esse ungere baptisatos opobalsamo. Si conjecturæ locus hìc esse potest, Gnostici, cæterorum Hæreticorum more, qui omnes ferè Ecclesiæ ritus sacrilega imitatione ad se trahebant, hanc unctionem, in similitudinem unctionis confirmatoriæ tunc temporis apud Catholicos usurpatæ, usurparunt.

Floruit an. 215. P. 226. D. Ex Tertulliano Lib. de Baptismo cap. 7. sic loquitur. *Exinde egressi de lavacro perungimur benedicta unctione de pristina disciplina, qua ungi oleo de cornu in sacerdotium solebant.... In nobis carnaliter currit unctio, sed spiritualiter proficit; quomodo & ipsius Baptismi carnalis actus, quòd in aqua mergimur; spiritalis effectus, quòd delictis liberamur. Dehinc manus imponitur per benedictionem, advocans & invitans Spiritum sanctum.*

P. 330. B. Lib. de Resurrectione carnis c. 8. *Caro*, inquit, *abluitur, ut anima emaculetur. Caro ungitur, ut anima consecretur. Caro signatur, ut anima muniatur. Caro manus impositione adumbratur, ut & anima spiritu illuminetur. Caro Corpore & Sanguine Christi vescitur, ut & anima de Deo saginetur.*

P. 216. D. Lib. de Præscriptionibus cap. 40. observat dæmonem in idolorum mysteriis æmulari res Sacramentorum nostrorum. *Tingit*, inquit, *& ipse quosdam utique credentes & fideles suos; expiationem delictorum de lavacro repromittit, & si adhuc memini, Mithra signat illic in frontibus milites suos: celebrat & panis oblationem.*

Apertè inde colligitur, Tertullianum agnovisse Sacramentum Confirmationis à Baptismo planè distinctum, quòd gratiam conferret; ejusque materiam esse, vel impositionem manus, vel unctionem, vel utramque simul

de

de hac enim quæstione nondum disputamus, ac satis nobis est ad revincendum Dallæum, nos ex Tertulliano habere signum aliquod sensibile distinctum à Baptismo, cui annexa sit gratiæ productio.

Ex S. Cypriano. (Martyr occubuit an. Christi 258.) Epist. 73. apud Jubajanum loquens de manus impositione à Petro & Joanne Apostolis facta supra recens baptisatos, idem apud nos quoque fieri testatur: *Quod nunc quoque*, inquit, *apud nos geritur, ut qui in Ecclesia baptisantur, Præpositis Ecclesiæ offerantur, & per nostram orationem ac manus impositionem Spiritum sanctum consequantur, & signaculo Dominico consummentur.* P. 114.

Et Epist. 7. ad Januarium sic loquitur: *Ungi quoque necesse est eum qui baptisatus sit, ut accepto chrismate, idest unctione, esse unctus Dei, & habere in se gratiam Christi possit.* P. 117.

Ex Firmiliano in Epistola ad S. Cyprianum, inter Cyprianicas 75. *Quando omnis potestas*, inquit, *à gratia in Ecclesia constituta sit, ubi præsident majores natu, qui & baptisandi, & manum imponendi, & ordinandi possident potestatem. Hæretico enim sicut ordinare non licet, nec manum imponere, ita nec baptisare.* Et postea significat se loqui de Confirmatioue, cùm ait se loqui de illa manus impositione, quam Paulus imposuit eis quos baptisaverat. P. 145.

Ex S. Cyrillo Hierosolymitano. (floruit 4. sæculo) Catecheses scripsit cujus tertia mystagogica tota est de Confirmatione, sicut duæ præcedentes totæ sunt de Baptismo, & aliæ duæ sequentes de Eucharistia, quia tunc temporis ex recepto usu tria hæc Sacramenta simul conferebantur. In illa itaque tertia Catechesi fusè exponit S. Doctor Sacramentum crismatis seu Confirmationis. *Vobis*, inquit, *postquam ex aquis sacri lavacri ascendistis, datum est chrisma, quod imaginem gerit illius quo unctus est Christus: hoc autem est Spiritus sanctus.... Et sicut Christus verè crucifixus & sepultus est, atque resuscitatus, nos verò per Baptismum in similitudine quadam, unà crucifigi, consepeliri, simulque secum voluit resurgere; ita fit & in hoc chrismate. Ille spiritali oleo exultationis unctus est, hoc est Spiritu sancto; qui idcirco oleum exultationis vocatur, quia est auctor & causa exultationis. Vos verò uncti estis unguento, facti participes & consortes Christi.* P. 234. C.

Plura alia ex eodem S. Doctore prætermittimus: satis etenim ex citatis verbis compertum habemus, unctionem illam, cui effectus spiritalis annexus est, à Baptismo distingui, nec meram esse illius cęremoniam, sicut Dallæo placet, nisi pariter velit ille Eucharistiam Baptismi cæremoniam esse.

Ex S. Ambrosio.

Lib. de Initiandis cap. 7. *Repete*, inquit, *quia accepisti signaculum spiritale, spiritum sapientiæ & intellectus, spiritum consilii atque virtutis, spiritum cognitionis atque pietatis, spiritum sancti timoris, & serva quod accepisti. Signavit te Deus Pater, confirmavit te Christus Dominus, & dedit pignus Spiritus in corde tuo, sicut Apostolica lectione didicisti.* To. 2. p. 339. A.

Et Lib. 2. de Sacramentis cap. 7. *Ergo mersisti*; inquit, *venisti ad Sacerdotem: quid tibi dixit? Deus, inquit, Pater omnipotens qui te regeneravit ex aqua & Spiritu sancto, concessitque tibi peccata tua, ipse te ungat in vitam æternam.* Ibid. p. 356. D.

Et Lib. 3. c. 1. *Accipit autem*, inquit, *mysterium, hoc est unguentum supra caput.* Et cap. 2. *Sequitur spiritale signaculum quod audistis hodie legi; quia* Ibid. p. 61. B. Ibid. p. 363. E.

post fontem superest ut perfectio fiat, quando ad invocationem Spiritus sanctus infunditur. Nihil certè clarius & expressius potest proferri.

T.4.p.2. p.294. Ex S. Hieronymo. Dialogo adversus Luciferianos Luciferianum sic loquentem inducit: *An nescis Ecclesiarum hunc esse morem, ut baptisatis postea manus imponantur, & ita invocetur Spiritus sanctus? Exigis ubi scriptum sit in Actibus Apostolorum? Etiamsi Scripturæ auctoritas non subesset, totius Orbis in hanc partem consensus instar præcepti obtineret.* Istud autem ultrò fatetur

Ibid. p. 295. & concedit S. Hieronymus: *Non quidem abnuo,* inquit, *hanc Ecclesiarum consuetudinem, ut ad eos qui longè in minoribus urbibus per Presbyteros & Diaconos baptisati sunt, Episcopus ad invocationem Spiritus sancti manum impositurus excurrat ..... Quòd si hoc loco quæris, quare in Ecclesia baptisatus, nisi per manus Episcopi non accipiat Spiritum sanctum, quem nos asserimus in vero Baptismate tribui, disce hanc observationem ex ea auctoritate descendere, quòd post ascensum Domini, Spiritus sanctus ad Apostolos descendit. Et multis in locis idem factitatum reperimus, ad honorem potiùs sacerdotii, quàm ad legis necessitatem.*

Edit. Comm. p. 580. B. Ex S. Chrysostomo Hom. 18. in Acta, de Philippo ait: *Ideo baptisans Spiritum sanctum non dabat, neque facultatem habebat: hoc enim donum solorum Apostolorum erat.* Et postea: *Virtutem quidem acceperant faciendi signa, non*

Ibid. *autem dandi aliis Spiritum sanctum. Igitur hoc erat in Apostolis singulare; unde & præcipuos, & non alios videmus hoc facere.....Vides*(ad hæc verba,

P. 581. A. *oraverunt pro eis*) *quòd non simpliciter hoc fit, sed multa opus est virtute, ut detur Spiritus sanctus? Non enim idem est assequi remissionem peccatorum, & accipere virtutem illam.*

Denique ex S. Augustino. Multis in locis de Sacramento Confirmationis mentionem facit sanctus Doctor, quod quidem modò per manus impositionem, modò per unctionem designat.

De impositione manuum loquitur Lib. 3. de Baptismo c. 26. verba suprà laudavimus in responsione ad secundam Objectionem adversùs probationem ex

T.3.p.2. p.868.F. Scripturis. Eadem ferè repetit Tractatu sexto in primam Epistolam S. Joan. *Si vis nosse,* inquit, *quia accepisti Spiritum sanctum, interroga cor tuum; ne fortè Sacramentum habeas, & virtutem Sacramenti non habeas.*

To.9.p. 105.D. Lib. 3. de Baptismo c. 16. *Spiritus autem sanctus,* inquit, *quòd in sola Catholica per manus impositionem dari dicitur, nimirum hoc intelligi majores nostri voluerunt, quod Apostolus ait, Quoniam charitas Dei diffusa est in cordibus per Spiritum sanctum qui datus est nobis.*

To.8.p. 999.A. Et Lib. 15. de Trinitate cap. 26. postquam dixit Apostolos orando & manus imponendo dedisse Spiritum sanctum, ait, *eumdem morem in suis Præpositis etiam nunc servare Ecclesiam.*

De unctione verò loquitur mox citato capite Lib. 15. de Trinitate.

Ib.B.C. *Unxit eum,* inquit, (nempe Christum) *Deus Spiritu sancto. Non utique oleo visibili, sed dono gratiæ quod visibili significatur unguento, quo baptisatos ungit Ecclesia.*

To.9.p. 293. B. Et Lib. 2. contra Litteras Petiliani cap. 104. *In hoc unguento,* inquit, *Sa-*

T.3.p.2. p.815.E. *cramentum chrismatis vultis interpretari; quod quidem in genere visibilium signaculorum sacro-sanctum est, sicut ipse Baptismus.*

Ibid. p. 849.C. Tract. 3. in primam Epistolam S. Joannis. *Unctio spiritalis,* inquit, *ipse Spiritus*

Spiritus sanctus est, cujus Sacramentum est in unctione visibili. Et infrà: *Unctionis Sacramentum est, virtus ipsa invisibilis: unctio invisibilis, Spiritus sanctus; unctio invisibilis, charitas illa est.*

Denique in Psalm. 141. *Multa,* inquit, *Sacramenta aliter atque aliter accipimus; quædam, sicut nostis, ore accipimus, quædam per totum corpus accipimus; quædam in fronte per signum Crucis.* T. 4. p. 1583. D.

Quarta probatio ex usu & praxi Ecclesiæ perpetua.

Usum hunc colligimus, non modò ex citatis SS. Patrum testimoniis, & aliis benè multis quæ adduci possent, sed præsertim ex iis omnibus Auctoribus qui de Officiis Ecclesiasticis scripserunt, omnibusque Libris Ritualibus. Ii scilicet omnes describunt ritus quibus administrari in Ecclesia per Episcopos debet Sacramentum Confirmationis, quam & per impositionem manus, & per unctionem designant. Ita

Sacramentarium S.Gregorii, ubi fusè describitur quomodo Pontifex protensa super infantes manu, tincto pollice in chrismate, singulos confirmat, facta oratione qua Spiritum sanctum advocat.

Ordo quoque Romanus ante nonum sæculum scriptus, in Sabbato sancto eumdem ritum describit iisdem ferè verbis quibus Sacramentarium S.Gregorii.

Venerabilis Beda in Psalm. 26. ait, *unctionem illam, quæ per impositionem manuum fit, ab Episcopis Confirmationem appellari.* T. 8. p. 558. m. 70.

Valafridus Strabo L. de rebus Ecclesiasticis, c.26.

Amalarius L. 1. de Officiis Ecclesiasticis c.27.

Rabanus Maurus L. de institutione Clericorum, c. 30.

Alcuinus Epistola ad Oduinum Presbyterum, & alii repetunt & Commentariis suis illustrant, quod in Ordine Romano de ritu administrandi Confirmationem præscribitur. Videntur illi hoc habere proprium & singulare, quòd velint manus impositionem non esse actionem distinctam ab ea, per quam unctio fit, quam quæstionem postea expendemus. Sufficit præsenti nostro instituto, eos omnes noni sæculi Auctores expressam mentionem facere Sacramenti Confirmationis.

Solvuntur Objectiones Dallæi adversùs probationem ex Traditione Ecclesiæ.

Objicit 1. Lib. 2. cap. 2. silentium veterum Scriptorum quorum genuina extant Opera, ut Clementis in Epistola ad Corinthios; Justini, Athenagoræ Theophili, Tatiani, Irenæi, apud quos altum de Sacramento Confirmationis silentium.

Resp. 1. argumentum negativum nullius ponderis esse in quæstionibus facti, cùm alia non desint positiva, & quidem benè multa.

2. Ad confirmandam alicujus dogmatis veritatem, necesse non est ut omnes & singuli cujuslibet ætatis Scriptores de illo mentionem faciant. Sic v. g. Clemens Romanus, Athenagoras, Theophilus, Tatianus à Dallæo citati, de Baptismo siluerunt in his quæ nobis supersunt eorum Operibus: an in-

an inde inferet Dallæus, Scriptores illos Baptismum pro vero Sacramento non agnovisse? non certè. Ita pariter de Confirmatione sentiendum.

3. Non ignorat Dallæus multa illorum Scriptorum Opera desiderari, quæ temporum incuria ad nos usque pervenire non potuerunt: quin & ipsa Clementis ad Corinthios Epistola de qua Irenæus L. 3. c. 3. Eusebius L. 3. c. 16. & 28. S. Hieronymus L. de Scriptoribus Ecclesiasticis, mutila est ac imperfecta, sicut fatetur ipse Junius, *qui ex laceris*, ut loquitur, *reliquiis vetustissimi exemplaris Bibliothecæ Regiæ eam eruit, lacunas explevit, latinè vertit, notis brevioribus illustravit, & Oxonii publici juris fecit an. 1633.* Plura scripsit Irenæus, quæ periere, referente Eusebio L. 5. Hist. cap. 26. & S. Hieronymo L. de Scriptoribus Ecclesiasticis; & ita de aliis benè multis Veterum lucubrationibus. Qua verò arte augurari potuerit Dallæus, in illis Scriptis nullam Sacramenti nostri factam esse mentionem, vix scio: quamquam non facilè concedimus, S. Irenæum de illo tacuisse in his quæ nobis supersunt illius Libris.

4. Scopus & institutum alicujus Scriptoris tale aliquando est, ut non exigat omnium nostrorum Sacramentorum mentionem ab ipso fieri. Sic v.g. qui ex Veteribus Apologias pro Christianis scripsere: in eo toti erant ut Gentilium calumnias adversùs Religionem nostram invidiosè confictas propulsarent, potiùs quàm singula nostra Mysteria sigillatim exponerent; quorum proinde silentium, tanquam argumentum denegati ab ipsis alicujus mysterii seu dogmatis, opponi meritò non potest. Ita est de Justino, Athenagora, Theophilo, & aliis.

Objicit 2. eodem Libro 2. cap. 17. & L. 2. de cultibus Latinorum religiosis, Græcam Ecclesiam in numero Sacramentorum non recensere Confirmationem, quod probat his momentis.

I. Ex Euchologiis, ubi non duo, sed unum est Officium Baptismi & Unctionis, cui titulus est, *Ordo Baptismatis*; igitur unctio illa est cæremonia, non Sacramentum diversum.

II. Quia neminem Græci admittunt ad sacram mensam, nisi qui fuerit chrismatus: atqui certum est neminem unquam ritè baptisatum, repulsum fuisse à sacra Communione, nisi propter aliquod grave peccatum, aut infantilem ætatem; idcirco igitur Græci ad sacram mensam non admittunt eos qui chrismati non fuere, quia unctio hæc pertinet ad cæremonias Baptismi.

III. Quia Græci à quacumque hæresi conversos recipiunt per unctionem: at ista haud dubiè non est Sacramentum Confirmationis, quod iterari non posse dogma est catholicum; est igitur mera cæremonia.

IV. Græci Presbyteri ungunt baptisatos in fronte: at simplex Sacerdos non potest esse minister ordinarius Sacramenti Confirmationis; unctio ergo illa non est verum Sacramentum.

Resp. nego ant. Ecclesia enim Græca, sive antiqua sive recentior, semper in numero Sacramentorum habuit Confirmationem. Pro veteri testantur Concilium Laodicenum, Firmilianus, Cyrillus Hierosolymitanus, Chrysostomus antea citati, quibus & alios plures inferiùs, ubi de materia Confirmationis, adjungemus. Pro recentiori verò testes sunt Simeon Thessalonicensis in Libris de Sacramentis, Jeremias in sua catholica Responsione, Ga-

ne, Gabriel Philadelphienſis, Synodus Conſtantinopolitana an. 1642. Præſide Parthenio Patriarcha, in qua Calvini errores damnantur. Numero enim 15. damnat Synodus hunc Hæreſiarcham, quòd quinque Sacramenta expungeret.

Synodus Bethlemitica an. 1672. ſub Doſitheo Patriarcha Hieroſolymitano c. 15. ubi fidem Eccleſiæ Græcæ circa Sacramenta ſic exponit: *Credimus eſſe in Eccleſia Legis novæ Sacramenta, eaque ſeptem: non minorem, aut majorem numerum admittimus.* Deinde ſecundo loco enumeratur Sacramentum Confirmationis.

Denique ipſa Latina Eccleſia, quoties unionem tentavit aut perfecit cum Græca, nuſquam ei objecit rejectum ab ipſa Sacramentum Confirmationis.

Ad ſingulas igitur probationes reſpondeo.

Ad primam, idcirco Officium ſeu ritum adminiſtrandi Sacramentum Confirmationis ſub Officio Baptiſmatis contineri, quia ſtatim poſt Baptiſmum conferri ſolebat. Ex hoc autem inferre Confirmationem eſſe ritum Baptiſmi, quid aliud eſt, quàm velle quoque inferre Euchariſtiam, quæ ſimul cum Baptiſmo & Confirmatione ſolebat antiquitùs adminiſtrari, eſſe pariter Baptiſmi ritum? quo nihil poſſet fingi abſurdius. Unctionem verò illam diſtinctam eſſe à Baptiſmo, nec ad illius cæremonias pertinere, manifeſtum eſt ex ipſo Euchologio: tùm quia peculiarem habet annexam orationem, qua invocatur ſeptiformis Spiritus ſanctus ad robur baptiſati: tùm quia confertur poſt perfectum & abſolutum Baptiſmum: tùm denique quia Epiſcopus illam unctionem miniſtraturus, & veſtes quibus, dum baptiſaret, erat indutus, & locum mutat.

Ad ſecundam: Ille poteſt à ſacra menſa legibus Eccleſiæ meritò repelli, qui ea non percipit quæ ex uſu & praxi Eccleſiæ debent percipi: at in Eccleſia Græca lex erat & conſuetudo, ſimul cum Baptiſmo dandi Confirmationem & Euchariſtiam; meritò igitur Græci à ſacra menſa excludunt eos, qui ſacro chriſmate poſt Baptiſmum inuncti non fuerunt.

Ad tertiam: Conſtabit ex dicendis, unctionem illam per quam redeuntes Hæretici recipiebantur, puram fuiſſe cæremoniam, non Sacramentum Confirmationis.

Ad quartam: Pertinet hæc Objectio ad quæſtionem de miniſtro Confirmationis, de qua inferiùs ſuo loco.

Objicit 3. Sacramentum Confirmationis incognitum eſt multis Eccleſiis; v. g. Æthiopicæ, ut teſtatur Alvares Hiſpanus Monachus in ſuo Itinerario; Armenicæ, teſte Guidone Carmelita; Chaldaicæ, cæteriſque Chriſtianis longè latèque per Arabiam, Meſopotamiam, Aſſyriam, Perſidem, ipſamque Ægyptum diffuſis.

Reſp. 1. ex illis particularibus Eccleſiis, quæ ſchiſmate à Romana diviſæ ſunt, nihil adversùs veritatem inferri poſſe: error enim ex ſchiſmate plerumque naſcitur.

Reſp. 2. certum non eſſe eas omnes Eccleſias non agnoſcere Sacramentum Confirmationis: imò de Eccleſia Æthiopica fidem facit Ordo myſteriorum, ſive adminiſtrationis Sacramenti Confirmationis ſecundùm uſum Æthiopum excuſus Tom. 6. Bibliothecæ Patrum. De Eccleſia Armenorum teſtatur Ulcanus Epiſcopus ſancti Sergii in magna Armenia, in reſponſione ad va-

ad varias quæstiones sibi propositas circa fidem Armenorum, data Lugduni Batavorum 21. Februarii an. 1667. testatur, inquam, apud Armenos in usu esse Sacramentum Confirmationis: unde Guido Carmelita non de omnibus, sed de aliquibus dumtaxat Armenis loquitur. Quod verò spectat ad Ecclesias Chaldæorum per regiones suprà dictas dispersorum, habemus insigne testimonium fidei Cophtorum & Ægyptiorum circa omnia Sacramenta, Tomo tertio de perpetua Ecclesiæ fide circa Eucharistiam L. 8. c. 19. nimirùm professionem fidei quam litteris consignatam Matthæus Alexandrinus Patriarcha ad Regem nostrum Christianissimum misit. Syros verò agnoscere Sacramentum Confirmationis, testatur Jacobus de Vitriaco L. 1. Historiæ Hierosolymitanæ c. 74.

Objicit 4. L. 3. c. 14. Noni sæculi Scriptores eodem planè loco habuere unctionem quam Sacerdos adhibet in Baptismo, cum ea quam Episcopus facit in Confirmatione, & istam per aliam suppleri posse affirmant. Sic

I. Valafridus Strabo L. de rebus Ecclesiasticis c. 26. ait, *Sylvestrum S. Pontificem instituisse ut Presbyter baptisatum chrismate liniat propter occasionem transitus mortis. Quòd si à Diacono vel quolibet alio homine baptisatus, casu ante Confirmationem transierit, credendum non est perire propter hoc.* Quo loco eos solùm ante Confirmationem ex hac vita transire docet Auctor ille, qui à Diacono vel quolibet alio homine, id est laico, baptisatus fuerit, & non consignatus; ergo qui sunt à Sacerdote baptisati, cùm unctionem baptismalem perceperint, non censentur sine Confirmatione recedere ex hac vita. Censet igitur unctionem illam baptismalem ejusdem esse virtutis cum ea quam confirmatoriam appellamus.

II. Idem Valafridus, Amalarius, & Rabanus tradunt præceptam à Sylvestro Presbyteris chrismationem, ne quis sine Confirmatione moreretur. *Legimus & in gestis Patrum*, inquit Rabanus Lib. 1. de institutione Clericorum c. 28. *quòd Sylvester Papa in Ecclesia Romana constituerit, ut sicut potestas & privilegium apud solum Episcopum constat quòd sacrum chrisma ipse conficiat, & baptisatum per manus impositionem cum ipso chrismate consignet propter hæreticam suasionem; ita Presbyter eodem chrismate liniat baptisatum levatum ex aqua propter occasionem transitus mortis.... Ac deinde profectò patet, quia quicumque non est Christi, Regni sui particeps fieri nequit: ideoque necessarium est, ut statim succurratur baptisato cum chrismatis unctione, ut Spiritus sancti participationem accipiens, alienus à Christo non existat.* In casu igitur necessitatis vim eamdem tribuit Rabanus unctioni baptismali & confirmatoriæ.

To. 6. p. 9. H.

Confirmat Dallæus objectionem hanc: 1. quia utriusque unctionis eadem est materia, & eadem consecratio. 2. quia idem est effectus, ut patet ex orationibus quibus consecratur chrisma, quibus à Deo postulatur, *ut chrisma fit omnibus perunctis propitiatio & custodia salutaris, & in adoptionem filiorum.*

Resp. nego ant. Triplex enim discrimen assignant Scriptores noni sæculi inter unctionem baptismalem & confirmatoriam. Primum, quia baptismalis fit in vertice, & confirmatoria in fronte. Ita Valafridus & Rabanus mox citati. Secundum, quia baptismalis fit per simplicem Sacerdotem, confirmatoria per Episcopum. Ita expressè mox laudatus Rabanus.

Tertium,

Tertium, quia unctio confirmatoria adjunctam habet manus impositionem, non verò baptismalis. Ita idem Rabanus in eodem loco.

Ad primam igitur probationem ex Valafrido, quidquid sit de illo Sylvestri decreto, quod multis videtur suppositium, dico mentem illius Auctoris hanc esse, nimirùm unctionem baptismalem adhibendam quidem propter occasionem mortis, ut aliquo pacto suppleat unctionem confirmatoriam, si fortè contingat aliquem morte præveniri priusquàm ab Episcopo consignatus fuerit; nihilominùs neutram necessariam esse absolutè ad salutem: unde si quis ex hac vita discedat baptisatus à quocumque, nec consignatus, non idcirco perire credendus est. Falsò igitur supponit Dallæus, eos qui sunt à Presbyteris baptisati, sine Confirmatione non discedere ex hac vita, quamvis non sint ab Episcopo consignati.

Ad secundam: Falsò etiam supponit Dallæus, unctionem baptismalem idcirco institutam & necessariam esse, ne quis sine Confirmatione discedat ex hac vita; istud non ait Rabanus citatus, sed tantùm *propter mortis periculum necessariam esse unctionem baptismalem, ut quis unctus seu Christi esse dici possit:* scilicet ad significationem chrismatis & unctionis alludit ibi Rabanus. Et rursùs cap. 30. *Signatur*, inquit L. 1. de institutione Clericorum c. 30. *baptisatus chrismate per Sacerdotem in capitis summitate; per Pontificem verò in fronte, ut priori unctione significetur Spiritus sancti super ipsum descensio, ad habitationem Deo consecrandam; in secunda quoque, ut ejusdem Spiritus sancti septiformis gratia cum omni plenitudine sanctitatis & scientiæ & virtutis venire in hominem declaretur.* Istud autem discriminis est inter modum quo utraque unctio effectum spiritualem significat, quòd unctio confirmatoria practicè & ex opere operato significet effectum gratiæ spiritualis quem producit; unctio verò baptismalis significat tantùm, non verò producit, saltem ex opere operato, & tanquam verum Sacramentum à Baptismo distinctum, unctionem interiorem gratiæ. T. 6. p. 10. C.

Ad primam confirmationem, dico eamdem quidem esse materiam remotam utriusque unctionis, nempe chrisma, sed non eamdem esse materiam proximam: unctio enim confirmatoria, teste ipso Rabano, adjunctam habet manus impositionem, non verò unctio baptismalis. Prætereà non sufficit ad perfectam utriusque unctionis paritatem, quòd sit eadem materia, sed eadem quoque deberet esse forma, & idem effectus: porrò & in forma & in effectu & in ministro multùm discrepant duæ illæ unctiones; unde patet responsio

Ad secundam confirmationem: Etsi enim sit eadem utriusque consecratio, non tamen idem modus quo applicatur unctio, non eadem forma, non idem effectus, neque idem minister.

Objicit 5. Magna est inter nostros Theologos discordia circa partes substantiales Sacramenti Confirmationis, nempe ejus materiam & formam; non igitur consentiunt inter se de veritate seu existentia illius: qui enim de natura seu essentia rei alicujus dubitat, ejus quoque existentiam in dubium revocare censetur.

Resp. nego conseq. Disputant v. g. quotidie Philosophi de natura Solis; an ejus existentiam in dubium revocant? absurdus esset qui id inferret. Disputant Novatores de Baptismo & Eucharistia, nec tamen duo ista Sacramenta

menta rejiciunt. Pariter igitur nostri Theologi de partibus substantialibus Sacramenti Confirmationis inter se dissentiunt, nemo tamen unus est inter illos qui veritatem seu existentiam illius in controversiam adducat; quisque aliquam materiam & formam sensibilem assignat, licèt pro varietate opinionum variam atque diversam.

Objicit 6. Patres eumdem effectum tribuunt Baptismo & Eucharistiæ, quem nostræ Confirmationi, nempe ut muniat nos, confirmet, roboret, perficiat. Ita imprimis S. Cyprianus loquens de Eucharistia Epistolis 54. & 56.

Resp. nego ant. Gratia quippe baptismalis gratia est innovationis, filiationis & regenerationis ætati infantili accommodata: gratia Eucharistica est gratia augmenti personæ spiritualiter provectæ, ad reparandas vires animæ spirituales per quotidianos lapsus imminutas & debilitatas: gratia verò confirmatoria est gratia roboris & virtutis specialis, ad omnes mundi ac dæmonis tentationes contra fidem superandas destinata. Ita S. Thomas 3. part. q. 79. art. 1. ad primum.

Objicit denique, multùm immutatam fuisse subsequentibus sæculis unctionem confirmatoriam: olim enim præcedebat manus impositionem, nunc sequitur: olim Eucharistia post confirmationem, nono sæculo plerumque ante Confirmationem conferebatur.

Resp. 1. non satis ex veteribus monumentis, antequam prodierit Liber Sacramentorum S. Gregorii & Ordo Romanus, constare, quo præcisè ordine daretur unctio, an post, an verò ante impositionem manus. 2. ejusmodi mutationes leves admodum esse & indifferentes, quæ rei substantiam non attingunt, sed simplicem modum seu ritum & cæremoniam; adeoque salva remanente Sacramenti hujus substantia, nonnihil mutationis induci potuit circa disciplinam seu modum illud administrandi, quod & in aliis Sacramentis, Baptismo præsertim & Eucharistia, contigisse, ne ipsi ipdem negare audent Novatores. Baptismus enim olim triplici immersione conferebatur, nunc infusione: Eucharistia infantibus dabatur, nunc denegatur; an propterea quidquam immutatum fuit circa naturam seu substantiam illorum Sacramentorum? minimè.

ARTICULUS TERTIUS.

De materia Sacramenti Confirmationis.

QUæstio est, an sola manus impositio, per quam Apostoli Spiritum sanctum conferebant, sit essentialis & adæquata materia Sacramenti Confirmationis, an verò sola unctio chrismatis, an utraque simul; & quæ sit illa manus impositio, an ab unctione distincta vel separata. Circa quam controversiam errant Novatores, nostri verò Scholastici varias in partes scinduntur.

Errores & opiniones.

Novatores Lutherani & Calvinistæ, quibus nostra Confirmatio non est verum Sacramentum, sed mera Baptismi cæremonia, manus impositionem, & un-

& unctionem quibus illa constat, non mendaciis modò & calumniis, sed horrendis planè ac blasphemis dicteriis turpiter deformant.

I. Lutherus Lib. de Captivitate Babylonica, miratur *quomodo in mentem nostram venire potuerit, ut Sacramentum Confirmationis faceremus ex impositione manuum.*

II. Kemnitius in examine Concilii Tridentini, ait 1. *materiam Confirmationis nulla habere in Scripturis apparentia testimonia.* 2. *Pontificios in Confirmatione nullam adhibere manus impositionem.* 3. *Divinitùs factum esse, quòd non est retenta impositio manuum in Pontificia Confirmatione, sed substituta chrismatio, ut Ecclesia, animadversa palpabili differentia inter impositionem manuum & chrismationem in fronte, non tam facilè seduci posset allegatione historiarum Act. 8. & 19.* 4. *Nativum balsamum cùm jam defecisse constet & arbores, factitium balsamum locum ejus implere non posse.* 5. *Consecrationem chrismatis esse excantationem.* 6. *Inhalationem Pontificis in chrisma non tantùm esse quid ridiculum, sed magicum, superstitiosum, & blasphemum.*

III. Calvinus L. 4. Institutionis cap. 19. paragr. 6. ait 1. *manuum impositionem quæ in confirmandis Neophytis adhibetur, nihil habere simile cum ea quam Apostoli usurpabant.* 2. *chrismationem neque esse à Christo, neque ab Apostolis.* 3. *eos qui oleum istud vocant oleum salutis, salutem, quæ in Christo est, abjurare, Christum abnegare, partem non habere in Regno Dei.* Unde paragr. 8. definit Confirmationem nostram, *Oleum diaboli mendacio pollutum, quod velut offusis tenebris simplicium mentes fallit.* 4. paragr. 10. ait in chrismatis consecratione inquinamentum esse & incantationem, *pinguedinem fætore anhelitus inquinatam, verborum murmure incantatam.* P. 537. & 538. P. 539.

Spalatensis L. 5. de Republica Ecclesiastica cap. 5. n. 26. scribit, *Confirmationem non habere certam & fixam materiam: eam aliquando sola manus impositione, aliquando chrismatis unctione, modò in vertice, modò in fronte, modò in omnibus membris & toto corpore, modò puro oleo, modò oleo & balsamo, modò aliis odoriferis unguentis, absque oleo conferri solitam.*

Dallæus L. 1. capite ultimo contendit, *manuum impositionem non esse, imò nec esse posse Confirmationis, aut cujuslibet alterius Sacramenti materiam.* L. verò 2. cap. 3. *chrismationem cæremoniam esse post annum Christi 160. inventam & primùm usurpatam.*

In his erroribus ac mendaciis propulsandis summa est Theologorum Scholæ concordia: in assignanda verò materia essentiali ac necessaria Confirmationis, summa dissensio. Alii contendunt Apostolos rem, seu effectum Sacramenti, sine Sacramento dedisse. Alii solam manus impositionem esse materiam essentialem, unctionem verò partem dumtaxat integrantem ex præcepto necessariam: alii è contra unctionem solam essentialem esse, impositionem verò manuum olim necessariam, subinde in meram defecisse caremoniam, ejusque loco substitutam unctionem. Alii utramque tùm impositionem manus, tùm unctionem, tanquam partes essentiales inadæquatas materiæ Sacramenti Confirmationis agnoscunt. Sunt etiam qui volunt manus impositionem actionem esse specialem tempore & natura distinctam ab unctione; sunt qui eam cum unctione confundunt.

I. Alexander Alensis parte 4. q. 24. membro 1. S. Bonaventura in 4. dist.

dist. 7. art. 1. qu. 1. & 2. existimant Christum immediatè per se non instituisse Sacramentum Confirmationis, & Apostolos primis Fidelibus dedisse Spiritum sanctum sine visibili Sacramento; postea verò Ecclesiam, auctoritate à Christo accepta, instituisse chrisma pro materia essentiali Confirmationis: quo verò tempore institutum sit illud chrisma, non consentiunt inter se. Alensis putat institutum in Concilio Meldensi; S. Bonaventura, à primis successoribus Apostolorum; Joannes de Baccone, in Concilio Aurelianensi, initio sexti sæculi. Improbanda certè opinio hæc, quæ paucos reipsa habet in Schola patronos; vix enim illa stare potest cum Decreto Concilii Tridentini Sess. 7. quo statuitur Christum omnia Legis novæ Sacramenta instituisse. Et verò ad eum solum pertinet auctoritas instituendi Sacramenta, qui solus potest externis signis seu symbolis vim efficacem impertiri ad gratiam sanctificantem conferendam: atqui hoc solus Deus potest, non Ecclesia.

Anno 845.

S. Thomas 3. parte q. 72. art. 2. ad 1. docet Apostolos Spiritum sanctum sine visibili Sacramento aliquando dedisse, quando scilicet conspicua erant & visibilia dona Spiritus sancti, quibus primi Fideles exornabantur; quando verò cessarunt illa dona, eos chrismate usos fuisse ut darent Spiritum sanctum: quæ sententia, qua parte negat Apostolos per impositionem manuum, de qua mentio fit Act. 8. & 19. verum dedisse Sacramentum Confirmationis, hoc habere videtur grave incommodum, & quòd eripiat nobis præcipuam & ferè unicam probationem ex Scripturis pro demonstranda adversùs Hæreticos veritate Sacramenti Confirmationis; & quòd directè pugnet cum SS. Patribus, qui affirmant idem in Ecclesia Catholica fieri per impositionem manuum Episcoporum, quod gestum legimus per Apostolos. Ita SS. Cyprianus, Hieronymus, Chrysostomus, Augustinus antea laudati, cùm veritatem Sacramenti Confirmationis ex Traditione demonstrabamus.

II. Inter eos Scholæ Doctores, numero certè plures, qui docent Apostolos dedisse quidem verum Sacramentum Confirmationis, non una est opinio circa materiam quam ipsi tunc usurparunt, & nunc ab Ecclesia tanquam necessaria & essentialis usurpari debet.

III. Alii quippe docent, Apostolos ab initio sola manus impositione dedisse Spiritum sanctum. Ita Scotus in 4. dist. 7. q. 1. sed omnium disertissimè Synodus Moguntina an. 1549. cap. 18. cujus hæc verba sunt: *Diligenter etiam populum instruant, cur hoc Sacramentum ab initio sola manuum impositione exhibitum, mox sub ipsis temporibus Apostolorum ex eorumdem traditione, adhibita chrismatis unctione, cœperit conferri. Nam cùm initio Spiritus sanctus, ad evidentiorem recentis adhuc fidei commendationem, signo visibili influeret confirmatis, externa unctione, quæ illam internam designaret, tunc non erat opus. Postea verò, adulta Ecclesia & stabilita fide, cùm signa externa apparere cessaverunt, nec jam ampliùs Spiritus sanctus visibiliter descenderet, mox in locum visibilis signi unctio chrismatis adhiberi cœpit, quæ his qui confirmarentur internam & spiritalem unctionem repræsentaret, ut quid intùs agatur per gratiam, foris aliquo visibili signo innotescat, & verbi fidem externi elementi similitudo confirmet.* Mens igitur hujus Synodi fuit, Apostolos initio sola manus impositione dedisse Spiritum sanctum; paulò post adhibitam ex traditione illorum chrismatis unctionem, quæ in

To. 14. Conc. pa. 676. & 677.

locum

locum impositionis manuum quasi subrogata fuit, & sola est Sacramenti Confirmationis materia essentialis & necessaria.

IV. Alii unicam & solam manus impositionem agnoscunt omni tempore fuisse, & jam esse materiam essentialem ac necessariam Sacramenti Confirmationis; unctionem verò materiam dumtaxat integrantem, ad majorem expressionem effectus hujus Sacramenti, necessariam tamen ex præcepto & usu Ecclesiæ perpetuo. Ita ex antiquis Theologis Petrus Aureolus Cardinalis, qui ante annos 300. floruit ann. 1317. in 4. dist. 7. qu. 1. Guillelmus Altissiodorensis, referente Sirmondo Antirrhetici secundi cap. 7. Jacobus de Vitriaco cap. 37. Historiæ Occidentalis, ubi ait, *hoc Sacramentum partim institutum fuisse, ab Apostolis, quantùm ad manus impositionem, partim ab Ecclesia, quantùm ad unctionem chrismatis, quod non legimus*, inquit, *Apostolos fecisse.* Ex recentioribus, Sanbovius Tractatu de Sacramento Confirmationis, & maximè Sirmondus Antirrhetico secundo cap. 2. & sequentibus, ubi tres distinguit Ecclesiæ ætates, in quibus unctio confirmatoria variam fortunam passa est. *T. 4. p. 313. D.*

In prima usque ad tempora Constantini, id est ad quartum usque sæculum, ait unctionem ita solitam fuisse conjungi cum impositione manus, ut ab ea tamen re distingueretur; non verò tempore, quamvis eam præcederet, *sedem Spiritui sancto parans*, inquit Optatus à Sirmondo ibidem laudatus: utramque verò tùm unctionem, tùm manus impositionem, à solo Episcopo ministratam fuisse.

In secunda ætate usque ad Innocentium I. qui obiit an. 417. unctionem & manus impositionem non tantùm re, sed tempore sejunctam; ita ut unctio seorsim unà cum Baptismo perageretur, manus verò postea confirmans Episcopus imponeret: eam autem unctionem, quæ prima ætate à solis Episcopis conferebatur, in secunda illa ætate Presbyteris & Diaconis permissam fuisse contendit.

In tertia denique ætate, nempe à tempore Innocentii I. ad nos usque, ait morem antiquum resumptum, ac manus impositionem & unctionem simul copulatam fuisse, cum hoc tamen discrimine, quòd recepta in usu fuit duplex unctio chrismatis, una in vertice, cùm quis baptisatur, altera in fronte, quæ confirmatoria dicitur; olim verò unicam tantùm fuisse. Ita Sirmondus, cujus opinionem fusiori stilo ac grandioribus verbis, nonnunquam duris & acerbis, insequutus est Petrus Aurelius.

V. Sunt igitur ex opposita parte Theologi, qui docent Apostolos nunquam dedisse Spiritum sanctum per solam manus impositionem, sed per adjunctam semper unctionem, quæ jam sola est adæquata & essentialis, manus verò impositio integrans dumtaxat materia Confirmationis. Ita Gregorius de Valentia Tom. 4. in S. Thomam disput. 5. qu. 1. puncto 1. Estius in 4. dist. 7. paragr. 6. existimat probabile esse Apostolos in administrando Sacramento Confirmationis *neque semper, neque nunquam chrismate usos fuisse*. Eos quidem in ipsis suæ prædicationis exordiis non esse communiter usos chrismate, sed postea, rebus Ecclesiæ constitutis atque ordinatis: neque silentium Scripturæ de illa unctione, obstare. *Cùm enim*, inquit, *ea quæ ad ritus Sacramentorum pertinent, secretissima haberentur, ac ferè sola voce quasi per manus traderentur, facilè respondetur, noluisse Lucam neque* *T. 2. p. 2. p. 80. vol. 2. C.* *Ibid. F.*

Ib p.81. col.2.A. *elementum, neque verbum hujus Sacramenti scripto prodere.* Paragrapho verò sequenti ait, *probabilius esse, Apostolos initio suæ prædicationis chrismate usos non fuisse; probabile quoque videri, manus impositionem eodem tempore materiæ locum tenuisse, & orationem locum formæ: ita ut utraque tunc necessariò adhiberetur, donec introducto chrismatis usu simul cum forma illi materiæ accommodata, quæ solæ sunt hujus Sacramenti partes essentiales; necessitas impositionis manuum cessaret, quantùm quidem ad essentiam vel integritatem attinet Sacramenti, cùm sit tantùm cæremonia quædam sacramentalis ex Apostolica traditione accepta, ideoque non omittenda, utpote necessaria necessitate præcepti, etsi non Sacramenti.*

Multis, iisque gravissimis incommodis obnoxia videtur hæc sententia. 1. Quia manus impositionem, & à Scriptura & à tota Ecclesiæ traditione ac praxi commendatam, dicit meram esse cæremoniam, non partem essentialem Sacramenti Confirmationis. 2. Quia non satis intelligitur in principiis sanioris Theologiæ, quomodo manus impositio fuerit materia essentialis Confirmationis, tempore Apostolorum; deinde verò ab istâ exciderit dignitate, cùm introductum fuit chrisma: quasi in substantia Sacramentorum à Christo instituta & determinata quædam posset admitti mutatio. 3. denique, quia ista opinio Estii supponere videtur Christum non in specie, sed in genere duntaxat determinasse Confirmationis materiam: quam opinionem idem Estius ibidem paragrapho 4. improbat, ac contendit Christum specialiter & immediatè instituisse quidquid ad substantiam hujus & aliorum Sacramentorum pertinet.

Quod de Confirmatione dixit Estius, hoc idem de Ordinatione sentit Hallerius, de Ordinationibus sacris sect. 2. paragr. 6. in fine (pag. 468.) *Nullatenus dubitem*, inquit, *quin eorum qui apud Græcos Latina, (nisi ex voluntate S. Pontificis, cui in Ecclesias omnes suprema est auctoritas) irrita sit Ordinatio. Nam sicut quæ sufficit apud Græcos impositio manuum, in Ecclesia Latina ad validam Ordinationem non sufficit; ita nec forma: utraque enim, tam materia quàm forma, ad validam Ordinationem ab Ecclesiæ determinatione pendent: Ecclesia autem aliam pro Ecclesia Græca formam, aliam pro Latina determinavit; ideoque Latinorum forma apud Græcos insufficiens, Græcorum apud Latinos.*

VI. denique, sunt qui tùm manus impositionem, tùm unctionem agnoscunt tanquam materiam partialem & inadæquatam, essentialem & necessariam Sacramenti Confirmationis; ita ut ex duplici illa parte una totalis & adæquata materia coalescat, quique contendunt Apostolos utramque semper usurpasse. Ita Aurelius & alii è Recentioribus quamplures.

Verùm illi rursus in varias abeunt partes, atque duplicem distinguunt in ritu administrandi Sacramentum Confirmationis, manus impositionem: unam præviam quæ antecedit unctionem, quam Episcopus facit extendendo manus versùs confirmandos, & fundendo orationem ad invocandum Spiritum sanctum; alteram, quæ indistincta est ab actione manus, per quam perficitur unctio. Alii priorem illam manus impositionem solam & essentialem, & veri nominis manus impositionem esse contendunt, quam Veteres velut singularem aliquam ac specialem actionem habuere; & *adumbrationem, extensionem, expansionem manuum* appellaverunt. Alii è contra

existi-

existimant, præviam illam manus impositionem esse dumtaxat cæremoniam, eamque minimè necessariam ad substantiam Sacramenti Confirmationis: confundunt illi manus impositionem cum actione qua perficitur unctio, quæ ab illis ideo manus impositio appellatur, quia fit per manum. Hujus opinionis fundamentum est, tùm quia Græci, qui verum retinent Sacramentum Confirmationis, non agnoscunt, nec habent impositionem manus confirmatoriam distinctam ac separatam ab unctione chrismatis, ut legere est apud Goarium; tùm quia Scriptores Ecclesiastici septimi, octavi & noni præsertim sæculi confundere videntur manus impositionem cum unctione, tùm denique quia in usu & praxi hodierna Episcopi nonnulli admittunt ad unctionem confirmatoriam etiam eos qui præsentes non adfuerant, quando initio ritus Episcopus extendit manus versùs confirmandos, & oravit ut invocaret Spiritum sanctum. Hac opinione nihil ridiculum magis & absurdum fingi posse pronuntiat Sirmondus Antirrhetici secundi cap. 7. Illam tamen sequuntur Hugo Victorinus Lib. 2. de Sacramentis part. 2. cap. 2. Thomas Valdensis Tom. 2. de Sacramentis c. 113. Bellarminus de Sacramento Confirmationis L. 2. c. 9. Illustrissimus Petrus de Marca Notis in Concilium Claromontanum, ubi probat Veteres in unctione chrismatis etiam manus impositionem, & vicissim in manus impositione, unctionem semper complexos fuisse; Isambertus noster ad quæst. 72. tertiæ partis S. Thomæ disput. 1. art. 4. Maldonatus Tractatu de Sacramento Confirmationis q. 2. & alii ferè omnes recentiores Scholæ Magistri. *To. 10. Conc p. 584. & seq.*

Petrus Aurelius in Orthodoxo adversùs cap. 7. secundi Antirrhetici Sirmondi, mediam quamdam inivit viam: nempe primis sæculis manus impositionem & unctionem duas fuisse distinctas actiones, subinde tamen ab octavo sæculo & deinceps, nexu inseparabili utramque conjunctam fuisse. *P. 562. & 563.*

His addi potest & alia opinio, quæ fortè fuit Estii antè citati, sed non satis evoluta & distincta; scilicet Christum sic immediatè pro materia Confirmationis essentiali instituisse manus impositionem & unctionem, ut vel utraque, vel alterutra sit adæquata hujus Sacramenti materia essentialis cum forma sibi correspondente, relicta Ecclesiæ libertate, quam vellet pro temporum opportunitate usurpare. Hanc opinionem probabilem judicat Bellarminus L. de Confirmatione c. 9. Ante illum hanc insinuaverat Ruardus Tapperus art. 12. Reipsa quidem commoda foret ista opinio, & conciliando utriusque Ecclesiæ ritu in administranda Confirmatione, aptissima: hoc unum dumtaxat videtur ipsi deesse, quòd conjecturis tantùm subnixa sit, non certis ac solidis momentis; in figenda autem ac determinanda Sacramentorum substantia, non conjecturis, sed certis ex Scriptura & Ecclesiæ traditione argumentis pugnandum sit. Quid verò nobis verisimilius videatur, sequens aperiet Conclusio.

CONCLUSIO.

Materia essentialis adæquata & totalis Sacramenti Confirmationis, est impositio manuum, & unctio chrismatis.

Probatur isto generali momento. Signum externum ac sensibile, cui & Scriptura & constans Ecclesiæ totius traditio tribuit virtutem conferendi

baptisatis Spiritum sanctum, id est gratiam confortantem & roborantem ad fidem Christi constanter & intrepidè profitendam, essentialis est Sacramenti Confirmationis materia totalis & adæquata; atqui talis est manuum impositio & unctio chrismatis; ergo &c.

Minoris Propositionis pars utraque sigillatim probanda est.

Prima pars Conclusionis, manus scilicet impositionem essentialem esse Sacramenti Confirmationis materiam.

Probatur 1. ex Scripturis. Act. 8. v. 14. 15. 16. & 17. *Cùm audissent Apostoli qui erant Jerosolymis, quòd recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum & Joannem: qui cùm venissent, oraverunt pro ipsis ut acciperent Spiritum sanctum; nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptisati tantùm erant in nomine Domini Jesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum.* Et cap. 19. v. 6. *Cùm imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus sanctus.* His in locis verum ac propriè dictum Sacramentum exprimi constat ex argumento mox adducto; & qui ex Theologis docent Apostolos per illam manus impositionem, non ipsum Sacramentum, sed rem dumtaxat Sacramenti dedisse, ii nostro quidem judicio, rem catholicam, quam hìc adversùs Novatores propugnandam habemus, multùm infirmant, quam nullo Scripturæ testimonio confirmare possunt.

Probatur 2. ex constanti Ecclesiæ utriusque Græcæ & Latinæ traditione.

Ex Latinis jam superiùs, ubi de veritate seu existentia Sacramenti Confirmationis, laudavimus

Pro secundo sæculo S. Irenæum L. 4. c. 75. Tertullianum L. de Baptismo c. 7. & L. de Resurrectione carnis c. 8.

Pro tertio, S. Cyprianum Epist. 73. ad Jubajanum.

Pro quarto, Concilium Eliberitanum Can. 38.

Pro quinto, S. Hieronymum Dial. adversùs Luciferianos, S. Augustinum L. 15. de Trinitate cap. 26. L. 3. de Baptismo c. 16. S. Hilarium Hom. de Pentecoste, quæ vulgò sub nomine Eusebii Emisseni cum cæteris laudari solet, ubi ait: *Quod nunc in confirmandis Neophytis manus impositio tribuit singulis, hoc tunc Spiritus sancti descensio in credentium populo donavit universis.*

Biblioт. PP. T. 6. p. 649. G.

Pro sexto sæculo, S. Gregorium in suo Sacramentario, ubi describit ritum administrandi Sacramentum Confirmationis: *Elevata*, inquit, *Pontifex manu supra capita omnium, dicit &c.*

Pro septimo, Concilium Hispalense, verba suprà descripsimus.

Pro octavo, Ordinem Romanum qui eadem ferè præscribit, iisdemque verbis ac Sacramentarium S. Gregorii.

Pro nono, Auctores qui de rebus & Officiis Ecclesiasticis scripsere. Walafridum Strabonem L. de rebus Ecclesiasticis c. 26. Amalarium Fortunatum L. 1. de Officiis Ecclesiasticis c. 27. Rabanum Maurum L. de institutione Clericorum cap. 30. Alcuinum L. de Ecclesiasticis Officiis cap. de Sabbato sancto, & Epist. ad Oduinum Presbyterum, quos secuti sunt alii benè multi usque ad Petrum Lombardum, qui scribens in caput 6. Epist. ad Hebr. ait:

Nisi

Nisi quis credat quòd per manus impositionem detur Spiritus sanctus ad remissionem & corroborationem, non est fundatus.

Pro sæculo decimo sexto, Concilium Senonense an. 1528. in Decretis fidei nu. 10. ubi ait Christum Sacramentum Confirmationis instituisse, *cùm parvulis manum imponeret*; & Apostolos illud promulgasse, *cùm ad Samaritas miserunt Petrum & Joannem, à quibus illi (licèt à Philippo Diacono antea baptisati) per impositionem manuum Spiritum sanctum acciperent*. Concilium Moguntinum an. 1549. Concilium Rhemense an. 1583. Narbonense an. 1609. in quibus dicitur, post Baptismum Spiritum sanctum dari per impositionem manuum Episcoporum. Coloniense an. 1536. parte 7. c. 8. *Omnes Fideles*, inquit, *per manus impositionem Episcoporum, Spiritum sanctum post Baptismum accipere debent, ut pleni Christiani inveniantur.* To. 13. Conc. p. 452. D.

Ex Græcis verò testes habemus,

Tertio sæculo, Firmilianum Epist. ad S. Cyprianum inter Cyprianicas 75. Dionysium Alexandrinum apud Euseb. Lib. 7. cap. 2. ubi de controversia inter Cyprianum ac Stephanum ait: *Quæstio non modica tunc temporis mota est, an debeant, qui ex quavis hæresi convertuntur, Baptismate repurgari; cùm priscus mos esset, sola oratione erga illos cum impositione manuum uti.*

Quarto sæculo, Concilium generale I. Nicænum Can. 8. S. Chrisostomum in caput 19. Actorum, & in caput 6. Epistolæ ad Hebræos: verba suprà relata sunt.

Quinto sæculo, Theodoretum, qui in eumdem Scripturæ locum scribit, *baptisatos per manum sacerdotalem accipere Spiritum sanctum*.

Eodem sæculo Gennadium apud Oecumenium, ubi ait, *meritò ipsos primùm adhortantes, ut à mortiferis operibus resipiscant, resipiscentes autem in Deum credant, credentes verò batisentur, baptisati autem seipsos subjiciant impositioni manuum ad participationem Spiritus.* To. 3. p. 418. D.

Sexto sæculo, Eulogium Alexandrinum L. 2. contra Novatianum apud Photium in Bibliotheca n. 280. ubi sic loquitur: *Deinde progressione facta, dignos reddi adventu Spiritus Sancti, qui per impositionem manuum Apostolorum fiebat.* P. 1606. n. 20.

Nono sæculo, Photium apud Oecumenium, ubi Confirmationem explicat per *manus impositionem*.

Undecimo sæculo, Oecumenium scribentem in caput 6. Epist. ad Hebr. *Vocans quidem*, ait, *principium Baptisma, & manuum impositionem ac signaculum quæ in eo sunt.* T. 2. p. 353. D.

Duodecimo sæculo, Simeonem Thessalonicensem L. de Templo, ubi sic loquitur: *Per manuum impositionem & insufflationem unguenti gratiam impartitur*. Et Lib. de septem Sacramentis ferè à principio Operis: *A Philippo*, inquit, *baptisati, tanquam qui solum Baptisma suscepissent, Petro ac Joanne imponentibus manus, Spiritum sanctum accipiebant: quod sanè hoc Sacramentum est; siquidem manus impositio unguentum prabebat, ut & in Apostolis factum est, ac per ipsos multis aliis.* Biblior. PP. T. 22. p. 768. C.

Denique sæculo decimo tertio, Nicetam à patria dictum Choniatum L. 4. Thesauri orthodoxæ fidei cap. 36. in refutatione hæresis 36. ait, *manuum impositionem solam divini Spiritus accessum suggerere, atque in Apostolis tam efficacem fuisse, ut palam Spiritus sanctus descenderet.* Biblior. PP. T. 25. p. 140.

Eodem sæculo, Michaelem Paleologum & Episcopos Orientales in Epistola ad Gregorium X. relata in Concilio Lugdunensi II. an. 1274. ubi testantur ratum esse Sacramentum Confirmationis quod per impositionem manuum Episcopi conferunt. *Aliud est*, inquiunt, *Sacramentum Confirmationis quod per impositionem manuum Episcopi conferunt chrismando renatos*. Quæ verba sunt Clementis IV. in ea fidei professione quam anno 1627. miserat ad eumdem Imperatorem Græcorum, apud Raynaldum Tom. 14. Hanc verò Ecclesiæ Romanæ fidem, ut & in aliis capitibus in eadem Epistola expressis, profitentur ac promittunt Græci se religiosè observaturos, postulata solummodò licentia retinendi eos Ecclesiæ suæ ritus, qui cum exposita fide non pugnant.

To. 11. Conc. p. 966.

Ex illis igitur Ecclesiæ utriusque momentis ac conspirante doctrina, pro certo tenendum manus impositionem esse partialem materiam essentialem Sacramenti Confirmationis à Christo Domino institutam.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. auctoritatem eorum, qui asserunt loco manuum impositionis quæ olim dabatur, jam suffectam esse chrismatis unctionem: unde manifestè sequitur, manuum impositionem non ampliùs esse materiam essentialem Sacramenti Confirmationis. Ita porrò sentiunt

Eugenius IV. S. Pontifex in Decreto seu Instructione Armenis data. *Secundum*, inquit, *Sacramentum est Confirmatio, cujus materia est chrisma confectum ex oleo, quod nitorem significat conscientiæ; & balsamo, quod odorem significat bonæ famæ, per Episcopum benedicto*. Post laudatum locum ex Actibus Apostolorum cap. 8. sic pergit: *Loco autem illius manus impositionis, datur in Ecclesia Confirmatio*.

To. 13. Conc. p. 536. *Ibid.*

In eumdem sensum adduci potest Concilium Tridentinum Sess. 7. Can. 2. ubi solius chrismatis mentionem facit, *Si quis dixerit, injurios esse Spiritui sancto eos qui sacro Confirmationis chrismati virtutem aliquam tribuunt, anathema sit*.

Decret. p. 279. Innocentius III. cap. *Cùm venisset. De sacraunctione*. scribit, *per frontis chrismationem designari manus impositionem Apostolorum*.

To. 11. Conc. p. 676. Innocentius verò IV. ait illam manus impositionem repræsentari *per frontis chrismationem seu Confirmationem*.

Synodus Moguntina ann. 1549. cap. 18. Rectoribus Ecclesiarum injungit, *ut diligenter populum instruant, cur hoc Sacramentum ab initio sola manuum impositione exhibitum, mox sub ipsis temporibus Apostolorum ex eorumdem traditione adhibita chismatis unctione cœperit conferri*. Quo loco manifestè supponit Concilium, manus impositionem, qua usi sunt primitùs Apostoli, mutatam subinde fuisse, ejusque loco subrogatam chrismatis unctionem. An porrò mutari posset illa manus impositio, si essentialis ac necessaria foret ad substantiam Sacramenti?

Martene de antiq. Eccl. rit. T. 1. p. 244. Adde & orthodoxam confessionem Ecclesiæ Orientalis ann. 1662. à Nectario Jerosolymitano & quatuor Sedibus Apostolicis approbatam, cujus in quæstione 104. hæc leguntur. *Hæc verò unguenti inunctio, aut potiùs hæc unctionis ejus efficacia, ævo Apostolorum per impositionem manuum fiebat,*

bat, dicente ita Scriptura Act. 8. v. 7. Tunc imponebant illis manus, & accipiebant Spiritum sanctum. Postmodum uns unctione unguenti fieri cepit, teste Dionysio Areopagita Eccles. Hierarch. c. 2. & 4.

Resp. 1. nec Eugenium, nec Concilium Tridentinum circa præsentem controversiam quidquam definiisse. Cùm enim S. Pontifex in citato Decreto assignat unctionem pro materia Confirmationis, non excludit manus impositionem; quomodo cùm assignat instrumentorum porrectionem pro materia Sacramenti Ordinis, impositionem manuum pariter non excludit, quam constat in utraque Ecclesia semper adhibitam fuisse tanquam hujus Sacramenti essentialem materiam.

2. Cùm dixit Eugenius, loco impositionis manuum quæ ab Apostolis usurpabatur, dari in Ecclesia Confirmationem, sensus non est, ait Bellarminus L. 2. de Sacramento Confirmationis c. 9. *chrisma esse loco impositionis manuum,* To. 3. p. 145. co. 1. B. *quasi Apostoli non usi fuerint chrismate, & nos non utamur impositione manus:* sed sensus est, *idipsum quod Apostoli faciebant, cùm dicebantur imponere manus, facere nunc Episcopos, cùm dicuntur confirmare, vel chrismare. Distinguitur enim in his locis, non ritus à ritu, sed modus loquendi à modo loquendi, & personæ à personis; & denique illa particularis impositio manuum, ab ista quæ modò est: siquidem tunc communiter dicebatur hoc Sacramentum impositio manus, nunc dicitur communiter Confirmatio. ... denique illa erat efficacior, quia cum effectu interno dabat etiam externum, & cumgratia gratum faciente dabat etiam dona gratis data linguarum & miraculorum &c. Hac ergo ratione dici potest, id quod nunc fit, esse loco ejus, quod tunc fiebat, licèt sit idem quoad substantiam.*

Responsio Bellarmini confirmatur tùm ex laudato Innocentio III. qui ait, *per frontis chrismationem manus impositionem designari, quæ alio nomine dicitur Confirmatio,* non igitur alia res est, sed tantùm aliud nomen: tùm ex Concilio Senonensi an. 1528. in Decreto de Sacramento Confirmationis, ubi dicitur: *Nec obscurius quidem Christus Sacramentum Confirmationis instituit, cùm parvulis manum imponeret. Quod & ab Apostolis legimus promulgatum, cùm ad Samaritas miserunt Petrum & Joannem. ... Unde & tunc impositionis manuum, nunc Confirmationis appellatum est Sacramentum.* Decret. p. 279. To. 14. Conc. p. 452. D.

Ad Synodum Moguntinam dico, nos ipsi ultrò subscribere quà parte asserit unctionem chrismatis ab Apostolica traditione dimanasse: cùm verò addit, primitùs solam manus impositionem fine unctione adhibitam fuisse ab Apostolis, cùm Spiritus sanctus visibiliter super confirmatos appareret, sequuta est Synodus illa sententiam quorumdam Scholasticorum, qui existimant Apostolos per dispensationem sola manuum impositione Sacramentum Confirmationis administrasse, sicut multi existimarunt eos pari dispensatione in solo Christi nomine Baptisma contulisse.

Quæ laudata est orthodoxa fidei confessio Græcorum an. 1662. & unctio quam Græci adhibent, non excludunt manus impositionem, saltem eam quæ cum unctione chrismatis conjuncta est, sicut mox exponemus.

Objicies 2. Græci hodierni, imò nec veteres, manus impositionem in administratione Confirmationis unquam adhibuere. Fatetur id Goarius in Notis ad Euchologium Græcorum pag. 366. col. 2. agnoscit etenim eos Theologos, qui solam manus impositionem pro materia essentiali hujus Sacramenti

P 4 admit-

admittunt, consequenter agnoscere debere nullum esse apud Græcos Sacramentum Confirmationis, cùm apud ipsos non manus impositione, sed sola unctione chrismatis conferatur. *Si nudam*, inquit n. 28. *& aridam manuum impositionem capitis obumbrativam Sacramenti hujus veram & germanam contendant esse materiam, cùm nullam hujusmodi in Euchologiis antiquis, aut recentibus Manuscriptis, aut editis, reperire detur, Græcos ex consequenti Confirmationis signum non habere, nec etiam ab antiquo penes se habuisse, affirment necesse erit.* Et reipsa Sirmondus Antirrhetico 2. pag. 51. Guidonis Carmelitæ nomine id affirmat. Atqui tamen falsissimum istud est: semper quippe Græci validum habuere, & etiamnum habent Sacramentum Confirmationis; nec Latini ullam unquam circa caput istud litem cum illis habuere, quoties tentata fuit, vel inita cum illis unio. Multis id testimoniis confirmat loco mox citato Goarius.

Resp. itaque nego antecedens. Et quidem pro antiqua Ecclesia Græca testantur Scriptores, quos in confirmationem Conclusionis nostræ mox laudavimus: usurparunt illi haud dubiè manus impositionem separatam ac distinctam ab unctione chrismatis. De recentioribus verò Græcis paulò major videtur esse difficultas. Goarius quidem in eorum Ritualibus nullā deprehendit manus impositionem separatam ac distinctam: attamen pag. 355. istam refert Orationem, *Ipse Domine, Rex omnium benigne, signaculum doni sancti & omnipotentis & adorandi tui Spiritus, & sancti Corporis & pretiosi Sanguinis Christi tui communionem ei largire, in sanctitate tua custodi illum, in vera fide confirma &c.* Quæ quidem Oratio manifestè pertinet ad Sacramentum Confirmationis; ea quippe recitata, statim baptisatus sancto unguento ungitur in fronte sub hac forma: *Signaculum doni Spiritus sancti, & communio Corporis ac Sanguinis Christi ei conceditur.* Porrò ex S. Augustino L. 3. de Baptismo c. 16. *Quid est manus impositio, nisi oratio super hominem?* Illa igitur Oratio supponit vel includit aliquam manus impositionem. Deinde verò, esto concedamus apud Græcos recentiores nullam adhiberi manus impositionem tempore vel natura distinctam ab unctione, quam Goarius appellat manus impositionem *capitis obumbrativam*: at saltem in ipsamet unctione, quæ manu fit, quædam includitur manus impositio, eam repræsentans quam Apostoli usurpavere, de qua quæstione speciatim mox dicturi sumus.

To. 9. p. 117. E.

Objicies 3. Multi ex veteribus Scriptoribus Sacramentum Confirmationis per solam unctionem chrismatis designant. Ita Cornelius apud Eusebium L. 6. c. 43. Concilium Laodicenum Can. 48. S. Cyrillus Hierosolymitanus Catechesi 3. mystagogica, S. Gregorius Nazianzenus Oratione in sanctum Lavacrum, S. Gregorius Nyssenus Oratione in Baptismum Christi, S. Chrysostomus Hom. 1. in Epist. ad Romanos, Theodoretus in caput primum Canticorum &c.

Resp. multos etiam ex SS. Patribus solam interdum manus impositionem appellare, sine unctione; nec inde tamen licet inferre, eos chrismatis unctionem excludere. Ita pariter, qui unctionem solam designant, manus impositionem non excludunt: pro data scilicet occasione, aut alterutram, aut utramque denotant. Frequentiùs quidem posteriores Scriptores per unctionem seu chrisma Sacramentum istud designant, quàm per impositionem

nem manuum; quia per unctionem expressiùs, quàm per impositionem manus effectus hujus Sacramenti significatur.

Objicies 4. Duplex distingui potest in Confirmatione manus impositio: una prævia, quæ ab unctione tempore ac natura separatur & sejungitur, cùm nempe Episcopus extendens manus versùs confirmandos, Orationem fundit qua Spiritum sanctum advocat; altera, qua Episcopus baptisatos sacro chrismate ungit in fronte. Atqui neutra dici potest materia essentialis Confirmationis. Non prima: tùm quia paulò longiùs dissita est ac separatur ab unctione; tùm quia multi Episcopi solent ad unctionem chrismatis admittere eos, qui absentes aderant cùm Episcopus manus extendit seu imposuit, invocans Spiritum sanctum. Non secunda: nihil quippe absurdius ac ridiculum magis videtur Sirmondo Antirrhetico 2. pag. 39. & 58. quàm unctionem idcirco appellare manus impositionem, quia fit per manum. 1. quia Veteres nomine impositionis manum intelligunt specialem ac distinctam actionem, quam vocant *capitis adumbrationem*, *manus extensionem*, *elevationem*, *expansionem*. 2. quia hac ipsa ratione pariter dici posset unctionem verticalem in Baptismo, & extremam infirmorum, esse manus impositionem, quia utraque fit per manum. *At*, inquit Sirmondus, *ridiculum somnium est dicere*, *ungendo manum imponi*, *& manus impositionem in unctione ipsa inesse*.

Gravissima est, non dissimulandum, ista objectio, maximè propter Græcos posteriores, apud quos, cùm nulla fit impositio manus confirmatoria distincta ab unctione chrismatis, alterutrum concludere necesse est: vel illam impositionem manus ab unctione indistinctam sufficere, quod irridet Sirmondus; vel solam chrismatis unctionem pertinere ad materiam essentialem Confirmationis, abrogata veteri & Apostolica manus impositione; quod Scripturæ, Apostolorum & Ecclesiæ praxi non minùs adversatur, quàm evidenti rationi: materia quippe Sacramenti, ut & Sacramentum ipsum, constans ac perpetua esse debet in Religione, nec obnoxia mutationi.

Resp. itaque 1. quantùm ad latinum Confirmationis ritum, appositam non esse, nec urgere objectionem, quia distincta ac separata in eo fit manus impositio cum adjuncta Oratione, quando nempe Episcopus extendit manus versùs confirmandos, & orat; nec ulla ratio cogit ut manus impositionem confundamus cum actione Episcopi chrismate ungentis frontem. Non quia prior manus impositio paulò dissita sit ac sejuncta ab unctione: duæ quippe illæ partes moraliter uniuntur ad idem efficiendum Sacramentum, nec priùs istud operatur, quàm perfectum ac completum fuerit. Nonne Sacramentalis absolutio longo interdum temporis intervallo distat à declaratione seu confessione peccatorum Sacerdoti facta? An minùs propterea efficax est Pœnitentiæ Sacramentum? Nec urget quod ajunt, nonnullos Episcopos solere ad unctionem chrismatis eos admittere qui non aderant, cùm initio ritus Episcopus manus versùs confirmandos extendit, seu expandit; si ita est, quod ignoramus, abusus est corrigendus. In Sacramentis quippe administrandis & percipiendis nihil planè eorum quæ observat & mandat Ecclesia, omitti debet; maximè quando, nulla prælucente Ecclesiæ definitione, dubia est ac controversa inter Theologos Sacramenti alicujus materia vel forma: nisi enim hoc pendente dubio totum id observes de quo dubitatur, periculum est ne irritum ac nullum sit Sacramentum.

Resp.

Resp. 2. quantùm ad Græcos posteriores, tria reponi posse: primum, apud illos Sacramentum Confirmationis sola unctione chrismatis cum adjuncta forma, *Signaculum doni Spiritus sancti &c.* perfici, pro data scilicet à Christo Domino Ecclesiæ libertate, vel utramque partem, vel alterutram pro temporis opportunitate usurpandi. Commoda profectò sententia, & utroque ritu conciliando aptissima, si firmis niteretur fundamentis. Secundum, Græcos simul cum Oratione paulò antè relata, specialem habere manus impositionem ab unctione distinctam. Verùm, teste Goario, reclamant omnes eorum tùm veteres tùm recentiores Libri Rituales, in quibus de illa manuum impositione altum est silentium. Tertium denique, manus impositionem, quæ pars est essentialis hujus Sacramenti, distinctam & separatam non esse ab unctione chrismatis, quæ rectè impositio manus dicitur, quia manu fit. Quæ opinio, tametsi ridicula videatur Sirmondo, multos nihilominus in Schola patronos habet post Bellarminum, Petrum Aurelium, & alios.

De manus impositione distincta vel conjuncta cum unctione. Primis sæculis distincta fuit.

Itaque multi graves Theologi existimant, primis temporibus manus impositionem confirmatoriam distinctam & separatam quidem fuisse ab unctione chrismatis, subinde verò cum illa conjunctam & copulatam.

Priorem partem his momentis probant.

I. in usu & phrasi tùm Scripturæ, tùm veterum Scriptorum, manus impositio singularis ritus ac cæremonia est, seu specialis actio, qua Sacerdos aut aliusquilibet Superior divinam in aliquem potentiam ac virtutem invocat, ei benedicit ac benè precatur. *Quid enim aliud est manus impositio*, ait S. Augustinus L. 3. de Baptismo cap. 16. *quàm oratio supra hominem*? In usu frequentissimo fuit ritus ille impositionis manuum apud Judæos, apud quos qui

To. 9. p. 117. B. majores erant, & aliqua pollebant singulari Dei gratia, inferioribus manus imponendo benedicebant, Gen. 48. v. 14. A Judæis ad nos fluxit ritus imponendi manus. Matth. 19. v. 13. Christus pueris, ut eis benediceret, manus imposuit. Act. 8. v. 19. Apostoli baptisatis manum imposuere, ut acciperent Spiritum sanctum. Ad Titum 4. v. 14. & cap. 5. v. 22. sacri ministri eodem ritu inaugurantur; qui certè specialis erat ab alia qualibet actione distinctus, & dicebatur simpliciter manus impositio seu extensio, elevatio.

II. Eodem planè sensu à Veteribus usurpatur, sive cùm in electione ministrorum suffragii signum erat: quo sensu Concilium Laodicenum Can. 5. ait,

P. 831. E. *electiones debere fieri per impositionem manus*, interprete Balzamone. Unde Zonaras ad Canonem primum Apostolorum, ait, *ipsum suffragium vocatum*

P. 2. B. *esse chirotoniam*, hoc est, *manus impositionem*; quo sensu aliquando ab Auctoribus prophanis sumebatur: sive cùm adhibebatur ut ministri sacri inaugurarentur & consecrarentur; ita idem Zonaras loco mox citato: sive cùm erat signum orationis qua divina gratia in aliquem invocabatur; quo sensu sumitur à S. Augustino jam laudato, & à Zonara ad Canonem 117. Concilii Carthaginensis; sive cùm simplicem benedictionem significabat, ut in Concilio generali Nicæno I. Can. 19. sive denique cùm ad materiam Sacramenti Confirmationis assumebatur. Quapropter Veteres de illa, & de unctione separatim, ac tanquam de duabus distinctis actionibus loquuntur. Ita

Tertullianus L. de Baptismo c. 7. postquam dixit: *Exinde egressi de lavacro, perungimur benedicta unctione*; postea de novo veluti ritu loquens ait:

De-

Dehinc manus imponitur &c. Manus ergo impositio distincta erat & tempore & natura ab unctione. Et Lib. de Resurrectione carnis cap. 8. distinctim etiam utrumque exponit, ac manus impositionem vocat adumbrationem. *Caro*, inquit, *ungitur ut anima consecretur. Caro signatur, ut anima muniatur. Caro manus impositione adumbratur, ut anima spiritu illuminetur.* Ib. c. 8. P. 330. B.

S. Cyprianus postquam Epist. 73. dixit: *Per nostram orationem & manus impositionem Spiritum sanctum consequuntur.* Epist. 70. ait: *Ungi quoque necesse est eum qui baptisatus sit &c.* P. 124. P. 127.

Adde ex Veteribus antea citatis, cùm & veritatem & materiam Sacramenti exponebamus, eos omnes, qui vel de sola unctione, vel de sola manus impositione, vel de utraque separatim & distinctim loquuntur; qui omnes clarè significant se de duobus ritibus, seu duabus actionibus separatis ac distinctis sermonem habere.

Manifestè ac disertissimè istud patet ex S. Gregorio, tùm Epist. 67. L. 11. aliàs 61. ubi loquens de vario ritu quo Hæretici ad Ecclesiam redeuntes recipiebantur, opponit manus impositionem, per quam Occidens, unctioni chrismatis, per quam Oriens eos recipit. Tùm in suo Sacramentario, ubi describens ritum administrandi Sacramentum Confirmationis, ait: *Episcopus elevata manu super capita omnium, dicit: Omnipotens sempiterne Deus &c.* Idem iisdem ferè verbis repetit Ordo Romanus cap. de Sabbato sancto. *Pontifex*, inquit, *veniens ad infantes, tenente Archidiacono chrisma, involutis scapulis & brachiis ex panno lineo, elevata & imposita manu supra caput omnium, det orationem super eos, cum invocatione septiformis Spiritus sancti gratiæ.... Oratione expleta, interrogantibus Diaconibus nomina singulorum, Pontifex tincto pollice in chrisma, faciat crucem in frontibus singulorum, ita dicendo: Confirmo te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.* Idem planè reperias in Pontificali Romano, ubi certè cœcus sit oportet, qui non videat manus impositionem esse ritum & actionem distinctam ab unctione; igitur valdè probabile est, primis temporibus manus impositionem fuisse distinctam & tempore & natura ab unctione. To. 2. p. 1267. B. To. 2. p. 73. E. Bibliot. PP. T. 13. pag. 697. co. 1.

Secunda pars, nempe duas illas actiones olim distinctas & separatas in unam subinde coaluisse; adeoque illam manus impositionem præviam unctioni, quæ initio ritus Sacramenti Confirmationis peragitur, esse duntaxat cæremoniam accidentalem, non essentialem materiam,

Probant 1. ex Græcis saltem posterioribus, qui, fatente ipsomet Goario in notis ad Euchologium pag. 366. non habent illam capitis adumbrativam, ut loquitur, manus impositionem, & tamen verum retinent Confirmationis Sacramentum. Ergo dicendum est, vel solam unctionem apud illos esse materiam essentialem hujus Sacramenti, vel in illa includi ac confundi manus impositionem. Et verò in eorum Rituali nulla fit mentio impositionis manus, sed unius duntaxat unctionis pag. 336. & 371.

Probant 2. auctoritate Scriptorum Ecclesiasticorum ab octavo præsertim sæculo, qui unctionem fieri per manus impositionem Episcoporum, declarant. Ita

Beda in Psal. 26. *Illa unctio*, inquit, *quæ per manus impositionem fit ab Episcopo, vulgò Confirmatio dicitur.* To. 8. p. 558. v. 70.

Caro-

Carolus Magnus Capitularium c. 18. *Ne quis*, inquit, *à Corepiscopis per manus impositionem consignari vel confirmari unquam velit.*

Bibliot. PP. T. 14. pag. 959. F. Amalarius L. 1. de Officiis c. 27. *Ut ab Episcopis solis*, inquit, *innuatur per manus impositionem, ab Apostolis assumptum est.*

Haymo Hom. in feriam 2. Paschæ. *Ecclesia*, inquit, *ungit baptisatos, dum per impositionem manus Spiritus septiformis invocatur.*

To. 6. p. 9. H. Rabanus Maurus L. 1. de Institutione Clericorum c. 28. refert ex Sylvestro S. Pontifice, *ad solum Episcopum pertinere, ut baptisatum per manus impositionem cum ipso chrismate consignet.*

Dachery. Spicil. To. 2. p. 141. Ratramnus Corbejensis Lib. 4. contra opposita Græcorum cap. 7. *Donum*, inquit, *Spiritus sancti tribuitur per impositionem manuum, quando frontes baptisatorum chrismate sancto liniuntur ab Episcopis.*

Hugo Victorinus Lib. 1. de Sacramento fidei c. 10. *Sancta Ecclesia*, inquit, *prius in aqua mundatur baptismatis, & sic unctione chrismatis insignitur per manus Pontificis.*

To. 2. p. 805. col. 1. Rupertus Lib. 5. de divinis Officiis cap. 16. *Jam*, inquit, *non soli Pontifices & Reges, sed & omnis Ecclesia unctione chrismatis per manus impositionem consecratur, quod solis Episcopis debetur, ut consignent & Spiritum sanctum tradant.*

Adde, omnes ferè recentiores Scholasticos post Bellarminum in hanc conspirare sententiam: ut enim concilient, qua ratione impositio manus, per quam Apostoli tradiderunt Spiritum sanctum, reperiatur in nostro Confirmationis Sacramento, affirmant eam in ipsa unctione chrismatis, quæ per actionem manus perficitur, includi ac contineri.

Juvat hic Bellarmini verba referre L. 2. de Sacramento Confirmationis c. 2. Objicienti Kemnitio rejectam à nobis manus impositionem, ejusque in locum unctionem substitutam fuisse, respondet id falsum esse. *Bis enim*, ait, To. 3. p. 137. col. E. *Episcopus manus imponit confirmandis, ut ex Pontificali Romano intelligi potest: semel cùm super eos manus extendit, atque orat; & rursum cùm signat in fronte, atque ungit: ipsa enim unctio, & signatio cùm manu fiat, manus impositio rectissimè dicitur, ut docet Hugo L. 2. de Sacramentis par. 7. c. 2. Unde etiam Marci 7. cùm postulassent quidam, ut Dominus manus imponeret lunatico; ille id fecit: nam digito tetigit linguam, & aures ejus.* Idem repetit c. 9. *Alia solutio est*, inquit, *quæ mihi longè probabilior videtur,* Ibid. p. 144. E. *Thomæ Waldensis Tom. 2. de Sacramentis c. 113. & Hugonis de S. Victore L. 2. de Sacramentis par. 7. cap. 2. qui dicunt idem esse unctionem chrismatis, & manus impositionem: qui enim inungit, manus imponit; & idcirco utrumque significari; etiamsi alterum tantùm exprimi videatur.*

Ex dictis hactenus facilè solvuntur quæ in quarta objectione opponit Sirmondus.

Ad primum fatemur, quod mox probatum est, primis temporibus manus impositionem confirmatoriam tempore separatam ac distinctam fuisse ab unctione chrismatis; subinde verò utramque actionem in unam coaluisse demonstrant laudati Scriptores VII. VIII. & IX. sæculi, quæ duo non satis distinxisse videtur Sirmondus.

Ad secundum: ridiculum quidem videtur Sirmondo, unctionem chrismatis ideo appellare manus impositionem, quia fit per manum; aliàs, & un-

& unctio verticalis in Baptismo, & extrema infirmorum unctio, pariter dici posset manus impositio, quia utraque fit per manum.

Verùm non tam absonum ac ridiculum visum illud fuit Ruperto, qui Lib. 5. de divinis Officii c. 16. sic ait: *Sylvester Papa constituit, ut baptisatum liniat Presbyter chrismate, propter occasionem transitus mortis, ne propter absentiam Episcopi, & difficultatem eum consequendi, sine manus impositione baptisati migrent.* To. 2. p. 805. co. 1.

Hugo Victorinus L. 2. de Sacram. par. 7. c. 3. ait pariter: *Sylvester Papa constituit, ut baptisatum Presbyter in vertice chrismate liniat, propter occasionem transitus mortis: ne fortè propter absentiam Episcopi, & difficultatem eum consequendi, sine manus impositione baptisatum ab hac vita migrare contingeret.* En unctio verticalis in Baptismo, quæ *manus impositio* appellatur à Ruperto & Hugone, atque in periculo mortis imaginem quamdam gerit impositionis manuum Episcopalis. Fatendum nihilominus, non ita usu pervulgatam ac receptam istam loquendi formam. Quid ita? quia manus impositio nunquam habita fuit pro materia, vel cæremoniæ, qua, qui baptisatur, in vertice ungitur; vel extremæ infirmorum unctionis. Atque ut liberè dicam quod sentio, hoc unum ab opinione Sirmondinos revocat, quòd vix cum illa stare ac defendi possit veritas Sacramenti Confirmationis apud Græcos posteriores, quos certum est, nullam habere manus impositionem confirmatoriam distinctam ab unctione chrismatis: unde sequitur, quod jam diximus, aut nullum esse apud Græcos hodiernos Confirmationis Sacramentum, quod falsum est; aut illud sola unctione chrismatis, exclusa manus impositione, perfici, quod cum Scriptura, Apostolorum, ac Ecclesiæ praxi ac traditione conciliari non potest. P. 460. B.

Quæres, an de fide sit, utramque manus impositionem, sive eam quæ prævia est unctioni, sive aliam quæ ipsi conjuncta est, ad essentiam Confirmationis pertinere.

Resp. silente hìc Ecclesia, & fidem ipsam quoque silere. Utramque revera manus impositionem apud nos in usu esse constat ex Ordine ac Pontificali Romano; utramque ritè observandam esse, postulat religio, securitas ac reverentia Sacramenti. An verò utraque essentialis sit Sacramento, dubium est ac controversum. Negare videtur Concilium Bituricense an. 1584. titulo de Confirmationis Sacramento Can. 3. ubi nullam aliam in administratione hujus Sacramenti formulam præscribit, præter istam, *Consigno te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis, in nomine Patris &c.* Affirmare è contra videtur tùm Conc. Coloniense an. 1536. c. 8: tùm Moguntinum an. 1549. c. 17. & 18. udi docet 1. *Sacramentum Confirmationis ex institutione Christi & Apostolorum praxi, Ecclesiæ relictum esse:* 2. *inde Ecclesiam Catholicam Spiritum sanctum per manus Episcoporum fidelibus tradendi normam accepisse.* 3. *hoc Sacramentum ab initio sola manuum impositione exhibitum fuisse.* 4. *sub ipsis temporibus Apostolorum, ex eorum traditione, adhibita chrismatis unctione cæpisse conferri.* Requirit Concilium Moguntinum eam manuum impositionem quam Apostoli usurparunt: atqui hoc ipsum Concilium docet Apostolos sola manuum impositione confirmasse. Tùm denique Con. Rhemense an. 1583. c. de Confirmatione, ubi ait effectum hujus Sacramenti, *nonnisi per impositionem manuum Episcopi* conferri nulla chrismatis injecta mentione. To. 15. Conc. p. 1088. To. 14. Conc. p. 535. Ibid. p. 676. & 677. To. 15. Conc. p. 189.

Nos

Nos affirmanti sententiæ, tanquam Antiquorum menti magis conformi, ultro adhæremus; ac manus impositionem, quæ initio ritus ab Episcopo fit, & tempore distincta est ab unctione, ad substantiam Sacramenti Confirmationis pertinere arbitramur.

Secunda pars Conclusionis, nempe unctionem chrismatis essentialem esse Sacramenti Confirmationis materiam,

Probatur ex constanti ac perpetua Ecclesiæ ac SS. Patrum traditione ab ipsis Apostolis ad nos usque derivata. Meritò S. Augustinus Lib. 4. de Baptismo c. 24. ait: *Quod universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, non nisi Apostolica auctoritate traditum rectissimè creditur.*

Cùm suprà probavimus veritatem seu existentiam Sacramenti Confirmationis, nonnulla laudata fuere testimonia quæ unctionis necessariæ mentionem faciunt, eique virtutem tribuunt conferendi Spiritum sanctum. Ita S. Irenæus, Tertullianus, S. Cyprianus, Cornelius S. Pontifex, Concilium Laodicenum, Concilium Arausicanum I. S. Cyrillus Hierosolymitanus, S. Ambrosius, S. Augustinus, Innocentius I. S. Gregorius. Verba superiùs jam relata consule, ne sæpiùs eadem repetamus. Narrat Eusebius Hist. Lib. 3. capite 23. ex Clemente Alexandrino, historiam juvenis cujusdam, quem S. Joannes Episcopo commendaverat, à quo juvenis ille *baptisatus est*, & *signaculo Christi communitus*. Signaculum porrò illud ipsum est unctionis, seu Confirmationis Sacramentum. Tempore igitur Apostolorum unctio illa confirmatoria in usu erat.

His addi possunt

Bibliot. BP. T. 4. pag. 307. A. S. Pacianus tùm Epist. 1. ubi Confirmationem appellat *chrisma*, sicut Baptisma *lavacrum*. Tùm Serm. de Baptismo, ubi ait *chrismate superinfundi Spiritum sanctum.*

Ibid. p. 379. A. *To. 1. p. 1002. B.* Theodoretus Lib. 1. in Cantica, ubi ait, *eos qui initiantur* (sacro Baptismate) *veluti signo ac nota quadam regia spiritalis unguenti chrismate inunctos, sub ea visibili unguenti specie invisibilem sanctissimi Spiritus gratiam suscipere.*

To. 1. p. 155. S. Leo Serm. de Nativitate Domini: *Renati*, inquit, *per aquam & Spiritum sanctum, accepistis chrisma salutis, & signaculum vitæ æternæ.*

P. 84. B. Gregorius Turonensis Lib. 2. Hist. c. 31. de Clodoveo Rege scribens, *Rex*, inquit, *omnipotentem Deum in Trinitate confessus, baptisatus est in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, delibutusque sacro chrismate cum signaculo Crucis Christi.*

Tom. 5. Conc. p. 1666. B. Synodus Hispalensis an. 656. cap. 7. *Presbyteris*, inquit, *non licet nec chrisma conficere, nec chrismate frontes baptisatorum signare.*

Superfluum videtur plura congerere ad rem claram, & usu hodierno Ecclesiæ tam certam & constantem demonstrandam: quapropter & Decretum Eugenii, & Synodus Tridentina Sess. 7. Can. 2. unius dumtaxat chrismatis mentionem hic faciunt.

Sol.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Altum est de unctione chrismatis silentium, cùm Scriptura memorat datum ab Apostolis Sacramentum Confirmationis, Act. 8. & 19.

Varia est, pro sententiarum varietate circa materiam essentialem Confirmationis, ad istud argumentum responsio.

Respondent 1. nonnulli, unctionis confirmatoriæ fieri mentionem secundæ Corinth. 1. v. 21. & 22. *Qui autem*, ait Apostolus, *confirmat nos vobiscum in Christo, & qui unxit nos Deus, & qui signavit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris*. Quem textum de Confirmatione interpretantur S. Ambrosius L. de his qui initiantur c. 7. S. Chrysostomus, & Theoretus in hunc locum, & S. Hilarius. Adducunt præterea & locum ex cap. 2. v. 27. primæ Epistolæ S. Joannis, ubi dicitur: *Et vos unctionem quam accepistis ab eo, maneat in vobis*; quæ verba de Sacramento Confirmationis exponit S. Cyrillus Hierosolymitanus Catechesi mystagogica 3. & S. Augustinus in hunc locum.

Respondent 2. alii cum Sirmondo, unctionem illam, de qua Apostolus, non externam esse, sed internam, per diffusam in cordibus Spiritus sancti gratiam. Responsioni favet Synodus Moguntina paulò antè laudata, quæ asserit Apostolos per solam manus impositionem Spiritum sanctum dedisse.

Respondent 3. alii, argumentum illud negativum ex silentio Scripturæ, nullius esse ponderis; cùm alia positiva suppetunt ex constanti Ecclesiæ praxi ac traditione, quæ altera est fidei nostræ regula: certum quippe est, multa Christum & Apostolos fecisse, quæ in Libris sacris exarata non sunt, teste S. Joan. cap. 20. v. 30. Et verò multa credimus & observamus in ipsa Sacramentorum administratione, quæ in Scripturis disertè ac clarè expressa non legimus, v. g. inter baptisandum verba ista esse pronuntianda, *Baptiso te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, infantes baptisandos esse; ratum esse Baptismum ab Hæreticis datum, quæ, ut & alia benè multa sola Traditione ad nos pervenerunt. Idem quoque judicandum de unctione ab Apostolis usurpata, quamquam de illa sileat sacer Contextus; silendo enim eam non excludit; eo ferè modo quo cùm eadem Scriptura refert baptisatum à Philippo Eunuchum, postquam professus fuit *se credere Filium Dei esse Jesum Christum*; alia necessaria, quæ tacet, non excludit, sed supponit. *In eo quod ait, Baptisavit eum Philippus*, inquit S. Augustinus L. de fide & operibus c. 9. *intelligi voluit impleta omnia, quæ licèt taceantur in Scripturis gratiâ brevitatis, tamen serie traditionis scimus implenda*. To. 6. p. 172. E.

Respondent 4. alii, Apostolos sola manus impositione dedisse Sacramentum Confirmationis, pro libertate sibi à Christo concessa, ut vel manus impositionem, vel unctionem, vel utramque simul pro materia Confirmationis adhiberent, cùm alterutra sufficiens sit hujus Sacramenti materia. Ita Synodus Moguntina an. 1549. cap. 18. Estius, & alii.

Instabis 1. Si Ecclesiæ Traditio tam constans ac certa foret pro unctione confirmatoria, ac nos contendimus, de fide esset unctionem illam ab substantiam Sacramenti pertinere, nec cuiquam fas esset obloqui; atqui tamen multi sunt inter Theologos, qui, salva fide, volunt unctionem chrismatis integrantem

grantem dumtaxat, ipſam verò manuum impoſitionem ſolam eſſentialem eſſe materiam Sacramenti Confirmationis. Ita Petrus Aureolus, Sirmondus, Sanbovius antea citati.

Reſp. vulgò quidem conſentire inter ſe Theologos, ex Traditione Eccleſiæ perpetua neceſſariam eſſe unctionem in Confirmatione; ſed non conſentire de gradu, ſeu ſpecie neceſſitatis quæ ex eadem Traditione colligi poteſt: alii enim neceſſitatem eſſentialem ſeu Sacramenti putant ſe in Traditione deprehendere, alii verò neceſſitatem dumtaxat uſus & præcepti Eccleſiaſtici, ad integritatem quidem, ſed non ad ſubſtantiam Sacramenti; circa quam controverſiam Eccleſia nihil hactenus pronuntiavit, ſive in Florentino, ſive in Tridentino Concilio. Non in Florentino: in Decreto quippe dicitur tantùm, unctionem chriſmatis eſſe materiam Confirmationis; ſed non exprimitur, an ſit eſſentialis, an integrans: nemo verò ignorat, quæcumque de materia vel forma Sacramentorum eo in Decreto præſcribuntur, non pertinere ad aſſentiam vel ſubſtantiam eorum, aut ſaltem non eſſe fide certa & definita. V.g. quando ait, unctionem debere fieri ex balſamo; materiam Sacramenti ordinis eſſe porrectionem inſtrumentorum; an inde meritò concludi poteſt, ea pertinere ad ſubſtantiam illorum Sacramentorum, aut ſaltem iſtud de fide certum ac definitum eſſe? minimè profectò. Nihil pariter definitum habemus in Concilio Tridentino Seſſ. 7. Can. 2. Eo quippe Canone damnantur dumtaxat Novatores, qui affirmant *eos eſſe Spiritui ſancto injurios*, qui chriſmati vim aliquam ſpiritualem adſcribunt: an autem chriſma illud ſit neceſſarium neceſſitate Sacramenti, minimè decernit Synodus, cui ſemper ſolemne iſtud fuit, ne controverſias in Scholis agitatas dirimeret ac definiret. In præſenti igitur quæſtione, ſalva fide, ſua unicuique relinquitur ſentiendi libertas.

Inſtabis 2. Etſi tota Traditio doceat aquam in Calice Euchariſtico miſcendam eſſe vino, non tamen benè concluditur illam eſſe neceſſariam neceſſitate Sacramenti; ergo idem de unctione confirmatoria ſentiendum.

Qui unctionem illam docent neceſſariam tantùm eſſe ad integritatem Sacramenti, paritatem ultrò admittunt.

Alii verò reſpondent, diſparitatem in eo eſſe, quòd ea ipſa Traditio quæ docet aquam eſſe vino Euchariſtico miſcendam, docet etiam eam non eſſe neceſſariam neceſſitate Sacramenti, ſed tantùm præcepti; ſiquidem ratam & validam habet Euchariſtiam in ſolo vino conſecratam: è contra Traditio docet unctionem & adhibendam & neceſſariam eſſe ad ſubſtantiam Sacramenti, cùm ipſi virtutem tribuat conferemdi Spiritum ſanctum.

Inſtabis denique: SS. Patres non rarò meris Sacramentorum cæremoniis effectum ſpiritualem adſcribunt. Sic Tertullianus Lib. de Baptiſmo cap. 7. & S. Cyrillus Hieroſolymitanus Catecheſi myſtagogica 2. unctioni baptiſmali multam vim tribuunt. Non igitur cenſeri debet unctio neceſſaria & eſſentialis materia Confirmationis, eò quòd SS. Patres virtutem aliquam ſpiritualem ipſi attribuant. Reſp. nego conſeq. & parit. Diſparitas eſt, quia conſtanter & conceptis verbis SS. Patres affirmant, per unctionem confirmatoriam, tanquam per verum Sacramentum, Spiritum ſanctum conferri. Conſule loca ſuperiùs citata. Unctioni verò baptiſmali hoc unum tribuunt, ut ſit nota regiæ ac ſacerdotalis dignitatis, in qua virtutem aliquam ſpiritualem agnoſ-

agnoſcunt quidem; at non ex opere operato, ſed ex opere tantùm operantis.

Objicies 2. cum Sirmondo famoſum Canonem ſecundum Concilii I. Arauſicani an. 441. quo declaratur unctionem neceſſariam & eſſentialem non eſſe in Sacramento Confirmationis. Gravis circa hujus Canonis & textum & ſenſum controverſia exarſit an. 1631. inter Sirmondum inſignem è Societate Jeſu Theologum, & Petrum Aurelium, ſeu Sancyranum Abbatem. Controverſiæ occaſionem dedit Cenſura ſacræ Facultatis Pariſienſis, quæ inter plures alias iſtam propoſitionem notaverat, *Confirmatio Epiſcopalis, poſt inſtitutam presbyteralem chriſmationem Baptiſmi, non eſt tam neceſſaria, quàm fuit antea*. Hanc confirmare auctoritate Concilii Arauſicani I. cùm tentaſſet ſub ementito nomine *Hermanni Loemelii*, unus è Societate Jeſu Theologus; Aurelius in *Vindiciis Cenſuræ Sorbonicæ adverſùs ſpongiam Loemelii*, falſitatem propoſitionis aggreſſus, de Canone illo Arauſicano prolixè diſputare cœpit, tùm de textu, an particula negativa *non* legenda foret, ut contendit Sirmondus; an delenda, ut placet Aurelio: tùm de ſenſu ipſo, ſeu explicatione Canonis. De Canone Arauſicano.

Textus Canonis, juxta lectionem Sirmondi, iſte eſt: *Nullus miniſtrorum, qui baptiſandi recipit officium, ſine chriſmate uſquam debere progredi, quia inter nos placuit ſemel chriſmari. De eo autem, qui in Baptiſmate, quacumque neceſſitate faciente non chriſmatus fuerit, in Confirmatione Sacerdos commonebitur. Nam inter quoslibet chriſmatis ipſius nonniſi una benedictio eſt: non ut præjudicans quidquam, ſed ut non neceſſaria habeatur repetita chriſmatio.* Lectio Sirmôdi. Tom. 2. Conc. p. 1447.

Aurelius verò detracta particula, *non*, ſic legit poſtremam Canonis partem. *Nam inter nos chriſmatis ipſius nonniſi una benedictio eſt: ut non præjudicans quidquam, ſed ut neceſſaria habeatur chriſmatio repetita.* Lectio Aurelii.

Uterque verò, tùm Sirmondus tùm Aurelius, lectionem ſuam, quæ vel ſupponit vel detrahit particulam *non*, confirmat auctoritate Codicum manuſcriptorum, vel editionum Conciliorum.

Sirmondus in utroque Antirrhetico laudat Codices, Tilianum, Lugdunenſem, Rhemenſem, Victorinum, editionem antiquam Colonienſem, vetera Iſidori Exemplaria, in quibus legitur particula, *non*.

Aurelius è contra opponebat vulgatas omnes & antiquas Conciliorum editiones, quæ omnes particulam negativam non continent, tres Merlinianas, duplicem Binianam, Surianam, Crabbianam duplicem, quæ ad marginem rejicit particulam negativam *non*. Gratianum *De Conſecratione*. diſt. 4. cap. *Nullus*. Porrò Auctores illarum editionum procul dubio ſuos Codices habuerunt ac conſuluerunt.

Hac porrò ſuppoſita textus ac lectionis varietate & diſſonantia, textus ex ſenſu, non ſenſus ex textu æſtimari debet; atque æquitas & ratio poſtulat, ut ille ſenſus alteri præferatur, qui ad mores & diſciplinam ætatis Concilii Arauſicani, hoc eſt quinti ſæculi, magis accedere & accommodatus eſſe videtur. Quis autem ille eſt? An qui Sirmondi? An qui Aurelii? en quæſtio.

Senſus igitur ac mens Sirmondi hæc eſt, unicam eamque frontis chriſmationem in Baptiſmo fieri debere; ac conſequenter prohibere Concilium, ne miniſter baptiſaturus ſine chriſmate progrediatur. Quòd ſi caſu aliquo contigerit baptiſatum chriſmate inunctum non fuiſſe, de hoc monen- Senſus & expoſitio Sirmôdi.

dum Episcopum à quo chrismetur, quia chrismatis una est benedictio, sive in Baptismo sive in Confirmatione: ita ut si quis in Baptismo chrismatus fuerit, necesse non sit eum iterùm ab Episcopo chrismari, *non præjudicans quidquam*, id est nullum inde damnum percipiens, *quia necessaria non habetur repetita chrismatio*; sed satis est, si per manus impositionem Episcopalem recipiat Spiritum sanctum. Ex qua Sirmondi sententia hæc sequuntur, quæ ille ultrò concedit ac fatetur. 1. unctionem verticis in Baptismo nondum ætate Concilii Arausicani in usu fuisse apud Gallos, sed solam frontis unctionem. 2. frontis unctionem non pertinere ad essentiam Sacramenti Confirmationis, quod una manuum impositione essentialiter perficitur. 3. illam unctionem frontis nequidem fuisse Confirmationis cæremoniam, sed tantùm Baptismi, quam idcircò minister Baptismi ordinarius, Presbyter, Diaconus, ex officio conferebat. 4. ætate Concilii Arausicani, quæ secunda est ex tribus quas distinguit Sirmondus, unctionem & re & tempore separatam fuisse ab impositione manus.

Verùm multa hìc Sirmondus gratis supponit, quæ prorsus falsa videntur.

I. Supponit unctionem verticis in Baptismo quinto sæculo Gallis ignotam fuisse. Atqui tamen Concilium Vasense II. an. 442. Can. 3. mandat *ut Presbyteri per singula territoria à suis propriis Episcopis per annos singulos chrisma petant, appropinquante solemnitate Paschali.... Optimum enim est ut ipse suscipiat, qui in tradendo usurus est*. Porrò non in fronte, sed in vertice unctio hæc peragebatur.

Tom. 3. Conc. p. 1447.

II. Supponit unicam esse unctionem, eamque frontis, quæ à ministris Baptismi ordinariis solita esset dispensari: at id falsum, & repugnat tùm Decreto Sylvestri, quod in Pontificali refertur, tùm Decreto Innocentii I. quo paucis ante Concilium Arausicanum annis statuerat, *ut Presbyteris, seu extra Episcopum, seu præsente Episcopo baptisent, chrismate baptisatos ungere liceat, sed quod ab Episcopo fuerit consecratum; non tamen frontem ex eodem oleo signare, quod solis debetur Episcopis, cùm tradunt Spiritum sanctum*.

Tom. 2. Conc. p. 1246.

III. Supponit omissam in Baptismum verticalem unctionem suppleri non debere, *quia necessaria non est repetita chrismatio*. Atqui manifestè id repugnat communi Ecclesiæ disciplinæ, quæ semper voluit omissas ex necessitate Baptismi cæremonias supplendas esse. Illustre nobis exemplum suppeditat Cornelius S. Pontifex in Epistola ad Fabium Antiochenum. Novatianum reprehendit, eo quòd liberatus à morbo, propter quem in lecto baptisatus fuerat, reliqua non perceperat, quæ juxta Ecclesiasticam regulam percipi debent; neque ab Episcopis consignatus fuisset. Apud Euseb. L. 6. Hist. c. 43.

IV. Falsò prorsùs supponit Sirmondus, ætate Concilii Arausicani Sacramentum Confirmationis sola manuum impositione sine ulla unctione collatum fuisse, imò chrismatis unctionem nequidem Confirmationis cæremoniam fuisse, sed tantùm Baptismi; atque tunc temporis unctionem & re & tempore sejunctam fuisse ab impositione manus Episcoporum. His omnibus apertè repugnant quæ paulò antè relata sunt testimonia ex S. Irenæo, Tertulliano, S. Cypriano, Cornelio S. Pontifice, Concilio Laodiceno, quibus certò constat unctionem simul & manus impositionem adhibitam fuisse in administratione Sacramenti Confirmationis.

Hactenus de sensu seu explicatione Sirmondi: Aurelius autem detracta parti-

particula negante *non*, agnoscit unctionem frontis omninò necessariam ac essentialem esse Sacramento Confirmationis. In duobus dumtaxat à communi sententia recedit. 1. Asserit unctionis verticalis in Baptismo usum in Galliis non fuisse, ante Synodum Arausicanam an.441. Verùm illius meminit Innocentius I. an. 416. verba mox relata sunt, & S. Hieronymus ætate sua Presbyteris ac Diaconis præceptam fuisse testatur in Dial. adversùs Luciferianos an. circiter 392. Hanc instituisse creditur Sylvester S. P. sub initio sæculi quarti. 2. Affirmat Aurelius, Episcopos nusquam solitos fuisse baptisatos ungere in vertice: quòd si antequam consignent in fronte, noverint omissam verticis unctionem, eam ipsi non supplent, sed remittunt ad Presbyteros, ab iis supplendam. Verùm quis in animum suum facilè induxerit, Episcopos, dum solemniter baptisabant, unctionem illam verticalem aut omisisse, aut conferre per se non potuisse? quasi majus quidquam foret cæremoniam perficere, quàm Baptismum ipsum.

Ex Canone igitur Arausicano expungenda particula *non*, qua expuncta, sensus Canonis apertus est, facilis ac cohærens cum disciplina hujus temporis; atque objectio proposita nulla est; imò Canon ille Conclusioni nostræ pondus & auctoritatem addit.

Objicies 3. Materia Sacramenti essentialis eadem esse debet specie in utraque Ecclesia: sed unctio quam Græci adhibent, specie differt ab unctione Latinorum. Græci quippè chrisma suum componunt ex diversis herbis fragrantibus, ut legere est apud Goarium, cum olei & vini quantite non modica, iisque omnibus simul concoctis: Latini verò ex oleo & balsamo, iisque non decoctis.

Resp. Græcorum chrisma substantia non differre à chrismate Latinorum: immixtio enim diversorum aromatum naturam olei non immutat, in quo uno tota salva est unctionis materia essentialis ac necessaria.

Quæres 1. quonam præcisè tempore inceperit usus chrismatis in Sacramento Confirmationis.

Resp. 1. planè improbandam esse opinionem tùm Alexandri Alensis, qui chrisma institutum fuisse existimat à Concilio Meldensi octavo sæculo; tùm Joannis de Bacone, qui originem illam refert ad Concilium quoddam Aurelianense initio sexti sæculi: namque vel ipso secundo, tertio, quarto & subsequentibus sæculis, apud Irenæum, Tertullianum, Cyprianum, Cornelium &c. chrismatis mentionem factam legimus, per quam baptisatis Spiritus sanctus conferebatur.

Resp. 2. usum chrismatis ab Apostolis ipsis inductum fuisse: ea quippè quæ Ecclesia in administratione Sacramentorum constanter usurpat, quorum origo ac initium consignari certò non potest, ex Traditione Apostolicâ descendere necesse est. Ita S. Aug. antea laudatus L. 4. de Baptismo c. 24. An verò Apostoli inter confirmandum chrismate usi fuerint, non consentiunt Theologi. Affirmant nonnulli, negant alii; tùm propter silentium Scripturæ, tùm propter multitudinem eorum quibus Apostoli manus imponebãt ut acciperent Spiritum sanctum, quos omnes inungere difficile admodum & operosum tunc temporis fuisset; tùm denique quia potuerunt illi, Christo ita permittente pro temporis necessitate, solam usurpare manus impositionem, injuncta tamen successoribus lege, ut chrismate deinceps uterentur.

Quæres 2. qua parte corporis fieri debeat unctio confirmatoria.

Resp. in fronte. Innocentius I. in Epist. ad Decentium c.3. duplicem distinguit unctionem, unam quæ ad Baptismum pertinet & fit à Presbyteris; alteram in fronte, quæ confirmatoria dicitur, solis Episcopis reservata. *Nam*, ait S. Pontifex, *Presbyteris, seu extra Episcopum, seu præsente* Tom.2. Conc p. 1246.C *Episcopo baptisent, chrismate baptisatos ungere licet; sed quod ab Episcopo fuerit consecratum: non tamen frontem ex eodem oleo signare, quod solis debetur Episcopis, cùm tradunt Spiritum sanctum.* Unctio porrò baptismalis de qua Innocentius, verticalis est, quæ nempè fit in vertice capitis, ut vulgò interpretantur Theologi. Scilicet *omnes Christiani*, ait Innocentius III. *De sacra unctione* cap.1. *unguntur bis ante Baptismum oleo benedicto, primùm in pectore, deinde inter scapulas; & bis post Baptismum, scilicet chrismate sancto; primùm in vertice, demùm in fronte.*

Antiquissimum esse in Ecclesia unctionis confirmatoriæ usum in fronte, Pagina 410.D. patet ex Tertulliano L.3.c. Marc. c.22. ubi *signaculum frontium* inter *Ecclesiarum Sacramenta* recenset. Et L. de Præscript. c.40. ait *dæmonem*, ad imitatio- Pagina 216.D. nem ritus Christianorum, *signare etiam in fronte milites suos*. Patet ex Canone 7. Concilii secundi œcumenici, quo injungitur, *sancto chrismate* frontem ungendam esse. Ex S. Cyrillo Hierosolymitano Catech. 3. mystag. Pagina *Chrismate Christi*, ait, *frons & alii sensus corporis tui symbolicè inunguntur.* 235. B. Patet denique, ut alia plura mittamus, ex Sacramentario S. Gregorii. To.3.p. *Pontifex*, inquit, *tincto pollice in chrismate, facit crucem in fronte unius,* 74. A. *similiter per omnes singillatim.*

Istud verò discriminis est inter utramque Ecclesiam, Græcam & Latinam, circa unctionèm confirmatoriam, quòd Latini eam dumtaxat adhibent in fronte; Græci verò inungant, non tantùm frontem, sed oculos, & nares, & os, & aures, & pectus, aliqui etiam & manus & pedes. Sola autem unctio frontis essentialis est.

Quæres cur unctio confirmatoria fiat in fronte.

Resp. cum S. Augustino in Psalm. 141. n.9. *Quia in fronte erubescitur*, (verba sunt S. Doctoris) *ille qui dixit: Qui me erubuerit coram hominibus, eru-* To.4.p. 1583.E *bescam eum coram Patre meo, qui in Cælis est: ipsam* (Crucis) *ignominiam quodammodo, quam Pagani deridunt, in loco pudoris nostri constituit.*

S. Thomas 3. part. q.72. art.9. in corp. varias rationes, quibus Veteres utuntur, complexus est. *Dicendum*, inquit, *quòd in hoc Sacramento homo accipit Spiritum sanctum ad robur spiritualis pugnæ, ut fortiter, etiam inter adversarios fidei, Christi fidem confiteatur. Unde convenienter signatur chrismate signo crucis, in fronte, propter duo: primò quidem, quia insignitur signo crucis, sicut miles signo ducis, quod quidem debet esse evidens & manifestum. Inter omnia autem loca corporis humani, maximè frons manifesta est, quæ quasi nunquam obtegitur, & ideò linitur confirmatus chrismate in fronte, ut manifestè demonstret se esse Christianum; sicut & Apostoli post acceptum Spiritum sanctum se manifestaverunt, quia priùs in cænaculo latebant. Secundò, quia aliquis impeditur à libera confessione nominis Christi, propter duo, scilicet propter timorem, & propter verecundiam. Utriusque autem horum signum maximè manifestatur in fronte, propter duo, scilicet propter propinquitatem imagina-*

ginationis, & propter hoc quòd spiritus à corde directè ad frontem ascendunt: unde verecundati erubescunt, timentes autem pallescunt. Et ideò in fronte signatur chrismate, ut neque propter timorem, neque propter erubescentiam nomen Christi confiteri prætermittat.

S. Cyrillus Hierosolymitanus Catechesi 3. mistagogica, exponit pariter cur non tantùm frons, sed & aliæ nonnullæ corporis partes sacro chrismate liniantur. *Frons*, inquit, *& alii sensus corporis tui symbolicè inunguntur; & corpus equidem isto visibili unguento perungitur, anima verò sancto vivificoque Spiritu sanctificatur. Ac primùm quidem fronti illinitur, ut eum abstergat à vobis pudorem, quem primus homo transgressor perpetuò circumferebat; simulque efficiat, ut possitis vultu non velato gloriam Dei intueri, Deinde verò aures unguntur, ut ad audiendum divina mysteria aures accipiatis.... Posteà nares; ut divinum recipientes unguentum dicatis:* Christi gratus est odor Deo in his qui salvantur. *Tùm verò & pectus inungitur, ut induti thoracem justitiæ, fortiter adversùs insultus diaboli consistatis. Ut enim salvator post Baptismum, & Spiritus sancti adventum egressus in prælium devicit adversarium; sic & vos post sacrum Baptismum & chrisma mysticum, induti armis sancti Spiritus adversùs oppositam vobis potestatem consistitis & præliamini, dicentes: Omnia possum in eo qui me confortat, Christo.* *Pagina 235. B.*

Quæres 3. an necesse sit unctionem ad modum seu figuram Crucis administrari, & qua necessitate; an præcepti tantùm, an etiam Sacramenti.

Resp. 1. certum esse in utraque Ecclesia unctionem confirmatoriam in formam Crucis ministrari. Patet ex Ordine & Pontificali Romano, ex S. Augustino in Psal. 141. & ex S. Thoma 3. parte q. 72. art. 9. &c. & certè vix ulla est Ecclesiastica cæremonia quæ absque signo Crucis perficiatur. *Quod signum* ait S. Augustinus Tract. 118. in Joan. *nisi adhibeatur, sive in frontibus credentium, sive ipsi aquæ ex qua regenerantur, sive oleo quo chrismate unguntur, sive sacrificio quo aluntur, nihil eorum ritè perficitur.* *Tom 3. p. 2. pa. 80. E.*

Resp. 2. discordes esse Theologos, an hæc figura Crucis ad essentiam ritus, seu Sacramenti Confirmationis pertineat. Negat Cardinalis Aureolus L. 4. Sent. dist. 1. q. 1. E contra divus Thomas 3. part. q. 72. art. 4. S. Bonaventura in 4. dist. 7. art. 1. q. 1. ad 3. & 4. Alexander Alensis 4. part. q. 9. membro 2. paragr. 2. videntur existimare signum illud Crucis pertinere ad substantiam Sacramenti. Ratio est, quia hæc Crucis figura continetur in formula ipsa seu significatione hujus Sacramenti, qua sublata, formula hæc seu significatio vera non esset. Quid enim significat? non debere hominem baptisatum crucem Christi erubescere, imò aperta fronte eam constanter & intrepidè profiteri. *Quia verò in fronte erubescitur*, ait S. Augustinus jam citatus in Psal. 141. *ille qui dixit*, Qui me erubuerit coram hominibus, erubescam eum coram Patre meo, qui in Cœlis est: *ipsam crucis ignominiam quodam modo, & quam pagani derident, in loco pudoris nostri constituit.* Et S. Th. mox citatus: *Ideo*, inquit, *in fronte signatur chrismate, ut neque propter timorem, neque propter erubescentiam nomen Christi confiteri prætermittat.* Et Eugenius in Decreto toties laudato: *Ideo*, inquit, *in fronte, ubi verecundiæ sedes est, confirmandus inungitur, ne Christi nomen confiteri erubescat, & præcipuè crucem ejus, qui Judæis est scandalum, Gentibus autem stultitia, secundùm Apostolum; propter quod signo crucis signatur.* *To. 13. Conc. p. 536. D.*

De confectione, consecratione, & applicatione chrismatis.

Opiniones Scholasticorum.

Non moror hìc, nec Hæreticorum blasphemiam, qui chrismatis unctionem & consecrationem, magicam excantationem, per summam impietatem appellant; nec Græcorum schismaticorum calumniam, qua nono sæculo Latinos traducebant, quasi chrisma conficerent ex aqua fluminis: quam calumniam propulsarunt Nicolaus I. Epistola 70. ad Episcopos Galliæ, & Ratramnus L.4.c.7. Operis quod occasione istius Epistolæ, jussu Episcoporum Galliæ, adversùs Græcos edidit. Nostrorum dumtaxat Scholasticorum circa propositum articulum varias exhibeo sententias.

Sunt qui volunt balsamum necessarium esse necessitate Sacramenti. Ita Ægidius Coninck, Gamachæus, Ysambertus in 3. partem S.Thomæ ad quæstionem 72.

Sunt è contra qui necessarium tantùm dicunt ex præcepto & usu Ecclesiæ. Ita Cajetanus in 3. partem S. Th. q.72. art.2. Scotus in 4. dist.7. art.2. Estius in 4. dist.4. paragr.8.

Pariter circa benedictionem chrismatis factam ab Episcopo dissentiunt. Aliqui putant eam ad substantiam Sacramenti pertinere, ut Coninck, Ysambertus: alii volunt eam dumtaxat esse necessariam ex præcepto, non quidem divino, sed Ecclesiastico. Ita Paludanus in 4. dist.7. q.4. art.1. Cajetanus loco citato art.3. Dicunt alii stare Sacramentum absque omni prævia chrismatis consecratione, quam opinionem Estius tribuit Francisco à Victoria, & Emmanueli Sà. Ista verò sententia non videtur alia esse quàm secunda mox dicta.

Denique circa ipsam applicationem chrismatis in signum Crucis, adhuc discordes sunt, ut jam observavimus. Aliqui videntur existimare modum illum chrismandi per signum Crucis, necessarium esse necessitate Sacramenti, ut Soto in 4. dist.7. art.4. Alii verò negant, ut Aureolus. Aliqui putant esse de necessitate Sacramenti, quòd unctio fiat in fronte, ut Gregorius de Valentia; Franciscus verò de Victoria id negat. His ita præmissis, Articulum hunc nonnullis interrogationibus ac responsis absolvemus.

Quæres itaque 1. quid sit chrisma.

Resp. juxta vim nominis idem esse ac unguentum, derivatur enim à verbo χρίω, *ungo*. Unde Innocentius I. in Epistola ad Decentium, materiam unctionis infirmorum, quæ solo constat oleo absque balsamo, chrisma nominat. In usu autem Ecclesiastico, chrisma significat aliquam unguenti speciem ex oleo & aliis quibusdam odoriferis conflatam, ad materiam Sacramenti Confirmationis destinatam, necessariam seu ex præcepto, seu ex natura ipsius Sacramenti.

Quæres 2. ex quibus constet chrisma apud Græcos.

Resp. Græcos præter oleum & balsamum, triginta quinque genera aromatum seu herbarum fragrantis odoris admiscere, unà cum vini non exigua quantitate, de qua mixtione legi possunt Haberti Vabrensis Episcopi, & Goarii notæ ad hunc Euchologii locum.

Quæ-

Quæres 3. ex quibus conficiatur chriſma apud nos.

Reſp. confici *ex oleo, quod nitorem conſcientiæ; & ex balſamo, quod odorem bonæ famæ ſignificat*, ait Eugenius in Decreto. Ita S. Gregorius in ſuo Sacramentario, & omnes Libri Rituales & Auctores qui de divinis Officiis ſcripſere. S. Th. 3. parte q. 72. ad 3. docet oleum illud debere exprimi ex olivis, neque ſufficere oleum nucum, amygdalorum, aut aliud ſimile; quia ſolum oleum ex olivis expreſſum verè & propriè oleum dicitur.

Quæres 4. an balſamum ſit neceſſarium in Confirmationis materia, neceſſitate Sacramenti.

Reſp. negativè. 1. quia Veteres ſæpiſſimè ſolius olei mentionem faciunt, v. gr. Tertullianus, Cyprianus, Concilium Laodicenum, Ambroſius, Auguſtinus. 2. quia chriſma, de quo tam frequenter Veteres, ſæpè ſimplex oleum ſignificat, ut patet ex Innocentio I. qui oleum infirmorum appellat chriſma. 3. quia ita docet Innocentius III. cap. *Paſtoralis*. *De Sacramentis non iterandis*, ubi conſultus an iteranda foret Confirmatio ſolo oleo collata, abſque balſamo, reſpondet *nihil eſſe iterandum, ſed cautè ſupplendum id quod incautè fuerat omiſſum*. Atqui ſi nullum fuiſſet Sacramentum abſque balſamo, non tantùm ſupplendum fuiſſet, quod defuerat, ſed etiam omninò iterandum, cùm parte eſſentiali caruiſſet. 4. denique, quia non magis admixtio hæc balſami videtur pertinere ad ſubſtantiam Sacramenti, quàm admixtio triginta quinque ſpecierum aromatum apud Græcos: atqui iſta procul dubio non eſt eſſentialis; ergo &c.

Et certè Chriſtus qui voluit Sacramenta prompta & facilia eſſe ſalutis noſtræ ſubſidia, voluit conſequenter ea rebus facilibus & obviis conſtare: atque Hæreticis, cùm ad nos redeunt, vix ſuaderi poterit Confirmationem verum eſſe Sacramentum (in quo tamen uno inſiſtendum eſt) ſi ab illis obtinere volueris, balſami & aliorum aromatum mixtionem ad eſſentiam hujus Sacramenti pertinere.

Neque contrarium definivit Eugenius in ſuo Decreto: tùm quia tantùm ait chriſma debere confici ex oleo & balſamo, non explicando nec ſtatuendo an balſamum neceſſarium ſit neceſſitate Sacramenti, an verò præcepti & uſus Eccleſiaſtici: tùm quia neminem latet, quæcunque eo in Decreto præſcribuntur circa materiam aut formam Sacramentorum, non eſſe ad ſubſtantiam Sacramentorum neceſſaria; v. g. aquam debere vino Calicis Euchariſtici miſceri: id quidem verum eſt, ſed an pertinet ad eſſentialem materiam Calicis Euchariſtici? minimè. Similiter agendo de verbis Conſecrationis, refert Eugenius ea omnia quæ in Eccleſia Latina proferri ſolent, quæ tamen omnia & ſingula verba non ſunt abſolutè neceſſaria ad eſſentiam conſecrationis.

Quæres 5. an antiqua ſit illa balſami cum oleo Confirmationis mixtura.

Reſp. illius apud Latinos mentionem non occurrere ante ſextum ſæculum quo floruit S. Gregorius Magnus, qui in ſuo Sacramentario mixtionem hanc commendat, ſicut & Gregorius Turonenſis L. 4. de Gloria Martyrum, & alii ſubſequentes Scriptores.

Neque eſt quòd opponas 1. Epiſtolam Fabiani S. Pontificis tertio ſæculo, in qua docet mixtionem hanc à Chriſto eſſe inſtitutam.

Namque quis vel leviter eruditus jam ignorat, Epiſtolas SS. Pontificum

ante Siricium, siquædam exceperis fragmenta à Veteribus relata, suppostitias esse & adulterinas, quæ continent res à moribus & disciplina ætatis in qua scriptæ supponuntur, omnino alienas?

Neque est 2. quòd dicas, quarto desinente sæculo, idolorum Sacerdotem, cùm ad votum Juliani apostatæ solita incantamenta peragere non posset, existimaretque se alicujus Christiani præsentia cohiberi, Imperatori dixisse; *Require, Imperator sacratissime, quis adest ablutus, balsamo unctus; & abscedat.* Quo sermone commotus Julianus dixit: *Quis est hic numinibus nostris contrarius, ac Religionis Christianæ socius, qui frontem chrismatis inscriptione signatam ferat?* Ita refert Gregorius Turonensis L.1. de Gloria Martyrum c.41. Quarto igitur sæculo balsamum usurpabatur à Christianis in Sacramento Confirmationis.

Greg. Tur. p. 768. A.

Non est, inquam, quòd hoc opponas. Namque Gregorius Turonensis pro more ætate sua recepto, sacerdotem illum idolorum loquentem induxit, adeoque unctionis & balsami mentionem facit, quia, qua vivebat ætate, hoc est sexto sæculo, balsamum oleo Confirmationis admiscebatur. Et certè Prudentius, ex quo historiam illam hausit Gregorius, de solo chrismate loquitur, nulla de balsamo injecta mentione.

Neque dicas 3. S. Cyprianum in Sermone de unctione, illius balsami meminisse: namque compertum est apud omnes, Sermonem hunc non esse S. Cypriani, sed Arnoldi Bonæ vallis, vel alterius Cypriano longè recentioris.

Resp. 2. apud Græcos veteres altum quoque esse silentium de mixtione balsami & aliorum aromatum in oleo Confirmationis. Sanctus quidem Justinus Dial. cum Tryphone pag. 313. mixtionis hujus meminit, sed eò loci de Sacramento Confirmationis ne cogitat quidem, ut legenti patebit. S. pariter Dionysius, seu quisquis Auctor est Libri de Ecclesiastica Hierarchia cap. 4. de illa mixtione loquitur: verùm ex hoc ipso probant eruditi, Librum hunc non esse Dionysii Areopagitæ, sed Auctoris longè posterioris, ut pote qui contineat ritus ætate Dionysii incognitos. Unde de illa mixtione tacent SS. Basilius, Cyrillus Hierosolymitanus Catechesi quarta mystagogica quæ tota est de chrismatis expositione, S. Chrysostomus, Theodoretus, Cyrillus Alexandrinus &c.

Quæres 6. an necessaria sit chrismatis benedictio per Episcopum facta; & an valeret chrisma per simplicem Sacerdotem benedictum.

Resp. ad primum, benedictionem chrismatis factam ab Episcopo, & necessariam esse, & antiquam, quia Veteres sive Latini sive Græci illam exigunt & commendant. Ita Tertullianus L. de Baptismo, ubi *benedictam* appellat *unctionem*; S. Cyprianus Epistola 70. ubi ait, *oleum in altari sanctificari*; Optatus L. 7. Innocentius I. Epistola ad Decentium, S. Aug. Tract. 118. in Joan. *Quid est*, inquit, *quòd omnes noverunt, Signum Christi, nisi crux Christi? Quod signum nisi adhibeatur sive frontibus credentium, sive ipsi aquæ ex qua regenerantur, sive oleo quo chrismate unguntur, sive sacrificio quo aluntur, nihil eorum ritè perficitur.* Idem præcipit Eugenius IV. in Decreto. Græci pariter hanc benedictionem chrismatis commendant: S. Cyrillus Catechesi 3. S. Basilius L. de Spiritu sancto c. 27. & omnes eorum Libri Rituales.

Tom. 3. par. 2. p. 802. E.

Resp. ad secundum, consecrationem seu benedictionem chrismatis necessariam non esse necessitate Sacramenti, quia talis necessitatis nullum satis firmum

firmum ex Traditione proferri potest argumentum. Et verò licèt aqua baptismalis debeat priùs ex usu Ecclesiæ consecrari & benedici, valida tamen est materia Baptismi sine tali consecratione. Neque usus Ecclesiæ contrarium evincit: namque ex ipso usu ac Traditione Ecclesiæ certum est, aquam in Calice Eucharistico miscendam esse; neque tamen hæc mixtio pertinet ad essentiam consecrationis Calicis.

Resp. ad tertium, chrisma per simplicem Sacerdotem consecratum non valere, si prohibeat Ecclesia; accedente verò ejus licentia, valere, quia consecratio hæc juris est dumtaxat Ecclesiastici, non divini.

Prior responsionis pars probatur ex L.7. Capitularium Caroli Magni cap. 329. ubi chrisma confectum à Corepiscopis declaratur non esse pro Sacramento habendum, quia Corepiscopi non sunt veri Episcopi. Idem colligitur ex Concilio Carthaginensi II. & III. & Innocentio I.

Posterior pars probatur ex Concilio Toletano I. Can.20. ubi sic legimus: *Quamvis penè ubique custodiatur, ut absque Episcopo chrisma nemo conficiat, tamen quia in aliquibus locis vel Provinciis Presbyteri dicuntur chrisma conficere, placuit ex hac die nullum alium nisi Episcopum chrisma conficere*. Quo loco Concilium non declarat irritam consecrationem chrismatis factam à Presbytero ante prohibitionem; neque ad jus divinum recurrit, sed ad usum & consuetudinem Ecclesiæ. Tom.2. Conc.p. 1226.D

Quæres 7. qui sint ritus præcipui consecrationis chrismatis.

Resp.1. prioribus sæculis licitum fuisse Episcopis omni die chrisma conficere, ut colligitur ex Concilio Toletano I. Can.20. posteà verò unicam huic consecrationi faciendæ diem assignavit Ecclesia, nempè feriam quintam majoris hebdomadæ, ut constat ex usu Ecclesiæ hodierno.

Resp.2. in consecratione chrismatis istos præsertim ritus observari.

I. Funduntur preces, juxta istud Apostoli 1. ad Timoth.4. v.6. *Omnis creatura Dei.... sanctificatur per verbum Dei & orationem*.

II. Fit signum crucis super oleum & balsamum; sine illo enim nihil posse consecrari docent S. Chrysostomus Hom.4. in Matth. & S. Aug. Serm. 181. de tempore & Tract.118. in Joan.

III. Episcopus halat aliquoties super ampullam chrismatis, quam cæremoniam immeritò sugillant Novatores, quasi quid superstitiosum contineret: est enim sancta & antiqua apud S. Gregorium in Sacramentario, & in Ordine Romano; & significat, ait Amalarius L.1. cap.12. *ipsum Spiritum sanctum qui per Confirmationem confertur*.

IV. Chrisma confectum salutatur ab Episcopo & Presbyteris in hunc modum, *Ave sanctum chrisma*. Antiqua pariter est hæc salutatio, cujus mentio fit in Ordine Romano & apud Amalarium. Neque est quòd Novatores salutationem hanc tanquam veram adorationem idololatricam traducant; siquidem non absoluta est, neque ad ipsum chrisma in se physicè spectatum refertur; sed ad Christum, cujus symbolum est, ad quem directè ac primariò obsequium istud tendit. Neque verò inusitatum est apud Veteres, in signum lætitiæ & gratulationis res sensu destitutas salutare. Sic B. Andreas videns Crucem ait, *Salve Crux*. Sic Fortunatus salutat diem festum Resurrectionis, *Salve*, inquit, *festa dies, toto venerabilis ævo*. Sic sancta Paula salutavit Bethleem, cùm eam primò vidit, referente S. Hieronymo, Epistola de ejus obitu.

V. De-

V. Denique, Presbyteri Parochiarum à proprio Episcopo, non à viciniore sacrum chrisma quotannis petere tenebantur. Ita colligitur ex Conc. Liptinensi, ex Vasensi Can.3. & Antissiodorensi Can.6. Quod autem superest veteris chrismatis, ex usu & praxi Ecclesiæ comburi debet. Severè autem cautum est, ne quid Episcopi à Presbyteris exigant aut accipiant pro balsamo emendo ad conficiendum chrisma. Ita in Conc. Cabillonensi II. Can.16. Aquisgranensi II. Can.5. Meldensi Can.45. Barcinonensi cap.2. Toletano XI. c.8.

ARTICULUS IV.

De forma Sacramenti Confirmationis.

Certum est apud omnes, formam Sacramenti Confirmationis positam esse in verbis quæ pronuntiat Episcopus dum illud administrat. *Accedit verbum ad elementum*, ait S. Augustinus, *& fit Sacramentum*. Non omnes autem consentiunt in illis verbis assignandis. Episcopus dum manus imponit, seu extendit versùs confirmandos, orat ut invocet Spiritum sanctum; Oratio autem illa his verbis concepta refertur in Pontificali Romano: *Omnipotens sempiterne Deus, qui regenerare dignatus es hos famulos tuos ex aqua & Spiritu sancto; quique dedisti eis remissionem omnium peccatorum; emitte in eos septiformem Spiritum tuum sanctum paraclitum de cœlis*. In Sacramentario S. Gregorii pag.72. & Ordine Romano hæc adduntur: *Spiritum sapientiæ & intellectus, Spiritum consilii, & fortitudinis, Spiritum scientiæ & pietatis: adimple eos spiritu timoris tui, & consigna eos signo crucis in vitam propitiatus æternam. Per Dominum nostrum Jesum Christum &c.* Qua expleta Oratione, Pontifex tincto in chrismate pollice, efformat in fronte signum Crucis, dicens: *Signo te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.*

Forma Confirmationis apud Latinos.

Apud Græcos hunc ritum confirmandi refert Goarius in Euchologio pag.355. 2.col. *Dominum precemur. Benedictus es Domine Deus omnipotens ....qui & nunc recens illuminatum servum tuum per aquam & Spiritum, peccatorum sponte atque etiam indeliberatè commissorum remissione ei concessa, regenerare voluisti: ipse, Domine Rex omnium benigne, signaculum doni sancti & omnipotentis & adorandi tui Spiritus, & sancti corporis & pretiosi sanguinis Christi tui communionem ei largire. In sanctitate tua custodi illum, in vera fide confirma, à maligno, & omnibus ejus astutiis erue &c.* qua Oratione terminata, baptisatum sancto unguento ungit, Crucis signum faciens in fronte, & in oculis, & in naribus, & in utraque aure, & in pedibus dicens: *Signaculum doni Spiritus sancti*. Manifestum est ex isto utriusque Ecclesiæ ritu administrandi Sacramenti Confirmationis, eamdem prorsus esse quoad sensum utrobique Confirmationis formam: hoc unum discrimen est, quòd apud Latinos Oratio immediatè juncta sit cum impositione seu extensione manuum; apud Græcos verò nulla legatur manus impositio separata & sejuncta ab unctione.

Forma Confirmationis apud Græcos.

Goarius ibid. p. 556.

Controversia igitur movetur inter Theologos, quibus in verbis posita sit essentialis ac necessaria forma Confirmationis. An in illa Oratione quam Episcopus manus extendens pronuntiat; an in verbis quæ profert dum fron-

frontem baptisati chrismate inungit; an in Oratione simul & illis verbis, ita ut ex duplici forma partiali & inadæquata una exurgat totalis & adæquata; sicut ex duplici materia inadæquata & partiali, manus scilicet impositione, & unctione, unam totalem componi diximus. Circa quam controversiam Novatores errant, nostri verò Theologi, salva & integra fide, in varias opiniones abeunt.

Error Novatorum.

Novatores Lutherani & Calvinistæ circa formam Sacramenti Confirmationis errant, ac nobis turpiter imponunt.

I. Ex Lutheranis Kemnitius in quarta parte examinis Conc. Trid. formam istam, *Signo te signo crucis &c.* explodit ac sugillat tanquam novam ac recentem, cujus nulla mentio nec in Scripturis, nec in antiquis Scriptoribus; quæ tota conficta videtur à nescio quo ex istis Ambrosii verbis in Libro de iis qui initiantur c. 7. *Serva quod accepisti; signavit te Deus Pater, confirmavit te Christus Dominus.*

Calvinus L. 4. Inst. c. 19. parag. 5. *Peragitur*, ait, *hæc Confirmatio hac verborum formula: Consigno te signo crucis &c. Pulchrè hæc omnia, & venustè: sed ubi Dei verbum, quod Spiritus sancti præsentiam hic promittat? Ne jota quidem obtendere possunt. Unde ergo nos certiores facient chrisma suum vas esse Spiritus sancti? Videmus oleum, crassum scilicet & pinguem liquorem, præterea nihil. Accedat, inquit S. Augustinus, verbum ad elementum, & fiet Sacramentum. Hoc, inquam, verbum proferat, si quicquam nos intueri in oleo volunt aliud, quàm oleum.* P. 537.

Idem sentit Dallæus L. 1. de Confirmat. c. 2. *Forma hæc*, inquit, *Signo te signo crucis &c. ab Evangelica majestate, gravitate atque genio tantùm distat, quàm cœlum à terra.*

Marcus Antonius de Dominis insignis apostata L. 5. de Republ. Christiana cap. 5. n. 44. probat orationem non posse esse formam Sacramenti, *quia oratio impetrat gratiam ex opere, quod ajunt, operantis; at formæ Sacramentorum eam conferunt ex opere operato.*

II. Novatores, ut faciliùs simplicioribus illudant ac fucum faciant, nobis imponunt, ac fingunt formam Sacramenti Confirmationis apud nos nullatenus in oratione positam esse, sed in solis istis verbis, *Signo te signo crucis &c.* idque nostris tam ex fide certum ac exploratum esse, ut ea salva nemini liceat aliter sentire ac docere; at imponunt, ut mox patebit.

Opiniones Scholæ.

Nostri verò Scholastici constanter quidem docent, aliquam esse Sacramenti Confirmationis essentialem & necessariam formam; sed in ea assignanda non una est eorum opinio.

Qui pro materia essentiali Confirmationis solam assignant unctionem, in qua manus impositionem confundunt, ii pro forma essentiali adæquata ista dumtaxat agnoscunt verba, *Signo te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*: vel ista apud Græcos, *Signaculum doni Spiritus sancti*. Ita S. Th. 3. parte q. 72. art. 3. Estius in 4. dist.

dist.7. paragr.10. Bellarminus L. 2. de Sacramento Confirmationis cap. 10. Maldonatus Tractatu de Confirmatione q. 2. ubi ait formam istam *semper in usu fuisse, cujus origo seu initium reperiri non potest*, & alii ferè omnes quà veteres, quà recentiores Scholastici; manus verò impositionem unctionis prævíam, meram dicunt esse cæremoniam.

Pagina 77. C.

Inter istos verò Theologos nonnulli sunt, qui post Bellarminum, ajunt in verbis mox citatis tacitam includi orationem, quamquam verba hæc, *Signo te, confirmo te*, absoluta sint; atque ita conciliant & Scripturam & Veteres, qui formam Sacramenti Confirmationis in oratione, qua invocatur Spiritus sanctus, collocare videntur. Ita Petrus Aurelius in Orthodoxo adversùs Sirmondi Antirrheticum 2. in cap.7. pag.568. Rursus litigant inter se de necessitate exprimendi nomen Patris, & Filii, & Spiritus sancti in forma adducta. Sunt qui cum Armacano seu Richardo Radulpho Archiepiscopo Armacano, qui obiit an.1359. L.9. adversùs Armenos c.12. & Soto in 4. dist.7. art. 4. putant id ad substantiam Sacramenti pertinere; quam opinionem tutiorem quidem, licèt oppositam probabilem, judicat Estius. Alii negant invocationem hanc Trinitatis pertinere ad substantiam formæ Confirmationis. Sunt qui existimant necessarium esse exprimere actum personæ confirmantis, & personæ confirmatæ; atque propter defectum hujus expressionis suspectam habent formam Græcorum. Ita Ysambertus ad 3. partem qu. 72. dist.4. art.3. Sunt denique, qui existimant esse de fide formam Confirmationis esse positam in verbis adductis. Ita Suares in 3. partem S.Th. q.72. art.4. disputatione 33. sectione 5.

II. Qui contendunt solam impositionem manus esse materiam essentialem & necessariam Confirmationis, & unctionem esse partem dumtaxat integrantem, ii formam ejusdem essentialem reponunt in ea Oratione quam Pontifex dum manus extendit versùs confirmandos, fundit ad invocandum Spiritum sanctum: ista verò verba, *Signo te, confirmo te &c.* quæ dicit Pontifex dum frontes singulorum inungit, ad integritatem solummodò accidentalem Sacramenti, & ad majorem effectus ipsius significationem pertinere contendunt. Ita Sirmondus, Sanbovius, Morinus, qui L.8. de Pœnit. c.16. n.5. putat antiquitus in Confirmationis administratione solam orationem in usu fuisse; postea verò, ab annis nongentis, visum fuisse in chrismatis unctione aliquid pronuntiare.

III. Qui existimant & manus impositionem, quæ initio ritus administrationis Confirmationis fit, & unctionem, esse partes essentiales, sed inadæquatas hujus Sacramenti, ii quoque volunt & orationem, quæ impositioni manus; & ista verba, *Signo te, confirmo te &c.* quæ unctioni respondent, formam esse partialem essentialem, atque ex utraque tùm materia, tùm forma exurgere perfectum & integrum essentialiter Sacramentum Confirmationis.

IV. Sunt qui de forma Confirmationis idem sentiunt, quod de materia: Christum nempè in genere dumtaxat, non in specie ac sigillatim designasse materiam & formam Sacramenti Confirmationis, relicta Ecclesiæ suæ libertate quam vellet pro temporum opportunitate aptiorem eligere ac usurpare; eaque libertate Ecclesiam usam fuisse, cùm manus impositionem & orationem, exemplo Apostolorum, adhibuit pro materia & forma Confirmationis, usque ad septimum vel octavum sæculum, quo unctio chrismatis pro

mate-

materia,& verba ista, *Signo te, confirmo te &c.* pro forma introducta fuerunt. Jam observavimus commodam fore, ac Theologorum dissidiis circa rem præsentem componendis aptissimam illam sententiam: verùm hoc habet difficile, tùm quòd non satis firmis nixa videatur fundamentis, tùm quod substantiam Sacramentorum, in quam Ecclesia nullam potestatem habet, variis mutationibus obnoxiam faciat.

Ex illa porrò sententiarum varietate ac discrepantia facilè intelligitur præsentem quæstionem ad fidem non pertinere, quæ nullo in Concilio generali definita legitur. Præsēs controversia ad fidē nō pertinet.

Non in Tridentino, in quo materiæ vel formæ Sacramento Confirmationis essentialis, nulla prorsus mentio.

Non in Florentino. In Decreto quidem Eugenii seu Instructione Armenis data, dicitur: *Secundum Sacramentum est Confirmatio; cujus materia est chrisma &c. forma autem est; Signo te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.* Verum 1. Non definit nec determinat Eugenius, an sit materia & forma essentialis, an tantùm integrans, an necessaria necessitate tantùm usus ac præcepti, an verò Sacramenti. 2. Fatentur omnes ferè Theologi, sicut jam observavimus, nonnulla eo in Decreto contineri circa materiam Confirmationis, circa balsamum ejusque compositionem, sicut & circa materiam sacræ Ordinationis, quæ ad fidem non pertinent, sed ad Scholæ controversiam. 3. Decretum illud vim definitionis seu decreti totius Concilii Florentini non habere; editum quippè fuit Decretum illud Florentiæ, jam dissoluto Concilio quod pro unione Latinorum & Græcorum celebratum fuerat. Armeni quippè, quos Eugenius de fide ac doctrina Latinorum instruit, Florentiam non appulerunt nisi post absolutam & subscriptam Synodum; ac Decretum Eugenii post discessum Græcorum, anno nempè 1439. decimo Kalendas Decembris, editum fuit. Quapropter cùm sub finem illius dicitur, *Datum Florentiæ in publica Sessione synodali solemniter in Ecclesia majori celebrata*: de solis dumtaxat Occidentalibus Episcopis intelligi istud debet, qui Florentiæ, Præside Eugenio, congregati ferè annis duobus remanserunt. Nonnulli quidem inter nostros existimant, dictam formulam, *Signo te, confirmo te*, pertinere ad fidem, ut Scotus in 4. dist. 7. art. 1. Dominicus Soto in 4. dist. unica art. 4. Gregorius de Valentia Tom. 4. disput. 5. q. 1. puncto 1. Verùm fidei nostræ doctrina, non ex privatorum placitis, sed ex publicis Ecclesiæ decretis ac definitionibus æstimari debet. His præmissis sit

To. 13. Conc. p. 536. A.

CONCLUSIO.

Oratio quæ præcedit unctionem, & verba quæ illam comitantur, sunt, tùm apud Græcos, tùm apud Latinos, adæquata & totalis forma Sacramenti Confirmationis.

Prima pars, quæ orationem spectat, evidenter probatur

I. Ex Scriptura & ipso usu Apostolorum. Act. 8. *Oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum sanctum...... Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum.* Habes hìc simul & materiam, *manus impositionem*; & formam Confirmationis, *orationem*: erat igitur deprecatoria Confirmatio- Oratio est forma Confirmationis.

matio-

mationis forma. Sicut enim S. Thomas ex his S. Jacobi verbis, *Orent super eum &c. & oratio fidei salvabit infirmum*, rectè concludit, formam unctionis extremæ deprecatoriam esse; ita ex citatis verbis Act. 8. rectè concludimus, formam Confirmationis in oratione invocante Spiritumsanctum positam esse.

II. Ex usu ac constanti & perpetua Ecclesiæ praxi idem colligitur, cujus testes sunt

Pagina 226.D. Tertullianus L. de Baptismo c. 8. *Dehinc manus imponitur, per benedictionem advocans & invitans Spiritum sanctum.*

P. 124. S. Cyprianus Epist. 73. ad Jubajanum: *Qui in Ecclesia baptisantur*, inquit, *Præpositis Ecclesiæ offeruntur, ut per nostram orationem ac manus impositionem Spiritum sanctum consequantur.*

To. 2. p. 363. S. Ambrosius L. 3. de Sacramentis c. 2. postquam disseruit de Baptismo, & unctione quæ in eo fit, *Sequitur*, ait, *signaculum quod audistis hodie legi, quia post fontem superest ut perfectio fiat, quando ad invocationem Spiritus sanctus infunditur. Invocatio* porrò hæc, quid est, nisi Oratio? & *perfectio*, quid, nisi Confirmatio? per quam baptisatus perficitur seu roboratur ad fidem intrepidè profitendam.

Tom. 4. part. 2. p. 294. S. Hieronymus Dial. adversùs Luciferianos c. 4. *An nescis* (verba sunt Luciferiani) *Ecclesiarum hunc esse morem, ut baptisatis postea manus imponantur, & ita invocetur Spiritus sanctus? Exigis ubi scriptum sit? in actibus Apostolorum. Etiamsi Scripturæ auctoritas non subesset, totius Orbis in hanc partem consensus instar præcepti obtineret.*

To. 9. p. 999. A. S. Augustinus L. 15. de Trinitate c. 26. *Quomodo*, ait, *Deus non est qui dat Spiritum sanctum? Imò quantus Deus est qui dat Deum! Neque enim aliquis Discipulorum eius dedit Spiritum sanctum. Orabant quippè ut veniret in eos quibus manum imponebant, non ipsi eum dabant.* Ibid. F. *Quem morem in suis Præpositis etiam nunc servat Ecclesia.... Nos accipere quidem hoc donum possumus pro modulo nostro, effundere autem super alios non utique possumus; sed ut hoc fiat, Deum invocamus.*

To. 1. p. 688. Denique S. Leo Epist. 129. al. 79. c. 7. *Qui Baptismum*, inquit, *ab Hæreticis acceperunt....sola invocatione Spiritus sancti per impositionem manuum confirmandi sunt.* Ab ampliori enumeratione testimoniorum ex SS. Patribus, Summis Pontificibus & Conciliis hìc supersedeo, quòd ea jam non semel à nobis laudata fuerint, sive cùm de natura, sive cùm de materia Sacramenti Confirmationis disseruimus.

3. Orationem in Confirmatione semper usurpatam fuisse, fidem certam faciunt omnes ferè Libri Rituales, Pontificales, Sacramentarii, quorum magnum numerum repræsentant Menardus in Notis ad Sacramentarium S. Gregorii, Goarius in Notis ad Euchologium Græcorum, Pater Martene, Tomo 1. de antiquis Ecclesiæ ritibus pag. 249. & sequentibus. Initio hujus Articuli Orationem retulimus qua utuntur Latini & Græci: eadem ferè est in aliis Ritualibus, saltem quoad substantiam & sensum. Imò in Sacramentario S. Gregorii quod Romæ inter ipsius Opera editum fuit, nihil prorsùs continetur præter Orationem quæ incipit ab his verbis, *Omnipotens sempiterne Deus, qui regenerare dignatus es hos famulos tuos*: Ita nec aliud, inquit Morinus L. 8. de Pœnit. c. 16. n. 5. à Pamelio editum; nec illud

illud antiquissimum Corbejensis Bibliothecæ à Menardo nuper donatum; nec aliud S. Eligii, cujus idem Menardus mentionem facit ibidem; nec præterea alterum Turonense antiquissimum Romanum.

P. 102. Sacrament. S. Gregorii.

Vetus Ordo Romanus ab Amalario relatus L. 1. de Ecclesiasticis Officiis c. 27. in fine, præter Orationem nihil habet nisi hæc verba, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Dicit Romanus Libellus, de quo sæpè commemoravimus*, ait Amalarius, *Oratione expleta facit crucem cum pollice ex chrismate in singulorum frontibus, ita dicendo: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Pax tibi. Et cum spiritu tuo.*

Bibliot. PP. T. 4 p. 959.

Adde & Pontificale Anglicanum quod ante annos 800. exaratum fuit, & in Ecclesia Rothomagensi asservatur, in quo etiam legitur Oratio invocans Spiritum sanctum supra eos qui confirmantur. Menardus ibidem.

Secunda verò Conclusionis pars, quæ spectat formam unctioni chrismatis respondentem, apud Latinos istam, *Signo te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis, in nomine &c.* apud Græcos verò, *Signaculum doni Spiritus sancti.*

Verba unctioni conjuncta forma sunt Confirmationis. Apud Latinos.

Probatur pro ritu Latinorum, iis veteribus monumentis quæ proferunt Morinus L. 8. de Pœnit. cap. 16. n. 5. & Menardus in Notis ad Sacramentarium S. Gregorii pag. 102. P. Martene Tom. 1. de antiquis Ecclesiæ ritibus L. 1. pag. 243. 249. & sequentibus usque ad pag. 265.

In Ordine Romano edito ita præscribitur: *Pontifex post Orationem ait: Confirmo te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Respondetur, Amen. Pax tecum. Respondetur, Et cum spiritu tuo.* Ordo Romanus manuscriptus isto antiquior aliquid addit: *Confirmo te*, inquit, *& consigno te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Pax tecum. Et cum spiritu tuo.*

Antiquissimum Sacramentarium Tolosanum & præcedenti coætaneum, formulam à prædictis paulò diversam exhibet in Officio Sabbati sancti: *Post hæc*, inquit, *Pontifex facit crucem de chrismate cum pollice in singulorum frontibus, dicendo: Signat te Deus sigillo fidei suæ in consignatione fidei, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Amen. Dicit iterùm, Pax tibi; & respondetur, Et cum spiritu tuo.*

Menardus duos antiquos manuscriptos Codices refert, qui formam prioribus quàm similem tradunt, *Confirmo te & signo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Pax tecum. Et cum spiritu tuo.*

Notis in Sacram. S. Gregorii. p. 102.

Turonensis Ecclesiæ Pontificale recentiùs vix ante quadringentos annos scriptum, hanc longiorem formam exhibet: *Signo te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis, in nomine Patris & Filii, & Spiritus sancti, ut replearis eodem Spiritu sancto, & habeas vitam æternam. Amen.* Eandem planè formam continet Pontificale aliud Tolosanum eadem ætate, vel inferiore scriptum.

Ecclesiæ Rothomagensis Codex præcedente annis circiter centum vetustior, hanc docet formam: *Consigno te signo crucis, & confirmo chrismate salutis, in nomine &c.*

In Bibliotheca Collegii Foxensis extat Ritualis Liber inscriptus, *Ordo Romanæ Ecclesiæ* observari solitus tempore Innocentii III. & aliorum Pontificum, scriptio ejus completa est an. 1365. In eo hæc refertur forma: *Oratione completa, faciat crucem in fronte singulorum cum pollice de chrismate, ita dicendo: Joannes, vel quovis alio nomine, Signo te signo crucis. Pax tecum. Et cum spiritu tuo.*

In omnium antiquissimo Petaviano Codice, quem loco mox indicato n.5. citat Morinus in Officio Sabbati sancti legitur; *Posteà signat eos in fronte de chrismate dicens: Signum Christi in vitam æternam. Amen.*

In Edicto Constantini, quod etsi spurium, attamen antiquum, Silvester dicitur Constantinum hac forma confirmasse, *Signet te Deus sigillo fidei, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti in consignatione fidei.*

Guillelmus Altissiodorensis, ubi de Confirmatione tractat, scribit hanc esse illius formam: *Confirmo te signo crucis, & chrismate salutis, in nomine &c.*

Apud Guillelmum Parisiensem Lib. de Sacramentis ita legitur; *Consigno te, & confirmo te.*

To.4.p.198. Alexander Alensis 4. parte Summæ q.9. membro 1. *Hujus*, inquit, *Sacramenti secundùm consuetudines diversarum Ecclesiarum diversæ sunt formæ verborum; habet enim quædam Ecclesia hanc formam*, Confirmo te signo crucis & chrismate sanctificationis, in nomine &c. *Alia est ista*, Confirmo & consigno te signo crucis & chrismate sanctificationis, in nomine &c. Quasdam Ecclesias secunda hac forma uti testantur præterea Durandus in 4. dist.7. Paludanus ibid. q.1. art. 3. Sotus ibid. quæst. unica: Albertus Magnus scribit nonnullas uti hac forma, *Confirmo te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis*; sed generaliorem esse, *Consigno te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis.*

Quamquam autem in variis illis formulis discriminis nonnihil sit quantùm ad verba, sensus tamen idem est, & ad verba Apostoli expressus videtur secundæ Corinth. 1. v.21. *Qui autem confirmat nos vobiscum in Christo, & qui unxit nos Deus, & qui signavit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.* Non recens igitur, & ad arbitrium efficta videtur ista Confirmationis forma, quæ unctioni respondet, *Signo te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis*; ad quam formulam Bellarminus putat allusisse S. Ambrosium, cùm L. de initiandis c.7. ait: *Signavit te Deus Pater, confirmavit te Christus Dominus, & dedit pignus Spiritus in corde tuo.* Verùm quidquid sit de consilio Ambrosii verbis mox citatis, jamdiu dictam formulam apud nos obtinere ac retinendam esse certissimè constat.

Apud Græcos. Istam verò Confirmationis apud Græcos formulam, *Signaculum donationis* vel *doni Spiritus sancti*, usu antiquo receptam, imò & planè necessariam esse, qua omissa, nullum foret apud ipsos Sacramentum Confirmationis, ostendit Goerius in Notis ad Euchologium, pag. 368. & 369. Ad hanc formam allusisse videntur Amphilochius, aut quisquis auctor est vitæ S. Basilii, Concilium I. Constantinopolitanum œcumenicum Can. 7. *Eos signantes dicimus, Signaculum doni Spiritus sancti.* (Agitur hic de modo quo Hæretici ad Ecclesiam redeuntes recipiendi erant) Beatus Asterius Amaseæ Episcopus desinente tertio sæculo, in Sermone de Prodigo, quem Photius suæ Bibliothecæ inseruit, *Datur*, ajebat, *Prodigo post stolam, & annulus, signum intelligibilis confirmationis Spiritus sancti.* S. Cyrillus Hierosolymitanus Catechesi 18. circa finem, de Confirmatione sic loquitur: *Quomodo signaculum vobis datum est Spiritus sancti.*

Tom.2. Conc.p. 952. B.

Pagina 1499.

P.225. A. B.

Aptissimam illam formam esse probat Bellarminus post S. Th. 3. p. q.72. art.4. quia ea forma maximè apta & conveniens videtur, quæ apertè explicat

& cau-

& causam principalem, nempe SS. Trinitatem; & causam ministerialem; Episcopum; & effectum ipsum Sacramenti, gratiam scilicet roborantem.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Forma Confirmationis est deprecataria. *Orabant pro eis ut acciperent Spiritum sanctum*. Act. 8. Atqui verba ista, *Signo te signo crucis, confirmo te chrismate salutis*, indicativa sunt, non deprecatoria; ergo &c.

Resp. 1. Cùm duplex sit partialis forma Confirmationis respondens duplici partiali materiæ, nihil obstat quin forma respondens impositioni manuum, sit deprecativa; forma verò respondens unctioni sit indicativa. Quamobrem distingui potest major propositio: forma partialis Confirmationis respondens impositioni manuum, est deprecativa, concedo: forma totalis & adæquata, nego.

Resp. 2. Sacramentorum formas, quantumvis indicativè exteriùs enuntientur, sensu tamen ac reipsa deprecatorias esse; unde à SS. Patribus vocantur preces mysticæ. Quo sensu dixit S. Augustinus Lib. 3. de Baptismo c. 16. *ipsam manus impositionem esse orationem super hominem*. Et L. 15. de Trinitate c. 26. ait, *nullum Discipulorum Christi dedisse Spiritum sanctum, sed orasse ut veniret in eos quibus manus imponebant*. Ratio est, quia homo Sacramentorum minister dumtaxat est; os & manum præbet, Deus autem virtutem. *Hic est qui baptisat*. Joan. 1. v. 33. *Numquid in nomine Pauli baptisati estis?* ajebat Apostolus primæ Cor. 1. v. 13. *Sic nos existimet homo ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei*, primę Cor. 4. v. 1. In ipsa igitur Sacramentorum forma etiam absoluta & indicativa, tacita semper oratio includitur, qua minister divinam opem invocat. To. 9. p. 117. To. 8. p. 999.

Objicies 2. Forma Sacramenti à Christo debet institui, nec tot mutationibus esse obnoxia: atqui talis non est ista forma, *Signo te signo crucis &c.* cujus institutionis nulla mentio in Scriptura, varietas autem, inconstantia & mutatio multiplex, vel ipso referente Alensi antea citato.

Resp. dist. maj. Forma Sacramenti debet à Christo institui, quoad substantiam, speciem & sensum, concedo: quoad singula verba, nego. Istud enim Ecclesiæ libertati reliquit, ut verba effectui Sacramentorum significando idonea seligeret. Dist. pariter propositionem istam, forma Sacramenti constans esse debet, nec obnoxia mutationi, quæ sensum corrumpat, concedo: quæ sensum integrum servet, nego. Porrò varietas illa & mutatio in verbis quæ unctionem confirmatoriam comitantur, sensum formæ non adulterant, sed integrum retinent ac servant, ut legenti facilè videbitur.

Objicies 3. Istorum verborum, *Consigno te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis*, altum est in Scripturis, & tota retrò antiquitate usque ad octavum sæculum, silentium. In Sacramentario S. Gregorii, ubi exponitur ritus Confirmationis cap. de Sabbato sancto, hoc tantum legitur: *Pontifex tincto pollice in chrismate, facit crucem in fronte unius, similiter per omnes singillatim: quibus expletis jussi incipiunt in Ecclesia Litaniam*. De chrismate quidem hìc mentio fit, sed de forma quæ comitetur unctionem nulla mentio.

Amalarius L. de Officiis c. 27. circa finem sic loquitur: *Dicit Romanus Libellus,*

hellus, de quo sæpè commemoravimus, Oratione expleta, facit crucem cum pollice ex chrismate in singulorum frontibus, ita dicendo: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Pax tibi. Et cum spiritu tuo. Alia Ritualia citat Sanbovius pag. 277. Pontificale vetus Ecclesiæ Remensis, quod in Abbatia S. Theodorici extat; aliud Anglicanum ante annos 800. exaratum, & in Rothomagensi Ecclesia servatum. Eadem à Morino laudata & opposita fuisse, paulò antè vidimus.

Resp. 1. ex silentio Scripturæ nihil concludi posse: quippe non omnia refert; & quæ omittit, non excludit. Vide quæ antea respondimus ad simile argumentum negativum contra unctionem chrismatis.

2. In nonnullis quidem Ritualibus ac Pontificalibus nulla fit mentio istorum verborum, *Consigno te signo crucis, & confirmo chrismate salutis*: at multò plures sunt Libri Rituales & Pontificales qui mentionem hanc faciant, quàm qui omittant. In nonnullis Liturgiis quas repræsentat P. Mabillonius, omittitur forma consecrationis; & P. Martene L. 1. de antiquis Ecclesiæ ritibus cap. 2. art. 3. non dissimulat in plerisque antiquissimis Ritualibus manuscriptis ab annis octingentis & nongentis exaratis, ubi describitur ritus Confirmationis, nullam fieri mentionem impositionis manuum, sed solius & nudæ Orationis, quæ incipit ab his verbis, *Omnipotens sempiterne Deus, qui regenerare dignatus es &c.* imò in aliquibus Codicibus formam Baptismi desiderari. An inde meritò concludi posset, nec manus impositionem, nec formam Baptismi apud Veteres in usu fuisse? absit. Idem planè judicandum de forma Confirmationis: idem quippe Scriptor addit, in omnibus Pontificalibus Libris, quos ingenti numero evolvit, in quibus habetur ordo Confirmationis separatim ab ordine Baptismi descriptus, in omnibus, inquam, illis Libris, unctionem sub certa verborum formula faciendam describi. Quamvis autem quædam sit in verbis diversitas, sufficit eumdem esse sensum, quoad substantiam & significationem effectus sacramentalis.

Duplex autem proferri potest hujus silentii in veteribus Scriptoribus causa & ratio.

Prima, quia sæpissimè contingit, ea quæ vulgata magis sunt ac usu communi trita, prætermitti; quia scilicet propter usum quotidianum & vivam traditionem ignorari non possunt: unde cùm primùm scripto tradita leguntur, nova non videntur, nec quemquam movent, quibus omnes sunt assueti; quorum tamen originem antiquam & apostolicam esse (maximè ubi de Sacramentis agitur) docet Augustinus jam superiùs laudatus Lib. 4. de

T. 9. p. 140. Baptismo cap. 24. *Quod*, inquit, *universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, nonnisi Apostolica auctoritate traditum rectissimè creditur*.

Altera ratio petitur ex lege silentii, de non evulgandis fidei nostræ mysteriis, ne fortè Gentilium & Judæorum irrisioni & prophanationi objicerentur.

Quanta fuerit in præsenti negotio Innocentii I. religio, testatur ejus Episto-

Tom. 2. Conc. p. 1246. D. la ad Decentium cap. 3. ubi postquam de unctione in Confirmatione adhibenda disseruit, sic tandem concludit: *Verba autem dicere non possum, ne magis prodere videar, quàm ad consultationem respondere.* Et cap. 8. de Sacra-

Ibid. p. 1248. B. mento Extremæ Unctionis: *Reliqua verò quæ scribi fas non erat, cùm adfueris, interrogati, poterimus edicere.*

Obji-

Objicies 4. Oratio quam recitat Pontifex ante unctionem, non videtur pertinere ad essentialem formam Confirmationis. 1. Quia in Euchologio quod refert P. Martene Tom. 1. L. 1. de Ritibus pag. 227. sic legitur: *Benedictus es Domine Deus &c. Et Oratione hac finita, ornatur Baptismatis exuitur Patriarcha, & assumit eum qui Missis inservit. Tùm vadit ad S. Petrum, Cantore dicente*, Quotquot in Christo baptisati estis, *unguento sancto baptisatos ungit, faciens signum crucis in fronte, oculis, naribus, ore, & duabus auribus, dicens:* Signaculum doni Spiritus sancti. Porrò si Oratio prævia essentialis foret Confirmationi, & non tantùm præparatoria, ut quid in uno Templo illa funderetur, & in altero fieret unctio? 2. Idem Pater Martene ibidem p.229. exhibet ex Euchologio ritum baptisandi & confirmandi puerum morti proximum; & juxta quem, post Orationem qua precatur Sacerdos infanti, *Gratiam redemptionis ei largire*, additur, *& confestim oleum in aquam mittit, deinde puerum baptisat, dicens:* Baptisatur servus Dei. *Et continuò induit illum, & sacro ungit chrismate dicens:* Signaculum doni &c. *Et post hæc, juxta ordinem, girat illum cantans*, Quotquot in Christo baptisati estis, *ut suprà, & fit demissio*. Ex quibus patet Orationem, *Benedictus es Domine Deus omnipotens*, spectatam non fuisse ut essentialem à Græcis, utpote quæ omittatur ubi periculum mortis urget.

Resp. hæc duo parùm momenti ac ponderis habere, nec urgere.

Non primum. Namque licèt Oratio in una Ecclesia pronuntietur, & in altera fiat unctio, una tamen est moralis actio ad unum & idem Sacramentum perficiendum, sicut jam observatum à nobis fuit.

Non secundum. Quamvis enim in illo Euchologio non legatur Oratio ad unctionem prævia, quæ fortè ex alio Rituali repetenda erat, nonne dici potest Orationem quam tunc Sacerdos fundit, cùm baptisat & ungit, supplere, propter instans mortis periculum, alteram præviam Orationem? Adde quòd hujusce Ritualis tanta non videtur esse auctoritas, ut tot momentis quæ adduximus, præponderare possit.

Objicies denique cum Spalatensi: Sacramentum ex nobis producit gratiam ex opere operato: atqui oratio eam non producit nisi ex opere operantis; ergo oratio non est pars essentialis Sacramenti Confirmationis

Resp. dist. min. Oratio non producit gratiam ex opere operato, sed ex opere operantis, extra Sacramentum, quando scilicet oratio non est pars Sacramenti, concedo: in Sacramento, & quando est pars Sacramenti à Christo Domino instituta, ab Apostolis & tota Ecclesia usurpata, nego. Oratio porrò in Sacramento Confirmationis est pars essentialis Sacramenti à Christo Domino instituta, ab Apostolis totaque Ecclesia semper usurpata.

QUÆSTIO SECUNDA.

De necessitate Sacramenti Confirmationis.

DUobus modis considerari potest Confirmationis necessitas, vel per ordinem ad effectus quos producit, vel per ordinem ad Fideles, qui ejus precepto astringuntur; atque inde duæ suboriuntur quæstiones hic expendendæ.

Prima, utrùm Confirmatio ita sit necessaria ad consequendam gratiam in fide roborantem, ut suppleri non possit per unctionem verticalem quæ fit in Baptismo.

Secunda, quæ sit necessitas Sacramenti Confirmationis respectu Fidelium, an absoluta & medii, ut dicitur; an tantùm præcepti divini vel Ecclesiastici.

ARTICULUS PRIMUS.

Utrùm Sacramentum Confirmationis suppleri possit per unctionem verticalem Baptismi.

DAllæus Lib. 3. de Confirmatione cap. 14. ut ostendat Scriptores noni sæculi non distinxisse Confirmationem à Baptismo, ait, constanter eos docere, Sacramentum Confirmationis perfectè suppleri posse in casu necessitatis, per unctionem verticalem Baptismi.

Sunt quidem inter Recentiores, qui cum Sirmondo existimant, unctionem confirmatoriam omissam aliquando fuisse propter unctionem verticis baptismalem, quia juxta illos, necessaria non erat *repetita chrismatio*; verùm non docent illi, unctionem verticis supplevisse, seu locum aliquando tenuisse Sacramenti Confirmationis. Itaque sit.

CONCLUSIO.

Unctio verticis in Baptismo usurpata supplere non potest Sacramentum Confirmationis.

Probatur 1. ex usu & praxi Ecclesiæ perpetua, quæ & unctionem verticis adhibuit in Baptismo, & Sacramentum Confirmationis postea administravit. Constat ille usus, tùm ex SS. Patribus, qui utriusque mentionem faciunt; tùm ex omnibus Libris Ritualibus ac Pontificalibus, in quibus uterque distinctus ritus præscribitur. Unctionis verticalis mentionem faciunt Damasus in vita Sylvestri. Innocentius I. Epist. 1. cap. 3. S. Ambrosius L. 3. de Sacramentis cap. 1. S. Hieronymus Dial. contra Luciferianos, S. Cyrillus Hierosolymitanus Catechesi prima mystagogica, S. Gregorius in Sacramentario, Ordo Romanus & alii. Iidem verò SS. Patres efficaciam & necessitatem Sacramenti Confirmationis probant ad obtinendam gratiam roborantem & confortantem, ut constat ex eorum testimoniis suprà relatis; igitur non existimant Sacramentum Confirmationis suppleri per unctionem verticalem Baptismi.

Proba-

Probatur 2. Quia quod est institutionis humanæ non potest supplere Sacramentum quod à Christo institutum est: atqui unctio verticis in Baptismo institutionis est humanæ seu Ecclesiasticæ, Sacramentum verò Confirmationis à Christo institutum est; ergo &c.

Dices 1. Scriptores noni sæculi, imprimis Walafridus Strabo L. de rebus Ecclesiasticis c. 26. & Rabanus L. de Institutione Clericorum c. 28. docent unctionem verticis institutam fuisse à Sylvestro propter *transitum mortis*, idest, ut in periculo mortis suppleret unctionem confirmatoriam.

Quin duodecimo sæculo Hugo Victorinus L. 2. de Sacramentis par. 7. cap. 3. & S. Thomas decimo tertio sæculo 3. par. q. 71. art. 3. ad 4. idem docere videntur.

Resp. nos suprà, solvendo objectiones Dallæi adversùs probationem ex Traditione pro veritate seu existentia Sacramenti Confirmationis, in responsione ad quartam objectionem, diluisse istud momentum ex Scriptoribus noni sæculi propositum. Consule quæ ibi diximus.

Ad Hugonem, dico eum nihil aliud eò loci docere, nisi tantam esse Sacramenti Confirmationis necessitatem, ut unctio baptismalis, quodam modo, idest, valdè imperfectè in casu necessitatis, ad illud repræsentandum fuerit instituta.

S. Thomas docet quidem unctioni verticali aliquem spiritalem effectum annexum esse, sicut & aliis Sacramentalibus, idest cæremoniis Sacramentorum; at nusquam docuit hunc effectum produci ex ipso opere operato, atque per eum Sacramenti Confirmationis effectum suppleri.

Dices 2. Qui uncti sunt in vertice, sunt perfectè Christiani, teste Rabano Lib. 1. cap. 28. ergo unctio illa supplet effectum Sacramenti Confirmationis.

Resp. dist. ant. Sunt perfectè Christiani, quantùm ad gratiam regenerantem in Baptismo perceptam, concedo: quantùm ad gratiam roborantem necessariam ad superandas tentationes contra fidem, nego. Id certè volunt SS. Patres, cùm ajunt 1. non accepto Confirmationis signaculo Spiritum sanctum non dari: ita Cornelius S. Pontifex. 2. per hoc signaculum Christianos *consummari & perfici*: ita S. Cyprianus Epist. 73. 3. in Confirmatione dari *plenitudinem Spiritus sancti*: ita S. Thomas 3. par. q. 72. art. 1.

ARTICULUS II.

Quæ sit necessitas Sacramenti Confirmationis respectu Fidelium.

Novatores Lutherani & Calvinistæ suggillant necessitatem Confirmationis, eamque tanquam Spiritui sancto injuriosam traducunt, quasi ipse iners & ignavus foret in Baptismo, neque sufficientes vires subministraret ad superandas omnes contra fidem tentationes. Hos damnat Concilium Tridentinum Sess. 7. Can. 2.

Omnes Catholici consentiunt necessariam esse Confirmationem, non quidem absolutè, & necessitate, ut ajunt, medii, sed ex præcepto tùm divino, tùm Ecclesiastico: quamquam sunt aliqui, qui referente Suares in 3. p. q. 72. art. 12. disp. 38. sectione 1. putant nullo præcepto divino aut Ecclesiastico sub

pœna peccati mortalis teneri hominem baptisatum ad percipiendum Confirmationis Sacramentum, modò nullus sit contemptus; si enim adesset, reus homo fieret peccati mortalis. Ita de Valentia, Dominicus Soto, & Connink de Sacramentis q.72. art.9. dubio 1. Itaque sit

PRIMA CONCLUSIO.

Sacramentum Confirmationis non est simpliciter & absolutè necessarium, seu, ut dicitur, necessitate medii ad salutem.

Probatur: Quia sine illo potest salus obtineri per solum Baptisma. Patet

Ex Concilio Eliberitano Can. 77. ubi dicitur; *Si quis Diaconus regens plebem, sine Episcopo vel Presbytero aliquos baptisaverit, eos Episcopus per benedictionem perficere debet. Quòd si antè de sæculo recesserint, sub fide qua quis credidit, poterit esse justus.* (Tom.1. Conc.p. 978. E.)

Ex S. Hieronymo Dial. adversùs Luciferianos. *Multis*, inquit, *in locis idem factitatum reperimus, ad honorem potiùs Sacerdotii, quàm ad necessitatem legis. Alioqui si ad Episcopi tantùm imprecationem Spiritus sanctus defluit, lugendi sunt qui in lectulis, aut in castellis, aut in remotioribus locis per Presbyteros & Diaconos baptisati antè dormierunt, quàm ab Episcopi inviserentur.* (T.4.p.2. 295.)

Ex Hilario Arelatensi Hom. de Pentecoste: *Continuò transituris*, inquit, *sufficiunt regenerationis beneficia: victuris autem necessaria sunt Confirmationis auxilia.* (Bibliot. PP.To. 6. pag. 649.D.)

Ratio est aperta, quia ex dictis ubi de Baptismo, omnia peccata perfectè delentur per Baptismum; igitur homo baptisatus, in quo nihil damnationis remanet, sine Confirmationis Sacramento potest vitam æternam assequi.

Dices: Necessarium est necessitate medii, ut homo sit perfectus & consummatus Christianus: sed in doctrina SS. Patrum hoc habetur per Sacramentum Confirmationis.

Resp. dist. maj. perfectus Christianus per Baptismum, ea scilicet perfectione quæ regenerationem & perfectam involvit justificationem, concedo: perfectus Christianus per Sacramentum Confirmationis, perfectione scilicet accidentali, quæ fit ad robur & augumentum gratiæ, nego.

Instabis: Necesse est necessitate medii, ut homo superet tentationes contra fidem: sed gratia destinata ad superandas illas tentationes datur per Sacramentum Confirmationis; ergo istud Sacramentum est necessarium medii necessitate.

Resp. dist. min. Gratia secundùm augmentum & robur considerata datur per Confirmationem, ad faciliùs & promptiùs superandas tentationes contra fidem, concedo: gratia secundùm se simpliciter considerata, cum qua potest absolutè homo tentationes illas superare, nego. Baptismi enim gratia absolutè atque ex se ad hoc sufficere potest: quia tamen Christus eum in finem Sacramentum Confirmationis instituit, ut esset medium ordinarium quo gratia roborans necessaria conferretur, ideo necessarium est ex præcepto tùm divino tùm Ecclesiastico, non verò absoluta necessitate, ad salutem. Dici quoque posset, id quod necessarium est necessitate præcepti divini, fieri quoque necessarium necessitate medii, quando præceptum urget, quod si non observatur,

vatur, reus homo fit mortis æternæ: sed talis necessitas, ut aliàs observavimus, impropriè dicitur medii; propriè enim illud dicitur necessarium necessitate medii, quod continet & confert eum gratiæ gradum, qui per se necessarius est ad salutem: porrò talis non est gratia quæ datur per Sacramentum Confirmationis, quæ gratiam baptismalem supponit ad salutem ex sese sufficientem.

SECUNDA CONCLUSIO.

Sacramentum Confirmationis necessarium est Fidelibus adultis in re vel in voto, necessitate præcepti divini & Ecclesiastici.

Probatur prima pars, quia tenetur quilibet Christianus ad eam perfectionem contendere, quæ necessaria est ut securitati suæ consulat, & pericula adversùs fidem constanter superet. *Adversarius enim vester diabolus*, ait S. Petrus primæ Epistolæ cap. 5. v. 8. *tanquam leo rugiens circuit, quærens quem devoret; cui resistite fortes in fide.* Et Ephes. 6. v. 11. *Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversùs insidias diaboli.* Atqui ad hoc necessarium est Sacramentum Confirmationis, ut constat ex SS. Patribus antea citatis, qui ajunt sine illo non dari Spiritum sanctum, hominem non perfici, non consummari, non habere plenitudinem gratiæ. Unde S. Thomas 3. part. q. 72. art. 1. ad 3. docet Sacramentum hoc *cooperari ad perfectionem salutis, & hoc modo esse de necessitate salutis*; & articulo 8. ad 4. infert Sacramentum hoc *moribundis conferri debere, ut in Resurrectione perfecti appareant.*

Probatur secunda pars auctoritate Conciliorum & SS. Patrum, qui passim necessitatem Confirmationis ex usu & consuetudine seu præcepto Ecclesiæ commendant. Ita Concilium Eliberitanum Can. 38. Concilium Laodicenum Can. 48. Concilium Parisiense VI. c. 33. Senonense an. 1524. Remense anni 1583. S. Cyprianus Epist. 71. *Necesse est ungi eum qui baptisatus sit.* S. Hieronymus Dial. adversùs Luciferianos, S. Gregorius Magnus Lib. 12. Epist. 31. Jonas Aurelianensis Lib. 1. cap. 7. Petrus Damianus Serm. 1. in Dedicatione Ecclesię, & alii benè multi, quorum verba in re facili & obvia exscribere superfluum videtur. Hinc meritò damnata est ab Academia Parisiensi an. 1631. cujusdam Auctoris sub nomine Danielis à Jesu hæc propositio, *Chrismate uncti in Baptismo, licèt ab Episcopo non confirmati, perfecti sunt Christiani in sensu Patrum. Quæ propositio*, ait Censura, *falsa est, temeraria, contra sensum unanimem Patrum; & in contemptum Confirmationis, & in errorem inducens.*

TERTIA CONCLUSIO.

Præceptum divinum suscipiendi Sacramentum Confirmationis maximè obligat vel tempore persecutionis contra fidem, vel quando instant graves circa Religionem tentationes, vel in præsenti mortis periculo.

Probatur ex fine ad quem institutum à Christo fuit Sacramentum Confirmationis, nempe ad præmuniendos Fideles contra omnes tentationes adversùs fidem, ejusque impugnatores superandos per firmam & constan-

tem christianæ Religionis professionem. Tùm igitur maximè urget hujus Sacramenti percipiendi mandatum, cùm instant illæ tentationes, ac fidei nostræ hostes arte, dolo, minis, suppliciis vel præmiis Fideles à fide sua dejicere conantur. Obligat etiam istud præceptum in articulo mortis, quo tenetur quilibet, quantùm potest, ad perfectionem christianam aspirare, totisque viribus contendere: per Sacramentum autem Confirmationis homo perficitur & consummatur in fide christiana, ut docent SS. Patres.

QUARTA CONCLUSIO.

Præceptum Ecclesiasticum percipiendi Sacramentum Confirmationis obligat, cùm baptisatus pervenit ad annos discretionis, & eo præsertim tempore quo præsens est ac paratus Episcopus illud administrare, nullamque baptisatus habet legitimam causam differendi illius perceptionem.

Probatur ex Canonibus secunda Conclusione indicatis, præsertim verò Senonensi. *Confirmationem*, inquit, *omnes Christiani tam viri quàm mulieres, usum rationis habentes, obligantur suscipere, aut saltem non contemnere. Contemni autem dicitur, quando Episcopus est præsens paratus dare, & persona hoc sciens negligit.* Inde eadem mox dicta Censura Sorbonica meritò istam propositionem confixit, *Omnes Theologi dicunt Confirmationem non præcipi, nisi cùm commodè haberi potest; vel (ut alii dicunt) commodissimè; quando sine ullo vel minimo prorsùs incommodo.*

Quæres 1. utrùm parentes filios, domini servos suos teneantur vi præcepti Ecclesiastici adducere confirmandos ad Episcopum.

Resp. affirmativè, quia parentes filiorum, & domini servorum suorum salutis curam gerere tenentur; ergo invigilare debent, ut omnia pietatis christianæ officia, quantùm eorum patitur conditio, adimpleant, adeoque & ipsum percipiant Confirmationis Sacramentum.

Quæres 2. an sint ad Tonsuram Clericalem admittendi, qui confirmati non sunt.

Resp. negativè. Ita Concilium Tridentinum Sess. 23. cap. 4. de Reformat. *Prima*, inquit, *Tonsura non initientur, qui Sacramentum Confirma-*
To. 14. *tionis non susceperint.* Si tamen ea omissa, fuerint Tonsura initiati, non
Conc. p. sunt irregulares; quia nullo jure, nullo Canone pœna hæc imposita le-
866. E. gitur: odia autem restringenda sunt, & favores ampliandi.

Ex his satis intelligitur, Episcopos teneri ex officio Sacramentum Confirmationis, cujus ministri sunt ordinarii, suis conferre, aut providere ut conferatur; reciproca enim obligatio est, tùm in Episcopo ut conferat, tùm in baptisato ut istud Sacramentum percipiat.

QUÆ-

QUÆSTIO TERTIA.

De causis seu auctore, ministro, & subjecto Sacramenti Confirmationis.

ARTICULUS PRIMUS.

De auctore Sacramenti Confirmationis: an & quando fuerit à Christo institutum.

DUo exhibet titulus hujus Articuli. Primum, an Christus Sacramentum Confirmationis instituerit. Secundum, quandonam illud instituerit.

Opiniones Scholæ.

Misso Novatorum nostrorum errore, qui Confirmationem nostram ex numero Sacramentorum expungunt, ac consequenter negant Christum illius auctorem esse, Scholastici in varias abeunt sententias, tùm circa institutionem, tùm circa tempus institutionis.

Circa primum, S. Thomas 3. part. q. 72. art. 1. ad 1. tres recenset opiniones.

Prima est eorum, qui docent Sacramentum hoc neque à Christo, neque ab Apostolis institutum fuisse, sed ab Ecclesia.

Ita Alexander Alensis quem non semel eam in rem laudavimus, part. 4. q. 24. membro 1. ubi ait institutum ab Ecclesia in Concilio Meldensi an. 845. Magistrum sequitur S. Bonaventura in 4. dist. 7. art. 1. q. 1. & 2. ubi docet institutum hoc Sacramentum à primis temporibus Apostolorum: nonnulli dicunt in Concilio Aurelianensi.

Hanc Alensis opinionem falsam & hæreticam esse post tot Ecclesiæ declarationes, pronuntiat Gregorius de Valentia Tom. 4. in S. Thomam dist. 5. q. 1. part. 1. sed non videtur ille satis attendisse ad mentem Alensis & aliorum: cùm enim negant illi Sacramentum Confirmationis à Christo institutum fuisse, de immediata institutione intelligi possunt, non de mediata, expressè quippe asserit Alensis, *Spiritus sancti instinctu institutum esse hoc Sacramentum, à quo virtutem omnem suam accipit*: quibus certè verbis innuit se loqui tantùm de institutione immediata, cùm negat illud à Christo Domino institutum fuisse. Quamquam autem vera sit eorum sententia, qui docent Christum immediatum esse omnium Sacramentorum parentem & auctorem, non tamen est de fide, etiam post Concilium Tridentinum, ut in Tractatu de Sacramentis in genere ostendimus, multò minùs ætate Alensis & S. Bonaventuræ, quorum iste obiit an. 1274. ille 1245. Hinc est quòd S. Thomas citato loco modestè, ut solet, hanc opinionem refellens, eam ut erroneam aut hæreticam non traducit.

Cardinalis de Vitriaco Hist. Occidentalis cap. 37. ait Sacramentum istud institutum esse partim ab Apostolis, quantùm ad manus impositionem, partim ab Ecclesia, quantùm ad unctionem chrismatis.

Ad hanc

Ad hanc sententiam accedunt, quotquot existimant Christum nonnullorum Sacramentorum materiam & formam in genere tantùm determinasse, facta Ecclesiæ potestate determinandi in specie singularem materiam & formam: multos hujus opinionis patronos appellat Morinus L. 8. de Pœnitentia cap. 17. atque inde concludunt, Apostolos modò impositione manus, modò unctione usos fuisse pro materia Confirmationis, pro libertate sibi à Christo concessa.

Secunda opinio eorum est, referente S. Thoma, qui dicunt hoc Sacramentum fuisse ab Apostolis institutum.

Tertia denique eorum qui contendunt illud, perinde ac cætera novæ Legis Sacramenta, fuisse à Christo Domino institutum.

Circa secundum, nempe tempus institutionis, longè major est opinionum varietas. Sunt qui volunt institutum Confirmationis Sacramentum, cùm Christus Matth. 19. manus imposuit infantibus. Ita Patres Concilii Senonensis an. 1528. Alii in nocte Cœnæ; ac maximè nituntur hi Auctores testimonio Fabiani S. Pontificis Epist. 2. cap. 1. Ita Suares in 3. part. qu. 72. disp. 32. sect. 2. Alii dicunt promissione, non exhibitione, fuisse institutum, quando nempe promisit Christus se daturum Spiritum sanctum. Ita S. Thomas 3. part. qu. 72. art. 1. ad 1. *Verùm*, ut rectè arguit Estius in 4. dist. 7. paragr. 4. *si propterea Sacramentum hoc instituit Christus promittendo, quia promisit Discipulis Spiritum sanctum; igitur & exhibendo, quia ipse Spiritum sanctum quem promiserat, mittendo exhibuit.* Alii dicunt institutum post Resurrectionem, cùm Apostolis dedit Christus Spiritum sanctum, Joan. 20. Ita sentire videtur Scotus in 4. dist. 7. quæst. 1. ad primam objectionem. Alii denique institutum affirmant in die Pentecostes, cùm primùm Apostoli fuerunt confirmati. Ex ista autem sententiarum varietate satis apparet, valdè incertum & obscurum esse tempus institutionis Sacramenti Confirmationis. Itaque sit

T. 2. p. 79. col. 1. C.

CONCLUSIO.

Christus immediatè per se instituit Sacramentum Confirmationis; quo præcisè tempore, planè incertum est.

Prima pars probatur. Tùm quia solus Christus potuit Confirmationem instituere tanquam verum Sacramentum, quia nempe solus habuit potestatem excellentiæ, ad quam pertinet Sacramentorum institutio 5. solus etiam potuit gratiam infallibiliter annectere signis sensibilibus. Tùm quia probavimus in Tractatu de Sacramentis in genere Qu. 3. Art. 1. Conclusione 2. Christum immediatum esse omnium nostrorum Sacramentorum auctorem. Consule, si vacat, quæ ibi adducta sunt momenta.

Et verò jam suprà observavimus, opinionem Alensis planè improbabilem esse: tùm quia Catholicis eripit efficax ex Scripturis argumentum, ad revincendos nostros Novatores qui negant Confirmationem esse verum & propriè dictum Sacramentum; siquidem, juxta opinionem hanc, nulla in Scripturis extat hujus Sacramenti institutio, nulla mentio: tùm quia in Concilio Meldensi, in quo putat ille fuisse institutam Confirmationem, nulla

planè

planè fit mentio hujus institutionis. Duo enim tantùm extant Canones de isto Sacramento, scilicet quadragesimus quintus, & quadragesimus sextus: in priori statuitur, ut Episcopi nihil à Presbyteris accipiant pro chrismatis confectione; in posteriori, ut singulis annis feria quinta Cœnæ Domini novum accipiant: quid verò inde colligi possit pro institutione Confirmationis in hoc Concilio facta, facile non est intelligere. Tùm denique quia tot extant illustria & certissima apud veteres Scriptores, ante tempus quo celebratum est illud Concilium Meldense, pro Confirmationis Sacramento testimonia, ut mirum videri debeat, viros aliunde doctos & perspicaces, aut ea non legisse, aut ad ea non satis attentos fuisse.

Secunda pars probatur, quia id planè incertum haberi debet, quod neque ex Scripturis neque ex Traditione certò potest colligi: atqui quo tempore præcisè institutum sit Confirmationis Sacramentum, neque ex Scripturis, neque ex Traditione colligi certò potest; siquidem nulla hujusce determinati temporis mentio apud Veteres occ..rit: neque etiam ex communi Theologorum sententia, cùm tanta sit inter eos ea de re opinionum varietas.

Quod enim nonnulli laudant ex Epistola Fabiani, nullius planè momenti est apud eruditos, qui Epistolam hanc, ut & alias Decretales SS. Pontificum ante Siricium, inter supposititia & apocrypha Opera rejiciunt.

ARTICULUS SECUNDUS.

De ministro Sacramenti Confirmationis.

DUplex hìc minister distinguitur: unus ordinarius ex officio, alter extraordinarius ex dispensatione. Minister ordinarius Confirmationis plenam ac completam habet, vi sui Ordinis seu characteris, Sacramentum illud validè conferendi potestatem, quæ nulla superiori auctoritate impediri potest: talis est solus Episcopus. Minister verò extraordinarius, simplex nempe Presbyter, virtute quidem sui Ordinis inchoatam & incompletam habet potestatem; sed quæ, ut validè exerceatur, perfici ac compleri debet per legitimam dispensationem: eo ferè modo quo potestas absolvendi à peccatis, quæ Sacerdoti dum ordinatur, conceditur, incompleta & ligata est, nec exerceri validè potest (extra casum extremæ necessitatis) nisi accedat jurisdictio ab Episcopo concessa.

De utroque ministro Confirmationis hìc controversia movetur, de ordinario quidem cum Hæreticis, de extraordinario autem cum Scholæ Theologis.

Minister ordinarius Confirmationis.

De ministro Confirmationis ordinario ita statuit Conc. Trid. Sess. 7. Can. 3. *Si quis dixerit, sanctæ Confirmationis ordinarium ministrum non esse solum Episcopum, sed quemvis simplicem Sacerdotem, anathema sit.* To. 14. Conc. p. 779. D.

Adversùs hanc Ecclesiæ fidem ac doctrinam errarunt

Quinto sæculo nonnulli Presbyteri in Ecclesia Eugubina, qui id sibi juris assumpserunt, ut Sacramentum istud quasi propria & ordinaria potestate conferrent. Audaciam hanc repressit Innocentius I. in Epistola ad Decentium Episcopum c. 3.

Laben-

Labente sexto sæculo, Ecclesiæ Calaritanæ Presbyteri, jus idem usurparunt. In eos insurrexit Gregorius Magnus, data ad Januarium Epistola n. 9.

Sæculo septimo, Agapius in Hispania Cordubensis Episcopus, frequenter Presbyteris facultatem administrandi Sacramenti Confirmationis concessisse legitur. Abusum hunc repressit Conc. Hispalense II. c. 7. anno 619.

Sæculo nono, Græci schismatici, duce Photio Patriarcha Constantinopolitano, contenderunt jus ordinarium confirmandi baptisatos, non ad solos Episcopos, sed etiam ad simplices Presbyteros pertinere. Errorem non tulit nec dissimulavit Nicolaus I. Summus Pontifex, atque Bulgaros à Photianis Presbyteris confirmatos, iterum jussit confirmari. Prætensam injuriam impatienter tulit Photius, atque scripta ad omnes Orientis Episcopos Epistola de Nicolao graviter expostulat. *Unde venit*, inquit, *hæc lex, & quinam legis conditor? Apostolorum ne unus aliquis, an verò Petrus? Num etiam aliqua ex Synodis? Sed ubi & quando congregata est hujusmodi Synodus? Et quorum calculis confirmata?* ut nempe solis Episcopis reservetur jus ordinarium administrandi Confirmationem. Photii doctrinam adoptarunt Græci schismatici, quos inter Joannes Nathanael Presbyter & magnus Oeconomus Cretensis, qui obiit sub initium sæculi decimi septimi: contenditille consecrationem quidem chrismatis à solis Episcopis perfici posse, simplices verò Presbyteros jure ordinario unctionem conferre. Non omnes tamen Græci schismatici ita sentiunt, siquidem Simeon Thessalonicensis in L. de Sacramentis, chrismatis consecrationem & unctionem solis Episcopis tribuit; Matthæus verò Blastrius in suo *Nomocanone*, negat Chorepiscopos, quamvis multis præ simplicibus Presbyteris ornati fuerint privilegiis, Spiritum sanctum baptisatis dare posse; & Gabriel Philadelphiensis in Tract. de Sacramentis, quærens quibusnam propriè concessum fuerit officium dispensandi Confirmationem, sic respondet: *Videtur mihi meritò Pontificibus antecedenter hoc datum esse, quibus & solis hoc licet conficere secundùm sextum Canonem Concilii Carthaginensis. Ecclesia verò Orientalis non tantùm Pontificibus, sed etiam per ipsos Presbyteris post sacram Baptismatis cæremoniam benignè annuit, atque concedit citra ullam culpam unctionem chrismatis.*

Eodem nono sæculo, nonnulli Chorepiscopi quasi proprium sibi assumpserunt confirmandi officium. Hos compescuit Synodus Parisiensis VI. an. 829.

Posterioribus sæculis, Valdenses, Wiclefitæ, Hussitæ, Lutherani, Calvinistæ, invidiosè Ecclesiæ Catholicæ exprobrant, quòd solis Episcopis nostri Sacramenti administrationem reservet. Fundamentum erroris istud est, Episcopum à Sacerdote nihil differre quoad potestatem sacramentalem.

Richardus Radulphus, vulgò dictus Archiepiscopus Armachanus, qui obiit anno 1359. Lib. 11. cap. 4. *adversùs errores Armenorum*, docet munus & officium confirmandi commune esse Episcopis & Presbyteris, si potestas Ordinis attendatur: nihilominus illud Ecclesiastica lege Episcopis reservatum fuisse, quam reservationem ille approbat, adeo ut existimet peccare, graviterque puniendos esse Presbyteros, qui Episcopis invitis confirmant, tametsi valida sit, virtute Ordinis, ab ipsis collata Confirmatio: quam Radulphi sententiam videntur non improbare Scotus in 4. dist. 7. qu. 1. ad 3. Gabriel in 4. dist. 7. qu. unica concl. 3. Durandus in 4. dist. 7. qu. 4. num. 9. ubi sic loquitur: *Supposito quòd Confirmatio sit verum Sacramentum à Christo in-*

sto institutum, & minister eius sit omnis Sacerdos quantùm est ex institutione, licèt ex prohibitione Ecclesiæ reservata sit eius collatio solùm Episcopis: tunc facile est dicere, quòd ex commissione Papæ simplex Sacerdos possit confirmare, cui tamen liceret, si non esset prohibitio Ecclesiæ. Commissio autem Papæ, si eam faceret simplici Sacerdoti, tolleret prohibitionem quantum ad illum cui fieret commissio. Si tamen Sacerdos sine tali commissione confirmaret, verum Sacramentum esset, sed ipse peccaret, quia gradus Episcopalis non esset de necessitate Sacramenti, sed de necessitate præcepti. Hæc Durandus. Opionem hanc ab errore Wiclefi distinguit Arcudius L. 2. c. 10. in eo quòd Wiclefus jure communi ac proprio, & potestatem & licentiam conferendæ Confirmationis Presbyteris non minùs quàm Episcopis competere diceret.

CONCLUSIO.

Solus Episcopus institutione divina ordinarius est Sacramenti Confirmationis minister.

Probatur ex capite 8. Act. Apostolorum, ubi refertur Petrum & Joannem missos fuisse Samariam, ut iis, qui à Philippo baptisati fuerant, manus imponerent, ac traderent Spiritum sanctum. Quare autem Philippus manus eis non imposuit? Quare Spiritum sanctum non dedit? quia Episcopus non erat, sed tantùm Diaconus. Hoc Apostolorum exemplo edocta Ecclesia, solis Episcopis, Apostolorum in Episcopali dignitate ac gradu successoribus, jus ordinarium Confirmationis conferendæ reservavit, quod quidem perpetua & nusquam interrupta demonstrat Ecclesiæ praxis ac Traditio.

Primò ex Conciliis.

Eliberitano Can. 38. quo jubet baptisatos à Laicis aut Diaconis duci ad Episcopum, *ut per impositionem manuum & benedictionem eos perficiat.* Idem repetit Can. 77. *Episcopus*, ait Canon, *eos per benedictionem perficere debet.* To. 1. Conc. p. 974.

Arelatensi III. an. 455. quo sancitum est ut Monachi Lirinenses, si Neophyti fuerint, nonnisi ab Episcopo Forojuliensi confirmentur. Hispalensi II. an. 619. in quo inter illa quæ Presbyteris non licent, recensetur dispensatio Confirmationis. *Quædam*, inquit Concilium, *novellis, & Ecclesiasticis regulis sibi prohibita noverint, sicut Presbyterorum & Diaconorum ac virginum consecratio; sicut constitutio altaris, benedictio vel unctio: siquidem nec licere eis Ecclesiam vel altarium consecrare, nec per manus impositionem fidelibus baptisatis, vel conversis ab hæresi paracletum Spiritum dare, nec chrismaconficere, nec chrismate baptisatorum frontem signare.* Tom. 4. Conc. p. 1024. To. 5. Conc. p. 1666. B.

Nec te moveat quòd *novellis & Ecclesiasticis regulis* ista prohibita dicat Concilium: per novellas quippe regulas, non novas seu recenter inductas intelligit; aliàs Ordinatio seu consecratio Presbyterorum, novo duntaxat jure solis Episcopis reservata dici posset, quod absurdissimum foret. Novellas igitur regulas appellat, quia in novo Testamento à Christo præscriptæ sunt: facta scilicet allusione ad Legem veterem, in qua soli Summo Sacerdotii licitum erat altare erigere, consecrare &c. Hunc esse Concilii sensum patet ex serie citati Canonis, in quo comprimitur Agapius Episcopus Cordubensis, qui

qui cùm à sæculari militia statim ad Sacerdotium fuisset assumptus, Disciplinæ
Ibid. A. Ecclesiasticæ non satis peritus *frequenter Presbyteros destinabat altaribus erigendis, & Basilicis consecrandis*. Id autem vetat Synodus, acconfirmat ex veteri Testamento. *In divinis Litteris*, ait, *præcipiente Domino, solus Moyses in tabernaculo Dei erexit altare, solus ipse unxit; utique quia summus Sacerdos Dei erat.... Ideoque id quod tantum facere principibus sacerdotum jussum est, quorum typum Moyses & Aaron tenuerunt, Presbyteri, qui filiorum Aaron gestant figuram, accipere non præsumant. Nam quamvis cum Episcopis plurima illis ministeriorum communis sit dispensatio, quædam novellis & Ecclesiasticis regulis sibi prohibita noverint*. Novellas igitus regulas appellat Synodus, eas quæ in novo Testamento à Christo Domino præscriptæ sunt. Ecclesiasticas etiam dicit, quia institutioni ac præcepto divino, etiam Ecclesiæ lex ac præceptum accedit: eadem quippe res utroque jure, divino & Ecclesiastico, necessaria esse potest, sicut in præsenti negotio contingit.

Tom. 7. Conc. p. 1617. Parisiensi VI. an. 829. L. 1. c. 27. ubi Chorepiscopis prohibet, ne deinceps per impositionem manuum donum Spiritus sancti tradere præsumant. Rationem reddit, quia Chorepiscopi exemplum & formam tenent septuaginta Discipulorum, quorum nullus legitur donum Spiritus sancti per manus impositionem dedisse, quia istud solis Apostolis eorum successoribus reservatum est, quod probat ex c. 8. & 19. Actuum Apostolorum.

To. 14. Conc. p. 779. Tridentino denique Sess. 7. Can. 3. *Si quis dixerit, sanctæ Confirmationis ordinarium ministrum, non esse solum Episcopum, sed quemvis simplicem sacerdotem, anathema sit*. Novatores Lutheranos & Calvinistas directè ferit iste Canon, intacta prorsus quæstione de ministro extraordinario, an simplici Sacerdoti committi possit hujus Sacramenti administratio, vel non. Erroris radicem excidit Concilium, cùm docet Episcopos Presbyteris superio-
Ib. p. 864. C. res esse, Sess. 23. Can. 7. *Si quis dixerit Episcopos non esse Presbyteris superio-*
Ibid. p. 863. B. *res, vel non habere potestatem confirmandi & ordinandi; vel eam, quam habent, illis esse cum Presbyteris communem; anathema sit*. Eadem Sess. cap. 4. *Sacrosancta Synodus declarat, præter cæteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in locum Apostolorum successerunt, ad hunc hierarchicum ordinem præcipuè pertinere; & positos, ut Apostolus ait, à Spiritu sancto regere Ecclesiam Dei, eosque Presbyteris superiores esse, ac Sacramentum Confirmationis conferre, ministros Ecclesiæ ordinare, atque alia pleraque peragere ipsos posse, quarum functionum potestatem reliqui inferioris ordinis nullam habent*.

Secundò, ex SS. Pontificibus.

Euseb. Hist. p. 244. D. Cornelio in Epistola ad Fabium Antiochenum apud Euseb. L. 6. c. 43. ubi reprehendit Novatum, quòd post perceptum in lecto Baptismum, ab Episcopo consignatus non sit.

Tom. 2. Conc. p. 1246. B. C. Innocentio I. in Epistola ad Decentium c. 3. *De consignandis infantibus manifestum est*, inquit, *non ab alio quàm ab Episcopis fieri licere. Nam Presbyteri, licèt sint Sacerdotes, pontificatus tamen apicem non habent. Hæc autem solis Pontificibus deberi; ut vel consignent, vel paracletum Spiritum tradant, non solùm consuetudo Ecclesiastica demonstrat, verùm & illa lectio Actuum Apostolorum quæ asserit Petrum & Joannem esse directos, qui jam baptisatis traderent Spiritum sanctum. Nam Presbyteris, seu extra Episcopum, seu præsente Episcopo baptisent, chrismate baptisatos ungere licet, sed quod ab Episcopo fuerit consecratum;*

tum; non tamen frontem ex eodem oleo signare, quod solis debetur Episcopis cùm tradunt Spiritum sanctum.

S. Leone Epistola 88. ubi loquens de officiis Chorepiscoporum ait, *ipsis non licere nec erigere altaria, nec per impositionem manuum fidelibus baptisatis, aut ab hæresi conversis paracletum Spiritum dare, nec chrismate baptisatorum frontes signare, quia hæc solis Episcopis conveniunt.* To. 2. p. 633.

S. Gregorio Magno L. 4. Epist. 9. aliàs L. 3. Epistola 9. ad Januarium: *Episcopi*, inquit, *baptisatos infantes signare bis in frontibus chrismate non præsumant: sed Presbyteri baptisandos ungant in pectore, ut Episcopi postmodum ungere debeant in fronte.* In antiquis editionibus sic habetur: *Presbyteri baptisatos infantes signare sacro in frontibus chrismate non præsumant &c.* Vide notam edit. novæ in hunc locum. To. 2. p. 689. A. B.

His Summis Pontificibus eos adjunge qui ex professo Photii, & aliorum Græcorum schismaticorum, qui *ordinarium, & ex veteri consuetudine*, ut dicebat Photius, Confirmationis ministerium simplici Presbytero tribuebant, errorem ac temeritatem represserunt.

Nicolaus I. jussit iterum confirmari quos Græci Presbyteri confirmaverant. Ita colligimus ex Epistola Photii ad omnes Orientis Episcopos, ubi de hoc Nicolai facto acerbè conqueritur. Factum istud narratur in VIII. Synodo Oecumenica, in Epistola Synodali ad Adrianum directa.

Innocentius III. qui sedere cœpit an. 1199. eundem Græcorum abusum ætate sua damnavit. In sua enim ad Lucium apud Constantinopolim Legatum Epistola sic loquitur: *Pervenit ad audientiam nostram, quòd quidam simplices Sacerdotes apud Constantinopolim ea Sacramenta præsumunt fidelibus exhibere, que ab Apostolorum tempore ritè fuerunt solis Pontificibus reservata, ut est Sacramentum Confirmationis, quod chrismando renatos soli debent Episcopi per manus impositionem conferre; ad excusandas excusationes in peccatis & sui erroris fomentum solam consuetudinem prætendentes, cùm diuturnitas temporis peccata non minuat sed augmentet....... Discretioni tuæ mandamus, quatenùs omnibus Latinis Presbyteris apud Constantinopolim constitutis districtè prohibeat, ne talia de cætero sua temeritate præsumant, quæ licèt non sint à fidelibus contemnenda, tutius tamen est ea sine periculo ex necessitate, quæ legem non habet, omittere, quàm ut ab his quibus ea conferre non licet, ex temeritate, quæ lege damnatur, non sine gravi periculo inaniter conferantur; cùm umbra quædam ostendatur in opere, veritas autem non subeat in effectu.* Edit. Baluz. T. 1. p. 480. col. 2.

Gregorius IX. qui sedere cœpit an. 1227. eandem Græcorum consuetudinem reprobat in Epistola ad Barensem Episcopum, in qua de verbo ad verbum repetit & confirmat Decretum Innoc. III. Refertur hæc Epistola Lib. 1. Decretalium, titulo *De consuetudine.* Decret. p. 87. c. 4.

Innocentius IV. qui sedere cœpit an. 1243. consultus de ritibus Græcorum, in Epistola ad Ottonem Cardinalem Tusculanum Legatum suum in Regno Cypri, de Confirmatione sic respondet: *Soli Episcopi consignent chrismate in frontibus baptisatos: quia hujus unctio non debet nisi per Episcopos exhiberi; quoniam soli Apostoli, quorum vices gerunt Episcopi, per manus impositionem quam Confirmatio vel frontis chrismatio repræsentat, Spiritum sanctum tribuisse leguntur.* T. 11. Conc. p. 613. B.

Denique Clemens VIII. qui sedere cœpit an. 1592. in Constitutione quam edi-

dit

dit pro instructione Græcorum, vult iterari sub conditione Sacramentum Confirmationis, quando probabiliter dubitari potest an fuerit ab Episcopo datum. Unde Marcus Ephesiorum Episcopus, qui unioni Latinæ Ecclesiæ cum Græca in Concilio Florentino sancitæ subscribere recusavit, in Epistola encyclica ad omnes Orbis Christianos data, testatur sua ætate Latinos solitos fuisse, iterum eos confirmare, qui à Græcis dumtaxat Presbyteris fuerant confirmati.

Vid. T. 13. Conc. p. 790.

Accedit & Ecclesia nostra Gallicana, quæ Græcorum abusum improbavit, atque Ratramno Monacho Corbejensi provinciam demandavit refellendi calumnias Græcorum; quod ille perfecit quatuor Libris qui extant in Spicilegio Dacheriano To.2.L.4.c.7. Observat, Græcos Latinis objecisse *quòd eorum Presbyteri frontes baptisatorum chrismate non liniant: quod objectum*, inquit Ratramnus, *ficus & reliqua, magis levitate, quàm ratione propositum est; siquidem Ecclesiæ suæ consuetudinem sequentes, ista proponunt, non aliquam divinæ legis auctoritatem*. Ostendit deinde Ratramnus ex Actis Apostolorum, ad solos Episcopos pertinere per unctionem frontis Spiritum sanctum conferre.

Spicil. T. 2. p. 141.

Tertiò ex SS. Patribus: nonnullos ex veteribus appellasse sufficiet.

P. 124. S. Cyprianus Epistola 73. ait, *eos qui in Ecclesia baptisantur, Præpositis Ecclesiæ offerri, ut Spiritum sanctum consequantur.*

Ib. 146. Firmilianus in sua ad S. Cyprianum Epistola ait, *majores natu*, (id est Episcopos qui in Ecclesia præsident) *manus imponendi & ordinandi possidere potestatem.*

T.4.p.2. p.295. Edit. Comel. Sanctus Hieronymus adversùs Luciferianos ait, *hanc esse Ecclesiarum consuetudinem, ut Episcopi excurrant ad eos qui in minoribus urbibus sunt baptisati, ut eis manus imponant.*

p.580.C. S. Chrysostomus Hom. 18. in caput 8. Actuum Apostolorum, *Hoc erat*, inquit, *in Apostolis singulare* (nempe Spiritum sanctum dare per impositionem manuum) *unde & præcipuos, & non alios videmus hoc facere.*

T. 8. p. 999. A. Denique S. Augustinus L. 15. de Trinit. c. 26. *Neque enim*, inquit, *aliquis discipulorum ejus dedit Spiritum sanctum. Orabant quippe ut veniret in eos quibus manus imponebant, non ipsi eum dabant: quem morem in suis Præpositis etiam nunc servat Ecclesia.*

Si rationem hìc quæsieris, cur solis Episcopis datum sit jus administrandi Confirmationem, non aliam dabimus, quàm Christi voluntatem nobis in Scriptura & Traditione declaratam: cujus quidem congruentem causam afferunt Theologi, quòd homo baptisatus per Sacramentum Confirmationis perficitur ac consummatur; cùm autem Episcopatus sit Ordo perficientium, ad Episcopos spectat fideles perficere. *Constitutum illud est*, ait S. Hieron. *ad honorem Sacerdotii, potius quàm ad legem necessitatis.*

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Ananias Episcopus non erat, sed unus dumtaxat ex Discipulis, Act. 9. v. 10. atqui ibidem v. 17. missus est ad Saulum, seu Paulum, cui *manus imposuit, ut impleretur Spiritu sancto.*

Resp. dist. maj. manus imposuit ut visum ei restitueret, & ad Spiritum sanctum

ctum in Baptiſmo percipiendum præpararet, concedo: manus impoſuit ut conferret Sacramentum Confirmationis, nego. Nondum quippè baptiſatus erat Paulus, quomodo igitur eum Ananias confirmaſſet? Solutio manifeſta eſt ex ſacro Contextu v.17. & 18. *Abiit Ananias, & introivit in domum: & imponens ei manus, dixit; Saule frater, Dominus miſit me Jeſus, qui apparuit tibi in via qua veniebas, ut videas, & implearis Spiritu ſancto. Et confeſtim ceciderunt ab oculis ejus tanquam ſquamæ, & viſum recepit: & ſurgens baptiſatus eſt.*

Inſtabis: qui poteſt majus poteſt & minus: atqui potuit Ananias, poſſunt & ſimplices Sacerdotes Baptiſmum conferre qui neceſſitate ac dignitate præſtantior eſt Confirmatione.

Reſp. nego ant. In rebus hujuſmodi ſola audienda eſt voluntas Chriſti inſtituentis, & Eccleſiæ obſequentis traditio: porrò ex utraque certiſſimum eſt, ſolum Epiſcopum à Chriſto inſtitutum eſſe ordinarium Confirmationis miniſtrum. Quòd ſi valeret ratio in objectione propoſita, etiam laici, qui baptiſant, poſſent & confirmare: imò ſimplices Presbyteri, qui ordinarii ſunt Baptiſmatis miniſtri, poſſent & alios Presbyteros creare ſeu ordinare &c. at nihil abſurdius.

Objicies 2. auctoritatem S. Hieronymi duplici in loco. 1. Epiſtola 101. aliàs 85. ad Evangelium. *Quid*, inquit, *facit excepta ordinatione Epiſcopus, quod non faciat Presbyter?* 2. Dial. adversùs Luciferianos plura ſcribit ex quibus inferri poteſt, Epiſcopum nonniſi ab humana & Eccleſiaſtica auctoritate habere, ut ordinarius ſit Confirmationis miniſter. 1. Jus illud repetit à conſuetudine Eccleſiarum. *An neſcis*, ait Luciferianus alloquens Orthodoxum, *Eccleſiarum hunc eſſe morem, ut baptiſatis poſteà manus imponantur? .... Non abnuo*, ait Orthodoxus, *hanc eſſe Eccleſiæ conſuetudinem*. 2. Fatetur hanc eſſe Eccleſiæ legem: *Sed quale eſt*, inquit, *ut leges Eccleſiæ ad hæreſim transferas?* Ait multis in locis id factitatum: *Multis in locis*, inquit, *idem factitatum reperimus*. 4. Addit id *ad honorem potius Sacerdotii factum, quàm ad legem neceſſitatis*. 5. denique, quia, inquit, *ſi ad Epiſcopi tantùm imprecationem Spiritus ſanctus defluit, lugendi ſunt qui in remotioribus locis per Presbyteros baptiſati, antè dormierunt, quàm ab Epiſcopis inviſerentur*.

To. 4. p. 2. pag. 803.

Ibid. p. 294. & ſeq.

Reſp. ad 1. ex Epiſtola 101. Hieronymum non aſſerere nihil prorſus facere Epiſcopum, quod Presbyter non faciat; agnoſcit enim manifeſtè in Dial. adversùs Luciferianos, Epiſcopum manus imponere, conſignare ac dare Spiritum ſanctum, quod non facit Presbyter: Epiſcopus pariter Presbyteros creat ſeu ordinat, non item Presbyter. Mens igitur Hieronymi eſt, excepta Ordinatione, nihil ferè Epiſcopos facere, quod non faciant & Presbyteri; & reipſa multa iſti faciunt, quæ cum Epiſcopis communia ipſis ſunt; baptiſant; abſolvunt à peccatis; Chriſti corpus conſecrant, nihilominus hæc omnia, Hieronymi ætate, præſente Epiſcopo, nonniſi de ipſius licentia & conceſſione perficere poterant.

Ad ſecundum ex Dial. adversùs Luciferianos, falsò ſupponit Dallæus, cujus eſt hæc objectio, mentem Hieronymi eſſe, Epiſcopos ex ſola Eccleſiaſtica regula & inſtitutione ordinarios eſſe Confirmationis diſpenſatores. *Diſce*, inquit loco citato, *hanc obſervationem ex ea auctoritate deſcendere, quòd poſt aſcenſum Domini Spiritus ſanctus ad Apoſtolos deſcendit*. Divinæ autem inſtitutioni, & humanam ſeu Eccleſiaſticam regulam addit ſanctus Do-

ctor; ficut præcepto divino de percipienda Confirmatione & Eucharistia accedit & præceptum Ecclesiæ, quæ Sponsi sui Christi voluntati semper obsequitur: nihil autem vetat rem eandem jure divino simul & Ecclesiastico necessariam esse, quo uno observato in fumos abit tota Dallæi objectio; & aperta est ad 1. & 2. responsio. Ad 3. *multis in locis id factitatum quidem*, ait Hieronymus, non *in omnibus*. At *per multos*, vel omnes intelligit; vel tacitè carpit nonnullorum ætatis suæ Episcoporum negligentiam, qui ad remotiora loca baptisatis manus impositurì non excurrebant. Ad 4. duplex est interpretatio, una Baronii, ad an. Christi 594. n. 15. altera Bellarmini de Confirm. c. 12. Baronius istorum Hieronymi verborum, *ad honorem potius Sacerdotii, quàm ad legem necessitatis*, hunc sensum reddit: Cùm potestas essentialis administrandi Confirmationem ad solum Episcopum non pertineat, sed Presbyteris etiam committi possit, *ad honorem potius Sacerdotii Episcopis* reservata est, *quàm ad legem necessitatis*, quia absolutè à Presbyteris dispensari Confirmatio potest; nec essentiale est huic Sacramento, ut ab Episcopo conferatur. Bellarminus verò hæc verba, *quàm ad legem necessitatis*, non refert ad legem ministrandi Confirmationem, sed ad legem consequendæ salutis, ut sensus sit: Solis Episcopis reservata est potestas ordinaria confirmandi, *ad honorem Sacerdotii potius quàm ad legem necessitatis*, quia nempè Sacramentum hoc absolutè ad salutem necessarium non est; quem sensum apertè innuunt verba quæ sequuntur apud Hieronymum, *Si ad Episcopi tantum imprecationem Spiritus sanctus defluit, lugendi sunt qui in remotioribus locis per Presbyteros baptisati, antè dormierunt, quàm ab Episcopis inviserentur.* Duplici ergo de causa solus Episcopus institutus est ordinarius Confirmationis minister, tùm ut major dignitati Episcopali honos conciliaretur; tùm ut declararetur Sacramentum illud absolutè, seu necessitate medii necessarium non esse ad salutem. Unde S. Joannes Chrysostomus Hom. 18. in cap. 8. Act. Apost. quærens quare Philippus Samaritanis, quos baptisaverat, Spiritum sanctum non dedisset, duas affert causas & rationes: nempè quia Philippus Apostolos honorare voluit, & quia ipse non acceperat facultatem dandi Spiritum sanctum.

Ed. Commel. p. 580.

Aliam responsionem, quæ ad mentem Baronii accedit, proponit idem Bellarminus loco citato. *Dici potest*, inquit, *loqui Hieronymum de lege quæ sumatur ex natura rei, ut sensus sit; id esse tributum solis Episcopis*, non ob legis necessitatem; *id est, non quòd id necessariò requirat natura rei, quasi aliter fieri non posset; sed quia voluit Dominus hac re honorare Episcopalem dignitatem.*

To. 3. p. 149. B. C.

Objicies 3. Conc. Regiense an. 439. Can. 5. Sacerdoti licentiam tribuit consecrandi virginem, & neophytum confirmandi, en verba: *Visum est, omni Presbytero per familias, per agros, per privatas domos, pro desiderio fidelium, facultatem benedictionis aperire .... in Ecclesia quoque in qua ordinatus fuerit, consecrandi virginem, sicut confirmandi neophytum, jus habebit.*

Tom. 3. Conc. p. 1247.

Et Conc. Barcinonense II. Can. 2. statuit, *ut cùm chrisma Presbyteris diœcesanis datur pro neophytis confirmandis, nihil pro liquoris pretio accipiatur.* Supponit igitur Concilium, licitum esse Presbyteris confirmare neophytos chrismate, quod ab Episcopo consecratum fuit.

Tom. 5. Conc. p. 1605. D

Resp. ad Conc. Regiense, non unum & eundem esse Sacerdotem, cui in prima Canonis parte datur facultas *benedicendi*, & in posteriori parte, *consecrandi virginem, & neophytum confirmandi*: siquidem in ista posteriori par-

te

re agitur de Armentario Episcopo deposito, cui una permittitur Parochia in qua consecrare virginem, & neophytum consignare possit, non tamen extra istam Parochiam; imò nec in illa istud ei conceditur, si præsens adfuerit Episcopus. Cùm verò Armentarius Episcopali charactere donatus esset, potuit legitimè deputari ad confirmandos neophytos Parochiæ, cui præpositus fuerat.

Ad Conc. Barcinonense: Non aliud decernit, quàm ut à Presbyteris nihil exigatur pro chrismate quod ab Episcopo percipiunt, & quo neophyti confirmantur; non quidem à Presbytero (neque enim id Concilium asserit) sed ab Episcopo: quamquam non desunt inter nostros, qui verbo, *confirmandis*, eo in Canone intelligunt unctionem baptismalem verticis, quæ latiori quodam sensu confirmatio dici potest. Ita Walafridus Strabo: quo sensu verbum idem adaptatur & Eucharistiæ, & cæremoniæ per quam olim Hæretici ad Ecclesiam redeuntes recipiebantur, sicut ex dicendis paulò post manifestum erit.

Objicies 4. Synodum II. Carthaginensem anno 390. & tertiam item Carthaginensem an. 397. quibus chrismatis confectio Presbyteris prohibetur. Ergo, concludit Dallæus, antea licita ipsis erat: quidni & usus hujus chrismationis?

Resp. nihil hac objectione levius proferri posse, ex qua hoc unum extundi potest, nonnullos simplices Presbyteros confectionem chrismatis sibi aliquando arrogasse, quorum temeritatem repressit utraque laudata Carthaginensis Synodus. Quà verò machina inde cum Dallæo concludi possit, aut illam chrismatis confectionem, ante prohibitionem, illis Presbyteris permissam ac licitam fuisse; aut illos eo chrismate usos, ut impunè baptisatos confirmarent, fatemur non satis nos intelligere.

Objicies 5. Ex Pontificali Damasi in vita Sylvestri, Sylvester istud Episcopis privilegium concessit, ut baptisatum consignent *propter hæreticam suasionem*, excepto casu periculi mortis, quo potestas fit Presbyteris consignandi infantes, *propter occasionem*, inquit, *transitus mortis*. Porrò, ait Dallæus, si Sylvester hoc privilegium Episcopis indulsit, ut baptisatos consignent; ergo ante Decretum istud Presbyteris cum Episcopo communis fuit potestas baptisatos consignandi.

Resp. nego ant. Liber quippè ille Damasi eruditis suppositionis ac falsitatis meritò suspectus videtur: recentior est, quàm ut fidem certam faciat. Baronius & Bellarminus scriptum ajunt ab Anastasio Bibliothecario, qui anno 858. vel etiam paulò seriùs scripsit. Alii Anastasio antiquiorem putant, quia laudatur à Walafrido L. de exordiis & incrementis rerum Eccles. c. 26. & ab Amalario L. 1. de Officiis Ecclesiast. c. 27. & à Rabano L. 1. de Institut. Clericorum. Walafridus autem vivere desiit anno 849. Amalarius verò scribebat anno 830. & Rabanus anno 810. Præterea verisimile non videtur, Sylvestrum initio quarti sæculi jus illud seu privilegium administrandæ Confirmationis Episcopis primùm contulisse, cujus originem ex Apostolorum exemplo ac traditione repetunt, Cyprianus, Firmilianus, Innocentius primus, Hieronymus, Ambrosius, Chrysostomus, Augustinus, & alii quos antea laudavimus.

Objicies 6. Canonem 1. Synodi I. Arausicanæ an. 441. quo decernitur, *Hæreticos in mortis discrimine positos, si desit Episcopus, à Presbyteris cum chrismate & benedictione consignari, si ii Catholici esse desiderant*. Et Can. Conc. Epaonensis, ad an. 517. *Presbyteros propter salutem animarum, quam in cunctis optamus, desperatis & decumbentibus hæreticis, si conversionem subi-* Tom. 3. Conc. p. 1417. Tom. 4. Conc. p. 1579.

tam petant, chrismate permittimus subvenire. Quod omnes conversuri, si sani sunt, ab Episcopo noverint expetendum. Inde concludit Dallæus, Presbyteris licitum fuisse conversos ab hæresi in mortis periculo chrismate ungere, multò magis neophytos.

Resp. 1. incertum planè esse, utrum illa unctio seu chrismatio per quam Hæretici ad Ecclesiam redeuntes olim recipiebantur, verum fuerit Sacramentum Confirmationis; an mera cæremonia, cujus ritus valdè affinis erat ritui Confirmationis: de qua controversia paulò post dicturi sumus.

Resp. 2. hoc unum ad summum inde concludere posse Dallæum, in casu necessitatis simplices Presbyteros delegatos fuisse ministros Confirmationis extraordinarios, quod quidem fieri posse mox ostendemus.

To. 8. p. 558. n. 70. Objicies 7. Venerabilem Bedam in Psal. 26. ad hæc tituli verba, *Priusquam liniretur David &c. Sciendum est*, inquit, *quòd illa unctio, quæ per manus impositionem ab Episcopis, quasi alia à duabus prædictis* (olei nimirum & chrismatis, quarum prior Baptismum præcedit, posterior subsequitur) *& vulgò Confirmatio dicitur, eadem est cum secunda*, (nempè verticali) *propter arrogantiam tamen non concessa est singulis Sacerdotibus, sicut & multa alia.* Ergo, concludit Dallæus, frontis unctio, quæ Confirmatio dicitur, reipsa eadem est cum unctione verticis: attamen propter *arrogantiam Presbyterorum*, istis prohibita fuit, & solis Episcopis reservata.

Suspicantur nonnulli, textum hunc Bedæ corruptum esse ac mutilum, cujus prior pars sensum obscurum & imperfectum exhibet; sed quidquid fit,

Resp. Bedam triplicem eo loci distinguere unctionem: unam quæ fit ante Baptismum, qua illuminamur oleo Catechumenorum: alteram, qua neophiti post Baptismum unguntur in vertice; tertiam, quæ fit in Cœlo. Ibid. n. 30. *Rectè*, inquit, *in titulo dictum est, Priusquam liniretur: quia videlicet vox est perfectæ animæ desiderantis veram unctionem quæ in fine in nobis perficietur. Nunc autem in Sacramento olei & chrismatis ungimur, per quod Sacramentum quiddam mirum & ineffabile, quod in fine futuri sumus, significatur* ... Et Ibid. n. 60. paulò post: *Potest quoque*, ait, *si cui libuerit, illuminatio ad primam tantùm unctionem, in qua simpliciter abrenunciamus satanæ, referri; salus verò ad secundam, in qua magis firmamur, quia & nomen Christi in ea profitemur, & ab eo nomen accipimus*, quibus certè verbis distinctè Beda exprimit verum Confirmationis Sacramentum. Cùm igitur verbis in objectione relatis ait unctionem, quæ per manuum impositionem fit ab Episcopo, eamdem esse cum secunda quæ fit in vertice, intelligendum est, eamdem esse, tùm ratione materiæ, tùm ratione significationis, quia utraque & oleo constat, & gratiam christianismi significat, non verò eamdem natura & effectu; unctio enim baptismalis in vertice pura est cæremonia, unctio verò frontis verum Sacramentum, quod gratiam ex se seu ex opere operato producit. Ad primam *abrenunciatio satanæ*, ad secundam *salus* pertinet. Primam administrant Presbyteri; alteram soli Episcopi, non Presbyteri, ne fortè isti arrogantiùs superbirent, & Episcopis se coæquales esse jactarent, si eodem cum ipsis ordinario jure confirmandi neophytos donati fuissent.

Objicies 8. Ambrosiastrum Comment. in c. 4. ad Ephes. ubi ait apud Ægyptum Presbyteros consignare, si præsens non fuerit Episcopus.

Resp. hujusce Scriptoris nomine, quem Luciferianum fuisse ajunt, parum Catholicos moveri, cùm nullum ille testem proferat, vadem nullum facti

quod

quod narrat. Esto apud Ægyptios Presbyteri consignent: dubium est 1. an consignatio hæc seu unctio verum fuerit Confirmationis Sacramentum; an mera cæremonia. 2. quo jure consignaverint; an ordinario, an ex delegatione tantùm; si ordinario; an mos ille approbatus fuerit, vel improbatus: si ex delegatione; à quo facta illa fuerit, an à privatis Episcopis, vel à Romano Pontifice. Hæc omnia in suspenso relinquit Dallæus: nihil igitur certi ex testimonio tam incerto ac dubio concludere ille potest.

Objicies 9. Græci Presbyteri non tantùm ex delegata & extraordinaria, sed etiam propria & ordinaria potestate dispensant Sacramentum Confirmationis, non tantùm à tempore inducti schismatis per Photium, sed etiam ante: ipse siquidem Photius in Epistola ad omnes Orientales Episcopos, Nicolaum durè exagitat, eo quòd jussisset iterum confirmari, quos Græci Presbyteri in Bulgaria confirmaverant; contenditque hanc esse Ecclesiæ suæ omni memoria superiorem consuetudinem: imò ad jus ipsum primævum recurrens, quærit *unde venerit ista lex, quòd soli Episcopi confirment? Quis illius auctor? Quis Apostolorum? An Petrus? An ex Synodis aliqua? Sed ubi & quando habita, & quorumnam confirmata sententiis? Non licet*, inquit, *Sacerdoti baptisatos oleo signare? Certè tum nec baptisare*. Atqui tamen valet apud Græcos etiamnum datum à Presbyteris jure ordinario Sacramentum Confirmationis.

Inde est quòd Nicolaus I. Græcos non damnat simpliciter ob istam præcisè causam, quòd confirmassent; sed tùm quòd in ea regione id sibi assumpsissent, in qua nullum jus habebant, nempe in Bulgaria, quæ subjecta non erat Patriarchæ Constantinopolitano; tùm quòd propter inductum schisma suspensi essent ab omni Ordinum suorum exercitio. Ita factum Nicolai explicat Adrianus II. S. P. in Epistola ad Ignatium verum ac legitimum Patriarcham Constantinopolitanum, quo adhuc vivente Photius Sedem hanc vi ac dolo invaserat. Refertur hujus Epistolæ fragmentum in VIII. Synodo Oecumenica. *Quòd si dicas*, inquit Adrianus alloquens Ignatium, *priùs à nobis Constantinopolitanæ Diœceseos Presbyteros in ea regione* (Bulgarorum) *sacrificare prohibitos, haud inficias imus. Erant Photiani, illiusque symmistæ, quibus non solùm in Bulgarorum Provincia, sed ubique Gentium sacerdotali munere interdiximus, interdicimusque*. *Tom. 8. Conc. p. 1386. A*

Inde quoque est, quòd Innocentius III. antea citatus, solis Presbyteris Latinis Constantinopoli commorantibus prohibuerit, ne Confirmationis Sacramentum ministrare attentarent.

Resp. errare inter Græcos, quotquot existimant simplices Presbyteros institutione divina ordinarios esse Sacramenti Confirmationis ministros. Id quidem contendisse videtur Photius schismatis auctor, qui ad veterem Ecclesiæ suæ consuetudinem provocat, nullamque contrariam legem esse in Scripturis aut Traditione tam confidenter supponit. Sed quàm facilis ac proclivis est à schismate ad hæresim lapsus! quàm istud omnibus Novatoribus familiare, & errores suos præsidio Scripturæ ac SS. Patrum confirmare, & Catholicos onerare mendaciis! Nonne Photius ipse in citata Epistola multa manifestè falsa Latinis imponit? V. g. eos *abominari nuptias, quia Presbyteros sortiri conjuges prohibent; chrisma ex aqua fluminis conficere; agnum in Pascha more Judæorum super altare pariter cum dominico corpore benedicere & offerre &c.* Verùm quid aliud reportavit Photius? nisi quòd à Romanis Pontifici-

bus constanter damnatus ac proscriptus fuit; ac iterata Confirmatio à suis Presbyteris sine legitima dispensatione collata.

Reipsa vetus est in Ecclesia Græca consuetudo, quæ etiamnum obtinet, ut nempè simplices Sacerdotes statim post Baptismum confirment; neque legimus Ecclesiam in Concilio Florentino nullum & irritum declarasse istud Sacramentum. Unde necesse est inferre, quod ex Goario jam observavimus, Romanam Ecclesiam tacito saltem consensu approbasse, ut Græci Presbyteri ex delegata & extraordinaria auctoritate ministri sint Sacramenti Confirmationis.

Ad factum Nicolai I. resp. meritò improbatum ab eo fuisse quod à Sacerdotibus Græcis gestum fuerat in Bulgaria. 1. quia illi Photiani Sacerdotes in eodem, cum duce suo Photio, errore versabantur, nempè simplices Presbyteros, jure ordinario, non ex dispensatione, ministros esse Confirmationis. 2. quia jus illud usurpaverant in ea regione Bulgarorum; in quam nullam auctoritatem habebant. 3. quia etsi supponeretur, cum illis ante inductum schisma dispensatum fuisse ut confirmarent, ab illa tamen gratia exciderant, tùm vitio schismatis, tùm pœna excommunicationis qua percussi fuerant à Nicolao I. Adrianus autem II. S. Pontifex una aut altera adducta ratione, alias non censetur negare & excludere.

Ad Constitutionem Innoc. III. dico revera illum Latinis dumtaxat Presbyteris Constantinopoli commorantibus prohibuisse administrationem Sacramenti Confirmationis, quia nulla ipsis concessa fuerat dispensatio; atque postulabat ratio & æquitas, ut moribus Ecclesiæ suæ Latinæ viverent, consuetudinem verò Græcorum, tametsi dispensatione aliqua suffultam, non sequerentur.

Minister extraordinarius Confirmationis.

Quæritur utrum simplex Presbyter possit ex delegatione, tanquam extraordinarius minister, Sacramentum Confirmationis validè conferre. Circa quęstionem hanc duplex generatim est Scholæ opinio, negans una, affirmans altera.

Negant Robertus Pullus Cardinalis parte 5. Sententiarum c. 23. Hugo Victorinus Lib. 2. de Sacram. p. 7. c. 2. Altissiodorensis L. 4. c. 3. Durandus in 4. dist. 7. q. 3. & 4. Gabriel in 4. dist. 7. art. 2. concl. 3. Inter recentiores Estius in 4. dist. 7. parag. 21. 22. Aurelius in Anæretico pag. 453. & in Orthodoxo pag. 531. Sanbovius Tract. de Sacramento Confirmationis &c. Inter istos Scriptores sunt qui cum Durando existimant contrariam opinionem non solùm falsam, sed etiam fidei ac Ecclesiæ periculosam esse.

Affirmant verò Jacobus à Vitriaco Cardinalis Serm. in Vigilia Pentecostes, Alensis parte 4. q. 9. memb. 5. art. 1. S. Th. 3. p. q. 72. art. 11. ad 1. Suares, Bellarminus, de Valentia Tom. 4. disput. 5. q. 2. puncto 1. ubi contendit opinionem istam post Concilium Florentinum ad fidem pertinere, Sylvius & alii inter recentiores benè multi, quorum sententia in Scholis communior jam videtur. Divisi tamen sunt in varias partes: sunt enim qui volunt ab uno solo S. Pontifice posse ministerium illud Presbyteris committi; alii etiam ab Episcopis in suis Diœcesibus; alii non tantùm Presbyteris, sed & Diaconis provinciam hanc demandari posse existimant; alii denique putant, etiam absque ulla dispensatione posse simplices Presbyteros validè, tametsi non licitè, Sacramentum Confirmationis ministrare. Rem istam in Concilio Florentino definitam asserunt nonnulli; de illa multùm in Conc. Trid. disputatum narrat Card. Pallavicinus L. 9. Hist. Conc. Trid. cap. 7.

Utrum

Utrum Ecclesia in Conciliis Florentino, vel Tridentino, quidquam definierit circa ministrum extraordinarium Confirmationis?

Affirmant Baronius, Gregorius de Valentia &c. propter auctoritatem vel Concilii Florentini, vel Tridentini, vel utriusque.

In Concilio Florentino, seu Decreto Eugenii ad instruendos Armenos dicitur: *Confirmationis ordinarius minister est Episcopus*. Et paucis interjectis: *Legitur tamen aliquando per Sedis Apostolicæ dispensationem ex rationabili & urgente admodum causa, simplicem Sacerdotem chrismate per Episcopum confecto, hoc administrasse Confirmationis Sacramentum.* Conc. Flor. To. 13. Conc. p. 536.

In Conc. verò Trid. Sess. 7. Can. 3. sic definitur. *Si quis dixerit Confirmationis ordinarium ministrum non esse solum Episcopum, sed quemvis simplicem Sacerdotem, anathema sit.* Conc. Trid. To. 14. Conc. p. 779.

Verùm, neque Florentinum, neque Tridentinum Concilium quidquid hic velut fide certum definivit.

Non Florentinum, seu S. Pontifex Eugenius in Decreto seu Instructione Armenorum.

I. Quia, qui dicit Episcopum esse ministrum ordinarium Confirmationis, non continuò definit simplicem Presbyterum esse posse ministrum extraordinarium. Prius, quia certum est, Concilium definivit; de altero, quia incertum, silet: esto istud subobscurè insinuet, apertè tamen non declarat; neque unum ex alio necessariò sequitur. Quemadmodum, cùm ait Eugenius Episcopum ordinarium esse consecrationis, qua Presbyteri & Diaconi ordinantur, ministrum: an rectè inferes, ex mente ipsius simplicem Sacerdotem esse hujus consecrationis ministrum extraordinarium? *Sic locuti sunt utriusque Concilii Patres*, ait Estius in 4. dist. 7. parag. 22. ad 2. *quòd quæstionem inter doctores controversam definire nollent: quomodo & locuti sunt de ministro Sacramenti Ordinis, propter controversiam de minoribus Ordinibus.* Pa. 91. col. 2. F.

II. Rectè observat alia in occasione Bellarminus L. de Confirmatione c. 9. in responsione ad primam Kemnitii objectionem, *non omnia quæ habentur in Decretis, aut Conciliis ad fidem pertinere, sed solùm ea, quæ definiuntur*. Quod autem spectat ministrum extraordinarium Confirmationis hic non definitur, sed obiter tantùm innuitur. To. 3. p. 145. B.

III. Multa eo in Decreto dicit Eugenius circa materiam Confirmationis, confectionem chrismatis ex balsamo; item circa porrectionem instrumentorum, quam velut essentialem sacræ Ordinationis materiam assignat, quæ tamen gravissimorum Theologorum judicio ad fidem non pertinent, sed ad meram Scholæ disputationem; circa quam sequutus est Eugenius Armenos instruens, quam probabiliorem putabat Scholasticorum sententiam.

IV. Jam superiùs, ubi de forma Sacramenti Confirmationis, observatum à nobis fuit, Decretum illud Eugenii, post dissolutam Synodum ac Græcorum discessum, latum fuisse, non à tota Synodo. Quapropter cùm sub finem hujus Synodi, Decretum illud datum dicitur *Florentiæ in publica Sessione Synodali solemniter in Ecclesia majori celebrata*; de solis dumtaxat Occidentalibus Episcopis intelligi istud debet, qui Florentiæ, præside Eugenio congregati, tribus ferè annis remanserunt. Quod quidem non eo animo dicimus, ut quidquam detractum velimus hujus Decreti auctoritati, absit: sed ut intelligas quæcumque in eo continentur, à toto Concilio, tanquam ad fidem pertinentia, definita non fuisse.

Pa. 39. col. 1. A V. Observat Estius in 4. dist. 7. parag. 22. ad 2. *Concilium non affirmare id aliquando factum esse*, (*nam revera*, inquit, *factum esse probari non potest*) *sed id legi vel in decreto Gratiani, vel apud Scholasticos Doctores, qui factum Gregorii juxta suam opinionem sunt interpretati, eamque ob causam se addidisse ordinarium, quòd ita opinantibus præjudicare nollet*. Fallitur, nostro quidem judicio, Estius, cùm ait, probari non posse aliquando reipsa dispensatum à Summis Pontificibus cum Presbyteris, ut Sacramentum Confirmationis ministrarent: contrarium mox patebit.

Quantùm verò ad Concilium Tridentinum, certum est rem inter Scholasticos controversam, pro more suo definire noluisse, ut ulli opinioni præjudicium inferret: declaravit quidem, tanquam fidei caput, solum Episcopum ministrum esse ordinarium Sacramenti Confirmationis, nulla prorsus facta mentione ministri extraordinarii. Vide Pallavicinum Hist. Concilii Tridentini L. 9. c. 7. Præsens igitur controversia una ex iis est quæ salva fide in utramque partem agitari possunt. Itaque sit

CONCLUSIO.

Possunt simplices Presbyteri, ex delegata auctoritate seu dispensatione, administrare Sacramentum Confirmationis.

Probatur 1. auctoritate Eugenii S. Pontificis in Decreto seu instructione Armenorum, quod si non à toto Florentino Concilio, saltem ab omnibus Latinis adhuc Florentiæ, post Græcorum discessum, congregatis, probatum fuit. Qua de causa Cardinalis à monte Præses Concilii Tridentini in Congregatione generali die 26. Aprilis an. 1547. Episcopo Clodiensi, qui contendebat Bullam unionis Jacobitarum idcircò non pertinere ad Concilium Florentinum, quia dissolutum jam fuerat anno 1439. cùm tamen Bulla illa data esset an. 1441. dixit, hallucinari, eos qui putant finem impositum fuisse Concilio, quando unio Græcorum facta est; cùm illud per tres fermè annos ab unione facta duraverit, Occidentalibus cum Eugenio Florentiæ remanentibus. Ita referunt Spondanus ad annum 1439. n. 18. & Pallavicinus Hist. Conc. Trid. L. 6. c. 11. Sua igitur firma stat huic Decreto auctoritas, ac debetur reverentia; tametsi ex certa fidei lege non teneantur Theologi, ea omnia sequi quæ circa materiam & formam nonnullorum Sacramentorum in eo continentur.

Concilium igitur, seu Eugenius, postquam eo in Decreto dixit, *solum Episcopum ordinarium esse Confirmationis ministrum*, statim addit: *Legitur tamen aliquando per Apostolicæ Sedis dispensationem ex rationabili & urgente admodum causa, simplicem Sacerdotem, chrismate per Episcopum confecto hoc administrasse Confirmationis Sacramentum.*

Exempla illa dispensationum non refert quidem S. Pontifex, sed supponit, eaque approbare censendus est, cùm ait eas *ex rationabili & urgente admodum causa* concessas fuisse: neque dubitandi locus est, quin Occidentales Episcopi exempla illa sedulò & accuratè perpenderint. Præcipua hic referenda.

Vim non faciemus in testimonio Ambrosiastri, seu Hilarii Diaconi asserentis, apud Ægyptum, ac per totam Alexandriam Presbyteros, absente Episcopo, consignare; plùs enim ex illo atque aliis hujuscemodi testimoniis, quæ Dallæus objicit, efficeretur, quàm permittat Catholica doctrina: nempè

pè simplices Presbyteros, non tantùm ex delegatione, sed proprio & ordinario jure ministros esse Confirmationis.

I. Igitur licentiam administrandæ Confirmationis in casu necessitatis concessisse videtur Concilium Arausicanum I. anno 441. Can.1. *Hæreticos*, inquit, *in mortis discrimine positos, si Catholici esse desiderant, si desit Episcopus, à Presbyteris cum chrismate & benedictione consignare placuit.* Tom. 3. Conc. p. 1447.

Idem & placuit Concilio Epaonensi anno 517. cap. 16. *Presbyteros*, inquit, *propter salutem animarum, quam in cunctis optamus, desperatis decumbentibus hæreticis, si conversionem subitam petant, chrismate permittimus subvenire. Quod omnes conversuri, si sani sunt, ab Episcopo noverint expetendum.* Tom. 4. Conc. p. 1578.

Non ignoramus ex nostris multos existimare, his in Canonibus designari meram cæremoniam, per quam olim redeuntes ab hæresi in Ecclesia recipiebantur, non autem verum Sacramentum Confirmationis: aliàs, inquiunt, sæpius iteratum fuisse Sacramentum illud, dicendum foret.

Verùm, multos aliter sentire fatendum est, imprimis doctissimum & Illustrissimum Petrum de Marca in notis ad Concilium Claromontanum anni 1095. Neque sequitur, sæpiùs iteratum fuisse istud Sacramentum: namque verisimile prorsus est, illos Hæreticos, de quibus mox laudati Canones, verum apud suos Confirmationis Sacramentum, sive ex errore, sive ex negligentia, non percepisse. To. 10. Conc. p. 585.

II. Cùm S. Gregorius Magnus anno 593. Epistola 9. L. 4. Presbyteris Calaritanis prohibuisset, *ne baptisatos infantes signare in fronte chrismate præsumerent, sed eos ungerent in pectore, ut Episcopi postmodum ungerent in fronte*: anno proximè sequenti cùm accepisset hac sua prohibitione multos offensos & scandalisatos fuisse, Epistola 26. respondet: *Et nos quidem secundùm usum veterem Ecclesiæ nostræ fecimus; sed si omninò hac de re aliqui contristantur, ubi Episcopi desunt, ut Presbyteri etiam in frontibus baptisatos chrismate ungere debeant concedimus.* Aliqui juxta editionem Parisiensem anni 1533. legunt *baptisandos*, non *baptisatos*: unde inferunt loqui S. Gregorium de unctione ante Baptismum, seu verticis, quam illi Presbyteri contra usum Ecclesiæ Romanæ in fronte faciebant; non verò de unctione confirmatoria, quæ Baptismum sequitur. Verùm evanescit penitus hæc observatio, si Epistola illa 26. per quam S. Pontifex licentiam restituit, quam priùs abstulerat, conferatur cum Epistola 9. in qua certum est mentionem fieri de unctione facienda *baptisatis*, non *baptisandis*. To 2. p. 619. B. Ibid. p. 705.

Ad istud S. Gregorii exemplum respondebant nonnulli, ætate ipsa S. Thomæ, ipsomet referente in 4. dist. 7. q. 3. art. quæstiunc. 3. in corp. sanctum Gregorium non dedisse facultatem conferendi Sacramentum Confirmationis, *sed aliquid sacramentale, simile illi Sacramento: sicut alicui porrigitur panis benedictus loco Eucharistiæ*: id est S. Pontificem non Sacramentum, sed meram cæremoniam, administrandi licentiam indulsisse: quam solutionem sequuti sunt Adrianus VI. in 4. dist. 7. art. 3. Petrus de Marca dissertatione ad Canonem 28. Concilii Claromontani an. 1095. Licèt enim doctissimus auctor existimet, ex gravi causa posse simplicem Sacerdotem ex dispensatione Sacramentum Confirmationis conferre; negat tamen ex eo loco, id est facto Gregorii Magni, confici istud posse. Assentitur Estius in 4. dist. 7. parag. 22.

Verùm responsio hæc gratis ficta videtur. 1. Quia id concessit S. Gregorius

rius per Epistolam 26. quod negaverat per Epistolam 9. atqui per Epistolam 9. conceptis verbis prohibuerat, *ne Presbyteri baptisatos infantes signare sacro chrismate in frontibus præsumant, sed eos ungant in pectore, ut Episcopi postmodum ungere debeant in fronte*, quæ sanè unctio frontis verum erat Confirmationis Sacramentum; neque enim aliter apud Veteres solebat designari. 2. Si de una dumtaxat cæremonia quæstio fuisset, quare illam in absentia dumtaxat Episcopi Presbyteris S. Gregorius permisisset? An non jure ordinario Presbyteri omnes Baptismi cæremonias observabant? Unde tanta Calaritanorum offensio, scandalum tantum, si de una cæremonia dumtaxat actum fuisset?

Ibid. p. 689.

Objectio. At, inquies I. Si de vero Confirmationis Sacramento egisset S. Gregorius, illud haud dubiè, quod sine legitima licentia & auctoritate contulerant Presbyteri Calaritani, nullum & irritum declarasset, iterumque eos jussisset confirmari, quod factitatum à Gregorio non legimus.

II. Cur S. Pontifex unum opponit Ecclesiæ suæ Romanæ usum, non verò institutionem Christi, quæ longè majoris ponderis ac momenti fuisset?

Resp. ad primum, ex œconomia & prudenti dispensatione sic egisse S. Gregorium, ne Calaritanos graviùs adhuc offenderet ac perturbaret. Quin & conjici non immeritò potest, supposuisse Pontificem, ex consensu saltem tacito Ecclesiæ Romanæ, datam Calaritanis Confirmationis administrandæ facultatem; unde judicavit necesse non esse ut juberet eos iterum confirmari. Reipsa quidem facultatem hanc revocaverat ipsemet Gregorius: at re maturiùs expensa, brevì, anno nempe sequenti eam restituit, non improbatis iis quæ ab illis Presbyteris gesta fuerant.

Ad secundum: institutionem quidem Christi non opponit Gregorius, at nec etiam negat; imò hunc Ecclesiæ suæ usum, quem objicit, supponit haud dubiè in ea divina Christi institutione subnixum esse.

III. Vel Græci non habent verum Confirmationis Sacramentum, quod planè absurdum & falsum esse demonstrant Goarius, Arcudius, & alii; quia revera Latini, cùm de unione restituenda quæstio fuit, nusquam ipsis objecere nullum esse apud illos Sacramentum Confirmationis: vel fatendum est posse simplices Sacerdotes, ex dispensatione Ecclesiæ, Sacramentum hoc administrare; certum enim est Græcos Presbyteros illud dispensare. Qui ergo paulò antè laudati fuere SS. Pontifices, improbaverunt quidem Græcorum abusum, qui videbantur duce Photio sibi arrogare ordinarium hujus Sacramenti administrandi jus & officium: at tandem, tacito saltem consensu & lapsu temporis, permiserunt eos in antiquo suo usu permanere. Rem ita explicat Goarius in suis notis ad Euchologium Græcorum. *Quæstio est*, inquit, *solvenda, utrum solus Episcopus Sacramenti Confirmationis sit minister? Satis sit*, pergit ille, *nobis difficultatem abrumpere, & nodum præscindere vel ictu levi. Cùm puerorum & adultorum confusa plebs, non amplius solemnibus Paschatis, Pentecostes, & Theophaniorum festis sacro Baptismatis fonte lustraretur ab Episcopis, cùm individua comes ex antiquo instituto chrismatis consignatio seu perfectio & manus ejus ultima haberetur, ne forsan pueri morte immatura prærepti, sancti illius mysterii fierent exortes, ita consentientibus primò totius Orientis Episcopis, Sacerdotes confirmandi officium vel arrogarunt, vel sibi concessum ad hunc usque diem retinuerunt.* Ita Goarius, qui in hanc rem laudat ibid. testimonium Gabrielis Philadelphiensis Episcopi.

P. 367.

Et

Et verò novimus ex Historia Concilii Florentini, inter quæstiones undecim quæ Græcis post unionem à Latinis propositæ sunt, istam fuisse, *Quare Pontifices non inungunt sacro chrismate, sed Sacerdotes, cùm hoc Pontificibus sit datum?* Cui quæstioni Mytilinensis Præsul Græcorum nomine satisfecit: sic enim legimus post undecim illas quæstiones, *Hæc à Latinis objecta Mytilinensis Præsul legitimè & canonicè omnia dissolvit, præterquam duo, scilicet separationem matrimonii, & creationem Patriarchæ extra Constantinopolim.* Ignoramus quidem præcisè, quid ad propositam quæstionem responderit dictus Præsul; sed legitimè & canonicè ab illo solutam esse, generatim saltem discimus ex historica Concilii narratione. To. 13. Conc. p. 323. D.

Quin Gregorius Protosyncellus, qui adfuit Concilio Florentino tanquam Legatus Patriarchæ Alexandrini, & qui posteà creatus est Patriarcha Constantinopolitanus, scribens adversùs Epistolam Marci Ephesini testatur ritum Græcorum probatum fuisse à Patribus Concilii Florentini. Sic enim loquitur: *Verùm Latini etiam nostros consignabant, & chrismatos appellabant. Sed hæc non fuisse ex æquo & bono facta constat ex eo, quòd in nostra unione nihil habuerunt quod nobis objicerent; sed cùm essemus orthodoxi, habiti sumus ab orthodoxis orthodoxi.* Ibid. p. 790. A.

Probatur denique ex multis SS. Pontificum Diplomatibus, in quibus confirmandi licentia simplicibus Presbyteris concessa est. Arcudius L. 2. de Confirmatione cap. 15. ait se accepisse à Patre Fonseca Societatis Jesu, eum Diplomate Pontificio facultatem accepisse Christianis Brasilianis conferendi Sacramentum Confirmationis: idem pariter plurimis Franciscanis concessum fuisse testatur Vadingus in Annalibus Fratrum Minorum, affertque eam in rem Diploma Joannis XXI. quod confirmatur Diplomate Nicolai IV. ad an. 1447. Diploma Eugenii IV. ad annum 1444. Diploma Leonis X. concessum duobus Confessariis Caroli V. Diploma Urbani V. quæ omnia authentico Diplomate confirmavit Adrianus VI. quod in Cœnobio Franciscanorum Hispali asservatur. Quamquam idem Adrianus in Scriptis suis Theologicis, antequam ad supremum Pontificatum assumeretur, docuisset, non posse simplices Presbyteros, etiam ex dispensatione, Sacramentum illud administrare. Vide Pallavicinum Lib. 9. Hist. Conc. Trident. c. 7. n. 12.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Summos Pontifices, Nicolaum I. Innocentium III. Gregorium IX. Innocentium IV. Clementem VIII. qui omnes tanquam pravam & abusivam damnarunt consuetudinem Græcorum Presbyterorum, qui Sacramentum Confirmationis communiter apud suos administrant. Imò nullum ac irritum sic collatum censuit Sacramentum Nicolaus I. jussitque iterùm confirmari eos qui à Presbyteris Photianis confirmati jam fuerant: idem ut saltem sub conditione fieret, jussit Clemens VIII. Verba summorum illorum Pontificum paulò antè relata sunt, ubi de ordinario Confirmationis ministro: ea consule. Porrò si posset simplex Presbyter ex delegatione saltem ministrare istud Sacramentum, ea non accedente, illicitè quidem at validè saltem Sacramentum istud perficeret; quemadmodum validè corpus Christi consecrat Sacerdos, tametsi illicitè, cùm à functione sui Ordinis suspensus est. Ergo non debuisset Nicolaus I. irritam declarare Confirmationem à

Pres-

Presbyteris Græcis collatam: eam autem declarando nullam, manifestè significat non posse simplices Presbyteros ad id munus ullo pacto deputari.

Resp. his Summorum Pontificum Decretis, præsertim Nicolai I. directè ac primariò impeti errorem Photii, qui ut antea vidimus, contendebat nullo Scripturæ testimonio, nullave lege constare solos Episcopos ordinarios esse Confirmationis ministros; atque officium illud pari jure commune esse tùm Episcopis tùm Presbyteris: quo errore supposito, nullaque præeunte publica Ecclesiæ dispensatione, meritò Nicolaus I. judicavit nullam esse Confirmationem, quam Græci Presbyteri tanquam proprio & ordinario jure dispensabant; maximè in ea regione, in qua nihil auctoritatis ac jurisdictionis habebant Græci. Nec urget quod addit objectio: licèt enim inchoatam & incompletam potestatem habeat simplex Presbyter, ut aptus & capax esse possit Confirmationis minister; ligata nihilominus illa est, nec libera, plena & completa, donec accedat legitima dispensatio. Si quæras unde istud? respondeo, ex institutione Christi, quam ex Traditione ac usu Ecclesiæ certam & exploratam habemus. Exemplum autem Eucharistiæ hìc aptum non videtur: habet quippè Sacerdos, vi suæ Ordinationis, plenam & completam potestatem, ut validè corpus Christi perficiat; quamquam illicitè, si spretis Ecclesiæ legibus ac censuris, vel cum alicujus alterius peccati mortalis conscientia, tremendum illud ministerium exercuerit.

Ad Innocentium verò III. dico 1. eum Latinis dumtaxat Presbyteris, qui Constantinopoli tunc versabantur, ac Græcorum sequebantur consuetudinem, interdicere ne confirment, non verò Græcis. Patet istud ex verbis Innocentii III. in Epistola ad Lucium Legatum suum, qualem habemus in Editione Balusiana. *Dilectioni tuæ mandamus*, inquit, *quatenùs omnibus Latinis Presbyteris apud Constantinopolim constitutis districtè probibeas, ne talia de cætero sua temeritate præsumant &c.* Et verò Latinis dispensatum non fuerat, ac Ecclesiæ suæ Latinæ ritum observare illi tenebantur. Dico 2. Pontifices Innocentio II. posteriores, qui usum Græcorum improbarunt, aut non satis attendisse, aut forsan ignorasse dispensationem concessam ipsis fuisse à Gregorio Magno, ut Confirmationem tanquam extraordinarii ministri dispensarent. Clemens verò VIII. dubitans an Græci, qui in quibusdam Italiæ partibus versabantur, legitimam ac sufficientem dispensationem & licentiam percepissent, sub conditione jubet eos iterùm confirmari, qui confirmati ab illis fuerant.

To. 1. p. 480. col. 2.

Objicies 2. Potestas confirmandi Episcopo convenit, vel ratione Ordinis, vel ratione Jurisdictionis, vel utriusque simul. Si ratione Ordinis, nulli alteri quàm Episcopo concedi validè potest; sicut concedi non potest Diacono, v.g. potestas consecrandi Eucharistiam, & absolvendi à peccatis. Quare? quia quæ sunt essentialiter annexa Ordini alicui, non possunt nisi iis concedi, qui eo Ordine seu charactere instructi sunt. Si ratione Jurisdictionis, sequitur 1. Episcopum electum & non consecratum, posse Sacramentum Confirmationis administrare, quia ipse Ordinem habet Presbyteralem, & jurisdictionem Episcopalem. 2. invalidam fore Confirmationem, quam Episcopus extraneis, in quos nullam habet jurisdictionem, conferret. 3. posse Episcopum in sua Diœcesi, virtute jurisdictionis qua fruitur, licentiam confirmandi concedere, non tantùm Presbyteris, sed etiam Diaconis, Subdiaconis, Clericis, in quos jurisdictionem suam

exer-

exercere poteſt. Atqui hæc omnia falſa & abſurda ſunt. Si ratione utriuſque, tùm Ordinis, tùm Juriſdictionis, utriuſque mox expoſita incommoda recurrunt.

Idem planè objici poteſt, ut efficias non poſſe ſimplicem Sacerdotem, etiam ex diſpenſatione, validè Sacramentum iſtud adminiſtrare. Namque vel illa poteſtas validè confirmandi eſſentialiter pendet à charactere ſacerdotali, vel non pendet. Si prius; ergo etiam ſine diſpenſatione validè confirmaret ſimplex Sacerdos, quamquam non licitè: quemadmodum validè Euchariſtiam perficit, quamquam illicitè, Sacerdos ſuſpenſus & excommunicatus. Si poſterius; ergo Diacono & Subdiacono concedi ſimiliter poterit licentia validè confirmandi. En anguſtiæ & incommoda ſententiæ quam propugnamus.

Reſp. miram eſſe noſtrorum Scholaſticorum in eo diſſolvendo nodo induſtriam & fœcunditatem. Verùm iis omnibus tricis & argutiis hìc prætermiſſis, uno verbo ſic diſſolvi objectio poteſt, nempè ex inſtitutione Chriſti habere Epiſcopum ut ſit ordinarius; ſimplicem verò Presbyterum, ut eſſe poſſit extraordinarius Confirmationis miniſter. Hærere hìc meritò poſſemus; neque enim in factis hujuſmodi alia quærenda ratio, quàm Chriſti voluntas nobis per Eccleſiam declarata.

Si tamen pro more Scholæ aliquid ampliùs volueris,

Dicam 1. eſſe in Epiſcopo ratione Ordinis, ordinariam, plenam & completam facultatem adminiſtrandi jure ordinario Sacramentum Confirmationis: unde ſequitur eam validam non eſſe ab Epiſcopo electo, & non conſecrato; è contra validam eſſe datam ab eodem extraneis, in quos nullam habet juriſdictionem. An verò poſſit Epiſcopus in ſua Diœceſi cum Presbyteris, vel Diaconis aut Subdiaconis diſpenſare ut confirment, dubitare nonnulli videntur: quia, inquiunt, id poteſt ſua in Diœceſi Epiſcopus, quod poteſt Summus Pontifex in tota Eccleſia, niſi obſtet lex aut reſervatio contraria. Verùm longè veriſimilior eſt aliorum negans opinio, propter hanc ipſam contrariam legem, ac reſervationem: quia nempè uſus ac conſuetudo Eccleſiæ non Epiſcopis privatis, ſed ſolis Summis Pontificibus jus reſervat diſpenſandi cum ſimplicibus Presbyteris ut confirment, quando gravis aliqua ratio & urgens neceſſitas poſtulat.

Dicam 2. ſimplicem Presbyterum, ratione ſui Ordinis, habere quidem radicalem, inchoatam & incompletam poteſtatem confirmandi, ſed ligatam & impeditam, quæ nonniſi per legitimam diſpenſationem libera, completa & expedita evadere poteſt: eo ferè modo quo licèt Sacerdos in Ordinatione ſua recipiat poteſtatem abſolvendi à peccatis, ea tamen uti validè non poteſt, niſi accedente juriſdictione, quam ipſi Epiſcopus concedit. Fruſtra objicitur; Sacerdotem vi ſuæ Ordinationis poſſe validè conſecrare Euchariſtiam, licèt per ſuſpenſionem vel excommunicationem prohibeatur. Namque, ut jam dictum eſt in reſponſione ad primam objectionem, Sacerdos ille vi ſuæ Ordinationis, plenam ac completam habet poteſtatem validè perficiendi Euchariſtiam; non verò plenam & completam, ut validè confirmet independenter à licentia ſeu legitima diſpenſatione.

Non pigebit hìc exſcribere reſponſionem Bellarmini ad propoſitam difficultatem, unde Concluſio noſtra lucis plurimùm mutuabitur. L. 2. de Confirm. c. 12. ſic ait: *Reſpondeo, confirmare eſſe actum Ordinis, & eum Ordinem eſſe etiam in Presbytero, ſaltem inchoatum & imperfectum. Obſervandam* To. 3 p. 148. G.

dam

dum est enim, characterem Episcopalem, sive sit alius à Presbyterali, sive idem extensior & major, esse potestatem absolutam, & perfectam, & independentem conferendi Sacramenti Confirmationis & Ordinis; & ideò non solùm posse Episcopum sine alia dispensatione confirmare & ordinare; sed etiam non posse impediri ab ulla superiori potestate, quin revera Sacramenta ista conferat, si velit, licèt peccet, si id faciat, prohibente Summo Pontifice: characterem autem Presbyteralem esse quidem potestatem absolutam, perfectam & independentem, quoad Sacramenta Baptismi & Eucharistiæ; esse autem potestatem inchoatam, imperfectam & dependentem à voluntate Superioris, quoad Sacramentum Confirmationis. Quocirca nisi perficiatur per dispensationem Superioris ea potestas, Presbyter confirmando nihil ageret: at si perficiatur, jam ex ipso suo charactere confirmabit: id quod minùs mirum videbitur, si cogitemus characterem non esse physicam aliquam potentiam, quæ physicè aliquid operetur, (tunc enim difficile esset intelligere quomodò posset perfici per dispensationem Pontificiam) sed esse signum divini cujusdam pacti, quo Deus concurrit ad effectum Sacramentalem producendum cum eo qui habet characterem, & non cum aliis: facile enim est intelligere, unum characterem esse signum pacti absoluti, alium autem esse signum pacti conditionati. Hactenus Bellarminus.

Objicies 3. Non potest Summus Pontifex, imò nec Ecclesia universa, conferre Diaconis licentiam consecrandi Eucharistiam, & absolvendi à peccatis; ergo nec simplici Presbytero potestatem administrandi Confirmaionem.

Resp. nego paritatem. Disparitas est, quia potestas consecrandi Eucharistiam & absolvendi à peccatis, essentialiter pendet à charactere sacerdotali; quapropter Diaconis communicari illa non potest, in quibus ne inchoata quidem & incompleta inest ad hæc sacerdotalia munia validè obeunda potestas: è contra verò habent simplices Sacerdotes, ratione sui Ordinis, inchoatam saltem & incompletam facultatem administrandæ Confirmationis, quæ, accedente legitima dispensatione, perficitur & completur.

ARTICULUS III.

De subjecto Sacramenti Confirmationis.

QUæres 1. quodnam sit idoneum hujus Sacramenti subjectum.

Resp. esse omnem hominem baptisatum. Tùm quia Ecclesia Latina per duodecim sæcula etiam infantibus Confirmationem administravit simul cum Baptismo; qui mos adhuc apud Græcos observatur. Ratio est, quia, inquit S. Thomas hìc art. 8. ad 2. *etiam in puerili ætate homo potest consequi perfectionem spiritualis ætatis; & inde est*, inquit, *quòd multi in puerili ætate, propter robur Spiritus sancti perceptum, usque ad sanguinem fortiter certaverunt pro Christo*. Tùm quia Baptismus aditum aperit ad omnia Christi Sacramenta.

Quæres 2. an fuerit aliquando baptisatis denegata Confirmatio.

Resp. affirmativè: sic enim colligitur ex Can. 39. Concilii Eliberitani. *Gentiles*, inquit, *si infirmitate desideraverint sibi manum imponi, si fuerit eorum ex aliqua parte honesta vita, placuit eis manus imponi, & fieri Christianos.* Ergo si non fuisset eorum vita omni ex parte probata, denegata ipsis fuisset Confirmatio, quæ ibi designatur per manus impositionem, ait doctissimus & illustrissimus Albaspinæus,

Tom. 1. Conc. p. 975. A.

Quæ-

Quæres 3. qua ætate percipi debeat Sacramentum Confirmationis.

Resp. Si spectetur institutio Christi, omnem ætatem huic Sacramento idoneam esse; si verò jus attendatur Ecclesiasticum, varia fuit disciplina. Olim, ut mox dictum est, infantibus simul cum Baptismo dabatur: nunc variis Conciliorum Canonibus statutum est, ut pueris, postquam discretionis annos attigerint, id est, post septimum ætatis annum, administretur. Ita Synodus Lingonensis an. 1404. Senonensis 1524. Parisiensis 1557. Conventus Melodunensis an. 1599. Bituricensis an. 1584. Aquensis an. 1585. Mediolanensis I. sub S. Carolo an. 1565. Sunt tamen qui ad duodecimum usque ætatis annum expectandum esse volunt; cujus utriusque disciplinæ meminit Catechismus Romanus part. 2. de Sacramento Confirmationis nu. 15. qua in re quisque Ecclesiæ in qua vivit, usum & morem sequi debet, juxta istud S. Ambrosii, quod S. Augustinus oraculi loco habuit. *Ad quam fortè Ecclesiam veneris, eius morem serva, si cuiquam non vis esse scandalo, nec quemquam tibi*. Unde ipse S. Augustinus Epist. 54. aliàs 118. ad Januarium. *Quod*, inquit, *neque contra fidem, neque contra bonos mores esse convincitur, indifferenter est habendum, & propter eorum inter quos vivitur societatem, servandum est.* To. 2. p. 124. D.

Quæres 4. an nusquam licitum sit prævenire septimum ætatis annum.

Resp. maximè licere & expedire quando urget mortis periculum. Ita S. Thomas 3. part. q. 72. art. 8. ad 4. quam doctrinam hausit in Concilio Parisiensi VI. in cujus Libro 1. cap. 33. dicitur: *Sicut à duobus temporibus, Paschâ videlicet & Pentecoste, Baptismus; ita etiam Spiritus sanctus per impositionem manus Fidelibus tradatur, exceptis infirmis & morte periclitantibus*. Ita quoque Hugo Victorinus L. 2. de Sacramentis parte 7. c. 3. Tom. 7. Conc. p. 1612. A

Quæres 5. quæ requirantur dispositiones ad percipiendum Sacramentum Confirmationis.

Resp. aliquas requiri ex parte corporis & animæ.

I. Ex parte corporis. Duodecim prioribus Ecclesiæ sæculis Sacramentum hoc nonnisi jejunis dabatur; sæculo undecimo Gratianus *De Consecratione* dist. 5. & duodecimo Magister Sententiarum mentionem faciunt istius consuetudinis. Post duodecimum sæculum etiam non jejunis data est Confirmatio, ut testatur S. Thomas part. 3. q. 73. art. 12. ad 2. Laudabilis tamen est ea consuetudo, & quantùm fieri potest observanda, ut si Confirmatio manè administretur, & à jejunis detur, & à jejunis percipiatur. Ita Catechismus Romanus. 2. Requiritur ut frontem apertam & nitidam habeant qui confirmandi sunt. Ita Concilium Aquense an. 1575. ut quisque vittam seu fasciolam linteam habeat, qua frons sacro chrismate illita, contegatur. Hanc tegendæ confirmatorum frontis consuetudinem perantiquam esse testantur Ordo Romanus, & Amalarius L. de de divinis Officiis. 3. Requiritur ut mares, tam ii qui confirmandi sunt, quàm qui confirmandis patrini dantur, veste simplici, & ad molestiam composita accedant: ita feminæ sint sine fuco & pigmento, non immoderato capitis corporisve ornatu decoratæ.

II. Ex parte animæ, requiritur 1. ut confiteantur sacramentaliter, si gravium peccatorum conscii sunt. Ita statuit Concilium Aurelianense quod laudat Gratianus *De Consecratione* dist. 5. & Concilium Rothomagense an. 1581. & Burdigalense an. 1583. Requiritur 2. ut bonis operibus ac pietatis officiis, præsertim oratione & secessu, ad recipiendum Spiritum sanctum sese disponant: & Apostolos imitentur, de quibus dicitur, *Erant permanentes in oratione*. Act. 1. v. 14.

QUÆ-

QUÆSTIO QUARTA.

De effectibus Sacramenti Confirmationis.

DUplex distinguitur hujus Sacramenti effectus; gratia nempè roborans & confortans, ac character. De utroque hic disserendum.

ARTICULUS PRIMUS.

De gratia quæ per Sacramentum Confirmationis confertur.

CAtholicorum communis ac trita sententia est, per Sacramentum Confirmationis gratiam sanctificantem conferri, quæ dicitur gratia perficiens, roborans & confortans ad fidem intrepidè profitendam, & superandas omnes, quæ contra illam insurgunt, dæmonis ac mundi tentationes.

Doctrinam hanc irrident Novatores Lutherani & Calvinistæ, ac contendunt 1. Apostolos per manus impositionem contulisse dumtaxat gratias gratis datas seu charismata Spiritus sancti, non gratiam ipsam sanctificantem. 2. Post tempora Apostolorum, quibus necessaria non fuerunt amplius ea conspicua dona *ad fidem confirmandam & primordia Ecclesiæ dilatanda*, Confirmationem nihil fuisse aliud quàm Catechesim, in qua Christiani fidei suæ rationem coram Ecclesia reddebant. 3. denique, Confirmationem nostram meram jam esse, eamque planè otiosam, omnisque effectus spiritualis expertem cæremoniam, imò Baptismo injuriosam & contumeliosam, quæ illius virtuti detrahit, quasi gratia baptismalis ex se perfecta non foret, atque per nostram Confirmationem perfici ac consummari deberet, ut homo baptisatus fidei defendendæ ac profitendæ idoneus esse possit. *Dicunt isti Unctores*, ait inverecundè Calvinus L. 4. Instit. c. 19. n. 8. *Spiritum sanctum in Baptismo ad innocentiam dari; in Confirmatione,*
P. 538. *ad gratiæ augmentum. In Baptismo nos regenerari ad vitam, in Confirmatione nos ad pugnam instrui; & ideò nihil eos pudet, ut negent Baptismum ritè sine Confirmatione perfici posse..... Hæc Satanæ doctrina est, quæ promissiones Baptismi proprias à Baptismo abscissas aliò derivat & transfert.* Verùm more suo nos protervè calumniatur Heresiarcha. Neque enim dicimus, *Baptismum ritè sine Confirmatione perfici non posse*; sed hoc unum, per Confirmationem novam gratiam, aut novum gratiæ gradum ad robur & firmitatem fidei baptisatis accedere: habet enim quodlibet Sacramentum suam propriam gratiam, qua sacramentalis dicitur, ad proprium suum effectum destinatam. *Per Baptismum*, ait Eugenius S. Pontifex in Decreto, *spiritualiter renascimur; per*
To. 13. Conc. p. 534. E. *Confirmationem augemur in gratia, & roboramur in fide; renati autem & roborati nutrimur divina Eucharistia alimonia. Quòd si per peccatum incurrimus ægritudinem animæ, per pœnitentiam spiritualiter sanamur &c.*

Inde nata inter Theologos controversia, quid sit gratia illa sacramentalis: an essentialiter distincta à gratia sanctificante habituali, quæ per Sacramentum confertur; an tantùm jus addat ad obtinenda, cùm opus est, auxilia gratiæ necessaria ad proprios uniuscujusque Sacramenti effectus consequendos; an novus dumtaxat ejusdem gratiæ gradus, novaque intensio seu perfectio, de qua quæstione diximus, ubi de Sacramentis in genere, ad

Quæ-

Quæstionem quartam pag. 225. & seq. Eadem hìc recurrit quæstio circa gratiam Confirmationis, an essentia differat à baptismali, an tantùm gradu. S. Thomas 3. part. q. 72. art. 7. ad 3. quæstionem solvit his verbis: *Dicendum quòd gratia sacramentalis addit super gratiam gratum facientem communiter sumptam, aliquid effectivum specialis effectus, ad quod ordinatur Sacramentum. Si ergo consideretur gratia in hoc Sacramento collata, quantùm ad id quod est commune, sic per hoc Sacramentum non confertur aliqua alia gratia, quàm per Baptismum, sed quæ priùs inerat, augetur. Si autem consideretur quantùm ad illud speciale quod superadditur, sic non est ejusdem speciei cum ipsa.* Idem S. Doctor eadem parte q. 62. art. 2. tria distinguit in effectibus Sacramentorum; gratiam sanctificantem, virtutes & dona; & gratiam sacramentalem, seu quoddam divinum auxilium ad finem Sacramenti consequendum. *Et sicut*, inquit, *ab essentia animæ fluunt ejus potentiæ, ita à gratia fluunt quædam perfectiones ad potentias animæ, quæ dicuntur virtutes & dona, quibus potentiæ perficiuntur in ordine ad suos actus.* Sic fides intellectum perficit ad credendum, charitas voluntatem ad amandum &c.

Rursus observa, gratiam, quæ per Sacramenta confertur, vel primam esse quæ justificat; vel secundam, quæ adeptam justitiam auget ac perficit. His præmissis sit

PRIMA CONCLUSIO.

Sacramentum Confirmationis confert sanctificantem gratiam, non quidem primam, saltem per se, sed secundam.

Probatur prima pars. Quia istud omnibus Sacramentis commune est, ut sanctificantem conferant gratiam iis omnibus, qui eo, quo par est, pietatis ac religionis sensu ea percipiunt. Vide quæ eam in rem diximus, ubi de Sacramentis in genere.

Secunda pars non minùs certa & evidens est. Quia Confirmatio ex se instituta non est ad remissionem culpæ, sed ad augmentum & firmitatem justitiæ; neque est, ut ajunt Sacramentum mortuorum, sed Sacramentum viventium. Unde concludit S. Thomas 3. q. 72. art. 7. ad 2. illam dandam non esse iis qui non habent gratiam, sive per Baptismum, sive per Pœnitentiam.

SECUNDA CONCLUSIO.

Gratia propria Sacramenti Confirmationis, est gratia roboris ac virtutis ad fidem intrepidè ac fortiter propugnandam, & superandas, quæ adversùs eam insurgunt, dæmonis ac mundi tentationes.

Communis est ista Traditionis Ecclesiæ doctrina, quæ ad nos usque serie non interrupta defluxit: unde à Scriptoribus Ecclesiasticis dicitur gratia roboris, virtutis, perfectionis, consummationis, seu augmenti spiritualis: ad discrimen gratiæ baptismalis, quæ est spiritualis infantiæ, propria scilicet infantium, de quibus S. Petrus Epistolæ primæ c. 2. v. 2. *Sicut modò geniti infantes, rationabile sine dolo lac concupiscite, ut in eo crescatis in salutem. Ex ipso nomine* (Confirmationis) *apparet*, ait S. Thomas 3. part. quæst. 72. art. 7. ad 2.

 hoc

Tom. 1. p. 975. & 978. *hoc Sacramentum dari ad confirmandum quod prius invenerit*. Ita Veteres Patres Concilii Eliberitani Can. 38. & 77. gratiam hanc *perficientem* appellant, non quòd imperfecta sit, aut quidquam desit illi, quæ in Baptismo datur; absit hunc esse Catholicorum sensum: sed quòd novus gratiæ gradus accedit homini baptisato, ad robur & firmitatem justitiæ jam adeptæ. Idem

T. 2. p. 363. E. asserit S. Ambrosius L. 3. de Sacramentis c. 2. *Post fontem*, inquit, *superest ut perfectio fiat, quando ad invocationem Sacerdotis Spiritus sanctus infunditur.*

P. 124. S. Cyprianus gratiam *consummantem* appellat, Epist. 73. *Ut*, inquit, *per nostram orationem ac manus impositionem Spiritum sanctum consequantur, & signaculo Dominico consummentur.*

P. 330. B. Tertullianus, gratiam munientem L. de Resurrectione Carnis c. 8. *Caro ungitur, ut anima consecretur; caro signatur, ut & anima muniatur*. Et L. de Præscriptionibus c. 26. loquens de Romana Ecclesia, *Fideles*, inquit, *aqua signat, sancto Spiritu vestit, Eucharistia pascit.*

P. 215. B. Alii vulgò gratiam roborantem ac confortantem dicunt. Ita imprimis S. Cyrillus Hierosolymitanus Catechesi 3. mystagogica. *Ut enim Salvator*, inquit, *post Baptismum & illum Spiritus sancti adventum egressus in prælium,*

P. 235. C. *devicit adversarium; sic & vos post sacrum Baptisma & chrisma mysticum, induti armis Spiritus sancti adversùs oppositam vobis potestatem prælíamini, dicentes: Omnia possum in eo qui me confortat, Christo. Hujus sancti chrismatis dono accepto, meritò appellamini Christiani, veram efficientes appellationem in ipsa regeneratione; antè enim quàm hæc gratia vobis donata esset, non eratis propriè digni eo nomine, sed pergentes eò usque progressi estis, ut efficeremini Christiani.*

Bibliot. PP. To. 6. p. 649. C. Eucherius Lugdunensis Hom. de Pentecoste, *Fortè*, inquit, *cogitat sibi aliquis: Quid mihi prodest post mysterium Baptismatis, ministerium confirmantis? Attendat charitas vestra . . . . Sic enim exigit militaris ordo, ut cùm Imperator quemcumque in militum receperit numerum, non solùm signet receptum, sed etiam armis competentibus instruat pugnaturum. Ita in baptisato benedictio illa, munitio est* . . . . Et postea: *Ergo Spiritus sanctus, qui super aquas Baptismi salutifero descendit illapsu, in fonte plenitudinem tribuit ad innocentiam, in Confirmatione augmentum præstat ad gratiam; & quia in hoc mundo tota ætate victuris inter invisibiles hostes & pericula gradiendum est, in Baptismo regeneramur ad vitam, post Baptismum confirmamur ad pugnam; in Baptismo abluimur, post Baptismum roboramur. Ac sic continuò transituris sufficiunt regenerationis beneficia, victuris autem necessaria sunt Confirmationis auxilia.*

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. cum Kemnitio in examine Concilii Tridentini: Gratia quam Sacramento Confirmationis tribuimus injuriam & contumeliam infert gratiæ baptismali, quasi vires ista non præberet pares & idoneas ad fidem intrepidè propugnandam adversùs omnes dæmonis ac tyrannorum insultus; quasi sine Confirmatione ritè perfici Baptismus non posset. Ad quid enim tot interrogationes quibus baptisandus pulsatur, an credat in Deum Patrem &c. an renuntiet diabolo & pompis ejus, nisi supponeretur conferri per Baptismum Spiritum sanctum ad pugnam cum diabolo?

Resp. nego ant. cujus probatio mera est Kemnitii ignorantia vel malitia.

tia. Nemo quippe nostrum negavit unquam, in Baptismo gratiam dari ad fidem propugnandam; nemo dixit unquam, Baptismum sine Confirmatione ritè non perfici, quasi aut nullus foret, aut ipsi ad proprium effectum assequendum quidquam deesset: sed contendimus gratiæ baptismali novam & uberiorem addi per Sacramentum Confirmationis, per quam recto sensu gratia baptismalis perfici ac compleri dici potest. Nonne ipsimet Lutherani & Calvinistæ ista duo simul fatentur, & Baptismi gratiam per Eucharistiam augeri & perfici, & Baptismum sine Eucharistia ritè perfici? Cur igitur ægrè ferunt nos idem de Confirmatione affirmare?

At, inquies, ita confunditur utriusque Sacramenti effectus. Minimè: effectus quippe proprius Baptismi, est gratia regenerans; Confirmationis, roborans & confortans; sicut Eucharistiæ, nutriens. Gratia baptismalis est, sine qua nemo salvus esse potest; non ita gratia Confirmationis, quæ tantùm integrans est: illa est gratia infantiæ spiritualis, *Quasi modò geniti infantes*; hæc quasi virilis ætatis. *Sicut Baptismus*, ait S. Thomas 3. part. quæst. 72. art. 5. in corp. *est quædam spiritualis regeneratio in vitam christianam, ita etiam Confirmatio est quoddam spirituale augmentum promovens hominem in spiritualem ætatem perfectam. Manifestum est autem ex similitudine corporalis vitæ, quòd alia est actio hominis statim nati; & alia actio quæ competit ei, cùm ad perfectam ætatem pervenerit &c.* Et in resp. ad 1. *Pugna spiritualis*, ait, *contra hostes invisibiles, omnibus competit: sed contra hostes visibiles, id est contra persecutores fidei pugnare, nomen Christi publicè confitendo, est confirmatorum, qui jam sunt perfecti spiritualiter ad virilem ætatem, secundùm quod dicitur primæ Joan. 2. Scribo vobis, juvenes, quoniam fortes estis, & verbum Dei in vobis manet, & vicistis malignum. Et ideò character Confirmationis est signum distinctivum, non Infidelium à Fidelibus; sed spiritualiter provectorum, ab his quibus dicitur, Sicut modò geniti infantes.*

Objicies 2. cum Calvino L. 4. Inst. c. 19. n. 8. ea Scripturæ testimonia quæ Baptismo vim efficacem ad justitiam, & pugnam contra fidei hostes tribuunt. Rom. 6. v. 4. ubi asseritur, eos omnes *qui baptisati sunt in Christo Jesu, in morte ipsius baptisatos esse & consepultos cum illo per Baptismum, ut quomodò Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus.* Quid est instrui ad pugnam, ait Calvinus, nisi hoc? Galat. 3. v. 27. *Quicumque in Christo baptisati estis, Christum induistis*; utique cum suis donis, inquit Calvinus. Addit & hunc Canonem Milevitanum, *Qui dicit Baptismum in remissionem peccatorum dari tantùm, & non ad adjutorium futuræ gratiæ, anathema sit.*

Resp. Calvinum aera verberare. Quis enim nostrum hæc negat? nemo certè. An gratia Baptismi excludit gratiam Confirmationis? An si hæc alteram perficit, idcirco injuriosa ipsi dicenda? Nonne, ut jam observatum est, agnoscunt Calvinistæ gratiam Baptismi per Eucharisticam alimoniam quodammodo compleri ac perfici? An idcirco virtuti & efficaciæ Baptismi detrahitur? neutiquam. Ergo nec gratia quæ Confirmationis propria est, quidquam detrahit; imò potiùs auget gratiam Baptismatis. Canon Milevitanus hìc certè ad rem non est: oppugnat enim eos qui omnem Baptismi virtutem in sola peccatorum remissione collocabant, exclusis interioris gratiæ auxiliis. An ita Catholici? absit.

Objicies 3. cum Dallæo L. 1. de Confirmatione cap. 2. S. Cyprianum, qui

vim efficacem ad pugnandum contra hostes fidei, Eucharistiæ tribuit, non Confirmationi, Epist. 54. ad Cornelium. *Quomodo docemus*, inquit, *aut provocamus eos in confessione nominis Christi sanguinem suum fundere, si eis militaturis Christi sanguinem denegamus? aut quomodo ad martyrii poculum idoneos facimus, si non eos priùs ad bibendum in Ecclesia poculum Domini jure communicationis admittimus?... Idoneus esse non potest ad martyrium, qui ab Ecclesia non armatur ad prælium; & mens deficit, quam non recepta Eucharistia erigit & accendit.*

P. 76. P. 77.

Resp. 1. neminem ex nostris usquam dubitasse, quin digna Eucharistiæ perceptio vires & robur adderet baptisato & confirmato, ad fidem coram tyrannis generoso ac intrepido animo profitendam; atque distortè admodum inferretur, inutilem & otiosam esse Confirmationem. Annon ipsemet Dallæus vim eamdem tribuit Baptismo & Eucharistiæ? neque tamen inutilem alterutrius virtutem affirmat. Quidni ergo idem licebit Catholicis, cùm vim eamdem, velut propriam Sacramento Confirmationis attribuunt?

Resp. 2. S. Cyprianum loco citato non excludere virtutem Baptismi & Confirmationis ad ferendum martyrium; sed agit dumtaxat S. Doctor de lapsis in persecutione, quibus post deperditam gratiam Baptismi & Confirmationis, unum superest Pœnitentiæ & Eucharistiæ subsidium, quo deperditas vires recuperare possint ad mortem pro Christo fortiter sustinendam.

ARTICULUS SECUNDUS.

De charactere quem imprimit Confirmatio, & de ritu quo redeuntes ab hæresi olim recipiebantur: an verum esset Confirmationis Sacramentum.

Errores & opiniones.

IN Tractatu de Sacramentis in genere, diximus Novatores Lutheranos & Calvinistas irridere characterem illum quem Orthodoxi per tria Sacramenta imprimi contendunt.

Dallæus L. 1. cap. 3. de Confirmatione, reponit istam fidei propositionem inter somnia Catholicorum. Adversùs errorem hunc Concilium Tridentinum Sess. 7. nonum edidit Canonem his verbis conceptum: *Si quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est, signum quoddam spiritale & indelebile, unde ea iterari non possunt, anathema sit.*

To. 14. Conc. p. 777. C.

Nono sæculo nonnulli ex plebe homines ad Sacramentum Confirmationis accedere sæpiùs deprehensi sunt, quos repressit Synodus Cabillonensis II. an. 813.

Arcudius L. 2. de Confirmatione c. 18. & seq. narrat quosdam ex Græcis recentioribus existimare Confirmationem iterari posse.

Inter Veteres, qui contendebant nulla & irrita esse Sacramenta ab Hæreticis data, quales erant Cyprianus cum suis Africanis, & Firmilianus cum suis Orientalibus, ii cùm redeuntes ab hæresi baptisabant, Baptismum propriè non iterabant, quem nullum judicabant. Quippe, ait S. Gregorius Magnus L. 14. Epist. 17. aliàs L. 12. Epist. 32. *non iteratur, quod ostenditur non ritè peractum.* Sed primùm legitimè illos baptisabant.

T. 2. p. 1279. D.

Verùm, præcipuum dubium ac momentum quod proponi solet contra veram &

ram & communem inter Orthodoxos doctrinam de charactere per Confirmationem impresso, quo fit ut non possit iterari, petitur ex veteri ritu per quem redeuntes Hæretici in Ecclesiam recipiebantur, per impositionem scilicet manus & unctionem. De vario illo ritu sic loquitur S. Gregorius L. 11. Epist. 67. aliàs L. 9. Epistola 61. *Ab antiqua*, inquit, *Patrum traditione didicimus, ut quilibet qui apud hæresim in Trinitatis nomine baptisantur, cùm ad sanctam Ecclesiam redeunt, aut unctione chrismatis, aut impositione manus, aut sola professione fidei ad sinum matris Ecclesiæ revocentur. Unde Arianos per impositionem manus Occidens, per unctionem verò sancti chrismatis ad ingressum sanctæ Ecclesiæ Catholicæ Oriens reformat. Monophysitas verò & alios ex sola vera confessione recipit.* Græci verò simul cum unctione chrismatis verba hæc adjungunt, *Signaculum doni Spiritus sancti*, in quibus positam esse apud ipsos Sacramenti Confirmationis formam, suprà ostendimus. Inde gravis inter Theologos controversia, annempe ritus ille per quem conversi ab hæresi recipiebantur, fuerit verum Confirmationis Sacramentum. *Ibid. p. 1167. B.*

Sunt qui cum Sirmondo in secundo Antirrhetico c. 5. & Illustrissimo Petro de Marca in notis ad Concilium Claromontanum, affirmare videntur. *T. 10. Conc. p. 585.*

Alii verò distinguunt inter Hæreticos, eos nempe qui fuerant baptisati in hæresi, & eos, qui baptisati in Ecclesia, per apostasiam in hæresim subinde deflexerant: istos, cùm ad Ecclesiam redibant, receptos dicunt per impositionem manus in pœnitentiam; illos verò per Confirmationis Sacramentum, quod tamen idcirco propriè iteratum dici debere negant, quia nempe arbitrantur apud Hæreticos verè & validè non conferri Sacramentum Confirmationis, ob defectum scilicet conditionis ab Ecclesia appositæ; qua non observata, nullum habent ab Hæreticis collatum Sacramentum: conditio verò illa hæc est, ut fidelis sit & orthodoxus Sacramenti minister; eo ferè modo quo Ecclesia nullum declaravit & irritum, Matrimonium sine præsentia Parochi & testium contractum. Ita Maldonatus de Confirmatione q. 2. in fine, Morinus L. 9. de pœnitentia c. 11. Goarius in Euchologio pag. 888.

Alii denique volunt, quoslibet Hæreticos (modò antea confirmati fuissent) receptos esse per manus impositionem & unctionem purè cæremonialem, quæ dicebatur in Spiritum sanctum, quia gratiam Spiritus sancti quasi suspensam & sopitam propter hæresim, excitabat per reditum ab Ecclesiam. His præmissis, sit

PRIMA CONCLUSIO.

Sacramentum Confirmationis characterem imprimit, unde iterari non potest.

Probatur 1. ex cap. 6. Epistolæ ad Hebr. v. 1. ubi sic loquitur Apostolus: *Non rursus jacientes fundamentum pœnitentiæ ab operibus mortuis, & fidei ad Deum, Baptismatum doctrinæ, impositionis quoque manuum.* Quo loco per manus impositionem designari ab Apostolo Confirmationem, censent Interpretes Græci, Chrysostomus, Theodoretus, Oecumenius, Theophilactus, quorum verba exscribit Arcudius L. 2. de Confirmatione c. 23. unde Estius ad hunc locum addit, *magno consensu interpretes Græcos & Lati-*

nos locum hunc exponere de Sacramento Confirmationis. Subjungit autem ibid. Apostolus v. 4. *impossibile esse eos qui semel illuminati sunt, gustaverunt etiam donum cœleste, & participes facti sunt Spiritus sancti, & prolapsi sunt, rursus renovari ad pœnitentiam*; quorum verborum hunc esse sensum iidem referunt Interpretes, nempe: fieri nulla ratione posse, ut homo per Baptismum illuminatus, manuum impositione consignatus, & Spiritus sancti factus particeps, si lapsus fuerit & in peccatorum profundum demersus, iterum Baptismo, & ea, quæ Baptismum antecedit pœnitentia, purgetur ac renovetur, aut denuò manuum impositione accepta, Spiritus sancti fiat particeps. Lege S. Chrysostomum in hunc locum.

Probatur 2. ex SS. Patribus, tùm iis qui Christianos Confirmatione signari tanquam milites, dixere, quales sunt Tertullianus L. de Præscriptionibus, Cornelius S. Pontifex in Epistola ad Fabium Antiochenum, S. Cyprianus Epist. 73. Innocentius I. Epist. ad Decentium, S. Leo Serm. 4. de Nativitate: porrò signum illud deleri non potest, quod in transfugis etiam ac desertoribus conservatur. Tùm iis qui disertiùs affirmant, non posse Sacramentum Confirmationis iterari. Ita S. Augustinus disputans adversùs Donatistas, qui contendebant nullum esse apud Hæreticos Baptismum, quia nullum quoque est Sacramentum Confirmationis, eo quòd dixit Scriptura Psalmo 140. *Oleum peccatoris non impinguat caput tuum*; ostendit valere apud Hæreticos & Baptismum & Confirmationem, neque iterari debere, quia nempe Sacramenti virtus & efficacia non ex privata ministri conditione petitur, sed ex meritis Christi. Quòd si repeti propterea debent Sacramenta quæ ab Hæreticis dantur, quia non est apud illos gratia Spiritus sancti, pariter repeti debent, quæ à raptoribus, adulteris, homicidis ministris conferuntur, quia nec illi quoque possident Spiritum sanctum; & tamen neque Cyprianus ipse, neque Donatistæ rejecerunt tanquam nulla & irrita Sacramenta per malos ministros administrata. Igitur, concludit sanctus Doctor, nec Baptismus, nec Confirmatio ab Hæreticis data iteranda est. Verba S. Doctoris aliàs in Tractatu de Sacramentis in genere fusiùs retulimus.

S. Gregorius Magnus L. 14. Epist. 17. sic loquitur: *Hoc vos ritè tenere debetis, quod ab antecessoribus nostris traditum accepimus; id est, ut quoties tam de Baptismo aliquorum vel Confirmatione, quàm de Ecclesiarum consecratione dubitatio habetur ..... utrùm baptisati, vel confirmati, sive Ecclesiæ consecratæ sint, ut baptisentur tales, confirmentur, atque Ecclesiæ canonicè dedicentur, ne talis dubitatio ruina Fidelibus fiat: quoniam non monstratur iteratum, quod non certis indiciis ostenditur ritè peractum.* (To. 2. p. 1079. C.)

Concilium Toletanum VIII. an. 653. cap. 7. *Sanctum*, inquit, *chrismacollatum, & altaris honor avelli nequeunt.* (Tom. 6. Conc. p. 406 B.)

Gregorius II. Epist. 13. ad Bonifacium an. 726. *De homine*, inquit, *qui à Pontifice confirmatus fuit, denuò illi talis reiteratio prohibenda est.* (Ibid. p. 144. A.)

Concilium Cabillonense II. ann. 813. Can. 27. *Dictum est nobis*, inquit, *quòd quidam de plebe bis aut ter ab Episcopis, ignorantibus iisdem Episcopis, confirmentur. Unde nobis visum est, eamdem Confirmationem, sicut nec Baptismum, iterari minimè debere.* (Tom. 7. Conc. p. 1278. A.)

His adde Canonem Concilii Tridentini initio citatum.

Dices: Confirmatio est impositio manuum in Spiritum sanctum, Act. 8. Atqui

Atqui manus impositio iterari sæpiùs potest, judice S. Augustino L. 3. de Baptismo contra Donatistas c. 16. *Manus impositio*, inquit, *non sicut Baptismus repeti non potest. Quid est enim aliud, nisi oratio super hominem?* Oratio autem iterari sæpiùs & potest, & debet. To. 9. p. 117. B.

Resp. dist. min. Manus impositio cæremonialis ac reconciliatoria quæ fit extra Sacramentum Confirmationis & Ordinis, iterari sæpiùs potest, concedo: manus impositio confirmatoria, nego. Manus igitur impositio aliquando sacramentalis est, seu pars Sacramenti, quæ orationem tanquam formam saltem partialem adjunctam habet; & hæc, sicut oratio ipsa iterari non potest, aliquando verò est cæremonialis. De ista posteriori loquitur S. Augustinus citato capite 16. & maximè cap. 23. Lib. 5. ejusdem Operis, ubi ait: *Manus impositio, si non adhiberetur ab hæresi venienti, tanquam extra omnem culpam esse judicaretur: propter charitatis autem copulationem, quod est maximum donum Spiritus sancti, sine quo non valent ad salutem quæcumque alia sancta in homine fuerint, manus Hæreticis correctis imponitur.* Manus autem impositio confirmatoria distinguitur ab oratione, velut materia à forma; & reipsa Act. 8. utraque distinguitur: *Imponebant manus, orabant ut acciperent Spiritum sanctum*. Oratio igitur simpliciter ut oratio, iterari sæpiùs potest: at oratio quæ forma est Sacramenti quod non iteratur, nec iterari quoque potest. Ibid. p. 157. C. D.

SECUNDA CONCLUSIO.

Ritus quo Hæretici conversi recipiebantur in Ecclesiam, non erat verum & proprium Sacramentum Confirmationis, sed mera dumtaxat cæremonia institutionis Ecclesiasticæ.

Probatur: Quia duplicis ordinis Hæretici generatim distingui possunt. 1. ii qui in Ecclesia baptisati ad hæresim postea defecerant. 2. ii qui in hæresi fuerunt baptisati. Atqui nulli ex ipsis, cùm ad Ecclesiam redierunt, recepti sunt per Sacramentum Confirmationis.

Non Hæretici in Ecclesia baptisati, in qua etiã Confirmationem perceperant. P. 119.

Patet 1. ex S. Cypriano Ep. 71. ad Quintum, ubi approbat Stephani consuetudinem, baptisatos in Ecclesia Hæreticos, ubi ad eam se recipiunt, admittentis per *impositionem manuum in pœnitentiam. Quod nos quoque*, inquit, *hodie observamus, ut quos constet hic baptisatos esse, & à nobis ad Hæreticos transisse, si postmodum peccato suo cognito & errore digesto, ad veritatem & matricem redeant, satis sit in pœnitentiam manum imponere, ut quia ovis fuerat, hanc ovem abalienatam & errabundam in ovile suum Pastor recipiat.* Idem repetit in Ep. 74. ad Pompejum in fine. P. 135.

Patet 2. ex Concilio Eliberitano c. 22. ubi sic statuit: *Si quis de catholica Ecclesia ad hæresim transitum fecerit, rursùsque* (ad Ecclesiam) *recurrerit, placuit huic non esse negandam pœnitentiam, eo quòd cognoverit peccatum suum. Qui etiam decem annis pœnitentiam agat, cui post decem annos communio præstari debet.* Unius pœnitentiæ mentio fit in isto Canone, non iteratæ Confirmationis. Tom. 1. Conc. p. 973. E.

Patet 3. ex S. Augustino, Lib. 3. de Baptismo cap. 11. sic loquitur: *Cyprianus cum cæteris statuit, ut si ab hæresibus redirent ad Ecclesiam, quicumque fuerant in ea baptisati, non jam per Baptismum, sed per pœnitentiam reciperentur.* T. 9. p. 113. B.

Neque etiam Hæretici baptisati extra Ecclesiam recepti sunt per Sacramentum

 tum

tum Confirmationis, in Ecclesia Romana, Africana, Orientali, & Gallicana.

Non in Ecclesia Romana, teste S. Stephano S. Pontifice, qui solemne istud emisit Decretum in famosa de Baptismo Hæreticorum controversia, *Si quis ergo*, inquit, *à quacumque hæresi venerit ad nos, nihil innovetur nisi quod traditum est, ut manus illi imponatur in pœnitentiam*. De omnibus indiscriminatim loquitur Hæreticis, sive qui in Ecclesia, sive qui extra Ecclesiam fuerant baptisati; atque immeritò S. Cyprianus Decretum istud restrinxit ad eos qui fuerant in Ecclesia baptisati. Stephani Decretum approbarunt subsequentes Pontifices, teste S. Hieronymo Dial. adversùs Luciferianos, Julius, Malchius, Sylvester.

Apud Cypr. p. 119.

Unde idem S. Hieronymus eodem Dialogo testatur & multis probat constantem esse Ecclesiæ usum, Hæreticos ad Ecclesiam redeuntes recipere per pœnitentiam; & hoc ipsum ostendere conatur ex Apocalypsi. *Numquid*, inquit, (Angelus) *dixit: Rebaptisentur qui in fide Nicolaitarum sunt baptisati? vel imponantur eis manus, qui eo tempore apud Pergamenos crediderunt? Quin potius, Age, inquit, pœnitentiam.*

To. 4. part. 2. p. 304.

Adde Innocentium I. qui in Epistola 18. dicit *Arianos baptisatos in hæresi suscipi in Ecclesia per manus impositionem sub imagine penitentiæ*: quibus verbis opponit eorum pœnitentiam, gravi & luctuosæ pœnitentiæ apostatarum.

To. 2. Conc. p. 1269. D.

Non aliter recepti sunt in Ecclesia Africana, teste S. Augustino, qui Lib. 3. de Baptismo loquens de illa manus impositione qua recipiebantur Hæretici, quam S. Cyprianus sine Baptismo prodesse negabat, satis significat illam reconciliatoriam dumtaxat fuisse, non confirmatoriam: *Manus autem impositio*, inquit, *non sicut Baptismus, repeti non potest. Quid enim est aliud, nisi oratio super hominem?* Et Lib. 5. cap. 23. *Manus autem impositio, si non adhiberetur ab hæresi venienti, tanquam extra omnem culpam esse judicaretur: propter charitatis autem copulationem, quod est maximum donum Spiritus sancti, sine quo non valent ad salutem quæcumque alia sancta in homine fuerint, manus Hæreticis correctis imponitur.*

T. 9. p. 117. B. Ibid. p. 157. C. D.

Idem S. Doctor disputans contra Donatistas, ostendit à paritate Confirmationis quæ apud Hæreticos valida est, ratum quoque esse apud eos Baptismum; atque præcipuum eorum evertit fundamentum, nempe idcirco nullum esse apud eos Sacramentum Confirmationis & Baptismatis, quia nullus esse potest eorum Sacramentorum apud Hæreticos effectus: hoc, inquam, palmare fundamentum evertit exemplo malorum & iniquorum ministrorum, qui certè non habent Spiritum sanctum, quem tamen per Sacramenta, quæ cæteris administrant, eos tradere fateri coguntur Donatistæ, qui non rebaptisant baptisatos ab adulteris, homicidis & raptoribus ministris. Ipsum verò Confirmationis Sacramentum valere apud Hæreticos, multis in locis demonstrat: duo tantùm seligo testimonia, unum ex Lib. 2. contra Litteras Petiliani cap. 104. ubi Petiliano abutenti his Psalmi 132. verbis, *Sicut unguentum in capite*, ut ostenderet nullum esse Confirmationis Sacramentum apud Hæreticos, sic loquitur S. Doctor: *In hoc unguento Sacramentum chrismatis vultis interpretari, quod quidem in genere visibilium signaculorum sacrosanctum est, sicut ipse Baptismus: sed potest esse & in hominibus pessimis, in operibus carnis vitam consumentibus, & Regnum Cælorum non possessuris; & ideo nec ad barbam Aaron, nec ad oram vestimenti ejus, nec ad ullam contextionem vestis sacerdotalis pertinentibus*. Et postea:

Ib. p. 293. B.

Discer-

Discerne ergo visibile Sacramentum quod esse & in bonis & in malis potest, illis ad præmium, illis ad judicium, ab invisibili unctione charitatis quæ propria bonorum est. Alterum testimonium petitur ex Sermone 267. aliàs 5. ubi respondens Donatistis abutentibus verbis Psalmi 140. v. 5. *Oleum autem peccatoris non impinguat caput tuum*, sic loquitur: *Ergo oleum tuum est? Si tuum est, nolo. Si tuum est, malum est. Si autem Dei est, & per te malum, bonum est. Cenum non inquinat Solis radium, & tu inquinas Dei oleum?* *Ib. F.* *To. 5. p. 108. E.*

Ejusdem Ecclesiæ testis est Optatus Milevitanus in Africa Episcopus. Libro enim 7. increpans Parmenianum, quòd dixisset Catholicos esse muscas morituras, *quæ sacrum oleum corrumperent. Numquid*, inquit, *nos exterminamus oleum vestrum, ut meritò nos muscas morituras appelletis? Quod vestrum est, apud vos est; & si à vobis ad nos aliquis transitum fecerit, sic à nobis servatur, quomodo à vobis dimittitur. Quomodo dicitis, quia nos sumus muscæ morituræ suavitatem olei corrumpentes, cùm post vos nihil tale facimus?* Et postea: *Si nos exterminaremus à vobis confectum oleum, meritò nos muscas morituras appellare poßetis: sed dum quod à vobis unctum est, tale servamus, quale suscipimus, muscæ morituræ esse non possumus.* Quibus certè verbis significat Optatus, in Ecclesia Africana ratum fuisse Sacramentum Confirmationis ab Hæreticis collatum. *P. 106 n. 4.* *P. 107.*

Eumdem fuisse usum in Ecclesia Orientali probatur ex Concilio generali I. Nicæno Can. 8. quo jubet Novatianos redeuntes ad Ecclesiam recipi per manus impositionem, haud dubiè confirmatoriam; quia, teste Theodoreto L. 3. hæreticarum fabularum, *Novatiani iis qui ab ipsis tinguntur, sacrum chrisma non præbent. Quocirca*, inquit, *etiam qui ex hac hæresi corpori Ecclesiæ conjunguntur, laudatissimi Patres inungi præceperunt.* Porrò si commune istud fuisset omnibus Hæreticis, ut nullum haberent Confirmationis Sacramentum, quod proinde ipsis ad Ecclesiam redeuntibus necesse fuisset administrari, quare de solis Novatianis id statuisset Concilium Nicænum? Igitur id singulare fuit Novatianis ut reciperentur per Sacramentum Confirmationis, quia illud apud suos non perceperant. *Tom. 2. Conc. p. 31. E.* *To. 4. p. 230. A.*

Denique in Ecclesia Gallicana sexto ineunte sæculo, eumdem usum obtinuisse testatur Alcimus Avitus Episcopus Viennensis. A Stephano Lugdunensi interrogatus quo ritu quidam Donatista in Ecclesiam admitti deberet, sic respondet Epist. 24. *Manus impositionem personæ, de qua scribitis, adhibete..... quam constat, si revera in supradicti schismatis professione versata est, cum ministerio Baptismatis etiam chrismate consignatam.* *Bibliot. PP. To. 9. p. 574. H.*

Ex quo testimonio Aviti tria colliges. Primum, Donatistas suis administrasse cum Baptismo Sacramentum Confirmationis. Secundum, manuum impositionem quam vult illi Donatistæ concedendam, non esse verum Confirmationis Sacramentum, utpote cui opponit chrismationem jam simul cum Baptismo perceptam: fuit igitur manus impositio in pœnitentiam. Tertium denique, idcirco Sacramentum Confirmationis huic Donatistæ redeunti ad Ecclesiam dandum non esse, quia eo jam donatus fuerat apud suos, quod semel ritè concessum, iterari non potest.

Probatur denique Conclusio rationibus Theologicis.

Prima est, quia nulla proferri potest satis firma ratio, cur Ecclesia ratum habuerit Baptismum datum ab Hæreticis, & rejecerit Sacramentum Confirmationis: par enim est ex utraque parte ratio, & quibus omnino momentis usus est S. Augustinus adversùs S. Cyprianum & Donatistas, ut evinceret ratum

tum esse ac validum apud Hæreticos Baptismum, iisdem probatur valere quoque apud ipsos Sacramentum Confirmationis. Consule illas S. Doctoris rationes aliàs à nobis expositas.

Secunda est: Si Ecclesia catholica tempore Stephani aut S. Augu. in ea fuisset sententia Confirmationem datam ab Hæreticis nullam esse, adeoque iterandam, invictum habuissent argumentum, tùm Cyprianus adversùs Stephanum, tùm Donatistæ adversùs Augustinum, ostendendo nempe eamdem esse rationem Baptismi & Confirmationis, neque satis intelligitur quid huic argumento reponere potuissent aut Stephanus aut Augustinus. Atqui tamen non legimus eo unquam argumento usos fuisse, aut Cyprianum contra Stephanum, aut Donatistas contra S. Augustinum.

Tertia ratio est, quia manus impositio confirmatoria est in Spiritum sanctum, tanquam causa per se; Sacramenta enim novæ Legis ex se, & opere operato, ut dicitur, producunt gratiam; atqui manus impositio reconciliatoria, per quam recipiebantur Hæretici conversi, per se non conferebat Spiritum sanctum, quia illa manus impositio eodem modo operatur in his, qui ab hæresi ad Ecclesiam convertuntur, quo depositio fictionis in iis, qui ficto animo ad Baptismum accesserunt, & postmodum per sinceram pœnitentiam convertuntur: atqui in istis fictionis depositio non est causa per se gratiæ baptismalis quam recipiunt, sed tantùm causa per accidens quæ obicem removet. Ita docet S. Aug. L. 1. de Baptismo c. 12. ubi comparando baptisatum in hæresi, cum eo qui ficto animo Baptismum in Ecclesia recipit, ita loquitur: *Sicut enim in*
To. 9. p. 89. C. *illo qui fictus accesserat, fit ut non denuo baptisetur, sed ipsa pia correctione & veraci confessione purgetur, quod non posset sine Baptismo, ut quod antè datum est, tunc valere incipiat ad salutem, cùm illa fictio veraci confessione recesserit: sic etiam ille, qui Baptisma Christi, quod non amiserunt qui se separaverunt, inimicus charitatis & pacis Christi in aliqua hæresi aut schismate accepit, quo sacrilego scelere peccata ejus non dimittebantur; cùm se correxerit & ad Ecclesiæ societatem unitatemque venerit, non iterum baptisandus est, quia ipsa ei reconciliatione ac pace præstatur, ut ad remissionem peccatorum ejus in unitate jam prodesse incipiat Sacramentum, quod acceptum in schismate prodesse non poterat.* Quam S. Doct. sententiam sic expressit S. Th. 3. p. q. 69. art. 10. ad 2. *Fictio*, inquit, *non removetur per Baptismum, sed per penitentiam subsequentem; qua remota Baptismus aufert culpam & reatum omnium peccatorum precedentium Baptismum .... Et sic ad Baptismi effectum consequendum concurrit Baptismus & pœnitentia, sed Baptismus sicut causa per se agens, penitentia verò sicut causa per accidens, id est removens prohibens.*

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. S. Cyprianus & Firmilianus cum suis in celebri causa rebaptisationis, tanquam rem certam supponunt, Hæreticos recipiendos esse per Baptismum & Confirmationem, atque Stephanum reverà illos recepisse per impositionem manus confirmatoriam, ad accipiendum scilicet Spiritum sanctum: quin ex hac ipsa Stephani praxi, tanquam ex re concessa, validum, & ad hominem, ut dicitur, contorquent adversùs illum argumentum, nempe: Si nulla est apud Hæreticos manus impositio confirmatoria, & idcirco Stephanus redeuntes ab hæresi per eam recipit, nullus quoque est apud Hæreticos Baptismus; par enim est utriusque Sacramenti ratio. Duo hæc manifesta sunt ex S. Cypriano.

Pri-

Primum, debere Hæreticos per Baptiſmum & Confirmationem recipi cùm ad Eccleſiam redeunt, probat in Epiſtola ad Stephanum n. 72. ubi ait, *Hæreticos & Schiſmaticos profanæ aquæ labe maculatos, quando ad Eccleſiam venerint baptiſari oportere, eo quòd parum ſit eis manum imponere ad recipiendum Spiritum ſanctum, niſi & recipiant Eccleſiæ Baptiſmum. Tunc enim demum*, inquit, *planè ſanctificari, & eſſe filii Dei poſſunt; ſi Sacramento utroque naſcantur*. Similia habet in Epiſtola ad Jubajanum: iiſdem planè verbis utitur in Synodo Africana Nemeſianus à Thubunis. Igitur in mente S. Cypriani & illorum, quorum ibi ſententiam refert, manus impoſitio qua Hæretici ad Eccleſiam redeuntes recipiebantur, erat confirmatoria in Spiritum ſanctum: præter illam autem volebat Cyprianus, neceſſarium eſſe Baptiſmum, *ut utroque Sacramento*, inquit *illi renaſcerentur*. Per utrumque autem Sacramentum nihil aliud procul dubio intelligere potuit, quàm Baptiſmum, & Confirmationem. P. 121.

Secundum, nempe Cyprianum & Firmilianum ex illa Stephani praxi recipientis Hæreticos per manus impoſitionem confirmatoriam, tanquam ex re conceſſa, adversùs ipſum diſputaſſe, ut oſtenderent, eos quoque recipi debere per Baptiſmum, patet 1. ex Epiſtola S. Cypriani ad Pompejum n. 74. ubi ſic arguit adversùs Stephanum: *Si idcirco apud Hæreticos Eccleſia non eſt, quia una eſt, & dividi non poteſt: ſi ideo illic Spiritus non eſt, quia unus eſt, & eſſe apud prophanos & extraneos non poteſt; utique & Baptiſma, quod in eadem unitate conſiſtit, eſſe apud Hæreticos non poteſt, quia ſeparari neque ab Eccleſia, neque à Spiritu ſancto poteſt. Aut ſi effectum Baptiſmi majeſtati nominis tribuunt, ut qui in nomine J. C. ubicunque & quandocumque baptiſantur, innovati & ſanctificati judicentur, cur non in ejuſdem Chriſti nomine illic & manus baptiſatis imponitur ad accipiendum Spiritum ſanctum? cur eadem ejuſdem majeſtas nominis non prævalet in manus impoſitione, quam valuiſſe contendunt in Baptiſmatis ſanctificatione? Nam ſi poteſt quis extra Eccleſiam natus templum Dei fieri, cur non poſſit ſuper templum & Spiritus ſanctus infundi?* En argumentum ad hominem quod S. Cyprianus adversùs Stephanum contorquebat, ductum ex ipſius praxi, qua baptiſatos in hæreſi recipiebat per manus impoſitionem in Spiritum ſanctum, hoc eſt, per Confirmationem. Igitur non tantùm in ſua, ſed in Stephani etiam ſententia, ex qua argumentatur, ſupponit S. Cyprianus olim Hæreticos receptos fuiſſe per Sacramentum Confirmationis. P. 130.

Eodem ferè modo arguit Firmilianus Epiſtola 75. inter Cyprianicas. *Quoniam*, inquit, *Stephanus & qui illi conſentiunt, contendunt dimiſſionem peccatorum, & ſecundam nativitatem in Hæreticorum Baptiſma poſſe procedere, apud quos etiam ipſi confitentur Spiritum ſanctum non eſſe, conſiderent & intelligant, ſpiritalem nativitatem ſine Spiritu eſſe non poſſe.* ibid. p. 146.

Reſp. Concedimus quidem exiſtimaſſe S. Cyprianum Hæreticos redeuntes recipi debere & per Baptiſmum & per impoſitionem manus confirmatoriam; in eo quippe verſabatur errore, nullum ac planè irritum eſſe Sacramentum in hæreſi datum & acceptum: ſed negamus hanc fuiſſe ſententiam, aut Stephani, aut aliorum contra quos diſputat S. Cyprianus; neque hanc ipſis affingi à ſancto Martyre colligi poteſt ex verbis ipſius.

In citatis ad Stephanum & Jubajanum Epiſtolis, nondum Cyprianus impugnat ſententiam Stephani, quam nondum noverat, ſed improbat conſuetudinem quorundam Africanorum, qui baptiſatos ab Hæreticis recipiebant per

ſolam

solam manus impositionem; ac contendit non sufficere hanc manus impositionem, sed opus esse conferri Baptismum simul & manus impositionem, quam quidem ipse confirmatoriam esse debere judicabat, licèt illi Africani, contra quos agit, nonnisi reconciliatoriam adhiberent.

In Epistola verò ad Pompejum disputat contra Stephanum, & quidem argumento ad hominem ducto ex praxi ipsius circa Hæreticos ad Ecclesiam redeuntes recipiendos. Istos Stephanus, non per Baptismum, ut contendebat Cyprianus, sed per *impositionem manuum in penitentiam* ad accipiendum Spiritum sanctum, admittebat; quo uno facto fatebatur S. Pontifex, illos Hæreticos Spiritum sanctum non accepisse cùm in hæresi baptisati fuerunt: unde inferebat Cyprianus, nullum fuisse hunc eorum Baptismum, utpote qui caruit Spiritu sancto, & consequenter iterandum esse. Istud quippe erat erroris Cypriani fundamentum, nullum esse quoad substantiam Sacramentum, quod suo privatur effectu, fatebatur autem Stephanus, Baptismum in hæresi datum suo effectu privari, hoc est non dare Spiritum sanctum, & eam ob causam redeuntes ab hæresi per manus impositionem admittebat ut eum reciperent; inde directè concludebat in sua erronea opinione S. Cyprianus, nullum quoque fuisse, adeoque de novo conferendum ipsis Baptismum: qua in disputatione, ut clarum est, quæstio non erat, an impositio manuum Stephani verum esset, vel non, Confirmationis Sacramentum; sed unum hoc scopo Cypriani sufficiebat, Stephanum agnoscere Hæreticos illos in hæresi baptisatos Spiritum sanctum non percepisse; ergo, inferebat Cyprianus, rebaptisandi sunt. Erat istud totius controversiæ caput præcipuum.

Ad locum igitur ex Epistola ad Stephanum ubi ait, *Hæreticos utroque Sacramento debere renasci*,

Resp. S. Doctorem loqui vel in propria sua sententia, quam fatemur talem fuisse, ut voluerit Hæreticis conferri debere Baptismum & Confirmationem; vel in sententia Africanorum, quos impugnat, & per *utrumque Sacramentum* non intelligit Confirmationem & Baptismum, sed utramque Baptismi partem, nempe & Sacramentum exterius, & gratiam interiorem, sine qua nullum est, in mente S. Cypriani, Sacramentum: vel nomen Sacramenti in latiori significatione usurpavit, si illud manus impositioni reconciliatoriæ, qua Stephanus recipiebat Hæreticos, adaptavit.

Ad testimonium verò ex Epistola ad Pompejum, ubi arguit ex praxi Stephani, & videtur supponere in mente ipsius nullam esse apud Hæreticos Confirmationem. Dico 1. si hoc supponit sanctus Doctor, deceptus fuit & æstu disputationis longiùs abreptus. Dico 2. si hoc supposuit, id factum esse ex falsa, qua laborabat opinione, nullum esse Sacramentum, ubi nullus est ipsius effectus; ex quo inferebat, in mente quoque Stephani nullam esse Confirmationem apud Hæreticos, apud quos Spiritum sanctum non dari ipse fatebatur. Dico 3. & quidem ad mentem S. Cypriani aptiùs, eum tantùm supposuisse, quod verum erat & concedebat Stephanus, nempe Hæreticos Spiritum sanctum non accepisse; unde concludebat Cyprianus, falso nixus principio, eos non tantùm per manus impositionem in Spiritum sanctum recipiendos esse, sed etiam per Baptismum. Fundamentum verò erroris S. Cypriani fuisse, quòd non satis distingueret inter Sacramentum & ejus effectum, atque nullum esse Sacramentum contenderet; cùm nullus est ipsius effectus, ostendit S. Aug. L. 3. de Baptismo c. 10. & L. 7. c. 1. ubi sic loquitur; *Nec ob aliud illis temporibus visum*

T. 9. p. 161. A. B.

visum est quibusdam etiam egregiis viris Antistibus Christi, inter quos praecipuè beatus Cyprianus eminebat, non esse posse apud Hæreticos vel Schismaticos Baptismum Christi, nisi quia non distinguebatur Sacramentum ab effectu, vel usu Sacramenti. Et quia ejus effectus atque usus in liberatione à peccatis & cordis rectitudine apud Hæreticos non inveniebatur, ipsum quoque Sacramentum non illic esse putabatur.

Instabis 1. Sacramentum & effectus illius nec sunt, nec in usu communi ac recepto Ecclesiæ, duo dici possunt Sacramenta, sed unum: atqui tamen S. Cyprianus, citata ad Stephanum Epistola, ait necesse esse ut Hæretici redeuntes *utroque Sacramento renascantur*; ergo per utrumque Sacramentū non intelligit Baptismū & Spiritum sanctum, sed Baptismum & manus impositionem confirmatoriam.

Confirmatur: Quia utrumque intelligit Sacramentum, de quo disputabat cum Stephano: at disputabat de Baptismo & Confirmatione; ergo per utrumque Sacramentum intelligit Baptismum & Confirmationem.

Resp. reipsa in usu communi & recepto Ecclesiæ, Sacramentum & effectum ipsius non duo esse, nec dici posse Sacramenta; sed mirum videri non debet S. Cyprianum ab usu communi & recepto more loquendi Ecclesiæ recessisse, qui ab ejus fide ac doctrina recesserat circa veritatem Baptismi ab Hæreticis dati: Sacramentum & ejus effectum duo quasi Sacramenta esse voluit, quia nullum esse Sacramentum sine effectu contendebat. Quòd autem per utrumque Sacramentum intellexerit aquam Baptismi, & Spiritum sanctum, manifestè patet ex Epistola 73. ubi sic loquitur: *Ideo*, inquit, *baptisari eos oportet qui de hæresi ad Ecclesiam veniunt, ut qui legitimo & vero atque unico sanctæ Ecclesiæ Baptismo ad Regnum Dei regeneratione divina præparantur, Sacramento utroque nascantur, quia scriptum est, nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Cœlorum.* Eandem rationem eidem Scripturæ testimonio subnixam adducit in Synodo Carthaginensi Nemesianus à Thubunis. P. 127.

Quòd si contendas, per utrumque Sacramentum intellexisse S. Cyprianum Baptismum & manus impositionem per quam Stephanus Hæreticos redeuntes ad Ecclesiam recipiebat, dicemus Cyprianum latiori sensu nomen Sacramenti usurpasse, quando manus impositioni reconciliatoriæ illud adaptavit.

Ad confirmationem nego min. Disputabat enim præsertim S. Cyprianus de Baptismo ejusque effectu, & contendebat nullum esse apud Hæreticos Baptismum, quia nullus est ipsius effectus; in quo certè errabat ille. Fatebatur quidem Stephanus, apud Hæreticos non esse Spiritum sanctum, unde redeuntibus ad Ecclesiam manus imponebat ut illum acciperent: sed inde inferre, sicut inferebat Cyprianus, nullum esse revera quoad substantiam apud Hæreticos Baptismi Sacramentum, error erat. Igitur per utrumque Sacramentum, de quo disputat S. Martyr, intelligit Baptismum, & Spiritum sanctum, qui à Sacramento inseparabilis esse debet, ut illud ratum ac validum habeatur.

Instabis 2. Manus impositio per quam Stephanus redeuntes ad Ecclesiam Hæreticos recipiebat, ea ipsa erat cujus mentio fit c. 8. Actuum Apostolorum, ubi Petrus & Joannes leguntur manus imposuisse Samaritanis à Philippo baptisatis: sed hæc erat verum Sacramentum Confirmationis ex dictis; ergo &c. Major constat ex Epist. 73. S. Cypriani ubi sic loquitur: *Quod autem dicunt quidam de iis qui in Samaria baptisati fuerant, advenientibus Apostolis Petro & Joanne, tantùm super eos manum impositam esse, ut acciperent Spiritum sanctum, rebaptisatos tamen non esse: locum illum, frater charissime, ad præsentem causam videmus non pertinere &c.* P. 124.

Resp.

Resp. nego maj. Neque enim Stephanus istud exemplum ex Actibus Apostolorum ductum proferebat; sed alii quidam ignoti, qui sanè malè omnino arguebant, ut observat S. Augustinus Lib. 3. contra Donatistas cap. 1. exemplum istud proferendo, quod ad rem appositum non erat.

Instabis 3. Manus impositio in Spiritum sanctum est verum Confirmationis Sacramentum: atqui illa manus impositio qua Stephanus Hæreticos recipiebat, erat in Spiritum sanctum; ergo &c.

Resp. dist. maj. Manus impositio quæ per se tanquam vera causa producit Spiritum sanctum, est Sacramentum Confirmationis, concedo: quæ tantùm illum producit ratione alterius, nempe pœnitentiæ adjunctæ, per quam scilicet Hæreticus charitatem habere incipit, ac remoto obice gratiam Baptismi consequitur, nego. Porrò talis est manus illa impositio reconciliatoria. Solutio patet ex tertia ratione Theologica inter probationes Conclusionis adducta.

Objicies 2. Ecclesia Occidentalis Hæreticos recepit per eam manus impositionem quæ fit ab Episcopo, & per quam datur septiformis Spiritus: sed illa est verum Confirmationis Sacramentum.

Major probatur nonnullis testimoniis.

I. Siricii S. Pontificis in Epistola ad Himerium Tarraconensem Episcopum
Tom. 2. Conc. p. 1018. A. B. c. 1. ubi vetat Arianos baptisari, *quos*, inquit, *nos cum Novatianis aliisque Hæreticis, sicut est in Synodo constitutum*, (nempe Arelatensi 1. Can. 8.) *per invocationem solam septiformis Spiritus, Episcopalis manus impositione, Catholicorum conventui sociamus; quod etiam totus Oriens Occidensque custodit*. Porrò Novatiani qui verum non conferebant apud se Confirmationis Sacramentum, per illud cùm ad Ecclesiam redibant, recipiebantur. Ergo, cùm, teste Siricio, cæteri Hæretici eodem modo, quo Novatiani, reciperentur, dicendum est, eos per Sacramentum Confirmationis receptos fuisse.

II. S. Leonis Epistola 135. aliàs 37. c. 2. ubi sic loquitur: *Quod ibi defuit conferatur, ut per Episcopalem manus impositionem virtutem Spiritus sancti consequantur*. Et Epistola ad Nicætam quæ numero est 129. aliàs 79. c. 7. *Qui Baptismum*, inquit, *ab Hæreticis acceperunt, cùm baptisati antea non fuissent, sola invocatione Spiritus sancti per impositionem manuum confirmandi sunt, quia formam tantùm Baptismi sine sanctificationis virtute sumpserunt*.
To. 3. p. 717. Ibid. p. 638.

III. Idem videtur posse colligi ex Synodo Arausicana I. Can. 1. ubi potestatem facit Presbyteris, *Hæreticos in periculo mortis, si desint Episcopi, sacro chrismate consignandi*. Quem Canonem supra nos de Sacramento Confirmationis interpretati sumus, agendo de ministro Confirmationis extraordinario; sicut & Canonem Concilii Epaonensis. Concilium quoque II. Arelatense c. 17. jubet *Bonosiacos cum chrismate & manus impositione in Ecclesia recipi*.
To. 3. Conc. p. 1447. B. To. 4. Conc. p. 1013. B.

Resp. nego min. Sacramentum enim Confirmationis est causa per se gratiæ, eamque ex opere operato producit: illa autem manus impositio reconciliatoria, causa est dumtaxat removens obicem, aut potius est signum, quod supponit jam per pœnitentiam & sinceram conversionem cordis obicem remotum esse. Inde est quòd S. Gregorius Lib. 11. Epistola 67. aliàs L. 9. Epist. 61. inhærens doctrinæ S. Augustini, tribuit gratiam, quam in hæresi baptisati & ab ea conversi recipiunt dum redeunt ad Ecclesiam, ipsi Baptismo, *qui tunc*, inquit, *in illis vires emundationis accipit, cùm vel illi per impositionem manus Spiritum sanctum acceperint, vel isti per professionem veræ fidei sanctæ & universalis Ecclesiæ visceribus fuerint uniti*.
To. 2. p. 1167. B. C.

Adi

Ad primam probationem ex Siricio, manus illa impositio qua Hæreticos recipiendos esse jubet, est tantùm cæremonialis & reconciliatoria, non verò Sacramentum Confirmationis. 1, quia agit de Arianis, apud quos data Confirmatio nusquam irrita & invalida judicata fuit. 2. quia non distinguit inter Hæreticos in Ecclesia, vel extra Ecclesiam baptisatos: at certum est ex dictis, Hæreticos baptisatos in Ecclesia, receptos dumtaxat fuisse per impositionem manus in pœnitentiam. 3. quia loquitur de illo ritu, quem totus Oriens & Occidens custodiebat: atqui ritus ille communis non erat ratione impositionis manus, siquidem in Oriente, alii per unctionem, alii per solam fidei professionem admittebantur; in eo igitur consentit Occidens cum Oriente, quòd baptisati in hæresi rursus non baptisentur, si in legitima forma tincti antea fuissent: atque in eo dumtaxat capite ceteros Hæreticos Novatianis comparat, quòd non sint rebaptisandi. Alia porrò ratio est de Cõfirmatione, quã apud se Novatianos non habuisse vulgò circumfertur, quamquã res non sit satis explorata & certa.

Ad secundam ex S. Leone, eadem est responsio. Nec obstat quòd S. Pontifex utatur verbo *confirmandi*; per illud quippe noluit designare hujus nominis verum Sacramentum, sed ritum dumtaxat quo Hæretici Ecclesiæ reconciliantur, & in fide Catholica confirmantur. Et certè dicuntur Fideles ab Ordine Romano, Alcuino, Rabano & aliis confirmari per Eucharistiam, neque tamen inde confundi debet Eucharistia cum Sacramento Confirmationis.

Ad tertiam ex Conciliis Arausicano & Epaonensi, dico vel Canones illos interpretandos esse cum multis, de mera cæremonia seu manus impositione & unctione reconciliatoria; vel si de Sacramento Confirmationis, ut antea insinuavimus, dicendum est Hæreticos illos de quibus agit, antea confirmatos non fuisse, quos idcirco citati Canones jubent in mortis periculo & absentia Episcopi, à simplici Sacerdote confirmari. Concilium Arelatense agit de manus impositione & unctione reconciliatoria.

Objicies 3. Ecclesia Orientalis Hæreticos redeuntes ad Ecclesiam admittit per unctionem chrismatis, & ista verba, *Signaculum doni Spiritus sancti*, in quibus materia & forma Sacramenti Confirmationis consistit; ergo admittit eos per verum Confirmationis Sacramentum.

Antecedens probatur ex Canone 7. I. Concilii generalis Constantinopolitani, in quo sic legimus: *Eos, qui rectæ fidei adjiciuntur .... recipimus secundùm subjectam hic consequentiam & consuetudinem. Arianos quidem & Macedonianos, & Sabbatianos, & Novatianos.... & Thesseradecatitas, & Apollinaristas recipimus, dantes quidem libellos, & omnem hæresim anathematisantes .... signatos, sive unctos primùm sancto chrismate, & frontem, & oculos, & nares, & os, & aures; & eos signantes dicimus, Signaculum doni Spiritus sancti.* Tom. 2. Conc. p. 952. A.

Eundem ritum in recipiendis Hæreticis præscribit Synodus Trullana Can. 95. & Methodius in Euchologio circa an. Christi 841. in quo etiam multæ referuntur Orationes quibus invitatur Spiritus sanctus, ut velit gratiam suam illis ab hæresi conversis infundere; ex quibus sic arguitur: Ubi est eadem materia, eadem forma & idem effectus Sacramenti Confirmationis, haud dubiè est idem Sacramentum: atqui in ritu quo Græca Ecclesia redeuntes Hæreticos recipit est eadem materia, eadem forma, & idem effectus Sacramenti Confirmationis; ergo ritus ille continet verum Sacramentum Confirmationis.

Arcudius Lib. 2. de Confirmatione cap. 18. respondet Canonem Constantinopolitanum agere dumtaxat de illis Hæreticis, qui apud suos Sacramentum

Con-

Confirmationis non perceperant, quales erant Novatiani, Theodoreto teste: quos proinde redeuntes per illud Sacramentum recipi jubet; Canonem autem Methodii nullius esse auctoritatis pronuntiat, ut pote qui editus sit versùs an. 1240. à Methodio quodam schismatico. Vide Goarium in Euchol. p.876. ubi integrum refert Methodii Decretum.

Verùm probabilis quidem esse posset Arcudii responsio, si in laudato Canone mentio dumtaxat fieret Novatianorum; sed cùm alii multi nominentur Hæretici, quos nullus veterum Scriptorum dicit rejecisse Sacramentum Confirmationis, certè ad aliam responsionem confugiendum est.

Resp. itaque, ritum hunc apud Græcos solemnem verum non esse Sacramentum Confirmationis, sed cæremoniam dumtaxat; quamquam enim eadem materia & forma videatur esse quæ in Sacramento Confirmationis, non tamen est idem effectus, nec idem modus quo datur Spiritus sanctus in Confirmatione & in illa reconciliatoria cæremonia. 1. non est idem effectus: namque in Confirmatione datur Spiritus sanctus ad robur, ut intrepidè fides Christiana adversùs omnes ejus impugnatores defendatur; in illo verò ritu datur Spiritus sanctus ad remissionem peccati hæreseos, ad pacem cum Ecclesia conciliandam, ad fidem firmiùs conservandam: in hunc finem minister unctionem adhibet, & verba citata pronuntiat. 2. non est idem modus operandi in illo ritu, qui in Confirmatione: namque Confirmatio per se & ex opere operato gratiam confert; ritus autem ille, seu cæremonia, ex opere operantis, ratione scilicet pœnitentiæ & sinceræ cordis conversionis.

Ex sola autem vel materia, vel forma Sacramenti, quam Græci nonnunquam adhibent variis in casibus, colligi non debet eos verum usurpare ac celebrare Sacramentum. V. g. materiam & formam unctionis extremæ usurpant in ungendis sanis; nec tamen pro vero Sacramento, sed pro mera cæremonia hunc ritum habent. Ita testatur Goarius contra Arcudium, qui severa nimis ac præcipiti censura ritus illos quasi totidem sacrilegia proscribit: quamquam negandum non sit, his ritibus abusos aliquando fuisse nonnullos Græcos; quin & inter Latinos nonnulli oleo extremæ unctionis sanos etiam unxisse leguntur. Ita colligitur ex Sacramentario S. Gregorii juxta Codicem Remensem, quem laudat Menardus notarum pag. 67. in quo hæc verba legimus, *Benedicit oleum pro infirmis, & pro populo.*

Hinc facilè solvitur argumentum sic. Distinguenda major propositio: Ibi est idem Sacramentum, ubi est idem effectus, eodem modo productus, concedo: si non sit nec idem effectus, nec idem operandi modus, nego. Porrò in ritu quo Hæretici recipiebantur, erat quidem eadem materia & forma, sed non erat nec idem effectus, nec idem operandi modus.

Objicies 4. SS. Patres & SS. Pontifices discrimen hoc statuunt inter Hæreticos in Ecclesia, & extra Ecclesiam baptisatos, quòd priores recipiunt per manus impositionem in pœnitentiam; alios verò simpliciter per manus impositionem in Spiritum sanctum: sed ista manus impositio in Spiritum sanctum, quatenùs opponitur impositioni manuum in pœnitentiam, alia esse non potest quàm confirmatoria.

Major certa est ex S. Cypriano Epistola 71. ex S. Aug. L. 2. contra Cresconium c. 16. & ex Innocentio I. Epistolæ 22. c. 4. & 5. ubi sic loquitur: *Nostræ verò lex est Ecclesiæ, venientibus ab Hæreticis, qui tamen illic baptisati sunt, per manus impositionem laicam tantùm tribuere communionem, nec ex his aliquem in*

Tom. 2. Conc. p. 1274. B.

Clerica-

Clericatus honorem vel exiguum subrogare. At verò hi qui à Catholica fide ad hæresim transierunt, quos non aliter oportet nisi per pœnitentiam suscipi, apud vos non solùm pœnitentiam non agunt, verùm etiam honore cumulantur. Et postea: *Si quis*, inquit, *de Catholica ad hæresim transiens, aut fidelis ab apostasia revertens & resipiscens redire voluerit, numquid eadem ratione poterit ad Clerum admitti, cujus commissum nonnisi longa pœnitentia potest aboleri?* Ibid. p. 1275. B. C.

Denique idem patet ex Vigilio Epistola 2. ad Eutherium. De his qui semel in Ecclesia baptisati ad Arianos confugientes denuò baptisati erant, sic decernit: *Quorum tamen reconciliatio non per illam manus impositionem, quæ per invocationem sancti Spiritus fit, operatur, sed per illam qua pœnitentiæ fructus acquiritur, & sanctæ communionis restitutio perficitur.* Tom 5. Conc. p. 312. E.

Resp. nego min. manus enim illa impositio in Spiritum sanctum, per quam recipiebantur Heretici extra Ecclesiam baptisati, & quæ opponitur manuum impositioni in pœnitentiam, per quam admittebantur alii Hæretici in Ecclesia baptisati, non erat verè confirmatoria; sed erat manus impositio in pœnitentiam leviorem & mitiorem, seu potius in imagine & umbra pœnitentiæ; altera verò manus impositio erat in pœnitentiam graviorem. Ratio est, quia longè majori & graviori peccato se implicant, qui ab Ecclesia in qua baptisati sunt, ad hæresim deficiunt, quàm qui in hæresi nati & educati, in ea baptisantur: unde gravior illis, quàm istis injungi debet pœnitentia, quia, ut loquitur S. Aug. L. 2. contra Cresconium c. 16. *faciliore venia quod nondum habuerunt accipiunt, quàm si habuissent, & tamen deseruissent. Et hoc discernitur apud nos, ut aliter recipiantur qui Catholicam reliquerunt, aliter qui ad illam primitus veniunt. Illos enim amplius gravat desertionis crimen.* Porrò facilior illa venia qua baptisati extra Ecclesiam recipiebantur, non posita erat in eo quòd per Confirmationem reciperentur, sed quòd longè mitior foret eorum pœnitentia, atque illius imago meliùs diceretur. Ut enim ratiocinatur idem S. Aug. L. 5. de Baptismo c. 23. *Manus impositio si non adhiberetur ab hæresi venienti, tanquam extra omnem culpam esse judicaretur: propter charitatis autem copulationem, quod est maximum donum Spiritus sancti ..... manus hæreticis correctis imponitur.* To. 9. p. 419. A. B. Ibid. p. 157. C. D.

Eadem est responsio ad Innocentium I. Opponit enim ibi manus impositionem in Spiritum sanctum, tanquam leviorem pœnitentiam, alteri longè graviori, per quam scilicet apostatæ recipiebantur. Sic enim seipsum exponit S. Pontifex in Epistola 18. c. 3. *Arianos præterea, cæterasque ejusmodi pestes, quia eorum laicos conversos ad Dominum sub imagine pœnitentiæ ac sancti Spiritus sanctificatione per manus impositionem suscipimus, non videtur Clericos eorum cum Sacerdotii aut ministerii cujuspiam suscipi debere dignitate.* Porrò illa manus impositio sub imagine pœnitentiæ non est confirmatoria. Tom. 2. Conc. p. 1269. D.

Neque est quòd dicas, apostatas sæpius in Ecclesia receptos summa facilitate, & nulla ferè imposita pœnitentia: ita de Cerdone testatur S. Irenæus L. 3. c. 4. de Marcione, Tertull. L. de Præscriptionibus; de quibusdam Novatianis, S. Cornelius apud S. Cyprianum Epistola 46. de Natali, quem discipuli Theodoti Coriarii seduxerunt, Eusebius L. 5. c. ultimo &c. Non est, inquam, quòd istud opponas: namque ob certas prudentiæ & œconomiæ causas mitiùs aliquando egit Ecclesia cum aliquibus apostatis, qui vel seducti fuerant metu & violentia, vel maximi doloris signa demonstrabant, vel denique poterant multos exemplo suo ad gremium Ecclesiæ adducere: sed casus illi singulares generalem regulam confirmant, nedum infringunt.

To 9. p. 117. B. Objicies denique S. Augustinum L. 3. de Baptismo cap. 16. ubi ait : *Manus autem impositio non sicut Baptismus repeti non potest. Quid est enim aliud quàm oratio super hominem?* At illa manus impositio de qua loquitur, est *confirmatoria*; ea ipsa scilicet, in mente S. Doctoris, per quam Apostoli Act. 8. visibiliter Spiritum sanctum conferebant.

Resp. nego min. Ibi quippe sanctus Doctor agit generatim de manus impositione, tùm confirmatoria, tùm reconciliatoria. Primam negat posse repeti, ut constat ex testimoniis S. hujus Doctoris antea relatis: alteram verò repeti posse contendit. Institutum quippe ac scopus S. Doctoris eò loci postulabat, ut de utraque illa manus impositione loqueretur; vult enim probare Spiritum sanctum inhabitantem; seu charitatem quæ justificat in una sola Catholica Ecclesia haberi posse. Hoc ut assequatur, solvit 1. objectionem ductam ex eo quòd Spiritus sanctus visibiliter nunc, sicut olim, Fidelibus per impositionem Ibid. p. 116. F manus non concedatur; docetque id tantùm necessarium fuisse ad *commendationem rudis fidei, & Ecclesiæ primordia dilatanda*. 2. aliud solvit argumentum, nempe impositionem manus reconciliatoriam, per quam peccatum hæresis dimittitur, repeti non posse, perinde ac Baptismum; ac proinde impossibilem esse reconciliationem cum Ecclesia : respondet, illam manus impositionem alterius conditionis esse à Baptismo, hunc repeti quidem non posse, illam verò posse; quia manus impositio est oratio supra hominem, oratio autem repeti sæpius potest.

Ex quibus facilè intelligitur, in mente S. Doctoris, secundam illam manus impositionem, reconciliatoriam dumtaxat esse, seu meram cæremoniam, per quam redeuntes ab hæresi aliquibus in locis recipiebantur.

QUÆSTIO V. ET ULTIMA.

De cæremoniis Sacramenti Confirmationis.

NOstri non est instituti singularum illarum cæremoniarum antiquitatem, significationem, vim ac efficaciam hic expendere, de quibus Libri Rituales : nobis satis erit summatim ea delibasse quæ vel antecedunt, vel comitantur, vel sequuntur Confirmationem.

De cæremoniis quæ præcedunt Confirmationem.

Præter eas quæ pertinent ad consecrationem chrismatis, de quibus antea diximus;

Quæres 1. an sint adhibendi patrini in Confirmatione.

Resp. affirmativè: antiqua enim est praxis illa, de qua mentio fit in Libro Sacramentorum S. Gregorii, & in Ordine Romano. Hujus consuetudinis rationem affert S. Th. 3. p. q. 72. art. 10. in corpore: quia scilicet debent recens baptisati habere à quibus erudiantur in pugna spirituali.

Quæres 2. quinam in patrinos eligi possint & debeant.

Resp. eos tantùm 1. qui sunt baptisati, & confirmati: quia qui nondum est Christianus per Baptismum, & perfectus Christianus per Confirmationem, idoneus non est qui alios in fide christiana instruere, & ad pugnam informare possit. 2. S. Carolus exigit in patrinis ut ad minùs annum decimum quartum attige-

attigerint, cùm non censeantur ante istud tempus satis apti ad alios instruendos. 3. Excluduntur parentes illius qui confirmandus est, propter cognationem spiritalem quam cum ipso essent alioqui contracturi. Ut enim ait Concilium Trid. Sess. 24. c. 2. de reformatione Matrimonii, *ea cognatio quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem & confirmatum, illiusque patrem & matrem, ac tenentem non egrediatur, omnibus inter alias personas hujus spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.* 4. Id vult observari S. Carolus in V. Concilio Mediolanensi, *ut ne feminis mares, nec contra, maribus feminæ, neque senioribus adolescentes, cùm minimè hoc per ætatem conveniat, compatres in Confirmationis Sacramento adhibeantur, nisi id aliter necessitas postulet.* Ritus quoque est antiquus, ut compater dextera suscipiat & teneat eum quem offert Episcopo confirmandum: si verò qui offertur adultæ est ætatis, *pedem suum super dexterum pedem compatris*, qui ipsum offert, ponit; id quod non sine mysterii significatione fit. Lege ritum hunc veterem in Libro Sacramentorum S. Gregorii, & in Ordine Romano.

T. 14. Conc. p. 878. A.

T. 15. Conc. p. 586. B.

Quæres 3. quid præscribant Canones circa mutationem vel additionem nominis in Confirmatione.

Resp. si nomen turpe sit, vel ridiculum, vel indignum homine Christiano, mutari debere. Ita expresse Concilium V. Mediolanense; Aquense an. 1585. Tolosanum an. 1590. quamquam nulla etiam exigente necessitate mutari nomen possit, vel aliud addi. Ita ferunt Constitutiones Odonis Parisiensis, & Decreta Synodalia Ecclesiæ Remensis.

Quæres 4. quid præscribant Canones circa ablutionem frontis.

Resp. confirmandos teneri frontem mundare seu abluere, atque aperire, antequam se sistant coram Episcopo. Ita Synodus Rothomagensis ann. 1581. Aquensis an. 1585. & Mediolanensis V.

Quæres 5. quid statuatur circa vestes confirmandi.

Resp. quando Confirmatio immediatè post Baptismum conferebatur, confirmandos vestibus albis indui solitos fuisse, antequam offerrentur Episcopo. Ita Liber Sacramentorum S. Gregorii, Ordo Romanus, & antea S. Cyrillus Hierosolymitanus Catechesi 4. S. Ambrosius L. de Initiandis c. 7. S. Chrysostomus Hom. 118. Ex quo verò perceptio Confirmationis dilata fuit in aliud tempus, non alia habita est ratio vestium, nisi ut mundæ essent ac modestæ.

De Cæremoniis quæ comitantur Confirmationem.

Quinque præsertim observari possunt, scilicet tempus quo administrari solet Confirmatio, locus, ordo, & situs, alapa quæ ab Episcopo datur, pax & oratio supra confirmatos.

Tempus conferendi Confirmationem olim idem fuit ac Baptismi: unde cùm Baptismus solemniter soleret certis quibusdam diebus administrari, pariter & Confirmatio; de quibus diebus antea, uti de Baptismo, diximus. Postquam autem Confirmatio separatim à Baptismo fuit administrata; pro opportunitate Episcopi, frequentiùs tamen feriis Pentecostes & Quatuor temporum fuit administrata. Qua autem hora conferri debeat si quæras, sanè quantùm commodè fieri potest, hora tertia; quia hac ipsa hora Spiritus sanctus in Apostolos lapsus est. Ita decernunt Concilium Mediolanense V. & Aquense an. 1585.

Locus administrationis hujus Sacramenti, idem olim fuit qui & Baptismi: primò,

primò, quolibet in loco; postea verò in Templis, tùm Ecclesiæ Cathedralis, tùm etiam aliarum per quas Episcopus discurrere debet, ut sibi commissis Fidelibus hoc Sacramentum dispenset.

Ordinem & situm hunc esse debere refert Ordo Romanus. Primò, mares, & postea feminas esse baptisandas & confirmandas: deinde Concilium Mediolanense V. statuit, *ut mares in Ecclesia primò à parte sua, feminæ ab altera sint; sicque separatim distincti, genibus flexis, manibus ante pectus junctis, suo quisque ordine, piè & religiosè orent: imprimisque ab omni strepitu, vociferatione, & inani confabulatione caveant, sed silentio sancto utantur.* (To. 15. Conc. p. 586. A.)

Alapam in maxilla confirmati leviter infligit Episcopus. Quando verò introductus sit ritus ille, planè incertum videtur; neque enim illius apud Veteres mentio occurrit. Quem verò ob finem ritus ille sit institutus, varii variè referunt. Synodus Senonensis an. 1524. istam reddit, *ut ea percussione infantes memoriam habeant se fuisse confirmatos, ne iterùm confirmentur.* Catechismus Romanus addit, *ut meminerit confirmatus se tanquam athletam paratum esse oportere ad omnia adversa invicto animo pro Christi nomine ferenda.*

Pax verò quæ datur confirmatis ab Episcopo, & oratio quam fundit super illos, antiquæ sunt, quarum mentio fit in Ordine Romano, & in Auctore Libri de divinis Officiis c. de Sabbato sancto, & ab Amalario L. 1. c. 27. Ratio hujus ritus est, ut intelligat confirmatus, inquit Catechismus Romanus, *se gratiæ cælestis plenitudinem, & pacem quæ exuperat omnem sensum consecutum esse.*

De Cæremoniis quæ sequuntur Confirmationem.

Duæ sunt præcipuæ. Prima, frons confirmati vitta linea seu fasciola debet circumligari, tùm ne chrisma facilè defluat, tùm ut significetur acceptam gratiam diligenter esse conservandam. Ita mandant Ordo Romanus, Synodus Trecensis an. 1400. Lingonensis an. 1404. Senonensis an. 1524. *Confirmandi*, inquit, *vittas seu bandellos mundos, latos & longos secum habeant, quos post Confirmationem per triduum die ac nocte deferant, ne chrisma possit ab eis tangi.*

Secunda est depositio vittæ lineæ, & chrismatis abstersio. Deponebatur vitta illa linea olim post septimum diem, quo frons chrismate sacro illita abstergebatur. Ita Ordo Romanus, Auctor de divinis Officiis, Hugo à S. Victore L. 2. de Sacramentis p. 7. c. 7. Deinde deposita fuit post triduum; aliquando etiam post biduum, vel etiam post horas 24. Usus tamen ejusmodi vittarum talis erat, ut in arbitrio Episcopi esset dispensare. Unde Conventus Melodunensis an. 1579. ait: *Vitta linea ligentur confirmatorum frontes, quam triduo, quo majori honore tractetur hoc Sacramentum, portare tenebuntur, nisi frontes, præsente Episcopo, eodem panno vel bombyce abstergendæ curentur.* De abstersione ita Synodus Trecensis laudata: *Bandellos post triduum ad Ecclesiam deferant, & confirmatus in fronte ubi chrismate fuerit linitus, sale & aqua lavetur; & aqua in loco mundo fundenda est, ubi nequeat conculcari pedibus.* (Conc. noviss. Galliæ p. 93. col. 1.)

Atque hæc dicta sint de Sacramento Confirmationis, in quibus, si quid minùs rectum & sanum nobis incautis excidisse deprehendatur, pro non dicto ac revocato habemus.

F I N I S.